

ธรรมะ เพื่อประชาชน

พระธรรมเทศนา พระราชภาวนาวิสุทธิ (ทองพูนพัฒนโก) (ทองพูนพัฒนโก)

ฉบับมงคลชีวิต เล่ม ๒

ธรรมะ เพื่อประชาชน

พระธรรมเทศนา พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อดัมมชโย)

ฉบับมงคลชีวิต เล่ม ๒ มงคลที่ ๖-๑๐

จัดทำเนื่องในวาระครบรอบ ๖๐ ปี
พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อดัมมชโย)
วันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๗

วัดพระธรรมกาย

มูลนิธิธรรมกาย
DHAMMAKAYA FOUNDATION

พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อัมมชโย)

ค ำ น ำ

ย้อนประวัติศาสตร์ไปเมื่อ ๒,๕๐๐ กว่าปีก่อน พระบรม-
โพธิสัตว์ผู้เป็นมหาบุรุษ ทรงถืออุบัติขึ้นบนโลก พระองค์ตรัสรู้
อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ เพื่อยังมวลมนุษยชาติและสรรพสัตว์
ทั้งหลาย ให้หลุดพ้นจากทุกข์ภัยในสังสารวัฏไปสู่เอกนัตบรมสุข
ในอายตนิพพาน

ตลอดระยะเวลา ๔๕ พรรษา ของการเผยแผ่พระธรรม
อันประเสริฐ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเปิดเผยความจริงแท้
ของชีวิต ให้มนุษย์และเทวดาได้ประจักษ์ ทรงเผยความลึกลับของ
กฎแห่งกรรม อันเป็นกฎสากลของโลกที่มีผลบังคับต่อเหล่า
สรรพสัตว์ในภพสาม และทรงชี้ทางรอดจากอบาย เพื่อให้สรรพชีวิต
ได้ดำเนินไปสู่หนทางสวรรค์และนิพพาน แม้กาลเวลาจะล่วงเลย
มาจวบจนปัจจุบันนี้ พระธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ก็ไม่ได้
สูญหายไปไหน ยังคงถูกเก็บบันทึกไว้อย่างดีในพระไตรปิฎก

พระเดชพระคุณพระราชภาวนาวิสุทธิได้เห็นคุณค่าอันสูงยิ่งในพระธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงได้นำสรพศาสตร์ที่มีอยู่ในพระไตรปิฎก มาชี้แจงแสดงธรรมให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจและการนำไปประพฤติปฏิบัติโดยได้แสดงพระธรรมเทศนาผ่านรายการ **“ธรรมะเพื่อประชาชน”** ซึ่งออกอากาศทางสถานีวิทยุทั่วประเทศ รวมทั้งมีการถ่ายทอดผ่านดาวเทียม และอินเทอร์เน็ตไปทั่วโลกเป็นประจำทุกวัน

ความรู้ธรรมะที่พระเดชพระคุณพระราชภาวนาวิสุทธินำมาถ่ายทอดแก่ชาวโลก ทำให้ผู้ฟังทุกระดับ ทุกเพศ ทุกวัยสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี เป็นความรู้ที่แฝงคติ มีสาระประโยชน์ มีความลุ่มลึกไปตามลำดับก่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องสมบูรณ์ อันจะเป็นเหตุให้เกิดการพัฒนาจิตใจและเปลี่ยนแปลงชีวิตไปในทางที่ดีขึ้น เพราะสามารถดำเนินชีวิตได้ถูกต้องตามหลักวิชาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

บรรดาศิษยานุศิษย์ล้วนซาบซึ้งในธรรมอันประเสริฐของพระพุทธองค์ ที่ได้ฟังผ่านรายการดังกล่าว จึงได้พร้อมใจกันกราบขออนุญาตพระเดชพระคุณพระราชภาวนาวิสุทธิ เพื่อ

คำนำ

รวบรวมสาระในพระธรรมเทศนาและจัดพิมพ์ขึ้นเป็นหนังสือ
ธรรมะ เพื่อเป็นธรรมทานแก่ผู้มีบุญทั้งหลาย ในวาระมหามงคล
๖๐ ปี พระราชภาวนาวิสุทธิ ซึ่งมีทั้งหมด ๑๘ เล่มๆ ละ ๖๐ เรื่อง
รวมทั้งหมด ๑,๐๘๐ เรื่อง

หนังสือธรรมะชุดนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งทั้งต่อ
บรรพชิตและคฤหัสถ์ ในภาวะที่โลกกำลังขาดแคลนธรรมะของ
พระสัมมาสัมพุทธเจ้าและต้องการยอดกัลยาณมิตรผู้เป็นแสงสว่าง
แก่โลก การศึกษาธรรมะในหนังสือชุดนี้ นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดี
เพื่อจุดประกายให้เกิดการศึกษาค้นคว้าพระไตรปิฎก และธรรมะ
ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ละเอียดลึกซึ้งยิ่งๆ ขึ้นไป

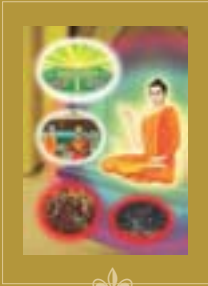
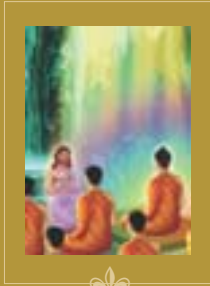
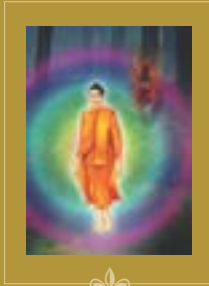
คณะผู้จัดทำและเหล่าศิษยานุศิษย์ทุกคน ขอกราบ
ขอบพระคุณพระเดชพระคุณพระราชภาวนาวิสุทธิ ที่ได้เมตตา
อนุญาตให้นำออกพิมพ์เผยแพร่ เพื่อเป็นธรรมทาน ในวาระอัน
เป็นมหาอุดมมงคลนี้

คณะผู้จัดทำ
ศิษยานุศิษย์พระราชภาวนาวิสุทธิ

๒๒ เมษายน พ.ศ.๒๕๔๗

สารบัญ

คำนำ		๓
มงคลที่ ๖ ตั้งตนชอบ	๑. ตั้งเป้าหมายชีวิต ลิขิตอนาคต	๑๑
	๒. จิตที่ตั้งไว้ชอบ	๑๙
	๓. “หยุด” เพื่อเริ่มต้นใหม่	๒๓
	๔. ไม่มีความเห็นผิด ชีวิตปลอดภัย	๓๓
	๕. โทษที่ไม่มีโทษ	๔๓
	๖. พฤติกรรมที่ชักนำให้เสื่อม	๕๕
	๗. อธิษฐานบารมี	๖๓
	๘. สรรพธรรมของชีวิต	๖๙
	๙. เส้นทางที่เลือกเดิน	๗๙
	๑๐. ผู้กลัวตายและไม่กลัวตาย	๘๓
	๑๑. คู่เส้นทางนิพพาน	๙๓
	๑๒. การตั้งตนไว้ชอบ	๑๐๕
	๑๓. มหาพรหมผู้เห็นผิด	๑๑๕
	๑๔. สังสมบุญเพื่อตนเอง	๑๒๓

๑๕. สร้างผังรวยข้ามชาติ	๑๓๓
๑๖. บุญยังความปรารถนาให้สำเร็จ	๑๔๑
๑๗. เปลี่ยนวิถีชีวิตด้วยบุญบารมี	๑๔๙
๑๘. ปลดภัยเพราะอาศัยผู้รู้	๑๕๙
๑๙. แรงแบบดาลใจ (๑)	๑๖๗
๒๐. แรงแบบดาลใจ (๒)	๑๗๗
๒๑. จนข้ามภพ รวยข้ามชาติ (๑)	๑๘๕
๒๒. จนข้ามภพ รวยข้ามชาติ (๒)	๑๙๕
๒๓. จนข้ามภพ รวยข้ามชาติ (๓)	๒๐๓
๒๔. จนข้ามภพ รวยข้ามชาติ (๔)	๒๑๑
๒๕. จนข้ามภพ รวยข้ามชาติ (๕)	๒๒๑
๒๖. รู้เท่าไม่ถึงการณ์ (๑)	๒๒๙
๒๗. รู้เท่าไม่ถึงการณ์ (๒)	๒๓๙
๒๘. รู้เท่าไม่ถึงการณ์ (๓)	๒๔๗
๒๙. รู้เท่าไม่ถึงการณ์ (๔)	๒๕๗

มงคลที่ ๗ เป็นพหูสูต

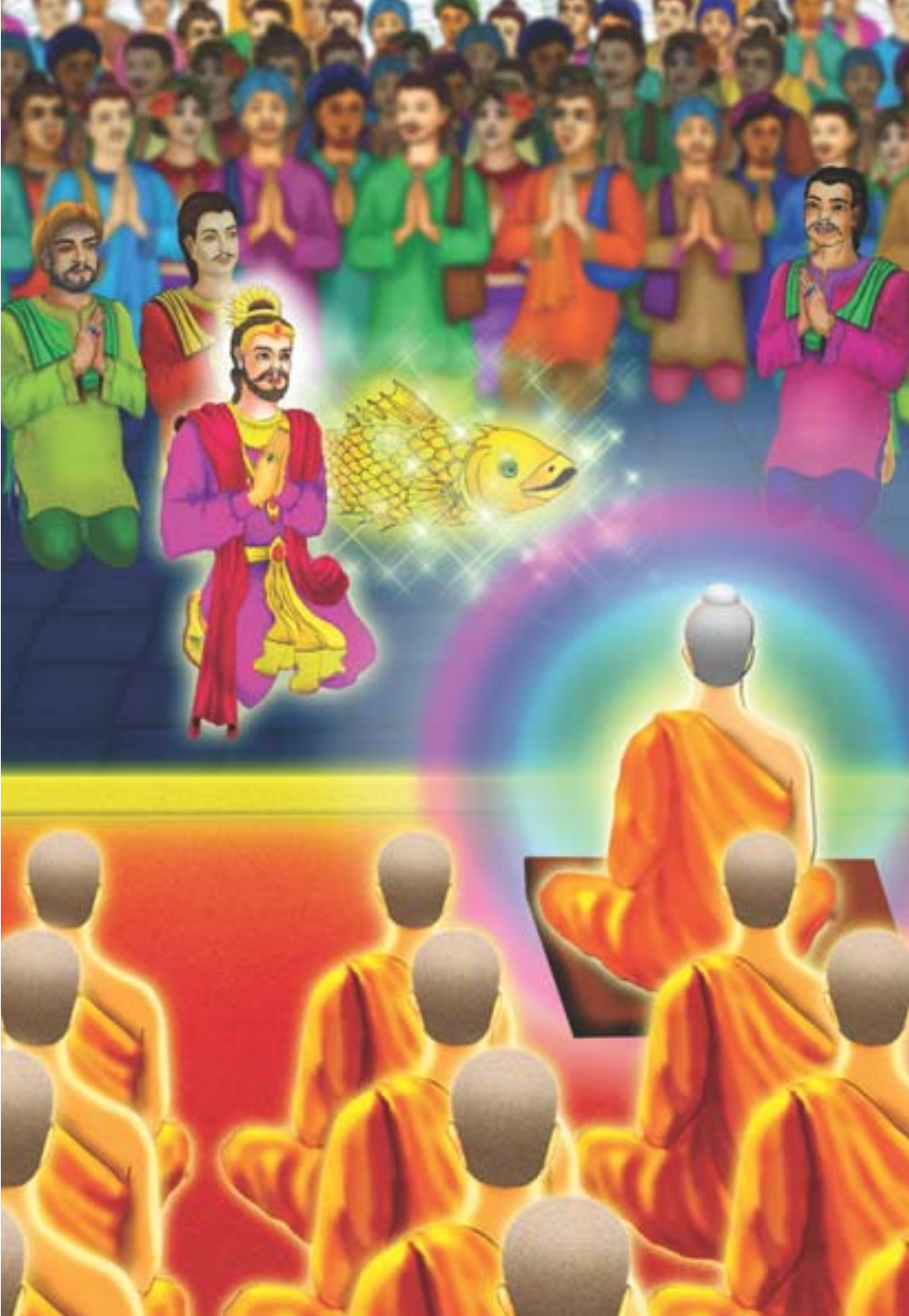
๓๐. ปัญญาเพิ่มพูนเกียรติกุณ	๒๖๕
๓๑. รอดชีวิตเพราะพหูสูต	๒๗๓
๓๒. สัมปัญญาบาร์มี	๒๘๑
๓๓. ปัญญาพิชิตปัญหา	๒๙๑
๓๔. พระปัญญาบริสุทธิ	๓๐๑
๓๕. โภคิสัตว์ผู้เลิศด้วยปัญญา	๓๐๙
๓๖. ปัญญาพาพ้นภัย (๑)	๓๑๙
๓๗. ปัญญาพาพ้นภัย (๒)	๓๒๙

มงคลที่ ๘ มีศีลปะ

๓๘. คุณค่าแห่งศีลปะ	๓๓๗
๓๙. ศีลปะในการดำรงชีวิต	๓๔๕
๔๐. แก้วปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง (๑)	๓๕๕
๔๑. แก้วปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง (๒)	๓๖๕
๔๒. แก้วปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง (๓)	๓๗๓
๔๓. แก้วปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง (๔)	๓๘๕

มงคลที่ ๙

๔๔. อานิสงส์แห่งศีล	๓๙๕

ม ง ค ล ที่ ๑ ตั้ง ต น ข อบ

ตั้ง เป้า ห ม า ย จี วิ ต ลึ จิ ต อ น า ค ต

คนเราเกิดมาต้องมีเป้าหมายของชีวิต เพื่อเป็นตัว
กำหนดว่า เราจะดำเนินชีวิตไปในทิศทางใด จะได้ฝึกฝน
ตนเองไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้การตั้งเป้าหมายไว้ในทางที่ถูกต้อง
จะเป็นจุดเริ่มต้นให้เราดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้อง ซึ่งทางพระ
ท่านเรียกว่า “ตั้งตนชอบ”

ตั้งเป้าหมายชีวิต ลิขิตอนาคต

๑๒

เราทุกคนที่เกิดมาในโลกนี้ มีสิ่งที่จะต้องศึกษาควบคู่กันไปอยู่ ๒ ประการ คือ การศึกษาวิชาความรู้ในทางโลกและการศึกษาวิชาในทางธรรม การศึกษาความรู้ทางโลก มีเป้าหมายเพื่อให้เรารู้จักวิธีการแสวงหาปัจจัยสี่มาเลี้ยงตน ทำให้เราสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ ส่วนการศึกษาความรู้ในทางธรรม มีเป้าหมายเพื่อฝึกฝนอบรมจิตใจของเราให้สะอาดบริสุทธิ์ เพื่อจะได้เข้าถึงแหล่งแห่งความรู้ที่สมบูรณ์ เป็นความรู้เพื่อความหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวง ให้เข้าถึงความสุขอันแท้จริงที่มีอยู่ภายในตน

มีวาระพระบาลีใน ขุททกนิกาย ชาดก ความว่า

“อตุตา ว เสโย โปรมา ว เสโย

ลพฺภา ปิยา โอจิตตฺเตน ปจฺฉา

ตัวเรานั้นแหละดีที่สุด ประเสริฐยอดเยี่ยมที่สุด

ฝึกฝนตนเองดีแล้ว จะได้สิ่งที่ตัวรักในภายหลัง”

คนเราเกิดมาต้องมีเป้าหมายชีวิต เพื่อเป็นตัวกำหนดว่าเราจะดำเนินชีวิตไปในทิศทางใด จะได้ฝึกฝนตนเองไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ การตั้งเป้าหมายไว้ในทางที่ถูกต้อง จะเป็นจุดเริ่มต้นให้เราดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องซึ่งทางพระท่านเรียกว่า “ตั้งตนชอบ”

ตั้งเป้าหมายชีวิต ลิขิตอนาคต

๑๓

เป้าหมายนั้นมี ๒ อย่าง คือ เป้าหมายทางโลกกับเป้าหมายทางธรรม เป้าหมายทางโลกคือการศึกษาเล่าเรียน การประกอบอาชีพการงาน แต่เป้าหมายทางธรรมนี้สำคัญ เพราะเราเกิดมากพชาติหนึ่ง จะต้องสังสมบุญกุศลไว้เป็นเสบียงหล่อเลี้ยงชีวิตข้ามภพข้ามชาติ ตั้งเป้าหมายในการสร้างบารมีไว้ฝึกฝนกาย วาจา ใจ ให้สะอาดบริสุทธิ์ยิ่งๆ ขึ้นไป ละโลกไปแล้วเราจะได้อยู่ในภพภูมิที่ดี มีโอกาสสร้างได้ดีเต็มที และสะดวกสบาย ดำเนินชีวิตมุ่งตรงสู่มรรคผลนิพพาน ตามอย่างพระลัทธิลัทธิพุทธเจ้า

ถ้าตัวเองยังไม่มีศรัทธา ก็ตั้งตนไว้ในศรัทธา ถ้าตัวเองเป็นคนตระหนี่ ก็ตั้งเป้าหมายทำทานให้ได้สม่ำเสมอ ถ้าตัวเองยังไม่มีศีล ก็ตั้งเป้าหมายให้รักษาศีลได้บริสุทธิ์บริบูรณ์ ดังเช่นโจรที่กลับตัวกลับใจ ปรับแนวทางชีวิตของตน ให้มุ่งตรงต่อสัจธรรมนิพพานได้ทัน ดังเรื่องมีอยู่ว่า

*ในยุคสมัยของพระกัสสปสัมมาสัมพุทธเจ้า มีชาย ๕๐๐ คน หาเลี้ยงชีวิตด้วยการทำโจรกรรมเป็นกลุ่มใหญ่ เป็นโจรคอยฆ่า ลักขโมย ปล้นชิงทรัพย์สินของคนอื่น วันหนึ่งหลังจาก

*มก. ยโสชสูตร เล่ม ๔๔ หน้า ๓๐๙

ตั้งเป้าหมายชีวิต ลิขิตอนาคต

๑๔

ที่พวกเขาปล้นชิงทรัพย์ลินของชาวบ้านแล้ว ลูกชาวบ้านตามจับตัว จึงพากันหนีเข้าไปในป่าแห่งหนึ่ง เผอิญในป่านั้น มีพระภิกษุรูปหนึ่งเข้าไปถือธุดงค์วัตรอยู่ พวกโจรเห็นพระก็เข้าไปกราบขอร้องให้ท่านช่วยเป็นที่พึ่งของพวกตนในยามคับขัน

พระเถระรูปนั้นกล่าวว่า “ศีล เป็นที่พึ่งที่ดีที่สุด เพราะผู้ที่รักษาศีลได้สมบูรณ์ย่อมมีชีวิตเจริญรุ่งเรืองไม่ตกต่ำ ถึงเวลานั้นชีวิตก็จะไปสู่สุคติโลกสวรรค์ พวกท่านจงสมาทานศีล ๕ กันเถิด” พวกโจรก็รับศีลจากพระเถระ เมื่อรับศีลเรียบร้อยแล้ว พระเถระสอนว่า “ตอนนี้ท่านทั้งหลายเป็นผู้มีศีลแล้ว ขอให้รักษาศีลให้ดียิ่งกว่าชีวิต แม้จะต้องตายก็อย่ายอมให้ศีลของตนเองต่างพร้อย”

โจรทั้ง ๕๐๐ คน รับปากพระเถระว่าจะรักษาศีลให้ดีที่สุด ขณะนั้นเอง พวกชาวบ้านที่ตามจับโจรมาทัน ได้ฆ่าโจรตายหมด โดยที่พวกโจรไม่ได้ต่อสู้ และไม่มีความโกรธเคืองชาวบ้านเลย เพราะตั้งใจจะรักษาศีลของตนเองให้บริสุทธิ์ ตามที่พระเถระสอน

พวกเขาตายไปด้วยความปิติ อิ่มใจในศีลที่บริสุทธิ์ของตัวเอง จึงได้ไปบังเกิดในเทวโลก หัวหน้าโจรได้เป็นหัวหน้าเทพบุตร เวียนว่ายตายเกิดอยู่ในสวรรค์ เสวยทิพยสมบัติตลอด ๑ พุทธันตร คือ ช่วงเวลานับจากการบังเกิดขึ้นของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ตั้งเป้าหมายชีวิต ลิขิตอนาคต

๑๕

พระองค์หนึ่ง ไปจนกระทั่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอีกพระองค์หนึ่งบังเกิดขึ้น ซึ่งเป็นเวลายาวนานมาก

มาถึงสมัยพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา เทพบุตรทั้ง ๕๐๐ องค์ ได้มาเกิดในหมู่บ้านชาวประมง ใกล้ประตูเมืองสาวัตถี หัวหน้าเทพบุตรได้มาเป็นหัวหน้าชาวประมง พวกเขาจะออกหาปลาด้วยกันเป็นประจำ วันหนึ่งได้ไปทอดแหจับปลาในแม่น้ำอจิรวดี จับปลาใหญ่ได้ตัวหนึ่ง สีเป็นทองคำทั้งตัว ก็ดีใจช่วยกันยกปลาใส่เรือแล้วนำไปถวายพระเจ้าปเสนทิโกศล พระเจ้าปเสนทิโกศลให้เอาปลา นั้นไปที่วัดเชตวัน ครั้นไปถึงปรากฏว่า แคนปลาอัปាកขึ้นเท่านั้นก็มีกลิ่นเหม็นเหมือนซากศพ ตลบอบอวลไปทั่วพระเชตวัน

พระราชาราชกุมารพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “ปลาใหญ่ตัวนี้ทำกรรมอะไรมา จึงเป็นสีทองทั้งตัว แต่มีกลิ่นปากเหม็นเหลือเกิน” พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสเล่าว่า ปลาตัวนี้ในอดีตเคยเกิดเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนา ชื่อพระกปิละ ได้ศึกษาพระธรรมวินัยของพระกัสสปสัมมาสัมพุทธเจ้า และมีความจำดี เป็นพหูสูตร เป็นพระผู้ทรงพระไตรปิฎก ทรงพระปริยัติ มีชื่อเสียงมีลูกศิษย์มาก แต่ท่านไม่ได้ปฏิบัติธรรม ครั้นมีลาภสักการะมากเข้า ท่านหลงตัวเอง คิดว่าตัวเองฉลาด ตัวเองเก่ง มีความรู้

ตั้งเป้าหมายชีวิต ลิขิตอนาคต

๑๖

มากกว่าคนอื่น จึงสอนลูกศิษย์ตามใจตัวเอง สิ่งที่ถูกก็ว่าผิด สิ่ง
ที่ผิดก็ว่าถูก อีกทั้งยกตนข่มท่าน หว่าพระภิกษุรูปอื่นโง่กว่าตัว
เองหมด

พระกปิละมีพระพี่ชายเป็นพี่ชายแท้ๆ ของท่าน พระ-
พี่ชายไม่ได้ศึกษาพระปริยัติ แต่ท่านปฏิบัติธรรม เป็นพระอรหันต์
ท่านรู้ว่าพระน้องชายกำลังหลงทาง ก็ไปตักเตือน แต่พระกปิละ
ไม่ยอมรับฟังพระอรหันต์พี่ชาย กลับบอกว่า “หลงพี่จะไปรู้อะไร
ผมนี้รู้ดีกว่าใคร พระไตรปิฎกทั้งหมดผมก็บอกได้ว่า อะไรอยู่
ตรงไหน พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสว่าอย่างไร ผมรู้หมด หลวงพี่
สอนตัวหลวงพี่เองเถอะ”

ในที่สุดพระพี่ชายก็ต้องทิ้ง เพราะสอนไม่ได้ เตือนไม่ได้
เมื่อไม่มีใครสอน ท่านก็ยิ่งหลงตัวเองมากขึ้น เทียบว่าพระ-
ภิกษุรูปอื่นๆ ที่ไม่ทำตามความคิดของตน ลูกศิษย์ของท่าน
พลอยมีความเห็นผิด และทำผิดๆแบบนั้นไปด้วย ทำให้
พระพุทธศาสนาเสื่อมลง ครั้นละโลกจึงได้ไปบังเกิดในอเวจีมหาน
รก ใครที่เชื่อถือท่าน ทำตามท่าน ก็ไปอยู่ในอเวจีมหานรก
เหมือนกัน ต้องเสวยวิบากกรรม ทนทุกข์ทรมานเป็นเวลายาวนาน
จนนับไม่ได้ เพราะคิดผิด พุตผิด และก็ทำผิดๆ

ทันทีที่พ้นจากนรก ท่านก็มาเกิดเป็นปลาสีทอง ที่ตัว

ตั้งเป้าหมายชีวิต ลิขิตอนาคต

๑๖

เป็นสีทองคำเพราะเคยกล่าวพุทธพจน์ สรรเสริญคุณของพระ-
สัมมาสัมพุทธเจ้ามาก่อน แต่ที่ปากมิกลื่นเหมือนหมาฉก
เพราะเคยไปด่าพระภิกษุผู้ทรงศีลไว้ ครั้นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ตรัสเล่าจบ จึงถามปลาว่า “มาจากไหน” ปลาตอบว่า “มาจาก
อเวจีมหานรก” พระองค์ถามอีกว่า “แล้วกำลังจะไปไหน” ปลา
ตอบว่า “จะกลับไปอเวจีมหานรกเหมือนเดิม” แล้วเอาศีรชะ
ฟาดเรือตายอยู่ตรงนั้น

ทุกคนที่ได้ฟังธรรมและเห็นเหตุการณ์นั้น ต่างมีความ
สลดใจ ชาวประมงทั้ง ๕๐๐ คน ได้ทูลขอบวชในบวรพระพุทธ-
ศาสนา และตั้งใจประพฤติปฏิบัติธรรม ต่อมาภายหลังต่างได้
บรรลุมรรค เป็นพระอรหันต์กันทั้งหมด

เราจะเห็นว่าโจร ๕๐๐ คน จากเดิมที่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต
ทำแต่บาปกรรม แต่ภายหลังกลับมามีใจรักาศีลให้สะอาด
บริสุทธิ์ จึงเป็นปัจจัยให้ได้ทำความดีอย่างอื่นเพิ่มขึ้น จนได้บวช
และบรรลุมรรคผลนิพพานในที่สุด พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงได้
ตรัสว่า การตั้งตนไว้ในทางที่ชอบ เป็นมงคลอันสูงสุด เพราะจะ
ทำให้ชีวิตของเราสูงขึ้น เจริญขึ้น

การตั้งตนชอบที่ดีที่สุด คือนำใจมาตั้งไว้ที่ศูนย์กลางกาย
ฐานที่ ๗ อย่างสบายๆ ผึกหยุดฝึกนิ่งให้เข้าถึงพระธรรมกายให้

ตั้งเป้าหมายชีวิต ลิขิตอนาคต

๑๘

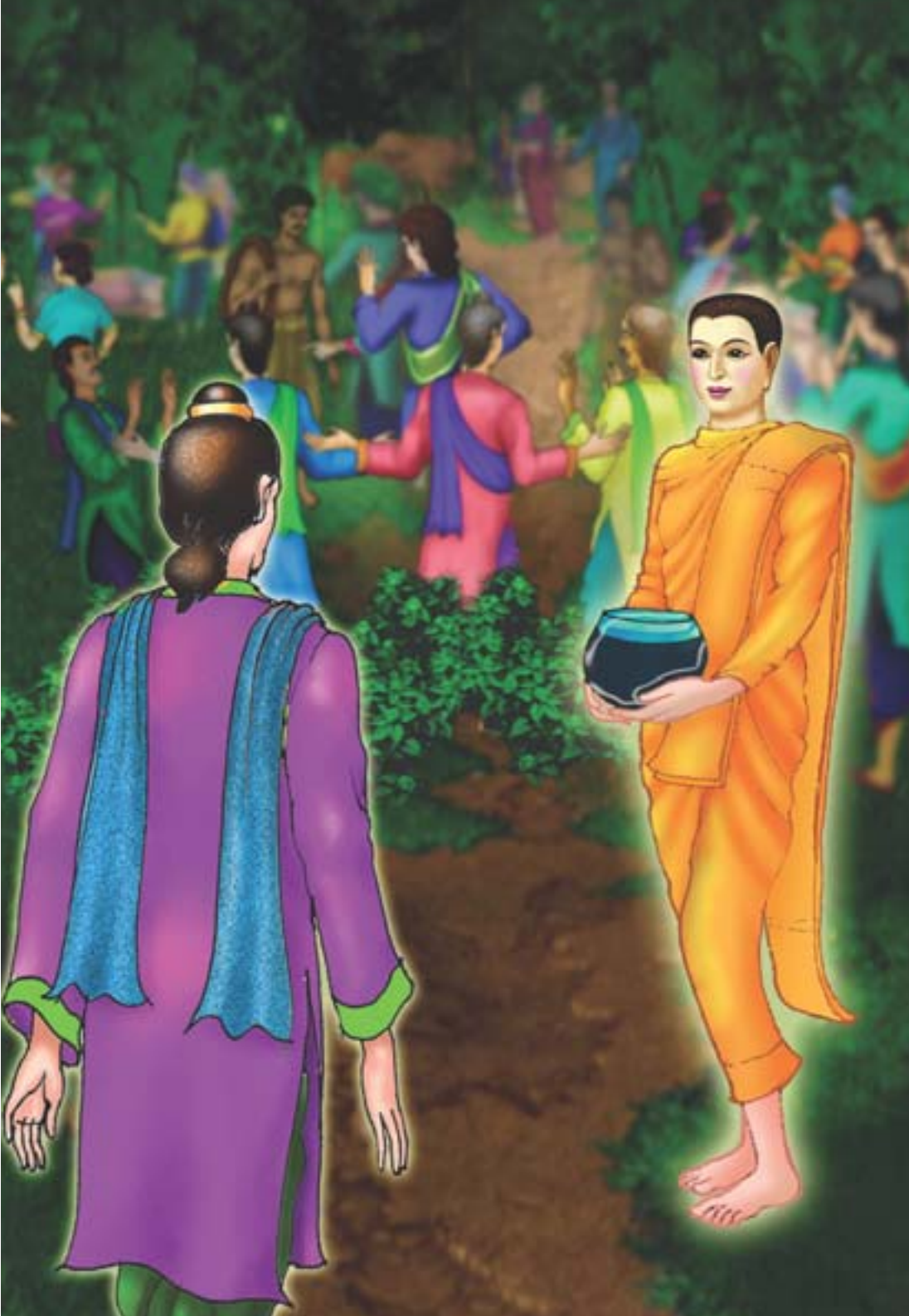
ได้ พระธรรมกายเป็นแหล่งแห่งความสะอาดบริสุทธิ์ เป็นแหล่งแห่งความสุข เป็นแหล่งแห่งความดีงามทั้งมวล เมื่อเข้าถึงธรรมกายแล้วชีวิตของเราจะปลอดภัย จะมีแต่ความสุข ความสำเร็จ เข้าถึงความเต็มเปี่ยมของชีวิต เพราะฉะนั้นขอให้ทุกท่านหมั่นปฏิบัติธรรม เอาใจมาตั้งไว้ที่ศูนย์กลางกาย หยุดนิ่งกันให้ได้ทุกวัน

จิตที่ ตั้งไว้ชอบ

ชนเหล่าใด รู้จักสำรวจจิตที่ไปในที่ไกล
มีใจดวงเดียวแล่นไป หาสรรพมิได้
เพราะไม่ยึดมั่นถือมั่น มีถ้ำ คือปริณทลภายใน
เป็นที่อยู่อาศัย ชนเหล่านั้น จะพ้นเครื่องผูกแห่งมาร

จิตที่ตั้งไว้ชอบ

๒๑

การปฏิบัติธรรมเป็นสิ่งสำคัญที่สุดทั้งต่อตัวเราและต่อโลก การสร้างสันติสุขที่แท้จริงให้บังเกิดขึ้นแก่โลก เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ เพราะมนุษย์ทุกคนมีธรรมกายอยู่ภายในตัวด้วยกันทั้งสิ้น ไม่ว่า จะเป็นชาติใดภาษาใด จะมีความเชื่ออย่างไรก็ตาม ขึ้นชื่อว่า เป็นมนุษย์แล้ว ทุกคนสามารถเข้าถึงธรรมกายได้ ด้วยการฝึก ใจให้หยุดนิ่งอย่างถูกต้องและถูกส่วน ณ ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ของเราทุกคนนั่นเอง

ความสบาย เป็นหัวใจของการเข้าถึงธรรม เราจะ เจริญภาวนาด้วยวิธีใดก็ตาม จะต้องอาศัยหลักของความสบาย ถ้าไม่ปรับร่างกายและจิตใจให้เบาสบายแล้ว ไม่ว่าเราจะปฏิบัติ วิธีไหนก็จะไร้ผล จะเข้าไม่ถึงความสงบภายใน เพราะการ ปฏิบัติธรรม เป็นการแสวงหาความพอดี ความพอดีสังเกตได้จากความพอใจของเราว่า ถ้าเราขยับตัวอย่างนี้ ทำจิตใจให้เบิก บาน แ่มชื่นอย่างนี้ รู้สึกว่าเราพอใจถูกใจ เราอยากจะอยู่ใน อารมณ์นี้ไปอีกนาน นั่นแหละคือความพอดี เพราะฉะนั้นความ สบายเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญ อย่าดูเบา ให้เราหมั่นรักษา อารมณ์สบายให้ต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอ

พระลัมมาลัมพุทฺธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“ทุรํคมํ เอกจรั อสรีรํ คุหาสยํ

จิตที่ตั้งไว้ชอบ

๒๒

เย จิตต์ สณฺณเมสฺสนฺติ โมกฺขนฺติ มารพฺนฺนา

ชนเหล่าใด รู้จักสำรวจจิตที่ไปในที่ไกล มีใจดวงเดียว
เล่นไป หาสรีระมิได้ เพราะไม่ยึดมั่นถือมั่น มีถ้ำ คือปริณิพพาน
ภายใน เป็นที่อยู่อาศัย ชนเหล่านั้น จะพ้นเครื่องผูกแห่งมาร”

พระมหากัจจายนะ เป็นอรหันตสาวกที่ได้รับยกย่องว่า
เป็นเลิศด้านการแสดงธรรมโดยย่อให้วิจิตรพิสดาร คือ แม้ได้
ฟังธรรมมาเพียงหัวข้อสั้นๆ ท่านก็สามารถนำมาแจกแจง
อธิบายขยายความโดยละเอียดให้ผู้ฟังสามารถเข้าใจได้แจ่มแจ้ง
นอกจากนี้ ท่านยังได้ลักษณะมหาบุรุษหลายประการ เพราะใน
อดีตชาติเคยปรารถนาพุทธภูมิเหมือนกัน แต่ภายหลังได้เปลี่ยน
ความตั้งใจมาเป็นพระสาวก ดังนั้นมหาชนมักจะนึกว่า ท่านเป็น
พระบรมศาสดา เพราะแลเห็นอากัปภิกิริยา ผิวพรรณวรรณะ
ของท่านเปล่งปลั่งผ่องใสมาก ประดุจพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
แต่พอท่านเดินมาใกล้ๆ จึงรู้ว่าไม่ใช่

ภายหลัง ท่านไม่ยากให้มหาชนเข้าใจผิดว่า ท่านเป็น
พระบรมศาสดา เพราะใจของพระอรหันต์นั้น ความคิดที่จะ
ตีเสมอครูบาอาจารย์ หรืออยากเด่นอยากดังนั้นย่อมไม่มี
ท่านจึงอธิษฐานจิตให้เป็นผู้มีร่างกายอ้วนท้วนสมบูรณ์ ปัจจุบัน
ชาวจีนเป็นจำนวนมากจะเคารพสักการะท่าน เพราะถือกันว่า

จิตที่ตั้งไว้ชอบ

๒๓

เป็นสัญลักษณ์แห่งโซคลาก ซึ่งเราจะรู้จักกันในนามของ “พระ-
ลังกัจจาน์” นั่นเอง ท่านมีประวัติที่น่าสนใจดังนี้

*ในอดีต ณ เมืองโลโรยะ ขณะที่บุตรของท่านโลโรยเศรษฐี
นั่งบนยานน้อยกับเพื่อนอย่างมีความสุข เพื่อไปอาบน้ำพร้อม
บริวารจำนวนมากอยู่นั้น ได้เห็นพระเถระซึ่งกำลังบิณฑบาตอยู่
ท่านมีผิวพรรณผ่องใส เขาจึงคิดเล่นๆ ด้วยความคะนองว่า
“พระเถระรูปนี้ผิวงามจริง ท่านควรจะเป็นภรรยาของเรา หรือ
ภรรยาของเราน่าจะมีผิวพรรณงามเหมือนพระเถระรูปนี้”
ทันทีที่คิดเช่นนั้น เพศชายของบุตรเศรษฐีก็หายไปทันที กลับมี
เพศหญิงปรากฏขึ้นมาแทน เพราะกรรมที่คิดล่วงเกินต่อพระ-
อรหันตเถระผู้มีคุณอันยิ่งใหญ่ จึงส่งผลทันตาเห็นในทันที
เพราะฉะนั้นความคิดที่ไม่ดีทั้งหลาย อย่าปล่อยไปคิดกัน ด้วย
ความละอาย เขาจึงหลบหนีจากพวกเพื่อนๆ ไป เมื่อถึงเวลา
กลับบ้าน เพื่อนและบริวารไม่เห็นลูกท่านเศรษฐี ต่างพากัน
เที่ยวค้นหา แต่ก็ไม่พบ

สำหรับเรื่องการกลับเพศนั้น ในพระพุทธศาสนา ถือเป็น
เรื่องปกติธรรมดาที่เป็นไปได้ ในพระไตรปิฎกกล่าวไว้ว่า
ผู้ชายที่ไม่เคยเป็นผู้หญิงมาก่อน หรือผู้หญิงที่ไม่เคยเป็นผู้ชาย

จิตที่ตั้งไว้ชอบ

๒๔

มาก่อนนั้นไม่มี และยังได้มีบันทึกว่า ภิกษุณีบางรูปกลับเพศเป็นชายก็มี บางครั้งผู้ชายที่ประพฤติดิถีไปล่วงประเวณี ละโลกไปแล้วต้องถูกทรมานอยู่ในนรก เป็นเวลายาวนานมาก พอได้กลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีก ต้องมาเป็นหญิงถึง ๑๐๐ ชาตีกี่มี

แม้พระอานนทเถระ ผู้เป็นยอดอุปัฏฐากของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในระหว่างที่ท่านกำลังสร้างบารมีอยู่นั้น มีอยู่ชาติหนึ่งท่านได้เกิดเป็นลูกของนายช่างทอง และได้ลักลอบเป็นชู้กับภรรยาของคนอื่น เมื่อละโลกแล้ว ท่านต้องไปตกนรกเป็นเวลายาวนาน เมื่อพ้นจากนรก วิบากกรรมยังไม่หมด เมื่อมาเกิดเป็นมนุษย์ กรรมนั้นยังส่งผลให้ท่านไปเป็นหญิงโสเภณีถึง ๑๔ ชาติ และเป็นหมันถึง ๗ ชาติ นี่เป็นวิบากกรรมของท่านโดยย่อ ฉะนั้นเราต้องระมัดระวังอย่าไปหลงทำผิดพลาดกัน

เมื่อลูกชายเศรษฐีกลายเป็นหญิงแล้ว ก็ตั้งใจว่าจะไปทำมาหากินที่เมืองตักสิลา เวลาเมื่อใดที่ใครมาถามถึงประวัติส่วนตัว ท่านจะปกปิดไว้ตลอด เพราะความละอายที่ตัวเองคิดอกุศลกับพระเถระ แต่บุญเก่าท่านทำไว้ดี แม้เป็นหญิงก็เป็นหญิงที่มีความมั่งคั่ง จึงได้แต่งงานกับลูกชายเศรษฐีประจำเมืองตักสิลา

เมื่อนางอาศัยอยู่กับบุตรชายของท่านเศรษฐีเมืองตักสิลา ไม่นานได้ให้กำเนิดบุตร ๒ คน ซึ่งก่อนหน้านั้น สมัยที่

จิตที่ตั้งไว้ชอบ

๒๕

เป็นลูกชายเศรษฐีเมืองโสโรยะ นางมีลูกชายอยู่แล้ว ๒ คน
เช่นกัน เป็นอันว่ามีลูกรวมกันเป็น ๔ คน ต่อมานางรู้ว่าเพื่อนชาย
ที่เคยเล่นด้วยกัน สมัยที่อยู่เมืองโสโรยะเดินทางมาที่เมืองนี้
จึงออกไปต้อนรับ พร้อมกับเชื้อเชิญให้ขึ้นไปบนปราสาท นางได้
เล่าความเป็นไปในอดีตทั้งหมดให้เพื่อนชายฟัง เพื่อนได้แนะนำ
ว่าควรจะขอขมาต่อพระเถระ

วันหนึ่ง เมื่อรู้ว่าพระมหากษัตริย์จะมาบิณฑบาตในเมืองนี้
นางรีบส่งคนไปนิมนต์ให้ท่านมาฉันภัตตาหารที่ปราสาท พระเถระ
ท่านก็รับนิมนต์ และฉันภัตตาหารที่นั่น หลังจากนั้น นางได้
กราบเรียนว่า “ข้าแต่พระคุณเจ้าผู้เจริญ ดิฉันคือลูกชายของ
ท่านเศรษฐีในเมืองโสโรยะ ได้เคยคิดไม่ติดต่อกับท่าน เพราะอกุศล
เข้าครอบงำจิต จึงได้กลับเพศเป็นสตรีเช่นนี้ ขอพระคุณเจ้าได้
โปรดอโหสิกรรม ยกโทษให้แก่ดิฉันด้วยเถิด” จากนั้นนางได้
หมอบลงกราบแทบเท้าของพระเถระ

พระเถระมีจิตเปี่ยมด้วยเมตตา ได้รับขอขมาโทษว่า
“อาตมายกโทษให้แล้ว ขอให้โยมจงมีความสุขเถิด” เท่านั้นเอง
นางได้กลายร่างเป็นชายดั่งเดิมทันที ด้วยความที่ลูกชายท่าน
เศรษฐีเคยเป็นทั้งชายและหญิงในชาติเดียวกัน ทำให้เห็นทุกข์
เห็นโทษในสังสารวัฏ เกิดความเบื่อหน่ายในชีวิตการครองเรือน

จิตที่ตั้งไว้ชอบ

๒๖

จึงตัดสินใจขอบวชในสำนักของพระเถระ เมื่อบวชแล้ว ท่านได้ตั้งใจทำสมาธิเจริญภาวนา สรรวมจิตไว้ในปริมณฑลแห่งใจที่แท้จริง ในที่สุดก็สามารถทำให้หยุดใจนิ่ง เข้าถึงกายภายในเป็นลำดับ จนเข้าถึงกายธรรมอรหัต บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์รูปหนึ่งในพระพุทธศาสนา

พระพุทธองค์จึงได้ตรัสไว้ว่า “มารดาบิดา หรือว่าหมู่ญาติอันเป็นที่รัก ไม่สามารถทำให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์ได้ แต่จิตที่ตั้งไว้ชอบแล้ว สามารถทำให้เขาเป็นผู้ประเสริฐได้”

การที่พระองค์ตรัสเช่นนี้ หมายความว่า การจะบรรลุธรรมหรือเข้าถึงพระธรรมกายนั้น เราต้องพึ่งตัวเอง จะคอยให้บิดามารดาหรือญาติพี่น้องมาช่วยนั้นไม่ได้ แม้ท่านจะเลี้ยงดูเรามาให้ทรัพย์สมบัติซึ่งเป็นสิ่งภายนอกมากมายเพียงใดก็ตาม แต่การบรรลุธรรมกายภายในนั้น เราจะต้องช่วยเหลือตัวเอง หมั่นหยุดใจให้ถูกวิธี คือหยุดนิ่งที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ อย่างเบาสบาย และต้องทำอย่างสม่ำเสมอ จึงจะเข้าถึงได้ เพราะฉะนั้นทุกอย่างขึ้นอยู่กับตัวของเราเอง หนทางไปสู่สววรรคนิพพานนั้นมีอยู่แล้ว เราจะต้องเป็นผู้เดินไปเอง

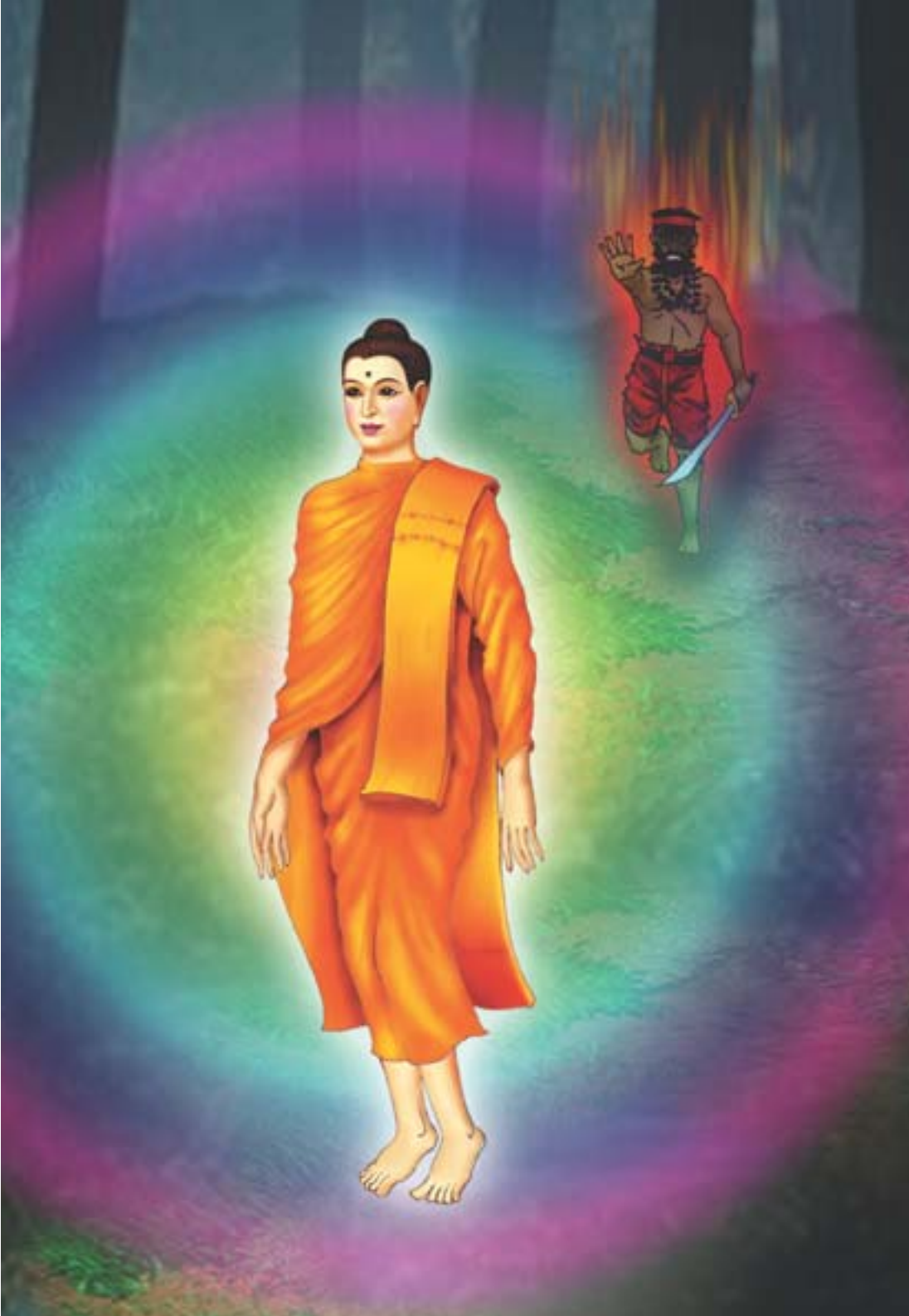

“ หยุ ด ”

เ พื่อ เริ่ ม ตั น ไห ม่

“หยุด เป็นตัวสำเร็จ” เราจะบรรลุเป้าหมายหรือ
ประสบความสำเร็จทั้งทางโลกและทางธรรมได้นั้น จะต้องเริ่ม
ต้นจากหยุด หยุดตั้งแต่ต้นจนถึงพระอรหันต์ จะทำให้ใจของเรา
เข้าถึงความสุขภายในอย่างละเอียดอ่อน

“หยุด” เพื่อเริ่มต้นใหม่

๒๕

วันเวลาที่ผ่านไป เราไม่สามารถจะเรียกกลับคืนมาได้ เหมือนดั่งสายน้ำที่ไหลผ่านไปแล้วไม่อาจหวนกลับ ชีวิตเราก็อย่างก้าวไปพร้อมกับกาลเวลา ก้าวไปพร้อมกับการสร้างความดี เราต้องใช้เวลาที่มีอยู่อย่างจำกัดนี้ ทำสิ่งที่ดีงามมีคุณค่า ให้เป็นภาพประวัติศาสตร์ชีวิตอันงดงามของเราเอง ด้วยการฝึกใจให้หยุดนิ่ง เพราะเวลาที่สำคัญที่สุดและทรงคุณค่าสูงสุดในชีวิต คือ เวลาที่ใจหยุดนิ่ง

หลวงปู่วัดปากน้ำท่านเคยกล่าวไว้ว่า “หยุด เป็นตัวสำเร็จ” เราจะบรรลุเป้าหมายหรือประสบความสำเร็จทั้งทางโลกและทางธรรมได้นั้น จะต้องเริ่มต้นจากหยุด หยุดตั้งแต่ต้นจนถึงพระอรหันต์ จะทำให้ใจของเราเข้าถึงความสุกภายในอย่างละเอียดอ่อน หากเราปรับได้พอดีๆ หยุดอย่างสบายๆ เราจะเริ่มรู้สึกว่าร่างกายของเราเหมือนไม่มี ตัวตนจะเริ่มหายไป รู้สึกเบา สบาย ถ้าหยุดได้สนิท เดี่ยวเราจะเห็นดวงที่อยู่ตรงกลางกาย สีเหมือนเพชร ไสยวิสุทธิ และเราจะมีความรู้สึกว่า ฟองเบา เหมือนขนนกที่ลอยไปในอากาศ จะเบาสบาย ใจขยาย มีความรู้สึกเบิกบาน แซ่มซีน ดวงก็ใสสว่าง ตั้งแต่สว่างเหมือนหลอดนีออน เหมือนสปอตไลท์ เหมือนดวงอาทิตย์ ในตอนเช้า ตอนสาย กระทั่งถึงตอนเที่ยงวัน เป็นความสว่างที่แตกต่างจากความสว่างภายนอกที่เราเคยเห็น ความสว่างนี้จะเย็นตา เย็นใจ

“หยุด” เพื่อเริ่มต้นใหม่

๓๐

ชุ่มชื่นใจและจะเกิดขึ้นพร้อมกับความใส ใสอย่างบางเบาทีเดียว
ถ้าใจเราหยุดนิ่งดีแล้ว เราจะเห็นอย่างนี้

ในขณะที่เดียวกัน เราจะมีความรู้สึกว่า เราพอใจ ชอบใจ
กับอารมณ์นี้ เป็นความอัศจรรย์ครั้งแรกที่เกิดขึ้นจากใจหยุดนิ่ง
พอถูกส่วนเข้า เดี่ยวดวงใสก็จะขยายกว้างออกไป ขยายไปโดย
มีตัวของเราเป็นจุดศูนย์กลาง ขยายไปทุกทิศทุกทาง รอบตัว
รอบทิศ เรียกว่า ดวงธรรม เพราะว่าละเอียดกว่าดวงแก้วภายนอก
แต่ว่ากลมเหมือนดวงแก้ว เมื่อขยายออกไป จะมีดวงธรรมดวง
ใหม่เกิดขึ้นมาแทนที่ เป็นดวงใสบริสุทธิ์ดีกว่าเดิม ใสเกินใส
ไม่ทราบว่าจะไปเทียบกับอะไร เพราะว่าไม่มีตัวอย่างใดๆ ในโลก
ที่จะมาเทียบได้

เราต้องเอาใจหยุดอย่างเดิม ไม่ต้องไปค้นภาพ อย่าลุ่ม
อย่าเร่ง อย่าเพ่ง อย่าจ้อง ให้หยุดนิ่ง มองเฉยๆ ด้วยวิธีการหยุด
นิ่ง เฉย ไม่ลุ่ม ไม่เร่ง ไม่เพ่ง ไม่จ้อง มองเฉยๆ สบายๆ ใจก็จะ
ค่อยๆ ละเอียด ตี๋มต่ำลงไปอีก จะเห็นดวงธรรมต่างๆ ผุดเกิด
ขึ้นทีละดวงๆ ใสเกินใส สวยเกินสวย พอสุดดวงที่ ๖ เราจะพบ
กายมนุษย์ละเอียด นั่งขัดสมาธิอยู่ในกลางนั้น ตอนเห็นใหม่ๆ
อาจจะยังไม่ชัดเจน จะเห็นศีรษะโผล่ขึ้นมาก่อน แล้วค่อยๆ เห็น
จนครบ นั่งหันหน้าออกไปทางเดียวกับเรา เราก็ทำใจหยุดนิ่งเฉยๆ

“หยุด” เพื่อเริ่มต้นใหม่

๓๑

ไม่ต้องคิดอะไร ดูเฉยๆ ไม่ต้องแค่นภาพ ไม่พยายามทำให้มันชัด
ทำแค่หยุด นิ่ง เฉย เท่านั้น

พอถูกส่วน ภาพก็เกิดขึ้น จะชัดขึ้นมาเอง เราก็ดู
ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในกลางกายนี้ ด้วยใจที่เป็นปกติไม่ลึบโลดใจ
ไม่ตื่นเต้น เมื่อใจเราหยุดนิ่งละเอียดถูกส่วน เราจะรู้สึกเหมือน
ถูกดูด เพื่อให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับกายมนุษย์ละเอียดข้างใน
ตัวของเรา หน้าตาเหมือนกับเราเลย แต่ว่าสดชื่นกว่า บริสุทธิ์กว่า
ผ่องใสกว่า สวยงามกว่า นิ่งอยู่ในกลางกาย เมื่อเราเป็นอัน
หนึ่งอันเดียวกับกายนี้ เราจะมีความรู้สึกว่าเราเป็นกายนี้จริงๆ
ที่มีชีวิตจิตใจจริงๆ ตอนนี้กายหยาบของเราหายไปหมดแล้ว
เหลือแต่กายละเอียดอยู่ข้างใน สงบนิ่ง สิ่งที่เราจะต้องทำต่อไป
คือ หยุดลงไปตรงกลางกายฐานที่ ๗ ต่อไป หยุดนิ่งให้สนิททีเดียว

หยุดในหยุด หยุดนิ่งให้ถูกส่วน พอถูกส่วนเข้า
ปรากฏการณ์ก็เกิดขึ้นในทำนองเดียวกัน กายมนุษย์ละเอียดจะ
ขยายกว้างออกไป จนกระทั่งเราลืมไปเลยว่ามีกายมนุษย์ละเอียด
ใจของเราก็จะเข้าไปรวมอยู่กับดวงธรรม ซึ่งเกิดขึ้นในกลาง
กายมนุษย์ละเอียดนั้น เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเลย โสภิริสุทธิ์
พองเบา นุ่มนวล หยุดต่อไปอีก หยุดในหยุด หยุดเฉยๆ เบาๆ
สบายๆ ลองทำดู ต้องเอาหยุดกับนิ่งให้ได้

“หยุด” เพื่อเริ่มต้นใหม่

๓๒

พระลัมมาลัมพุทเธเจ้าของเรา ท่านก็ทรงหยุดอย่างนี้ ไม่ได้ทำอะไรเลย หยุดนิ่งอย่างละเอียดอ่อน แผ่วเบา นุ่มนวล หยุดอย่างนี้ไปเรื่อยๆ อย่างสบายๆ ซึ่งวิธีการที่จะบรรลุมรรคผล นิพพาน จะเข้าถึงพระธรรมกาย เข้าถึงดวงธรรมภายใน หรือ เข้าถึงความสุขที่แท้จริง มันตรงกันข้ามกับวิธีการของทางโลก ในทางโลก ถ้าจะไปให้ถึงที่หมายเร็วๆ เหมือนการขับรถ เราต้องเหยียบคันเร่งให้เต็มที่ จึงจะไปถึงที่หมายได้อย่างรวดเร็ว แต่ในทางธรรม เราต้องหยุดนิ่งสนิท แต่หยุดแล้วจะไป หยุดแล้วเคลื่อนที่ ยิ่งหยุดยิ่งเร็ว คือ ยิ่งหยุดสนิท ยิ่งเคลื่อนที่เข้าไปสู่ภายในได้เร็ว

หยุดนิ่งอย่างเดียวเท่านั้น จะเข้าถึงสิ่งที่ประเสริฐที่สุด จะทำให้เราเข้าถึงความเต็มเปี่ยมของชีวิต คือ การเข้าถึงพระรัตนตรัย เข้าถึงพระธรรมกายภายใน จะต้องให้หยุด ให้นิ่ง ให้ใสบริสุทธิ์ หยุดอย่างนี้เรื่อยไป พอถูกส่วน เราจะเห็นกายต่างๆ คือ กายทิพย์ กายรูปพรหม กายอรูปพรหม และกายสุดท้าย จะเป็นองค์พระธรรมกายใสบริสุทธิ์ งามไม่มีที่ติ เกตุดอกบัวตูม นั่งขัดสมาธิ หันหน้าออกไปทางเดียวกับเรา

ที่ใช้คำว่า เข้าถึง เพราะว่าพระธรรมกายนั้นมีอยู่แล้ว ในตัวของเรา เป็นกายแห่งการตรัสรู้ธรรม เป็นกายที่จะทำให้

“หยุด” เพื่อเริ่มต้นใหม่

๓๓

เรารู้แจ้งเห็นแจ้ง แท่งตลอดในสรรพพัสดุสรรพสิ่งในธรรมทั้งปวง ไม่ใช่มีใครทำให้เกิดขึ้น แต่มีอยู่แล้ว เป็นของละเอียดซ่อนอยู่ใน กลางกายที่หยาบกว่า เมื่อเราเอาใจหยุดนิ่งถูกล้วน ความละเอียดของเราเพิ่มขึ้นไปเรื่อยๆ จนกระทั่งใจของเราละเอียด เท่ากับพระธรรมกาย ไสบริสุทธ์ เราจึงเห็นท่านและกลมกลืน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับท่าน นี่ต้องเข้าถึงอย่างนี้

เพราะฉะนั้น ใจของเราต้องหยุดให้ดี หยุดให้ถูกล้วน ถ้าหยุดได้ถูกล้วนพอดีๆ แล้วจะสบาย ตรงนี้สำคัญ ความสบาย จะเป็นหัวใจสำคัญ ที่จะนำไปสู่การหยุดที่ถูกต้องสมบูรณ์ และการหยุดจะเป็นวิธีการที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ หยุดเป็นตัวสำเร็จ ถอดออกมาจากคำสอนของพระบรมศาสดา ที่ทรงให้นัยอย่าง สำคัญแก่องค์กุลิมาล สมณะ หยุด หยุด คำนี้สำคัญที่สุด เป็นจุด เริ่มต้นของพระพุทธศาสนา

*สมัยที่พระบรมศาสดาประทับอยู่ ณ วัดพระเชตุวันมหา-
วิหาร เรื่องได้เกิดขึ้นในแวนแคว้นของพระเจ้าปเสนทิโกศล
มีโจรคนหนึ่งได้ตามฆ่ามนุษย์แล้วตัดเอานิ้วมือ ๑ องค์กุลี มาร้อย
เป็นพวงมาลัยคล้องคอ จะให้ได้ครบ ๑,๐๐๐ นิ้ว เพราะอยากจะ
เรียนวิชาสูงสุด คือ วิชาความเป็นเจ้าโลก อาจารย์จึงให้ไปฆ่า

“หยุด” เพื่อเริ่มต้นใหม่

๓๔

มนุษย์มาให้ครบ ๑,๐๐๐ คน จึงจะสอนวิชาให้ องคฺลิมาลได้ฆ่ามาแล้ว ๙๙๙ คน ขาดอีกคนเดียวก็จะครบ ๑,๐๐๐ องคฺลิ

สมัยนั้น ชาวขององคฺลิมาลโจรโด่งดังไปทั่วพระนคร ใครได้ยินก็จะเกิดความกลัว หวาดผวาไปตามๆ กัน พระเจ้า-ปเสนทิโกศลจึงยกทัพไปปราบ ฝ่ายมารดาขององคฺลิมาลรู้ข่าวนี้ จึงล่องหน้าไปแต่เช้าตรู่ เพื่อจะไปบอกลูกชายให้หนีไปด้วยความรักลูก กลัวว่าจะถูกพระราชฆ่า

เช้าตรู่ของวันนั้นเอง พระบรมศาสดาทรงตรวจดูสัตว์โลก ทรงเห็นองคฺลิมาลเข้ามาในข่ายพระญาณ รู้ว่าถ้าองคฺลิมาลเห็นมารดาก็จะฆ่าเพื่อเอานิ้วมือ ถ้าพระองค์ไม่ไปโปรด องคฺลิมาลจะทำมาตุฆาต คือ ฆ่ามารดา ซึ่งเป็นอนันตริยกรรม เป็นกรรมหนักที่ปิดหนทางสวรรค์นิพพาน และทรงเห็นว่าองคฺลิมาลจะเป็นอสังขัตติมาสาวก จึงเสด็จมาโปรดในระหว่างทาง

เมื่อองคฺลิมาลโจรเห็นพระบรมศาสดา จึงวิ่งปราดเข้ามาหมายจะฆ่าเพื่อเอานิ้วมือให้ครบ ๑,๐๐๐ คน พระพุทฺธองค์ทรงแสดงอิทธิปาฏิหาริย์ บันดาลให้องคฺลิมาล โลไม่ทันฟันไม่ถูก แม้จะทรงดำเนินไปตามปกติ แต่องคฺลิมาลวิ่งเท่าไรก็โลไม่ทัน บางครั้งพอวิ่งเข้าไปใกล้จะถึงพระพุทฺธองค์อยู่แล้ว เจ็อดาบหมายจะฟัน พระพุทฺธองค์ก็ทรงห่างออกไปอีก เป็นอยู่อย่างนี้

“หยุด” เพื่อเริ่มต้นใหม่

๓๕

จนกระทั่งเหนื่อยอ่อน จึงคิดว่า “น่าอัศจรรย์จริงหนอ เมื่อก่อน แม้แต่ช้างว่ามีกำลังมากแล้ว เราก็วิ่งไล่ทัน ม้าว่าวิ่งเร็วเรายัง วิ่งไล่จับได้ แต่สมณีนี้อินไปตามปกติ เราวิ่งจนสุดกำลังแล้ว ทำไมยังตามไม่ทันอีก” เมื่อเหนื่อยล้าจนจะหมดแรงแล้ว ทิวสิมานะก็ลดลง คิดว่าสมณีนี้น่าประหลาดกว่าเรา เป็นเจ้าโลก ก่อนเรา จึงตะโกนว่า “สมณะหยุด สมณะหยุด” พระพุทธรองค์ตรัสตอบว่า “เราหยุดแล้ว แต่ท่านยังไม่หยุด”

คำว่า “หยุด” คำนี้ สำคัญนัก เพราะพระพุทธรองค์ตรัสกับองคุลิมาล ในขณะที่กำลังเดินอยู่ว่าพระองค์หยุดแล้ว หมายถึงใจของพระองค์นี้ว่าหยุดแล้ว แม้ร่างกายจะเคลื่อนไหว แต่ใจนั้นหยุดนิ่งอยู่ภายใน หยุดสนิทที่ศูนย์กลางกาย เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับกายธรรมอรหัต องคุลิมาลเป็นคนมีปัญญาจึงคิดได้ ในที่สุดก็ขอบวช มีชีวิตใหม่ในเพศสมณะ เป็นชีวิตใหม่ที่สดใสกว่าเดิม บวชแล้วท่านเรียนเรื่องหยุดอย่างเดียว ทำใจหยุดนิ่งทั้งวันทั้งคืน ในไม่ช้าก็ได้บรรลุกายธรรมอรหัต เป็นพระอรหันต์ ท่านได้เปล่งอุทานว่า

“ผู้ใดเมื่อก่อนประมาท ภายหลังกลับไม่ประมาท เขาย่อมยังโลกนี้ให้สว่าง ดุจพระจันทร์พ้นแล้วจากเมฆฉะนั้น ผู้ใดทำบาปกรรมแล้ว ย่อมกำจัดได้ด้วยกุศล เขาย่อมยังโลกนี้ให้สว่าง ดุจพระจันทร์พ้นแล้วจากเมฆฉะนั้น”

“หยุด” เพื่อเริ่มต้นใหม่

๓๖

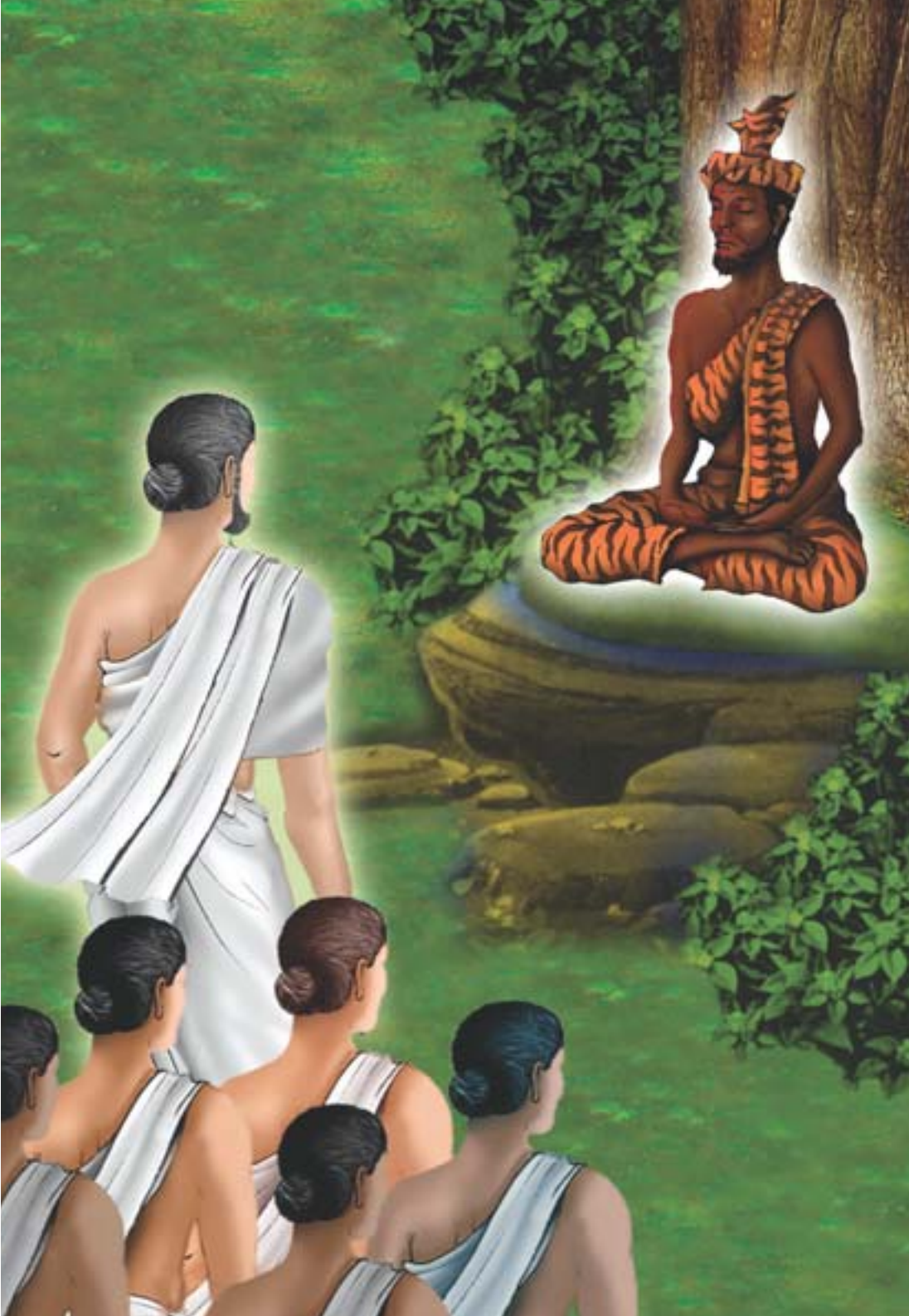
ชีวิตคนเรานั้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ แม้ในอดีตจะเคยพลาดพลั้งมาก่อน แต่ปัจจุบันเราสามารถปรับปรุงแก้ไขได้ ด้วยการเริ่มต้นชีวิตใหม่ที่สดใสมากกว่าเดิม ตัวอย่างองค์ลีลาม ถึงแม้จะทำบาปกรรมมามาก แต่ในที่สุดสามารถพัฒนาตนเองให้เข้าถึงเป้าหมายอันสูงสุดของชีวิต คือ เป็นพระอรหันต์ได้ ชีวิตได้เปลี่ยนแปลงจากปุถุชนมาเป็นพระอรียเจ้า เปลี่ยนจากชีวิตที่มีมิด มาเป็นชีวิตที่สว่างไสวได้ เพราะคำว่า “หยุด” คำเดียวเท่านั้น ดังนั้นหลวงปู่วัดปากน้ำภาษีเจริญ (สด จนทสโร) ท่านจึงกล่าวว่า “หยุดเป็นตัวสำเร็จ” หยุดตั้งแต่ต้นจนเป็นพระอรหันต์ หยุดเป็นหลักของพระพุทธศาสนา หยุดอย่างเดียวเท่านั้น จึงจะไปถึงที่สุดแห่งธรรมได้ ดังนั้นให้ทุกคนขยันฝึกใจหยุดให้ได้ทุกวัน

ไม่มีความเห็นผิด ชีวิตปลอดภัย

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย
ปัจจัยเพื่อความเกิดขึ้นแห่งมัจฉาทิฏฐิ ๒ อย่างนี้คือ
การโฆษณาต่อบุคคลอื่น ๑
อโยนิโสมนสิการ ๑
ปัจจัยทั้ง ๒ อย่างนี้แล
เป็นไปเพื่อความเกิดขึ้นแห่งมัจฉาทิฏฐิ

ไม่มีความเห็นผิด ชีวิตปลอดภัย

๓๕

สิ่งที่เป็นบ่อเกิดแห่งความสุขและความสำเร็จในชีวิตของเราทุกคน มีเพียงสิ่งเดียวเท่านั้น คือ “บุญ” ซึ่งจะเป็นเครื่องสนับสนุน ให้เราได้บรรลุจุดประสงค์ของการเกิดมาเป็นมนุษย์ เราจะเป็นผู้ที่สมบูรณ์พร้อมด้วยรูปสมบัติ ทรัพย์สมบัติ คุณสมบัติ มีโอกาสทำทาน รักษาศีล เจริญภาวนาอย่างเต็มที่ ได้ประพฤติปฏิบัติธรรมตามคำสอนของพระบรมศาสดา จนกระทั่งมีดวงตาเห็นธรรม ได้บรรลุมรรคผลนิพพาน ทั้งหมดนี้จะได้มาต้องอาศัยบุญทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นบุญจึงเป็นสิ่งสำคัญในชีวิตของเรา

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ใน อังคุตตรนิกาย ทุกกนิบาต ว่า

“เทว เม ภิกขเว ปจฺจยา มิจฺฉาทิฏฺฐิยา อุปฺปาทาย กตเม เทว ปรโต จ โขโส อโยนิโส จ มนสิกาโร อิม โข ภิกขเว เทว ปจฺจยา มิจฺฉาทิฏฺฐิยา อุปฺปาทาย

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ปัจจัยเพื่อความเกิดขึ้นแห่งมิจฉาทิฏฐิ ๒ อย่างนี้คือ การโฆษณาแต่บุคคลอื่น ๑ อโยนิโสมนสิการ ๑ ปัจจัยทั้ง ๒ อย่างนี้แล เป็นไปเพื่อความเกิดขึ้นแห่งมิจฉาทิฏฐิ”

ปัจจุบันนี้ เราอยู่ในยุคข้อมูลข่าวสารไร้พรมแดน ยุคที่คน

ไม่มีความเห็นผิด ชีวิตปลอดภัย

๔๐

ส่วนใหญ่เรียกกันว่า โลกาวัตน์ แม้จะอยู่ใกล้กันคนละซีกโลก ก็สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารภายในเวลาไม่กี่นาที แต่ในความเป็นจริงแล้วเรายังตกอยู่ในกระแสโลกที่เรียกว่า โลกานุวัตร หมายความว่า เป็นไปตามโลก ยังคล้อยตามคนส่วนใหญ่ที่เขาเชื่อกันอยู่ ซึ่งยังมีความรู้ไม่สมบูรณ์ น้อยคนนักที่จะใช้สติปัญญาอย่างรอบคอบในเรื่องราวที่เกิดขึ้น ให้รู้เห็นถูกต้องไปตามความเป็นจริง

ความเจริญทางด้านเทคโนโลยี ทำให้ข้อมูลข่าวสารสามารถถึงกันได้ในเวลารวดเร็ว ถ้าหากมีการนำเสนอข้อมูลที่บิดเบือนจากความเป็นจริง ก็จะเป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อผู้รับ ดังนั้น ผู้ให้ข้อมูลข่าวสารจึงมีส่วนสำคัญที่จะให้ผู้บริโภคมีความเชื่อ และความเข้าใจไปในทิศทางใด ถ้าหากนำเสนอในเรื่องที่มีประโยชน์สร้างสรรค์ ผู้บริโภคก็จะได้รับประโยชน์จากสื่อ นั้นเต็มที แต่ถ้าข้อมูลไม่ได้อยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง ก็เป็นเรื่องที่เป็นอันตราย นำเป็นห่วง

*ในสมัยพุทธกาล พระสัมมาสัมพุทธเจ้าถูกนางมาคันธียาจ้างคนให้ตามด่าพระองค์และพระภิกษุสงฆ์ แต่พระพุทธองค์ก็ไม่ทรงหวั่นไหว ทรงมีขันติธรรมเป็นเลิศ จนพระอานนท์ซึ่งเป็น

ไม่มีความเห็นผิด ชีวิตปลอดภัย

๔๑

พุทธอุปัฏฐากทนไม่ไหว จึงกราบทูลพระผู้มีพระภาคเจ้าให้เสด็จย้ายไปประทับที่เมืองอื่น พระพุทธองค์ตรัสถามพระอานนทว่า “อานนท์ หากตถาคตเสด็จไปเมืองอื่น แล้วชาวเมืองยังตามด่าอยู่อีก จะให้ตถาคตทำอะไร” พระอานนท์ทูลตอบว่า “พระพุทธองค์ก็เสด็จไปประทับที่เมืองอื่นอีก พระเจ้าข้า”

พระบรมศาสดาทรงให้ข้อคิดแก่พระอานนทว่า “ดูก่อนอานนท์ เธออย่าปรารถนาให้ตถาคตทำเช่นนั้นเลย อธิกรณ์เมื่อเกิดขึ้นในที่ใดให้จบลงในที่นั้นแหละ การไปสู่ที่อื่นจึงจะควร” ตรัสดังนั้นแล้วพระพุทธองค์ก็ทรงอดทน ไม่โต้ตอบผู้ตามด่าบริภาษพระองค์ ทรงใช้เวลาอยู่หลายวัน ในที่สุดเรื่องก็จบไปเอง

ครั้งหนึ่ง พระบรมศาสดาทรงเล่าเรื่องในอดีต ถึงผลกรรมของพระพุทธองค์ว่า *ในสมัยก่อน พระองค์ทรงเกิดเป็นพราหมณ์ ชื่อ “สุตวา” เป็นผู้มั่งคั่งปัญญาเฉลียวฉลาด เชี่ยวชาญในศิลปศาสตร์ทุกแขนง แดกฉานในไตรเพท ซึ่งถือว่าเป็นความรู้ที่สำคัญมากของพราหมณ์ จนเป็นผู้มีชื่อเสียงโด่งดังไปทั่ว ท่านได้รับการเคารพบูชากราบไหว้จากมหาชน เป็นคณาจารย์ใหญ่สอนมนต์ให้กับลูกศิษย์มากมาย

*มก. อรรถกถาสุนทรีสูตร เล่ม ๔๔ หน้า ๔๖๕

ไม่มีความเห็นผิด ชีวิตปลอดภัย

๔๒

วันหนึ่ง ท่านได้พาลูกศิษย์ ๕๐๐ คน เข้าไปเรียนมนต์ อยู่ในป่า ได้เห็นฤๅษีตนหนึ่งบำเพ็ญตบะอยู่ตามลำพัง ทำภาวนาจนได้อภิญญาสมาบัติ สามารถเหาะเหินเดินอากาศได้ เป็นฤๅษีที่มีฤทธิ์มีเดชมาก แต่ผิวดำ มองแล้วไม่น่าเลื่อมใส ท่านจึงบอกกับลูกศิษย์ทั้งหมดว่า ฤๅษีตนนี้เป็นผู้มักมากในเบญจกามคุณ

ลูกศิษย์ทั้งหมดหลงเชื่อตามคำบอกของอาจารย์ จึงเกิดการดูหมิ่นดูแคลน นอกจากตัวเองจะไม่ศรัทธาในฤๅษีแล้ว ยังเที่ยวป่าวประกาศไปทั่วเมืองให้ผู้คนเลิกนับถือฤๅษี มหาชนฟังแล้วคล้อยตามและหลงเชื่ออย่างนั้นจริงๆ ด้วยผลกรรมที่ท่านได้ทำไว้ในครั้งนั้น ได้ส่งผลให้ท่านต้องตกนรกเป็นเวลานานทีเดียว พอพ้นจากการได้รับความทุกข์ทรมานในนรกมาเกิดเป็นมนุษย์ ก็ถูกคนตามด่าอีกหลายภพหลายชาติ

จนกระทั่งมาในภพชาติสุดท้าย แม้ว่าพระองค์จะได้ตรัสรู้จนตรัสรู้มรรคสามโพธิญาณแล้ว แต่ผลกรรมนั้นยังตามส่งผลให้พระองค์พร้อมด้วยพระสาวกอีก ๕๐๐ องค์ ต้องถูกคนตามด่าบริภาษ กว่าเรื่องราวจะยุติลงได้ ก็ใช้เวลาอยู่หลายวันเมื่อผลกรรมสิ้นสุด ผู้ที่มาด่าพระพุทธรองค์ก็เลิกด่าไปเอง

เพราะฉะนั้น สิ่งที่เราควรระวังจากการรับฟังข่าวสาร คือ เมื่อได้ยินได้ฟังเรื่องใดแล้ว ควรใช้โยนิโสมนสิการ คือ พิจารณา

ไม่มีความเห็นผิด ชีวิตปลอดภัย

๔๓

ให้ละเอียดรอบคอบ ใช้สติและปัญญาพิจารณาเหตุผล พิสูจน์เรื่องราวที่เกิดขึ้นให้ดีเสียก่อน จึงค่อยตัดสินใจเชื่อ ไม่ควรใจเร็วรีบด่วนสรุป เพราะการเชื่อโดยขาดวิจาร์ณญาณ จะเป็นทางมาแห่งความเสื่อม นำไปสู่อบายภูมิได้

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงให้ความสำคัญในเรื่องสัมมาทิฐิมาก พระพุทธองค์ได้ตรัสว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อดวงอาทิตย์อุทัย ย่อมมีแสงอรุณขึ้นมาก่อน เป็นบุพนิมิตฉันใด สัมมาทิฐิก็เป็นตัวนำเป็นบุพนิมิตเพื่อการตรัสรู้ตามความเป็นจริง ซึ่งอริยสัจ ๔ ฉะนั้น ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เราไม่พิจารณาเห็นธรรมอื่นแม้สักอย่าง ซึ่งจะเป็นเหตุให้กุศลธรรมที่ยังไม่เกิดขึ้นได้เกิดขึ้น หรือกุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้ว เป็นไปเพื่อความงอกงาม ไพบูลย์ เหมือนอย่างสัมมาทิฐิเลย”

พระพุทธองค์ทรงสั่งสอนให้ชาวโลกเป็นสัมมาทิฐิ คือ มีความเห็นถูกต้อง เห็นว่าบุญบาปมีจริง ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ทำทานให้ผลดีจริง พ่อแม่มีพระคุณจริง การบูชาบุคคลที่ควรบูชา เช่น พระสัมมาสัมพุทธเจ้าและพระอรหันต์ทั้งหลาย เป็นสิ่งที่ดีจริงควรทำ ซึ่งเราจะมี ความซาบซึ้งในสิ่งเหล่านี้ได้ จะต้องปฏิบัติธรรมให้ใจหยุดนิ่ง เบื้องต้นต้องเข้าถึงดวงใส ที่เรียกว่า ดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ดวงนี้มาพร้อมกับความสุขความ

ไม่มีความเห็นผิด ชีวิตปลอดภัย

๔๔

เบิกบานมาพร้อมกับความเกลี้ยงเกลาความสะอาดบริสุทธิ์ของใจ และมาพร้อมกับความรู้แจ้ง เราจะเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องลัทธิมา-ทิจู๊วว่าเป็นอย่างไร

ที่ว่ามีความเห็นชอบนั้น ความเห็นแรกที่เกิดขึ้น คือ เห็นว่าเรามาถูกทางแล้ว ทางนี้จะไปสู่พระนิพพานแน่นอน จะเกิดความรู้สึกมั่นใจอย่างนั้นเลย เต็มความคิดชอบ พุดชอบ ทำชอบ สิ่งที่ดีทั้งหมดก็จะตามมา การประกอบลัทธิมาทิจู๊ว การเลี้ยงชีวิตในทางที่ชอบ ความเพียรชอบ สติชอบ กระทั่งถึงสมาธิชอบ เกิดขึ้นพร้อมกันเลย มีความมั่นใจว่าสิ่งที่เราทำอยู่นี้ ถูกต้องแล้ว

นอกจากสมาธิชอบแล้ว จำเป็นต้องชอบทำสมาธิด้วย เพราะทำแล้วมีความสุข เราจะรู้สึกหวงแหนประสบการณ์ ภายในที่เข้าถึง อยากจะอยู่กับธรรมะตลอดทั้งวันทั้งคืน ตลอดเวลา มีความรู้สึกว่า ถ้าใจหยุดนิ่งถูกที่ตั้ง ถูกส่วนแล้ว อะไรๆ ก็ไม่ยากได้ เราจะรู้สึกพึงพอใจ และไม่มีความรู้สึกว่า ขาดแคลนหรือยากจนเลย สมบัติมีเท่าไรก็อยากจะแบ่งปันให้ผู้อื่น เพราะให้แล้วมีความสุข ความสุขจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งเข้าถึงภายในกาย ถึงกายมนุษย์ละเอียด กายทิพย์ กายรูปพรหม กายอรุปรหม จนกระทั่งถึงกายธรรม เมื่อเข้าถึงธรรมกายได้

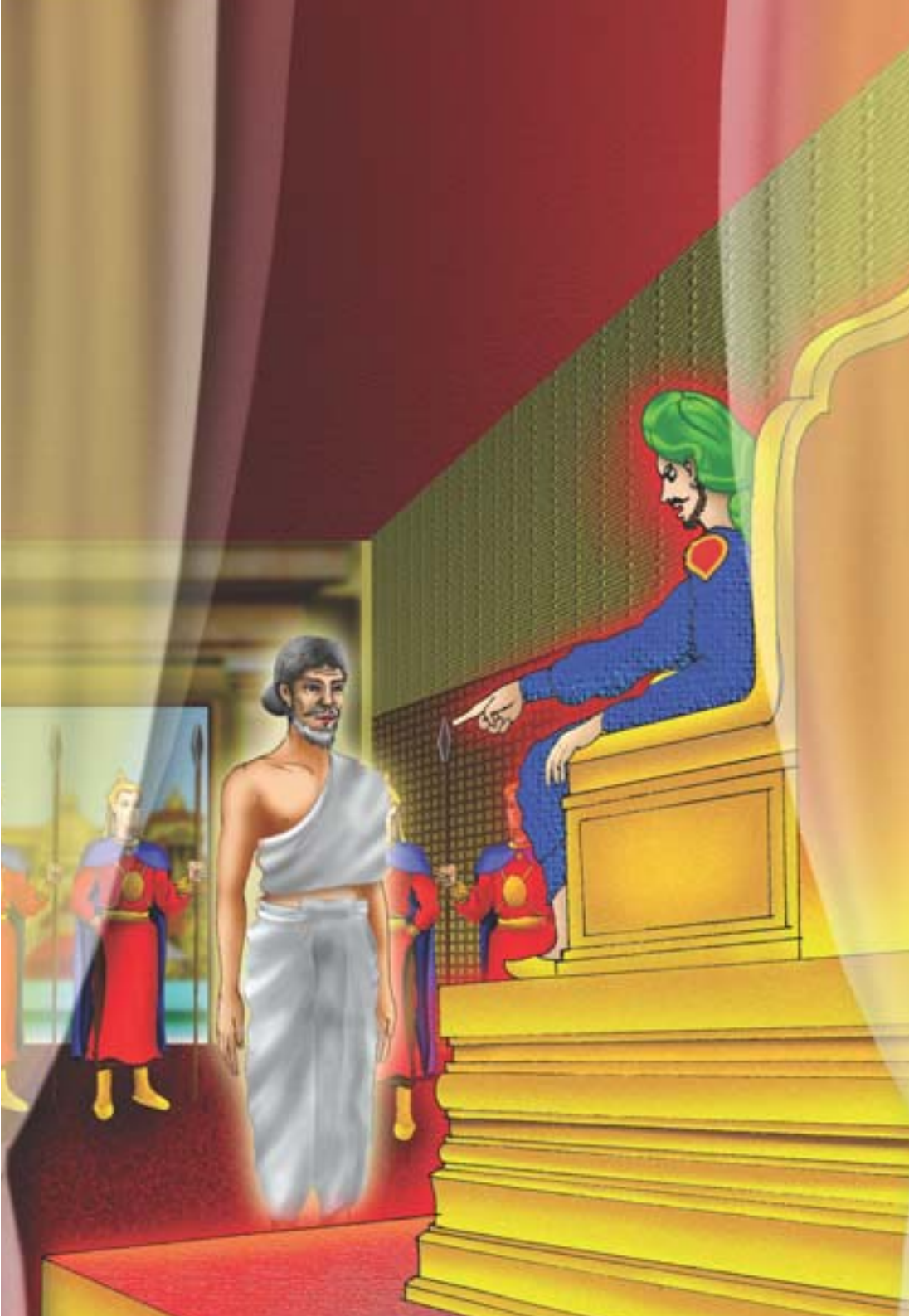
ไม่มีความเห็นผิด ชีวิตปลอดภัย

๔๕

สัมมาทิฐิจึงจะบริบูรณ์

เพราะฉะนั้น สัมมาทิฐิต้องอาศัยการฝึกใจให้หยุดนิ่ง
ให้สะอาดบริสุทธิ์ผ่องใสตลอดเวลา และพยายามทำให้สม่ำเสมอ
เพราะความสม่ำเสมอเป็นหัวใจสำคัญในการเข้าถึงธรรม ไม่ว่า
เราจะมีภารกิจงานอะไร ให้มันฝึกใจให้หยุดนิ่งควบคู่ไปด้วย
ถ้าทำอย่างนี้ทุกวัน จะต้องเข้าถึงธรรมกันอย่างแน่นอน

โทษที่ไม่ใช่โทษ

เมื่อนารยชนทำชั่ว

อารยชนย่อมห้ามกันด้วยการลงโทษ

การลงโทษนั้นถือว่าเป็นการสั่งสอน

ทั้งไม่เป็นเวร ข้อนี้นิโละบัณฑิตรู้กันดี

โทษที่ไม่มีโทษ

๔๘

ในชีวิตประจำวันของเราทุกคน ล้วนประสบกับเหตุการณ์ต่างๆ มากมาย ทั้งดีและไม่ดี ซึ่งเราจำเป็นต้องมีเครื่องป้องกันกายและใจของเรา ไม่ให้สั่นไหวไปตามกระแสกิเลสที่เขี้ยวกรากในปัจจุบัน คือ มีคุณธรรมภายในสำหรับต้านทานกิเลส ครูบาอาจารย์เป็นบุคคลที่สำคัญอย่างยิ่ง ในการปลูกฝังให้เรา มีความรู้คู่กับความดี แม้ว่าวิธีการในการสั่งสอนของอาจารย์แต่ละท่านจะแตกต่างกัน แต่ที่เหมือนกันคือ เพื่อให้เราเป็นคนดี เป็นคนมีความรู้คู่คุณธรรม และวิธีการที่ดีที่สุดในการฝึกฝนอบรมคุณธรรมให้แก่ตัวของเราเอง คือการหมั่นเจริญสมาธิภาวนา ทำใจหยุดใจนิ่งทุกๆ วัน

พระลัธมาลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน ติลมกุลลิตก ว่า

“อริโย อนริโย กุพฺพํ โย ทณฺเฑน นิเสธติ

สาสนํ ตํ น ตํ เวรํ อิติ นํ ปณฺทิตา วิทู

เมื่อนารายชนทำชั่ว อารยชนยอมห้ามกันด้วยการลงโทษ การลงโทษนั้นถือว่าการสั่งสอน ทั้งไม่เป็นเวร ข้อนี้เหล่าบัณฑิตรู้จักกันดี”

บัณฑิตในกาลก่อน ท่านจะทำทุกวิถีทาง ที่จะดักเตือนสั่งสอนศิษย์ให้เป็นคนดี ไม่ให้พลั้งพลาดไปทำความชั่ว ถึงแม้บางครั้งศิษย์ยังคิดตรงตามไม่ทัน ไม่เข้าใจเจตนาอันบริสุทธิ์

โทษที่ไม่มีโทษ

๔๕

ของอาจารย์ แต่เพราะเห็นประโยชน์ที่จะเกิดแก่ศิษย์ในภายภาคหน้า ท่านจึงได้ตักเตือนสั่งสอน หรือบางครั้งก็ลงโทษหนักบ้าง เบาบ้าง ตามเหตุอันสมควร เพื่อให้ศิษย์ได้สำนึก เมื่อรู้ตัวแล้วจะได้ปรับปรุงแก้ไขตนเอง

ดังนั้น ศิษย์ที่ดีจะต้องเข้าใจถึงเจตนารมณ์ที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความเมตตาปรารถนาดีของอาจารย์ ไม่ผูกโกรธผูกใจเจ็บแค้นเคือง เมื่ออาจารย์สั่งสอนก็ให้อดทนน้อมรับโอวาทด้วยความเคารพ จะได้ดำเนินชีวิตไม่ผิดพลาด

*ดังเช่นในสมัยหนึ่ง มีพระราชอาชญาว่า พระเจ้าพรหมทัต ครองเมืองพาราณสี ทรงมีพระโอรสองค์หนึ่งชื่อ “พรหมทัตกุมาร” พระราชาได้ตั้งความหวังไว้กับพระโอรสว่า ในอนาคตจะให้ครองราชสมบัติสืบต่อราชวงศ์ ดังนั้นเมื่อพระโอรสอายุได้ ๑๖ ชันษา พระบิดาก็ส่งไปเรียนศิลปศาสตร์กับอาจารย์ทศปาโมกข์ที่เมืองตักสิลา เพื่อให้ฝึกคุณธรรมในด้านต่างๆ เช่น ให้อริสัจจะในการปกครองคน การอ่อนน้อมถ่อมตน มีความอดทนในทุกรูปแบบ และให้ศึกษาขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ของบ้านเมือง ตลอดจนศึกษาพุทธศาสตร์ เมื่ออาจารย์ได้ถามถึงประวัติความเป็นมาและความตั้งใจจริงในการ

โทษที่ไม่มีโทษ

๕๐

ศึกษา จึงรับไว้เป็นศิษย์

วันหนึ่งพรหมทัตกุมารไปสร่งน้ำกับอาจารย์ที่ทำน้ำ ซึ่งใกล้ๆ บริเวณนั้น มีหญิงชรา กำลังขัดสีเมล็ดงาอยู่ก่อนแล้ว เมื่อคนทั้งสองไปถึง ลูกศิษย์เห็นเมล็ดงาแล้วเกิดอยากกิน จึงหยิบเมล็ดงามากิน ๑ กำมือ หญิงชราเห็นแล้วคิดว่าเด็กหนุ่มคนนี้คงอยากกินงา จึงปล่อยให้ทำตามใจชอบ แล้วดูเฉยๆ ไม่ว่าอะไร

วันรุ่งขึ้น พรหมทัตกุมารก็ทำเช่นนั้นอีก จนถึงวันที่สาม เมื่อขโมยเมล็ดงามากินอีก หญิงชราได้ทำเป็นร้องไห้คร่ำครวญ พร้อมกับพูดว่า “ลูกศิษย์ของท่านขโมยเมล็ดงาของเราไปกิน ทำไมท่านไม่รู้จักสำนึก” เมื่ออาจารย์ได้ยินจึงบอกกับหญิงชรา นั้นว่า ไม่ต้องเสียใจ เดี่ยวจะจ่ายเงินค่าเมล็ดงานี้ให้ แต่หญิงชราบอกว่าไม่ต้องการเงิน แต่อยากให้ท่านตักเตือนศิษย์ของท่านไม่ให้มาขโมยของผู้อื่นอีก

อาจารย์จึงสั่งให้ลูกศิษย์อีก ๒ คน จับพรหมทัตกุมารที่แขนทั้ง ๒ ข้างไว้ แล้วใช้เชือกไม้ไผ่เย็บติดที่กลางหลัง ๓ ครั้ง พรหมทัตกุมารโกรธมาก นัยน์ตาแดงก่ำ มองดูอาจารย์ตั้งแต่หลังเท้าจนถึงปลายผมด้วยความอาฆาตแค้น พร้อมกับคิดในใจว่า ถ้าตนได้เป็นพระราชามีอะไร จะเชิญอาจารย์ไปรับกรรมที่อาจารย์ได้ทำกับตนในครั้งนี้อาจารย์เห็นกิริยาของลูกศิษย์ก็รู้ว่าโกรธเคือง

โทษที่ไม่มีโทษ

๕๑

และคิดผูกพยาบาทอาฆาตตน

หลังจากเหตุการณ์ในครั้งนั้น พรหมทัต कुमार ได้ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน จนกระทั่งสำเร็จการศึกษา จึงลาอาจารย์กลับไปบ้านเมืองของตน โดยทำทิวาเคารพนอบน้อม ซาบซึ้งในพระคุณของอาจารย์ แต่ในใจยังนึกจองเวรอยู่ จึงกล่าวกับอาจารย์ว่า “เมื่อกระผมได้เป็นพระราชา ขอเชิญอาจารย์ไปที่เมืองกระผมด้วยนะครับ” อาจารย์ก็รับปาก

เมื่อกลับถึงบ้านเมืองของตน พรหมทัต कुमार ได้แสดงศิลปต่างๆ ที่ร่ำเรียนมาให้พระชนกชนนีทอดพระเนตร ทั้งสองพระองค์ทรงโสมนัสเป็นอย่างมาก จึงทรงแต่งตั้งให้พรหมทัต कुमार เป็นพระราชาครองราชสมบัติ เมื่อพรหมทัต कुमार ขึ้นครองราชย์แล้ว ได้ส่งพระราชสาสน์ไปถึงอาจารย์ เพื่อเชิญมาเยี่ยมที่เมืองพาราณสี อาจารย์ได้รับสาสน์แล้วคิดว่า ในตอนนี้ลูกศิษย์ของเรายังหนุ่มอยู่ ยังไม่เข้าใจสิ่งที่เราได้ลงโทษไปในครั้งนั้น เราไม่ควรไปในตอนนี้ รอให้เขามีประสบการณ์มากกว่านี้ เมื่อถึงตอนนั้น ถ้าเราได้ชี้แจงอธิบายเกี่ยวกับเรื่องที่เกิดขึ้นแล้ว เขาจะเข้าใจได้ดีกว่าตอนนี้ คิดดังนี้แล้วจึงบอกปฏิเสธไป

จวบจนพระเจ้าพรหมทัตพระชนมายุล่วงเข้าวัยกลางคน อาจารย์จึงเดินทางไปเยี่ยม เมื่อไปถึง พระราชาแสดงอาการ

โทษที่ไม่มีโทษ

๕๒

เกรี้ยวกราด คำว่าอาจารย์ต่อหน้าข้าราชการบริพารทั้งหลายว่า “อาจารย์ท่านนี้ได้เขียนติเราถึง ๓ ที เพียงเพราะเมล็ดงา ๑ กำมือ วันนี้ท่านจะได้รับโทษที่ท่านได้ทำกับเราในครั้งนั้น”

อาจารย์จึงกล่าวว่า “เมื่อทำความชั่วแล้วบัณฑิตทั้งหลาย ต้องห้ามปรามตักเตือนด้วยการลงโทษ การลงโทษนั้น คือ การสั่งสอนให้รู้สำนึก ไม่ให้กลับไปทำผิดอย่างนั้นอีก ถ้าข้าพระองค์ไม่ลงโทษพระองค์ในครั้งนั้น ในอนาคต พระองค์อาจจะไปลักขโมยที่ยิ่งกว่านี้ ไปทำโจรกรรม ฉกชิงวิ่งราว หรืออาจฆ่าคนตาย ถ้าถูกจับได้ โดนลงโทษตามกฎหมายของบ้านเมือง แล้วพระองค์จะมีโอกาสได้มาครองราชสมบัติอยู่ในขณะนี้หรือ ที่พระองค์ได้มาเป็นพระราชชายาอยู่ในขณะนี้ ก็เพราะข้าพระองค์ได้อบรมสั่งสอนในครั้งนั้น มิใช่หรือ”

พระราชินีฟังคำของอาจารย์ก็ได้สติ ทบทวนเหตุการณ์ที่ผ่านมา เห็นว่าเป็นไปตามที่อาจารย์ได้บอกไว้ เมื่อระลึกถึงพระคุณของอาจารย์ได้ จึงตรัสยกราชสมบัติให้แก่อาจารย์ แต่อาจารย์ไม่รับ พระราชินีจึงแต่งตั้งให้อาจารย์เป็นปุโรหิต และให้ความเคารพเหมือนเป็นพระบิดา ตั้งแต่นั้นมาพระราชินีอยู่ในโอวาทของอาจารย์ จนตลอดพระชนมายุของพระองค์ ทำให้ปกครองบ้านเมืองด้วยความสงบร่มเย็นตลอดมา

โทษที่ไม่มีโทษ

๕๓

จากเรื่องนี้จะเห็นว่า การที่เราจะเป็นผู้ปกครองที่ดี จะต้องรู้จักสอนคนในปกครองให้เป็นคนดี ให้เขาโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ คือให้มีความรู้คู่คุณธรรม ครูบาอาจารย์ที่ดีก็เช่นกัน ต้องหมั่นตักเตือนสั่งสอนให้ศิษย์เป็นคนดี คอยประคับประคองให้ลูกศิษย์ดำเนินไปในเส้นทางที่ถูกต้อง ถูกทำนองคลองธรรม โดยไม่กลัวภัยที่จะเกิดขึ้นกับตน

พรหมทัตกุมารเป็นผู้มีบุญที่สั่งสมไว้ดี แม้ในตอนแรกจะยังรู้ไม่เท่าทันกิเลส หลงผูกโกรธอาจารย์ แต่เพราะมีอาจารย์ดี คอยแนะนำสั่งสอนให้ดำเนินชีวิตไปในเส้นทางที่ถูกต้องปลอดภัย จึงสามารถป้องกันแก้ไขข้อผิดพลาดของตนได้ ทำให้ชีวิตไม่พลั้งพลาดไปทำบาปกรรม ดังนั้นการสั่งสอนโดยการลงโทษแบบบัณฑิต จึงเป็นการชี้มูลทรัพย์อันยิ่งใหญ่ ที่มีแต่ประโยชน์ ไม่มีโทษ ไม่มีเวรไม่มีภัย เพราะฉะนั้นผู้มีปัญญาจึงมองเห็นว่าการชี้โทษคือการชี้มูลทรัพย์ ยิ่งผู้ที่มิมีบรรลพนิพพานเป็นแก่นสาร ยิ่งต้องอดทนต่อการชี้โทษแล้วชี้โทษอีกของครูบาอาจารย์ เพราะท่านจะชชนาบเราเพื่อให้เราได้ดี ให้เข้าถึงพระธรรมกาย ชีวิตเราจะได้ปลอดภัย มีธรรมกายเป็นที่พึ่งแก่ตนเอง ดังนั้นอย่าชี้เกียจฉะธรรมะ ให้ขยันปฏิบัติธรรมทุกวัน ฝึกทำใจให้หยุดนิ่งให้ได้ตลอดเวลา

พ ฤ ตี ก ร ร ม ที่ จั ก ณา ใ ห้ สื่ อ ม

คนพาลเมื่อทำความชั่วย่อมเหิมเกริม トラบเท่าที่บาป
ยังไม่ให้ผล แต่เมื่อใดบาปให้ผล คนพาลจึงเห็นว่าเป็นบาป
เพราะได้ประสบทุกข์อันใหญ่หลวง บุคคลใดเมื่อสั่งสมบาปแม้
ทีละน้อยๆ บาปย่อมเพิ่มพูน และย่อมกระทำบุคคลนั้นให้เป็น
คนพาลได้ ส่วนบัณฑิตพึงละจากบาป แล้วมุ่งกระทำที่สุด
แห่งทุกข์

พฤติกรรมที่ชักนำไปให้เสื่อม

๕๖

โลกมนุษย์เป็นโลกแห่งการสร้างบารมี เมื่อเรามีโอกาสได้กายมนุษย์ ต้องใช้ให้คุ้มค่า ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ให้สมกับความยากที่ได้อัตภาพร่างกายนี้มาครอบครอง ด้วยการทำความดีให้ถึงพร้อมและละเว้นจากความชั่วทั้งหลาย เหมือนกองคาราวานของพ่อค้ามีทรัพย์มาก ที่ละเว้นหนทางเปลี่ยวอันน่าสะพรึงกลัว เพราะภัยบนหนทางชีวิตในสังสารวัฏนี้ มีอันตรายทุกอย่างก้าว หากทำผิดพลาดแม้เพียงเล็กน้อย อาจไปอบายได้ ถ้าจะให้ปลอดภัย ต้องงดเว้นจากบาปอกุศลทั้งมวล และตั้งใจประพฤติกุศลกรรมบถ ๑๐ ประการ หรือโดยย่อ คือ หมั่นให้ทาน รักษาศีล เจริญภาวนา โดยเฉพาะการเจริญภาวนา ถือเป็นหัวใจทีเดียว ให้ขยันฝึกฝนอบรมใจให้หยุดให้นิ่งไปทุกๆ วัน เราย่อมจะสมปรารถนาในชีวิตกันทุกคน

มีพระพุทธศาสนสุภาษิตบทหนึ่งกล่าวไว้ว่า

“คนพาลเมื่อทำความชั่วย่อมเหิมเกริมตราบเท่าที่บาปยังไม่ให้ผล แต่เมื่อใดบาปให้ผล คนพาลจึงเห็นว่าเป็นบาป เพราะได้ประสบทุกข์อันใหญ่หลวง บุคคลใดเมื่อสั่งสมบาปแม้ทีละน้อยๆ บาปย่อมเพิ่มพูน และย่อมกระทำบุคคลนั้นให้เป็นคนพาลได้ ส่วนบัณฑิตพึงละจากบาป แล้วมุ่งกระทำที่สุดแห่งทุกข์”

พฤติกรรมที่ชักนำไปสู่เสื่อม

๕๓

บุคคลใดแม้ยังไม่ได้ทำความชั่ว ไม่ได้หมายความว่าบุคคลนั้นเป็นคนดีที่สมบูรณ์ เพียงไม่ได้ทำความชั่วเพิ่มขึ้น แต่ยังไม่ได้ทำความดีที่เป็นประโยชน์ให้กับตัวเองและผู้อื่น ต่อเมื่อได้ลงมือทำความดีแล้วเท่านั้น จึงจะได้ชื่อว่าเป็นคนดี เพราะได้ละเว้นจากการทำชั่ว และตั้งใจทำความดีให้ถึงพร้อม แต่ถ้าจะให้ดีพร้อมดียิ่งขึ้น ก็ต้องทำความดีด้วยใจที่บริสุทธิ์ผ่องใส การเป็นคนดีที่สมบูรณ์จึงจะเกิดขึ้น คือ ต้องทำให้ครบหลักวิชา ทั้งละชั่ว ทำดี และทำใจให้ใสๆ

ในชีวิตประจำวันของเรา หากได้นำหลักนี้มาใช้ในการดำเนินชีวิต ในทุกเรื่องทุกขั้นตอน คือ ไม่ว่าจะทำอะไรพยายามใคร่ครวญพิจารณา ชีวิตเราย่อมมีแต่ความสุข ความเจริญรุ่งเรือง แต่แม้เราจะได้ชื่อว่าเป็นคนดีคนหนึ่งในสังคม ถ้าพลาดไปทำในสิ่งที่ไม่ดีแม้เพียงเล็กน้อย อาจทำไปเพราะความประมาทชะล่าใจ คิดว่าเป็นเพียงบาปเล็กๆ น้อยๆ จึงทำสิ่งนั้นบ่อยๆ จนคุ้นเคยเป็นอาชญา เช่นนี้ย่อมทำให้ใจหมอง เป็นมลทินของใจ ซึ่งจะมีผลต่อคติที่ไปเมื่อยามละโลก

เหมือนผ้าขาวที่มีจุดดำกระจายไปทั่ว ซึ่งดูเหมือนเป็นเรื่องเล็กน้อย แต่อย่าลืมน้ำที่ละลายที่ตกลงมาในตุ่มยังเติมตุ่มให้เต็มได้ ฉนใด บาปกรรมแม้เพียงเล็กน้อยก็ฉนนั้น

พฤติกรรมที่ชักนำไปสู่เสื่อม

๕๘

มันพอกพูนได้ และสามารถพลิกชีวิตจากคนที่ตี ให้กลายเป็นคน
ไม่ตีได้ จากที่เคยเป็นบัณฑิตก็อาจกลายเป็นคนพาล บาปมันมี
ฤทธิ์มาก สามารถพลิกดีให้กลับกลายเป็นชั่วได้ ฉะนั้นต้องคอย
ระวังบาปอย่าให้เกิดขึ้นแม้เพียงเล็กน้อย

พระบรมศาสดาทรงปรารภเรื่องนี้ ครั้งที่ทรงตักเตือน
พระภิกษุ ๖ รูป ที่เรียกว่าพระฉัพพัคคีย์ อันได้แก่ พระเมตติยะ
ภุมมชกะ อัสนชิ पुณฺณพฺพลุกะ ปณฺฑุกะ และโลหิตกะ ที่มักจะทำ
ผิดพระวินัยเสมอ แม้เรื่องเล็กๆ น้อยๆ ที่ไม่ควรทำ ท่านก็ทำ
เพราะดูเบา และไม่สำรวมในความเป็นบรรพชิต พระภิกษุสงฆ์
เพื่อนสหธรรมิกต่างตักเตือนท่าน แต่ท่านก็ดื้อ เอาแต่ใจตัว
ทั้งยังสร้างปัญหาอันเป็นพฤติกรรมที่ชักนำไปสู่ความเสื่อม ที่
ล่อแหลมต่ออบายภูมิ พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเมตตาจึงเรียก
มากล่าวตักเตือนว่า “พฤติกรรมที่นำมาซึ่งความเสื่อมของ
พวกเธอนี้ เหมือนกับพฤติกรรมของนกกระโณ”

จากนั้นพระพุทธองค์ตรัสเล่าสตปัตตชาดก ซึ่งเป็น
เรื่องราวในอดีตชาติให้พระฉัพพัคคีย์และพระภิกษุสงฆ์ทั้งหลาย
ได้รับฟังว่า *ในกรุงพาราณสี มีกุฎุมพีผู้มั่งคั่งท่านหนึ่ง ได้ให้
ชาวชนบทคนหนึ่งยืมทรัพย์ไป ๑,๐๐๐ กหาปณะ เพื่อไปประกอบ

*มก. สตปัตตชาดก เล่ม ๕๘ หน้า ๒๒๖

พฤติกรรมที่ชักนำไปให้เสื่อม

๕๕

ธุรกิจการค้า ต่อมา กฎมพินันนี้เสียชีวิต ภรรยาได้ดูแลกิจการแทน และคอยติดตามทวงหนี้ที่ถูกยืมไป

รายของลูกหนี้ชาวชนบทนี้ เธอได้ให้ลูกชายซึ่งกำลังอยู่ในวัยหนุ่มไปตามทวงหนี้ เพราะเธอไม่ค่อยสบาย และลูกหนี้ชนบทก็อยู่ห่างไกลมาก ต้องใช้เวลานานในการเดินทาง

ระหว่างการเดินทางของลูกชาย เธอเริ่มป่วยหนัก ก่อนตายเธอยังหวังทรัพย์ที่ให้ลูกชายไปทวง อีกทั้งหวังลูกชายด้วย ทำให้ใจของเธอหมองก่อนสิ้นใจ จึงไปเกิดเป็นสุนัขจิ้งจอก

เมื่อลูกชายไปตามทวงทรัพย์ได้ ขากลับเขาต้องเดินทางลัดป่าใหญ่ ซึ่งตนไม่เคยรู้มาก่อนว่า ในดงนี้เป็นที่อยู่ของโจร ๕๐๐ ขณะที่กำลังจะเข้าสู่หนทางเปลี่ยว สุนัขจิ้งจอกที่เป็นอดีตมารดาของตัว ได้มาดักรออยู่ โดยยืนขวางทางไว้ เอาเท้าตะกุดดิน เฝ้าเหมือนจะบอกให้ระวังอันตรายข้างหน้า แต่ลูกชายกลับไม่เข้าใจ และไม่ได้เฉลียวใจ ซ้ำยังคิดว่า สุนัขจิ้งจอกตัวนี้เป็นอุปมงคลมาขวางทางเรา จึงเอาก้อนดินขว้างใส่ เพื่อขับไล่ไป สุนัขจิ้งจอกจำต้องหลบหนีไป แต่ก็ยังหวังใยลูกชาย

มาณพหนุ่มเดินทางต่อไป เขาเห็นนกกระไนตัวหนึ่งบินตรงมาและร้องเสียงดัง เขาเข้าใจว่า นกตัวนี้ร้องเสียงไพเราะ เป็นมงคลแก่เรา จึงหยุดยืนยกมือไหว้ แล้วเดินต่อไป อันที่จริง

พฤติกรรมที่ชักนำไปให้เสื่อม

๖๐

นกตัวนี้เป็นสายให้กับพวกโจร มันบินไปบอกพวกโจร พวกโจรจึงพากันรุมจับตัวเขาและพามาพบหัวหน้าโจร ซึ่งในชาตินั้น พระโพธิสัตว์เสวยวิบากกรรมเป็นหัวหน้าโจร พระโพธิสัตว์ถามถึงเหตุการณ์ก่อนที่จะเขาจะถูกจับมา และเมื่อฟังเรื่องราวทั้งหมดโดยตลอด พระโพธิสัตว์ก็รู้ทันที ด้วยปัญญาอันเฉียบแหลมลึกซึ้ง ยากที่จะหาใครเทียบได้

พระโพธิสัตว์ได้กล่าวกับมาณพว่า “เจ้าช่างไม่รู้อะไรเลย นกกระไนตัวนี้เป็นสายให้โจร เป็นตัวอันตรายสำหรับเจ้า เพราะจะนำเจ้ามาสู่ความหายนะ แต่เจ้ากลับไปยกมือไหว้มัน ส่วนสุนัขจึงจอกตัวที่เจ้าขับไล่ไปนั้น คืออดีตมารดาของเจ้านั่นเอง นางมาเตือนภัยที่จะเกิดขึ้นกับเจ้า เพราะความห่วงใย ตอนนี้นางได้เสียชีวิตไปแล้วและมาเกิดเป็นสุนัขจอกตัวนั้น เจ้าจงนำทรัพย์ก้อนนี้กลับไป และรีบจัดการงานศพมารดาของเจ้า เพื่อแสดงความกตัญญูทวดเวที่ต่อท่านเป็นครั้งสุดท้าย” จากนั้นได้ปล่อยมาณพหนุ่มนี้ไป

เรื่องนี้มีข้อคิดหลายอย่าง ทั้งเรื่องกฎแห่งกรรม ความสำคัญของใจในช่วงสุดท้ายตอนศึกชิงภพ และเรื่องความฉลาดในการสอบสวน จนสามารถรู้ถึงเหตุที่แท้จริงจากผลที่เกิดขึ้น เรื่องการเป็นคนช่างสังเกต รู้ว่าใครเป็นพาล เป็นบัณฑิต เป็น

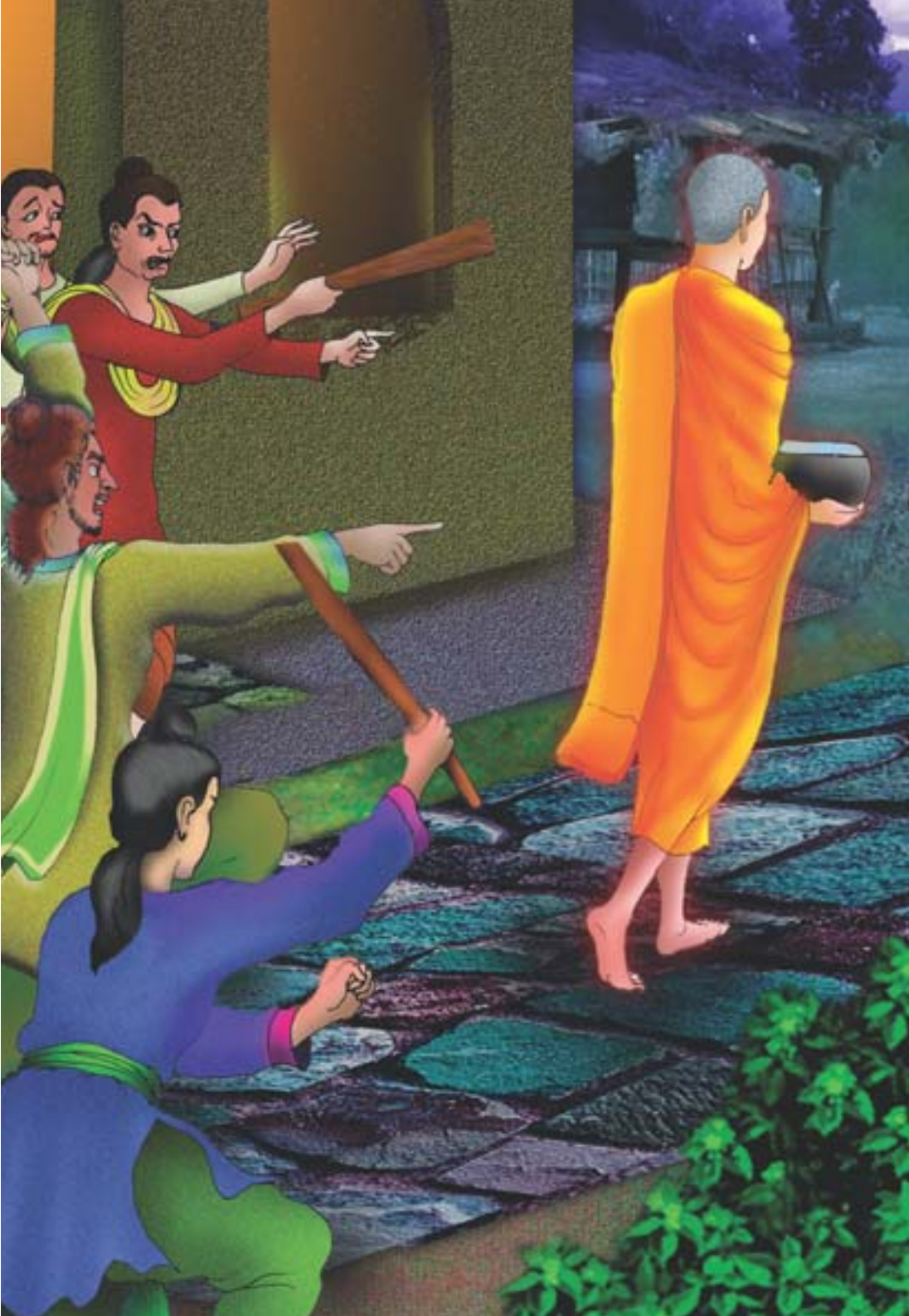
พฤติกรรมที่ชักนำไปให้เสื่อม

๖๑

มิตรหรือศัตรู นี่ถ้าไม่ใช่พระโพธิสัตว์ มาณพหนุ่มอาจจะถูกชิงทรัพย์หรือถูกฆ่าตายไปแล้ว

ข้อที่น่าสังเกต คือ ตอนที่มาณพหนุ่มกำลังมีภัย ขณะนั้นกระโนเสียงร้องไห้เพราะ เขากลับดูไม่ออก ตรงนี้เป็นอุทาหรณ์สอนใจให้เราพึงสังวรว่า อย่าได้หลงเคลิบเคลิ้มไปกับคนที่มีวาทศิลป์ ฉลาดในการพูดเอาอกเอาใจ ประจบสอพลอ ช่างพูดช่างคุยยกยอปอขึ้น ยกย่องสรรเสริญ ให้ระวังให้ดี เพราะอาจชักนำเราไปในทางเสื่อมเสียได้ ต้องตั้งสติ ใช้ปัญญามิฉะนั้นเราจะต้องซ้ำใจในภายหลัง หรือสุนัขจิ้งจอกที่เห่ามาณพนั้น ซึ่งอาจจะดูเหมือนหยาบคาย รุนแรง แต่ว่าจริงใจปรารถนาดี ตรงนี้ต้องแยกแยะให้ออกการที่เราจะมีปัญญาลึกซึ้งแยกแยะถึงขั้นนั้นได้ ต้องมีสมาธิ มีใจละเอียด ซึ่งต้องฝึกสมาธิให้มากๆ เพราะสมาธิเป็นบ่อเกิดของปัญญาและความรู้แจ้ง เราจะรู้เห็นทุกสิ่งไปตามความเป็นจริง ต่อเมื่อได้เข้าถึงพระรัตนตรัยเท่านั้น

อ อธิษฐานบารมี

ภูเขาหินไม่หวั่นไหว คงตั้งอยู่ตามเดิม ไม่สะเทือน
เพราะลมแรงกล้า คงตั้งอยู่ในที่ของตนเอง แม้ฉันทใด แม้ทำน
ก็ฉันทนั้นเหมือนกัน จงเป็นผู้ไม่หวั่นไหวในอธิษฐาน ในกาล
ทั้งปวง ถึงความเป็นอธิษฐานบารมีแล้ว จักบรรลुพระสัมโพธิญาณ

อริยสงฆ์สมาคมแห่งประเทศไทย

๖๔

วันเวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว เดี่ยววัน เดี่ยวคืน เราได้ใช้เวลาส่วนใหญ่ของชีวิต หมดไปกับการประกอบภารกิจต่างๆ จนเรารู้สึกว่า เราไม่ค่อยจะมีเวลา และคำว่าไม่มีเวลา ดูเหมือนจะแทรกซึมเข้าไปในจิตวิญญาณ จนทำให้เราไม่ได้ให้โอกาสกับตัวเอง เพื่อให้พบกับความสงบของใจ เราจึงสูญเสียสิ่งที่สำคัญที่สุดในชีวิตไป นั่นคือ ความสงบใจ ซึ่งเป็นสิ่งที่เงินทองหาซื้อไม่ได้ และไม่มีสมบัติใดในโลก ที่จะมาเทียบได้กับความสุขของใจ ดังนั้นช่วงเวลานี้ เราควรจะให้โอกาสแก่ตัวของเราเอง ในการฝึกฝนอบรมจิตใจ ให้สงบสะอาดบริสุทธิ์ ให้เข้าถึงความสุขอันแท้จริงที่มีอยู่ภายในตน

สมัยพระบรมศาสดาเป็นสุเมธดาบส ผู้ได้รับการพยากรณ์จากสมเด็จพระที่นั่งกรพุทธเจ้าว่า จะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าในอนาคตอีก ๔ อสงไขย ๑๐๐,๐๐๐ มหากัปนั้น พระองค์ได้คำนึงถึงอริยสงฆ์สมาคมว่า

“ในคราวนั้นเราเลือกเฟ้นอยู่ก็ได้เห็น อริยสงฆ์สมาคมข้อที่ ๔ ที่ท่านผู้แสวงหาคุณใหญ่ในกาลก่อน ถือปฏิบัติเป็นประจำท่านจงสมาทานอริยสงฆ์สมาคมข้อที่ ๔ นี้ กระทำให้มันก่อน ท่านจงเป็นผู้ไม่หวั่นไหวในอริยสงฆ์สมาคมนี้ จักบรรลुพระสัมโพธิญาณได้ ภูเขาหินไม่หวั่นไหว คงตั้งอยู่ตาม

อริยสถานบารมี

๖๕

เดิม ไม่สะท้อนเพราะลมแรงกล้า คงตั้งอยู่ในที่ของตนเอง
แม้ฉันทใด แม้ท่านก็ฉันทนั้น จงเป็นผู้ไม่หวั่นไหวในอริยสถาน
ในกาลทั้งปวง ถึงความเป็นอริยสถานบารมีแล้ว จักบรรลु
พระสัมโพธิญาณได้”

การอริยสถานเป็นประดุจหางเสือเรือ ที่คอยค้ำค้ำ
นาวาชีวิต นำเราไปสู่จุดหมายปลายทางได้อย่างปลอดภัย พระ-
อริยเจ้าทั้งหลายเมื่อได้สร้างบุญกิริยาวัตถุแล้วท่านได้อริยสถานว่า
ด้วยบุญบารมีของท่านที่ได้บำเพ็ญมาทั้งหมดนี้ ขอให้ท่านได้
บรรลुเป็นพระอรหันต์ เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์หนึ่ง
ในอนาคต อริยสถานอย่างนี้ทุกครั้งที่ได้ทำความดี บำเพ็ญอย่าง
ยิ่งยวดมาทุกภพทุกชาติ จนกระทั่งบารมีท่านเต็มเปี่ยม บุญกุศลก็
ดลบันดาลให้ท่านสมปรารถนาทุกอย่าง

การอริยสถานเป็นการฝึกवादฝึความสำเร็จให้กับชีวิต
เมื่ออริยสถานบ่อยเข้า จณภาพที่เรปรารถนาบังเกิดขึ้นชัดเจน
ใสแจ่มอยู่ในใจ ถึงคราวบุญส่งผลเต็มที่ เราอริยสถานสิ่งใดไว้ จะ
สำเร็จสมหวังทุกประการ การจะให้แรงอริยสถานสำเร็จ ต้อง
สั่งสมบุญไว้มากๆ บุญที่เราสั่งสมไว้ จะกลายเป็นดวงบุญที่
สุกใสสว่าง ติดอยู่ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ คอยส่งฤทธิ์ส่งเดช
ให้สมปรารถนาในทุกเรื่อง เหมือนกับที่พระองค์ลุมได้

อริยสงฆ์สมาคมแห่งประเทศไทย

๖๖

อริยสงฆ์จิตช่วยหญิงครรภ์แก่คนหนึ่ง ให้คลอดอย่างง่ายดาย
เป็นอัศจรรย์

*แต่เดิมพระองค์อุลิมมา เป็นผู้ที่รักในการแสวงหาความรู้
มีอุปนิสัยดี อ่อนน้อมถ่อมตน ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน จนกระทั่ง
จนจะสำเร็จการศึกษา ถูกเพื่อนๆ กลั่นแกล้ง ใส่ร้ายป้ายสี
จนอาจารย์หลงเชื่อ และวางแผนจะทำลายท่าน ทำให้ท่านต้อง
พลั้งพลาดไปทำบาปกรรม ฆ่าคนไปถึง ๙๙๙ คน ไม่ว่าใครก็ตาม
แม้จะมากันเป็นพวกเป็นหมู่มีอาวุธครบมือ ก็ปราบท่านไม่ได้
แต่อาศัยพระมหากรุณาธิคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทำให้
มหาโจรกลับใจ มาเป็นผู้มีความเลื่อมใสในพระรัตนตรัย ได้ขอ
บวชเป็นพระภิกษุ ที่มีความสำคัญรูปหนึ่งในพระพุทธศาสนา

เมื่อบวชแล้วพระองค์อุลิมมาก็ไม่ได้ปฏิบัติธรรมอย่างสบาย
เพราะว่ากรรมเก่าที่ท่านเคยฆ่าคนมามากในภพชาติปัจจุบัน
ตามมารบกวณจิตใจ เวลาที่ท่านออกบิณฑบาต แทนที่จะได้ข้าว
ปลาอาหารเหมือนกับพระรูปอื่น ท่านกลับได้แต่ก้อนอิฐ ก้อนหิน
ท่อนไม้ ที่ชาวบ้านขว้างปาใส่ เพราะเขาโกรธแค้นที่ไปฆ่าญาติ
ของเขา ท่านต้องศีรษะแตก เลือดไหลกลับวัดทุกวัน

อริยฐานปารมี

๖๗

เมื่อท่านนั่งเจริญภาวนา ครั้นใจเริ่มจะรวมหยุดนิ่งที่ ศูนย์กลางกาย ก็เกิดภาพที่เคยฆ่าคนอื่น ทั้งภาพที่เขาตี้นทุรน ทุรายก่อนตาย ภาพการอ้อนวอนขอชีวิต หรือภาพเขาร้องไห้ คร่ำครวญ เป็นภาพที่นำมาซึ่งความไม่สบายใจ มาขัดขวางการ ปฏิบัติธรรมของท่าน พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงรู้เรื่องนี้ดี จึง ตรัสให้กำลังใจท่านว่า “องคุลิมาล เธอจงอดกลั้นไว้เถิด เธอ เคยเสวยผลกรรม ซึ่งเป็นเหตุให้เธอต้องหมกหม้อยู่ในนรก หลายโกฏิปี แล้วความทุกข์เพียงเล็กน้อยแค่นี้ เธอจะทนไม่ได้ เชียวหรือ” ทำให้ท่านเกิดกำลังใจ ไม่ยอมล้มเลิกความตั้งใจ ที่จะบำเพ็ญสมณธรรมต่อไป ในที่สุดท่านก็ได้บรรลुธรรมเป็น พระอรหันต์

วันหนึ่งขณะที่พระองคุลิมาลเดินบิณฑบาตในหมู่บ้าน ได้พบหญิงท้องแก่ใกล้คลอดคนหนึ่ง กำลังเจ็บท้องทุกข์ทรมาน ทันทีที่นางเห็นท่าน ก็ตกใจลุกขึ้นจะวิ่งหนี แต่ก็นึกไม่ไหว ได้แต่นั่งตัวลั่นอยู่ตรงนั้น และร้องขอชีวิตไม่ให้ท่านทำร้าย ท่านไม่ได้ มีจิตคิดร้าย จึงกล่าวสัจจกิริยาธิษฐานว่า “น้องหญิง ในกาล เมื่อเราเกิดแล้วโดยชาติเป็นอริยะเราไม่เคยมีความคิดเบียดเบียน ทำลายชีวิตของใครเลย ด้วยความสัตย์นี้ ขอความสวัสดีจงมี แก่เธอ” ขาดคำเท่านั้น หญิงคนนี้ก็คลอดบุตรออกมาอย่าง ง่ายตายในทันที

อริยสงฆ์สมาคมแห่งประเทศไทย

๖๘

การอริยสงฆ์นี้ เป็นบารมีอย่างหนึ่ง ที่เราต้องทำให้
สม่ำเสมอทุกๆ วัน การอริยสงฆ์ที่ถูกวิธี ไม่ใช่ไปอริยสงฆ์กับ
ภูเขาต้นไม้ ทรงเจ้าเข้าผี หรือลี้ภัยลี้ภัยต่างๆ แต่ให้ระลึก
นึกถึงบุญกุศลความบริสุทธิ์ที่เราได้สั่งสมมานับภพนับชาติไม่ถ้วน
อีกทั้งอานุภาพของพระรัตนตรัยที่ไม่มีประมาณ นึกถึงสิ่ง
ประเสริฐเหล่านี้ แล้วอริยสงฆ์จิตตั้งความปรารถนาในสิ่งที่ดีงาม
เราจะสมปรารถนาในที่สุด สามารถข้ามพ้นอุปสรรคทั้งหลายไป
ได้ และประสบความสำเร็จเป็นอัศจรรย์

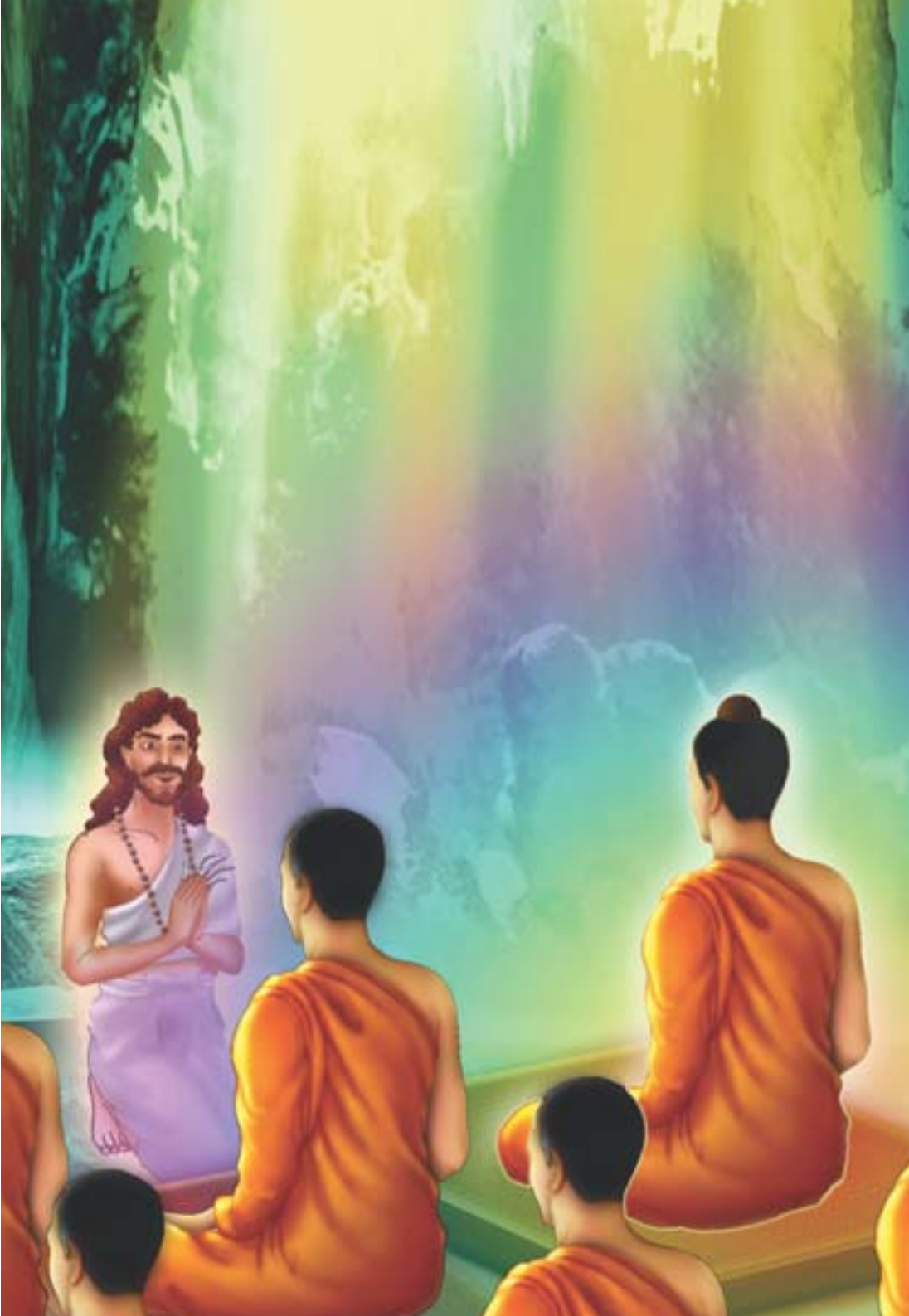
พวกเรานักสร้างบารมี ควรจะทำอย่างท่านผู้รู้ทั้งหลาย
ที่ท่านได้ทำสิ่งนี้ไว้เป็นแบบอย่าง เวลาทำความดีอะไร ให้
อริยสงฆ์จิตทุกครั้ง อริยสงฆ์บารมีของเราจะได้เต็มเปี่ยม
เพราะตลอดเวลาที่ผ่านมา เราได้ทำความดี สร้างสิ่งที่ดีงาม
มากมายให้แก่โลก เราจึงควรหมั่นระลึกถึงความดีเหล่านั้น
บุญกุศลจะเกิดขึ้นในใจของเราตลอดเวลา เมื่อใจเป็นกุศล
อริยสงฆ์อะไรจะสมปรารถนาทุกประการ

ส ำ ร ั ถ ร ร ม ข อ ง จี ๊ วิ ต

ชนเหล่าใด รู้สิ่งที่เป็นสาระ โดยความเป็นสาระ
และรู้จักสิ่งที่ไม่เป็นสาระ โดยความไม่เป็นสาระ
ชนเหล่านั้น มีความดำริชอบเป็นโคจร
ย่อมประสบสิ่งเป็นสาระ

สารธรรมของชีวิต

๓๑

เราเกิดมาพบชาติหนึ่งเพื่อแสวงหาที่พึ่งที่ระลึกอันแท้จริง แสวงหาสิ่งที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง เป็นสุขได้ด้วยตัวเองและเป็นตัวตนที่แท้จริง สิ่งที่เราต้องการนี้ รวมประชุมอยู่ในธรรมกายทั้งหมด ธรรมกายคือแก่นของชีวิต เป็นชีวิตในระดับลึกที่อยู่ภายในตัวของเราที่ทุกคนมีสิทธิ์จะเข้าถึงได้ ถ้าหยุดได้เมื่อไร เข้าถึงได้เมื่อนั้นไม่จำกัดด้วยกาลเวลา ถ้าเราเข้าถึงธรรมกายแล้วชีวิตเราจะเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นมีความสุขเพิ่มขึ้น ชีวิตจะมีความมั่นคงและปลอดภัย

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“สารณฺจ สารโต ญตฺวา อสารณฺจ อสารโต
เต สารํ อธิคฺฉณฺติ สมฺมาสมฺกปฺปโคจฺรา

ชนเหล่าใด รู้สิ่งที่เป็นสาระ โดยความเป็นสาระ และรู้จักสิ่งที่ไม่เป็นสาระ โดยความไม่เป็นสาระ ชนเหล่านั้น มีความดำริชอบเป็นโคจร ย่อมประสบสิ่งเป็นสาระ”

มนุษย์ทุกคนที่เกิดมา ต่างแสวงหาทางหลุดพ้นจากความทุกข์ ซึ่งเป็นสาระที่แท้จริงสำหรับชีวิต แต่เนื่องจากปัญญาและวิจลณญาณที่แตกต่างกัน ทำให้มีการแสวงหากันไปต่างๆ นานา พบทั้งสิ่งที่ถูกต้องและไม่ถูกต้อง ยิ่งถ้าขาดกัลยาณมิตร ก็เหมือนกับคนเดินทางในที่มืด หาหนทางออกไม่พบ แต่ถึง

สารธรรมของชีวิต

๓๒

กระนั้นก็ยังมิเจ้าลัทธิ หรือผู้ตั้งตนเป็นศาสดาต่างๆ จำนวนมาก
เกิดขึ้นในโลก เพื่อจะได้เป็นที่พึ่งทางใจให้กับผู้ต้องการแสวงหา
ทางหลุดพ้น ส่วนแนวคำสอนนั้นก็แตกต่างกันไป มีทั้งถูกบ้าง
ผิดบ้าง เป็นไปเพื่อบรรลุมรรคผลนิพพานก็มี หรือบางลัทธิก็
ตรงกันข้าม ขวางหนทางนิพพาน ที่พระพุทธองค์ตรัสเรียกว่า
เป็นพวกเดียรถีย์ คือ นำสาวกไปสู่ที่ที่ไม่ใช่นิพพาน

ในสมัยพุทธกาล แม้พระบรมศาสดาจะตรัสรู้เป็น
พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็ยังมีเจ้าลัทธิต่างๆ มากมาย ซึ่งถือ
กำเนิดขึ้นมาในยุคร่วมสมัยเดียวกับพระพุทธองค์ พระองค์
สามารถเอาชนะความเห็นผิดของเจ้าลัทธิต่างๆ เหล่านั้นได้
แล้วทรงสอนให้รู้จักหนทางพ้นทุกข์อย่างแท้จริงว่า จะต้อง
ดำเนินตามมัชฌิมาปฏิปทา ในเส้นทางสายกลางนี้เท่านั้น
เพราะมรรคมีองค์ ๘ กัฏฐิ อริยสัจ ๔ กัฏฐิ เป็นปฏิปทาที่จะนำไปสู่
ความหลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ การเป็นสมณะคือผู้สงบสำรวม
ที่แท้จริง มีเฉพาะในพระพุทธศาสนาเท่านั้น เมื่อปฏิบัติตามนี้
ก็จะพบกับความสุขอันเป็นอมตะได้

*สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ ณ ถ้ำสุกรขา-
ตา บริเวณภูเขาคิชฌกูฏ ปรีพาชกชื่อ ทิฆนขะ อัคคิเวสสนะ

สารธรรมของชีวิต

๓๓

ซึ่งเป็นนักบวชนอกศาสนา ได้รับการสอนที่ผิดๆ ว่า การไว้เล็บยาว ผมหยาบ โดยไม่ต้องตัดเลยตลอดชีวิตนั้นแหละดี ยิ่งยาวมากแสดงว่าไม่ติดอะไร ก็จะทำให้กิเลสหลุดร่อนออกไปได้มาก

เนื่องจากท่านเป็นหลานของพระสารีบุตร เห็นว่าลุงออกแสวงหาโมกขธรรมมานานแล้ว และขณะนี้ก็ออกบวชในพระพุทธศาสนา จึงอยากมาเยี่ยมเยียน ที่ขณะเห็นพระสารีบุตรผู้เป็นลุงกำลังยืนถวายนานพัตแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า จึงได้สนทนากับพระพุทธองค์ว่า “ข้าพเจ้าเห็นว่าสิ่งทั้งปวงไม่ควรแก่เรา ส่วนพระพุทธองค์ทรงมีความเห็นอย่างไร”

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า “แม้ความเห็นของท่านที่ว่า สิ่งทั้งปวงไม่ควรแก่เรานั้น ก็ไม่ควรแก่ท่านเหมือนกัน ดูก่อนอัคคิเวสสนะ สมณพราหมณ์ผู้มีความเห็นว่า สิ่งทั้งปวงควรแก่เราก็คือ สิ่งทั้งปวงไม่ควรแก่เราก็คือ หรือบางสิ่งควรแก่เรา บางสิ่งไม่ควรแก่เราก็คือ ความเห็นของสมณพราหมณ์เหล่านั้น เป็นเหตุให้เกิดความกำหนดยินดีหรือเพิลิตเพลินในสิ่งที่ปรารภณายังผูกมัดไว้ให้ตรึงติดอยู่ในภพสาม ไม่สามารถหลุดพ้นออกจากภพไปได้ ส่วนที่เห็นว่า สิ่งทั้งปวงไม่ควรนั้น เป็นความคิดที่เป็นไปเพื่อคลายกำหนด คลายความยึดมั่นถือมั่น” ที่มณฑปวิสาขกัณฐ์แล้ว รู้สึกดีใจว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงยกย่องความเห็นของตนเอง

สารธรรมของชีวิต

๓๔

พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสต่อไปว่า “อัคริเวสสนะ บรรดาความเห็นนั้น ความเห็นของสมณพราหมณ์ผู้มีความเห็นว่ สิ่งทั้งปวงไม่ควรแก่เรา วิญญูชนย่อมเห็นตระหนักรว่า ถ้าเราจะ ยึดมั่นถือมั่นซึ่งทฎฐิขของเรารว่า สิ่งทั้งปวงไม่ควรแก่เรา แล้ว ยืนยันว่าสิ่งนี้เท่านั้นจริง สิ่งอื่นเปล่า ก็จะมีพิถิตจากสมณ- พราหมณ์ผู้มีความเห็นว่ สิ่งทั้งปวงควรแก่เรา หรือผู้มีความ เห็นว่ บางสิ่งก็ควรแก่เรา บางสิ่งไม่ควรแก่เรา เมื่อมีความ เห็นไม่ตรงกัน ก็เกิดการทุมเถียงกัน เกิดการแก่งแย่งกัน ทำให้ มีการเบียดเบียนตามมา วิญญูชนพิจารณาเห็นโทษของการ ทะเลาะวิวาท การทุมเถียงกันแล้วควรละทฎฐิขนั้นเสีย ด้วยการ ไม่ยึดมั่นในทฎฐิขทั้งหลาย”

เมื่อพระพุทธรองค์ทรงเห็นว่า ทิมนชะพอจะตรงตามที พระองค์ทรงเทศนาได้ จึงตรัสเวทนาปริคคหสูตร ว่าด้วยการ กำหนด ถือเอาเวทนาที่เกิดขึ้นในร่างกาย ว่ากายนี้มีรูปเป็นที่ ประชุมของมหาภูตทั้งสี่ ประกอบด้วยธาตุดิน น้ำ ลม ไฟ มี มารดาบิดาเป็นผู้ให้กำเนิด เจริญเติบโตขึ้นด้วยขำน้ำที่มารดา หล่อเลี้ยง ต้องดูแลอบน้ำทำความสะอาดเป็นประจำและมีความแตกสลายไปเป็นธรรมดา คือ ท่านให้พิจารณาลังขาร ร่างกายนี้ โดยความเป็นของไม่เที่ยง เป็นทุกข เป็นรังของโรค เมื่อพิจารณาเห็นร่างกายนี้ โดยความเป็นของไม่เที่ยง เป็นทุกข

สารธรรมของชีวิต

๓๕

และไม่ใช้ตัวตนที่แท้จริงแล้ว ย่อมละความพอใจในสังขารร่างกาย

เวทนา ๓ อย่างนี้ คือ สุขเวทนา ทุกขเวทนา อทุกขม-
สุขเวทนา เวทนาเหล่านั้นเกิดขึ้นเพราะจิตเป็นปัจจัยปรุงแต่ง
เป็นสุข เป็นทุกข์ บางครั้งก็ไม่สุขไม่ทุกข์ เมื่อพิจารณาเห็นอย่างนี้
ย่อมหน่ายทั้งในสุขเวทนา ทุกขเวทนา และในอทุกขมสุขเวทนา
เมื่อเบื่อหน่าย ย่อมคลายกำหนด คลายความยึดมั่นถือมั่น
เมื่อคลายความยึดมั่น จิตก็หลุดพ้น เมื่อจิตหลุดพ้นแล้ว ก็มีญาณ
หยั่งรู้ว่าหลุดพ้นแล้วรู้ชัดว่าชาติสิ้นแล้วกิจที่ควรทำก็ทำเสร็จแล้ว
กิจอื่นเพื่อความเป็นอย่างนี้ไม่มีอีกแล้ว ผู้มีจิตหลุดพ้นย่อมไม่
วิเวกแก่งแย่งกับใครๆ โวหารใดที่ชาวโลกพูดกัน ก็พูดไปตาม
โวหารนั้น แต่ไม่ยึดมั่นด้วยทิฐิเหล่านั้นเลย

ที่মনจะได้พิจารณาธรรมตามที่พระพุทธองค์ทรงเทศนา
ก็เข้าใจตามความเป็นจริงว่า ที่ตนเคยยึดถือมานั้น ยังทำให้
ติดข้องอยู่กับภพสาม ไม่สามารถสลัดตนให้หลุดพ้นจากเครื่อง
ร้อยรัด คืออาสวกิเลสที่นอนเนื่องอยู่ในใจได้ ท่านได้พิจารณา
เห็นธรรมด้วยตัวเองว่า สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีความเกิดขึ้นเป็นธรรมดา
สิ่งนั้นทั้งหมดมีความดับไปเป็นธรรมดา ทำให้ละคลายความ
เห็นผิดๆ ทั้งหมดที่เคยยึดถือมา แล้วทำใจหยุดนิ่งปล่อยใจไป
ตามกระแสพระธรรมเทศนา จนได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน

สารธรรมของชีวิต

๓๖

ในขณะนั้นเอง

เมื่อที่ชนขปริพาชกได้บรรลุเป็นพระโสดาบันแล้ว ท่านได้กราบทูลชื่นชมพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า “ภาชิตของพระองค์ แจ่มแจ้งนัก เปรียบเสมือนบุคคลหงายของที่คว่ำ เปิดของที่ปิด บอกทางให้แก่คนหลงทาง หรือตามประทีปในที่มืด ด้วยคิดว่า ผู้มีจักขุจักเห็นรูป ฉันทิด พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงประกาศธรรม โดยอเนกปริยาย ฉันทัน” จากนั้นท่านประกาศตนเป็นพุทธ-มามกะว่า “นับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ข้าพระองค์ขอถึงพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ ว่าเป็นสรณะ ขอพระพุทธรองค์จงจำ ข้าพระองค์ว่าเป็นอุบาสก ผู้ถึงสรณะไปตลอดชีวิต”

เราจะเห็นว่า ยังมีหมู่มวลสัตว์อีกมากมายที่หลงยึดมั่น ถือนั่น ในเรื่องที่ไม่เป็นสาระว่าเป็นสาระ มีการยึดถือความเห็นที่ผิดๆ แทนที่จะเป็นเหตุให้ยกตนขึ้นสู่สรวรรคนิพพาน กลับเป็นเหตุให้ จมดิ่งลงสู่อบายภูมิ บางคนยึดถือว่าสิ่งใดๆ ที่ทำในโลกนี้ ไม่ว่าจะ เป็นเรื่องที่ดี หรือไม่ดีก็ตาม ล้วนขาดสูญหมด เมื่อเข้าใจผิด อย่างนี้ ทำให้คิดอยากฆ่าสัตว์ อยากลักขโมย ทำไปโดยไม่เกรง กลัวต่อผลของบาป บางท่านเป็นประเภท สัสสตทิฎฐิ มีความ เห็นว่า โลกนี้เที่ยง ถ้าชาตินี้เป็นคนจน ชาติหน้าก็ต้องจนต่อไป แต่ในทางพระพุทธศาสนาสอนให้เชื่อในกฎแห่งกรรม เรา

สารธรรมของชีวิต

๓๓

สามารถเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของตัวเอง ให้พัฒนาขึ้นมาจาก
สามัญชนคนธรรมดามาเป็นพระอริยเจ้าได้

หรือบางท่านเป็นประเภทนักถกทฤษฎี มีความเห็นว่าบุญ
ไม่มี บาปไม่มี โลกนี้ โลกหน้าไม่มี เห็นผิดกันไปอย่างนั้น จึงไม่
ทำความดีอะไรเลย แต่ใจของคนส่วนใหญ่นั้น มักคิดในเรื่อง
การทำมาหากิน เรื่องกามคุณ เกียรติยศชื่อเสียง วนเวียนอยู่
อย่างนี้ เมื่อถูกอวิชชาครอบงำจิต ก็ไม่สั่งสมบุญ บาปอกุศลจึง
เข้ามาแทนที่ เกิดมาก็เสียโอกาสที่ดีในชีวิต

เพราะฉะนั้น เราอย่าเป็นอย่างนั้น พวกเรานับว่าเป็นผู้
มีบุญลาภอันประเสริฐ เกิดมาได้พบพระพุทธศาสนา และเข้าใจ
หลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง ควรหมั่นศึกษาหาความรู้
ให้ยิ่งๆ ขึ้นไป จะได้ช่วยกันทำความเข้าใจถูกต้อง ให้เกิดขึ้นแก่มวล-
มนุษยชาติ ขจัดความเข้าใจผิดให้หมดไป ให้ชาวโลกได้พบ
เส้นทางสว่างของชีวิตทั้งหลาย เป็นบุคคลสำคัญของโลก ที่จะ
เป็นผู้นำประทีปแห่งธรรม ไปจุดในดวงใจของสรรพสัตว์ทั้งหลาย
ดังนั้นให้เห็นคุณค่าของตนเอง และหมั่นศึกษาค้นคว้าธรรมะ
ให้แตกฉาน อีกทั้งให้ตั้งใจปฏิบัติธรรม ฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง
ให้เข้าถึงสิ่งที่เป็นสาระของชีวิต เข้าถึงพระธรรมกายกันทุกคน

เส้นทางที่เลือกเดิน

สัตว์ทั้งหลายมีกรรมเป็นของตน เป็นทายาทแห่งกรรม
มีกรรมเป็นกำเนิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย
กรรมย่อมจำแนกสัตว์ทั้งหลายให้เลวและประณีตได้

เส้นทางที่เลือกเดิน

๘๐

เราเกิดมาเป็นคนเหมือนกัน แต่มีบางสิ่งบางอย่างที่แตกต่างกันราวฟ้ากับดิน เช่นสติปัญญา ความรู้ความสามารถ ชีวิตความเป็นอยู่ อุปนิสัยใจคอ เพราะได้รับการหล่อหลอมมาต่างกัน สิ่งที่เราสัมผัสในอดีตก็นี่ไม่เหมือนกัน เพราะมีบางสิ่งบางอย่างอยู่ฉากหลัง ที่ทำให้เรามีความแตกต่างกัน สิ่งนั้นคือบุญและบาป ซึ่งปรุงแต่งให้เราเป็นไปต่างๆ นานา เราจะเข้าใจหรือจะไปรู้ไปเห็นสิ่งเหล่านี้ได้ ต้องอาศัยธรรมกาย และได้ศึกษาวิชาธรรมกาย จึงจะรู้เห็นในสิ่งเหล่านี้ได้แจ่มแจ้ง นี่คือการลึกลับซึ่งของพระพุทธศาสนา ที่เป็นสุดยอดของความรู้ทั้งปวง ทำให้เรารู้เห็นเกี่ยวกับเรื่องภพภูมิ เรื่องกฎแห่งกรรมได้อย่างละเอียดลึกซึ้ง ความรู้ชนิดนี้เป็นความรู้อันบริสุทธิ์ ที่กำลังรอคอยพวกเรานักบุญให้มาพิสูจน์กัน ขอให้หยุดใจให้ได้ เมื่อหยุดใจได้ก็สามารถช่วยให้เราพ้นทุกข์ได้ เราจะรู้เห็นทุกสิ่งไปตามความเป็นจริง ฉะนั้น ถ้าอยากรู้เห็นเรื่องราวความเป็นจริงของชีวิต อยากพ้นทุกข์ก็ให้ตั้งใจประพฤติปฏิบัติธรรมให้ติดกันทุกคน

พระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ว่า

**“สตฺตา กมฺมสฺสกา กมฺมทายาทา กมฺมโยนิ กมฺมพณฺณ
กมฺมปฏิสรณา กมฺมํ สตฺเต วิภชตี ยทิทํ หินฺนปฺปณฺนิตาย**

สํตฺวํทํหลายมีกรรมเป็นของตน เป็นทายาทแห่งกรรม

เส้นทางที่เลือกเดิน

๘๑

**มีกรรมเป็นกำเนิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย
กรรมย่อมจำแนกสัตว์ทั้งหลายให้เลวและประณีตได้”**

ทุกชีวิตที่เกิดมาในโลกนี้ บางคนเป็นคนปกติมีอาการ
ครบ ๓๒ ประการ บางคนเป็นคนพิการพิการร่างกายไม่สมบูรณ์
บางคนมีสติปัญญาเฉลียวฉลาด บางคนมีปัญญาทึบไม่
เฉลียวฉลาด บางคนร่ำรวยทรัพย์สินเงินทอง เกียรติยศ ชื่อเสียง
และบิรวาร ในขณะที่อีกหลายคนไม่เป็นเช่นนั้น ทั้งที่ใจ
ปรารถนาอยากจะทำ รวย อยากมีความสุขความสำเร็จสมหวัง
เหมือนกันทุกคน คำตอบเหล่านี้ หากไม่ได้มาพบคำสอนของ
พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ได้ศึกษาคำสอนของพระพุทธองค์
สิ่งที่สงสัยเหล่านี้ก็จะยังคงเป็นความลับต่อไป จนเมื่อพระบรม-
ศาสดาได้ทรงเปิดเผยความลับทั้งหลายเหล่านี้ เราจึงเกิดดวง
ปัญญาที่จะทำในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม เพื่อให้ชีวิตสมปรารถนา

*สมัยหนึ่งเมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ที่พระเชตวัน
มหาวิหาร มีมาณพหนุ่มชื่อ สุภมาณพ โตทยะบุตร เป็นชายหนุ่ม
ที่เฉลียวฉลาด มีปัญญาหลักแหลม แต่ในใจของเขา มีปัญหา
ที่ครุ่นคิดและสงสัยมานาน เขาเที่ยวแสวงหาครูบาอาจารย์

เส้นทางที่เลือกเดิน

๘๒

เพื่อแก้ข้อข้องใจ แต่ก็ยังไม่พบอาจารย์ที่สามารถจะแก้ปัญหาของเขาได้ เมื่อได้ยินกิตติศัพท์ของพระบรมศาสดาว่า พระพุทธองค์เป็นศาสดาเอกของโลก สามารถตอบปัญหาของสมณพราหมณ์ทุกหมู่เหล่าได้ จึงรีบเดินทางไปเฝ้าเพื่อทูลถามปัญหาว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ อะไรหนอเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้พวกมนุษย์ทั้งหลายมีความแตกต่างกัน บางคนมีอายุสั้น บางคนมีอายุยืน บางคนมีโรคมาก บางคนมีโรคน้อย บางคนมีผิวพรรณหยาบกร้านไม่น่าดู ไม่น่าชม บางคนมีผิวพรรณดีละเอียดอ่อนนุ่มนวล น่าดูน่าชม บางพวกมีศักดิ์น้อย บางพวกมีศักดิ์ใหญ่ บางพวกยากจนเข็ญใจ บางพวกอุดมสมบูรณ์ด้วยโภคทรัพย์สมบัติ บางพวกเกิดในตระกูลต่ำ บางพวกเกิดในตระกูลสูง บางพวกมีปัญญาทึบไม่เฉลียวฉลาด บางพวกมีปัญญาหลักแหลมเฉลียวฉลาด ความแตกต่างกันเช่นนี้เกิดขึ้นในหมู่มนุษย์ อะไรหนอเป็นเหตุให้เป็นอย่างนั้น”

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสดับปัญหาของสุภมาณพ จึงมีพระดำรัสตอบคำถามด้วยพระมหากรุณาว่า “ดูก่อนมาณพ บุคคลบางคนในโลกนี้ไม่ว่าจะเป็นสตรีหรือบุรุษ หากเป็นคนเหี้ยมโหดมีมือเปื้อนเลือดชอบฆ่าสัตว์ ใจติดอยู่แต่เรื่องเบียดเบียนรบราฆ่าฟัน ไม่มีเมตตากรุณาต่อกัน เมื่อเขาตายไปก็ต้องตกไปยังอบายภูมิ เพราะกรรมที่ทำเช่นนั้น ถ้ากลับมาเกิด

เส้นทางที่เลือกเดิน

๘๓

เป็นมนุษย์ ไม่ว่าจะเกิดในที่แห่งหนตำบลใด เขาก็จะเป็นคน มีอายุสั้น

ส่วนใครก็ตาม จะเป็นหญิงหรือชาย ไม่เบียดเบียนสัตว์ ไม่ฆ่าสัตว์ เว้นขาดจากปาณาติบาต เป็นผู้วางศาสตราในสัตว์ทั้งหลาย มีความละอาย เอ็นดู อนุเคราะห์เกื้อกูลในสรรพสัตว์ทั้งหลาย เมื่อตายไป จะไปบังเกิดในสุคติโลกสวรรค์ เมื่อมาเกิดเป็นมนุษย์ จะมีอายุยืน โรคภัยไข้เจ็บไม่เบียดเบียน

ใครก็ตามในโลกนี้ เมื่อเห็นผู้อื่นได้ลาภสักการะ ได้ความเคารพนับถือ กราบไหว้ และการบูชา เป็นคนมีใจไม่ริษยา ไม่มั่งร้าย ในใจมีแต่ความชื่นชมอนุโมทนาปรารถนาดี เมื่อเขาตายไปจะเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ ถ้าเกิดมาเป็นมนุษย์ก็จะเป็นเหตุให้เป็นคนมีศักตามาก ใครเห็นก็ให้ความเคารพเกรงใจ ให้เกียรติ ไม่ดูหมิ่นเหยียดหยาม

คนบางคนในโลกนี้ไม่ว่าจะเป็นสตรีหรือบุรุษ หากมีนิสัยไม่ชอบให้ทาน เช่น ไม่ให้ข้าว น้ำ ยานพาหนะ ดอกไม้ ของหอม เครื่องลูบไล้ ที่นั่งที่นอน ที่อยู่อาศัย สิ่งที่ควรแก่สมณบริโภครั้นเขาตายไปจักเข้าถึงอบาย ทุกคติ วินิบาต นรก หากมาเกิดเป็นมนุษย์ จะเป็นคนที่มีโภคะน้อย มีความเป็นอยู่ที่อัตคัดขัดสน

ส่วนใครชอบให้ทานแก่สมณพราหมณ์เป็นประจำ ไม่

เส้นทางที่เลือกเดิน

๘๔

ตระหนัหวางแหนทรัพย์ เห็นสิ่งใดที่จะเป็นประโยชน์เกื้อกูลต่อโลก ต่อผู้ทรงศีลผู้มีกัลยาณศิลกัลยาณธรรม ได้ถวายปัจจัยตามสมควรแก่สมณะ เพื่ออนุเคราะห์ต่อการประพฤติปฏิบัติธรรม เมื่อละโลกแล้วเขาจะไปบังเกิดในสุคติโลกสวรรค์ ถ้ากลับมาเกิดเป็นมนุษย์ก็จะเป็นคนที่มีโศกะมาก เป็นมหาเศรษฐี ผู้สมบูรณ์ด้วยทรัพย์สมบัติ”

ข้อคิดที่ได้ คือ การให้ เป็นทางมาแห่งสมบัติมหาศาล ถ้าอยากจะรวยก็ต้องให้ทาน หลักมีอยู่อย่างนี้ หวงคือโล่ ให้คือเรียก ทุกสิ่งทุกอย่างที่เราทำไป ไม่ว่าจะเป็นความดีหรือความชั่ว จะมีผลมาถึงตัวเราอย่างแน่นอน เหมือนปลูกกล้วยไม้ ปลูกกล้วยไม้จากนั้นพระพุทธองค์ยังตรัสต่ออีกว่า

“ใครก็ตามในโลกนี้ จะเป็นสตรีหรือบุรุษ หากเป็นคนกระด้าง เย่อหยิ่งจองหอง ไม่กราบไหว้ ไม่ลูกรับ ไม่ให้อาสนะ ไม่ให้ทาง ไม่ให้เครื่องสักการะ ไม่เคารพบูชา ต่อผู้ที่ควรแก่การเคารพบูชากราบไหว้ ครั้นเขาตายไปแล้วจะเข้าถึงอบาย ทุกคติ วินิบาต นรก ถ้ากลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีก จะเกิดในตระกูลต่ำ

ใครก็ตามไม่กระด้าง ไม่เย่อหยิ่ง รู้จักกราบไหว้บูชา นับถือคนที่ควรกราบไหว้บูชา ละโลกนี้ไป จะเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ เมื่อมาเกิดเป็นมนุษย์จะเป็นผู้ที่เกิดในตระกูลสูง มีแต่คน

เส้นทางที่เลือกเดิน

๘๕

กราบไหว้เคารพบูชา

ใครก็ตามที่ไม่ชอบฟังธรรม ไม่เข้าไปหาสมณพราหมณ์ แล้วสอบถามว่า อะไรเป็นกุศล อะไรเป็นอกุศล อะไรมีโทษ อะไรไม่มีโทษ อะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ อะไรที่เมื่อทำลงไป แล้วเป็นประโยชน์สุขตลอดกาลนาน ถ้าไม่เข้าไปถามอย่างนี้ก็ไม่เกิดปัญญา รู้ผิดชอบชั่วดี จึงเผลอไปทำอกุศลกรรม ตายไปก็ตกไปสู่อบาย ทุกคติ วินิบาต นรก ครั้นกลับมาเกิดเป็นมนุษย์ จะเป็นคนมีปัญญาทราวมไม่เฉลียวฉลาด แต่ถ้าใครหมั่นสอบถามปัญหากับผู้รู้ แล้วตั้งใจสั่งสมแต่กรรมดี ก็จะไปสู่สุคติภูมิ เมื่อมาเกิดเป็นมนุษย์จะเป็นคนที่มีปัญญาหลักแหลม” เมื่อตรัสเช่นนั้นจบแล้ว พระองค์ยังตรัสสรุปอีกว่า “คนที่ปฏิบัติเช่นไรจะได้รับผลเช่นนั้น ชีวิตจะดีหรือไม่ดี จะประณีตหรือเลวทราม ด้วยการกระทำของตนเท่านั้น”

สุภมาณพฟังแล้วเกิดดวงปัญญาสว่างไสว หัวใจเอ่อล้นด้วยมหาปีติ ความสงสัยที่เป็นเหมือนเมฆหมอกอันมืดมิดที่ปิดบังดวงปัญญาในจิตใจ ก็ถูกแสงสว่างแห่งธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจัดความไม่รู้ให้หมดไป ทำให้ความสงสัยที่มีมานานนั้น มลายหายสูญไปในพริบตา เหมือนหยาดน้ำค้างบนใบไม้ที่ต้องแสงอาทิตย์ฉะนั้น จึงกราบทูลด้วยความเลื่อมใสว่

เส้นทางที่เลือกเดิน

๘๖

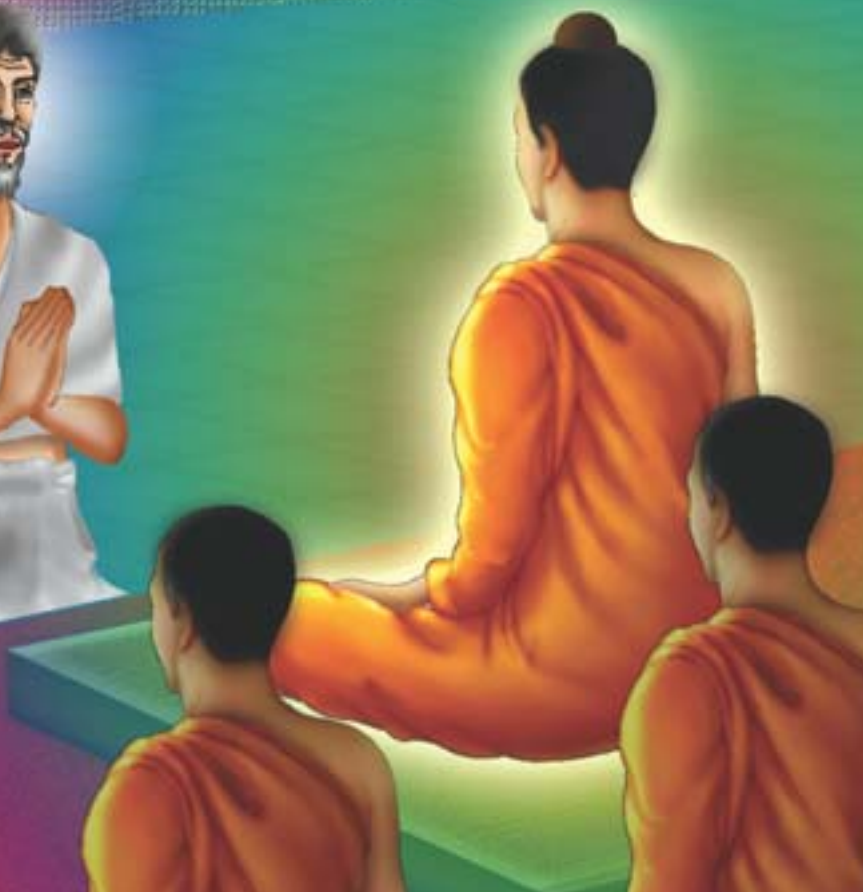
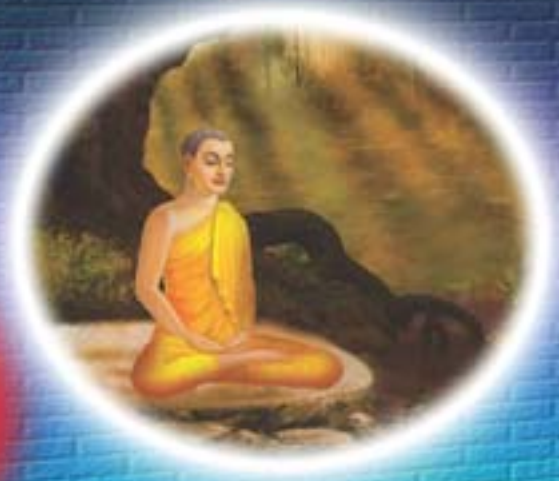
“แจ่มแจ้งแล้วพระเจ้าข้า พระองค์ทรงประกาศพระธรรมได้
ไพเราะทั้งเบื้องต้น ท่ามกลางและเบื้องปลาย เหมือนหงายของ
ที่คว่ำ เปิดของที่ปิด บอกทางแก่คนหลงทาง ตามประทีปในที่มืด
ขอพระองค์โปรดจำข้าพระองค์ว่า เป็นอุบาสกผู้ถึงพระรัตน-
ตรัยไปตลอดชีวิต”

เพราะฉะนั้น ความสงสัยใดๆ จะหมดสิ้นไปได้เมื่อมาพบ
ผู้รู้ ได้ฟังธรรมจากท่านจนกระทั่งเกิดปัญญา รู้แจ่มเห็นจริงใน
สิ่งต่างๆ ที่เคยสงสัย อันเป็นความมืดบอดหรืออวิชชาในจิตใจ
ก็จะหมดไปด้วยแสงแห่งปัญญา เราจะเห็นได้ว่า เส้นทางชีวิต
ของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน เพราะการกระทำของแต่ละคน
แตกต่างกัน ใครทำกรรมใดไว้ต้องเป็นไปตามนั้น เราเป็นเจ้าของ
ชีวิตย่อมมีสิทธิ์เลือกกว่า จะวางชีวิตของเราไว้ตรงจุดไหน จุดแห่ง
แสงสว่าง หรือจุดที่มืดบอด จุดแห่งบุญบารมี หรือจุดแห่งบาป
อกุศล นักสร้างบารมีที่ดีต้องมีใจมั่นอยู่ในเส้นทางแห่งการสร้าง
บารมี ตั้งมั่นอยู่ในกุศลธรรมในจุดแห่งบุญบารมีเท่านั้น เมื่อเรา
เกิดมาแล้ว เสมือนเป็นนักรบที่ก้าวลงสู่สมรภูมิ เราต้องเอา
ชนะบาปอกุศลทั้งหลายให้ได้ ให้มีแต่บุญบารมีล้วนๆ สร้างบารมี
ให้เต็มที่ เต็มกำลังทุกอนุวินาที เพื่อชีวิตที่ดีตราบกระทั่งถึงที่สุด
แห่งธรรม

ผู้ ก ลั ว ต า ย
แ ล ะ ไ ม่ ก ลั ว ต า ย

ผู้มีความเกียจคร้าน มีความเพียรย่อหย่อน
ดำรงอยู่ตั้ง ๑๐๐ ปี ส่วนผู้มีความเพียร
แม้เป็นอยู่เพียงวันเดียว
เป็นชีวิตที่ประเสริฐกว่ามากมายนัก

ผู้กลัวตายและไม่กลัวตาย

๘๕

ในสังสารวัฏมิใช่อเนกประการ ภัยที่น่าหวาดกลัวที่สุด คือ ภัยจากอบายภูมิ ภพของอบายนั้น เป็นภพที่เสวยแต่ความทุกข์ อันแสนทรมาณ เมื่อพลัดตกไปในอบายภูมิแล้ว กว่าจะกลับมาสู่สุคติภูมิได้ ต้องใช้เวลายาวนาน การดำรงชีวิตด้วยการตั้งใจ ทำคุณงามความดี เป็นเครื่องยืนยันว่าเราจะไปสู่สุคติภูมิอย่าง เดียว แต่ถ้าหากเกิดมาแล้ว เป็นอยู่ลักแต่ว่ามีลมหายใจเข้าออก ไม่ได้สั่งสมบุญเพิ่มขึ้น ชีวิตจะว่างเปล่าจากสิ่งที่มีคุณค่า เกิดมาก็เหมือนไม่ได้เกิด ดังนั้นเราควรแสวงหาสาระของชีวิต ด้วยการสั่งสมบุญกันให้เต็มที่ เพื่อมุ่งตรงต่อหนทางพระนิพพาน

พระลัมมาลัมมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย คาถาธรรมบท ว่า

“โย จ วสสสโต ชีโว กุสโต ทินวิริโย
เอกาหิ ชีวโต เสโยโย วิริยํ อารภโต ทพฺพํ

ผู้มีความเกียจคร้าน มีความเพียรย่อหย่อน ดำรงอยู่ตั้ง ๑๐๐ ปี ส่วนผู้มีความเพียร แม้เป็นอยู่เพียงวันเดียว เป็นชีวิตที่ประเสริฐกว่ามากมายนัก”

ผู้มีความเกียจคร้าน ย่อหย่อนในการปรารภความเพียร หมายถึงบุคคลที่ใช้ชีวิตไปวันๆ โดยไม่รู้จักประกอบคุณงามความดี พระพุทธองค์ตรัสเรียกชีวิตของผู้นั้นว่า เป็นโสมมบุรุษ คือว่าง

ผู้กลัวตายและไม่กลัวตาย

๕๐

เปล่าจากคุณงามความดี ส่วนผู้ที่ปรารถนาความเพียรมั่นคง คือ คนที่ไม่ประมาทในการใช้ชีวิตนั่นเอง ผู้ไม่ประมาทในปัจจุบัน-โอวาทของพระบรมศาสดา คือ ผู้ทำประโยชน์ตนและประโยชน์ของผู้อื่นได้อย่างสมบูรณ์ ประโยชน์ตนหมายถึง การสั่งสมบุญบารมีให้กับตัวเองอย่างสม่ำเสมอ ไม่ขาดแม้แต่วันเดียว จนกระทั่งตั้งใจปฏิบัติธรรมได้เข้าถึงพระธรรมกาย สามารถกำจัดอาสวกิเลสให้หมดสิ้นไปได้อย่างสิ้นเชิงไม่เหลือเศษ และทำประโยชน์ของผู้อื่น ด้วยการชักชวนให้มารู้จักเส้นทางสร้างบารมีเพื่อไปที่สุดแห่งธรรม ให้รู้จักเส้นทางดำรงชีวิตอยู่ในสังสารวัฏนี้อย่างปลอดภัย

แม้ชีวิตนี้จะดำรงอยู่ได้ไม่นาน แต่พระบรมศาสดาทรงสรรเสริญว่า ใครดำรงชีวิตอยู่อย่างประเสริฐหรือไม่ นั่น ไม่ได้วัดกันที่ความมั่งคั่ง มิใช่เกิดจากความยาวนานของชีวิต แต่วัดที่ใครจะใช้เวลาที่ผ่านมาไปให้มีคุณค่า เป็นไปเพื่อการเพิ่มพูนบุญญาบารมีได้มากกว่ากันต่างหาก

*เหมือนในสมัยหนึ่ง มีพราหมณ์ชื่อ ชานุโสณิ เป็นผู้ที่มีสติปัญญา ได้ฟังกิตติศัพท์ความเป็นผู้รู้แจ้งโลกของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว จึงเดินทางไปเข้าเฝ้า ทูลเรื่องความเห็นของ

ผู้กลัวตายและไม่กลัวตาย

๕๑

ตนเองว่า “ข้าแต่ท่านพระโคตมผู้เจริญ ข้าพเจ้ามีความเห็นว่
สัตว์ที่เกิดมาแล้ว ที่ชื่อว่าผู้ไม่หวาดกลัวไม่สะดุ้งต่อความตาย
นั้นไม่มีในโลกนี้ แล้วพระองค์มีความเห็นอย่างไรบ้าง”

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า “พวกเหล่าสัตว์ที่เกิดมาแล้ว
จำพวกที่หวาดกลัว หวาดหวั่นต่อความตายก็มี พวกที่ไม่กลัวไม่
สะดุ้งต่อความตายเลยก็มี” พราหมณ์ทูลถามต่อไปว่า “แล้วทั้ง
สองอย่างนี้เป็นอย่างไรเล่าพระเจ้าข้า”

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสตอบว่า “หมู่สัตว์ที่สะดุ้งกลัว
ต่อความตาย คือผู้ที่เกิดมาในโลกนี้ ไม่มีเป้าหมายของชีวิต ไม่รู้
ว่า ตัวเองเกิดมาทำไม ตายแล้วจะไปไหน หรือมีอะไรเป็นเป้าหมาย
สูงสุดของชีวิต เมื่อไม่รู้คุณค่าก็ไม่แสวงหาที่พึง ยังมี
ความยึดมั่นในกามคุณ ยินดีในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส มี
ความต้องการที่ไม่สิ้นสุด เมื่อเจ็บป่วยหนัก ใกล้จะหมดลมหายใจ
จิตใจจึงเต็มไปด้วยความกังวล อาลัยอาวรณ์ในเบญจกามคุณที่
เคยได้รับ และหวาดหวั่นต่อมรณภัยที่จะมาถึง เพราะไม่มั่นใจ
ในชีวิตหลังความตายว่าจะไปสู่สุคติภูมิหรือทุคติภูมิ

ส่วนคนบางคน แม้ไม่มีความอาลัยในกาม แต่ยังอาลัย
อาวรณ์อยู่กับสังขารร่างกายของตัวเอง ยึดติดลุ่มหลงในร่างกาย
พยายามที่จะปิดบัง ซ่อนเร้นความเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย

ผู้กลัวตายและไม่กลัวตาย

๕๒

ของตัวเองทุกวิถีทาง เมื่อเจ็บไข้ได้ป่วย ไม่มีทางที่จะรักษาแก้ไขได้ ก็บังเกิดความวิตกกังวลว่า ร่างกายที่สวยสดงดงาม น่ารัก น่าอาลัยของเรา จะจากไปแล้ว ทุกข์โศกนัสน ความสะดุ้งกลัว ต่อความตายก็บังเกิดขึ้น

นอกจากนี้ยังมีอีกจำพวกหนึ่ง พวกนี้มีมาก คือเป็นผู้ไม่ใส่ใจเรื่องการประพาสสุจริตกาย วาจา ใจ ทำแต่กายทุจริต วลีทุจริตและมโนทุจริตเป็นอาชญา ไม่ทำความดีด้วยตัวเองแล้ว ยังไม่พอ ยังคัดค้านการทำความดีของผู้อื่นอีก ก่อนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต จะเกิดความวิตกกังวลว่า ชีวิตที่ผ่านมาฉันไม่เคยสั่งสมคุณงามความดีอะไรเลย ภาพของบาปกรรมก็มาปรากฏชัดอยู่ในใจ ทำให้จิตใจเร่าร้อน คิดของผู้ที่ทำแต่บาปอกุศลก็ต้องไปสู่อบายภูมิ ซึ่งเป็นภพภูมิที่ต้องชดใช้กรรม ต้องทนทุกข์ทรมานเป็นแสนเป็นล้านปี เมื่อในใจนึกถึงความดีของตัวเองไม่ออกอย่างนั้น จึงเกิดความสะดุ้งหวาดกลัวต่อความตายที่มาอยู่ต่อหน้า

คนบางคน ขณะที่ยังเป็นหนุ่มเป็นสาว สุขภาพร่างกายแข็งแรง ในใจมีแต่ความสนุกสนานร่าเริง คิดแต่ว่าเรายังเป็นหนุ่มเป็นสาวอยู่ ปล่อยตัวปล่อยใจไปตามอำนาจกิเลส ไม่ได้สนใจการประพฤติดุปฏิบัติธรรม ปล่อยชีวิตไปวันๆ เมื่อ

ผู้กลัวตายและไม่กลัวตาย

๕๓

เวลาใกล้ตายจึงเกิดความวิตกกังวลว่าตัวเราเมื่อยังสดใสแข็งแรง ก็ไม่สนใจศึกษาหลักธรรมให้เข้าใจ ซึ่งบัดนี้หมดโอกาสเสียแล้ว ความสงสัยมีติดอยู่ในใจยังมีอยู่มาก อีกทั้งความตายก็กำลังจะพรากเราไป เมื่อไม่สิ้นความสงสัย ในใจจึงเต็มไปด้วยความหวาดหวั่น”

พราหมณ์ทูลถามต่อไปว่า “ผู้ที่ไม่สะดุ้งกลัวต่อความตายเป็นอย่างไร” พระบรมศาสดาทรงอธิบายให้ฟังว่า “ใครก็ตามเป็นผู้ลดละความมักมากหรือไม่หมกมุ่นในกาม มองเห็นโทษของกามว่า มีต้นหวานแต่ส่วนปลายนั้นขม ถ้าไปยึดมันลุ่มหลง ความทุกข์ก็เพิ่มพูนทับทวี ถึงคราวป่วยหนักใกล้จะตาย จึงไม่มีความกังวลในกามคุณเหล่านั้น เมื่อไม่กังวล จึงไม่มีอะไรที่จะต้องไปเศร้าโศกเสียใจ ไม่ทูปอกชกตัว

บางคนมองเห็นสังขารของชีวิตว่า เมื่อเกิดแล้ว ชีวิตต้องพบกับความแก่ ความเจ็บ สุดท้ายต้องบ่ายหน้าไปสู่ความตาย จึงไม่มัวเมาประมาทในร่างกายซึ่งมีปกติเปื่อยเน่า เป็นรังของโรค เต็มไปด้วยของปฏิกูล แล้วหมั่นสร้างคุณงามความดี และปฏิบัติธรรมให้รู้แจ้งเห็นจริงในชีวิต เวลาใกล้จะตาย ก็จะไม่มีความวิตกกังวลถึงสังขารร่างกาย และไม่สะดุ้งกลัวต่อความตาย แม้แต่นิดเดียว จะไปสู่สัมปรายภพอย่างผู้มีชัยชนะ

ผู้กลัวตายและไม่กลัวตาย

๕๔

คนอีกพวกหนึ่ง เห็นชีวิตเป็นของไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา จึงพากเพียร ทำความดีทั้งทางกาย วาจา และใจ ตั้งแต่ปฐมวัย พิจารณาเห็นความตายอยู่ทุกอิริยาบถ ด้วยการเจริญมรณานุสติเป็นประจำ ไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต เมื่อละจากโลกนี้ไป ก็ไปอย่างสงบสุข ไม่มีความหวาดหวั่นสะดุ้งกลัวประเภทสุดท้าย คือผู้สนใจศึกษาธรรมะและปฏิบัติที่ดีงามจากนักปราชญ์บัณฑิต มีความสงสัยก็เข้าไปถามผู้รู้ จนหมดความสงสัยในเรื่องโลกและชีวิต จึงไม่มีความกลัวต่อความตาย”

พราหมณ์ชานูโสณิ ได้ฟังพระธรรมเทศนาของพระพุทธองค์แล้ว เหมือนกับบุคคลที่เดินอยู่ในความมืดมายาวนาน แล้วได้มาพบแสงสว่างอันไม่มีประมาณ จิตใจมีแต่ความแค้นขึ้น เบิกบาน ตีמד่าในรสแห่งธรรมของพระพุทธองค์ พราหมณ์ได้ก้มลงกราบพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยความศรัทธาเลื่อมใสในธรรมภาสิต และได้ขอถึงพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งจนตลอดชีวิต

เราจะเห็นว่า เส้นทางของผู้ที่เกิดมาแล้ว ใช้ชีวิตอยู่ด้วยความไม่ประมาท ไม่เห็นห่างจากการสร้างความดีทั้งกาย วาจา และใจ ย่อมเป็นชีวิตที่ไม่หวาดกลัวต่อมรณภัย จะมีชัยอยู่อย่างปลอดภัย และจากโลกนี้ไปอย่างผู้มีชัยชนะ ต่างจากชีวิตของผู้ที่ไม่เห็นคุณค่าของการสร้างบารมี มีมาราวฟากกับดิน

ผู้กลัวตายและไม่กลัวตาย

๕๕

ชีวิตของโมฆบุรุษ จะดำรงอยู่อย่างผู้แพ้ คือพ่ายแพ้ต่ออำนาจ
อาสวกิเลส เป็นชีวิตที่หวาดหวั่นอยู่เป็นนิตย์ และจากไปอย่าง
ผู้พ่ายแพ้ ไปสู่อบายภูมิที่ปราศจากความสุข ต้องเสวยวิบาก-
กรรมอันแสนทรมานเป็นเวลายาวนาน

เพราะฉะนั้น ขอให้เรามั่นใจได้ว่าการที่เราตั้งใจทำความดี
ทุ่มเทชีวิตจิตใจสร้างบารมีโดยไม่มีข้อแม้ ข้ออ้างและเงื่อนไข
ทุกลมหายใจเป็นไปเพื่อการสั่งสมบุญบารมี ชีวิตเราจะ
ปลอดภัยและเต็มเปี่ยมไปด้วยความสุข และจากโลกนี้ไปอย่างผู้
มีชัยชนะ เพราะเราเข้าใจแล้วว่านั่นเป็นเพียงการเปลี่ยนแปลง
ที่อยู่อาศัยเท่านั้น เราจะเข้าถึงภพภูมิที่ดีกว่า ละเอียดประณีตกว่า
เหมือนการย้ายตำแหน่ง ย้ายที่อยู่ชั่วคราวคราวเท่านั้น ดังนั้น
วันเวลาที่เหลืออยู่อย่างจำกัดนี้ เราปรารถนาจะสร้างบุญอะไร
ให้รีบทำให้เต็มที่ น้ำขึ้นให้รีบตัก เรามาถึงฝั่งแห่งทะเลบุญแล้ว
จะใช้ภาชนะอะไรตักก็เลือกเอา ตักมากได้มาก ตักปานกลาง
ก็ได้ปานกลาง ตักน้อยก็ได้น้อย เพราะชีวิตนี้ขึ้นอยู่กับเรา แล้ว
แต่เรา ใครรักบุญปรารถนาบุญ ก็รีบทำกันให้เต็มที่ ให้สมกับที่
เกิดมาสร้างบารมีอย่างแท้จริง

สู่เส้นทางนิพพาน

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เราไม่เล็งเห็นธรรมอื่นแม้อย่างหนึ่ง
ที่เป็น เหตุให้กุศลธรรมที่ยังไม่เกิด เกิดขึ้น หรืออกุศลธรรมที่
เกิดขึ้นแล้ว ย่อมเสื่อมไป เหมือนการปรารภความเพียร

สู่เส้นทางนิพพาน

๕๘

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงสอนให้เราปล่อยวาง ด้วยการแนะนำไม่ให้ไปยึดมั่นถือมั่นในสิ่งทั้งหลายทั้งปวง ไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ สิ่งของ จะเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ตาม เพราะสิ่งเหล่านี้ไม่เที่ยง มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เป็นทุกข์ และไม่ใช่มิใช่ของเรา เพราะเราบังคับบัญชาไม่ได้ เป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา อย่าว่าแต่ตัวของเราเลย แม้โลกนี้ยังสลายได้ เมื่อสิ้นกับไปแล้ว ต้องแตกสลาย ไม่ว่าภูเขา ต้นไม้ ก็ต้องเสื่อมสลายหมด หมู่ญาติมิตรของเราก็กต้องสูญสลาย แยกย้ายกันไปหมด ไม่มีอะไรคงที่เลย เปลี่ยนแปลงไปหมดทุกอย่าง ฉะนั้นเมื่อเราปล่อยวางในสิ่งที่ไม่เที่ยง ด้วยการทำให้ใจให้หยุดนิ่ง มุ่งไปสู่สิ่งที่เป็นสาระที่แท้จริงของชีวิต คือการดำเนินจิตเข้าสู่กลางภายในให้เข้าไปพบกับพระธรรมกาย ซึ่งเป็นกายที่เป็นอมตะ เป็นที่พึ่งที่ระลึกอย่างแท้จริงของเราทั้งหลาย

พระลัมมาลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน วัริยสูตร ว่า

“นาห์ ภิกขเว อญญํ เอกธมฺมํปิ สมนุปสฺสามิ เยน
อนุปฺปนฺนา วา กุสลา ธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ อุปฺปนฺนา วา อกุสลา
ธมฺมา ปริหายนฺติ ยถยิทํ ภิกขเว วัริยารมฺโห อารทฺธวัริยสฺส
ภิกขเว อนุปฺปนฺนา เจว กุสลา ธมฺมา อุปฺปชฺชนฺติ อุปฺปนฺนา จ
อกุสลา ธมฺมา ปริหายนฺติ

สู่เส้นทางนิพพาน

๕๕

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เราไม่เล็งเห็นธรรมอื่นแม้อย่างหนึ่ง ที่เป็นเหตุให้กุศลธรรมที่ยังไม่เกิด เกิดขึ้น หรืออกุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้ว ย่อมเสื่อมไป เหมือนการปรารภความเพียร ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อบุคคลเป็นผู้ปรารภความเพียร กุศลธรรมที่ยังไม่เกิด ย่อมเกิดขึ้น และอกุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้ว ย่อมเสื่อมไป”

เราทั้งหลายที่เกิดมาในโลกนี้ ต่างเคยทุ่มเทชีวิตจิตใจ ไปกับการทำธุรกิจการงาน การศึกษาเล่าเรียน หรือเรื่องราวต่างๆ ที่ไม่เป็นสาระมากแล้ว บางคนถึงกับเอาชีวิตเป็นเดิมพัน ในสิ่งที่ตัวเองมุ่งมั่นไว้ เมื่อชีวิตไม่สมหวังก็หาทางออกด้วยการฆ่าตัวตาย กระโดดตึกตาย กระโดดน้ำตาย หรือหากเป็นนักธุรกิจที่ตัดสินใจกู้หนี้ยืมสินมากมายเพื่อทำการลงทุน เมื่อธุรกิจล้มเหลว ทุนหายกำไรหมด ทั้งๆ ที่อุตส่าห์ทุ่มเททำมาตลอดชีวิต เมื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ได้ จึงหนีปัญหาด้วยการฆ่าตัวตาย เป็นต้น

เหตุการณ์เหล่านี้มีให้เราเห็นกันเป็นประจำ ในสังคมที่โลดแล่นไปกับโลกแห่งวัตถุนิยม สังคมที่มีอัตราการแข่งขันสูงขึ้นเรื่อยๆ ทุกคนจึงต้องทุ่มเทใช้ความเพียรพยายามอย่างเต็มที่ แต่ความเพียรเหล่านั้น เป็นเพียงการให้ได้มาซึ่งลาภ ยศ สรรเสริญ และสุขที่ไม่จีรังยั่งยืนเท่านั้น

สู่เส้นทางนิพพาน

๑๐๐

ความเพียรใดเป็นไปเพื่อพระนิพพาน ความเพียรนั้น เป็นสุดยอดแห่งความเพียร เป็นสิ่งที่มนุษย์และเทวดาทั้งหลาย ต่างยกย่องสรรเสริญ ความล้มเหลวหรือผิดหวัง จะไม่มีสำหรับผู้ปรารถนาความเพียร มีแต่จะเข้าถึงความเต็มเปี่ยมของชีวิตยิ่งขึ้นไป นักปราชญ์บัณฑิตที่แท้จริง จะให้ความสนใจกับเรื่องของจิตใจ มากกว่าวัตถุสิ่งของภายนอก และทุ่มเทพัฒนาจิตใจให้สูงขึ้นเรื่อยๆ แม้ดำรงชีวิตอยู่ในโลก แต่ใจจะไม่ติดในโลก คิดเพียงว่าโลกนี้คือสถานที่สร้างบารมีที่ดีที่สุด จึงเร่งรีบที่จะสั่งสมบารมีทุกรูปแบบ และหมั่นฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งเป็นประจำ

ในเรื่องการปรารถนาความเพียร มีพระอานนทเถระเป็นตัวอย่าง เพราะท่านได้บรรลุธรรมในระหว่างอิริยาบถทั้ง ๔ คือ กำลังจะเอนตัวลงนอน อีกทั้งท่านเป็นพระภิกษุผู้มีความเพียร เป็นเลิศ เป็นพระโสดาบัน ทำหน้าที่เป็นพุทธอุปัฏฐาก ที่ติดตามพระผู้มีพระภาคเจ้าเหมือนเงาตามตัว ธรรมอันใดที่พระพุทธองค์ทรงแสดง ท่านจะได้ยินได้ฟังมากที่สุด ทำให้เป็นพหูสูตด้วย แม้ว่าพระบรมศาสดาจะเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว แต่ท่านก็ยังไม่ได้เป็นพระอรหันต์

*วันหนึ่ง เพื่อนสทรรวมิกเตือนสติท่านว่า “ในหมู่สงฆ์นี้

สู่เส้นทางนิพพาน

๑๐๑

มีภิกษุรูปหนึ่งเที่ยวชวยกลิ้งคาวอยู่” พระอานนทเถระได้ยินคำนั้น
รู้ว่าแม่ท่านมีความรู้มาก ได้อยู่ใกล้พระพุทธเจ้ามากที่สุด แต่ยังไม่
ได้หมดกิเลสเหมือนพระภิกษุรูปอื่น จึงเป็นเหมือนผู้มิกกลิ้งคาว
อยู่ ท่านเกิดความสังเวชสลดใจ ทั้งยังได้ฟังคำแนะนำจากเพื่อน
สทรรมิกว่า “การประชุมเพื่อทำสังคายนาจักมีขึ้นในวันพรุ่งนี้
แล้ว แต่ท่านยังเป็นพระเสขะ ยังไม่ได้เป็นพระอรหันต์จึงไม่ควร
ที่จะเข้าร่วมการประชุม ขอท่านจงเป็นผู้ไม่ประมาทเถิด”

พระอานนทรู้สึกกังวลใจอยู่ลึกๆ เพราะว่าที่ประชุมใหญ่
มีแต่พระอรหันต์ล้วนๆ แต่ท่านเป็นพหูสูต ทรงจำพระธรรม
คำสอนไว้มาก มีความจำเป็นที่จะต้องเข้าร่วมประชุมด้วย
จึงตั้งใจปฏิบัติธรรม เจริญกายคตาสติตลอดทั้งวันทั้งคืน เวลา
ท้อแท้ใจขึ้นมา ก็นึกถึงโอวาทของพระบรมศาสดาว่า “อานนท
เธอเป็นผู้ที่ได้ทำบุญไว้ดีแล้ว ในบรรดาพุทธอุปัฏฐากทั้งหลาย
ในภัทรกัปนี้ เธอเป็นยอดของอุปัฏฐากเหล่านั้น เพราะฉะนั้น
เธอจงหมั่นประกอบความเพียรเถิด จักเป็นผู้หลุดพ้นจากกิเลส
อาสวะในภพชาตินี้”

ท่านคิดว่า “ธรรมดาพุทธพยากรณ์นั้น จะไม่เป็นอย่างอื่น
เด็ดขาด สงสัยเราคงปรารภความเพียรมากเกินไป จิตของเรา
จึงไม่สงบเป็นเอกัคคตารมณ์ เอาเถิด เราจะประกอบความ

สู่เส้นทางนิพนธ์

๑๐๒

เพียรให้พอดีๆ” เนื่องจากท่านได้บำเพ็ญสมณธรรมติดต่อกันมาหลายคืน ไม่น่าจะได้พักผ่อน ร่างกายจึงอ่อนเพลีย

ในเวลาใกล้รุ่งของเช้าวันนั้น หลังจากหยุดการเดินทางมาแล้ว ท่านกลับเข้าไปในกุฏิ เพื่อจะพักผ่อนนอนหลับสักครู่ เพราะร่างกายอ่อนเพลียมาก ในขณะที่เอนกายลง แท้ทั้งสอยังไม่ทันพ้นจากพื้น ศีรษะยังไม่ทันถึงหมอน ขณะนั้นเอง ใจของท่านปลอดโปร่ง โล่ง เบาสบาย คลายจากความตั้งใจมากเกินไป เมื่อใจสบาย ใจหยุดนิ่งได้ถูกส่วน หยุดเข้าไปในกลางกายธรรมพระโสดาบัน ดำเนินจิตเข้าไปเรื่อยๆ จนเข้าไปเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับกายธรรมอรหัตต์ เป็นพระอรหันต์ หลุดพ้นจากอาสวกิเลสทั้งหลาย

ครั้นถึงเวลาเช้า ที่พระอรหันต์ต้องประชุมกันเพื่อทำสังคายนา ได้มีการจัดอาสนะสำหรับพระอานนท์ด้วย เพราะถือว่าท่านจะมาหรือไม่มาก็ตาม ควรให้ความเคารพภักดีผู้เป็นพระเถระและเป็นพหูสูตร พระอานนท์เถระมีความประสงค์จะให้ผู้อื่นรู้ว่า ท่านเป็นพระอรหันต์แล้ว เมื่อจะแสดงอานุภาพของท่านให้ปรากฏ จึงใช้อธิปาฏิหาริย์ดั่งลงในแผ่นดิน ไปโผล่ขึ้นในท่ามกลางมหาสมาคม นั่งอยู่บนอาสนะที่เตรียมไว้สำหรับท่าน

เมื่อพระมหากัสสปะเห็นพระอานนท์ ได้กล่าวชื่นชม

สู่เส้นทางนิพพาน

๑๐๓

ยินดีว่า “ท่านผู้เจริญ พระอานนท์บรรลुพระอรหัตแล้ว งามจริงๆ
หนอ ถ้าพระบรมศาสดายังดำรงพระชนม์อยู่ พระองค์จะพึง
ประทานสาธุการแก่พระอานนท์ในวันนี้แน่แท้” จากนั้นคณะ
สงฆ์ทุกรูปพร้อมใจกัน อนุโมทนาสาธุการกับพระอานนท์ที่ได้
บรรลุธรรมเป็นพระอรหัต

เราจะเห็นได้ว่า ความเพียรในการฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง
เป็นสิ่งที่ควรทำกันทุกคน เมื่อหยุดแล้ว ใจจะแล่นเข้าไปเอง
หลุดร่อนจากกายและกิเลสต่างๆ ไปทีละชั้น เป็นชั้นๆ เข้าไป
เมื่อหยุดสนิทที่ตรงกลางฐานที่ ๗ ใจจะถูกดึงดูดให้แล่นเข้าไปสู่
ข้างใน หลุดจากหยาบไปถึงละเอียด จนกระทั่งถึงกายธรรมอรหัต
กายธรรมอรหัตหลุดร่อนจากกิเลสอาสวะทั้งหลาย จะหลุดได้ก็
อาศัยวิธีหยุดกับนิ่งอย่างเดียว แล้วใจจะแล่นเข้าไปข้างใน
เคลื่อนเข้าไปเรื่อยๆ เคลื่อนไปก็ขยายกว้างออก ขยายไปสู่จุดที่
ละเอียด จากกายมนุษย์หยาบก็เข้าไปถึงกายมนุษย์ละเอียด
กายทิพย์ กายพรหม กายอรุปรพพรหม และเข้าถึงกายธรรมใน
กายธรรมเข้าไปเรื่อยๆ อาศัยการหยุดกับนิ่งอย่างเดียว
เพราะฉะนั้นหยุดนี้จึงสำคัญ เป็นตัวสำเร็จให้ได้หลุดพ้นจาก
กิเลสอาสวะ จากที่เข้างับคับบัญชา จากสิ่งที่ไม่เที่ยงเป็นทุกข์
เป็นอนัตตา เข้าถึงสิ่งที่ไม่เที่ยง เป็นสุข เป็นอัตตา เป็นตัวตนที่แท้

สู่เส้นทางนิพพาน

๑๐๔

จริงคือธรรมกายนั่นเอง ใจจะเล่นเข้าไปด้วยวิธีการอย่างนี้

ปัจจุบันมนุษย์ไม่ค่อยจะรู้เรื่องกัน ในโลกนี้เขาสอนแต่วิธีการทำมาหากิน มีการแข่งขันแก่งแย่งชิงดี คือตั้งโจทย์ผิด ตั้งเป้าหมายผิด ตั้งเป้าหมายว่าต้องมี ต้องเป็น ต้องอะไรสารพัดอย่างนั้น ฉะนั้น จึงหลุดจากเป้าหมายเดิม เป้าหมายเดิมนั้นต้องหลุด ต้องพ้น ต้องเข้าถึงที่สุดแห่งธรรม ซึ่งเป็นเอกนิพบรมสุข สุขอย่างเดียว มันเปี่ยมเบ้นกันตรงนี้

เราจะรู้อย่างนี้ได้ ต่อเมื่อเราเริ่มฝึกใจของเราให้หยุดนิ่ง พอหยุดถูกส่วนก็จะค่อยๆ เริ่มเข้าใจไปที่ละเอียดทีละน้อย เมื่อใจเริ่มโล่ง โปร่ง เบาสบาย เข้าถึงความสว่างภายใน เข้าถึงดวงธรรมภายใน เข้าถึงกายภายใน จนกระทั่งเข้าถึงธรรมกาย พอเข้าถึงธรรมกายก็เกิดธรรมจักร มองเห็นได้รอบตัว ทุกทิศ ทุกทาง เห็นทั้งในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต รู้ว่าเราเกิดมาจากไหน เกิดมาทำไม อะไรคือเป้าหมาย อันไหนเป็นบุญเป็นบาป หรือเป็นกลางๆ เพราะฉะนั้นให้ทุกคนตั้งใจทำความเพียรให้เต็มที่ การทุ่มเทชีวิตจิตใจเพื่อฝึกฝนใจหยุดนิ่ง เป็นกรณียกิจสำคัญที่ควรทำอย่างยิ่ง เราจะได้เข้าถึงพระธรรมกาย มีพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งภายในกันทุกคน

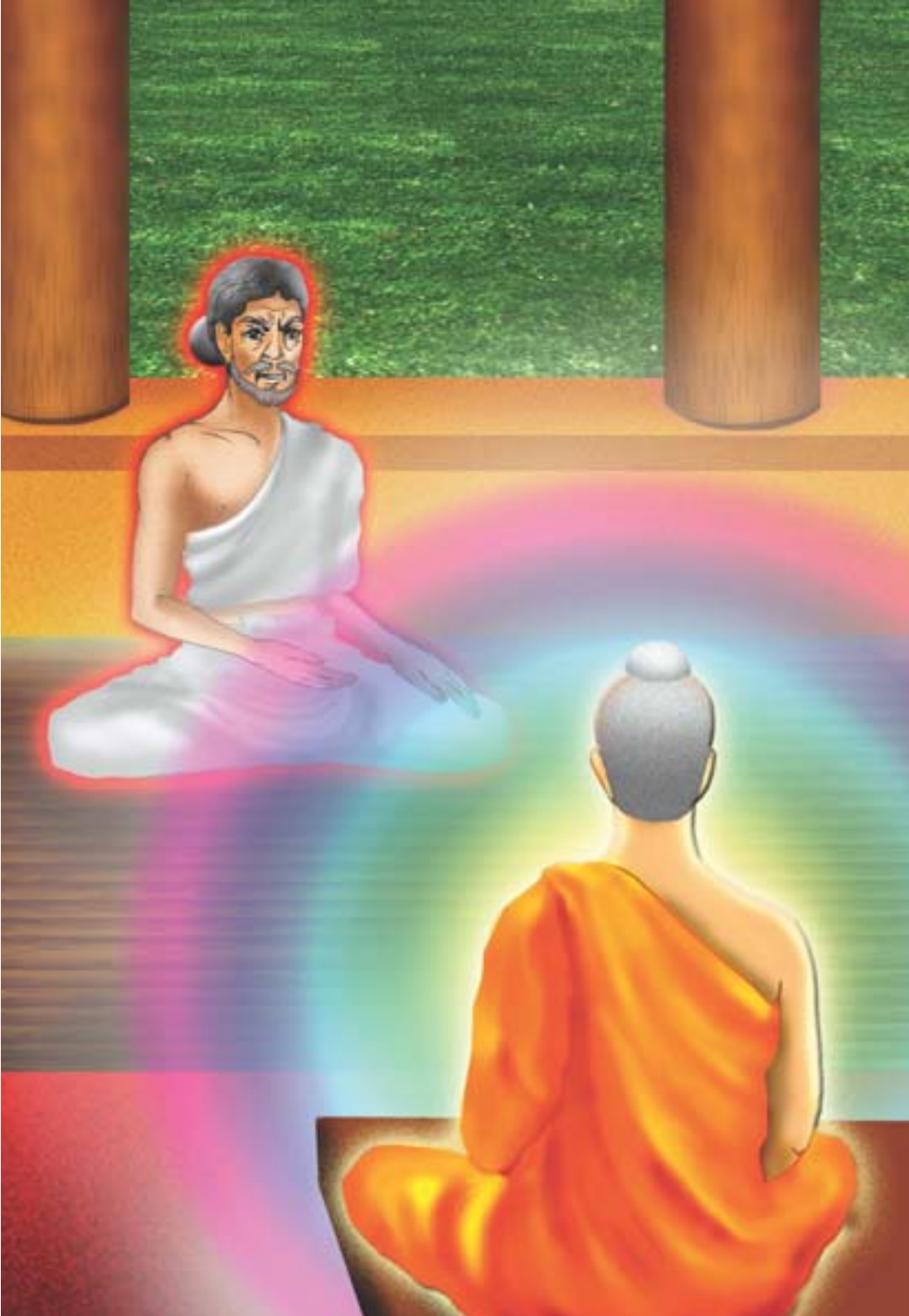

๑๒

การตั้งหน้าไว้ชอบ

มารดาบิดา ก็หรือญาติเหล่าอื่น
พึงทำเหตุนั้นให้ไม่ได้ จิตที่บุคคลตั้งไว้ชอบ
พึงทำผู้นั้นให้ประเสริฐกว่าเหตุนั้นได้

การตั้งตนไว้ชอบ

๑๐๓

ทุกคนในโลกต่างมีเวลาเท่าเทียมกัน คือวันหนึ่งมี ๒๔ ชั่วโมงเท่ากัน ต่างกันที่ว่าใครจะใช้เวลานั้น ให้มีคุณค่ามากน้อย กว่ากันเท่านั้น ทุกชีวิตที่เกิดมานี้ ย่อมมีสิทธิ์ที่จะใช้เวลานั้นทำ อะไรก็ได้ แต่เราไม่สามารถที่จะทวงคืนกลับมาได้ เวลาผ่านไป อย่างรวดเร็ว ผ่านแล้วผ่านไปเลย เหมือนคำกล่าวที่ว่า “เวลา และวารีไม่เคยคอยใคร” จะผ่านไปตามกาลเวลาอย่างสม่ำเสมอ โดยที่เราไม่จำเป็นต้องไปเร่ง เวลานั้นไม่ได้ผ่านไปเปล่า ยังนำ ความเสื่อมความชรามาให้กับเรา ในที่สุดก็มีความตายรออยู่ เบื้องหน้า การที่บุคคลใดรู้สึกเวลาผ่านไปเร็วหรือช้าขึ้น ขึ้น อยู่กับความตั้งใจที่จะใช้เวลาให้มีคุณค่าต่างกันมากน้อยเพียงไร ถ้าตั้งใจมากและรู้คุณค่าของเวลา จะรู้สึกว่า เวลาผ่านไปเร็ว เหลือเกิน ไม่ทันไรก็หมดไปวันหนึ่งแล้ว แต่ถ้าไม่คิดที่จะทำอะไร ก็จะรู้สึกว่าวันเวลานั้นช่างยาวนาน นี่เป็นความคิดของคนพาล ผู้เป็นโมฆบุรุษ เมื่อเราเกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา เราต้องดำเนินตามปฏิปทาของบัณฑิตในกาลก่อน ที่ได้ทำเป็น แบบอย่างที่ดีไว้แล้ว ด้วยการขวนขวายในการสั่งสมบุญบารมี ให้ยิ่งๆ ขึ้นไป ไม่ว่าจะเป็นการให้ทาน รักษาศีล และเจริญภาวนา

มีวาระพระบาลีที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสเป็นพระคาถา ไว้ในธรรมบทว่า

การตั้งตนไว้ชอบ

๑๐๘

“น ต่ มาตา ปิตา กยิรา อญเฆ วา ปน ฆาตกา
สมุมาปณฺหิตํ จิตตํ เสยฺยโส นํ ตโต กเร

มารดาบิดา ก็หรือญาติเหล่าอื่น พึงทำเหตุนั้นให้ไม่ได้
จิตที่บุคคลตั้งไว้ชอบ พึงทำผู้นั้นให้ประเสริฐกว่าเหตุนั้นได้”

แม้บางคนเกิดในตระกูลที่เป็นลัษมาทิกุลี มีศีลมีธรรม ถึงพร้อมด้วยศรัทธา รักในการทำทาน แต่เขากลับมีความคิดตระหนี่เสียดายทรัพย์ นอกจากไม่ให้ใครแล้ว ยังคิดอยากได้ของผู้อื่นอีก มีความเห็นผิดคิดว่าบุญบาปไม่มีจริง โลกนี้โลกหน้าไม่มี ตายแล้วสูญ พ่อแม่ไม่มีคุณ ดังนั้นเป็นต้น จิตของบุคคลที่ตั้งไว้ผิดเช่นนี้ ย่อมนำความทุกข์มาให้โดยส่วนเดียว ยิ่งกว่าความทุกข์ที่พวกโจรมาปล้นทรัพย์ หรือถูกเขาทำร้ายจนเสียชีวิต เพราะการถูกเบียดเบียนจากบุคคลเหล่านั้นเป็นทุกข์แต่ในภพชาตินี้เท่านั้น ซึ่งความทุกข์ทรمانนั้น เทียบไม่ได้กับความทุกข์ที่เกิดจากจิตที่ตั้งไว้ผิด เพราะจิตที่ตั้งไว้ผิดย่อมทำให้คำพูด และการกระทำผิดไปด้วย ทำให้ได้รับผลจากการที่ตั้งจิตไว้ผิดในภพชาตินี้ทันที ในที่สุดต้องไปทุกข์ทรमानในอบายภูมิทนทุกข์ทรमानอยู่ในนรกนานแสนนาน และยังไม่รู้ว่าจะหลุดพ้นจากผลกรรมนั้นเมื่อใด

ส่วนจิตที่บุคคลตั้งไว้ชอบ มีแต่จะอำนวยประโยชน์สุข

การตั้งตนไว้ชอบ

๑๐๕

มาให้ เขาย่อมประสบแต่ความสุขความเจริญรุ่งเรืองสถานเดียว ไม่มีตกต่ำ จะเป็นผู้ถึงพร้อมด้วยรูปสมบัติ ทรัพย์สมบัติ คุณสมบัติ ตลอดจนมรรคผลนิพพาน ฉะนั้นให้พวกเราทุกคนตั้งจิตของตนไว้ให้ถูกต้อง ดังพราหมณ์ผู้ไม่มีศรัทธา แต่ภายหลังกลับมีศรัทธา ได้ตั้งจิตไว้ถูกต้อง จินสามารถกำจัดกิเลสอาสวะให้หมดสิ้น เป็นพระอรหันต์ในที่สุด ไม่ต้องมาทนทุกข์ทรมานในสังสารวัฏอีกต่อไป เรื่องมีอยู่ว่า

พราหมณ์ผู้หนึ่งชื่อ ภารทวาชะ เป็นมิจฉาทิฎฐิ อาศัยอยู่ในกรุงราชคฤห์ เขาไม่มีความศรัทธาเลื่อมใสในพระรัตนตรัย หากใครกล่าวเพียงคำว่า “พุทโธ ธัมโม สังโฆ” เขาจะรีบปิดหู จิตใจของเขานั้นแข็งกระด้างเช่นกับตอตะเคียน แต่พราหมณ์ผู้เป็นภริยาชื่อ ธัญญชานี ได้บรรลुเป็นโสดาบัน มีศรัทธาเลื่อมใสมั่นคงในพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ไม่ว่านางจะยืน นั่ง ใ้ หรือจามก็ตาม นางจะเปล่งวาจานอบน้อมถึงพระผู้มีพระภาคเจ้า ว่า “นโม ตสฺส ภควโต” เสมอ

*วันหนึ่ง พราหมณ์ประสงค์จะเชิญพราหมณ์ ๕๐๐ คน ให้มาบริโภคข้าวมธุปายาสที่มีน้ำน้อย เมื่อคิดดังนั้นจึงกำชับพราหมณ์ว่า “นางผู้เจริญ วันพรุ่งนี้ พราหมณ์ประมาณ ๕๐๐ คน

*มก. ธัญญชานีสุตร เล่ม ๒๕ หน้า ๑๙๕

การตั้งตนไว้ชอบ

๑๑๐

จะมาบริโภคอาหารในเรือนของเรา เธออย่าได้กล่าวคำนอบน้อมถึงสมณะโสน์นั้นสักวันหนึ่งเถอะนะ ถ้าพวกพราหมณ์ได้ยินคำนอบน้อมนั้นแล้วจะไม่พอใจ เธออย่าได้ทำลายมิตรภาพของฉันทับพราหมณ์นั้นเลย พราหมณ์ตอบว่า “แม้ว่ามิตรภาพของท่านจะถูกตัดขาดจากพราหมณ์เหล่านั้น หรือจะถูกตัดขาดจากเทวดาของท่านก็ตาม ฉันทจะระลึกนึกถึงพระบรมศาสดาของฉันทเท่านั้น หากฉันทไม่กล่าวนอบน้อมถึง จะอยู่ไม่ได้”

พราหมณ์ได้ฟังดังนั้นก็เงื้อมดาบพร้อมกับชูว่า “ถ้าหากพรุ่งนี้เธอกล่าวนอบน้อมสมณะโสน์นั้น ในขณะที่พวกพราหมณ์นั่งอยู่ ฉันทจะฟันเธอให้ขาดเป็นสองท่อนด้วยดาบเล่มนี้” ปกติธรรมดาอริยสาวิกา ยากที่ใครๆ จะทำให้หวั่นไหวได้ นางจึงกล่าวว่า “พราหมณ์ แม้ท่านจะฟันฉันทให้เป็นท่อนเล็กท่อนน้อย ฉันทก็จะไม่ตัดขาดจากพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้ประเสริฐสุดเลย” เมื่อพราหมณ์นั้นไม่อาจห้ามนางได้ จึงทิ้งดาบแล้วเดินจากไป

วันรุ่งขึ้น ขณะพราหมณ์ทั้งหลายกำลังนั่งบริโภคข้าว-มธุปายาส ซึ่งพราหมณ์ภารทวาชะเองก็ได้นั่งบริโภคอยู่ด้วยนั้น นางพราหมณ์ได้ถือทัพพิทอง เดินไปหาพราหมณ์ผู้เป็นสามีเพื่อนำข้าวมธุปายาสไปให้ ขณะนั้นเองนางลั่นลัมลงที่กองไม้ที่เขาเก็บไว้ไม่เรียบร้อย ทุกขเวทนาเกิดขึ้นแก่นาง ทันใดนั้นนางได้

การตั้งต้นไว้ชอบ

๑๑๑

ระลึกถึงพระบรมศาสดาด้วยการทำอัญชลีไว้เหนือเศียรน้อมไปทางพระเวสุวัน พลังเปล่งอุทานขึ้น ๓ ครั้งว่า “นโม ตสฺส ภควโธ รหโต สมมาสมพุทฺธสฺส” ในขณะที่พราหมณ์บางพวกกำลังบริโภคน้ำ บางพวกกำลังเริ่มลงมือ บางพวกกำลังวางภัตไว้ต่อหน้า เมื่อพราหมณ์เหล่านั้นได้ยินเสียงอุทานของนาง ประดุจถูกค้อนขนาดเท่าภูเขาสิเนรุกระหน่ำลงบนศีรษะ ประดุจถูกหลาวเจาะรูหูทั้งสองข้าง ต่างพากันโกรธ และต่อว่าพราหมณ์นั้นว่า “พวกเราถูกผู้ที่นับถือสมณะโล้นเชิญให้เข้ามาในเรือนแล้ว” ต่างทิ้งก้อนข้าวในมือ คายก้อนข้าวที่อยู่ในปากทิ้ง และด่าพราหมณ์ต่างๆ นานา แล้วลุกจากไปทันที

แม้พราหมณ์เองก็ด่าพราหมณ์ต่างๆ นานา แต่เพราะความรักในภรรยา ตนจึงไม่อาจทำอะไรได้ ได้แต่กล่าวว่า “เธอเอาแต่สรรเสริญคุณของสมณะโล้นนั้นไปทุกที่ ฉันจักข่มพระศาสดาของเธอด้วยวาตะของฉันเดี๋ยวนี้แหละ” พราหมณ์ได้ออกจากบ้านไปวัดพระเวสุวันด้วยใจที่เดือดดาลงุ่นง่าน เมื่อไปถึงก็ไม่ถวายบังคมพระบรมศาสดา ได้ไปนั่งในที่แห่งหนึ่งแล้วทูลถามปัญหาว่า “บุคคลฆ่าอะไรได้จึงจะนอนเป็นสุข บุคคลฆ่าอะไรได้จึงจะไม่เศร้าโศก สมณโคตม ท่านชอบใจการฆ่าธรรมอะไรว่าเป็นธรรมอันเอก”

การตั้งตนไว้ชอบ

๑๑๒

เมื่อพระบรมศาสดาจะทรงพยากรณ์ปัญหาแก่พราหมณ์นั้น จึงตรัสว่า “บุคคลฆ่าความโกรธได้ ย่อมนอนเป็นสุข เมื่อฆ่าความโกรธได้แล้ว ย่อมไม่เศร้าโศก พราหมณ์ พระอริยเจ้าทั้งหลาย สรรเสริญการฆ่าความโกรธซึ่งมีรากเป็นพิษมียอดหวาน เพราะว่าบุคคลฆ่าความโกรธนั้นได้แล้ว ย่อมไม่เศร้าโศก” พราหมณ์ฟังเทศนาของพระบรมศาสดาจบลง มีศรัทธาทูลขอบรรพชาอุปสมบทในสำนักของพระบรมศาสดาในวันนั้น เมื่อท่านบวชได้ไม่นาน ก็สามารถจัดกิเลสอาสวะให้หมดสิ้นไป ได้เป็นพระอรหันต์องค์หนึ่งในบรรดาพระพุทธานุศาสน์

หลังจากนั้นไม่นานนัก อักโกสกภวาทวาชพราหมณ์ผู้เป็นน้องชาย รู้ข่าวว่าพี่ชายของตนได้ฟังธรรมจากพระบรมศาสดาแล้วออกบวช จึงโกรธพระพุทธรองค์มากได้ตามมาบริภาษพระบรมศาสดาด้วยวาจาที่หยาบคาย จนพอใจแล้ว พระพุทธรองค์ก็ทรงแสดงธรรมให้เขาสำนึกจนรู้สิ่งที่ถูกล้างที่ผิด ด้วยการยกอุปมาเรื่องการให้ของเคี้ยวของดื่มเป็นต้นแก่แขก ทรงสอนว่า “ผู้ไม่โกรธ ฝึกฝนตน มีความเป็นอยู่สม่ำเสมอ ย่อมหลุดพ้นเพราะเมื่อมีความรู้ชอบ เป็นผู้สงบคงที่ที่อยู่แล้ว ความโกรธจักมีมาแต่ที่ไหน ผู้ใดโกรธตอบต่อบุคคลที่โกรธแล้ว ผู้นั้นเป็นผู้ลามกกว่าบุคคลนั้น เพราะบุคคลไม่ควรโกรธตอบต่อบุคคลผู้โกรธแล้ว เมื่อทำเช่นนี้แล้วย่อมได้ชื่อว่าชนะสงครามที่ชนะได้โดยยาก ผู้ใด

การตั้งตนไว้ชอบ

๑๑๓

รู้ว่าผู้อื่นโกรธแล้วเป็นผู้มีสติสงบ ผู้นั้นย่อมเป็นผู้ประพฤติ
ประโยชน์แก่ทั้งสองฝ่าย คือแก่ตนและแก่บุคคลอื่น” หลังจาก
จบพระธรรมเทศนา เขารู้สึกเลื่อมใสในพระบรมศาสดา จึงขอ
บวชและในที่สุดได้บรรลุพระอรหันต์ นอกจากอภิกโกสกภารทวาช
พราหมณ์แล้ว ยังมีน้องชายของท่านอีกสองคน เมื่อเขาทั้งสอง
รู้ว่าพี่ชายทั้งสองออกบวชในสำนักของพระบรมศาสดา จึงพา
กันมาบริภาษพระพุทธรองค์ แต่ครั้งพระพุทธรองค์ทรงพระกรุณา
แนะนำ เขาทั้งสองจึงเกิดศรัทธาออกบวชได้บรรลุเป็นพระ-
อรหันต์เช่นกัน

ดังนั้น การระงับอารมณ์ที่ไม่ดีต่างๆ มีความโกรธเป็นต้น
ตั้งจิตของเราไว้โดยชอบ ในสิ่งที่ถูกต้องที่ควร คือ พระรัตนตรัยภายใน
เราก็จะมีความสุขที่ไม่มีประมาณ เพราะพระรัตนตรัยภายใน
เป็นที่พึ่งให้แก่เราได้ ไม่ว่าเราจะอยู่ในยามใด จะตกทุกข์ได้ยาก
อย่างไร เราก็สามารถพึ่งท่านได้ เพราะฉะนั้นเราต้องตั้งจิตของ
เราไว้ให้ถูกต้อง ด้วยการหมั่นประพฤติปฏิบัติธรรม เพื่อให้เข้าถึง
พระรัตนตรัยภายใน

ม ห า พ ร ห ม ผู้ เ หื น พิ ต

ข้าแต่พระผู้มีพระภาค พระองค์ตรัสว่า เราตถาคตเป็น
ผู้มีความเห็นไม่สิ้นสุด ก้าวล่วงชาติ ชราและความโศกแล้ว
ขอพระองค์จงตรัสบอกการสมาทานพรต ศีลและวัตร จรณะ
ของข้าพระองค์แต่ก่อนว่าเป็นอย่างไรซึ่งข้าพระองค์ควรจะทราบ

มหาพรหมผู้เห็นผิด

๑๑๖

จุดหมายปลายทางของชีวิต คือการทำกิเลสอาสวะให้หมดสิ้นไป กลั่นใจจนกระทั่งบริสุทธิ์จากมลทินทั้งปวง เข้าสู่อายตณนิพพาน อันเป็นสถานที่ที่เต็มเปี่ยมไปด้วยบรมสุข เป็นสุขล้วนๆ ไม่มีความทุกข์เจือปน บุคคลใดได้เข้าถึงนิพพานแล้ว ได้ชื่อว่า เข้าถึงแหล่งแห่งอมตสุข การทำพระนิพพานให้แจ้ง จึงเป็นจุดหมายของชีวิตที่แท้จริง ภพภูมิอื่นไม่ว่าจะเป็นสวรรค์ทั้งหกชั้น รูปพรหมและอรูปพรหม ยังตกอยู่ในกฎของไตรลักษณ์ทั้งสิ้น ไม่เที่ยงแท้ยั่งยืน ดังนั้นเราต้องตระหนักในการทำพระนิพพานให้แจ้ง อันเป็นวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการเกิดมาในแต่ละภพชาติ

มีธรรมภาสิตใน พกพรหมชาดก ความว่า

“ข้าแต่พระผู้มีพระภาค พระองค์ตรัสว่า เราตถาคตเป็นผู้มีความเห็นไม่สิ้นสุด ก้าวล่วงชาติ ชราและความโศกแล้ว ขอพระองค์จงตรัสบอกการสมาทานพรต ศีลและวัตร จรรยาของข้าพระองค์แต่ก่อนว่าเป็นอย่างไรซึ่งข้าพระองค์ควรจะทราบ”

นี่เป็นการกล่าวของมหาพรหมองค์หนึ่ง เพื่อเป็นการทดสอบพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าเป็นพระสัพพัญญูจริงหรือไม่ เพราะพกพรหมท่านนี้มีความเชื่อมั่นในตัวเองมาก จนมีความ

มหาพรหมผู้เห็นผิด

๑๑๓

เห็นที่ไม่ตรงตามความเป็นจริง เมื่อไม่มีผู้ใดแก้ไขปัญหาที่ติดค้างในใจมายาวนานได้ ท่านจึงมีความเห็นว่า การเกิดเป็นมหาพรหมนี้ เป็นสิ่งที่เที่ยงยั่งยืนแล้ว ไม่มีการจุติไปไหน อายตณนิพพานอันเป็นที่ออกไปของสัตว์โลกไม่มี

*เรื่องราวชีวิตของพกพรหมนี้ มีอยู่ชาติหนึ่งท่านบำเพ็ญฌาน ได้เข้าถึงฌานสมาบัติ ทำให้ได้บังเกิดเป็นมหาพรหมในชั้นเวฬุผลาพรหม มีอายุยืนถึง ๕๐๐ กัป จนหมดอายุขัย แต่เพราะยังไม่หมดบุญ จึงไปเกิดในชั้นสุกภิกขหาอีกถึง ๖๔ กัป แล้วถอยลงมาเกิดในชั้นอาภัสสรอีก ๘ กัป ในชั้นอาภัสสรานี้ พกพรหมไม่สามารถระลึกถึงอดีต ที่เคยเกิดในชั้นเวฬุผลาและสุกภิกขหา หรือแม้แต่ที่ชั้นอาภัสสรานี้ ก็ไม่อาจจะระลึกได้ว่า ที่เป็นอย่างนี้เพราะสาเหตุอะไร เมื่อระลึกถึงอดีตไม่ได้ จึงเกิดความเห็นผิดคิดว่า ตนเป็นอมตะ ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่ตาย ครั้งนั้น พระลัมมาลัมพุทเธเจ้าประทับอยู่ที่พระเชตวันมหาวิหาร ทรงรู้ความปริวิตกแห่งใจของท่านมหาพรหม ด้วยเจโตปริยญาณที่บริสุทธิ์ จึงอันตรธานจากพระเชตวันไปปรากฏที่พรหมโลก

เมื่อพกพรหมเห็นพระพุทเธองค์ ได้กล่าวว่า “มาเถิด ท่านสหาย นับว่าท่านนี้มาในสถานที่ที่ดีที่สุดแล้ว ที่นี่ไม่มีการเกิด

มหาพรหมผู้เห็นผิด

๑๑๘

แก่ ตาย เป็นสถานที่ที่ยั่งยืนเที่ยงแท้ ไม่มีการเคลื่อน สถานที่อื่นที่ชื่อว่าออกไปจากทุกข์ยิ่งกว่านี้ไม่มีอีกแล้ว”

พระลัมมาลัมพุทเจ้าทรงรู้ว่า มหาพรหมกำลังหลงผิด คิดว่าความเห็นของตนถูกต้อง ทรงมีพระหฤทัยที่เปี่ยมด้วยพระมหากรุณา ประรณนาที่จะโปรดมหาพรหมให้ดำรงอยู่ในความเห็นถูก จึงตรัสเตือนตรงๆ ว่า “พวกพรหมผู้เจริญ ตัวท่านกำลังตกอยู่ในอำนาจของอวิชชา เพราะได้พูดสิ่งที่ไม่เที่ยงว่าเที่ยง กล่าวถึงธรรมที่ไม่อาจนำออกจากทุกข์ว่า เป็นธรรมที่นำออกจากทุกข์ได้ ท่านกล่าวเช่นนี้ เป็นเรื่องที่ไม่สมควรแก่ท่านเลย”

ทันใดนั้น มารรีบเข้าสิงร่างของพรหมปาริฉชชพุต เพื่อให้พรหมทั้งหลายเชื่อ ด้วยอำนาจแห่งความเชื่อของตน ไม่ใส่ใจในถ้อยคำของพระผู้มีพระภาคเจ้า ประรณนาจะทำให้พระพุทธร่องค์คล้อยตามความคิดของตน จึงพูดขึ้นอีกว่า “ข้าแต่พระโคตม พวกข้าพระองค์นั้นมีอยู่มากมาย ที่มีอานุภาพยิ่งใหญ่ ไพศาล มีอำนาจที่แผ่ลวงความเกิด ความแก่ การเกิดเป็นพรหมนี้เป็นชาติสุดท้ายแล้ว ขอท่านอย่าเข้าใจเป็นอย่างอื่นไปเลย มหาชนเป็นจำนวนมาก ต่างพากันกล่าวสรรเสริญพวกข้าพเจ้า”

พระบรมศาสดาสดับถ้อยคำของพวกพรหม จึงตรัสว่า “ดูก่อนพรหม อันที่จริง อายุของท่านนี้นี้ยาวน้อยนัก ไม่มากอะไรเลย

มหาพรหมผู้เห็นผิด

๑๑๕

แต่ท่านเข้าใจว่าอายุของท่านมาก อายุของท่านเพิ่งจะแสน
นิรพพุทะเท่านั้น”

เมื่อเล่าถึงตรงนี้ ทุกท่านอาจไม่เข้าใจว่า อะไรคือนิรพ-
พุทะ นิรพพุทะเป็นอัตราการนับคำนวณในสมัยนั้น เขาจะนับกัน
ครั้งละสิบไล่กันไปตามลำดับๆ เช่น สิบสิบครั้งเท่ากับร้อย สิบ
ร้อยครั้งเท่ากับพัน ร้อยพันครั้งเป็นแสน ร้อยแสนเป็นจำนวนโกฏิ
ร้อยแสนโกฏิชื่อว่า ปโกฏิ ร้อยแสนปโกฏิ ชื่อว่า โกฏิปโกฏิ ร้อย
แสนโกฏิปโกฏิ ชื่อว่า ๑ นหุต ร้อยแสนนหุต ชื่อว่า นินนหุต
เรียงกันไปเช่นนี้ นักคำนวณที่ว่าเก่งๆ นั้น อย่างมากคำนวณได้
เท่านี้ แต่การคำนวณที่สูงกว่านี้ยังมีอีก การนับเกินนี้ไปจะเป็น
วิสัยของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย คือ ร้อยแสนนินนหุต เป็นหนึ่ง
อัพพุทะ และ ๒๐ อัพพุทะ เป็นหนึ่งนิรพพุทะ ร้อยแสนนิรพพุทะ
ชื่อว่า ๑ อหะ จำนวนนี้เป็นอายุที่เหลือของภพพรหมในชั้น
อาภัสสรา

เมื่อภพพรหมได้ฟังดังนั้น เริ่มสูญเสียความมั่นใจ แต่
ยังไม่ยอมจำนน ประารณานาที่จะทดสอบพระบรมศาสดาอีก จึง
กล่าวขึ้นว่า “เมื่อท่านว่าเช่นนี้ เท่ากับบอกว่าตัวท่านเองเป็น
ลัพพัณฺณ ถ้าเช่นนั้น ขอให้เล่าเรื่องราวในอดีตของเราให้ฟัง
หน่อยเถิดว่า เรานั้นมีข้อวัตรปฏิบัติอย่างไร” พระบรมศาสดา

มหาพรหมผู้เห็นผิด

๑๒๐

ตรัสตอบว่า “ตัวท่านได้ช่วยมนุษย์จำนวนมาก ที่เดือดร้อน กระจายน้ำให้ได้ดื่ม น้ำ เราตถาคตระลึกได้ถึงพรต ศีลและ จรรยาของท่าน เหมือนนอนหลับฝันไป ตื่นขึ้นยังระลึกได้อย่าง ชัดเจนแจ่มแจ้ง ทีเดียว”

ชาติหนึ่งท่านเกิดเป็นดาบสอาศัยอยู่ในริมฝั่งแม่น้ำคงคา วันหนึ่ง มีพ่อค้าพร้อมกองเกวียน ๕๐๐ เล่ม เดินทางผ่าน ทะเลทราย คนเหล่านั้นไม่สามารถกำหนดทิศทางได้ พวกเขากันเดิน หลงทาง หมดทั้งเสบียงและน้ำดื่ม ต้องเผชิญกับความอดอยาก ต่างหมดอาลัยตายอยากในชีวิต พักเกวียนแล้วนอนทอดถอนใจ อยู่ ในเช้าวันนั้น ดาบสผู้ได้ฌานนั่งมองดูแม่น้ำคงคา พัง พิจารณายู่ก็เห็นพวกพ่อค้านั้นในทะเลทราย เกิดเมตตาคิดว่า เมื่อเราเห็นอยู่อย่างนี้ ขอสัตว์เหล่านี้ จงอย่าฉิบหาย จึง อธิษฐานด้วยอธิษฐานจิตให้น้ำไหลไปที่ทะเลทรายนั้น ทำให้พวก พ่อค้าต่างรอดตายมาได้ นี่เป็นเรื่องราวประการแรกของท่าน

ในกาลต่อมา ดาบสได้มาอาศัยที่หมู่บ้านชาวป่า ขณะนั้น พวกโจรได้มาปล้นที่หมู่บ้าน แล้วจับชาวบ้านไปเป็นเชลย ดาบส ได้ยินเสียงร้อง จึงคิดว่า เมื่อเราเห็นเหตุการณ์อยู่อย่างนี้ ขอ หมู่ชนอย่าฉิบหายเลย จึงเนรมิตกองทัพสี่เหล่าที่เตรียมพร้อม ตีกลองศึก พวกเขากันเดินมุ่งหน้าสวนทางมากับพวกโจรนั้น พวกโจร

มหาพรหมผู้เห็นผิด

๑๒๑

เห็นก็พากันเข้าใจว่าพระราชา ต่างตกใจรีบหนีไป มหาชนก็ถึงความปลอดภัย

ในกาลต่อมา ดาบสย้ายไปอยู่ที่แม่น้ำคงคา ครั้นนั้นผู้คนทั้งหลายได้ผูกเรือขนาน ๒-๓ ลำติดกัน และสร้างมณฑปไว้ที่ยอดเรือ พวกเขาต่างนั่งดื่มกินอยู่บนเรือ และทิ้งเศษอาหารที่เหลือ ไม่ว่าจะเป็นสุรา เศษเนื้อ ข้าว หมากพลูลงแม่น้ำ พญานาคที่อาศัยอยู่ใต้แม่น้ำรู้สึกโกรธมาก จึงเนรมิตกายขนาดเท่าเรือโกลนลำหนึ่ง แหวกน้ำขึ้นมาหมายจะทำร้ายผู้คนเหล่านั้น ซึ่งต่างส่งเสียงร้องด้วยความหวาดกลัว ดาบสได้ยินเสียงร้องนั้นก็ใคร่ตรวจจึงรู้ว่าพญานาคโกรธ แต่เพราะไม่อยากให้พญานาคทำร้ายผู้คน ได้เนรมิตกายเป็นพญาครุฑบินไปขับไล่ให้พญานาคนั้นหนีไป จึงช่วยคนเหล่านั้นไว้ได้

เมื่อพระบรมศาสดาตรัสเล่าเรื่องราวในอดีตของพรหมแล้ว ทำให้พวกพรหมที่มีความเห็นผิด รู้ถึงพุทธานุภาพ จึงตั้งใจฟังธรรมที่พระพุทธองค์ทรงแสดง ในที่สุดธรรมาภิสมัยก็เกิดขึ้นแก่พรหมทั้งหลายนับประมาณมิได้ พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงทำให้มหาพรหมผู้หลงผิด ตั้งมั่นในพระรัตนตรัยด้วยพุทธานุภาพที่แท้จริง ความสว่างไสวจึงบังเกิดขึ้นในดวงใจที่เคยมืดมนมายาวนาน หากไม่ได้พระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว ไม่รู้ว่า

มหาวิทยาลัยสุพรรณภูมิ

๑๒๒

อะไรจะเกิดขึ้นกับท้าวมหาพรหม

เห็นไหมว่าความหลงผิดนี้ เป็นอันตรายต่อการสร้าง
บารมีอย่างมาก ทำให้เราสูญเสียโอกาสที่ดี ทุกสิ่งทุกอย่างล้วน
ก่อกำเนิดขึ้นจากใจ หากเข้าใจผิดแล้ว จะทำให้ชีวิตผิดพลาด
ยากที่จะเยียวยาได้ การหมั่นตามรักษาคตินี้ จึงเป็นสิ่งที่มิ
คุณค่าอย่างมาก ทำให้เราไม่ผิดพลาดไปเป็นมิจฉาทิฐิ ซึ่งมี
โทษมากมายมหาศาล การที่จะทำจิตให้บริสุทธิ์ผ่องใส เราต้อง
หมั่นปฏิบัติธรรมอย่าให้ขาดแม้แต่วันเดียว หากทำได้เช่นนี้
ชีวิตของเราจะไม่มีทางหลงผิดเป็นอันขาด

สั่งสมบุญเพื่อตนเอง

ผู้มีปัญญา มั่นคงอยู่ด้วยดีในศีลทั้งหลาย
ย่อมได้รับเกียรติคุณขณะที่มีชีวิตอยู่ในโลกนี้
ครั้นตายไปแล้ว ก็ได้รับความสุขโสมนัสในโลกสวรรค์
เป็นผู้มีใจขึ้นบานในทุกที่ทุกสถาน

สังคมบุญเพื่อตนเอง

๑๒๕

วันเวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว เปรียบเสมือนหยาดน้ำค้างบนยอดหญ้า เมื่อต้องแสงอาทิตย์ในยามเช้า ย่อมเหือดแห้งหายไปโดยฉับพลัน ชีวิตของเราก็เช่นเดียวกัน ร่างกายใกล้เข้าสู่ความเสื่อมสลายทุกขณะ ทำให้ช่วงเวลาแห่งการสร้างความดีเพิ่มบุญบารมีให้กับตัวเองนั้นเหลือน้อยเต็มที คนส่วนใหญ่มักจะหมดเวลาไปกับการทำธุรกิจการงาน การศึกษาเล่าเรียน การบริหารชั้น บางคนปล่อยเวลาให้ผ่านไปโดยสูญเปล่า สำหรับนักสร้างบารมีเช่นเรา ต้องถือว่าเวลาเป็นสิ่งที่มีความค่า เป็นสิ่งที่มีความหมายมากที่สุด และเวลาที่เหลืออยู่นี้ เป็นเวลาแห่งบุญบารมีที่เราจะต้องตักตวงกันให้เต็มที่ โดยเฉพาะเวลาที่ทรงคุณค่าที่สุด คือ เวลาที่ใช้สำหรับการฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง เพื่อให้เข้าถึงพระรัตนตรัยภายใน

มีวาระพระบาลีกล่าวไว้ว่า

“อิธเว กิตติ ลภติ เปจฺจ สกฺเค จ สมฺโน
สพฺพตฺถ สมฺโน ธีโร สีเลสุ สฺสมาทิตฺโต

ผู้มีปัญญา มั่นคงอยู่ด้วยดีในศีลทั้งหลาย ย่อมได้รับเกียรติคุณขณะที่มีชีวิตอยู่ในโลกนี้ ครั้นตายไปแล้ว ก็ได้รับความสุขโสมนัสในโลกสวรรค์ เป็นผู้มีใจชื่นบานในทุกที่ทุกสถาน”

การฝึกฝนอบรมพัฒนาตนเอง ให้เป็นผู้สมบูรณ์ในด้านต่างๆ ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ความมีสติปัญญาฉลาดหลักแหลม รวมทั้งการพัฒนาด้านคุณธรรม ให้สูงขึ้นควบคู่กันไปด้วยนั้น ถือเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างมาก ความรู้คู่คุณธรรมจะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของเราให้สูงขึ้น ความรู้ทำให้เราไม่ตกเผลอล้มง่ายในการดำรงชีวิต ส่วนคุณธรรมจะช่วยคัดค้านาวาชีวิตให้ไปสู่เส้นทางที่ถูกต้องดีงาม ไม่ถูกกระแสนิยมชั่วร้ายพัดพาให้จมลงไปในอบายภูมิ การมีทวิภูมิฐานะหรือความถนัดทั้งในวิชาความรู้ที่เล่าเรียนมาแล้วนำความรู้ไปใช้ในทางที่ผิดจะทำให้ชีวิตเราต้องตรอมตรมไปอีกยาวนาน

ธรรมชาติของร่างกายเราที่ใช้ต่อกรกับกิเลสที่มาท้อหุ้มดวงจิต เบื้องต้น คือ การรักษาศีลให้บริสุทธิ์ ศีลเป็นธรรมชาติที่ ยอดเยี่ยมในการประหารกิเลส เป็นกำลังหาที่เปรียบมิได้ รวมทั้งยังเป็นอารมณ์ร่างกายที่ประเสริฐและงดงาม นอกจากนี้ยังเป็นเกราะแก้วป้องกันภัยได้อย่างน่าอัศจรรย์ ศีลเป็นเครื่อง ลูบไล้อันเนียนนุ่ม หอมหวานทวนลม เป็นที่นิยมของนักปราชญ์ บัณฑิต ผู้สมบูรณ์ด้วยศีลจึงมีชื่อเสียงขจรขยายไปทั่วสารทิศ แม้จะโลกไปแล้ว ก็ได้บังเกิดในสุคติโลกสวรรค์

เช่นเดียวกับในสมัยพุทธกาล พระมหาโมคคัลลานะซึ่ง

สังฆมบุญเพื่อตนเอง

๑๒๓

เป็นอัครสาวกเบื้องซ้ายของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นผู้เลิศทางด้านมฤตธี ท่านมักเหาะขึ้นไปสวรรค์เยี่ยมเยียนเหล่าเทพบุตรเทพธิดา เพื่อถามถึงบุญกรรมที่เคยทำไว้ว่า ทำอย่างไรถึงได้วิมานที่สวยงาม ดึงดูดตาดึงดูดใจของผู้ที่ได้พบเห็น การไปนรกสวรรค์ของผู้มีจิตบริสุทธิ์หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะแล้ว เป็นเรื่องปกติธรรมดา เพราะอาศัยพละานุภาพของใจที่หยุดนิ่งอย่างสมบูรณ์ หลังจากฝึกฝนใจให้นุ่มนวลควรแก่การงานแล้ว จะสามารถโน้มน้าวไปที่ใดก็ได้ เมื่อฝึกให้คล่องแคล่วจนเป็นปกติ แค่นี้ก็จะโน้มใจไปในภพภูมิใด ก็ไปได้ตั้งใจปรารถนา ไปนรกก็ได้ สวรรค์ก็ได้ นิพพานก็ได้ พระอรหันต์ท่านทรงอภิญาเช่นนี้

*วันหนึ่ง ขณะที่เหาะขึ้นไปบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เห็นวิมานของเทพธิดาท่านหนึ่งสวยงามเป็นพิเศษ จึงถามว่า “ดูก่อนเทพธิดา ท่านมีวรรณงาม มีรัศมีส่องสว่างไสวไปทุกทิศเหมือนดาวประกายพริ้ว เพราะบุญอะไร ท่านจึงมีผิวพรรณเช่นนี้ เพราะบุญอะไร อิฐผลนี้จึงสำเร็จแก่ท่าน และโภกสมบัติทุกอย่างที่น่ารักจึงเกิดขึ้นแก่ท่าน ดูก่อนเทพธิดาผู้มีอานุภาพมาก อาตมาขอถามท่าน ครั้นเกิดเป็นมนุษย์ ท่านได้ทำบุญอะไรไว้ และเพราะบุญอะไร ท่านจึงมีอานุภาพรุ่งเรืองเช่นนี้ รัศมีของท่าน

สั่งสมบุญเพื่อตนเอง

๑๒๘

จึงสว่างไสวไปทั่วสารทิศ”

เทพธิดากราบเรียนท่านว่า “พระคุณเจ้าผู้เจริญ ดิฉันเป็นอุบาสิกาอยู่ในเมืองสาเกต ประชาชนรู้จักดิฉันในนามอุโบสถ เป็นผู้สมบุรณ์ด้วยศรัทธาและศีล ยินดีแล้วในการจำแนกทาน มีจิตเลื่อมใสในพระรัตนตรัย ได้ถวายผ้าห่ม อาหาร เสนาสนะ และเครื่องประทีปกับพระอริยเจ้าผู้ประพฤติติปฏิบัติชอบ นอกจากนี้ในวันพระ ดิฉันได้รักษาอุโบสถศีลที่ประกอบด้วยองค์ ๘ ประการ ทั้งในวัน ๘ ค่ำ ๑๔ ค่ำ และ ๑๕ ค่ำ ไม่เคยขาด

เมื่อรักษาอุโบสถศีลแล้ว ดิฉันเป็นผู้สำรวมด้วยดีในศีล ที่ได้สมาทานไว้ เป็นผู้ตเว้นจากปาณาติบาต เว้นห่างไกลจาก อทินนาทาน จากการประพฤติผิดในกาม เว้นขาดจากมุสาวาท และจากการดื่มน้ำเมา ดิฉันเป็นผู้ยินดีในสิกขาบททั้ง ๕ และมีดวงตาเห็นธรรมแทงตลอดในอริยสัจ จนได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน เป็นอุบาสิกาของพระสมณโคดมพุทธเจ้า เพราะบุญนั้น ดิฉันจึงมีวรรณะเช่นนี้ อริยผลนี้จึงสำเร็จแก่ดิฉัน และ โภคสมบัติทุกอย่างที่น่ารักจึงเกิดขึ้น เพราะดิฉันได้สั่งสมบุญไว้ ดีแล้วในสมัยเป็นมนุษย์ โดยไม่เห็นแก่ความเหนื่อยยากลำบาก ไม่ดูหมิ่นในบุญ ทำให้ดิฉันเป็นผู้มีอานุภาพรุ่งเรืองเช่นนี้ และ รัศมีของดิฉันสว่างไสวไปทั่วทุกทิศ”

สังฆมบุญเพื่อตนเอง

๑๒๕

เนื่องจากเทพธิดานั้นเคยเป็นมหาอุบาสิกาผู้ทรงธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้เป็นพระโสดาบันบุคคล จึงไม่ต้องพลัดไปเกิดในอบายภูมิ หรือภพภูมิที่ต่ำอีกต่อไป แต่แทนที่นางจะตั้งใจปฏิบัติ ให้ได้บรรลุดุธรรมขั้นสูงยิ่งๆ ขึ้นไป หรือไปบังเกิดในสวรรค์ชั้นสูง ที่ละเอียดประณีตกว่านี้ นางกลับมาบังเกิดในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ซึ่งเปรียบเสมือนเหยื่อล่อของพญามารชั้นเลิศ เพราะหากมัวเพลิดเพลินไม่เร่งรีบขวนขวาย ในการสังฆมบุญให้ยิ่งๆ ขึ้นไป เมื่อหมดบุญแล้วจะต้องเป็นเทวดาทกสวรรค์อีก

เทพธิดาสารภาพกับพระเถระ ถึงเหตุที่ทำให้นางได้มาบังเกิดในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์นี้ด้วยความสำนึกผิดว่า “ดิฉันได้ยินเรื่องสวณันทวันบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์เสมอว่า มีความสวยงามมาก เป็นที่ประชุมของเหล่าชาวสวรรค์ที่มาเที่ยวชมมิได้ขาด ได้ตั้งจิตปรารถนาให้ไปบังเกิดในสวณันทวัน เมื่อละสังขารแล้ว จึงจากโลกมนุษย์มาบังเกิดที่สวณันทวันในทันที ด้วยเหตุนี้ ดิฉันจึงมิได้ทำตามพระพุทธรวาจาของพระบรมศาสดา มิได้ทำความเพียรให้ยิ่งๆ ขึ้นไป”

พระเถระได้ปลอบใจนางด้วยการตั้งคำถามว่า “ดูก่อนอุโบสถเทพธิดา ท่านจะอยู่ในวิมานนี้นานเท่าไร ท่านโปรดบอกอาตมาด้วยเถิด” เทพธิดาตอบว่า “ข้าแต่ท่านมหาปราชญ์

สังสมบุญเพื่อตนเอง

๑๓๐

ดิฉันจะเสวยทิพย์สมบัติอยู่ในวิมานนี้ ประมาณ ๓ โกฎิ ๖๐,๐๐๐ ปี จุตจากที่นี่แล้ว จักไปบังเกิดเป็นมนุษย์อีก”

พระมหาโมคคัลลานเถระบอกว่า “ดูก่อนอุโบสถาทเพธิดา ท่านอย่าได้เศร้าโศกเสียใจไปเลย หากมองเห็นสรรพสัตว์ที่เวียนว่ายในสังสารวัฏ อันกว้างใหญ่ไพศาลนี้แล้ว มีผู้ที่ประสบความทุกข์ทรมาน แสนสาหัสมากมายกว่าท่านหลายร้อยหลายพันเท่านัก พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงพยากรณ์ไว้แล้วว่า ท่านบรรลुकุณวิเศษเป็นพระโสดาบัน มีอันไม่ตกต่ำเป็นธรรมดา ทุกคติท่านก็จะได้แล้ว ขอให้มีความสุขในวิมานอันงดงามหาที่ติมิได้นี้เถิด” จากนั้นพระเถระก็เหาะกลับลงมาบนโลกมนุษย์

เราจะเห็นว่า การประกอบเหตุบนโลกมนุษย์นี้ ส่งผลให้มีวิมานบนสวรรค์ โลกสวรรค์นั้นเป็นของกลางของสรรพสัตว์ทั้งหลาย หากบุคคลใดตั้งใจทำความดี หมั่นสังสมบุญอยู่เป็นนิตย์ ทำให้ถูกหลักวิชาแล้ว ย่อมได้ทิพย์สมบัติมาครอบครอง เพียงแค่หมั่นสังสมบุญทุกวัน ด้วยการทำทาน รักษาศีลให้บริสุทธิ์ยิ่งชีวิต ไม่ยอมให้ศีลต่างพร้อยเช่นเดียวกับเทพธิดานี้

ที่ว่าความปรารถนาของพวกเรา ยิ่งใหญ่เกินกว่าสวรรค์ ยิ่งกว่าพรหม หรืออรุปรหม เพราะเป้าหมายในการสร้างบารมีของเรา มุ่งจะนำพาดนและสรรพสัตว์ทั้งหลาย ให้หลุดพ้น

สังฆมบุญเพื่อตนเอง

๑๓๑

จากอัสวกิเลส ไปสู่ฝั่งพระนิพพาน ไปสู่ที่สุดแห่งธรรม สำหรับ
โลกสวรรค์หรือวิมานต่างๆ ที่ได้มานั้น เปรียบเสมือนเป็นเพียง
สถานที่พักกลางทางระหว่างการสร้างบารมีเท่านั้น

ตราบใดที่เรายังมีมหายใจอยู่ ต้องสังฆมบุญ ฝึกฝน
อบรมตนให้ดียิ่งๆ ขึ้นไปอย่างต่อเนื่อง จนกว่าจะเป็นผู้ที่สมบูรณ์
พร้อมทั้งวิชาและจรณะ เราต้องมีหัวใจของนักสร้างบารมี
เช่นเดียวกับพระบรมโพธิสัตว์เจ้าทั้งหลาย ไม่ว่าจะเกิดภพ
กัชาตักก็ตาม ต้องสร้างควมดีไม่รู้จักหยุด ไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย
เมื่อยล้า ท้อไม่ได้ ถอยไม่เป็น เป็นแต่สร้างควมดีให้เต็มที่
ในทุกที่ทุกเวลานาที สังฆมบุญตลอดเวลา เหมือนกับการหายใจ
ที่เราขาดไม่ได้ ให้มีกระแสบุญคอยหล่อเลี้ยงเสมอ เหมือนไฟ
ไม่ขาดเชื้อ ถ้าหมดบุญก็เหมือนหมดลม ดังนั้นให้พวกเราหมั่น
สังฆมบุญให้เต็มที่ ฝึกฝนตนในทุกรูปแบบ และฝึกใจให้หยุดนิ่ง
ให้ได้ทุกวัน จนกว่าจะได้ที่พึงภายใน คือ ได้เข้าถึงพระธรรมกาย
กันทุกคน

ส ร ำ ง ผั ง ร ว ย จ ำ ม ช ำ ตี

บัณฑิตทั้งหลายบำรุงท่านผู้มีศีล ผู้ดำเนินไปโดยชอบ
ด้วยจีวร บิณฑบาต เสนาสนะและเกสัชอันเป็นปัจจัยแก่คนไข้
ชื่อว่าย่อมปฏิบัติปฏิบัติปทาสมควรแก่ศฤหสฺถ์ บุญย่อมเจริญแก่เขา
ทุกเมื่อ ทั้งกลางวันและกลางคืน เขาทำกรรมอันเจริญแล้ว ย่อม
เข้าถึงฐานะคือสวรรค์

สร้างผังรายข้ามชาติ

๑๓๔

เสียงติดตัวที่ดีที่สุดของการเดินทางไกลในสังสารวัฏ คือ บุญ บุญเท่านั้นที่เป็นเพื่อนแท้ของเราทั้งในโลกนี้และโลกหน้า ใครมีบุญมาก บุญจะช่วยหล่อเลี้ยง ให้เป็นผู้สมบูรณ์บริบูรณ์ไปด้วยรูปสมบัติ ทรัพย์สมบัติ คุณสมบัติ ทำให้ดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข สำเร็จสมปรารถนาในทุกสิ่ง บุญจึงเป็นสิ่งสำคัญที่เราต้องเร่งรีบขวนขวาย ล้างสมไ่วให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ก่อนที่พญามัจจุราชจะเข้ามาเยือน โดยเฉพาะบุญจากการนั่งสมาธิเจริญภาวนาเป็นประจำสม่ำเสมอ จะช่วยกลับใจของเราให้ใสสะอาดบริสุทธิ์ เป็นเหตุให้หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ ได้พบกับความสุขอันเป็นนิรันดร์

พระลัมมะลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน คิหิสามิจิสูตร ว่า

“ดูกรคฤหบดี อริยสาวกผู้ประกอบด้วยธรรม ๔ ประการ ชื่อว่าเป็นผู้ปฏิบัติปฏิบัติสมาสมควรแก่คฤหัสถ์ อันเป็นเหตุให้ได้ยศและเป็นไปเพื่อเกิดในสวรรค์ ธรรม ๔ ประการเป็นไฉน คือ อริยสาวกในธรรมวินัยนี้ เป็นผู้บำรุงรักษุศลด้วยจิวร ๑ ด้วยบิณฑบาต ๑ ด้วยเสนาสนะ ๑ ด้วยภักษาบริวารอันเป็นปัจจัยแก่คนไข้ ดูกรคฤหบดี อริยสาวกผู้ประกอบด้วยธรรม ๔ ประการนี้แล ชื่อว่าเป็นผู้ปฏิบัติปฏิบัติอันสมควรแก่คฤหัสถ์ อันเป็นเหตุให้ได้ยศ

สร้างผังรวบข้ามชาติ

๑๓๕

และเป็นไปเพื่อเกิดในสวรรค์ฯ บัณฑิตทั้งหลายบำรุงท่านผู้มีศีล ผู้ดำเนินไปโดยชอบ ด้วยจิวร บิณฑบาต เสนาสนะ และเภสัชอันเป็นปัจจัยแก่คนไข้ ชื่อว่าย่อมปฏิบัติปฏิบัติปทาสมควรแก่คฤหัสถ์ บุญย่อมเจริญแก่เขาทุกเมื่อ ทั้งกลางวันและกลางคืน เขาทำกรรมอันเจริญแล้ว ย่อมเข้าถึงฐานะคือสวรรค์”

ชีวิตของเราก็จะมีสุขมากทุกข์น้อย หรือมีสุขน้อยทุกข์มากขึ้นอยู่กับการกระทำในปัจจุบัน และกรรมในอดีตที่เคยทำไว้ ถ้าทำบุญกุศลไว้มาก ความสุขและความสำเร็จก็มีมาก หากทำบุญไว้น้อย ทั้งยังเพิ่มบาปอกุศลเข้าไปอีก ความทุกข์ก็ยิ่งมีเพิ่มมากขึ้น และความทุกข์ยังติดตามตัวเราไปข้ามภพข้ามชาติ จนกว่าวิบากกรรมนั้นจะหมดสิ้นไป เราจะมีสุขหรือทุกข์มากน้อยเพียงไรวัดกันที่บุญในตัว เพราะฉะนั้นการสั่งสมบุญจึงเป็นหน้าที่หลักของทุกคนที่เกิดมาเป็นมนุษย์ บุญจะส่งผลให้เรา มีความสุขไปทุกภพทุกชาติ รวมไปถึงสามารถจัดอุปสรรคต่างๆ นานาในชีวิตที่เป็นผลมาจากการทำอกุศลเอาไว้ให้หมดสิ้นไปได้ และยังเป็นพลวปัจจัยให้ได้บรรลุมรรคผลนิพพาน วิธีการสั่งสมบุญง่ายๆ ที่พระพุทธองค์ทรงสอนไว้ คือ ให้ทำทาน โดยหาโอกาสบำรุงรักษาผู้มีศีล ผู้ประพฤติปฏิบัติชอบ ทำบุญให้ลูกเพื่อนานบุญ หากทำด้วยจิตที่เลื่อมใสกันจริงๆ บุญจะส่งผลให้ไปเป็นเศรษฐี

สร้างผังรายข้ามชาติ

๑๓๖

ในปัจจุบันชาติ หรือแม้ละโลกไป ก็จะได้ไปสู่สุคติโลกสวรรค์

*มีเรื่องเล่าว่า เด็กหญิงลูกเศรษฐีคนหนึ่ง ตั้งแต่เกิดมาก็เป็นที่เกลียดชังของบิดามารดา ไม่เป็นที่รักของหมู่ญาติ เหตุจากภพชาติในอดีตเธอเคยเกิดเป็นชาย แล้วประพฤติดินกรรยาของคนอื่น จึงได้ตกนรกหมกไหม้สวดยทุกข์ทรมานอยู่เป็นเวลายาวนาน พอมาเกิดเป็นมนุษย์ แรงกรรมนั้นยังส่งผลให้เธอไม่เป็นที่รักของใคร แม้จะเกิดเป็นลูกสาวเศรษฐีก็ตาม ครั้นแต่งงาน ได้ไปอยู่กับครอบครัวของสามีแล้ว ก็ยังเป็นที่รังเกียจของญาติฝ่ายสามีอีก

เนื่องจากเธอมีปัญญา จึงหันกลับมาพิจารณาตัวเอง นี่ถือเป็นปกติของบัณฑิตที่มีการเพ่งโทษตัวเองไม่มัวไปจับผิดคนอื่น เธอเห็นว่า แม้ตัวเธอเองจะประพฤติดัวดีมาโดยตลอด ไม่เคยบกพร่องในหน้าที่ของศรีภรรยาหรือลูกสะใภ้ แต่ยังไม่เป็นที่รักของใครๆ จึงคิดว่า เราจะต้องสั่งสมบุญให้มากกว่านี้ เพื่อจะได้เป็นที่รักของหมู่ญาติ เธอได้พยายามทำความดีทุกอย่าง ก็ยังไม่สามารถเอาชนะใจคนรอบข้างได้ ถึงอย่างไรเธอก็ไม่ท้อพยายามที่จะฝึกตัวให้ยิ่งๆ ขึ้นไปอีก

สร้างผังรวมข้ามชาติ

๑๓๓

วันหนึ่ง เธอได้เห็นพระปัจเจกพุทธเจ้าเดินบิณฑบาต ผ่านหน้าบ้าน บังเกิดความเลื่อมใส จึงรับนำอาหารหวานคาว มาใส่บาตร ถวายดอกปทุมกำหนึ่ง พลังตั้งความปรารถนาว่า “ไม่ว่าจะเกิดไปกี่ภพกี่ชาติก็ตาม ขอให้เป็นที่รักของมหาชน เหมือนดอกปทุมนี้” ทั้งยังอธิษฐานเพิ่มเติมอีกว่า “การอยู่ใน กรรมมารดาเป็นสิ่งลำบาก ขอให้ได้เกิดในดอกปทุม ไม่ต้องไป อาศัยอยู่ในกรรมมารดาอีก”

เท่านั้นยังไม่พอ นางยังตั้งความปรารถนาประการ ต่อมาว่า “การเกิดเป็นหญิงนั้นแสนลำบาก เป็นเพศที่อาภัพ แม้ ธิตาของพระเจ้าจักรพรรดิ ก็ยังจะต้องไปสู่อำนาจของบุรุษอื่น เพราะฉะนั้นขออย่าได้เข้าถึงความเป็นหญิงอีกเลย พึงเป็นบุรุษ ไปทุกภพทุกชาติ” ครึ่งสุดท้าย เธอได้ตั้งความปรารถนาต่อ พระปัจเจกพุทธเจ้าว่า “ท่านผู้เจริญ ด้วยบุญที่ดิฉันได้ถวาย ภัตตาหาร ถวายดอกบัวด้วยจิตที่เลื่อมใสอันไม่มีประมาณนี้ ขอให้ดิฉันพึงล่วงพ้นจากทุกข์ในสังสารวัฏ พึงได้บรรลุอมตธรรม ที่ท่านได้บรรลุแล้วด้วยเทอญ”

ครั้นทำความปรารถนา ๔ ประการนี้แล้ว นางได้ดอก ปทุมอีกกำหนึ่ง บูชาพระปัจเจกพุทธเจ้า ให้อภัยด้วยเบญจางค- ประดิษฐ์ ได้กระทำความปรารถนาว่า “ขอให้กลืนกายและ

สร้างผังรายข้ามชาติ

๑๓๘

ผิวพรรณของข้าพเจ้า จงเป็นเหมือนดอกปทุมนี้ด้วยเถิด” พระ-
ปัจเจกพุทธเจ้าเห็นว่า สะใภ้ของท่านเศรษฐีนี้เป็นคนที่ทำบุญ
ด้วยจิตศรัทธาอันไม่มีประมาณ จึงรับบาตรและดอกปทุม แล้ว
ได้เหาะขึ้นไปบนอากาศ ทำการอนุโมทนาแก่สะใภ้เศรษฐี

เมื่ออนุโมทนาแล้ว ก็เหาะกลับไปยังเจ็ดหมื่นเจ็ดหมื่นลูก
สะใภ้เศรษฐีเห็นดังนั้น เกิดความปลื้มปิติยินดีเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้
ทำบุญกับพระอรหันต์ผู้เป็นเพื่อนบุญอันเลิศ วิบากฝ่ายกุศลจึง
ทำหน้าที่อย่างเต็มที่ วันนั้นเองอกุศลกรรมที่ได้ทำไว้ในภพชาติ
ก่อนๆ ก็หมดสิ้นไปทันที คนที่เคยหนายักรัก สามเณรที่เคยจิตจาง
ต่อเธอมาโดยตลอด ก็หันกลับมาดีด้วย เธอเป็นที่รักของมหาชน
และมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุขมาโดยตลอด เมื่อตายไปแล้ว ได้
ไปเกิดเป็นมหาปทุมเทพบุตร เปลี่ยนอัตภาพจากหญิงเป็นชาย
ทันทีด้วยแรงอธิษฐานนั้น อีกทั้งมีดอกปทุมเป็นวิมานในสวรรค์
ชั้นดาวดึงส์

ครั้นมหาปทุมเทพบุตรเสวยบุญจนครบอายุขัยของเทวดา
ก็จุติจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ไปเกิดใหม่ในสวรรค์ชั้นสูงยิ่งๆ ขึ้น
ไปตามลำดับ ตั้งแต่ชั้นยามา ดุลิตา นิมมานนรติ และปรนิมมิต-
ทสวตตี เมื่อครบทั้งหกชั้นแล้ว ก็ถอยกลับลงตามลำดับ ทั้ง
อนุโลมและปฏิโลมเป็นอย่างนี้ยาวนานทีเดียว ไม่ว่าจะอยู่ชั้นไหน

สร้างผังรอยข้ามชาติ

๑๓๕

ก็เป็นเทพบุตรที่อุบัติขึ้นในท่ามกลางมหาปทุมวิมาน เสวยทิพย์สมบัติอย่างมีความสุขมาโดยตลอด

เมื่อจุติลงมาเกิดเป็นมนุษย์ ท่านได้บังเกิดในดอกปทุมในสระโบกขรณี อยู่ในอุทยานของพระเจ้าพาราณสี คินวันนั้น พระมเหสีทรงสุบินว่า พระองค์แวดล้อมด้วยสตรี ๒๐,๐๐๐ นาง เสด็จไปอุทยาน ได้พบพระโอรสในดอกปทุม เมื่อราตรีสว่าง พระนางรีบเสด็จไปยังอุทยานทันที ทรงเห็นดอกปทุมใหญ่ดอกหนึ่ง ได้เสด็จตรงเข้าไปหา ทันทีที่พระนางทรงจับเท่านั้น กลีบดอกปทุมก็แย้มบาน ทรงเห็นพระกุมารผู้มีผิวพรรณเปล่งปลั่งดั่งทองคำ นอนอยู่บนเกสรอันอ่อนนุ่ม จึงทรงรับมาเลี้ยงเป็นพระโอรส

ปทุมกุมารได้รับการเลี้ยงดูอย่างดีเหมือนเทพกุมาร มีหญิง ๑๐,๐๐๐ คน เป็นพี่เลี้ยง แต่ถึงอย่างไร พระกุมารก็สามารถสอนตนเองได้ คิดว่า ความสุขในสวรรค์เราได้เสวยมานานภพนับชาติไม่ถ้วนแล้ว ทุกข์ในมหานรกก็เคยไปชดใช้กรรมมามากแล้ว เหลือแต่สุขอันเป็นอมตะ ที่ไม่ต้องเวียนว่ายตายเกิดอีก ซึ่งเรายังไม่สมหวัง ดังนั้นท่านจึงปรารถนาสุขในนิพพาน

วันหนึ่ง พระปัจเจกพุทธเจ้าพระองค์หนึ่ง ทรงพิจารณาเห็นว่า พระกุมารนี้เคยถวายอาหารแก่ทุกขิณียบุคคล แล้วตั้ง

สร้างผังรายข้ามชาติ

๑๔๐

ความปรารถนาไว้ ๔ ประการ ซึ่งสำเร็จไปแล้ว ๓ ประการ
ท่านปรารถนาจะอนุเคราะห์ให้พระกุมารได้สมปรารถนาในทุกสิ่ง
จึงเหาะมาโปรดที่พระราชวัง ทันทิที่พระกุมารเห็นพระปรางค์-
พุทธเจ้า ก็รู้ว่านี่คือวิถีสู่ความสุขอันเป็นอมตะ ได้ยืดอก
ปทุมเป็นอารมณ์ ท่านพิจารณาเห็นการเกิดขึ้น และความเสื่อม
ไปของดอกปทุม ในที่สุดก็ได้ตรัสรู้ปัจเจกโพธิญาณ เป็น
พระปัจเจกพุทธเจ้าครองเพศบรรพชิต สมปรารถนาในทุกเรื่อง
ตามที่ได้อธิษฐานจิตไว้

เราจะเห็นว่า บุญและบาปที่เคยทำไว้นั้น จะคอยตาม
ส่งผลตลอดเวลา เพียงแต่วิบากกรรมฝ่ายไหนจะส่งผลก่อน
ถ้าบุญส่งผล เราก็สำเร็จสมปรารถนาในทุกสิ่งได้อย่างอัศจรรย์

บุญ ยัง ความ ปราศ ณา ให้ สำ เร็จ

พระสยามภูผู้เป็นอัครบุคคลประทับนั่งบนอาสนะทองแล้ว
แวดล้อมด้วยภิกษุสงฆ์ ได้ตรัสพระคาถาเหล่านี้ว่า ผู้ใดได้
ถวายอาสนะอันสำเร็จด้วยทองและแก้วนี้ เราจักพยากรณ์ผู้นั้น
ท่านทั้งหลายจงฟังเรากล่าว ผู้นั้นจักเป็นจอมแห่งเทวดาเสวย
เทวรัชสมบัติอยู่ ๓๐ กัป จักมีรัศมีแผ่ไปโดยรอบตลอดร้อยโยชน์
ครั้งมาสู่มนุษยโลกแล้ว จักได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิมีพระนาม
ว่า ปภัสสระ จักเป็นผู้มีเดชอันรุ่งเรือง จักได้เป็นกษัตริย์มีรัตนะ
๘ ประการ โชติช่วงอยู่โดยรอบ ทั้งกลางคืนกลางวัน ดัง
พระอาทิตย์อุทัยฉะนั้น

บุญยังความปรารถนาให้สำเร็จ

๑๔๓

การอยู่ร่วมกันแบบถ้อยทีถ้อยอาศัย มีน้ำใจไมตรีต่อกัน จะทำให้สังคมน่าอยู่ เป็นสังคมในอุดมคติที่มีแต่ความสงบสุข ไม่มีการแก่งแย่งชิงดีรบราฆ่าฟันกัน อย่างที่เราเห็นกันอยู่ทุกวันนี้ ความบริสุทธิ์ที่เกิดขึ้นในดวงใจของผู้ที่เต็มเปี่ยมด้วยเมตตาธรรม จะช่วยประสานรอยร้าวที่เกิดจากความไม่เข้าใจ มวลมนุษยชาติ ก็จะมีสามัคคี โลกก็เกิดความสงบสุข การจะทำให้กระแส แห่งความบริสุทธิ์แผ่ขยายออกไปทั่วโลก เกิดจากใจที่ผ่องใส บริสุทธิ์และหยุดนิ่ง ความปรารถนาดีที่เต็มเปี่ยมจึงพร่างพรูออกมา และแผ่ขยายไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด เมื่อนั้นสันติภาพที่แท้จริงของโลกจะบังเกิดขึ้น

มีวาระแห่งภาชิตในมหากัจจายนเถรปาทาน ความว่า

“พระสยัมภูผู้เป็นอัครบุคล ประทับนั่งบนอาสนะทอง แล้ว แวดล้อมด้วยภิกษุสงฆ์ ได้ตรัสพระคาถาเหล่านี้ว่า ผู้ใด ได้ถวายอาสนะอันสำเร็จด้วยทองและแก้วนี้ เราจักพยากรณ์ ผู้นั้น ท่านทั้งหลายจงฟังเรากล่าว ผู้นั้นจักเป็นจอมแห่ง เทวดาเสวยเทวราชสมบัติอยู่ ๓๐ กัป จักมีรัศมีแผ่ไปโดยรอบ ตลอดร้อยโยชน์ ครั้นมาสู่มนุษยโลกแล้ว จักได้เป็นพระเจ้า จักรพรรดิมีพระนามว่าปภัสสระ จักเป็นผู้มีเดช อันรุ่งเรือง จักได้เป็นกษัตริย์มีรัตนะ ๘ ประการ โชติช่วงอยู่โดยรอบ

บุญยังความปรารถนาให้สำเร็จ

๑๔๔

ทั้งกลางคืนกลางวัน ดังพระอาทิตย์อุทัยฉะนั้น”

การนำคำกล่าวของผู้รู้มาให้ศึกษาในเบื้องต้นนี้ เพื่อต้องการให้เห็นถึงผลบุญที่บังเกิดขึ้นจากการสร้างบารมีของบัณฑิตนักปราชญ์ในกาลก่อน เนื่องจากคำกล่าวนี้ เป็นถ้อยคำของพระอรหันต์รูปหนึ่ง เมื่อท่านบรรลุธรรมแล้ว ได้ย้อนไปดูบุญกรรมที่ได้กระทำในอดีต เกิดความปีติโสมนัส อัสจรรยใจในผลบุญที่ตามมาสนับสนุน จึงเปล่งวาจาบอกเล่า ถึงอานุภาพบุญที่ตัวท่านเองได้ประสบ เพื่อผู้มีบุญทั้งหลายเมื่อได้รับรู้แล้ว จะได้เกิดกำลังใจในการสร้างบารมีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป

พระเถระท่านนี้มีนามว่า พระมหากัจจายนะ เป็นพระอรหันต์เถระ ผู้มีผิวพรรณงดงามประดุจทองคำ ท่านมีประวัติการสร้างบารมีที่น่าสนใจมาก เมื่อครั้งที่ยังสร้างบารมีอยู่ ท่านได้บำเพ็ญบุญญานุการไว้ในพระพุทธรูปเจ้าองค์ก่อนๆ ได้สั่งสมบุญอันเป็นอุปนิสัยแก่พระนิพพาน ในภพนั้นๆ ตามวาระโอกาสที่เอื้ออำนวย

*จนกระทั่งมาถึงกาลสมัยของพระผู้มีพระภาคเจ้า พระนามว่า ปทุมุตตระ ท่านได้บังเกิดในตระกูลคฤหบดีมหาศาล เมื่อเจริญวัยแล้วได้ฟังธรรมในสำนักของพระบรมศาสดา ทำให้

บุญยังความปรารถนาให้สำเร็จ

๑๔๕

เกิดความเข้าใจเรื่องราวการสร้างบารมีและชีวิตในสังสารวัฏ ในวันนั้น มาณพได้เห็นพระปทุมุตตรสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแต่งตั้งภิกษุรูปหนึ่ง ในตำแหน่งอันเลิศกว่าภิกษุผู้จำแนกอรรถแห่งคำ ที่พระองค์ตรัสโดยย่อให้พิสดารได้ ทำให้เกิดความปรารถนาที่จะเป็นอย่างพระอรหันต์รูปนั้น จึงตั้งใจสร้างบารมีอย่างเต็มที่ ได้บำเพ็ญบุญมีทานบารมี เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้สร้างแผ่นศิลา เอาทองฉาบทาพระเจดีย์ชื่อ ปทุม ของพระผู้มีพระภาคเจ้าปทุมุตตระ และได้กั้นฉัตรอันสำเร็จด้วยแก้ว เอาพัทวาลวิชนีพัดถวายพระพุทธเจ้า ทำให้บังเกิดอยู่ในสองภพภูมิท่องเที่ยวในเทวโลกและมนุษย์โลกเท่านั้น

ต่อมาในสมัยของพระผู้มีพระภาคเจ้าพระนามว่า สุเมธะ มีโอกาสได้พบพระสุเมธพุทธเจ้า ตอนนั้นท่านเกิดเป็นวิทายธร กำลังเหาะท่องเที่ยวไปในป่าหิมพานต์ ได้เห็นพระพุทธองค์ประทับนั่ง ณ ไพรสณฑ์ เกิดความเลื่อมใสอย่างแรงกล้า และด้วยอำนาจบุญที่เคยพบเห็นพระพุทธเจ้าองค์ก่อนๆ จึงเหาะลงมาบนพื้นดิน กระทำการสักการบูชาด้วยดอกกรรณิการัอันมีกลิ่นหอม จากนั้นได้ยื่นถวายบังคมพระผู้มีพระภาคเจ้าด้วยความเลื่อมใส ในใจเต็มเปี่ยมด้วยมหาปีติ ด้วยบุญกรรมนั้น ทำให้ท่านท่องเที่ยวไปๆ มาๆ ในสุคตินั่นเอง

บุญยังความปรารถนาให้สำเร็จ

๑๔๖

จนมาถึงกาลแห่งพระทศพล พระนามว่า กัสสปะ เสด็จอุบัติขึ้นในโลก ท่านได้บังเกิดในเรือนมิตระกุลในกรุงพาราณสี ได้สร้างบุญตามวาระ เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว มหาชนได้ร่วมใจกันสร้างพระเจดีย์ เป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ ท่านปรารถนาบุญพิเศษ จึงตัดสินใจกระทำการบูชาพระผู้มีพระภาคด้วยการถวายแผ่นอิฐทองคำมีค่าแสนหนึ่ง ทำเป็นฐานของพระสุวรรณเจดีย์ และตั้งความปรารถนาว่า

“ด้วยอานุภาพแห่งบุญที่บังเกิดขึ้น จากการถวายแผ่นอิฐทองคำนี้ ทุกภพทุกชาติที่ได้เกิด ขอให้สรีระของข้าพเจ้าจะมีวรรณะเหมือนทองคำ” ตั้งแต่นั้นมา ท่านได้กระทำกุศลกรรมตลอดชีวิต ได้ท่องเที่ยวไปในสุคติภูมิสิ้นพุทธันดรหนึ่ง ในพุทธปรุบาทกาลนี้ ท่านได้มาบังเกิดในเรือนของบุโรhitของพระเจ้าจันทรปัชโชต ในกรุงอุชเชนี ในวันตั้งชื่อของท่าน มารดาคิดว่าบุตรของเรามีวรรณะดังทอง จึงตั้งชื่อให้ว่า กาญจนมาณพ เมื่อท่านเจริญวัย ได้ศึกษาเล่าเรียนจนสำเร็จไตรเพท ครั้นบิดาเสียชีวิต พระราชาทรงแต่งตั้งให้เป็นบุโรhitสืบต่อไป ด้วยอำนาจโคตรท่านจึงปรากฏนามว่า กัจจानะ หรือกัจจายนะ

เมื่อพระเจ้าจันทรปัชโชตทรงทราบการเสด็จอุบัติขึ้นของ

บุญยังความปรารถนาให้สำเร็จ

๑๔๓

พระพุทธเจ้า จึงทรงส่งสาสน์ไปว่า “ข้าแต่ท่านอาจารย์ ท่านจงไปในที่นั้น กราบเรียนให้พระศาสดาทรงทราบ” ท่านพร้อมกับเหล่าอำมาตย์อีก ๗ คน ได้เข้าไปเฝ้าพระศาสดาตามพระราชโองการ พระศาสดาทรงแสดงธรรมแก่กัจจายนมหาอำมาตย์ในที่ลุดแห่งเทศนา ด้วยอำนาจแห่งบุญที่ได้สั่งสมไว้ ท่านกับผู้ติดตาม ๗ คน ได้ดำรงอยู่ในอรหัตตผลถึงพร้อมด้วยปฏิสัมภิตา เมื่อบรรลุลหรรณแล้วพระบรมศาสดาทรงเหยียดพระหัตถ์ ประทานเอหิภิกขุอุปสัมปทาแก่ท่านเหล่านั้นว่า “จงเป็นภิกษุมาเถิด” ทันทิที่สิ้นกระแสพระดำรัส ทั้ง ๘ คน มีผมและหนวดเพียงแค่สององคุลี เครื่องนุ่งห่มของฆราวาสหายไป ทรงไว้ซึ่งบาตรและจีวร อันสำเร็จด้วยฤทธิ์ ประหนึ่งพระเถระผู้มีพรรษาร้อยพรรษา

พระเถระประณมมือกราบทูลพระบรมศาสดาว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระเจ้าจันตปัชโชตปรารถนาจะถวายบังคมพระบาทของพระองค์และฟังธรรม” พระบรมศาสดามองเห็นบุญที่พระเถระสร้างไว้ในอดีต ทรงทราบว่า กัจจายนะผู้นี้ ได้ตั้งความปรารถนาไว้ดีแล้ว เธอสามารถที่จะทำความสำเร็จให้บังเกิดขึ้น จึงตรัสว่า “ดูก่อนภิกษุ เธอเท่านั้นจะไปในที่นั้น เมื่อเธอไปแล้ว พระราชาจักฟังธรรมจากเธอ แล้วจักเลื่อมใส” พระเถระพร้อมกับภิกษุอีก ๗ รูป ได้เดินทางกลับไปพระนคร

บุญยังความปรารถนาให้สำเร็จ

๑๔๘

ของตนเองได้แสดงธรรมที่พระบรมศาสดากล่าวโดยย่อให้พิสดาร
ไพเราะทั้งเบื้องต้น ท่ามกลางและเบื้องปลาย ยังพระราชทำให้
เลื่อมใส เมื่อประดิษฐานพระศาสนาในวันดิชนบทได้แล้ว ก็
กลับมาเฝ้าพระบรมศาสดา

พระบรมศาสดาทรงทราบความปรารถนาที่พระมหา
กัจจายนะตั้งไว้ จึงแต่งตั้งพระเถระไว้ในตำแหน่งอันเลิศด้วย
พระดำรัสว่า “ภิกษุทั้งหลาย บรรดาภิกษุผู้เป็นสาวกของเรา ผู้
จำแนกอรหัตที่เรากล่าวโดยย่อให้พิสดารนั้นหากจายนะเป็นเลิศ”
เมื่อท่านได้รับตำแหน่งเอตทัคคะแล้ว ได้ระลึกถึงบุญกรรมของ
ตนจึงกล่าวว่า “เราได้สร้างบุญใหญ่กับเนื่อนาบุญอันเลิศหลายภพ
หลายชาติ ตั้งความปรารถนาไว้อย่างดีแล้ว ด้วยอำนาจแห่ง
บุญที่เราได้สั่งสมไว้ ทำให้บรรลุในสิ่งที่เราตั้งใจ บุญที่สร้างเอา
ไว้สามารถยังความปรารถนาทุกประการให้สำเร็จได้อย่างแท้จริง”

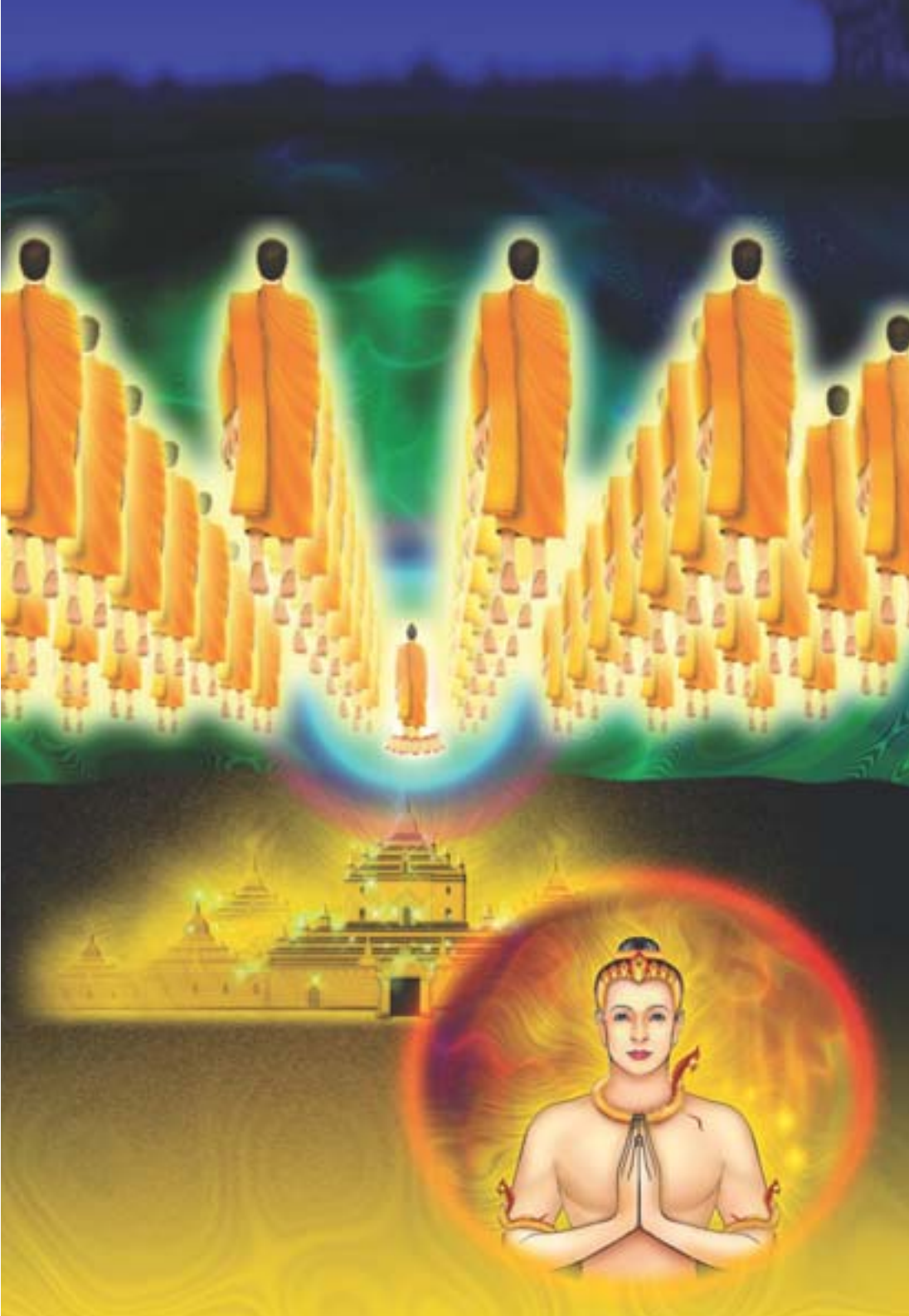
เราจะเห็นว่า บุญส่งผลให้ความปรารถนา ที่เราได้ตั้งใจ
ไว้อย่างดีแล้วสำเร็จได้อย่างอัศจรรย์ ความปรารถนาทุกอย่าง
หากทำบุญไว้มาก ต้องสมความปรารถนาอย่างแน่นอน เพราะ
บุญเป็นบ่อเกิดแห่งความสุขและความสำเร็จในชีวิต เป็นสิ่งที่
อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของชีวิตทั้งมวล

เปลี่ยนวิถีชีวิต ด้วยบุญบารมี

นรชนผู้ไม่ตระหนี่ให้ทาน ย่อมเป็นที่รักของคนเป็นอัน
มาก คนเป็นอันมากย่อมคบหานรชนนั้น นรชนนั้นย่อมได้เกียรติ
มียศอันเจริญ เป็นผู้ไม่เก้อเขิน แก้วกล้าเข้าสู่ที่ประชุมชน
เพราะเหตุนี้ บัณฑิตผู้หวังสุข จงขจัดมลทิน คือ ความ
ตระหนี่แล้วให้ทาน

เปลี่ยนวิถีชีวิตด้วยบุญบารมี

๑๕๑

คนบางคนอาจมีความสุขและความพึงพอใจในวิถีชีวิตของตน ขณะที่หลายคนอาจลืมนกับชีวิตที่ไม่ค่อยลงตัวเท่าไรนัก บางคนอยากเปลี่ยนแปลงชีวิตใหม่ อยากเป็นคนใหม่ที่สมบูรณ์พร้อมในทุกสิ่ง เราทุกคนกำลังเป็นผู้ออกแบบชีวิตของตนเอง หลายคนเข้าใจว่า อาศัยเพียงความฉลาดทางปัญญาแล้วทุกอย่างจะสำเร็จได้ แต่ผู้รู้มองลึกไปกว่านั้นว่า ต้องอาศัยกำลังบุญบารมี เพราะกำลังบุญจะดึงดูดทั้งคนฉลาดและคนดี รวมทั้งทรัพย์และเครื่องสนับสนุนทุกอย่าง กระทั่งความสำเร็จที่เราปรารถนา ให้สมหวังดังใจได้ เพราะฉะนั้นบัณฑิตนักปราชญ์ในทุกยุคทุกสมัย จึงไม่ละเลยในการสั่งสมบุญ บุญจะเป็นบ่อเกิดแห่งความสุขและความสำเร็จในชีวิต เราทุกคนจึงต้องสร้างบุญให้เต็มทีเต็มกำลัง

มีวาระแห่งพระพุทธภาสิตใน สัทสูตร ว่า

“นรชนผู้ไม่ตระหนี่ให้ทาน ย่อมเป็นที่รักของคนเป็นอันมาก คนเป็นอันมากย่อมคบหานรชนนั้น นรชนนั้นย่อมได้เกียรติ มียศอันเจริญ เป็นผู้ไม่เก้อเขิน แกล้วกล้าเข้าสู่ที่ประชุมชน เพราะเหตุนั้น บัณฑิตผู้หวังสุข จงขจัดมลทิน คือความตระหนี่แล้วให้ทาน บัณฑิตเหล่านั้นย่อมประดิษฐานในไตรทิพย์ ถึงความเป็นสหายของเทวดา ร่ำเรียงอยู่ตลอด

เปลี่ยนวิถีชีวิตด้วยบุญบารมี

๑๕๒

กาลนาน บัณฑิตเหล่านั้น ได้ทำสิ่งที่มุ่งหวัง ได้ทำกุศลและ
จตุจากโลกนี้แล้ว ย่อมมีรัศมีเปล่งปลั่ง เทียวชมไปใน
อุทยานชื่อนันทวัน ย่อมเพียบพร้อมด้วยกามคุณ ๕
เปลิดเปล็นรื่นเริงบันเทิงใจอยู่ในนันทวัน สาวกทั้งปวงของ
พระสุคตผู้ไม่มีกิเลส ผู้คงที่ ทำตามพระดำรัสของพระองค์แล้ว
ย่อมรำเริงทุกเมื่อ”

การให้ทานเป็นหนึ่งในบุญกิริยาวัตถุ ๑๐ ประการ การ
ให้ทานมีอานุภาพที่ยิ่งใหญ่ ยังประโยชน์ให้สิ่งที่ตั้งใจไว้สำเร็จ
สมปรารถนา ผู้ให้ทานย่อมแก้กลัวกลัวอสงอาจในมหาสมาคม
เป็นที่รักของมนุษย์และเทวาทั้งหลาย การให้นี้เป็นพื้นฐานที่
สำคัญ สามารถอำนวยความสะดวกให้สำเร็จประโยชน์ได้ สามารถเปลี่ยน
แปลงชีวิตอันแสนอัศจรรย์ในอัตภาพที่ต้องเลื่อยคลาน ไปสู่ชีวิต
ใหม่ในสุคติโลกสวรรค์ ดังเรื่องของพญาปลวญทรนาคาธิบดี

*เรื่องมีอยู่ว่า พญาปลวญทรนาคราช ผู้ได้เสวยสุข
อยู่ในนาคพิภพ สมบูรณ์ด้วยสมบัติอันโอฬารล้วนด้วยรัตนชาติ
พรั่งพร้อมด้วยเบญจกามคุณทั้งห้า ครั้นได้เสวยสุขสมบัติอัน
ข้าซากจำเจอย่างนั้นนานวันเข้า เกิดความเบื่อหน่ายในนาคพิภพ

เปลี่ยนวิถีชีวิตด้วยบุญบารมี

๑๕๓

อันเป็นปกติของหมู่สัตว์ที่ต้องเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏ จึงดำรงอยู่ในใจว่า

“แม้เราจะสมบูรณ์พร้อมด้วยรัตนสมบัติมากมาย แต่ก็ไม่ได้ประเสริฐเท่าใด เพราะยังไม่พ้นจากกำเนิดของสัตว์ที่ต้องเลื่อยคลานไปได้” คิดดูแล้วรู้สึกอเนกอนาถใจ นางนาค-กัญญาที่ห้อมล้อมอยู่ สังเกตเห็นพญานาคราชเริ่มเบื่อหน่ายเกิดวิปัสสนาขึ้นในใจจึงพากันประดับกายงดงามด้วยทิพยอาภรณ์ แล้วเรียงบ่าพ้อนรำดัดลีลาเป่าด้วยทิพยดนตรีขับกล่อม บำเรอพญานาคราช ให้เพลิดเพลินรื่นเริงสำราญใจ ให้คลายกังวล ลืมความกลัดกลุ้มใจไปได้บ้าง

ในสวรรค์ชั้นจาตุมหาราชิกานั้น เป็นธรรมเนียมว่า ทุกๆ กึ่งเดือน ทำวรมหาราชทั้งสี่พร้อมทั้งบริวาร ต้องพากันไปเฝ้าพระอินทร์ ผู้ปกครองสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ พระอินทร์นั้นมิอานุภาพแผ่ครอบคลุมไปถึงสวรรค์ชั้นจาตุมหาราชิกา ถ้าเปรียบสวรรค์ชั้นจาตุมหาราชิกา ก็เป็นเหมือนประเทศราชของชั้นดาวดึงส์

ฉะนั้น พญาปฐวินทรนาคราชจึงต้องติดตามท้าววิรูปักษ์ ผู้เป็นหนึ่งในมหาราชทั้งสี่ ที่ปกครองเหล่านาคทั้งหลายไปเข้าเฝ้าพระอินทร์ด้วย เมื่อปฐวินทรนาคราชขึ้นไปบนสวรรค์ชั้น

เปลี่ยนวิถีชีวิตด้วยบุญบารมี

๑๕๔

ดาวดิงส์เกิดความตื่นตาตื่นใจ เห็นทิพยสมบัติอันประณีตที่ยิ่งกว่านาคพิภพหลายเท่าตัว อยากเปลี่ยนวิถีชีวิตใหม่ อยากพ้นจากอัฐภาพของตน

เมื่อเข้าเฝ้าพระอินทร์แล้ว ก็กลับสู่นาคพิภพ เตรียมตัวเตรียมใจที่จะทำความดีเพิ่มเติมบุญกุศล เพื่อยกระดับความเป็นอยู่และอัฐภาพให้ประณีตยิ่งขึ้น ได้ชำระกายวาจาใจให้สะอาดบริสุทธิ์ด้วยศีลและประพฤติธรรม แล้วเนรมิตกายให้เป็นมาณพหนุ่ม ขึ้นมายังโลกมนุษย์ เพื่อเข้าเฝ้าสมเด็จพระปฐมุตตรพุทธเจ้า

กราบทูลว่า “ข้าพระองค์เป็นผู้ยากมาจากนาคพิภพ ขออาราธนาพระลัมมาลัมพุทธเจ้าพร้อมด้วยหมู่ภิกษุสงฆ์ ได้เสด็จไปโปรดพวกข้าพระองค์และหมู่ญาติ ยังดินแดนแห่งนาคพิภพด้วยเถิด พระเจ้าข้า” พระพุทธองค์ทรงรับอาราธนา

พญานาคดีใจเป็นที่สุด รีบกลับไปยังนาคพิภพ ตระเตรียมเครื่องสักการบูชา เนรมิตนาคสถานให้เป็นประดุจทิพยพิมานบนดาวดิงส์ เตรียมรองรับการเสด็จมาของพระลัมมาลัมพุทธเจ้า ครั้นรุ่งอรุณอาทิตย์อุทัยได้รอรับเสด็จพระพุทธองค์บนกระแสน้ำที่ปากทางเข้านาคพิภพ

พระลัมมาลัมพุทธเจ้า พร้อมด้วยพระอรหันตชีนาสพผู้ทรงอภิญญา ได้เหาะมาทางอากาศ ในชั่วเวลาเพียงแค่บัดนี้

เปลี่ยนวิถีชีวิตด้วยบุญบารมี

๑๕๕

มือเดียวก็มาถึงปากทางนาคพิภพ ภาพของพระสงฆ์สาวกใน
ผ้ากาสาวพัสตร์งดงามเรียงรอง เรียงกันเป็นระเบียบทิวแถว
ยังใจของพญานาคให้เบิกบานเลื่อมใสยิ่งนัก จากนั้นพญานาค
ได้นำพระพุทธรองค์เสด็จลงสู่นาคพิภพ ได้ทำการปฏิสังขาร
พร้อมจัดแจงถวายมหาทานอันโอฬารตระการตา ด้วยอานุภาพ
แห่งตนและนาคบริษัทชั้นผู้ใหญ่

ในขณะที่หมู่สงฆ์กำลังฉันภัตตาหารอยู่นั้น ตนเกิดนึก
ปลื้มปิติในผลทาน ไคร่อยากเป็นเหมือนพระอริยสาวกผู้ถึง
พร้อมด้วยวิชาและจรณะ ประารถนาการบรรลุมรรคผลนิพพาน
ในอนาคตกาล จนลืมนิพพานชั้นดาวดึงส์ พญานาคได้สร้าง
มหาทานบารมีถึง ๗ วัน ติดต่อกันในนาคพิภพ ด้วยมหาปิติใน
ครั้งนั้น ครั้นละอัสภาพแล้ว ได้บังเกิดเป็นเทพบุตรผู้มีอานุภาพ
ยิ่งใหญ่ในสุคติโลกสวรรค์ และวนเวียนอยู่ในสุคติภูมิ คือสวรรค์
และมนุษย์อีกยาวนาน

จวบจนกาลล่วงมาถึงสมัยของพระกัศสปสัมมาสัมพุทธเจ้า
ได้มาบังเกิดเป็นพระราชโอรสของพระเจ้ากิกิราช เมื่อทรง
เจริญวัยได้รับการสถาปนาให้ดำรงตำแหน่งที่พระมหาอุปราช
ฝ่ายหน้า ทรงมีพระกนิษฐภคินี ๗ พระองค์ ล้วนรูปร่าง และมี
น้ำพระทัยเลื่อมใสในบวรพระพุทธศาสนาพระกนิษฐภคินีเหล่านั้น

เปลี่ยนวิถีชีวิตด้วยบุญบารมี

๑๕๖

ต่างพากันสละทรัพย์ส่วนพระองค์ สร้างมหาวิหารไว้ใน
พระพุทธรศาสนา ๗ แห่ง

วันหนึ่ง พระมหาอุปราชเกิดดำริว่า “พระน้องนางทั้ง ๗
ได้สร้างมหาวิหารถวายแด่สงฆ์ เราเป็นถึงมหาอุปราชฝ่ายหน้า
มีอำนาจใหญ่ในแผ่นดิน เราจะให้คนสร้างมหาวิหารสัก ๕๐๐
หลังถวายสงฆ์บ้าง” ดำริแล้วจึงลงมือทำทันที พระมหาอุปราช
ได้สละทรัพย์ส่วนพระองค์สร้างมหาวิหาร ๕๐๐ หลัง ทำการ
ฉลองอย่างมโหฬาร ได้ถวายไว้ในศาสนาของพระกัสสปสัมมา-
สัมพุทธเจ้า และทรงอุทิศสำหรับบำเพ็ญมหาทานบารมี สังสม
พระราชกุศลจนตลอดพระชนมายุ เมื่อจุติจากอัตภาพนั้นได้ไป
บังเกิดในสุคติโลกสวรรค์อีก

จวบจนมาถึงยุคสมัยของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา
ท่านได้มาบังเกิดเป็นหน่อเนื้อเชื้อกษัตริย์ได้ออกบวชตั้งแต่เยาว์วัย
ไม่นานนักได้บรรลุธรรม เป็นพระอรหันต์รูปหนึ่งในพระพุทธร-
ศาสนา สมกับที่ได้ทุ่มเทสร้างมหาทานบารมี และเปลี่ยนวิถี
ชีวิตของตน จากพญานาคผู้อภัพ ที่ไม่อาจบรรลุมรรคผล
นิพพานได้ มาเป็นพระอรหันต์ผู้เลิศสมบูรณ์ด้วยวิชาและจรณะ
เพราะด้วยปัญญาและบุญฐานุภาพ ในการสร้างบารมีภายใต้
ร่มเงาบรรพพระพุทธศาสนา

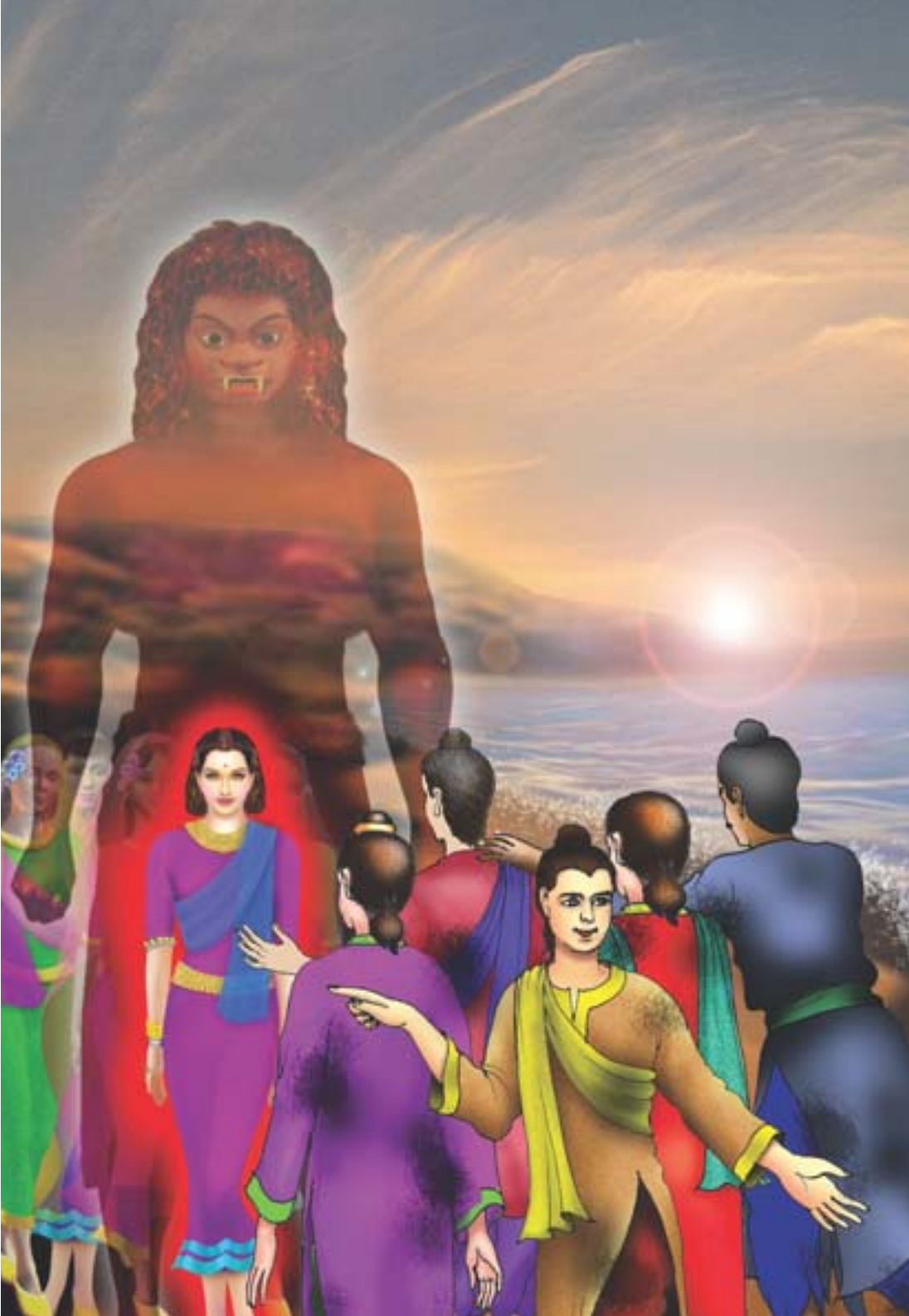

เปลี่ยนวิถีชีวิตด้วยบุญบารมี

๑๕๓

ข้อคิดที่ได้ คือ ชีวิตอยู่ที่เราจะเลือกเป็น เพราะเราเป็นเจ้าของชีวิต อยากเกิดเป็นอะไรก็ได้ ขึ้นอยู่กับใจเราปรารถนา ถ้ามีบุญมากพอ จะเป็นอะไรก็ได้ บุญบันดาลให้เราได้มีได้เป็น ได้สำเร็จสมปรารถนาในทุกสิ่ง ทั้งสมบัติอันเลิศในเมืองมนุษย์ ทิพยสมบัติอันเลิศในสุคติโลกสวรรค์ แม้กระทั่งโลกุตตรสมบัติอันเลิศในนิพพาน เราจะได้บรรลุมรรคผลนิพพานสมความปรารถนากันทุกคน ด้วยอานุภาพแห่งบุญที่เราได้สั่งสมไว้อย่างดีแล้ว ให้ตั้งใจสั่งสมบุญให้เต็มที่ เรามีเวลาเหลืออยู่ในโลกนี้ อย่างจำกัด อย่าได้ประมาท ปรโลกข้างหน้ายังเป็นทางสองแพร่งอยู่ จะไปสู่สุคติหรือทุคตินั้น ขึ้นอยู่กับเราในปัจจุบัน ฉะนั้นเลือกทำแต่ความดี ทำใจให้ผ่องใสไว้เสมอ

ป ล อ ต ภ ั ย เ พ ร า ะ อ า ศั ย ผู้ ร ู้

นรชนเหล่าใด

ประพฤตินอยู่ในโอวาทที่ผู้รับบอกแล้ว

นรชนเหล่านั้น จักถึงฝั่งอย่างปลอดภัย

ดุจพ่อค้าทั้งหลาย ทำตามถ้อยคำของม้าวลาห

ปลอดภัยเพราะอาศัยผู้รู้

๑๖๐

ความบริสุทธิ์เป็นบ่อเกิดแห่งความสุขความสำเร็จทั้งทางโลกและทางธรรม สุขและความบริสุทธิ์นี้ สามารถสั่งสมได้ ด้วยการหมั่นให้ทาน รักษาศีล เจริญภาวนาทุกๆ วัน พระบรมศาสดาของเรา ทรงเป็นแบบอย่างในการสร้างบารมีให้ชาวโลกได้ดำเนินรอยตาม ดังนั้นเราจึงควรหมั่นประพฤติธรรมเจริญสมาธิภาวนา เพื่อให้ชีวิตได้เข้าถึงความสุข และความบริสุทธิ์ที่แท้จริง

มีธรรมภาษิตใน ขุททกนิกาย วลาหกัสมัชชาดก ว่า

“เย จ กาหนุติ โอวาท นรา พุทุเรน เทลิต์
โสตุถิ ปาริ คมิสฺสนติ วลาहेเนว วาณิชา

นรชนเหล่าใด ประพฤติตนอยู่ในโอวาทที่ผู้รู้บอกแล้ว
นรชนเหล่านั้น จักถึงฝั่งอย่างปลอดภัย ดุจพ่อค้าทั้งหลาย
ทำตามถ้อยคำของม้าวลาหก”

การปฏิบัติตามคำแนะนำของท่านผู้รู้ ถือเป็นทางรอดปลอดภัยของชีวิต และเป็นหนทางสู่ความเจริญรุ่งเรือง ทันทิที่เราลืมตาขึ้นมาดูโลก เราเกิดมาพร้อมกับความไม่รู้ จึงจำเป็นต้องแสวงหาผู้รู้มาแนะนำสั่งสอน เราเข้าศึกษาในโรงเรียน เรียนรู้จากพ่อแม่ ครูอาจารย์ หรือคนรอบข้าง ได้เป็นผู้รู้กับเขาบ้าง บางครั้งผู้รู้ได้แนะนำให้เราปฏิบัติในสิ่งต่างๆ แต่เมื่อยัง

ปลอดภัยเพราะอาศัยผู้รู้

๑๖๑

ตรงตามไม่ทัน เนื่องจากเรายังไม่ใช้ผู้รู้จริง จึงไม่ปฏิบัติตาม ต่อมาเมื่อไตร่ตรองใคร่ครวญดีแล้วเห็นว่า การปฏิบัติตามไม่มีผลเสียอะไร น่าจะลองทำตามไปก่อน ถึงไม่เชื่อให้เผื่อเหนียวไว้ ถ้าสิ่งที่ท่านแนะไว้เกิดผลดีจริง เรายอมได้กำไร ถ้าไม่เป็นจริงตามนั้น เราก็ไม่เสียหายอะไร ถ้าสิ่งนั้นเป็นสิ่งสำคัญต่อชีวิต แต่เราไม่ปฏิบัติตามให้ถูกต้อง เราอาจต้องทุกข์ทรมานไปอีกยาวนาน ทุกข์ทั้งในภพชาตินี้ และในปรโลกอีกด้วย

ในสมัยพุทธกาล พระบรมศาสดาทรงประทานโอวาทแก่ ภิกษุผู้บวชใหม่รูปหนึ่ง ที่เกิดความกระสันอยากสึก เพราะหลงใหลในหญิงสาวที่แต่งตัวงดงามคนหนึ่ง ทรงสอนว่า “ดูก่อน ภิกษุ ธรรมชาติหญิงเหล่านี้ เล้าโลมชายด้วยรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ และมายาหญิง กระทำให้อยู่ในอำนาจของตน เขาเรียกว่ายักขิณี ครั้นรู้ว่าชายตกอยู่ในอำนาจแล้ว ก็จะทำให้ศีลวิบัติ ดังนั้นเธออย่าหลงใหลและยินดีในกิริยาที่ยักขิณีกำลังทำกับเธอเลย” จากนั้นทรงนำอดีตนิทาน มาตรัสเล่าให้ภิกษุรูปนั้น ฟัง

*ในอดีตกาล ที่เกาะตัมพปณณทริป มีเมืองยักขชือ ลิริสวัตถุ เป็นที่อยู่อาศัยของพวกนางยักขิณี เมื่อเรือของพ่อค้า

ปลอดภัยเพราะอาศัยผู้รู้

๑๖๒

อับปางลง พวกนางยักษ์ณีรู้ว่า เขื่อนอันโอชะกำลังมาถึง จึงพากันประดับตกแต่งร่างกาย ถือของขบเคี้ยวของบริโภค มีหมู ข้าทาสแวดล้อม อุ้มทารกเข้าไปหาพวกพ่อค้า เพื่อให้คนเหล่านั้นทราบว่ พวกเราก็มาจากที่อยู่ของมนุษย์ เพียงแต่อาศัยอยู่ที่นี้มานานแล้ว แล้วกล่าวเชื้อเชิญว่า “ยินดีต้อนรับทุกท่านสู่หมู่บ้านสิริสวัสดิ์สุขของพวกเรา” พวกพ่อค้าขาดไหวพริบบริภาษ จึงไม่เฉลียวใจ บริโภคข้าวปลาอาหารที่พวกนางยักษ์ณีจัดหามาให้ เมื่อกินอาหาร และพักผ่อนจนสบายใจแล้ว ยักษ์ณีจึงถามว่า “พวกท่านอยู่ที่ไหน มาจากไหน จะไปไหน มาทำอะไรที่นี่”

เมื่อพวกพ่อค้าตอบว่า “เรือของพวกเราอับปางลง ไม่รู้ทางกลับไปยังบ้านเกิดเมืองนอน ขอพวกนางได้ช่วยชี้ทางกลับแก่พวกเราด้วยเถิด” นางยักษ์ณีจะสร้างกุเรื่องขึ้นมากล่าวว่า “แม่สามีของพวกเราขึ้นเรือไป ล่องไปสามเดือนแล้ว เห็นทีคงถูกพายุใหญ่พัดเรืออับปาง และจมน้ำตายกันหมด พวกท่านก็เป็นพ่อค้าเหมือนกัน พวกเราขอเป็นหญิงรับใช้พวกท่าน ขอเชิญท่านพักอาศัยอยู่ที่นี้นานๆ” จากนั้นพวกนางต่างเล่าโลมเหล่าพ่อค้าด้วยมารยาหญิง และพาพ่อค้าไปเมืองยักษ์ทันที

วันหนึ่ง พ่อค้าเรืออับปาง ๕๐๐ คน พากันเข้าไปใกล้เมืองของยักษ์ณี พวกยักษ์ณีจึงไปหาพวกพ่อค้า ดำเนินตามกล

ปลอดภัยเพราะอาศัยผู้รู้

๑๖๓

อุบายที่เคยทำมาตามปกติ ที่ผ่านมาไม่เคยมีพ่อค้ากลุ่มไหน รอดพ้นจากเงื้อมมือของนางยักษ์เหล่านี้ไปได้ ทุกครั้งที่ได้พวก มนุษย์ใหม่มา ยักษ์ฉินเหล่านี้นั้นจะเอาโซ่กายสิทธิ์ล่ามพวกมนุษย์ ที่จับไว้ตั้งแต่ครั้งก่อนๆ ชังไว้ในห้องคุมขัง แล้วกระทั่มมนุษย์ที่ จับได้ภายหลังให้เป็นสามี ครั้งนี้ก็เช่นกันหัวหน้ายักษ์ฉินให้ หัวหน้าพ่อค้าเป็นสามีส่วนบริวารได้พ่อค้าที่เหลือเป็นสามีของตน

ในเวลากลางคืน เมื่อพ่อค้าหลับ นางยักษ์ฉินหัวหน้าจะ ลุกขึ้นไปล่ามมนุษย์ในเรือนคุมขังกัดฉีกกินเนื้อด้วยความเอร็ดอร่อย แล้วกลับมานอนกับหัวหน้าพ่อค้าเหมือนเดิม ส่วนยักษ์ฉินที่เหลือ ก็ทำเช่นเดียวกัน เมื่ออยู่ไปได้ไม่กี่วัน หัวหน้าพ่อค้าเป็นผู้มี ไหวพริบปฏิภาณ คอยสังเกตว่า ยักษ์ฉินออกไปข้างนอกทำไหม และแปลกใจว่า เมื่อกลับเข้ามานอนอีกครั้ง ร่างกายของยักษ์ฉิน จะมีความเย็นกว่าปกติ ครั้นรู้ว่าหญิงงามนี้เป็นยักษ์ฉินจำแลง จึงคิดต่อไปว่า หญิงอีก ๕๐๐ คนที่เหลือคงเป็นยักษ์ฉินเช่นเดียวกัน เผื่อสังเกตอยู่ ๒-๓ วัน เมื่อรู้แน่ชัดว่า ตนเองอยู่ในอันตราย โดยที่พวกพ่อค้าทั้งหลายไม่รู้ว่ามีจตุราชอยู่ข้างตัว จึงคิดหาทาง ที่จะหลบหนีทันที

รุ่งเช้าหัวหน้าพ่อค้าได้เดินไปอาบน้ำล้างหน้ากับพวก บริวาร และบอกให้บริวารของตนรู้ว่า “หญิงเหล่านี้เป็นยักษ์ฉิน

ปลอดภัยเพราะอาศัยผู้รู้

๑๖๔

มิใช่หญิงมนุษย์พวกมันกำลังจะหักคอพวกเราเคียงกันเป็นอาหาร พวกเราควรพากันหาทางหลบหนีไปเถิด” พวกพ่อค้าครึ่งหนึ่ง เชื่อถ้อยคำของหัวหน้า แต่อีกครึ่งหนึ่ง หลงใหลในภรรยาคนใหม่ ไม่เชื่อว่าพวกนางจะเป็นยักษ์ฉนิ จึงไม่ยอมไปกับหัวหน้า

ในสมัยนั้น พระโพธิสัตว์ของเราบังเกิดเป็นม้าวลาหก เป็นม้าสีขาวปลอด มีศีรษะเหมือนกา ผมเป็นปอย มีฤทธิ์ เหาะเหินเดินอากาศได้ ม้าวลาหกเหาะจากป่าหิมพานต์มาที่ เกาะตัมพปณิ เพื่อบริโภคข้าวสาลีที่เกิดขึ้นเองในเปือกตม จากนั้นจึงเหาะกลับป่าหิมพานต์ตามเดิม โดยก่อนจะกลับม้าจะ ร้องขึ้น ๓ ครั้ง พุดเป็นภาษามนุษย์ว่า “มีผู้ประสงคจะไปชนบท ไหมๆ” พวกพ่อค้าได้ยินเสียงม้าพุดภาษามนุษย์ได้ มีความ ยินดีจึงเข้าไปขอความช่วยเหลือโดยกล่าวว่า “พวกเราจะกลับ ไปชมพุมวิป ขอพญาม้าได้โปรดช่วยเหลือพวกเราด้วยเถิด”

ด้วยความกรุณาของพระโพธิสัตว์ พระโพธิสัตว์จึงให้ พ่อค้าบางพวกขึ้นขี่หลัง บางพวกให้จับหาง บางพวกยืนประคอง อัญชลี แล้วเหาะข้ามมหาสมุทรกลับไปสู่บ้านเกิดของตน ด้วย อานุภาพของม้าโพธิสัตว์ ทำให้พ่อค้าทั้ง ๒๕๐ คน สามารถ รอดพ้นจากการถูกจับกินเป็นอาหาร ส่วนพ่อค้าที่เหลือซึ่งไม่เชื่อ คำแนะนำของหัวหน้า เมื่อเวลาผ่านไปไม่นาน ก็ถูกนางยักษ์ฉนิ

ปลอดภัยเพราะอาศัยผู้รู้

๑๖๕

จับมาเคี้ยวกินจนหมดสิ้น

เมื่อพระบรมศาสดาตรัสเล่าเรื่องนางยักษ์ฉนิจบแล้ว ทรงสรุปว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย พวกพ่อค้าที่ตกอยู่ในอำนาจ ของยักษ์ฉนิจบต่างสิ้นชีวิตลงหมด พวกที่เชื่อคำของพญาม้าเวลาหกล ได้กลับไปอยู่ในที่อยู่ของตนอย่างปลอดภัยฉันใด พุทธบริษัทผู้ ไม่ทำตามโอวาทของพระพุทธเจ้าก็ฉันนั้น ย่อมถึงความทุกข์ใหญ่ ในอบายภูมิ ๔ ส่วนผู้ที่เชื่อฟังโอวาท ย่อมได้รับสมบัติทั้งสาม คือมนุษยสมบัติ ทิพยสมบัติ และนิพพานสมบัติ” จากนั้นทรง แสดงอริยสัจ ๔ ในท่ามกลางมหาสังฆสมาคม เมื่อสิ้นสุดพระ ธรรมเทศนา ภิกษุผู้กระสันอยากสึกก็สามารถตัดใจจากหญิงที่ ตนเองหลงรัก ในที่สุดได้บรรลุนิพพานเป็นพระโสดาบัน

เราจะเห็นว่า การทำตามคำแนะนำของผู้รู้นั้น เป็นสิ่งที่ นำมาซึ่งความปลอดภัย และความสวัสดิมีชัยเพียงอย่างเดียว เนื่องจากเหตุการณ์บางอย่าง ลำพังตัวของเราเอง ไม่อาจ พิจารณาแยกแยะได้ว่า สิ่งนั้นเป็นอันตรายต่อชีวิตหรือไม่ เป็น สิ่งที่ควรทำหรือไม่ควรทำ จำต้องอาศัยบัณฑิตคอยชี้แนะ แนวทางให้ โดยเฉพาะหนทางไปสู่สวรรค์และนิพพานนั้น ต้อง อาศัยผู้รู้แจ้ง คอยแนะนำพร่ำสอน เพราะหากดำเนินชีวิตผิดพลาด ย่อมมีแต่ออบายภูมิเป็นที่ไป หากปฏิบัติถูกต้องไปสู่สุคติภูมิ ถ้า

ปลอดภัยเพราะอาศัยผู้รู้

๑๖๖

ปฏิบัติผดย่อมไปสู่อบายภูมิ พวกเราทั้งหลายนับว่าเป็นผู้โชคดี
ที่ได้ผู้รู้อย่างพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นแสงสว่าง คอยส่องทาง
ให้เดินไปบนหนทางที่ถูกต้อง พระองค์ทรงสอนให้ละชั่วทุกชนิด
ทำความดีทุกอย่าง และหมั่นทำใจให้ใสบริสุทธิ์เสมอ ให้มีสุคติ
โลกสวรรค์ เป็นที่ไป ดังนั้นจงหมั่นทำตามพระพุทโธวาท เพื่อ
ชีวิตที่ปลอดภัย และมีสุคติภูมิเป็นที่ไปกันทุกคน

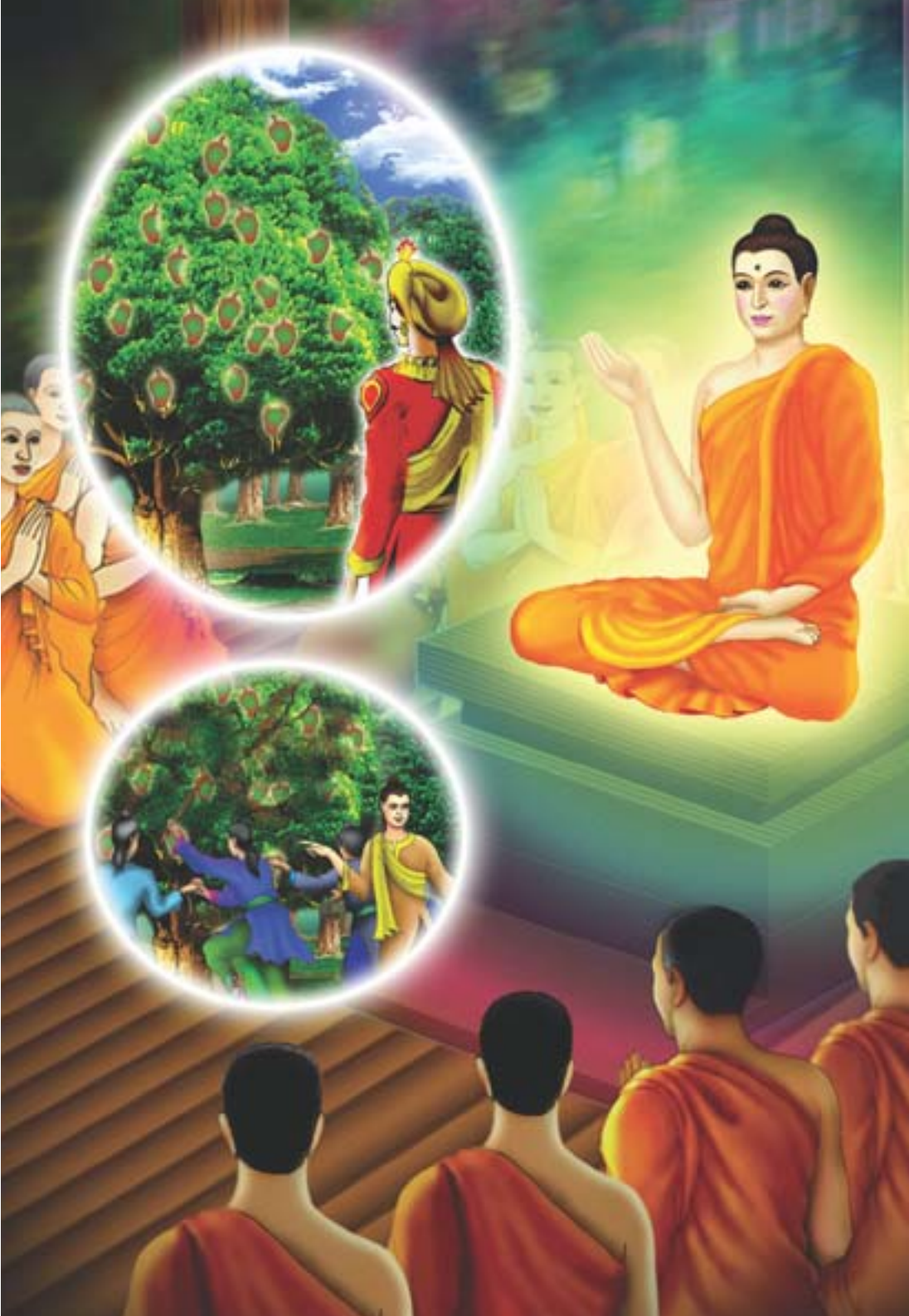

แรงบันดาลใจ

(๑)

อาตมภาพได้เห็นต้นมะม่วงที่งอกงาม
ออกผลเขียวไปทั้งต้น ในระหว่างป่ามะม่วง
เมื่อกลับออกมา ได้เห็นมะม่วงต้นนั้น หักย่อยยับ
เพราะผลของมันเป็นเหตุ อาตมาอาศัยเหตุนี้
จึงได้ประพาดิธรรม

แรงบันดาลใจ (๑)

๑๖๕

ทุกครั้งที่เรานั่งหลับตาเจริญสมาธิภาวนา นำใจมาหยุด
นิ่งที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ธาตุธรรมเห็นจำคดีรู้ในตัวของเรา
จะถูกกลั่นให้สะอาดบริสุทธิ์ ความบริสุทธิ์นี้เป็นทางมาแห่ง
ความสุข ความสุขที่เกิดจากใจหยุดนิ่งนี้ เป็นสิ่งที่มวลมนุษยชาติ
ต่างแสวงหา เพราะเป็นความสุขที่เสรี กว้างขวางไร้ขอบเขต
ไม่มีใครมาพรากความสุขนี้จากเราไปได้ และยังเป็นเหตุให้ขจัด
กิเลสอาสวะ ชำระมลทินของใจให้หมดสิ้นไป ทำให้เราได้เข้าถึง
พระธรรมกาย อันเป็นที่พึ่งที่ระลึกอันสูงสุดของพวกเราทุกๆ คน

มีธรรมภาสิตใน กุมภการชาดก ว่า

“อมุพาทมทุทํ วนมนตรสฺมึ

นีโลภาสํ ผลิตํ สํวิรูปุทํ

ตมทุทลํ ผลเหตุ วิภคํ

ตํ ทิสฺวา ภิกฺขวาจริยํ จรามิ

อาตมภาพได้เห็นต้นมะม่วงทิ้งอองงาม ออกผลเขียว
ไปทั้งต้น ในระหว่างปามะม่วง เมื่อกลับออกมา ได้เห็น
มะม่วงต้นนั้น หักย่อยยับ เพราะผลของมันเป็นเหตุ อาตมา
อาศัยเหตุนี้ จึงได้ประพฤติธรรม”

ผู้รู้ทั้งหลายกล่าวว่า เพียงแค่ดูก็เป็นครูได้ เนื่องจากการ
เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ไม่จำเป็นต้องผ่านกระบวนการ

แรงบันดาลใจ (๑)

๑๗๐

ทางการศึกษาในสถาบันต่างๆ ไม่ต้องให้ใครมาคอยพร่ำสอน เพราะมหาวิทยาลัยชีวิต เป็นมหาวิทยาลัยที่มีคุณค่ายิ่งกว่ามหาวิทยาลัยทางโลก และมีประโยชน์สาระแก่นสารที่จะนำไปสู่ความรู้แจ้ง และความสุขอันเป็นอมตะ

การศึกษาในมหาวิทยาลัยชีวิต เป็นการศึกษาเรื่องของโลกและชีวิตไปตามความเป็นจริงด้วยปัญญาบริสุทธิ์ เพื่อความอยู่รอดปลอดภัยในสังสารวัฏ เราต้องเป็นคนใฝ่รู้ รู้จักสอบถามท่านผู้รู้ และศึกษาปฏิบัติในหนทางที่ถูกต้องดีงาม ตามแบบอย่างของบัณฑิตนักปราชญ์ ผู้แสวงหาความรู้จากตำรับตำรา ครูบาอาจารย์ และการเจริญสมาธิภาวนา เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องสมบูรณ์ การรู้ไม่จริงนั้นอาจทำให้ชีวิตผิดพลาดได้ ความผิดพลาดหรือความถูกต้องของชีวิต มีผลต่อภพภูมิในปรโลกที่จะไป ซึ่งมีทั้งสุคติและทุคติ ดังนั้นต้องศึกษาให้ดีด้วยความระมัดระวัง

วันนี้ ได้นำชาดกเกี่ยวกับบัณฑิตผู้ช่างสังเกต รู้จักนำเหตุการณ์รอบตัวมาเป็นบทเรียนสอนตัวเอง ท่านสามารถสอบผ่านมหาวิทยาลัยชีวิต คือ ได้บรรลุธรรมมาภิสมัยเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า ผู้ไม่ต้องประสบปัญหาใดๆ ในชีวิตอีกต่อไป หมายถึงเข้าถึงความสุขนิรันดร์นั่นเอง

แรงบันดาลใจ (๑)

๑๗๑

*สมัยหนึ่งเมื่อพระบรมศาสดาเสด็จประทับอยู่ที่พระเชตวันมหาวิหาร ทรงปรารภการกำเริบขึ้นของกิเลสกำมีอยู่ในใจของภิกษุผู้บวชใหม่ ๕๐๐ รูป ซึ่งเมื่อบวชแล้ว ไม่ได้ทำความเพียรอย่างเต็มที่ ครั้นในเวลาเที่ยงคืน ต่างก็เกิดกามวิตก พระบรมศาสดาทรงตรวจดูอัธยาศัยของสาวกแต่ละรูปว่า ฝักใฝ่ในการบำเพ็ญสมณธรรมหรือไม่ อันเป็นพุททธิกิจ พระองค์ได้ตรวจดูวาระจิตของพระสาวก ๖ ครั้งด้วยกัน คือ กลางคืน ๓ ครั้ง กลางวัน ๓ ครั้ง ทรงพิทักษ์รักษาเหมือนนกต้อยตีวิดรักษาไข่ ทรงเป็นห่วงสาวกของพระองค์ ภิกษุสงฆ์จึงอยู่ในญาณทัสสนะของพระองค์ตลอดเวลา หากภิกษุรูปใดมีกามวิตกเกิดขึ้น พระองค์จะช่วยกลั่นแก้ธาตุธรรม เห็น จำ คิด รู้ ของภิกษุรูปนั้นให้สะอาดบริสุทธิ์ และสั่งสอนให้แก้ไขตนเอง

เที่ยงคืนวันหนึ่ง ขณะพระพุทธรองค์ตรวจดูวาระจิตของภิกษุสงฆ์ ในวัดพระเชตวันมหาวิหาร ทรงรู้ว่ากามวิตกของภิกษุบวชใหม่กำเริบขึ้น ทรงดำริว่า กิเลสนี้เมื่อฟุ้งขึ้นภายในใจของภิกษุเหล่านี้ จักขัดขวางมิให้ได้บรรลุรหัตตผล พระองค์จึงเสด็จออกจากพระคันธกุฎี รับสั่งให้พระอานนทเถระ ไปเคาะระฆังในยามดึกเพื่อประชุมสงฆ์ทั้งหมด พระอานนทที่ได้เคาะ

แรงบันดาลใจ(๑)

๑๓๒

ระฆังตามพุทธบัญชา เมื่อภิกษุสงฆ์มาประชุมกันในโรงธรรม-
สภาแล้ว พระพุทธองค์เสด็จประทับนั่งบนพุทธอาสน์ ตรัสสอน
ภิกษุทั้งหลายด้วยจิตเมตตาว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ภิกษุไม่ควรเป็นไปในอำนาจของ
กิเลสที่บังเกิดขึ้นภายในใจ เพราะเมื่อกิเลสเจริญขึ้น ย่อมให้ถึง
ความพินาศมากเหมือนปัจฉามิตร ธรรมดาเมื่อกิเลสแม้มี
ประมาณน้อยเกิดขึ้นภายในใจ ภิกษุควรขจัดออกไปให้สิ้นเชื้อไม่
เหลือเศษ เพราะกิเลสกำเริบเล็กน้อยแต่ร้อนแรงกว่ากองไฟ
บ้นติดในกาลก่อนทำปัจเจกโพธิญาณให้บังเกิดขึ้นได้ เพราะ
อาศัยการข่มกิเลสแม้เพียงเล็กน้อย และอาศัยความเป็นคนช่าง
สังเกตจากเหตุการณ์รอบตัว” จากนั้นทรงนำเรื่องในอดีตมา
ตรัสเล่าให้ฟังว่า

ในอดีตกาล เมื่อพระเจ้าพรหมทัตครองราชสมบัติอยู่ใน
นครพาราณสี พระโพธิสัตว์ถือกำเนิดในตระกูลช่างหม้อ ณ
หมู่บ้านใกล้ประตูนครพาราณสี ครั้นเจริญวัยได้ครอบครองสมบัติ
มีบุตรชาย ๑ คน และหญิง ๑ คน ได้เลี้ยงดูบุตรภรรยาโดย
อาศัยการปั้นหม้อเลี้ยงชีพ ในกาลนั้นพระราชาทรงพระนามว่า
กรกัณฐะ ในทันตปุรนคร แคว้นกาลิงคะ มีข้าราชการบริพารมาก
เมื่อเสด็จไปพระราชอุทยาน ได้ทอดพระเนตรเห็นต้นมะม่วง

แรงบันดาลใจ (๑)

๑๖๓

ซึ่งมีผลดกน่าเสวยใกล้ประตูพระราชอุทยาน ทรงเก็บผลมะม่วง
มาพวงหนึ่ง

ฝ่ายข้าราชการบริพาร ตั้งแต่เหล่าอำมาตย์ พราหมณ์และ
คฤหบดี รวมไปถึงเหล่าราชบุรุษนางสนมกำนัล เห็นพระราช
เก็บผลมะม่วง เพื่อนำไปเสวยในพระราชอุทยาน ต่างพากัน
สอยผลมะม่วงนำไปรับประทานบ้าง เนื่องจากมะม่วงต้นนี้มีรส
อร่อยมาก ทำให้ผู้ที่มาถึงภายหลังนั้น ต้องปีนขึ้นไปเก็บผลมะม่วง
บ้างก็ใช้ท่อนไม้ฟาดทำให้กิ่งหัก หมดความเป็นต้นมะม่วงที่เคย
อุดมสมบูรณ์น่าทึ่งหนา ด้วยเหตุนี้ผลมะม่วงจึงหมดสิ้น แม้แต่
ผลอ่อนเพียงผลเดียวก็ไม่มีเหลือ

เมื่อพระราชาทรงพระสำราญในพระราชอุทยานจนถึง
ช่วงเย็นแล้ว ได้เสด็จกลับเส้นทางเดิม ทรงทอดพระเนตรเห็น
ต้นมะม่วงนั้นทรุดโทรม หมดสง่าราศีของความเป็นต้นมะม่วง
เช่นนั้น จึงเสด็จลงจากคอช้างประทับยืนอยู่ที่โคนต้น ทรงมอง
ดูลำต้น พลังดำริว่า ต้นมะม่วงต้นนี้ เมื่อเช้านี้เอง ยังเต็มไปด้วย
ด้วยผล เป็นพวงสวยงาม ทำความอึดตาเบิกบานใจให้แก่ผู้พบ
เห็นที่ผ่านมาผ่านไป มาบัดนี้ ถูกเก็บผลหมดแล้ว มีกิ่งหักห้อย
รุ่มร่ามไม่งาม เมื่อทรงมองดูต้นอื่น เห็นต้นมะม่วงที่ไม่มีผลกลับ
ยืนต้นสง่างาม พระองค์ทรงทำต้นมะม่วงที่มีผลให้เป็นอารมณ์ว่า

แรงบันดาลใจ(๑)

๑๗๔

ต้นไม้ต้นนั้นยืนต้นสง่างามเหมือนภูเขาแก้วมณีล้วน เพราะไม่มีผล ส่วนมะม่วงต้นที่มีผลถึงความย่อยยับ เพราะออกผล แม้ราชสมบัติที่เรากำลังปกครองอยู่ก็เช่นเดียวกับต้นมะม่วงที่มีผล ส่วนการบรรพชาเป็นเช่นเดียวกับต้นไม้ที่ไม่มีผล ผู้มีทรัพย์นั้นแหละมีภัย ส่วนผู้ไม่มีทรัพย์ปราศจากภัย แม้เราก็ควรเป็นเหมือนต้นไม้ที่ไม่มีผล

พระองค์ทรงกำหนดไตรลักษณ์เช่นนี้ ทรงเจริญวิปัสสนาจนได้บรรลุปัจเจกโพธิญาณ และรำลึกอยู่ว่า “บัดนี้เราทำลายกระตอมคือท้องของมารดาแล้ว การปฏิสนธิในภพทั้งสาม เราตัดขาดแล้ว ล้ามแหล่งอุจจาระคือสงสาร เราล้างสะอาดแล้ว ทะเลน้ำตา เราวิดแห้งแล้ว กำแพงกระดูกเราพังแล้ว เราจะไม่มี การปฏิสนธิอีกต่อไป”

ขณะพระองค์กำลังประทับยืนพิจารณาสภาวะธรรมอยู่นั้น พวกอำมาตย์ ได้เข้าไปกราบทูลว่า “ข้าแต่มหाराชา พระองค์เสด็จประทับยืนนานเกินไปแล้ว เชิญเสด็จเถิด” พระราชาตรัสว่า “เราไม่ใช่พระราชา แต่เราเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า” พลาญยกพระหัตถ์ขึ้นลูบพระเกศา ทนไฉนนั้นเอง เพศคฤหัสถ์ได้อันตรธานไป เพศสมณะได้ปรากฏขึ้น มีสมณบริวารครบทุกอย่าง พระองค์ประทับยืนอยู่บนอากาศ ประทานโอวาทแก่มหาชนไม่ให้ประมาท

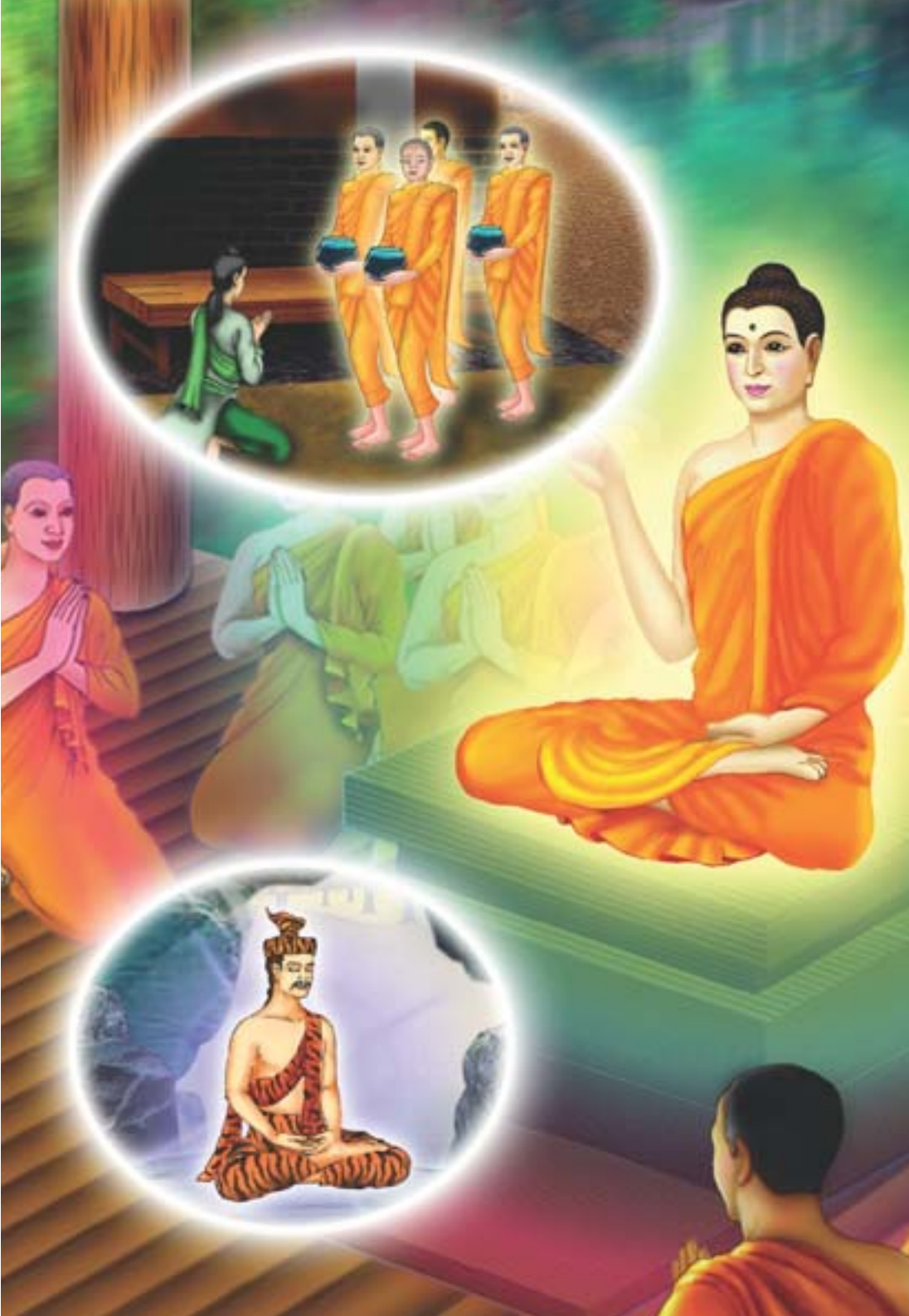
แรงบันดาลใจ (๑)

๑๗๕

แล้วเสด็จไปสู่จอมเขานันทมูลกะ

เราจะเห็นว่า เหตุการณ์ต่างๆ รอบข้างที่บังเกิดขึ้น สามารถเป็นครูที่ดีที่ไม่ควรมองข้าม บางสิ่งบางอย่างดูเหมือนว่าได้ประสบในชีวิตประจำวันอยู่แล้ว หากเพิ่มความสำคัญ และ รู้จักนำมาพิจารณาไตร่ตรองให้มากขึ้น เราจะเห็นสิ่งต่างๆ ที่ ซ่อนเร้นเป็นสารธรรมอยู่กับสิ่งเหล่านั้น เพราะธรรมะสามารถ ตรัสตรองและเข้าถึงได้ในทุกหนทุกแห่ง ผู้ฉลาดในการจับแง่คิด สามารถนำพาชีวิตไปสู่ความสำเร็จสมปรารถนา ส่วนแรงบันดาลใจในการทำความดีที่พระบรมศาสดาทรงนำมาแสดงแก่ ภิกษุ ๕๐๐ รูป เพื่อให้เกิดกำลังใจในการทำความเพียร มีมากมาย หลายเรื่อง ส่วนเรื่องราวจะดำเนินไปอย่างไรติดตามศึกษาในตอนต่อไป สำหรับวันนี้ ขอให้ทุกท่านหมั่นฝึกฝนตนเองเรื่อยไป โดยเฉพาะการฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง เพื่อให้เข้าถึงพระรัตนตรัย ภายในกันทุกๆ คน

๒๐

แรงบันดาลใจ

(๒)

อาตมภาพได้เห็นวัวผู้ตัวหนึ่ง ท่ามกลางฝูง
มีหนอกขึ้นเปลี่ยน ประกอบด้วยสี่สวายและมีกำลังมาก
ได้เห็นมันขวิดวัวตัวหนึ่งตาย เพราะกามเป็นเหตุ
ครั้งได้เห็นเหตุนั้นแล้ว อาตมาจึงได้ประพาศธรรม

แรงบันดาลใจ (๒)

๑๗๘

ชาวโลกทั้งหลายผู้ดำรงชีวิตอยู่ในโลกนี้ ส่วนใหญ่ต้องข้องเกี่ยวกับการทำมาหากิน การศึกษาเล่าเรียน เรื่องครอบครัว และเรื่องต่างๆ อีกมากมาย ทำให้ลืมนึกถึงเป้าหมายของการเกิดมาเป็นมนุษย์ หลงประมาทมัวเมา ความคิดที่จะแสวงหาความบริสุทธิ์หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ ได้จางหายไป ทำให้มนุษย์ต้องเวียนวนอยู่ในสังสารวัฏอย่างไม่รู้จักจบสิ้น โอกาสแห่งการได้อัตภาพเป็นมนุษย์เป็นสิ่งที่ประเสริฐ ยิ่งกว่าการได้อัตภาพอื่นใด เพราะจะเหมาะสมต่อการสร้างบารมี ทำให้เข้าถึงพระรัตนตรัย ซึ่งเป็นที่พึ่งที่ระลึกภายใน การทำใจหยุด คือทางหลุดพ้น เป็นทางรอดจากความเป็นบ่าวเป็นทาสของพญามาร ดังนั้นการฝึกใจให้หยุดนิ่ง จึงเป็นสิ่งที่มวลมนุษยชาติควรให้ความสำคัญเหนือสิ่งอื่นใด

มีธรรมภาษิตใน กุมภการชาดก ว่า

“อาตมภาพได้เห็นวัวผู้ตัวหนึ่ง ท่ามกลางฝูง มีหนอกขึ้นเปลี่ยว ประกอบด้วยสีสวยและมีกำลังมาก ได้เห็นมันขวิดวัวตัวหนึ่งตาย เพราะกำเป็นเหตุ ครั้นได้เห็นเหตุนั้นแล้วอาตมาจึงได้ประพடுத்தธรรม”

ขอนำแรงบันดาลใจในการทำความดี มาเล่าให้ได้ศึกษากันต่อจากตอนที่แล้ว สืบเนื่องจากพระบรมศาสดาทรงแนะนำ

แรงบันดาลใจ (๒)

๑๗๕

ภิกษุ ๕๐๐ รูป ให้มีใจยินดีในพระนิพพาน ไม่ให้กามวิตกเข้ามาครอบงำจิตใจ ก็เลสที่เกิดขึ้นแม้เพียงเล็กน้อย ก็เป็นเหมือนสนิมในใจที่คอยขัดขวางกุศลธรรมไม่ให้บังเกิดขึ้น พระพุทธองค์ทรงยกตัวอย่างของบัณฑิตนักปราชญ์ในกาลก่อน ที่อาศัยเหตุการณ์รอบตัวมาเป็นธรรมะสอนใจ จนได้บรรลุธรรมากิสมย์ในที่สุด เรื่องมีอยู่ว่า

*ในอดีตมีพระราชอาชงค์หนึ่ง ทรงพระนามว่า นัคคชิสเวยราชสมบัติในนครตักสิลา แคว้นคันธาระ พระองค์เสด็จประทับยืนอยู่บนปราสาท ทอดพระเนตรเห็นหญิงคนหนึ่ง ในมือแต่ละข้างสวมกำไลแก้วมณีข้างละหนึ่งอัน นั่งบดของหอมอยู่ไม่ไกล พระราชาทอดพระเนตรเห็นแล้ว ทรงดำริว่า กำไลแก้วมณีเหล่านี้ ไม่กระทบกัน ไม่มีเสียงดัง เพราะแยกกันอยู่ข้างละอัน

ต่อมาเมื่อนางนำกำไลจากข้างขวามาสวมรวมกับแขนข้างซ้าย แล้วเริ่มบดของหอมต่อ กำไลแก้วมณีที่ข้อมือซ้ายจึงกระทบกัน มีเสียงดังเกิดขึ้น พระราชาทอดพระเนตรเห็นเช่นนั้น ทรงดำริว่า กำไลแขนนี้ เมื่ออยู่ข้างละอันไม่กระทบกัน ครั้นเมื่อย้ายมาอยู่รวมกันจึงกระทบกัน ลัทธิทั้งหลายก็เช่นเดียวกัน

แรงบันดาลใจ (๒)

๑๘๐

หากแยกกันอยู่จะไม่ส่งเสียง ไม่ทำร้ายกัน เมื่อมี ๒ คน หรือ ๓ คนขึ้นไป จะกระทบกระทั่งกัน มีการทะเลาะวิวาททำร้ายกัน เป็นต้น

เพราะฉะนั้น ตัวเราควรเป็นเหมือนกำไลแขนข้างเดียว ไม่ควรกระทบกระทั่งใคร เมื่อนั่งพิจารณาธรรมนิ่งๆ ตามลำพัง อยู่ครู่หนึ่ง ทรงยึดการกระทบกันของกำไลมาเป็นอารมณ์ ในที่สุดสามารถเจริญวิปัสสนา จนได้บรรลุปัจเจกโพธิญาณ พระองค์ได้ประทานโอวาทแก่พสกนิกรของพระองค์ ให้ดำรงอยู่ในความไม่ประมาท จากนั้นได้เหาะไปพำนักอยู่ที่เข็มเขานันทมูลกะ ตามปัจเจกพุทธประเพณี

ทางด้านมิลินทร ขณะทีพระเจ้านิมิราชประทับยืน ทอดพระเนตรถนนทางสี่หับญชร ทรงเห็นฝูงนกกำลังรุมจิกตีเหยี่ยวตัวหนึ่ง เพื่อยื้อแย่งชิ้นเนื้อ เมื่อเหยี่ยวทนต่อการถูกรุมจิกตีไม่ได้ ก็ทิ้งเนื้อชิ้นนั้น นกตัวอื่นได้คาบเนื้อชิ้นนั้นไป พวกนกที่เหลือก็พากันติดตามนกตัวนั้นไป เมื่อไปถึงต่างรุมจิกตีกตัวนั้น เพื่อยื้อแย่งชิ้นเนื้ออีก เจ้านกตัวนั้นจำต้องปล่อยชิ้นเนื้อทิ้งไป หากชิ้นเนื้อถูกนกตัวไหนคาบไปได้ นกตัวนั้นก็จะถูกรุมจิกตืออยู่กลางอากาศเช่นนี้เรื่อยไป

พระราชาทรงเห็นเหตุการณ์ดังนั้นแล้ว พิจารณาเห็นว่า

แรงบันดาลใจ (๒)

๑๘๑

ทุกข์ที่เกิดขึ้นจากการครอบครองขึ้นเนื้อ แม้กามคุณทั้ง ๕ ก็เช่นเดียวกัน ผู้ใดยึดถือไว้ ผู้นั้นย่อมเป็นผู้มีความทุกข์ ส่วนผู้ไม่ยึดถือเป็นผู้มีความสุข เพราะกามเหล่านี้เป็นของสาธารณะสำหรับคนจำนวนมาก เรามีหญิงถึง ๑๖,๐๐๐ นาง ดังนั้นเราควรละกามคุณ ทั้ง ๕ แล้วอยู่เป็นสุข เหมือนเหยี่ยวตัวที่ทิ้งก้อนเนื้อดีกว่า” เพียงอาศัยขึ้นเนื้อเป็นอารมณ์ ท่านสามารถเจริญวิปัสสนาจนได้บรรลุปัจเจกโพธิญาณ เป็นผู้ไม่มีความอาลัยในวัตถุกามและกิเลสกามอีกต่อไป

ยังมีอีกเรื่องหนึ่ง พระบรมศาสดาทรงนำมาเล่าให้ภิกษุ ๕๐๐ รูป ได้รับฟัง เป็นเรื่องน่าสนใจไม่น้อย คือในแคว้นอุตตรปัญจาละ ในกบิลนคร พระราชาทรงพระนามว่า ทুমมุขะ เสวยพระกระยาหารเช้าแล้ว ทรงประดับเครื่องอลังการพร้อมสรรพ ห้อมล้อมด้วยหมู่อำมาตย์ ประทับยืนทอดพระเนตรพระลานหลวงทางสี่บัญชีที่เปิดไว้ ขณะเดียวกันนั่นเอง พวกคนเลี้ยงวัวต่างเปิดประตูคอกวัว เพื่อให้มันออกหากิน พวกวัวตัวผู้ออกจากคอกได้ เทียวเดินตามวัวตัวเมียตัวหนึ่งด้วยอำนาจกิเลสโศลกิใหญ่ซึ่งเป็นจำฝูง เห็นเช่นนั้นเกิดความหึงหวง จึงขวิดเข้าที่ระหว่างขา ทำให้ลำไส้ใหญ่ของวัวตัวนั้น ทะลักออกมาทางปากแผล มันดิ้นทุรนทุรายด้วยความเจ็บปวด ในที่สุดก็ถึงแก่ความตาย ณ ที่นั้นนั่นเอง

แรงบันดาลใจ (๒)

๑๘๒

พระราชาทรงเห็นเหตุการณ์นั้นแล้ว ทรงดำริว่า ลัทธิโลกทั้งหลาย ตั้งต้นแต่ลัทธิเต๋าถึงศาสนาต่างประสมความทุกข์ด้วยอำนาจกิเลส วัวผู้ตัวนี้อาศัยกิเลสกาม จึงถึงความสิ้นชีวิต ลัทธิแม่เหล้าอื่นก็หวั่นไหว เพราะกิเลสทั้งหลายเช่นเดียวกัน เราควรประหารกิเลสที่เป็นเหตุให้ลัทธิทั้งหลายหวั่นไหว” จากนั้นทรงกำหนดพิจารณาไตรลักษณ์ เจริญวิปัสสนาจนได้บรรลุปัจเจกโพธิญาณ ครั้นบรรลุแล้ว ทรงมอบหมายราชกิจทุกอย่างแล้วเสด็จเหาะไปยังจอมเขานันทมุลกะ

วันหนึ่ง พระปัจเจกพุทธเจ้าทั้ง ๔ องค์ เสด็จออกจากจอมเขานันทมุลกะ ทรงเคี้ยวไม้ชำระฟันนาคลดาที่สระอินดาต ทรงชำระพระวรกาย ประทับยืนบนพื้นมโนศิลา ทรงนั่งสรง แล้วถือบาตรและจีวร เหาะไปลงที่หมู่บ้านใกล้ประตูนครพาราณสี เข้าไปบิณฑบาตในหมู่บ้าน จนถึงหน้าบ้านของพระโพธิสัตว์

พระโพธิสัตว์เห็นพระมาโปรดมีความยินดี ได้อาราธนาให้เข้าไปประทับนั่งในบ้าน และถวายภัตตาหารอันประณีต หลังจากนั้นได้ทูลถามว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ อินทรีย์ของท่านผ่องใสยิ่งนัก ฉวีวรรณก็ผุดผ่อง พระองค์ทรงเห็นอารมณ์อะไรหนอ จึงออกบรรพชา” พระปัจเจกพุทธเจ้าทั้งสี่รู้ว่า บุคคลนี้คือหน่อเนื้อพุทธางกูร ได้ตรัสบอกแรงบันดาลใจ ในการออกบรรพชาของ

แรงบันดาลใจ (๒)

๑๘๓

แต่ละท่าน พระโพธิสัตว์สดับแล้ว สอนตัวเองว่า “พระปัจเจกพุทธเจ้าทั้งหลายต่างสละราชสมบัติ ไม่ทรงยินดีในเบญจกามคุณเลย เพราะท่านได้เสวยสุขที่เกิดจากบรรพชา” เมื่อสอนตัวเองเช่นนี้แล้ว ท่านได้อำลาครอบครัวออกบวชเป็นดาบสบำเพ็ญพรตอยู่ในป่าตามลำพัง เสวยสุขที่เกิดจากฌาน เมื่อละโลกแล้ว มีสุคติภูมิเป็นที่ไป

เมื่อพระบรมศาสดาตรัสเล่าเรื่องในอดีตของบัณฑิตในกาลก่อนให้ฟังแล้ว ทรงสอนภิกษุสงฆ์ให้มีใจยินดีในพระนิพพานเมื่อกายออกจากกามแล้ว ให้ใจออกจากกามด้วย อย่าให้กามวิตกมาครอบงำจิตใจได้ ต้องทำตัวเหมือนไม้แห้งที่อยู่บนบกเมื่อนำมาสีกันก็จะติดไฟใจต้องสะอาดบริสุทธิ์ผ่องใสไร้กิเลสกามพร้อมที่จะรองรับมรรคผลนิพพานเสมอ ครั้นภิกษุทั้ง ๕๐๐ รูปปล่อยใจไปตามกระแสพระธรรมเทศนาแล้ว ในที่สุดได้บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์ทั้งหมด

เราจะเห็นว่า เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นรอบกายเราสามารถนำมาเป็นแรงบันดาลใจในการทำได้ดีทั้งนั้น หากเราคิดเป็นย่อมจะเห็นธรรม เหมือนพระบรมศาสดาของเราเมื่อพระองค์ทอดพระเนตรเทวทูตทั้งสี่ ที่มาในรูปของคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย เกิดปัญญาญาณว่า ชีวิตนี้ไม่เที่ยง เป็น

แรงบันดาลใจ (๒)

๑๘๔

ทุกข์ บังคับบัญชาไม่ได้ เมื่อทอดพระเนตรนักบวชทรงรู้ต่อไปว่า การบวชนี้แหละคือทางหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวง ได้เสด็จออกบรรพชาเพื่อแสวงหาโมกขธรรม พวกเราทั้งหลายก็เช่นเดียวกัน ต้องรู้จักสอนตัวเอง หมั่นเอาเหตุการณ์รอบข้างมาเป็นธรรมะสอนใจ เมื่อเรารู้จักหนทางพระนิพพานแล้ว และรู้จักวิธีปฏิบัติ เพื่อให้เข้าถึงพระธรรมกาย ควรรู้ว่า เราโชคดีที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ ต้องเข้าถึงพระธรรมกายอย่างแนบนอน ขาดเพียงอย่างเดียว คือ ความเพียรปฏิบัติให้สม่ำเสมอ วันหนึ่งเราย่อมจะสมปรารถนา เข้าถึงพระธรรมกายกันทุกคน

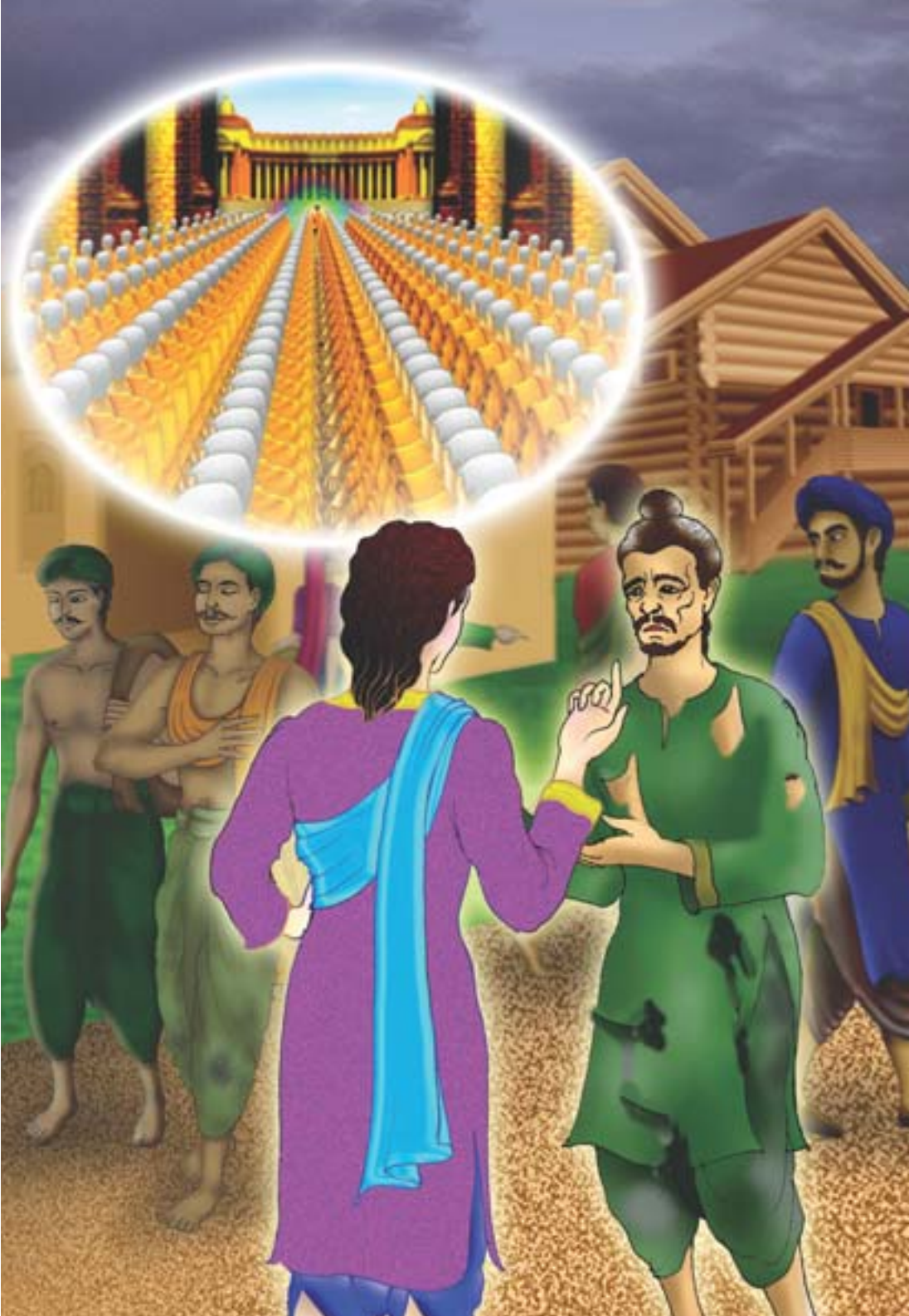

๒๑

จนข้ามภาพ ร่ายข้ามชาติ (๑)

เมื่อเรือนถูกไฟไหม้แล้ว เจ้าของเรือนขนเอาภาชนะใด
ออกไปได้ ภาชนะนั้นย่อมเป็นประโยชน์แก่เขา ส่วนสิ่งของที่มีได้
ขนออกไป ย่อมไหม้ในไฟนั้น ฉนั้นใด โลก (คือหมู่สัตว์) อันชรา
และมรณะเผาแล้ว ก็ฉนั้นนั้น ควรนำออก (ซึ่งโภคสมบัติ) ด้วย
การให้ทาน เพราะทานวัตถุที่บุคคลให้แล้ว ได้ชื่อว่านำออกดีแล้ว

งานข้ามภพ รวบรวมชาติ (๑)

๑๘๓

บุญเป็นเครื่องสนับสนุนในการเดินทางไกลข้ามวัฏสงสาร ไปสู่จุดหมายปลายทาง คืออมตมหานิพพาน บุญเท่านั้น เป็นเครื่องหล่อเลี้ยงให้เราได้สร้างบารมีอย่างสะดวกสบาย บุญกุศลจึงเป็นเรื่องสำคัญที่สุดที่เราต้องสั่งสมไว้ เมื่อได้เกิดมาเป็นมนุษย์มีโอกาสในการสร้างบุญสร้างบารมีแล้ว จงอย่าปล่อยให้โอกาสนี้ผ่านไปอย่างน่าเสียดาย เพราะบุญเป็นที่พึ่งของเราทั้งในโลกนี้และโลกหน้า บุญจะสนับสนุนให้ได้ประสบความสำเร็จในชีวิต ได้บรรลุจุดหมายปลายทาง คือที่สุดแห่งธรรม ดังนั้น ให้รีบชวนชวายเป็นบุญกุศลกันทุกคน

มีวาระธรรมภาสิตใน สังยุตตนิกาย สคาถวรรค ว่า

“เมื่อเรือนถูกไฟไหม้แล้ว เจ้าของเรือนขนเอาภาชนะ ได้ออกไปได้ ภาชนะนั้นย่อมเป็นประโยชน์แก่เขา ส่วนสิ่งของที่มิได้ขนออกไป ย่อมไหม้ในไฟนั้น ฉนฺได โลก (คือ หมู่สัตว์) อันชราและมรณะเผาแล้ว ก็ฉนฺนนั้น ควรนำออก (ซึ่งโภคสมบัติ) ด้วยการให้ทาน เพราะทานวัตถุที่บุคคลให้แล้ว ได้ชื่อว่านำออกดีแล้ว ทานวัตถุที่บุคคลให้แล้วนั้นย่อมมีสุขเป็นผล ที่ยังมีได้ให้ย่อมไม่เป็นเหมือนเช่นนั้น โจรยังปล้นได้ พระราชายังริบได้ เพลิงยังไหม้ได้ หรือสูญหายไปได้ อนึ่งบุคคลจำต้องละร่างกายพร้อมด้วยสิ่งเครื่องอาศัยด้วยตายจากไป ผู้มีปัญญารู้ชัด ดังนี้แล้ว ควรใช้สอยและให้ทาน

จนข้ามภพ รวยข้ามชาติ (๑)

๑๘๘

**เมื่อได้ให้ทานและใช้สอยตามควรแล้ว จะไม่ถูกดิฉิน เข้าถึง
สถานที่อันเป็นสวรรค์”**

สรรพสัตว์ทั้งหลายที่เกิดมาแล้ว ล้วนถูกไฟคือความแก่
ความเจ็บ และความตาย เพลานอยู่ทุกอนุนิวัติ ถึงเราจะไม่
สามารถหลบหนีพ้น แต่เราทุกคนก็สามารถชนสมบัติที่หามาได้
ด้วยความยากลำบากนี้ ให้ติดตัวข้ามภพข้ามชาติไปได้ เพียงแต่
ต้องทำให้ถูกหลักวิชา ไม่ใช่เอาไปฝากธนาคาร หรือฝังดินไว้
ต้องตัดความตระหนี่ แล้วบริจาคทาน เปลี่ยนทรัพย์สินสมบัติหยาบ
ให้เป็นทรัพย์สินละเอียด คือ บุญ หากยังตัดความตระหนี่ไม่ได้
สมบัติที่เรามียู่ ก็จะใช้ในชาตินี้เพียงชาติเดียวเท่านั้น

นักรบผู้เก่งกล้าชำนาญการศึก มักมีคติเตือนตนว่า “การ
ศึกเรื้องจริง ให้ระวังท้องพระคลังจะร่อยหรอ” แม่ทัพที่เจนจัดใน
การรบทัพจับศึก เมื่อถึงคราวออกรบ ต้องตระเตรียมเสบียง
กำลังพลและกลยุทธ์ในการเอาชนะฝ่ายตรงข้ามให้ได้ภายใน
ระยะเวลาอันสั้น เพราะถ้าปล่อยให้การศึกยืดเยื้อเรื้องจริง กำลัง
พลจะอ่อนแอ เสบียงจะร่อยหรอ ความพ่ายแพ้ก็จะตามมา

การทำศึกสงครามของชีวิตในสังสารวัฏ เพื่อต่อสู้อยู่
เอาชนะกิเลสที่มารอบงำจิตใจก็เช่นเดียวกัน ต้องมีการตระ-
เตรียมเสบียง คือ บุญ ให้ถึงพร้อม มีเป้าหมาย มีกุศโลบายใน

จนข้ามภพ รวยข้ามชาติ (๑)

๑๘๕

การดำเนินชีวิต เพื่อให้ประสบความสำเร็จในเวลาอันสั้นด้วยความไม่ประมาท ตามแนวพุทธวิธี ถ้าปล่อยชีวิตให้ดำเนินไปเรื่อยๆ อย่างไม่รู้จุดหมาย ไร้การตระเตรียมเสียบ้าง หากเสียบงบุญร่อยหรอ เมื่อเกิดภพชาติต่อไป จะไม่มีสมบัติให้ใช้ ชีวิตก็เกิดความอึดอัดขัดสน หาเข้ากินคำ บางคนจำต้องไปขอรทานเขากินก็มี ฉะนั้นพวกเราทุกคนอย่าได้ประมาทในชีวิต ให้หมั่นรีบสั่งสมความดีทุกๆ วัน จึงจะสามารถพิชิตสมรภูมิชีวิตในสังสารวัฏได้

เหมือนดังชีวิตที่ผกผัน จากคนยากจน อดมื้อกินมื้อ กลับพลิกผันมาเป็นผู้มีสมบัติมากมายในภพชาติปัจจุบัน และยังร่ำรวยข้ามชาติได้ เรื่องมีอยู่ว่า

*ในอดีตกาล พระลัมมालัมพุทธานเจ้าพระนามว่ากัสสปะ มีพระชันษาพอ ๒๐,๐๐๐ รูปเป็นบิรवार ได้เสด็จไปกรุงพาราณสี เพื่อโปรดเหล่าเวไนยสัตว์ พวกชาวเมืองรู้ว่า พระบรมศาสดาเสด็จมาโปรด ได้กำหนดกำลังทรัพย์ของตนเองว่า จะทำบุญกับภิกษุสงฆ์กี่รูปดี เพราะมีมากถึง ๒๐,๐๐๐ รูป บางคนมีทรัพย์ไม่มาก ก็รวมกัน ๘ คนบ้าง ๑๐ คนบ้าง ได้ถวายอาคันตุกทานด้วยความปีติเบิกบาน

จนข้ามภพ รวยข้ามชาติ (๑)

๑๕๐

วันหนึ่ง หลังจากเสร็จภารกิจ พระบรมศาสดาได้ทรงทำ
อนุโมทนาว่า “อุบาสกอุบาสิกาทั้งหลาย คนบางคนในโลกนี้คิดว่า
เราให้ของของตนเท่านั้น ก็เพียงพอแล้ว ไม่จำเป็นต้องไปเสีย
เวลาชักชวนคนอื่น เมื่อคิดเช่นนี้ จึงให้ทานด้วยตนเองเท่านั้น
ไม่ชักชวนผู้อื่น บุคคลนั้นย่อมได้โภคทรัพย์สมบัติ ไม่ได้บริวาร-
สมบัติในที่ที่ตนไปบังเกิด บางคนชักชวนผู้อื่น แต่ตนเอง ไม่
ยอมบริจาค เมื่อผลบุญบังเกิดขึ้น ย่อมได้บริวารสมบัติเพียง
อย่างเดียว แต่ไม่ได้โภคทรัพย์สมบัติ รวยบริวารแต่ขาดแคลน
ทรัพย์สมบัติ

บางคนเป็นคนตระหนี่ ทั้งตนเองไม่ยอมให้ทาน และไม่
ชักชวนคนอื่น จะไปบังเกิดภพภูมิไหน ก็ไม่มีโภคทรัพย์สมบัติ
ไม่มีบริวารสมบัติ ต้องเป็นคนที่มีชีวิตอยู่อย่างอัตคัดขัดสน
กินदनคนอื่น แต่บางคนเป็นผู้มีปัญญา รู้คุณค่าของทานว่า คือ
เสบียงสำหรับเดินทางไกลในสังสารวัฏอย่างแท้จริง จึงให้ทาน
ด้วยตนเอง และชวนชักชวนผู้อื่นให้มาร่วมบุญ เขาย่อมได้รับ
อานิสงส์ใหญ่ คือ ได้ทั้งโภคทรัพย์สมบัติและบริวารสมบัติ ในที่
ที่ตนเกิดแล้ว”

หนุ่มบัณฑิตคนหนึ่งนั่งในธรรมสภา ได้ฟังอนุโมทนาภา
นั้นแล้ว จึงสอนตนเองว่า บัดนี้เราจะทำสมบัติทั้งสองอย่าง

จนข้ามภพ รวยข้ามชาติ (๑)

๑๕๑

ให้บังเกิดขึ้นกับตัวเรา จึงคลานเข้าไปถวายบังคมพระบรมศาสดา พลางทูลนิมนต์ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พรุ่งนี้ขอพระองค์โปรดทรงรับภิกษาของข้าพระองค์ด้วยเถิด พระเจ้าข้า” พระบรมศาสดาตรัสถามว่า “ต้องการภิกษุเท่าไรละ” ด้วยความศรัทธาอยากได้นุญใหญ่ แม้รู้ว่าลำพังตนเองไม่มีทรัพย์พอที่จะเลี้ยงพระได้ถึง ๒๐,๐๐๐ รูป แต่อาศัยแรงกายและกำลังสติปัญญาว่า ถ้าหากไปเที่ยวชักชวนผู้อื่นให้มาร่วมบุญ จะสามารถเลี้ยงพระได้หมดทุกรูป จึงทูลว่า ขอนิมนต์หมดทั้ง ๒๐,๐๐๐ รูป

เมื่อพระบรมศาสดาทรงรับนิมนต์แล้ว หมู่คนนี้รีบกลับเข้าไปในหมู่บ้าน เทียวเดินบอกบุญเพื่อนๆ ให้มาร่วมกันถวายมหาสังฆทาน ชาวเมืองต่างปวารณาร่วมถวาย ๑๐ รูปบ้าง ๒๐ รูปบ้าง ๑๐๐ รูปบ้าง ตามกำลังฐานะของตนเอง บางคนเลี้ยงคนเดียวไม่ไหว ก็รวมเป็นกลุ่ม ขอรับเลี้ยงพระถึง ๕๐๐ รูป หมู่บัณฑิตผู้เป็นต้นบุญริบจศคำปวารณาของแต่ละคนไว้ในบัญชีบุญ จะได้รู้ว่า ครบ ๒๐,๐๐๐ รูป หรือยัง เมื่อยังไม่ครบก็ได้เที่ยวชักชวนไปเรื่อยๆ

สมัยนั้น ในกรุงพาราณสี มีชายคนหนึ่งชื่อ มหาทุคตะ เพราะความเป็นผู้ยากจนมาก ยากจนกว่าใครทั้งหมดในเมือง บางวันเขาและภรรยาต้องไปขออาหารเหลือเดน ที่ชาวบ้านจะ

จนข้ามภพ รวยข้ามชาติ (๑)

๑๕๒

เททั้งมากินประทังชีวิต เมื่อบัณฑิตผู้มีจิตใจงดงามเดินผ่านมา พบเข้า เกิดความกรุณา อยากให้เขาพ้นจากความยากลำบาก จึงได้บอกเรื่องที่ตนนิมนต์พระไว้ และชักชวนให้มหาทุกตะรับ เป็นเจ้าภาพเลี้ยงพระสักรูปหนึ่ง มหาทุกตะปฏิเสธ เพราะรู้ว่า ตนเองยากจนเข็ญใจขนาดนี้ ต้องขอเขากินแทบทุกวัน จะถวายทานได้อย่างไร แต่บัณฑิตยอดกัลยาณมิตร ก็ไม่ละความพยายาม ยังชักชวนต่อไปว่า “สหายเอ๋ย คนในเมืองนี้ ต่างร่ำรวยมั่งคั่ง ไม่ต้องทำงานหนัก มีเงินทองมากมาย เพราะเขาทำบุญมาดี ส่วนท่านยากจนอยู่เช่นนี้ เพราะไม่ค่อยให้ทาน จงรีบทำบุญเถิด”

แม้มหาทุกตะจะจนทรัพย์แต่ไม่อับจนปัญญา ในวันนั้น บุญเก่าตามมาทัน ส่งผลให้เกิดปัญญา เขาคิดว่า “ที่เราอดอยาก ยากจนอยู่ทุกวันนี้ เพราะความตระหนี่ของเราแท้ๆ ดังนั้น วันนี้ เราจะต้องทำบุญใหญ่ให้ได้” จึงตอบตกลง รับเลี้ยงพระภิกษุ ๑ รูปทันที ทั้งๆ ที่ยังไม่รู้ว่าจะหาทรัพย์มาจากไหน เพื่อไปซื้ออาหารมาเลี้ยงพระ แต่อาศัยใจถึงจึงรับไว้ก่อน ส่วนเขาจะทำความปรารถนาของตน ให้สำเร็จได้หรือไม่อย่างไร คงต้องมาติดตามกันในตอนต่อไป

จะเห็นได้ว่า การตัดสินใจที่จะทำความดี มีส่วนอย่าง สำคัญ ในการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนเรา ตราบใดที่ท้องฟ้า

จนข้ามภพ รวยข้ามชาติ (๑)

๑๕๓

ยังกว้างใหญ่ แผ่นดินยังสูงอยู่ เราต้องยืนหยัดสู้ต่อไป กำลังใจเป็นสิ่งสำคัญ ที่ทำให้ฝ่าฟันอุปสรรคไปได้ กำลังใจยังใช้ก็ยังมิใช้เท่าไรไม่หมดสักที แม้เศรษฐกิจจะตกต่ำ แต่เราต้องยกใจให้สูงเข้าไว้ ปัจจัยที่จะนำมาทำบุญ อาจมีไม่มาก แต่ขอให้จิตใจใหญ่มากด้วยศรัทธา มีความเลื่อมใสเต็มเปี่ยม เพียงแค่นี้จิตเป็นกุศลก็ได้บุญแล้ว เพราะฉะนั้นให้พวกเราทุกคนหมั่นนึกคิดแต่เรื่องที่ดี หมั่นสร้างความดีทุกๆ วัน ชีวิตเราจะได้สมบุญกันทุกคน

๒๒

จ น ขั ำ ม ภ พ ร ว ย ขั ำ ม ช ำ ตี (๒)

บุคคลให้ทานไม่ได้ด้วยเหตุ ๒ อย่าง คือ ความตระหนี่
๑ ความประมาท ๑ บัณฑิตผู้รู้แจ้ง เมื่อต้องการบุญพึงให้ทาน
แก่ คนผู้ตระหนี่กลัวยากจน ย่อมไม่ให้อะไรๆ แก่ผู้ใดเลย
ความกลัวจนนั้นแลจะเป็นภัยแก่คนผู้ไม่ให้ คนตระหนี่ย่อม
กลัวความอยากข้าวอยากน้ำ ความกลัวนั้นแหละ จะกลับมา
ถูกต้องคนพาลทั้งในโลกนี้และโลกหน้า

จนข้ามภพ รวยข้ามชาติ (๒)

๑๕๖

จิตใจเป็นศูนย์รวมของความรู้สึกนึกคิดทั้งมวล เป็นบ่อเกิดแห่งคำพูด และการกระทำ ปกติใจของคนเรานั้น ไส้สะอาด บริสุทธิ์เป็นประภัสสร แต่เมื่อมีกิเลสคือ โลภะ โทสะ โมหะเข้ามาครอบงำ ใจดวงนั้นก็จะเป็นคร่ำหมองไม่ผ่องใส เปรียบเสมือนกับน้ำซึ่งปกติใสสะอาด แต่ขุ่นมัวไปเพราะมีสิ่งเจือปน ถ้าอยากให้น้ำกลับมาสดใสเดิม ต้องทำสิ่งที่เจือปนอยู่ ให้ตกตะกอนไป ใจของเราก็เช่นเดียวกัน ถ้าอยากให้มีบริสุทธิ์ผ่องใส ต้องเจริญภาวนา ทำใจให้หยุดนิ่ง เพื่อขจัดกิเลสอาสวะที่ปนเปื้อนให้หมดไป

พระลัมมะลัมพุทฺธเจ้าตรัสไว้ใน ทานสูตร ว่า

“บุคคลให้ทานไม่ได้ด้วยเหตุ ๒ อย่าง คือ ความตระหนี่
๑ ความประมาท ๑ บัณฑิตผู้รู้แจ้ง เมื่อต้องการบุญพึงให้ทานแก่ คนผู้ตระหนี่กลัวยากจน ย่อมไม่ทำอะไรแก่ผู้ใดเลย ความกลัวจนนั้นจะเป็นภัยแก่คนผู้ไม่ให้ คนตระหนี่ย่อมกลัว ความอยากข้าวอยากน้ำ ความกลัวนั้นแหละ จะกลับมาถูกต้องคนพาลทั้งในโลกนี้และโลกหน้า เพราะเหตุนี้ บัณฑิต พึงครอบงำมลทิน กำจัดตระหนี่เสีย แล้วพึงให้ทานเถิด เพราะบุญย่อมเป็นที่พึงของสัตว์ทั้งหลายในโลกหน้า”

การสังเกตว่าผู้ใดตระหนี่ไม่ได้วัดกันตรงที่ความรวยหรือยากจน เป็นกลุ่มชนชั้นสูงหรือชนชั้นกรรมาชีพ แต่ดูที่จิตใจที่

୧୬୩)

จดจำ และการบริจาคทานด้วยจิตเคารพเลื่อมใส คนที่ไม่ตระหนั
เพราะมองเห็นประโยชน์ที่จะบังเกิดขึ้นทั้งในโลกนี้และโลกหน้า
จึงรักในการให้เป็นชีวิตจิตใจ คนเช่นนี้ ความตระหนัครอบงำ
จิตใจไม่ได้ ถ้าเป็นคนจนก็จะสามารถพลิกผันชีวิตให้ร่ำรวยขึ้น
มาได้ด้วยผลบุญ หรือถ้ารวยอยู่แล้ว ก็จะมีรวยยิ่งๆ ขึ้นไป จน
กระทั่งรวยข้ามชาติ ส่วนคนตระหนันั้นมองภพชาติหน้าไม่ออก
จึงมุ่งหน้าสะสมและใช้จ่ายทรัพย์ ไม่มีความคิดที่จะบริจาค
แม้รวยก็รวยเพราะกินบุญเก่า รวยชาติเดียว ทว่าต้องจนอีก
หลายชาติ

*ในตอนนี้อะมาตย์ศึกษาวิธีแก้ความยากจนข้ามชาติของมหาพุทธะกันต่อ ว่าเขามีวิธีการอย่างไร ถึงตอนที่ มหาพุทธะออกปากรับคำที่จะเลี้ยงพระภิกษุรูปหนึ่งในจำนวน ๒๐,๐๐๐ รูปแล้ว เขารีบกกลับบ้านไปชักชวนศรียรรยาคุ่มทุกคู่ยาก ให้ร่วมกันเป็นเจ้าของภาพเลี้ยงพระสัก ๑ รูป ภรรยาก็ไม่ขัดข้อง และกล่าวอนุโมทนาว่า “พื้คิดถูกแล้ว เมื่อชาติก่อนเราไม่ได้ให้อะไรชาตินี้จึงต้องเกิดเป็นคนยากจน เราทั้งสองคนออกไปทำงานรับจ้าง จะต้องสามารถหาอาหารมาถวายพระได้อย่างแน่นอนฉันขออนุโมทนากับพื้ด้วย” จากนั้นทั้งสองคนมุ่งตรงไปยังบ้าน

*มก. บัณฑิตสามเณร เล่ม ๔๑ หน้า ๓๑๙

จนข้ามภพ รวยข้ามชาติ (๒)

๑๕๘

ของเศรษฐี เพื่อขอรับจ้างทำงาน

มหาเศรษฐีเห็นมหาทศตะมาขอรับจ้างทำงาน จึงถามว่า “เธอจะทำอะไรให้ฉันได้บ้างล่ะ” มหาทศตะตอบอย่างนอบน้อมว่า “ท่านเศรษฐีจักให้ทำอะไร ผมทำได้หมดแหละครับ” มหาเศรษฐีบอกว่า “ถ้าอย่างนั้น พรุ่งนี้ ฉันจะเลี้ยงพระ ๓๐๐ รูป เจ้าจงมาผ่าฟืนเถอะ” มหาทศตะดีใจมากที่ได้งานทำ เมื่อได้มีดและขวานมาแล้ว เขาตั้งท่าถกเขมรอย่างเอาจริงเอาจัง อย่างไม่เคยเป็นมาก่อน ใช้ทั้งมีดและขวานผ่าฟืนไปอย่างกระฉับกระฉ่ง ด้วยอาการร่าเริงยิ่งนัก

เศรษฐีสังเกตเห็นมหาทศตะกระตือรือร้นเป็นพิเศษ จึงถามว่า “วันนี้ดูเธอขยันทำงานเหลือเกิน เธอไปได้แรงบันดาลใจมาจากไหน จึงขยันเป็นพิเศษ” มหาทศตะตอบว่า “กระผม กำลังปิติที่จะได้เลี้ยงพระรูปหนึ่ง จึงตั้งใจทำงาน เพื่อจะนำอาหารที่ท่านเศรษฐีเมตตาอมอบให้ไปจัดถวายพระ” เศรษฐีฟังแล้ว ก็อนุโมทนาในความตั้งใจดีของมหาทศตะ ที่จะบริจาคมหาทานในครั้งนี้

ฝ่ายภรรยาของมหาทศตะเข้าไปขอทำงานกับภรรยาเศรษฐี นางได้รับหน้าที่ในการตำข้าวและผัดข้าว ทำไปก็ปลื้มปิติใจไป จนภรรยาเศรษฐีสังเกตเห็น ได้ถามสาเหตุว่า ทำไมจึง

จนข้ามภพ รวยข้ามชาติ (๒)

๑๕๕

รำเรงผิดปกติ นางจึงเล่าเรื่องที่รับเลี้ยงพระ ภรรยาท่านเศรษฐี
ก็อนุโมทนาชื่นชม

วันนั้นทั้งวัน มหาทศตะและภรรยาได้ช่วยกันรับจ้าง
ทำงานที่บ้านเศรษฐี เพื่อหาเงินมาซื้อภัตตาหารเลี้ยงพระ หลัง
จากเสร็จงานแล้ว ท่านเศรษฐีได้ให้ค่าแรงเพิ่มเป็นสองเท่าด้วย
ความเลื่อมใส ใจของคนเรานี้ ทันทีที่คิดจะให้ ก็ได้กลับคืนมา
ยิ่งให้ก็ยิ่งได้ ทั้งสองภรรยาสามียินดีรำเริงว่า ได้ไทยธรรมแล้ว
ตกเย็นจึงกลับบ้านพักผ่อน รุ่งเช้าภรรยารับลูกขึ้นมาจัดแจง
อาหาร ส่วนมหาทศตะไปเก็บผักที่แม่น้ำ ชาวประมงยื่นทอดแหอยู่
ได้ยินเสียงร้องเพลงด้วยความรู้สึกลบยาอารมณ์ของมหาทศตะ
จึงตะโกนถาม เมื่อรู้ว่ามหาทศตะจะเลี้ยงพระ ต่างมีจิตเลื่อมใส
ขอร่วมบุญด้วยการมอบปลาตะเพียน ๔ ตัว ที่เก็บไว้ให้

ขณะมหาทศตะกำลังถือปลากลับบ้าน บัณฑกัมพลศิลา-
อาสน์ของท้าวลักกะก็ร้อน พระองค์ทรงตรวจดูมนุษย์โลกด้วย
ทิพยจักขุ ทรงทราบว่า “มหาทศตะจะถวายภัตตาหารแด่พระ-
ผู้มีพระภาคเจ้า” แต่เนื่องจากอาหารของมหาทศตะไม่ประณีต
พอที่จะถวายพระบรมศาสดา จึงทรงดำริว่า “ถ้ากระไร เราควร
ไปบ้านของมหาทศตะ ทำหน้าที่เป็นพ่อครัว เพื่อจะได้บุญอีก
ส่วนหนึ่ง” จากนั้นได้แปลงกายเป็นมาณพหนุ่ม มุ่งตรงไปที่บ้าน
ของมหาทศตะ บอกว่า ตนเองรู้วิชาปรุงอาหารให้มีรสเลิศ

จนข้ามภพ รวยข้ามชาติ (๒)

๒๐๐

รสอร่อย ใครได้รับประทานแล้ว จะติดอกติดใจกันทุกคน

มหาทุคตะดีใจว่า มีคนมาช่วยทำครัวให้ เพราะตนเอง และภรรยาไม่มีความรู้ในเรื่องการทำครัว ที่ผ่านมานั้น อาหารที่รับประทานแต่ละมื้อ ส่วนมากมักไปเที่ยวขอเขากินประทังชีวิตไปวันๆ เท่านั้น การจะทำอาหารที่ประณีตถวายพระนั้น ไม่เคยเลย เขาได้บอกหนุ่มคนนั้นว่า ตนเองไม่มีเงินค่าจ้างให้ พระอินทร์บอกว่า “หากท่านจะทำอาหารถวายพระ เราไม่ขอรับค่าจ้าง แต่ขอให้เราเป็นผู้มีส่วนแห่งบุญที่ท่านทำไปก็แล้วกัน” มหาทุคตะดีใจมาก ที่ตัดสินใจจะทำความดีที่ทำได้ยาก เคยคิดว่าเป็นปัญหาแต่กลับไม่มีปัญหา จึงรู้สึกปลื้มใจตลอดเวลา จากนั้นก็เชิญหนุ่มแปลกหน้าผู้ใจดี เข้าไปทำอาหารในครัว ส่วนตนเองก็ไปนิมนต์พระมาฉันภัตตาหารที่บ้าน

เช้าวันนั้น ผู้นำบุญได้กราบนิมนต์ภิกษุให้ไปรับภัตตาหารตามบ้านต่างๆ ตามบัญชีรายชื่อที่จดไว้จนครบ แต่ลืมแบ่งพระไว้ให้แก่มหาทุคตะ เมื่อมหาทุคตะมาขอรับพระ ก็ไม่มีให้ ทำให้มหาทุคตะรู้สึกเสียใจเป็นอย่างยิ่ง เสมือนหอกคมกริบแทงที่หัวใจหมดแรงทรุดกายลงนั่งกอดเข่าร้องไห้ วิงวอนขอแบ่งพระสักรูปหนึ่งจากเจ้าภาพทั้งหลาย มหาชนเห็นอาการเศร้าโศกของมหาทุคตะแล้วเกิดความสงสาร พากันดำนิผู้ชักชวนเขาทำบุญ

จนข้ามภพ รวยข้ามชาติ (๒)

๒๐๑

ว่าท่านได้ทำกรรมหนักเสียแล้ว ที่ลืมนแบ่งพระภิกษุให้มหาทุกตะ แม้ทุกคนจะสงสาร แต่ไม่มีใครยอมแบ่งพระภิกษุให้ ด้วย เสียตายบุญที่ตนจะได้รับ บัณฑิตผู้นั้นรู้สึกละเอียดใจมาก ได้ กล่าวขอโทษ และแนะนำว่า “สหายเอ๋ย ยังมีพระผู้ทรงพระคุณ อันยิ่งใหญ่เหลืออยู่อีกองค์หนึ่ง คือ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้า ท่านมีบุญ พระองค์ก็คงจะรับอาราธนาเป็นแน่”

มหาทุกตะรู้สึกว่ ตนเองพบปัญหาใหญ่ขึ้นทุกขณะ เพราะขณะนี้ตนมีศรัทธา มีไทยธรรม แต่ไม่มีพระมาเป็นเนื้อนา-บุญ ส่วนพระบรมศาสดานั้นเล่า ทรงมีอุปนิสัยเป็นบุคคล สำคัญมากมาย การที่พระพุทธรองค์จะทรงรับนิมนต์เราผู้ไม่มี ชื่อเสียงเลย คงเป็นการยากเหลือเกิน ถึงอย่างไรในใจก็ไม่ยอม ลั่นหวัง มุ่งหน้าไปที่ประตูพระคันธกุฎีของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ส่วนพระบรมศาสดา จะทรงรับนิมนต์หรือไม่ เรื่องราวจะเป็น อย่่างไรต่อไป คงต้องมาศึกษากันในตอนต่อไป

สำหรับข้อคิดในตอนนี คือ ทุกอย่างก้าวของชีวิต ก่อนจะ พบกับความสำเร้ง มักต้องเผชิญกับอุปสรรคนานัปการ เราเป็น ยอดนักสร้างบารมี ต้องเอาชนะปัญหาและอุปสรรคนั้นให้ได้ เหมือนเรือที่ต้องฝ่าคลื่นลม เมื่อสามารถฝ่าคลื่นลมมรสุมมาได้ ก็สามารรถเข้าจอดเทียบท่าได้สำเร้ง เมื่อตั้งใจทำความดีอะไรแล้ว

จ น ข้ามภ พ รว ย ข้ามชาติ (๒)

๒๐๒

อย่าได้หวั่นไหวต่อปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น อุปสรรคมิได้
ให้ข้าม ปัญหามิไว้ให้แก้ ไม่ได้มิไว้ให้กลุ้ม ถ้าเราเอาชนะปัญหา
ด้วยปัญญา ย่อมจะพบกับความสำเร็จ ขอให้พวกเรามองไปที่
เป้าหมาย และเพียรพยายามจนกว่าจะประสบความสำเร็จกัน
ทุกคน

๒๑

จนข้ามภพ
รวบข้ามชาติ
(๓)

บุรุษผู้เป็นบัณฑิต

ไม่ควรทอดย

ควรมุ่งหมายจนกว่าจะประสบความสำเร็จ

จนข้ามภพ รวยข้ามชาติ (๓)

๒๐๕

ในสถานการณ์ปัจจุบัน ที่โลกผันผวนอยู่ตลอดเวลา มนุษย์กำลังประสบปัญหาเรื้อรอบด้านจนทำให้เกิดความท้อแท้ เบื่อหน่าย สับสนในชีวิต หมดกำลังใจที่จะก้าวเดินต่อไป ในภาวะเช่นนี้ หากมีใครสักคนที่เข้าใจ และคอยให้กำลังใจ ก็จะทำให้ความรู้สึกดีขึ้น แต่ในความเป็นจริง ใครสักคนที่ว่านั้น มีใช้ว่าจะหาได้ง่ายๆ ดังนั้นบุคคลที่จะให้กำลังใจเราได้ดีที่สุดก็คือ ตัวของเราเอง ไม่ควรคิดว่า เรื่องนั้นเป็นปัญหา ทุกปัญหาล้วนมีวิธีแก้ไข ฉะนั้นปัญหาจึงมีไว้ให้แก้ ไม่ใช่มีไว้ให้ลุ่ม ขอเพียงเราเดินออกจากปัญหา และทำจิตใจให้สงบ ก็จะมีทางออก ถ้าเรารู้จักคำว่า หยุด ชีวิตย่อมจะพบความสุขมากกว่าที่เป็นอยู่ ใจหยุดนิ่งจะทำให้พบหนทางสว่าง ที่จะนำพาเราไปสู่อิสรเสรี เป็นตัวของตัวเอง และได้เข้าถึงความสุขอันเป็นอมตะ คือ พระนิพพาน

พระลัมมะลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน จุฬชนกชาดก ว่า

“วายเมเถว ปุริโส น นิพพินฺตเยยฺย ปณฺธิโต

บุรุษผู้เป็นบัณฑิต ไม่ควรท้อถอย ควรมุ่งหมายจนกว่า
จะประสบความสำเร็จ”

อริยาถ้อยอย่างหนึ่งของพระบรมโพธิสัตว์ที่น่าศึกษา คือ เมื่อท่านตัดสินใจทำอะไรแล้ว จะไม่ย่อท้อ หากไม่สำเร็จเป็นไม

จนข้ามภพ รวยข้ามชาติ (๓)

๒๐๖

เลิกลาจะไม่ตามใจกิเลส เพราะรู้ว่ากิเลสคือสิ่งที่ชักจูงใจให้ตกต่ำ ต้องเวียนวนอยู่ในมหาสมุทรแห่งทุกข์ในสังสารวัฏ ไม่สามารถข้ามขึ้นสู่ฝั่งพระนิพพานได้ เพราะฉะนั้นพระบรมศาสดาจึงทรงสั่งสอนให้พุทธสาวกมีความเพียรไม่ลดละ เพราะคนจะล่องพ้นจากทุกข์ได้เพราะความเพียร หากย่อหย่อนแล้ว ความสำเร็จที่ตั้งไว้จะไกลออกไป แม้การสั่งสมบุญก็ต้องมีความเพียร มีใจจดจ่อ ไม่ย่อท้อเมื่อเจออุปสรรค

อุปสรรค นอกจากแปลว่าสิ่งขวางกั้นการทำความดีของเราแล้ว นักปราชญ์ยังให้ไว้อีกนัยหนึ่งว่า อุปสรรค แปลว่า เข้าใกล้สวรรค โกล่ความสุขและความสำเร็จ ดังนั้นเมื่อพบเจออุปสรรค ก็ให้ตีใจเถิดว่า เราใกล้จะประสบความสำเร็จแล้ว

สำหรับตอนนี้ เรามาติดตามเรื่องราวของมหาทศตะ ผู้ไม่ย่อท้อในการทำความดีกันต่อ ตอนที่แล้วได้กล่าวถึงมหาทศตะเสียใจที่ผู้นำบุญมัวแต่สละวณจนหลงลืม ทำให้เขาไม่มีเนื่อนาบุญไปฉนภัตตอาหารที่บ้าน ทว่าผู้นำบุญได้ชี้ทางสว่างให้ว่า อย่าเพ่งโทษแต่ใจ พระบรมศาสดาทรงเป็นผู้อนุเคราะห์คนยากคนจน ขอให้ไปทูลอาราธนาพระพุทธรองค์เถิด

*วันนั้น พระบรมศาสดาทรงตรวดูสัตว์โลก ในเวลา

จนข้ามภพ รวยข้ามชาติ (๓)

๒๐๓

ใกล้รุ่ง ทรงเห็นมหาทศตะเข้ามาในชายพระญาณ ทรงทราบวามหาทศตะคิดจะเลี้ยงพระ ได้ตั้งใจทำงานรับจ้างเพื่อทำบุญ แต่วามหาทศตะจะไม่ได้เลี้ยงพระ เนื่องจากคนที่มาบอกบุญลืมนแบ่งพระให้ มีแต่เรตถาคตเท่านั้น ที่เป็นที่พักของมหาทศตะในครั้งนี้ เมื่อทรงเห็นเช่นนั้นแล้ว ทรงทำสรีริกงแต่เช้าตรู่ แล้วเสด็จเข้าสู่พระคันธกุฎี ประทับนั่งรอคอยเวลาที่จะส่งเคราะห์มหาทศตะ

ฝ่ายมหาทศตะ เมื่อได้รับคำแนะนำแล้ว ได้มุ่งหน้าไปสู่พระคันธกุฎี ซึ่งมีทั้งพระเจ้าแผ่นดิน และพระบรมวงศานุวงศ์พร้อมทั้งเหล่ามหาเศรษฐีทั้งหลายที่กำลังรอคอยรับบาตรจากพระบรมศาสดา ทุกท่านต่างพูดห้ามปรามมหาทศตะว่า “เวลานี้ไม่ใช่เวลามาขออาหาร เจ้าจงออกไปเสียก่อน” เพราะที่ผ่านมายุเคยเห็นแต่มารอคอยรับอาหารที่เหลือหลังจากพระฉันเสร็จแล้ว มหาทศตะตอบว่า “ข้าพระองค์ไม่ได้มาขออาหาร แต่มาเพื่อถวายบังคมพระบรมศาสดาต่างหาก” เขาชบศิริษะลงที่ธรณีพระคันธกุฎี ถวายบังคมด้วยเบญจางคประดิษฐ์ พลากรบาทูลเสียงดังว่า “ผู้ที่ยากจนกว่าข้าพระองค์ ในเมืองนี้ไม่มีอีกแล้ว พระเจ้าข้า ขอพระองค์ทรงเป็นที่พึ่งแก่ข้าพระองค์เถิด ขอทรงทำความสงเคราะห์แก่ข้าพระองค์เถิด”

จนข้ามภพ รวยข้ามชาติ (๓)

๒๐๘

ธรรมดาของพระลัมมาลัมพุทเจ้า ทรงอนุเคราะห์ชนทุกชั้น ด้วยพระมหากรุณาธิคุณ พระองค์ทรงรับอาราธนา แล้วประทานบาตรแก่มหาทุกตะ มหาทุกตะรับบาตรไปด้วยความดีใจเหมือนหนึ่งได้มหาสมบัติจักรพรรดิ น้ำตาไหลอาบแก้ม ด้วยความปลาบปลื้มปีติยินดี แม้พระราชามหาอำมาตย์ จะอ้อนวอนขอบาตร หรือต่อรองขอซื้อบาตร ด้วยราคาเป็นแสน เขาก็ไม่ยอมขาย เพราะมหาทุกตะเป็นผู้มีปัญญา เห็นว่าบุญเท่านั้นที่จะเป็นสมบัติติดตัวไปได้ ทั้งในภพนี้และภพเบื้องหน้า จึงไม่ยอมยกบุญนี้ให้แก่ใคร บุญใหญ่นี้ไม่ใช่ของสาธารณะสำหรับคนทั่วไป จึงตอบปฏิเสธว่า “สิ่งที่ข้าพเจ้าปรารถนาที่สุดเวลานี้คือบุญ แม้เอาทรัพย์สมบัติมากองเท่าภูเขา ข้าพเจ้าก็ไม่ต้องการ” เมื่อมหาทุกตะไม่ให้บาตรกับใคร ก็ไม่มีผู้ใดสามารถมาขื้อแย่งเอาบาตรที่พระบรมศาสดาทรงประทานให้ได้

ฝ่ายพระเจ้าแผ่นดิน ทรงดำริว่า มหาทุกตะ แม้เขาจะเอาทรัพย์มาล่อ ก็ไม่ยอมให้บาตรของพระศาสดาแก่ใคร ช่างมีใจเด็ดเดี่ยวจริงหนอ ถ้าอย่างไร หลังจากมหาทุกตะถวายไทยธรรมแล้ว เราจึงจะทูลอาราธนาพระบรมศาสดาไปรับภัตตาหาร ที่พระราชมณเฑียรทีหลังก็ได้ จากนั้นต่างชักชวนกันตามเสด็จพระบรมศาสดาไปที่บ้านของมหาทุกตะ

จนข้ามภพ รวยข้ามชาติ (๓)

๒๑๐

ถวายอาหารหวานคาว น้ำดื่ม น้ำล้างพระหัตถ์ด้วยความเลื่อมใส เมื่อพระบรมศาสดาเสวยภัตตาหารแล้ว ทรงอนุโมทนาในกุศลจิตศรัทธาของมหาพุทธะ จากนั้นเสด็จลุกจากอาสนะเพื่อกลับพระวิหาร พระอินทร์ทรงบอกให้มหาพุทธะรับบาตร และตามส่งพระบรมศาสดา มหาพุทธะรีบเข้าไปประคองบาตร ตามเสด็จด้วยความปลื้มปิติในบุญใหญ่ครั้งนี้ ส่วนเรื่องราวจะเป็นอย่างไร ต้องติดตามในตอนต่อไป

สำหรับตอนนี้มีข้อคิดเล็กๆ น้อยๆ ฝากทุกท่านว่า ถ้าเราตั้งใจทำความดีแล้ว ต้องทำให้สำเร็จ อย่าย่อท้อ ชีวิตจะงดงามและมีคุณค่าเมื่อก้าวข้ามอุปสรรค ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจะอยู่กับเราไม่นาน ไม่ช้าย่อมหดไป ขอเพียงเราอย่ายอมแพ้ ยอดนักสร้างบารมีทั้งหลายในกาลก่อน ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตเพราะท่านซึ่งช่วงสร้างบารมีในยุคที่ลำบากยากเข็ญ กระแสบุญจะส่งผลแรงในช่วงนั้น เนื่องจากเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก ดังนั้นผู้ที่ทำได้ต้องมีกำลังใจสูงส่ง เมื่อสามารถทำได้ จะเกิดมหาปิติ ส่งผลให้กระแสธารแห่งบุญ ที่สอดละเอียดซอกลงมาในกลางกาย มีกำลังใจมากเป็นพิเศษ จนสามารถพลิกผันชีวิตของผู้นั้นให้ประสบความสำเร็จและได้ดียิ่งกว่าใครๆ ทั้งหมดเพราะฉะนั้นสู้ต่อไป สู้จนกว่าจะได้ชัยชนะ จนกว่าจะถึงที่สุดแห่งธรรมกันทุกๆ คน

๒๔

จนข้ามภพ
รวยข้ามชาติ
(๔)

ท่ายกก่อนแต่จะให้ท่าน เป็นผู้ดีใจ กำลังให้ท่านอยู่
ย่อมยังจิตให้เลื่อมใสครั้นให้ท่านแล้วย่อมปลื้มใจนี้เป็นยัญสมบัติ

จนข้ามภพ รวยข้ามชาติ (๔)

๒๑๓

เราเกิดมากพหนึ่งชาติหนึ่ง ต้องตั้งใจสั่งสมบุญบารมีให้เต็มเปี่ยม ครึ่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังเป็นพระบรมโพธิสัตว์ กำลังสั่งสมบารมีอยู่นั้น พระองค์มิได้หวาดหวั่นต่ออุปสรรคใดๆ ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้น แม้ต้องสละทรัพย์ อวัยวะ หรือแม้กระทั่งชีวิต พระองค์ไม่ได้หวั่นไหวแต่อย่างใด คิดแต่เพียงว่าเกิดมากพชาติหนึ่ง ต้องสั่งสมบุญบารมีให้เต็มเปี่ยม เพื่อให้ได้บรรลुเป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พวกเราก็เช่นเดียวกัน แม้มีอุปสรรคมาขัดขวางหนทางการสร้างบารมี จงอย่าหวั่นไหว ให้มีใจมุ่งมั่นและก้าวไปสู่จุดหมายปลายทาง เราย่อมจะพบกับความสำเร็จอย่างแน่นอน

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ทานสูตร ว่า

“ปุพฺพเพว ทานา สุมโน	ททํ จิตฺตํ ปสาทเย
ทตฺวา อตฺตมโน โหติ เอสา	ยถฺยสฺส สมฺปทา
วितฺราโค วิตฺโทโส	วิตโมโห อนาสโว
เขตฺตํ ยถฺยสฺส สมฺปนฺนํ	สยฺยตฺตา พุรฺทุมจาริโน
สยํ อจฺจยิตฺวาน	ทตฺวา สเกหิ ปาณิกิ
อตฺตโน ปฺรโต เจโส	ยถฺยโม โหติ มหปฺปโล
เอวํ ยชิตฺวา เมธาวิ	สทฺธโร มุตฺเตน เจตฺสา
อပ္พยาปชฺฌํ สุขํ โลกํ	ปญฺหิตฺโต อูปปชฺชติ

จนข้ามภพ รวยข้ามชาติ (๔)

๒๑๔

ตายก่อนแต่จะให้ทาน เป็นผู้ดีใจ กำลังให้ทานอยู่ ย่อมยังจิตให้เลื่อมใส ครั้นให้ทานแล้วย่อมปลื้มใจ นี่เป็น ยัญสมบัติ ปฏิภาหผู้สำรวจประพฤติพรหมจรรย์ทั้งหลาย คือท่านผู้ปราศจากราคะ ปราศจากโทสะ ปราศจากโมหะ ไม่มีอาสวะ ย่อมเป็นเขตที่ถึงพร้อมแห่งยัญ ทายกต้อนรับ ปฏิภาหด้วยตนเอง ถวายทานด้วยมือตนเอง ยัญนั้นย่อมมี ผลมาก เพราะตน (ทายกผู้ให้ทาน) และเพราะผู้อื่น (ปฏิภาห) ทายกผู้มีปัญญา มีศรัทธาเป็นบัณฑิต มีใจพ้นจากความ ตระหนี่ ครั้นบำเพ็ญทานอย่างนี้แล้ว ย่อมเข้าถึงโลกที่เป็นสุขไม่มีความเบียดเบียน”

ผู้มีปัญญาแท้จริง ไม่ใช่วัดกันที่เขารับปัญญาในการศึกษา เล่าเรียน หรือความรู้ความสามารถในการทำงานเท่านั้น สิ่งนี้เป็นเพียงความรู้ที่ทำให้ติดอยู่ในโลก แต่เขาวัดกันตรงที่ใครมี ปัญญาช่วยตนเองให้รอดพ้นจากภัยทั้งหลาย ทั้งภัยในโลกนี้ และภัยในสังสารวัฏ ไม่พลัดตกไปในอบายภูมิ สามารถดำรง ชีวิตอยู่แต่ในสุคติภูมิ และสร้างได้ดีอย่างเต็มที่ คนที่เกิด มาแล้ว ละเว้นความชั่วทุกชนิด ทำแต่บุญกุศล หมั่นทำใจให้ใส สะอาดบริสุทธิ์ จนได้เข้าถึงความเต็มเปี่ยมของชีวิต อย่างนี้ เรียกว่า เป็นผู้มีปัญญาอย่างแท้จริง

จนข้ามภพ รวยข้ามชาติ (๔)

๒๑๕

ผู้มีปัญญาไม่จำกัดว่าต้องเป็นชนชั้นสูง หรือมีสถาบันบรรดาศักดิ์เท่านั้น คนที่ยากจน หรือไม่ได้รับการศึกษา แต่หากรู้คุณค่าของความเป็นมนุษย์ เชื่อเรื่องบุญเรื่องบาป เชื่อในกฎแห่งกรรม เชื่อเรื่องโลกนี้โลกหน้า เป็นต้น ไม่มีความตระหนี่อยู่ในใจ ไม่ประมาทในชีวิต มุ่งหน้าทำความดีอย่างไม่ลดละ ก็ถือว่าเป็นผู้มีปัญญาฉลาดในการสร้างกุศลธรรม เหมือนอย่างวิถีชีวิตของมหาฤคตะ ที่จะได้ศึกษากันต่อไปตอนนี้

อันที่จริงแล้ว มหาฤคตะนั้นเคยเป็นเศรษฐีในภพชาติก่อนๆ แต่เพราะประมาทในชีวิต เรียกว่ารวยแล้วประมาท ไม่ให้ทาน ทำให้ในภพชาตินี้ต้องกลายเป็นคนยากจนอนาถา เป็นชนชั้นต่ำ อาศัยได้กัลยาณมิตรชักชวนให้ทำบุญ ทำให้เกิดกุศลจิต ประกอบกับมีปัญญาสามารถสอนตนเองได้ จึงโชคได้ทำบุญถูกหลักวิชา ดังที่หลวงพ่อด้ายกพุทธพจน์ขึ้นมากล่าวข้างต้นคือทั้งก่อนให้ ขณะให้ และหลังให้ มีจิตเลื่อมใส วัตถุทานของท่านนั้นบริสุทธิ์ ปฏิภาณ คือพระลัมมะลัมพุทธเจ้าก็บริสุทธิ์ ผลบุญอันยิ่งใหญ่ไพศาลจึงบังเกิดขึ้น ในปัจจุบันทันตาเห็น

*ครั้งก่อนได้กล่าวถึงตอนที่มหาฤคตะ มีโอกาสถวายภัตตาหารแด่พระบรมศาสดา ซึ่งกว่าจะได้ทำบุญครั้งนี้ ต้อง

จนข้ามภพ รวยข้ามชาติ (๔)

๒๑๖

ฝ่าฟันอุปสรรคนานัปการ เมื่อเสร็จภารกิจได้ตามไปส่งเสด็จที่
พระวิหาร ส่วนพระอินทร์ก็เสด็จกลับสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ใน
ขณะนั้น สิ่งมหัศจรรย์ที่ไม่มีใครคาดฝันพลันบังเกิดขึ้น ฝนรדתะ
๓ ประการ ตกลงมาเต็มบ้าน จนล้นออกมานอกบ้าน ภายใน
บ้านไม่มีที่ว่างเลย ภรรยาของมหาฤๅษีต้องจูงลูกๆ ออกไปยืน
อยู่ข้างนอก

ฝ่ายมหาฤๅษีก็กลับจากวิหารเห็นเหตุอัศจรรย์เช่นนั้น
บังเกิดมหาปีติ ขนลุกไปทั่วสรรพางค์ ปลื้มใจว่า ฝนรדתะ ๓
ประการ ตกเพราะพุทธานุภาพอันไม่มีประมาณ รวมทั้ง
บุญญานุภาพที่ตัวได้ทำในวันนี้ จากนั้นเขารับไปยังราชสำนัก
พลากรบาทูลพระราชาว่า “บ้านของข้าพระองค์เต็มไปด้วยรדתะ
๓ ประการ ขอพระองค์ทรงให้ราชบุรุษนำเกวียนไปขนทรัพย์
นั้นมาเถิด พระเจ้าข้า”

พระราชาทรงอัศจรรย์ในทานที่มหาฤๅษีถวายแต่พระ-
สัณมาสัณพุทธเจ้า ทำให้เกิดผลบุญทันตาเห็น ทรงส่งเกวียน ๑,๐๐๐
เล่ม ไปขนสมบัติมาเทลงที่พระลานหลวง กองทรัพย์ได้สูง
ประมาณเท่าต้นตาล พระราชารับสั่งให้ชาวเมืองประชุมกัน
พลาตรัสถามว่า “ในเมืองนี้ มีใครมีทรัพย์มากถึงเพียงนี้บ้าง”
ชาวเมืองทูลว่า “ไม่มี พระเจ้าข้า” พระราชาเห็นว่า สมบัติเหล่านี้

จนข้ามภพ รวยข้ามชาติ (๔)

๒๑๓

เป็นของมหาทศตะที่ได้มาด้วยบุญ จึงทรงแต่งตั้งให้เป็นมหา-
เศรษฐีประจำเมือง

พระราชชาติได้ตรัสบอกสถานที่ที่จะสร้างบ้านใหม่ให้กับ
เศรษฐีคนใหม่ ซึ่งสถานที่ตรงนั้นเคยเป็นบ้านของเศรษฐีเก่า
คนหนึ่ง ขณะที่เศรษฐีใหม่เข้าไปดูพื้นที่ และคนงานกำลังแผ้ว
ถางพื้นที่ให้เรียบนั้น หม้อทรัพย์ได้ผุดอ้อดัดเยียดกันขึ้นมา
สร้างความแตกตื่นและอัศจรรย์ใจให้กับคนงาน และท่านเศรษฐี
ใหม่เป็นอย่างยิ่ง พระราชชาติรับสั่งว่า “หม้อทรัพย์เกิดเพราะบุญ
ของเธอนั่นเอง เพราะฉะนั้นเธอจึงเป็นเจ้าของหม้อทรัพย์
เหล่านั้นเกิด”

เศรษฐีใหม่ปลูกบ้านหลังใหม่ที่ใหญ่โตกว่าเดิมหลายเท่า
วิถีชีวิตใหม่ได้เริ่มขึ้น จากที่เคยยากจนอนาถาก็กลายมาเป็น
มหาเศรษฐีในชั่วข้ามคืน แต่ด้วยความตระหนักในบุญว่า เป็นที่พึง
เป็นสิ่งที่อยู่เบื้องหลังความสุข และความสำเร็จทุกอย่าง เขาจึง
ไม่ประมาทเหมือนภพชาติในอดีตอีก ได้ถวายมหาทานแด่ภิกษุ
สงฆ์มีพระพุทธเจ้าเป็นประมุขตลอด ๗ วัน และตั้งใจมั่นว่า จะ
ไม่ขอลงข้ามชาติอีกต่อไป ได้บำเพ็ญบุญถวายทานแด่ภิกษุสงฆ์
รวมไปถึงคนยากจนอนาถา ที่มาขอพึ่งพาอาศัยจนตลอดชีวิต
เมื่อละโลกไปแล้ว ได้บังเกิดในเทวโลก เสวยทิพยสมบัติสิ้น

จนข้ามภพ รวยข้ามชาติ (๔)

๒๑๘

พุทธรักษาหนึ่ง

ในสมัยพุทธกาล ท่านได้จุติจากสวรรค์ ถือกำเนิดใน
ครุฑธิดาคนโตของตระกูลอุปถัมภ์ของพระสารีบุตรเถระ ใน
กรุงสาวัตถี ท่านที่หม่อมญาติรู้ว่า ธิดาคนโตตั้งครรภ์แล้ว ได้นำ
เครื่องบำรุงครรภ์มามอบเป็นบรรณาการมากมาย การแพ้ครรภ์
ของนางเป็นไปเพื่อบุญกุศล คืออยากถวายทานแด่ภิกษุ ๕๐๐ รูป
โดยมีท่านพระสารีบุตรเป็นประธาน ถวายภัตตาหารที่ปรุงด้วย
ปลาตะเพียน เมื่อภิกษุสงฆ์ฉันเสร็จ นางจึงค่อยรับประทานที่หลัง
จากนั้นอาการแพ้ท้องจึงค่อยระงับไป ต่อมาในงานมงคลอื่นๆ เช่น
วันคลอด วันโกนจุก วันนุ่งผ้าใหม่ เมื่อนางปรารถนาเหตุแล้ว ได้
ถวายสังฆทานแด่ภิกษุสงฆ์ ๕๐๐ รูป ทุกครั้งไป

เมื่อเด็กคลอดออกมา มารดาของเด็กได้ขอร้องให้พระ-
สารีบุตรเถระ ช่วยตั้งชื่อให้ พระเถระถามว่า “วันที่ทารกน้อย
เกิดนั้น มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นเป็นพิเศษบ้าง” มารดาของเด็ก
ตอบว่า “ท่านผู้เจริญ ตั้งแต่เด็กคนนี้ถือปฏิสนธิในครรภ์ของดิฉัน
คนในบ้านนี้ ที่ปัญญาอ่อน หรือพูดไม่รู้เรื่อง ก็กลายเป็นคนฉลาด”
พระเถระจึงตั้งชื่อให้ว่าหนูน้อยบัณฑิต อีกทั้งทั้งมารดาของเด็กเชื่อว่า
ลูกของนาง ต้องเป็นผู้มีบุญมาเกิดอย่างแน่นอน จึงตั้งใจว่า
เมื่อโตขึ้น หากลูกชายอยากครองเรือน ก็จะไม่ขัดข้อง และหาก

จนข้ามภพ รวยข้ามชาติ (๔)

๒๑๕

ปรารถนอยากบวชก็จะอนุโมทนา หนูน้อยบัณฑิตจะได้เป็นมหา-
เศรษฐีประจำเมือง หรือจะเป็นอะไร ต้องติดตามในตอนต่อไป

เราจะเห็นว่า การถวายทานด้วยเจตนาอันแรงกล้า
ด้วยปัญญาที่ผ่องแผ้ว ด้วยใจที่เบิกบานผ่องใส และได้ถวายแด่
พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งเป็นเนื้อนาบุญอันเลิศ ทานที่ถวาย จะ
ให้ผลทันตาเห็นเป็นที่น่าอัศจรรย์ ดังตัวอย่างข้างต้น แสดง
ว่าการทำบุญถูกเนื้อนาบุญ เป็นสิ่งสำคัญมาก แม้ปัจจุบันเรา
ไม่มีโอกาสทำบุญกับพระพุทธรูป แต่พวกเราทั้งหลายก็ยังนับ
ว่าโชคดี ที่มีภิกษุสงฆ์ผู้ประพฤติปฏิบัติชอบ เป็นเนื้อนาบุญอัน
ประเสริฐ เป็นผู้ควรแก่ทักษิณาทานของเรา ดังนั้นในช่วงเข้า
พรรษานี้ ให้หมั่นสั่งสมบุญกุศล ด้วยการให้ทาน รักษาศีล และ
เจริญภาวนา ทำกันให้เต็มที่ ให้เป็นพรรษาแห่งมหากุศล และ
เป็นพรรษาแห่งการบรรลุนิพพานของพวกเราทุกๆ คน

๒๕

จ น ขั ำ ม ภ พ ร ว ย ขั ำ ม ช ำ ตี (๕)

ขุมทรัพย์คือบุญ ไม่สาธารณะแก่ชนเหล่าอื่น โจรลักไป
ไม่ได้ บุญนิธินั้นใดติดตนไปได้ ปราศญ์พึงทำบุญนิธินั้น
บุญนิธินี้ให้สมบัติที่พึงใคร่แก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย เทวดา
และมนุษย์ทั้งหลายปรารถนานักซึ่งอิฐผลใด ๆ อิฐผลนั้น ๆ
ทั้งหมด อันเทวดาและมนุษย์เหล่านั้นย่อมได้ด้วยบุญนิธินี้

จนข้ามภพ รวยข้ามชาติ (๕)

๒๒๒

พระลัทธิลัทธิพุทธเจ้าทรงมีอานุภาพไม่มีประมาณ เป็นบุคคลอลังการโดยเกินกว่าการนึกคิดคาดเดาของมนุษย์และเทวาทกว่าพระองค์จะมีพุทธอานุภาพที่ไม่มีใครเทียบได้นี้ ต้องสร้างบารมีมาอย่างน้อย ๒๐ อสงไขย กับอีก ๑๐๐,๐๐๐ มหากัป ได้ทุ่มเทชีวิตจิตใจในการสร้างบารมีไม่เคยย่อท้อแม้แต่ภพชาติเดียว พระมหากรุณาของพระองค์ในการที่จะช่วยเหลือสรรพสัตว์ให้หลุดพ้นจากความทุกข์ทรมานนั้น กว้างใหญ่ไพศาลเกินกว่าจักรวาล เราทั้งหลายจึงควรยึดพระองค์เป็นแบบอย่างในการสร้างบารมี เพื่อไปให้ถึงที่สุดแห่งธรรม และให้หมั่นตรึกระลึกนึกถึงพระพุทธรูปคุณอันไม่มีประมาณ แล้วตั้งใจสร้างบารมีตามอย่างพระองค์ ด้วยการหมั่นฝึกใจให้หยุดนิ่ง ให้เข้าถึงพระรัตนตรัยภายใน คือ เข้าถึงพระธรรมภายในตัวให้ได้กันทุกคน

พระลัทธิลัทธิพุทธเจ้าตรัสไว้ใน นิริกัณทสูตร ว่า

“ขุมทรัพย์คือบุญ ไม่สาธารณะแก่ชนเหล่าอื่น โจรลักไปไม่ได้ บุญนิธินั้นใดติดตนไปได้ ปราชญ์พึงทำบุญนิธินั้น บุญนิธินี้ให้สมบัติที่พึงใคร่แก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย เทวดาและมนุษย์ทั้งหลายปรารถนาซึ่งซึ่งอิฏฐผลใดๆ อิฏฐผลนั้นๆ ทั้งหมด อันเทวดาและมนุษย์เหล่านั้นย่อมได้ด้วยบุญนิธินี้

ความเป็นผู้มีผิวพรรณงาม ความเป็นผู้มีเสียงไพเราะ ความเป็นผู้มีทรวดทรงดี ความเป็นผู้มีรูปสวย ความเป็นอธิปัตติ

จนข้ามภพ รวยข้ามชาติ (๕)

๒๒๔

ทะเลบุญ คอยหนุนนำเราให้ประสบความสำเร็จ
บางท่านอาจสงสัยว่า บุญนิธินี้ฝังไว้ตรงไหน สามารถขุดมา
ใช้ได้อย่างไร มองเห็นเป็นรูปธรรมเหมือนขุมทรัพย์ทั่วๆ ไปได้ไหม

บุญไม่ใช่เป็นเพียงคำกล่าวในเชิงนามธรรมอย่างเดียว
เมื่อใดเราทำใจหยุดใจนิ่งได้อย่างสมบูรณ์ จะไปรู้ไปเห็นได้ว่า
บุญนั้นมีลักษณะเป็นดวงกลมๆ ใสๆ เรียกว่าดวงบุญ ติดอยู่ที่
ศูนย์กลางกายของมนุษย์ทุกๆ คน ดวงโตบ้าง ดวงเล็กบ้าง
ตามแต่กำลังบุญของแต่ละคน และในกลางดวงบุญนั้น มีสมบัติ
ทั้งหลาย ทั้งรูปสมบัติ ทรัพย์สมบัติ คุณสมบัติ ลาภ ยศ สรรเสริญ
สุข มรรคผลนิพพาน คือ มีสมบัติทั้งที่เป็นโลกียทรัพย์ และอริย-
ทรัพย์ซ่อนอยู่ในกลางดวงบุญ สายสมบัติจะเชื่อมโยงมาที่กลาง
กายนั้น

บางคนสายสมบัติยาว บางคนสายสมบัติสั้น บางคน
ขาดตอนเป็นช่วงๆ สายสมบัติมาจากต้นแหล่งแห่งบุญที่อยู่ลึกๆ
ละเอียดๆ ในภพอันวิเศษ มาเชื่อมโยงที่กลางกาย เมื่อสาย
สมบัติเชื่อมโยงติดแน่น จะดึงดูดสมบัติหยาบในเมืองมนุษย์มา
ให้เราใช้สร้างบารมี อย่างไม่รู้จักหมดจักสิ้น ถ้าสายสมบัติเชื่อม
ติดกับกลางกายแล้ว มนุษย์จะพร้อมด้วยสมบัติทั้งหลาย
เป็นอยู่ได้ด้วยบุญ เมื่อปรารถนาสิ่งที่ดี ย่อมจะสมความ
ปรารถนาในทุกครั้ง

จนข้ามภพ รวยข้ามชาติ (๕)

๒๒๕

*เหมือนอย่างบัณฑิตสามเณร ผู้ได้บรรลุลหรรณเป็นพระอรหันต์ตั้งแต่เยาว์วัย เพราะอาศัยบุญที่ได้สั่งสมไว้อย่างดีแล้วในอดีต วันนี้เรามาติดตามเรื่องราวของท่านในตอนอวสาน ครั้นหนูน้อยบัณฑิตมีอายุได้ ๗ ขวบ บุญในตัวกระตุ้นเตือนให้หนูน้อยอยากออกบวช เพื่อทำพระนิพพานให้แจ้ง เมื่อปรารถนาอยากบวชกับมารดา มารดาก็นุโมทนาบุญด้วย และได้พาหนูน้อยไปมอบถวายแด่พระสารีบุตรเถระ

หนูน้อยบัณฑิตได้บรรพชาเป็นสามเณร ท่านฝึกตนเองอยู่ ๗ วัน ในวันที่ ๘ ของการบวช ขณะที่สามเณรบัณฑิตกำลังเดินบิณฑบาตตามหลังพระเถระอยู่นั้น ได้เห็นเหมืองแห่งหนึ่ง จึงเรียนถามพระสารีบุตรว่า “สิ่งนี้เขาเรียกว่าอะไร มีไว้ทำอะไรครับ” พระสารีบุตรตอบว่า “เขาเรียกว่าเหมือง มีไว้สำหรับขุดน้ำเข้าไปในนาข้าว” สามเณรถามต่อว่า “น้ำมีจิตไหมครับ” พระเถระตอบว่า “น้ำไม่มีจิตหรอก สามเณร”

สามเณรเกิดความคิดว่า “ถ้าคนทั้งหลายขุดน้ำซึ่งไม่มีจิตเข้าไปสู่ที่ที่ตนปรารถนา แล้วทำการงานได้ เหตุไฉนคนซึ่งมีจิตแท้ๆ จึงไม่สามารถบังคับจิตตนเองได้” สามเณรเดินต่อไป เห็นช่างศรกำลังเอาลูกศรลงไฟ เล็งดูด้วยหางตา แล้วตัดให้ตรง จึงเรียน

จนข้ามภพ รวยข้ามชาติ (๕)

๒๒๖

ถามพระเถระด้วยความอยากรู้ ตามประสาเด็กอายุ ๗ ขวบ ที่มีบารมีแก่กล้า เมื่อได้คำตอบแล้ว ก็ตรัสธรรมะไปว่า ถ้าสามารถตัดลูกศรที่ไม่มีจิต ให้ตรงได้ ทำไมหนอ คนซึ่งมีจิตแท้ๆ จึงไม่สามารถบังคับจิตของตนเองได้”

ครั้นสามเณรเดินต่อไป เห็นช่างไม้กำลังตากไม้ เพื่อทำ ก่ากง และดุมเกวียน จึงเรียนถามพระเถระว่า “เขาตากไม้เพื่อทำอะไรกันครับ” พระเถระตอบว่า “เขาตากไม้เพื่อทำล้อเกวียน” สามเณรถามต่อว่า “แล้วไม้เหล่านั้นมีจิตไหมครับ” เมื่อรู้ว่า ไม้ไม่มีจิต ก็ขบคิดขึ้นมาว่า “ถ้าคนทำท่อนไม้ที่ไม่มีจิต ให้เป็นล้อได้ แล้วทำไม คนผู้มีจิตจึงไม่สามารถบังคับจิตตนเองได้”

เมื่อสามเณรได้แรงบันดาลใจจากธรรมชาติดรอบตัวเพื่อ การฝึกจิตเช่นนั้น จึงได้กราบเรียนพระเถระว่า “กระผมจะขอ กลับวัดไปก่อน” พระสารีบุตรรู้ถึงจุดมุ่งหมายของสามเณร จึง อนุญาตให้กลับก่อน เมื่อสามเณรกลับถึงที่พักแล้ว ได้ตั้งใจนั่ง สมาธิอยู่ในห้องตามลำพัง และด้วยเดชของสามเณร ทิพย- อาสน์ของท้าวสักกะเกิดอาการร้อนขึ้นมา พระองค์ใคร่ครวญดู รู้ว่าบัณฑิตสามเณรถวายบาตรแด่พระอุปัชฌาย์แล้วเดินทางกลับ ด้วยตั้งใจว่า “จักปฏิบัติสมณธรรม” จึงตรัสเรียกท้าวมหาราช ทั้งสี่มาสั่ง ให้ไปเล่นนกกาที่ร้องจ้อแจอยู่ใกล้วิหารให้หนีไป แล้ว อารักขาให้ตี และตรัสบอกจันทเทพบุตรให้ไปฉุดรังมณฑล

จนข้ามภพ รวยข้ามชาติ (๕)

๒๒๓

พระจันทร์ไว้ ฝ่ายสุริยเทพบุตรให้ไปจุดธูปเทียนถวายพระอาทิตย์ไว้ ส่วนพระองค์เองได้เสด็จไปประทับยืนอารักขาอยู่ที่ประตูวิหารนั้น แม้เสียงใบไม้ร่วงก็ไม่มี ทิวบริเวณเงียบสนิท เหมาะต่อการทำใจหยุดใจนิ่งยิ่งนัก

ฝ่ายพระสารีบุตรได้บิณฑบาตไปถึงบ้านของอุปัฏฐาก ท่านหนึ่ง วันนั้นอุปัฏฐากได้ปลาตะเพียนมาหลายตัว จึงนำมาปรุงเป็นอาหาร เมื่อเห็นพระเถระมีความยินดี จึงนิมนต์ให้ท่านรับบิณฑบาต ถวายข้าวยาคุ และข้าวคลุกปลาตะเพียน หลังจากพระเถระฉันภัตตาหารแล้ว ได้นำอาหารส่วนที่เป็นของสามเณรกลับมาที่พัก

เมื่อสามเณรเจริญภาวนา มีจิตตั้งมั่นหยั่งลงสู่สมาริ ได้บรรลุเป็นพระอนาคามีขณะที่กำลังทำใจหยุดในหยุดเข้าไปเรื่อย ๆ นั้น พระบรมศาสดาทรงรู้เรื่องราวของสามเณรโดยตลอด จึงได้เสด็จไปตรัสถามพระสารีบุตร และตรัสถามปัญหา ๔ ข้อ เพื่อถ่วงเวลา เพราะทรงเกรงว่า จะไปกระเทือนการบรรลุธรรมขั้นสูงของสามเณร ขณะพระเถระแก้ปัญหาที่พระพุทธองค์ตรัสถามทั้งหมด สามเณรก็ได้บรรลุอรหัตผลในขณะนั่นเอง

เราจะเห็นว่า ขณะผู้มีบุญมีบารมีกำลังทำความเพียร ผู้รู้ทั้งหลายต้องมาอำนวยความสะดวก คอยปกป้องรักษา ไม่ให้สิ่งใดมาเป็นอุปสรรคต่อการบรรลุมรรคผลนิพพาน ชีวิตใน

จนข้ามภพ รวยข้ามชาติ (๕)

๒๒๘

สังสารวัฏของคนๆ หนึ่ง กว่าที่จะถึงจุดหมายปลายทางของชีวิต คือการได้บรรลุมรรคผลนิพพาน ต้องอาศัยกำลังบุญอย่างมาก เมื่อมีบุญมาก การทำสิ่งใดย่อมจะสำเร็จทุกอย่าง เหมือนอย่าง มหาทุตตะผู้เคยเป็นคนยากจนมาก่อน แต่ด้วยความไม่ประมาท ในชีวิต เขาเริ่มต้นทำความดีจนผลแห่งความดีนั้นปรากฏ ในที่สุดได้สำเร็จมรรคผลเป็นอัครรรย เพราะบุญกุศลที่ได้ทำไว้อย่างดี ด้วยใจที่ใสสะอาดบริสุทธิ์ จึงมีอานิสงส์ยิ่งใหญ่ไพศาล ส่งผลให้สมปรารถนาในทุกสิ่งคือได้เข้าถึงความเต็มเปี่ยมของชีวิต

เพราะฉะนั้น อย่าได้ดูเบาในการสั่งสมบุญ แม้เป็นบุญ เล็กบุญน้อยให้ทำต่อไป ทำด้วยใจที่หยุดนิ่งใสบริสุทธิ์ไม่ว่าจะเป็นบุญจากการให้ทาน รักษาศีลหรือเจริญภาวนา ให้ทำไปพร้อมๆ กัน เพราะบุญคือเพื่อนแท้ที่ติดตามตัวเราไปทุกหนทุกแห่ง เป็นสมบัติที่เราสามารถนำติดตัวไปข้ามภพข้ามชาติ เมื่อเราเข้าใจเรื่องของบุญเช่นนี้แล้ว อย่างัวให้ความสำคัญกับการทำมาหากิน เพียงอย่างเดียว ต้องสั่งสมบุญบารมีไปด้วย ต้องให้ความสำคัญกับชีวิตในสัมปรายภพ ซึ่งเป็นชีวิตที่ยาวนานกว่าภพปัจจุบันนี้มาก ดังนั้นเราต้องทุ่มเทชีวิตจิตใจสั่งสมบุญให้เต็มที่ และนั่งสมาธิให้ได้ทุกๆ วัน ให้มีพระรัตนตรัยภายในเป็นที่พึ่งที่ระลึกกันทุกคน

๒๒

รู้เท่าไม่ถึงการณ์

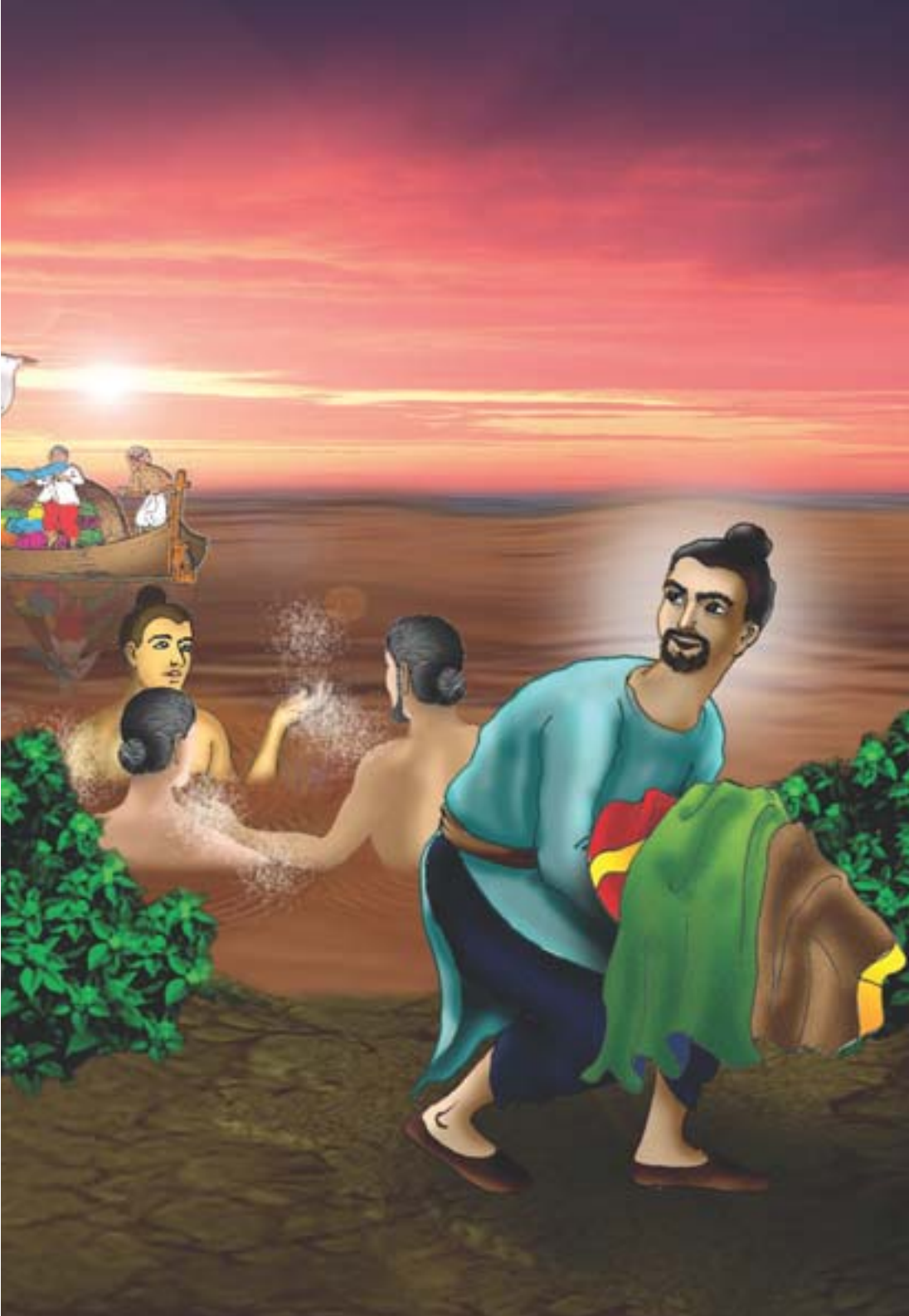
(๑)

บุคคลไม่ควรดูหมิ่นบาปว่า

บาปมีประมาณน้อย จักไม่มาถึง

หม้อน้ำยังเต็มด้วยหยาดน้ำที่ตกลงมาทีละหยาดได้ ฉะนั้นใด

คนพาลเมื่อสั่งสมบาปทีละน้อยๆ ย่อมเต็มด้วยบาปได้ ฉะนั้น

รู้เท่าไม่ถึงการณ์ (๑)

๒๓๑

ช่วงเวลาที่สร้างบารมี บางครั้งต้องพบอุปสรรคและความยากลำบากเป็นธรรมดา อุปสรรคที่เกิดขึ้นจะหล่อหลอมให้มีจิตใจเข้มแข็ง และเป็นเครื่องทดสอบกำลังใจว่า มีหัวใจของนักสร้างบารมีเต็มเปี่ยมแค่ไหน เหมือนเรือที่ออกทะเล กว่า จะถึงจุดหมายปลายทาง ต้องฝ่าคลื่นลูกแล้วลูกเล่า จนสามารถไปถึงฝั่งได้สำเร็จ การสร้างบารมีก็เช่นเดียวกัน ต้องฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ นานัปการไปให้ได้ เพื่อไปสู่ฝั่ง คือ ที่สุดแห่งธรรม การปฏิบัติธรรมเป็นประจำสม่ำเสมอ จะทำให้ใจมีพลังสามารถเอาชนะอุปสรรคทุกอย่าง และเมื่อใดที่เข้าถึงพระธรรมกายภายในได้ เมื่อนั้นจะมีกำลังใจที่เข้มแข็ง ไม่หวั่นไหวต่ออุปสรรคทั้งมวล เพราะอุปสรรคทั้งหลายนั้นไม่อาจสร้างความหวั่นไหวต่อผู้มีใจหยุดนิ่งอย่างสมบูรณ์แล้ว

มีพุทธศาสนสุภาษิตที่พระบรมศาสดาตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย คาถาธรรมบท ว่า

“มามณฺเฑธ ปาปสฺส น มตฺตํ อากมิสฺสติ
อุทพินฺทุนิปาเตน อุทกุมฺภปิ ปูริติ
อาปุริติ พาโล ปาปสฺส โลกํ โลกปิ อาจินํ

บุคคลไม่ควรดูหมิ่นบาปว่า บาปมีประมาณน้อย จักไม่มาถึง หมั่นน้ำยังเต็มด้วยหยาดน้ำที่ตกลงมาทีละหยาดได้

รู้เท่าไม่ถึงการณ์ (๑)

๒๓๒

ฉันทิ์ คนพาลเมื่อสั่งสมบาปทีละน้อยๆ ย่อมเต็มด้วยบาปได้ ฉันทันัน

พระบรมศาสดาตรัสเตือนพุทธบริษัททั้งหลาย ไม่ให้ดูหมิ่นดูแคลนลึงต่อไปนี้เป็นเรื่องเล็กน้อย คือ อย่าดูถูกพระราชาว่ายังทรงพระเยาว์ เพราะกษัตริย์บางพระองค์ แม้ยังทรงพระเยาว์ แต่ทรงมีพละานุภาพมาก เป็นมหาราชตั้งแต่ทรงพระเยาว์ เช่น พระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาราช เป็นต้น เป็นมหาราชตั้งแต่อายุเพียง ๒๐ พรรษาเศษเท่านั้น ปกครองประเทศต่างๆ ไปค่อนโลก หรืออย่าดูถูกงูพิษว่าตัวเล็ก เพราะกัดแล้วก็ตายได้เช่นเดียวกัน ถึงแม้ตัวจะเล็กแต่มีพิษร้ายกาจ หรืออย่าดูถูกไฟว่าเพียงเล็กน้อย เพราะไม้ขีดเพียงก้านเดียว อาจเผาเมืองได้ทั้งเมือง และประการสุดท้าย อย่าดูถูกสมณะว่ายังหนุ่ม เพราะสมณะบางรูป แม้อายุยังน้อย แต่มีคุณธรรมสูงส่ง ในสมัยพุทธกาล สามเณรบางรูปอายุเพียง ๗ ขวบ ก็บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์แล้ว

สิ่งต่างๆ เหล่านี้พระพุทธองค์ตรัสว่า อย่าได้ประมาทอย่าดูหมิ่นดูแคลน ความหายนะที่เกิดขึ้นนั้น ล้วนเกิดจากความประมาทในเรื่องเล็กน้อย มีจุดเริ่มต้นเพียงจุดเล็กๆ แล้วขยายใหญ่จนไม่สามารถควบคุมได้ แม้ในเรื่องบาปอกุศลก็เช่นเดียวกัน

รู้เท่าไม่ถึงการณ์ (๑)

๒๓๓

พระองค์ตรัสเตือนไว้ว่า อย่าได้ประมาท เพราะบาปกรรมเล็กน้อยๆ ที่ทำไว้ ย่อมไม่ไร้ผล บางครั้งอาจส่งผลร้ายชนิดที่คาดไม่ถึง บางท่านทำบาปกรรมเพียงเล็กน้อย แต่ทำบ่อยๆ ด้วยคิดว่าทำแล้วไม่ส่งผลในปัจจุบัน คือ มองไม่เห็นด้วยตา ที่เรียกว่า ทิฏฐิ-ธัมมเวทนียกรรม จึงคุ้นกับการทำบาป ครั้นทำบ่อยเข้า ก็จะมีรู้สึกเฉยๆ ไม่คิดว่าเป็นบาป ซึ่งอันตรายมาก เพราะจะเป็นเหตุให้ไปทำบาปอย่างอื่นที่หนักขึ้น ฉะนั้นดีที่สุด อย่าทำบาปกรรม แม้เพียงเล็กน้อย

ดังเรื่องราวตัวอย่างที่นำมาเป็นอุทาหรณ์ เป็นเรื่องที่น่าสนใจว่า บางครั้งคนเราเผลอไปทำบาปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือไม่รู้ด้วยซ้ำว่าเป็นบาป กว่าที่รู้ก็สายเกินไป เมื่อต้องไปเสวยวิบากกรรมที่เกิดขึ้นอย่างคาดไม่ถึง

*ในสมัยพุทธกาล เมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประทับอยู่ที่พระเชตวันมหาวิหาร เจ้าลิจฉวีนามว่า อัมพลักขระ ครองราชย์อยู่ในกรุงเวสาลี พระองค์เป็นมิจฉาทิฏฐิ ไม่ทรงเชื่อเรื่องบุญและบาป ส่วนพ่อค้าคนหนึ่งเป็นคนดีมีศีลธรรม ชอบสรรเสริญความดีของผู้อื่นเสมอ

รู้เท่าไม่ถึงการณ์ (๑)

๒๓๔

วันหนึ่ง พ่อค้าเห็นถนนหนทางเป็นหลุมเป็นบ่อ มี
เปือกตมมาก ผู้คนสัญจรไปมาด้วยความยากลำบาก บางคน
ต้องคอยกระโดดข้าม บางคนต้องเประเบือนโคลนตม เขาจึง
ได้นำกะโหลกศีรษะโคแห้ง ซึ่งมีสีขาวเหมือนหอยสังข์ มาวาง
ทอดเป็นทาง เพื่อให้คนได้สัญจรไปมาสะดวกสบาย เมื่อพ่อค้า
เห็นผู้คนเดินทางไปมาสะดวกขึ้น เขารู้สึกปลื้มใจในบุญที่ตนได้ทำ

ต่อมา เขาได้ชักชวนเพื่อนๆ ไปอาบน้ำที่แม่น้ำ ทุกคน
ต่างถอดเสื้อผ้าทิ้งไว้ที่ริมฝั่ง พ่อค้าขึ้นจากน้ำก่อน เหลือบไป
เห็นเสื้อผ้าของเพื่อนที่ถอดกองไว้ เกิดนึกสนุกขึ้นมา จึงนำ
เสื้อผ้าของเพื่อนไปซ่อนไว้เพื่อจะล้อเล่น แต่บังเอิญเกิดเหตุ
ด่วนที่เขาจะต้องรีบกลับบ้าน ทำให้ลืมนำเสื้อผ้าของเพื่อนมา
คืนที่เดิม เมื่อเพื่อนขึ้นจากน้ำ พวกเขาเดินหาเสื้อผ้าของตน เมื่อ
ไม่พบทุกคนต้องเดินเปลือยกายกลับบ้าน ได้รับความอับอายมาก

เมื่อพ่อค้าผู้มีอารมณ์ขันกลับถึงบ้าน ได้เกิดเรื่องใหญ่ขึ้น
คือ หลานชายไปขโมยของมีค่า นำมาซ่อนไว้ในร้านของพ่อค้า
เมื่อเจ้าของติดตามมาพบ จึงจับพ่อค้าและหลานชาย พร้อมทั้ง
ของกลางไปให้พระราชาลงโทษ ฝ่ายพระราชายังไม่ได้ทรง
ไต่สวนให้ตี ได้ทรงตัดสินให้ตัดศีรษะของพ่อค้าทันที ส่วน
หลานชายถูกเสียบหลาวทั้งเป็น ประจานไว้นอกเมือง เพื่อไม่ให้

รู้เท่าไม่ถึงการณ์ (๑)

๒๓๕

เป็นเยี่ยงอย่าง

ครั้นพ่อค้าผู้ไม่มีความผิดถูกประหารชีวิตแล้ว ด้วยกุศลกกรรมที่ทำไว้เพียงเล็กน้อย จึงไปบังเกิดเป็นเปรตผู้มีฤทธิ์ มีม้าอาชาไนยทิพย์สีขาวเป็นยานพาหนะ กลิ่นทิพย์หอมพุ่งออกจากกาย ด้วยอานิสงส์ของการทำทางด้วยกะโหลกศีรษะโค และการกล่าวสรรเสริญคุณของผู้อื่นแต่กลับต้องเป็นผู้เปลือยกาย เพราะบาปกรรมเพียงเล็กน้อย ที่ได้นำเสื้อผ้าของเพื่อนไปซ่อน ด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์นั่นเอง

เปรตเปลือยกายได้ตรวจดูบุญกรรมของตน เกิดความสังเวชว่า ตนเองทำบาปกรรมเพียงเล็กน้อย ยังได้รับผลกรรมถึงเพียงนี้ ส่วนเจ้าหลานชายไปขโมยของเขา อีกทั้งไม่ได้ทำบุญอะไรไว้ หากตายไปต้องตกนรกแน่นอน เมื่อเกิดความคิดหวังใยเช่นนี้ และเห็นหลานชายถูกเสียบหลาว ด้วยความสงสาร จึงขึ้นม้าอาชาไนยไปเยี่ยมหลานชายที่ถูกเสียบหลาวทั้งเป็น ทุกเที่ยงคืน เปรตได้ไปยืนใกล้ๆ พลางกล่าวว่า “เจ้าหลานรัก เจ้าจะมีชีวิตอยู่ต่อไปเกิด การมีชีวิตอยู่เป็นมนุษย์นี้ ดีเลิศประเสริฐนัก” เมื่อหลานชายได้รับพรแล้ว เขาสามารถมีชีวิตอยู่ต่อไปได้อีก ด้วยอานุภาพของเวมานิกเปรต

รู้เท่าไม่ถึงการณ์ (๑)

๒๓๖

ขณะเดียวกัน หลังจากพระเจ้าอัมพลักขระรับสั่งให้
ประหารพ่อค้าแล้ว พระองค์ได้ทรงช้างพระที่นั่งเสด็จเวียนประ-
ทักษิณพระนคร ขณะที่เวียนประทักษิณ ทรงทอดพระเนตรเห็น
หญิงงามคนหนึ่ง ซึ่งยืนดูการเสด็จเวียนประทักษิณของพระองค์
เพียงทอดพระเนตรเห็นนางเท่านั้น พระองค์ทรงมีจิตปฏิพัทธ์
ประหนึ่งว่าจะพลัดตกจากคอช้าง หลังจากเวียนประทักษิณ
พระองค์รีบเสด็จกลับพระราชมณเฑียร รับสั่งกับราชบุรุษว่า
“เจ้าจงไปสืบดูซิว่า หญิงนั้นมีสามีแล้วหรือยัง”

เมื่อราชบุรุษกลับมาราบทูลว่า “เธอมีสามีแล้ว
พระเจ้าข้า” เนื่องจากพระราชอาฎาการครอบงำ จึงคิดอุบายที่
จะแย่งนางมาเป็นของพระองค์ ทรงรับสั่งให้เรียกสามีของนาง
มาเข้าเฝ้า และให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการคอยรับใช้ใกล้ชิดพระองค์
สามีหนุ่มรู้ว่าภัยกำลังเกิดขึ้นกับตน จึงพยายามทำงานไม่ให้
ขาดตกบกพร่อง จนพระราชอาหาความผิดไม่ได้

ครั้นผ่านไปได้ ๒-๓ วัน พระราชาทรงออกอุบายที่จะ
กำจัดบุรุษนั้น ด้วยการให้ไปนำดินสีอรุณและดอกบัวแดงมาจาก
สระโบกขรณีแห่งหนึ่ง ซึ่งอยู่นอกเมือง และต้องกลับมาให้ทัน
ก่อนพระอาทิตย์ตกดิน มิฉะนั้น เขาจะต้องถูกตัดศีรษะ ด้วย
ความหวาดกลัวต่อมรณภัย บุรุษผู้เคราะห์ร้ายรีบออกเดินทาง

รู้เท่าไม่ถึงการณ์ (๑)

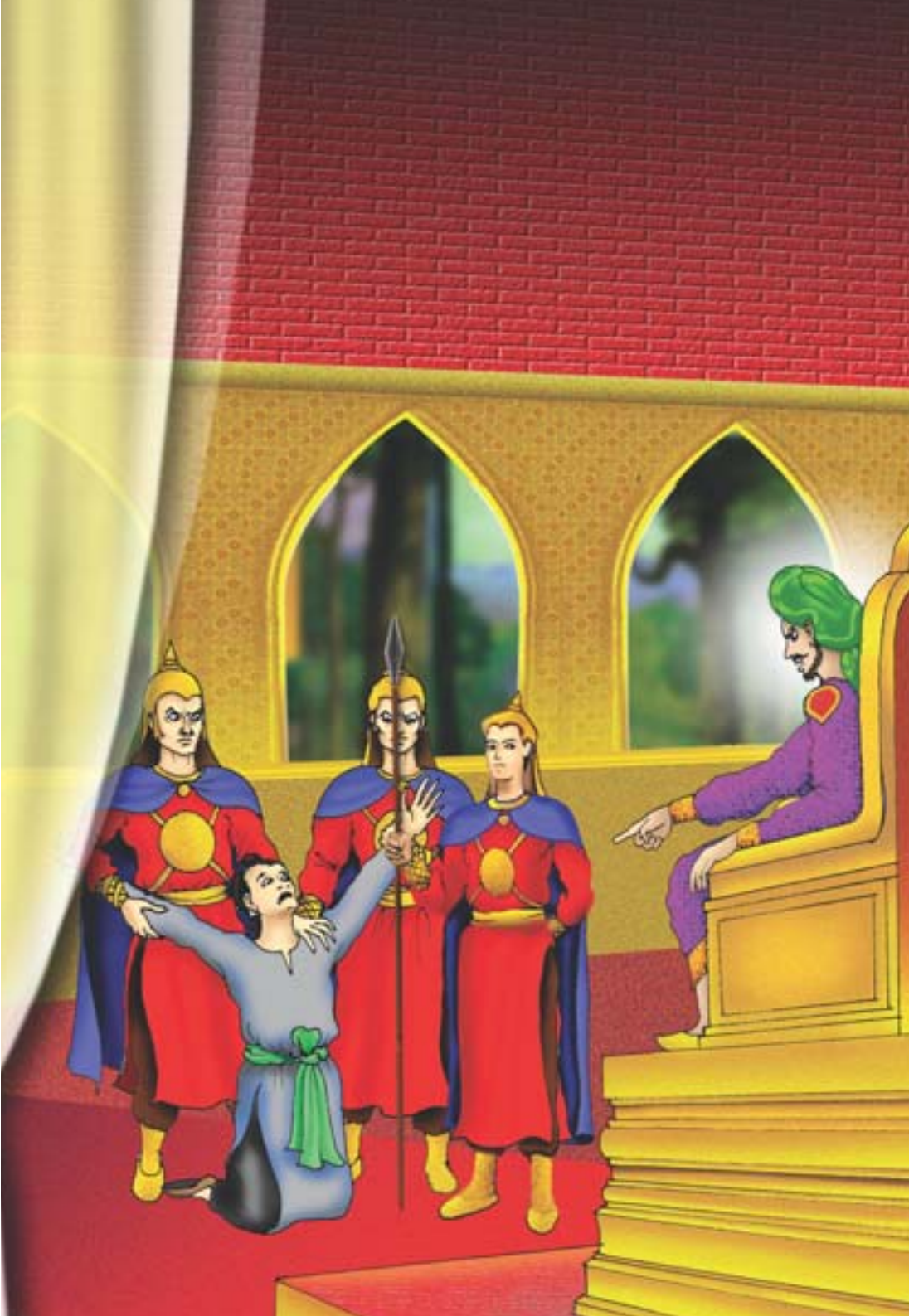
๒๓๓

ตั้งแต่เข้าตรู่ทันที

ขณะเดียวกัน พระราชาทรงรับสั่งให้ทหารรีบปิดประตูเมืองเร็วกว่าปกติ ตั้งแต่พระอาทิตย์ยังไม่ทันตกดิน ส่วนบุรุษนั้นจะได้ดินสีแดงและดอกบัวแดงจากใคร และจะมาทันเวลาก่อนพระอาทิตย์ตกดินหรือไม่นั้น ขอให้ติดตามในตอนต่อไป

จะเห็นได้ว่า บาปกรรมแม้เพียงนิดอย่าคิดทำ บุญกุศลแม้เพียงเล็กน้อยให้ค่อยๆ ทำไปเถิด บาปส่งผลเป็นโทษ ส่วนบุญจะส่งผลเป็นประโยชน์ต่อเราในอนาคต บาปที่เราทำแม้เพียงเล็กน้อย แต่ต้องไปรับผลยาวนาน ซึ่งอาจดูเหมือนไม่ยุติธรรม แต่ในทางกลับกัน บุญที่ทำแม้เพียงนิด ย่อมส่งผลให้เราได้ไปส่วยสุขยาวนานในปรโลกหลายภพหลายชาติเช่นเดียวกัน

ในเรื่องของบาปอกุศลนี้ อยากให้ทุกท่านเชื่อตอนเป็นเด็กว่าไปเห็นตอนตายแล้วค่อยเชื่อเพราะเมื่อไปอยู่ตรงจุดนั้นแล้วจะแก้ตัวก็ไม่ได้ จะแก้ไขอะไรก็ทำไม่ได้ยาก ส่วนเรื่องของบุญกุศลให้ทุ่มเททำไปเถิด เพราะจะอำนวยสุขต่อตัวเราในปรโลก อีกทั้งเป็นประโยชน์ต่อหมู่ญาติอีกด้วย เมื่อใดที่เข้าถึงพระธรรมกายเมื่อนั้นจะเข้าใจเรื่องบุญบาปได้ดีขึ้น ฉะนั้นให้ทุกคนตั้งใจปฏิบัติธรรมให้เข้าถึงพระธรรมกายให้ได้กันทุกคน

๒๑

รู้เท่าไม่ถึงการณ์

(๒)

คนพลาดทำกรรมชั่วที่มีผลเผ็ดร้อน แล้วเดือดร้อนใน
ภายหลัง กรรมนั้นไม่ดี ไม่ควรกระทำ ส่วนบุคคลใดทำกรรม
ใดแล้ว มีหัวใจเข้มแข็งเบิกบาน ไม่เดือดร้อนในภายหลัง กรรมนั้น
เป็นความดี ควรทำ

รู้เท่าไม่ถึงการณ์ (๒)

๒๔๐

กิเลสเป็นต้นเหตุแห่งความทุกข์ทรมานในสังสารวัฏ คอยบังคับบัญชาทำให้มนุษย์มีจิตใจตกต่ำ เป็นสาเหตุให้โลกเกิดความรุ่มร้อน ฉะนั้นวิธีการคุ้มครองโลกให้ได้รับความร่มเย็น ต้องเริ่มด้วยการคุ้มครองใจของตนเองก่อน โดยกำจัดกิเลสอาสวะที่หมักดองอยู่ในใจให้หมดสิ้นไป การทำใจหยุดนิ่งที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ จนกระทั่งเข้าถึงพระธรรมกาย จะทำให้จิตใจเต็มเปี่ยมไปด้วยความบริสุทธิ์ อาสวกิเลสจะค่อยๆ หลุดร่อนออกจากใจ หากทุกคนในโลกเข้าถึงพระธรรมกาย ใจจะได้รับการคุ้มครองด้วยพระธรรมกาย เมื่อนั้นโลกภายนอกจะได้รับการคุ้มครองตามไปด้วย ภัยทั้งปวงย่อมจะหมดสิ้นไป โลกนี้จะสดใส ถ้ามนุษย์ในโลกเข้าถึงพระธรรมกายกันทุกคน

มีอมตวาจาที่เขมเทพบุตรกล่าวไว้ใน เขมสูตร ว่า

“ตณฺจ กมฺมํ กตํ สาธุ ยํ กตฺวา นานุตปฺปติ
ยสฺส ปติโต สุขโน วิปากํ ปฏฺฐิเสวติ

คนพาลทำกรรมชั่วที่มีผลเผ็ดร้อน แล้วเดือดร้อนในภายหลัง กรรมนั้นไม่ดี ไม่ควรกระทำ ส่วนบุคคลใดทำกรรมใดแล้ว มีหัวใจแช่มชื่นเบิกบาน ไม่เดือดร้อนในภายหลัง กรรมนั้น เป็นความดี ควรทำ”

คนพาล คือ คนที่ไม่รู้จักบาปบุญคุณโทษ แม้จะมีสติปัญญา

รู้เท่าไม่ถึงการณ์ (๒)

๒๔๑

มีความรู้ความสามารถ เรียนจบจากสถาบันการศึกษาสูงแค่ไหนก็ตาม แต่ถ้ายังทำบาปอกุศล ย่อมได้ชื่อว่าเป็นคนพาล ลักษณะของคนพาล คือ คิดชั่ว พูดชั่ว และทำชั่วเป็นประจำ ความไม่เชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมของคนพาล เหมือนเด็กไร้เดียงสาที่ไม่รู้ว่าไฟฟ้านั้นมีอันตราย เอานิ้วไปแหย่ปลั๊กไฟ เมื่อถูกไฟดูด จึงรู้ซึ่งถึงพิษภัยของไฟฟ้า แต่กว่าจะรู้ตัว ก็ถูกไฟดูดเสียแล้ว

ความทุกข์ที่เกิดจากถูกไฟดูด อย่างมากก็ถึงตายในภพชาตินี้เท่านั้น แต่ผู้ทำบาปอกุศลไว้ กรรมนั้นจะตามไปเป็นอุปสรรคให้ได้รับความเดือดร้อนทั้งกายและใจ เดือดร้อนต่อในทุกติภูมิเป็นเวลายาวนานอีกหลายภพหลายชาติ เพราะคนทำบาปอกุศลอยู่เป็นประจำ จิตจะเศร้าหมอง เมื่อยามละโลกภาพของบาปอกุศลจะปรากฏให้เห็นเป็นกรรมนิमितและคตินิमित เมื่อตายไปย่อมเข้าถึงอบาย ทุกคติ วินิบาต นรก แม้หมู่ญาติจะพยายามสวดมนต์อ้อนวอน ย่อมไม่อาจทำให้ผู้ล่วงลับที่ไปสู่อบายกลับไปสู่สุคติโลกสวรรค์ได้ เหมือนโยนก้อนหินลงไปในน้ำ แล้วสวดอ้อนวอนให้ก้อนหินลอยขึ้นมา ก้อนหินก็ไม่อาจลอยขึ้นมาได้ ฉะนั้น

ส่วนผู้สั่งสมแต่บุญกุศลเป็นประจำ จิตจะผ่องใส มีแต่ความสุขความปิติเบิกบานใจ ทุกครั้งที่นึกถึงบุญที่ตนเคยทำไว้

รู้เท่าไม่ถึงการณ์ (๒)

๒๔๒

ผู้รู้ทั้งหลายต่างอนุโมทนา กิตติศัพท์ชื่อเสียงอันดีงาม ย่อมเป็นที่รู้จักของมนุษย์และเทวดาทั้งหลาย เมื่อละจากโลกนี้ ย่อมไปสบาย มีสุคติโลกสวรรค์เป็นที่พักกลางทาง เมื่อถึงเวลาจะกลับลงมา สร้างบารมีใหม่ เหมือนเนยใสที่บุคคลเทลงไปในน้ำ ย่อมไม่จมน้ำ มีแต่จะลอยขึ้นมาเหนือน้ำ ฉะนั้น ผู้สั่งสมบุญไว้ดีแล้ว ย่อมไม่จมน้ำไปสู่อบาย ฉะนั้น

*สำหรับตอนนี้จะได้ติดตามเรื่องราวของผู้ที่ทำทั้งบุญและบาป ต่อจากตอนที่แล้วว่าชายหนุ่มผู้มีภรรยาสวย ถูกพระราชากลับแล้ง รับสั่งให้ไปนำดินสีอรุณ และดอกบัวแดงกลับมาให้ทันก่อนพระอาทิตย์ตกดิน เขารีบออกเดินทางตั้งแต่เช้าตรู่ เมื่อไปถึงสระโบกขรณี อมนุษย์ที่รักษาสระโบกขรณีเห็นเขาแล้วเกิดความกรุณาแปลงเป็นมนุษย์เข้าไปหา เมื่อทราบเรื่องราวของชายหนุ่ม จึงอนุญาตให้เขานำดินสีอรุณและดอกบัวแดงไปได้ตามชอบใจ

เมื่อได้สิ่งที่ต้องการแล้ว เขารีบเดินทางกลับทันที จนมาถึงประตูเมืองตั้งแต่ยังไม่สิ้นแสงตะวัน แต่เข้าเมืองไม่ได้ เพราะทหารปิดประตูเมืองก่อนเวลา เมื่อเข้าเมืองไม่ได้ จึงเดินวนเวียนไปมาด้วยความกระวนกระวายใจ ขณะนั้นเองเขาเลียบไปเห็น

รู้เท่าไม่ถึงการณ์ (๒)

๒๔๓

หลานชายของพ่อค้า ที่ถูกเสียบอยู่บนหลาวใกล้ประตูเมือง จึงเดินเข้าไปทักทาย เล่าเรื่องของตนให้ฟัง และขอความช่วยเหลือให้เป็นพยานให้ตนด้วย

หลานพ่อค้าผู้ถูกเสียบอยู่บนหลาวกล่าวว่า “เราถูกหลาวเสียบอยู่เช่นนี้ จะตายวันตายพรุ่งก็ยังไม่รู้ จะเป็นพยานให้ท่านได้อย่างไร เอาอย่างนี้ก็แล้วกัน ในตอนเที่ยงคืน จะมีเปรตตนหนึ่งเหาะมาหาเราทุกคืน ท่านจงรออยู่บริเวณนี้ จะได้ขอร้องให้เปรตตนนั้นช่วยเป็นพยานให้”

แม้บุรุษหนุ่มจะไม่ค่อยเชื่อ แต่ไม่รู้จะทำอย่างไร จึงเดินไปเดินมาอยู่ในที่นั้น ครั้นล่วงเข้ามัจฉิมยาม เขาเห็นเปรตขี่ม้าขาวเหาะมาในตอนเที่ยงคืน แม้จะกลัวเปรตมาก แต่ดูเหมือนจะกลัวความตายมากกว่า จึงเดินเข้าไปขอร้องให้เปรตช่วยเป็นพยานให้ เปรตรู้สึกสงสาร จึงยอมตกลงเป็นพยานให้

รุ่งขึ้น พระราชารับสั่งให้ชายหนุ่มเข้าเฝ้าโดยด่วน พลาตรัสว่า “เจ้าฝ่าฝืนราชอาชญา เพราะฉะนั้นเราจะลงราชทัณฑ์แก่เจ้า” ชายหนุ่มรีบชี้แจงว่า ตนมาถึงก่อนที่พระอาทิตย์จะตกดิน แต่ประตูเมืองได้ปิดก่อนเวลา ทำให้เข้าเมืองไม่ได้

พระราชอาตรัสถามว่า “ถ้าเช่นนั้น เจ้ามีพยานไหม” เขารีบทูลว่า “มีพระเจ้าข้า มีเปรตเปลือยกายตนหนึ่ง มาหา

รู้เท่าไม่ถึงการณ์ (๒)

๒๔๔

หลานชายที่ถูกหลาวเสียบอยู่ จะเป็นพยานให้กับข้าพระองค์ได้ พระเจ้าข้า” “เราจะเชื่อเจ้าได้อย่างไร” “ขอเดชะ ถ้าเช่นนั้น วันนี้ประมาณเที่ยงคืน ขอพระองค์เชิญเสด็จไปพิสูจน์เถิด พระเจ้าข้า”

คืนนั้น พระราชาพร้อมหมู่อำมาตย์และชายหนุ่มพากัน ไปพิสูจน์ความจริง ครั้นเที่ยงคืน เปรตเปลือยกายได้ขี่ม้าขาว มาปรากฏกายให้เห็น และตรงเข้าไปหาหลานรักที่ถูกเสียบหลาว พลังกล่าวว่า “เจ้าหลานรัก เจ้าจะมีชีวิตอยู่ต่อไปเถิด การได้มีชีวิตอยู่เป็นมนุษย์นี้ดีเลิศประเสริฐนัก” พระราชาทรงถามเปรตว่า “ผู้ที่ถูกเสียบหลาวอยู่ที่นี่ ไม่มีญาติมิตรมาเยี่ยมเลย เพราะ ญาติมิตรต่างพากันทิ้งเขาไปหมด เขามีร่างกายเปื้อนเลือด มีโลหิตหยดเหมือนหยาดน้ำค้าง นอนหงายบนหลาวไม้สะเดา เช่นนี้ จะตายวันตายพรุ่งก็ไม่รู้ ทำไมท่านจึงบอกคนที่ไร้ญาติ ขาดมิตรว่า ให้มีชีวิตอยู่ต่อไป”

เปรตทูลชี้แจงว่า “ข้าแต่พระราชา บุรุษผู้นี้มิใช่ใครอื่น แต่เป็นหลานแท้ๆ ของข้าพระองค์เอง ข้าพระองค์มีความกรุณา ต่อหลานชายว่า ขออย่าให้หลานชายคนนี้ด่วนไปตกนรกเลย เพราะเขาเป็นคนขโมยทรัพย์สินของคนอื่น ตายแล้วต้องไปตกนรก เสวยทุกข์ทรมานเป็นเวลายาวนาน การนอนอยู่บนหลาวนี้

รู้เท่าไม่ถึงการณ์ (๒)

๒๔๕

ประเสริฐกว่าตกลงไปในนรกตั้งหลายร้อยหลายพันเท่า”

พระราชาตรัสถามต่อไปว่า “เรื่องราวของหลานชายท่านนี้ เรารู้แล้ว แต่เราอยากรู้ว่า ท่านทำบุญอะไรไว้ จึงได้ขี่ม้าขาว ที่นำอัศวรชัยตัวนี้ มีรัศมีสว่างไปทั่วทุกทิศ มีกลิ่นทิพย์หอมฟุ้ง อบอวลอยู่ตลอดเวลา”

เปรดได้เล่าบุญกรรมของตนตั้งแต่ได้นำกะโหลกศีรษะโคมาวางทอดเป็นทางไว้ ให้มหาชนสัจจะไปมาได้สะดวก ผลบุญนั้นทำให้ได้ม้าขาวปลอดอันเป็นทิพย์เป็นพาหนะ ที่มีรัศมีสว่างไสวไปทั่วทุกสารทิศ และมีกลิ่นหอมฟุ้งไปทั่ว เพราะพูดปยวาจาอันอ่อนหวาน และกล่าวสรรเสริญผู้ที่ตั้งอยู่ในศีลในธรรม แต่ที่ต้องเปลือยกายเช่นนี้ เพราะได้นำเสื้อผ้าของเพื่อนไปซ่อน เพียงเพื่อต้องการจะล้อเล่น แต่ทำให้เพื่อนได้รับความลำบากใจ คือ อับอายขายหน้าชาวเมือง

เห็นไหมว่า ผู้ที่มีทั้งบุญและบาป คือ บุญก็ทำ กรรมก็สร้าง เวลาสมบัติบังเกิดขึ้น ก็จะมีวิตติติดมาด้วย มากบ้างน้อยบ้าง ตามแต่เหตุที่ตนทำไว้ ทำให้บุญส่งผลได้ไม่เต็มที่ เวลาได้ของ ก็เป็นของมีตำหนิ เกิดเป็นเทวดาก็ได้สมบัติไม่บริบูรณ์ ดังนั้น ให้ทุกคนสังสมแต่บุญกุศลอย่างเดียว หุ่มเททำไปให้เต็มที่ เวลาสมบัติบังเกิดขึ้น ทั้งรูปสมบัติ ทรัพย์สมบัติ และคุณสมบัติ ก็

รู้เท่าไม่ถึงการณ์ (๒)

๒๔๖

เป็นสมบัติที่ประณีต เป็นสมบัติอัครจรรยา ไม่มีวิบัติติดตามมา
ทำให้มีโอกาสใช้สมบัติในการสร้างบารมีได้อย่างเต็มที่ดังใจ
ปรารถนา ไม่มีวิบัติมาตัดรอนให้เสียหาย และดีที่สุด คือ ฝึกใจ
ให้หยุดนิ่ง ให้เข้าถึงพระธรรมกายให้ได้ จะได้มีอริยสมบัติติดตัว
ไปทุกภพทุกชาติกันทุกคน

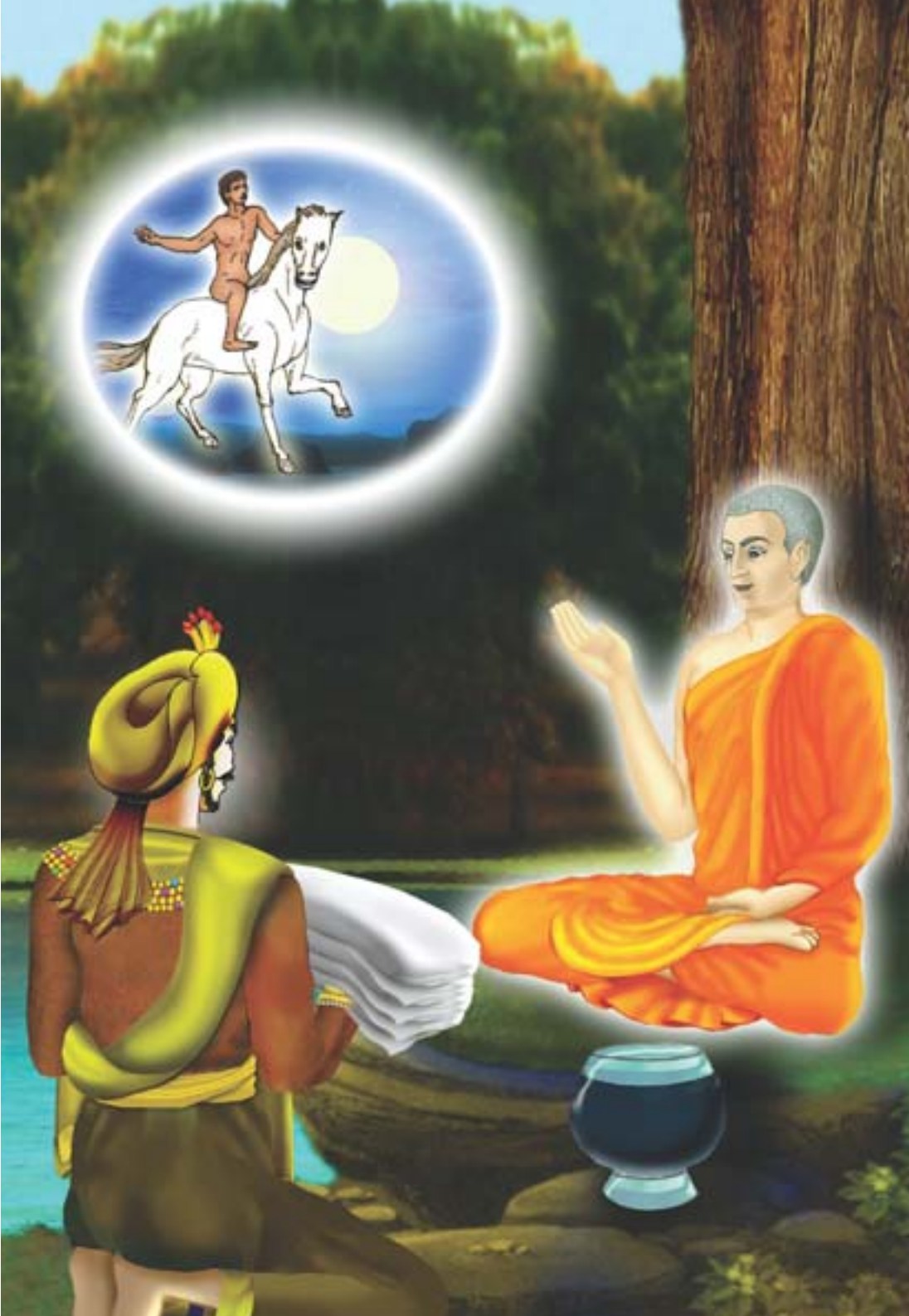
๒๘

รู้เท่าไม่ถึงการณ์

(๓)

ถ้าสัตว์ทั้งหลายในโลกนี้ ไม่ทำกรรมดีหรือกรรมชั่วไว้ สัตว์ที่ไปสู่สุคติและทุกคติ หรือเป็นสัตว์ประณีตและเลว ก็จัก ไม่มีในมนุษยโลกนี้ แต่เพราะสัตว์ทั้งหลายได้ทำกรรมดีและ กรรมชั่วไว้ ฉะนั้น จึงไปสู่สุคติบ้าง ทุกคติบ้าง เป็นสัตว์เลวบ้าง ประณีตบ้าง

รู้เท่าไม่ถึงการณ์ (๓)

๒๔๕

ความเปลี่ยนแปลงในสังคมโลกปัจจุบัน ส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของมนุษย์ที่นับวันจะย่ำแย่ไปตามกระแสกิเลส ทำให้ชีวิตต้องประสบกับความวุ่นวายอย่างไม่รู้จบสิ้น แต่บัณฑิตผู้มีปัญญาสามารถขจัดปัญหาเหล่านี้ได้ ด้วยการสร้างกระแสใหม่ คือ กระแสแห่งความดี เพื่อเอาชนะปัญหาและอุปสรรคทั้งหลายที่เกิดขึ้น กระแสแห่งความดีจะเกิดขึ้นได้ ต้องเริ่มต้นที่ใจก่อน ด้วยการทำใจหยุดนิ่งที่ศูนย์กลางกาย เพื่อทำความบริสุทธิ์ให้เกิดขึ้น เมื่อใจคู่กับความบริสุทธิ์ภายในคุณภาพของใจจะดีขึ้น ความคิด คำพูดและการกระทำก็จะดีขึ้นตามไปด้วย กระแสแห่งความดีนี้เมื่อขยายไปยังคนรอบข้างและทุกคนในสังคม ในประเทศชาติ กระทั่งครอบคลุมไปทั่วทั้งโลก เมื่อนั้นโลกย่อมบังเกิดสันติสุขอันไพบูรณ์

มีธรรมภาสิตใน อัมพลักขรเปตวัตถุ ว่า

“โน เจตถ กมฺมานิ กเรยฺยู มจฺจา

กลฺยาณปาปานิ มนุสฺสโลเก

นาหสุ สุตฺตา สุคฺตา ทุคฺคตา วา

ทีนา ปณฺธิตา จ มนุสฺสโลเก ฯ

ยสฺมา จ กมฺมานิ กโรนฺติ มจฺจา

กลฺยาณปาปานิ มนุสฺสโลเก

รู้เท่าไม่ถึงการณ์ (๓)

๒๕๐

ตสมา สตตะ สุตตะ ทุกคตะ วา
ทีนํ ปณิตํ จ มนุสฺสโลเก

ถ้าสัตว์ทั้งหลายในโลกนี้ ไม่ทำกรรมดีหรือกรรมชั่วไว้
สัตว์ที่ไปสู่สุคติและทุกคติ หรือเป็นสัตว์ประณีตและเลว ก็จัก
ไม่มีในมนุษยโลกนี้ แต่เพราะสัตว์ทั้งหลายได้ทำกรรมดีและ
กรรมชั่วไว้ ฉะนั้น จึงไปสู่สุคติบ้าง ทุกคติบ้าง เป็นสัตว์เลวบ้าง
ประณีตบ้าง”

ภพภูมิต่างๆไม่ว่าจะเป็นสุคติภูมิหรือทุกคติภูมิ ล้วนเป็นของ
กลางๆ เป็นของสากลที่มีไว้เพื่อรองรับผลแห่งการกระทำของ
สัตว์ทั้งหลาย ถ้าทำดีก็ไปสุคติ ถ้าไม่ดีก็ไปทุกคติ กฎแห่งการ
กระทำเป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้ไว้ เพื่อจะได้ไม่ไปทำผิดพลาด การ
ทำอะไรโดยไม่ยั้งคิด ไม่พิจารณาไตร่ตรองให้ดี เหมือนการ
รับประทานยาแก้โรคโดยไม่ดูคุณสมบัติของยา การใช้ยาผิด
ขนาดย่อมจะนำความวิบัติมาให้ อาจถึงแก่ชีวิต พระพุทธองค์
จึงทรงสอนให้รู้จักใคร่ครวญให้ดีก่อนทำ โดยเฉพาะความชั่วนั้น
ไม่ควรทำเลยดีกว่า

*สำหรับตอนนี้ จะมาติดตามเรื่องราวของผู้แสวงผล
ทั้งบุญและบาปในเวลาเดียวกัน ถึงตอนที่เปรตเปลือยกาย

รู้เท่าไม่ถึงการณ์ (๓)

๒๕๑

เล่าถึงบุญกรรมของตนว่า ได้ทำบุญและบาปอะไรไว้ จึงต้องมา
เสวยสุขและทุกข์ในเวลาเดียวกัน หลังจากเล่าบุญกรรมของตน
แล้ว เปรตทูลต่อไปอีกว่า “ขอเดชะ ขอพระองค์ทรงเชื่อ
ข้าพเจ้าเถิดว่า ผู้มีความเห็นผิด เป็นผู้เศร้าหมองด้วยกาย วาจา
และใจ เมื่อตายไปแล้ว ย่อมเข้าถึงนรกในสัมปรายภพโดยไม่
ต้องสงสัย ส่วนผู้ที่ปรารถนาสุคติ ยินดียิ่งในการให้ทาน เป็นต้น
เมื่อตายไปแล้ว ย่อมเข้าถึงสุคติในสัมปรายภพแน่นอน”

แม้เปรตจะชี้แจงผลของกรรมเช่นนี้แล้ว พระราชายัง
ไม่ทรงเชื่อง่ายๆ ทรงถามว่า “จะให้เราเชื่อได้อย่างไรว่า นี่คือ
ผลของกรรมดีหรือกรรมชั่ว ใครจะทำให้เราเชื่อในเรื่องนี้ได้”

เปรตยืนยันหนักแน่นว่า “ข้าพระองค์นี้แหละ เป็นผู้
ที่พระองค์ควรจะเชื่อถือ เพราะได้ประสบความสุขและทุกข์ด้วย
ตัวเองมาแล้ว ขอพระองค์ทรงเชื่อเถิดว่า ผลแห่งกรรมดีและ
กรรมชั่วเป็นสิ่งที่มิอยู่จริง เพราะผลแห่งกรรมทั้งสองนี้ สัตว์จึง
ไปสู่สุคติและทุกข์ ถ้าสัตว์ในโลกนี้ ไม่ทำกรรมดีหรือกรรมชั่วไว้
สัตว์ที่ไปสู่สุคติและทุกข์ หรือเป็นสัตว์ประณีตและเลว ก็จักไม่มี
ในมนุษยโลก แต่เพราะสัตว์ทั้งหลายได้ทำกรรมดีและกรรมชั่วไว้
ฉะนั้นจึงไปสู่สุคติบ้าง ทุกข์บ้าง เป็นสัตว์เลวบ้าง ประณีตบ้าง
เช่นเดียวกับข้าพระองค์ซึ่งได้ทำกรรมไว้ในชาติก่อน จึงเป็นเหตุ

รู้เท่าไม่ถึงการณ์ (๓)

๒๕๒

ให้ต้องมาเป็นเปรตเปลือยกายเช่นนี้ ยังไม่มีผู้ใดทำบุญถวาย
ผ่านงุ่มแต่สมณพราหมณ์ แล้วอุทิศส่วนบุญมาให้ ข้าพระองค์
จึงยังเป็นเปรตเปลือยกายดังที่พระองค์เห็นอยู่นี้แหละ”

เมื่อสดับคำยืนยันเช่นนั้น พระราชารู้สึกกลัวใน
กาเมสุมิจนจารที่พระองค์กำลังจะล่วงละเมิด ทรงเริ่มเกิด
ความลังเลสลดพระทัย และอยากจะช่วยเปรตให้เสวยสุข จึง
ตรัสถามว่า “ทำอะไรท่านจึงจะได้เครื่องนุ่งห่ม ขอจงบอก
เราเถิด หากเราช่วยท่านได้ เราก็คยินดี และเพื่อเป็นการพิสูจน์ว่า
ผลแห่งกรรมดีสามารถอุทิศให้ได้”

เปรตดีใจมากที่พระราชามีกุศลจิตอยากช่วยเหลือตน
จึงทูลบอกวิธีการว่า “ในกรุงเวสาลีนี้ มีภิกษุรูปหนึ่งนุ่งห่มผ้า-
ย้อมฝาด นามว่า พระกัปปิตกเถระ เป็นผู้ได้ฌาน มีศีลบริสุทธิ์
เป็นพระอรหันต์ผู้หลุดพ้นแล้วจากกิเลสอาสวะ มีอินทรีย์อัน
คัมภีระดีแล้ว เป็นผู้สำรวจในพระปาฏิโมกข์ บรรลุผลอัน
สูงสุดในทางพระพุทธศาสนา เป็นเนื่อนาบุญอันเลิศของโลก
เป็นทักษิณียบุคคลของเทวดาและมนุษย์ ถ้าพระองค์ปรารถนา
จะช่วย ขอจงถวายผ้าคู่หนึ่งหรือ ๒ คู่ แต่พระเถระรูปนั้น แล้ว
ทรงอุทิศส่วนกุศลให้ข้าพระองค์ เมื่อพระเถระรับไทยธรรมแล้ว
พระองค์จะทรงเห็นข้าพระองค์นุ่งห่มผ้าทิพย์ในทันที พระเจ้าข้า”

รู้เท่าไม่ถึงการณ์ (๓)

๒๕๓

พระราชาริเบสดีจกลับ และรับสั่งให้เตรียมผ้าเนื้อดี ๘ คู่ เพื่อถวายพระเถระ รุ่งเช้า ทรงรับสั่งให้ข้าราชการบริพารถือผ้า เหล่านั้นติดตามพระองค์ไปพบพระอรหันต์ตามที่เปรตบอกไว้ เมื่อเสด็จไปถึง ทรงพบพระเถระที่เพิ่งกลับจากบิณฑบาต กำลัง นั่งอยู่ที่โคนไม้เพื่อฉันภัตตาหาร

พระราชาสด็จไปนมัสการพลาตรัสว่า “ข้าแต่ท่าน ผู้เจริญ ข้าพเจ้าเป็นกษัตริย์อยู่ในเมืองเวสาลีนี้ ชาวเมืองเรียก ชื่อว่า พระเจ้าอัมพลักขระ ขอท่านจงรับผ้า ๘ คู่นี้ของข้าพเจ้า ด้วยเถิด ถ้าพระคุณเจ้ารับผ้านี้แล้ว ข้าพเจ้าจักมีความปลื้มใจ ยิ่งนัก”

พระเถระได้ยิ่กิตติศัพท์ของพระราชาเป็นอย่างดี จึง ทูลว่า “อาตมภาพรู้ดี มหาบพิตร และยังรู้ยิ่งไปกว่านั้นด้วยว่า สมณพราหมณ์ทั้งหลายต่างพากันหลีกเลี่ยงหนีจากพระราชนิเวศน์ ของมหาบพิตร เพราะในพระราชนิเวศน์ของมหาบพิตร เป็น สถานที่ต้องห้าม มีอันตราย มีภัยสำหรับสมณพราหมณ์ มหาบพิตรทรงเบียดเบียนบรรพชิต ไม่เคยพระราชทานแม้แต่ น้ำมันสักหยดเดียว สมณพราหมณ์ทั้งหลายรู้ดีว่า มหาบพิตร เป็นคนตระหนี่ ไม่ยิ่กิตติในการบริจาคทาน แต่วันนี้ มหาบพิตร ทรงเห็นประโยชน์อันใด จึงนำผ้าเนื้อดีถึง ๘ คู่ มาถวายแก่

รู้เท่าไม่ถึงการณ์ (๓)

๒๕๔

อาตมภาพ”

พระราชารู้สึกสลดพระทัยในบาปอกุศลที่ได้ทำไว้ ตรัสสารภาพบาปว่า “ข้าแต่พระคุณเจ้า โยมขอสารภาพผิดที่ได้เบียดเบียนสมณะทั้งหลาย ตามที่พระคุณท่านพูดก็จริง แต่โยมมีความประสงค์จะล้อเล่นเท่านั้น ไม่ได้มีจิตประทุษร้าย แต่ถึงกระนั้นกรรมอันชั่วช้านี้ โยมก็ได้ทำไปแล้ว ขอท่านจงได้โปรดอโหสิกรรม งดความผิดทั้งหลายเหล่านั้นแก่โยมผู้ถูกอกุศลเข้าถึงจิตด้วยเถิด”

เมื่อสารภาพบาปแล้ว พระราชาตรัสเล่าถึงเหตุการณ์ที่เปรตแนะนำให้นำผ้ามาถวายแด่พระเถระ ทรงยกผ้าขึ้นเหนือพระเศียร ทรงสรวมจินตนิกถึงเปรตเปลือยกายตนนั้น พลังตรัสอุทิศส่วนกุศลว่า “ข้าแต่พระคุณเจ้า ขอทักษิณาทานนี้ จงสำเร็จแก่เปรตนั้นด้วยเถิด” ส่วนเปรตจะได้รับบุญที่พระราชาทรงอุทิศให้หรือไม่ และเรื่องราวจะจบลงอย่างไร คงต้องติดตามในตอนต่อไป

จากเรื่องนี้ จะเห็นว่า โลกมนุษย์นี้เป็นสถานที่ล้งสมบุญบารมีอย่างแท้จริง เป็นสถานที่แสวงบุญอย่างเดียว ไม่ควรมาทำบาปกรรม ส่วนภพภูมิอื่นนั้น เป็นภพภูมิของการเสวยผลที่เกิดจากการกระทำในขณะที่เป็นมนุษย์ โดยมีบุญและบาปเป็น

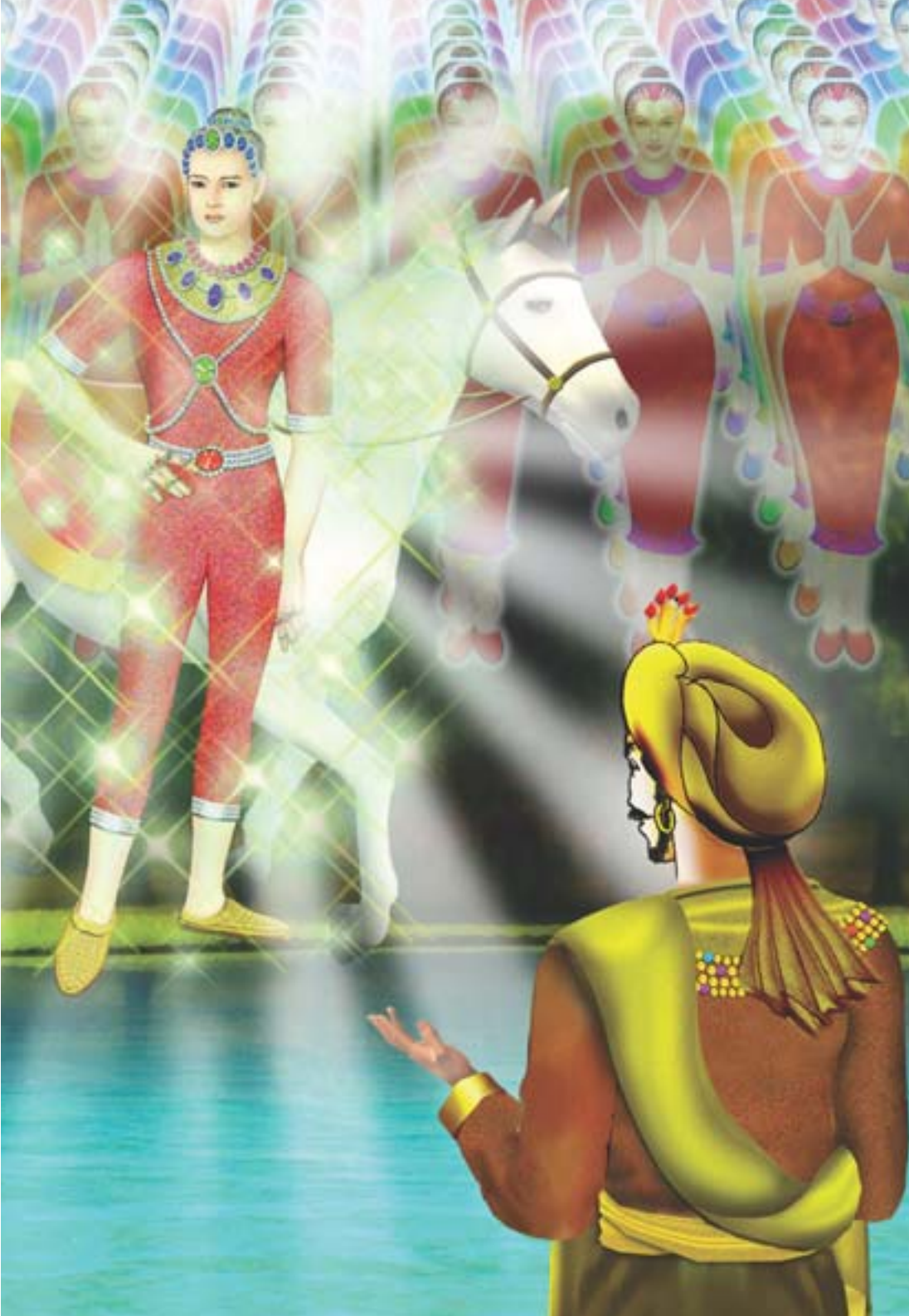
รู้เท่าไม่ถึงการณ์ (๓)

๒๕๕

เหมือนรหัสผ่านที่จะนำไปเกิดในภพภูมิต่างๆ ถ้าทำบุญ ย่อมไปเกิดในสุคติเสวยผลบุญยาวนานมาก ถ้าไปเกิดในทุคติภูมิ ย่อมจะต้องไปชดใช้วิบากกรรมที่ทุกข์ทรมานยาวนานชนิดนับวันเวลากันไม่ไหวทีเดียว

เพราะฉะนั้น นักสร้างบารมีต้องทำแต่กรรมดี บาปกรรม แม้เพียงเล็กน้อย อย่าไปทำเด็ดขาด หากพลาดพลั้งตกไปในอบายภูมิ แม้จะมีเงินทอง ทรัพย์สมบัติมากมาย ก็ไถ่ตัวขึ้นมาไม่ได้ ประกันตัวออกมาก็ไม่ได้ เวลาของชีวิตที่เหลืออยู่ในโลกนี้มีไม่มาก แต่เวลาในปรโลก ยาวนานกว่ามาก ดังนั้นให้ใช้เวลาที่เหลือเพียงน้อยนิดนี้ สร้างบุญบารมีให้เต็มที่ เพราะมีแต่บุญกับบาปเท่านั้น ที่จะติดตามตัวไปในภพเบื้องหน้า ให้ตั้งใจทำทาน รักษา ศีล และเจริญภาวนา ทำใจหยุดนิ่งเพื่อให้เข้าถึงพระธรรมกาย จะได้มีชีวิตที่ปลอดภัยไปทุกภพทุกชาติกันทุกคน

๒๙

รู้เท่าไม่ถึงการณ์

(๔)

พวกเกวียนเป็นมิตรของคนเดินทาง

มารดาเป็นมิตรในเรือนของคน

สหายเป็นมิตรของคนผู้มีฐานะเกิดขึ้นเนื่อง ๆ

บุญที่ตนทำเอง เป็นมิตรติดตามไปถึงภพหน้า

รู้เท่าไม่ถึงการณ์ (๔)

๒๕๘

ขณะที่โลกแห่งเทคโนโลยีพัฒนาไปอย่างไม่หยุดยั้ง มีการคิดค้นสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ ตลอดเวลา แต่โลกแห่งศีลธรรม กลับไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร สภาพจิตใจของผู้คนยังเต็มไปด้วยความคิดหมกมุ่นในเรื่องเบญจกามคุณ มีการเบียดเบียน เอารัดเอาเปรียบกัน แม้โลกแห่งวัตถุจะรุดหน้าไปมากเพียงใด หากสภาพจิตใจของมนุษย์ไม่ได้รับการยกระดับให้สูงขึ้นตามไปด้วย สังคมก็จะเต็มไปด้วยปัญหา หากทุกคนหันกลับมาให้ความสำคัญกับจิตใจ หยุดการแสวงหาภายนอกชั่วคราว กลับมาแสวงหาความสุขภายใน ด้วยการทำใจหยุดนิ่งที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ เมื่อหยุดใจได้ถูกส่วน ไม่ช้าจะเข้าถึงพระธรรมกายภายใน ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดของความบริสุทธิ์ ที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความสุขอย่างแท้จริง โดยไม่ต้องไปดิ้นรนแสวงหาอามิสสุข ซึ่งเป็นความสุขจอมปลอมกันอีกต่อไป

มีพระพุทธดำรัสที่ตรัสไว้ใน มิตตสูตร ว่า

“สตฺถิ ปสวโต มิตฺตํ มาตา มิตฺตํ สเก ขเร
สหาโย อตฺถชาตสฺส โหติ มิตฺตํ ปุณฺณปุณฺ
สยํ กตานิ ปุณฺณานิ ตํ มิตฺตํ สมฺปรายิกํ

พวกเกวียนเป็นมิตรของคนเดินทาง มารดาเป็นมิตร
ในเรือนของตน สหายเป็นมิตรของคนผู้มีธุระเกิดขึ้นเนื่องๆ

รู้เท่าไม่ถึงการณ์ (๔)

๒๕๕

บุญที่ตนทำเอง เป็นมิตรติดตามไปถึงภพหน้า”

ในสมัยก่อนการเดินทางไกลเพื่อค้าขาย ต้องอาศัยโค และเกวียนเป็นยานพาหนะ โคและเกวียนจึงเปรียบเสมือนมิตร ของผู้เดินทางไกล ธรรมดามารดาผู้เลี้ยงดูบุตรธิดา ต้องคอย ห่วงใย ดูแลเอาใจใส่ทุกอย่าง แม้ในยามเจ็บป่วย บุตรธิดาก็ยัง อาศัยมารดาเป็นผู้ดูแลรักษา มารดาจึงเปรียบเสมือนมิตรใน เรือนของบุตรธิดาเช่นเดียวกัน

คำว่า สหาย อุตถชาติสุส หมายถึง เพื่อนแท้ ผู้พร้อม ที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลในยามตกทุกข์ได้ยาก ทำนองมีสุขร่วมเสพ มีทุกข์ร่วมต้าน ในเวลาที่เราเดือดเนื้อร้อนใจ ต้องการความ ช่วยเหลือ หากสหายผู้เป็นมิตรแท้ยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือ ย่อม ทำให้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ คลี่คลายด้วยดี ท่านจึงกล่าวว่า สหายเป็นมิตรของคนผู้มีฐานะ

สำหรับบุญที่เราสั่งสมไว้ดีแล้ว จะเป็นมิตรติดตามตัวไป ในสัมปรายภพ บุญเป็นมิตรแท้ที่ยิ่งกว่ามิตรใดๆ ในโลกนี้ เพราะสามารถติดตามตัวเราไปได้ทุกภพทุกภูมิ เป็นเสบียงให้ เราได้ใช้สร้างบารมีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป บุญเป็นแก้วสารพัดนึกที่จะ ดลบันดาลสมบัติทุกอย่าง ทั้งที่เป็นของมนุษย์และของทิพย์ รวมไปถึงอริยสมบัติ คือ การได้บรรลุมรรคผลนิพพาน ย่อม

รู้เท่าไม่ถึงการณ์ (๔)

๒๖๐

ต้องอาศัยอานุภาพแห่งบุญ ดังนั้นเราจึงควรรักบุญและสร้างบุญไว้ให้มากๆ ถ้าเราไม่ทิ้งบุญ บุญก็จะไม่ทิ้งเรา จะเป็นมิตรแท้ที่มีอุปการะต่อเราเสมอ

*สำหรับเรื่องราวในตอนนี้เป็นเรื่องของเปรตเปลือยกาย ต่อจากตอนที่แล้ว เมื่อพระเจ้าอัมพลักขระทรงถวายผ้าเนื้อดี ๘ คู่ แต่พระอรหันต์ด้วยจิตที่เลื่อมใส ครั้นพระเถระรับผ้าของพระราชแล้ว ก็อนุโมทนาว่า “ขอทักขิณาทานนี้ จงสำเร็จผลแก่เปรตนั้นตามพระราชประสงค์เถิด”

ทันใดนั้นเอง เหตุอัศจรรย์ได้บังเกิดขึ้น พระราชาผู้ไม่เคยเชื่อเรื่องผลแห่งทาน ทอดพระเนตรเห็นเปรตผู้ที่พระองค์รับสั่งให้ประหารชีวิตนั้น เปลี่ยนอัตรภาพจากเปรตเปลือยกาย มาเป็นเทวดาผู้นุ่งห่มผ้าทิพย์ ลูบไล้ด้วยจันทน์แดง มีผิวพรรณเปล่งปลั่งประดับประดาด้วยสรรพอาภรณ์ ชี้อาอาชาไนยสีขาวงามสง่า มีบริวารห้อมล้อม สำเร็จมหิทธิฤทธิ์เหมือนเทวดา ปรากฏกายขึ้นมาให้เห็นในทันที

ครั้นทรงเห็นประจักษ์กับตาเช่นนั้น ทรงปลื้มปีติ มีพระทัยร่าเริงเบิกบาน ที่ได้ทอดพระเนตรผลของกรรมอย่าง

รู้เท่าไม่ถึงการณ์ (๔)

๒๖๑

แจ่มแจ้ง ทรงลุกขึ้นยืน เสด็จเข้าไปใกล้ พลากรับสั่งกับเทวดาว่า “ท่านผู้เจริญ เราได้เห็นผลแห่งทานอย่างชัดแจ้งในวันนี้เอง ต่อจากนี้ไป เราจะให้ทานแต่สมณพราหมณ์อย่างเต็มที่เต็มกำลัง ท่านมีอุปการคุณต่อเรามาก ดูก่อนเทวดา ท่านเป็นคฤหัสถ์ เป็นเผ่าพันธุ์ เป็นมิตร และเป็นเทพของเรา เราขอทำอัญชลีแก่ท่าน และปรารภนาที่จะได้พบเห็นท่านอีกบ่อยๆ”

เมื่อพ้นจากอัฐภาพของเปรตแล้ว เทวดากล่าวว่า “ข้าแต่มหाराชา แม้พระองค์จะทรงอนุเคราะห์ข้าพระองค์ แต่การพระราชทานนี้ ก็มีได้ไฉไลสำหรับพระองค์ บัดนี้ แม้ข้าพระองค์เป็นเทวดาแล้ว ก็ยังคงเป็นสหายกับพระองค์ผู้เป็นจอมประชา ขอเดชะ เมื่อไรที่พระองค์จักเป็นผู้ไม่มีศรัทธา ไม่มีความเลื่อมใส หรือเต็มไปด้วยความตระหนี่แล้ว เมื่อนั้นพระองค์จะไม่ได้เห็น ไม่ได้เจรจากับข้าพระองค์ หากพระองค์ยังทรงเคารพในธรรม ยินดีในการบริจาคทาน เป็นเช่นบ่อน้ำของสมณพราหมณ์ทั้งหลายแล้ว พระองค์ก็จะได้เห็น หรือได้เจรจากับข้าพระองค์อีกเป็นแน่ และขอให้พระองค์โปรดปล่อยหลานชายผู้ที่ถูกหลาวเสียบอยู่ ให้หลุดพ้นจากหลาวด้วยเถิด เพราะเมื่อหลานชายรอดชีวิตแล้ว จะได้กลับตัวกลับใจใหม่ ตั้งใจประพฤติธรรม จะได้พ้นทุกข์ ขอพระองค์จงเข้าไปหาพระเถระตามกาลอันควร

รู้เท่าไม่ถึงการณ์ (๔)

๒๖๒

เพื่อฟังธรรม และสั่งสมบุญเกิด” จากนั้น เทวดาได้หายวับไปใน
อากาศทันที

พระราชาทรงกราบลาพระเถระ รีบเสด็จกลับราชวัง มี
รับสั่งให้ราชบุรุษปล่อยหลานชายของเทวดาจากการถูกหลาว
เสียบ และตรัสสั่งให้หมอหลวงรักษาให้หายเป็นปกติ ตั้งแต่
นั้นมา พระองค์ทรงหมั่นบำเพ็ญทานแต่สมณพราหมณ์ และหา
โอกาสไปสนทนาธรรมกับพระเถระอยู่เป็นประจำ ท่านได้ตรัส
ถามพระเถระว่า “ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ผู้ที่เคยทำบาปอกุศลอันเป็น
เหตุให้ต้องไปเกิดในมหานรก ทำอย่างไรจะพ้นจากบาปกรรม
นั้นได้” พระเถระทูลตอบว่า “มหาบพิตร ถ้าหากไม่ประสงค์จะ
ไปอบาย ต้องไม่พอกพูนบาปอีก และให้หมั่นบำเพ็ญกุศลให้มาก
เข้า ก็จะได้พ้นจากอบายได้”

พระเจ้าอัมพลักขรราชาธิบดีทรงสดับพระธรรมเทศนา
แล้ว ทรงเพิ่มพูนสัมมาทิฐิ คือ ความเห็นถูกมากยิ่งขึ้น ทรงมี
พระราชศรัทธาท่านำมาสู่พระภิกษุสงฆ์โดยเคารพ ทรงดำรง
พระองค์อยู่ในสภาวะและศีล ทรงครองแผ่นดินโดยธรรม ปฏิบัติ
ตนอยู่ในโอวาทของพระเถระเสมอมา ในที่สุดพระองค์ได้บรรลु
ธรรมเป็นพระโสดาบัน

ส่วนหลานชายผู้ถูกหลาวเสียบ เมื่อหายเป็นปกติดีแล้ว

รู้เท่าไม่ถึงการณ์ (๔)

๒๖๓

เกิดสลดสังเวชมาก เห็นโทษเห็นภัยในสังสารวัฏชัดเจน จึงออกบวชเป็นพระภิกษุเมื่อบวชแล้ว เขาตั้งใจประพฤติปฏิบัติธรรมต่อมาไม่นาน ก็ได้บรรลุลหรรณเป็นพระอรหันต์รูปหนึ่งในพระพุทธศาสนา

เห็นไหมว่า บุญนั้นเป็นสิ่งสำคัญ เป็นฉากหลังที่บันดาลให้เราประสบความสำเร็จในชีวิต มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง เป็นเศรษฐีมหาเศรษฐี เป็นพระราชามหากษัตริย์ หรือพระเจ้าจักรพรรดิ กระทั่งได้บรรลุมรรคผลนิพพาน ดังนั้นอย่าได้ประมาทในการสั่งสมบุญ ไม่ว่าจะเป็นบุญเล็กบุญน้อยบุญใหญ่ เก็บให้หมด เพราะว่ามันคือบุญของเรา เราทำเราก็ได้ ใครไม่ทำ คนนั้นก็ไม่ได้ และทำให้ได้ทุกๆ วัน อย่าให้ขาดแม้แต่วันเดียว เหมือนอาหารที่เรากิน เรายังกินได้ทุกวัน ดังนั้นต้องทำบุญให้ได้ทุกวัน

ถ้าเราไม่สั่งสมบุญ บุญเก่าจะค่อยๆ หมดไป บาปอกุศลก็จะได้ช่อง และเข้ามาแทนที่ได้ หากชีวิตของเราเปรียบเสมือนเรือ บุญก็เปรียบเหมือนน้ำ บาปเปรียบเหมือนตอที่อยู่ใต้น้ำ หากเราไม่สั่งสมบุญให้มาก เมื่อน้ำลด ตอก็ผุด นาวาชีวิตของเราก็ลุ่มๆ ดอนๆ เพราะตอที่อยู่ทั้งเหนือน้ำและใต้น้ำ คอยเป็นอุปสรรคกีดขวาง หากใจเราอยู่ในบุญตลอดเวลา มีบุญใหม่เต็มเข้าไปเรื่อยๆ คล้ายระดับน้ำที่สูงขึ้น ตอใต้น้ำย่อมไม่สามารถ

รู้เท่าไม่ถึงการณ์ (๔)

๒๖๔

มาก็ดขวางนาวาชีวิตของเราได้ อีกทั้งเมื่อบุญเก่าและบุญใหม่
มาบรรจบกัน กระแสบุญก็จะหลั่งไหลอย่างต่อเนื่อง ทำอะไร
ย่อมสำเร็จหมดทุกอย่าง จะปฏิบัติธรรมก็เข้าถึงธรรมได้ง่าย
สะดวกสบาย เพราะใจเราชุ่มชื้นเบิกบานอยู่ในบุญตลอดเวลา
ดังนั้น ให้ทุกคนชวนช่วยในการสั่งสมบุญ ทั้งทาน ศีล ภาวนา
ทำกันให้ได้ทุกๆ วัน

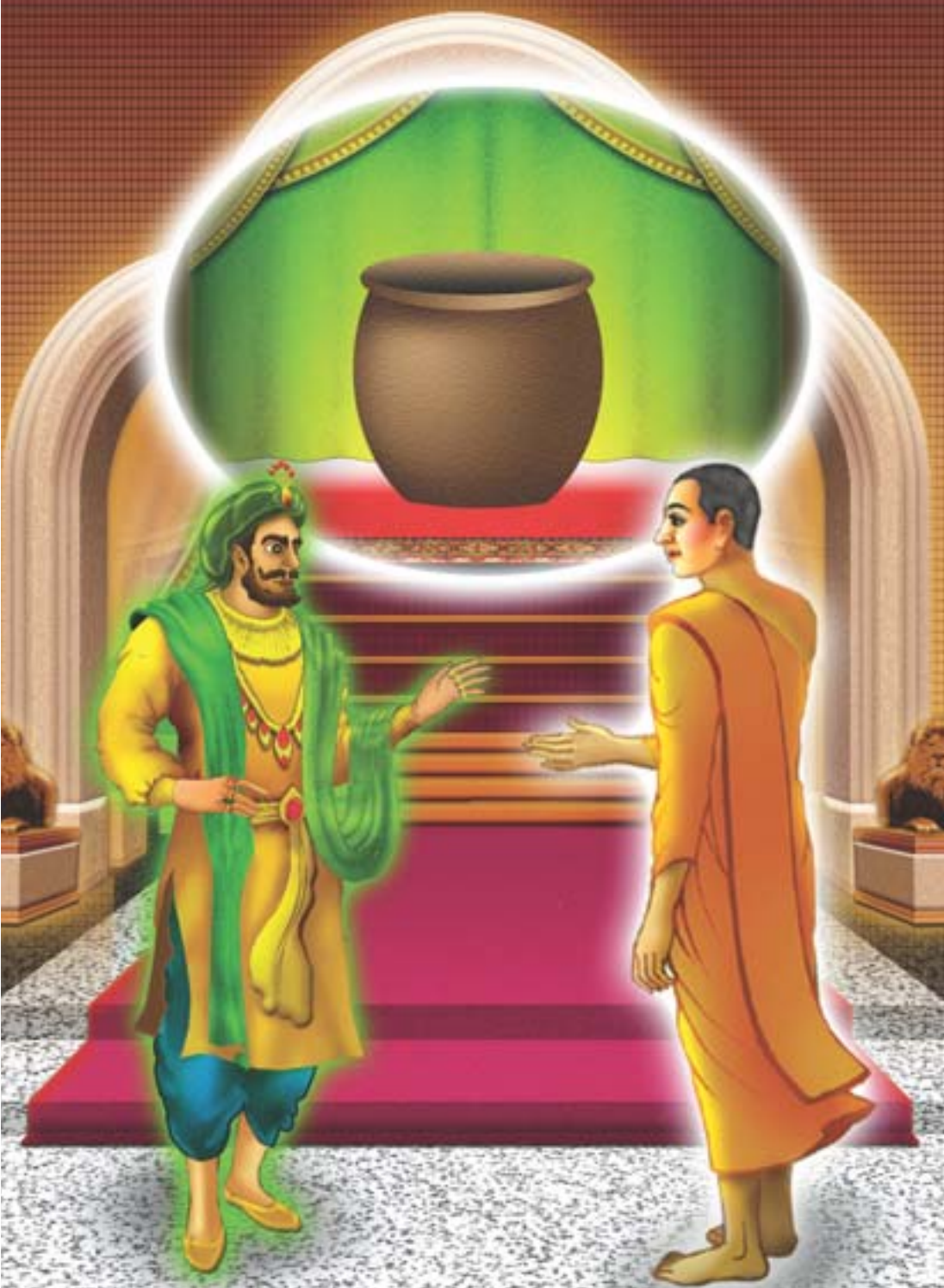

ม ง ค ล ที่ ๗ เป็ น พ หุ สุต

ป้ ญ ญา เ พิ่ ม พุ น เ กี ย ร ตี คุ ณ

ปัญญาเป็นเครื่องวินิจฉัยข้อความที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมา
ปัญญาเป็นเครื่องเพิ่มพูนเกียรตินคุณและชื่อเสียง นรชนในโลกนี้
ประกอบด้วยปัญญาแล้ว ย่อมหาความสุขได้ ในท่ามกลาง
ความทุกข์ที่เกิดขึ้น

ปัญญาเพิ่มพูนเกียรติคุณ

๒๖๓

เวลาธรรมกายเป็นเวลาที่เราจะคุณค่ายิ่ง เราจะได้มาร่วมกันหยุดนิ่ง หยุดใจไว้ที่แห่งเดียวกัน คือ ณ ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ แม้อยู่คนละสถานที่ แต่เราสามารถรวมใจเป็นหนึ่งเดียวกัน เพื่อให้กระแสแห่งความสุข และความบริสุทธิ์ของธรรมกาย แผ่ขยายไปทั่วโลกการสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นแก่โลกนั้นไม่ใช่เรื่องเพ้อฝัน เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ เพราะธรรมกายมีอยู่ในตัวของมนุษย์ทุกคนในโลก ไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนาและเผ่าพันธุ์ หากทำใจหยุดนิ่งถูกส่วนย่อมเข้าถึงได้ทุกคน

มีวาระพระบาลีใน ขุททกนิกาย เตสกุณชาดก ว่า

“ปัญญา สุตวินิจฉินิ ปัญญา สิโลกวทุพณิ
ปัญณาสหิโต นโร อธิ ทุกุเข สุขานิ วินุทติ

ปัญญาเป็นเครื่องวินิจฉัยข้อความที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมา ปัญญาเป็นเครื่องเพิ่มพูนเกียรติคุณและชื่อเสียง นรชนในโลกนี้ ประกอบด้วยปัญญาแล้ว ย่อมหาความสุขได้ ในท่ามกลางความทุกข์ที่เกิดขึ้น”

ในภาวะที่บ้านเมืองกำลังสับสน เราต่างรอว่า ใครจะเป็นผู้มีสติปัญญาเข้ามาแก้ไขสถานการณ์บ้านเมือง เพื่อให้รอดพ้นจากภาวะวิกฤติ นำพาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรือง รวมทั้งช่วยโอบอุ้มคุ้มครองโลกให้สงบสุขร่มเย็น

ปัญญาเพิ่มพูนเกียรติคุณ

๒๖๘

ในยามที่มีเหตุการณ์คับขัน ผู้มีปัญญาเท่านั้น ที่จะนำพาตนและผู้อื่น ให้พ้นจากความทุกข์ไปได้ ถึงแม้จะมีเรื่องร้ายแรงเกิดขึ้น ผู้มีปัญญาย่อมสามารถเปลี่ยนให้กลายเป็นดี ด้วยจิตใจที่สุขุมเยือกเย็น เป็นสมาธิ มีสติมั่นคง ผู้ที่ทำอย่างนี้ได้ นั่นต้องเป็นผู้ที่ฝึกฝนใจ จนกระทั่งมีใจสงบ หนักแน่นดีแล้ว

*ดังเช่นในสมัยพุทธกาล เหล่าพระสนมของพระเจ้าปเสนทิโกศล นั่งสนทนากันว่า การบังเกิดขึ้นของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ยาก แม้พวกเรามีความถึงพร้อมด้วยสมบัติต่างๆ ทว่าไม่มีโอกาสได้ไปวัดฟังธรรมเหมือนกับบุคคลทั่วไป เพราะต้องคอยปรนนิบัติรับใช้พระราชา ทั้งยังต้องดูแลความเรียบร้อยภายในพระราชวังด้วย จึงพากันไปกราบทูลขอให้พระราชาทรงนิมนต์พระภิกษุ มาแสดงธรรมภายในพระราชวัง ด้วยเห็นว่า เป็นโอกาสดีที่จะได้ฟังธรรม เพื่อเพิ่มพูนสติปัญญาให้ยิ่งขึ้นไป พระราชาทรงอนุโมทนาในกุศลเจตนาของพวกนาง แล้วทรงถามว่าอยากฟังธรรมจากภิกษุรูปใด

พวกนางได้ปรึกษากัน แล้วกราบทูลขอฟังธรรมจากท่านพระอานนทเถระ เนื่องจากท่านเป็นผู้ทรงธรรม เป็นพหูสูต ทรงจำคำสอนที่พระพุทธองค์ทรงแสดงไว้อย่างยอดเยี่ยม พระ-

ปัญญาเพิ่มพูนเกียรติคุณ

๒๖๕

ราชาจึงเสด็จไปเฝ้าพระบรมศาสดา เพื่อทรงนิมนต์พระอานนท์ให้มาแสดงธรรม พระอานนท์ท่านเคยเป็นเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดินมาก่อน รู้ธรรมเนียมของคนในวังเป็นอย่างดี สามารถประคองศรัทธาของพระราชาและคนในวังได้ พระบรมศาสดาจึงทรงอนุญาต

ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา พระอานนท์ได้ไปแสดงธรรมให้กับเหล่าสนมกำนัลของพระราชา ท่านสามารถวางตัวได้อย่างเหมาะสม และแสดงธรรมได้อย่างบริสุทธิ์บริบูรณ์ไม่มีที่ติ จนเป็นที่ศรัทธาเลื่อมใสของชาววัง

วันหนึ่ง ดวงแก้วมณีของพระราชาหายไป พระราชาจึงรับสั่งกับพวกอำมาตย์ให้สืบสวนหาคนขโมย พวกอำมาตย์เที่ยวค้นหาจนทั่วพระราชวังก็ไม่พบ จึงคาดคั้นเอาความจากข้าราชการบริพาร ตั้งแต่สนมกำนัลเป็นต้นไป ทำให้เดือดร้อนกันถ้วนหน้า แต่ไม่มีใครยอมรับว่าเป็นผู้ขโมยไป แม้พระราชาจะมีที่ปรึกษาข้าราชการแผ่นดิน ผู้มีฝีมือเยี่ยมมากมายมาช่วยกัน ก็ไม่สามารถนำแก้วมณีกลับคืนมาได้

ในวันนั้น พระอานนท์เถระเข้าสู่พระราชวัง เพื่อแสดงธรรมตามปกติ ท่านสังเกตเห็นว่า ทุกคนไม่ค่อยยิ้มแย้มแจ่มใสเหมือนมีเรื่องกังวล และไม่ค่อยตั้งใจฟังธรรมเหมือนเช่นเคย

ปัญญาเพิ่มพูนเกียรติคุณ

๒๓๐

จึงได้ถามเรื่องราวที่เกิดขึ้น เมื่อทราบเรื่อง ก็พลบใจทุกคนว่า “อย่าได้วิตกไปเลย อีกไม่นานจะได้แก้แวมณีกลับคืนมา”

พระอานนท์สอบถามเรื่องที่เกิดขึ้นกับพระราชอาว่า “มหาบพิตรจริงหรือที่แก้แวมณีของพระองค์หายไป” พระราชา รับสั่งว่า “พระคุณเจ้าผู้เจริญ แก้วมณีได้หายไปจริงๆ โยมสั่งให้ สอบสวนทุกคนที่เข้ามาภายในพระราชวัง แต่ก็ไม่มีใครยอมรับ สารภาพ แม้เราสั่งให้จับคนข้างในทุกคน ถึงจะทำให้ลำบาก ขนาดไหน จนกระทั่งบัดนี้ ยังไม่มีใครเอาแก้วมณีมาคืนเลย”

พระเถระจึงแนะนำวิธีการว่า “อุบายที่จะได้แก้แวมณีคืนมา โดยไม่ต้องให้มหาชนลำบากนั้นพอมืออยู่ ถ้าพระราชาทรงสงสัย ใคร ก็ให้นำคนเหล่านั้นมา แล้วให้ฟ้อนฟางไปคนละฟอน บอก พวกเขาว่า ในเวลาใกล้รุ่งให้นำฟ้อนฟางมาโยนไว้ที่หน้าประตูวัง ถ้าผู้ใดเป็นคนเอาไป เขาจะชุกแก้แวมณีไว้ในฟ้อนฟาง ด้วยวิธีการนี้ ก็จะได้แก้แวมณีกลับคืนมา”

พระราชารับสั่งให้ทำตามที่พระเถระแนะนำไว้ทุกประการ แต่ก็ยังไม่มีใครนำแก้แวมณีมาคืน พระเถระจึงแนะวิธีต่อไปว่า ให้ตั้งตุ่มใหญ่ไว้ในที่กำบังในท้องพระโรง ตักน้ำใส่ให้เต็มแล้วกัน ม่านบังไว้ จากนั้นให้คนที่เป็นผู้ต้องสงสัยเข้าไปในม่านทีละคน ให้ล้างมือในตุ่มน้ำแล้วเดินออกมา พระราชาก็รับสั่งให้ทำตาม กุศโลบายของพระเถระ

ปัญญาเพิ่มพูนเกียรติคุณ

๒๓๑

ต่อมา คนที่ขโมยแก้วมณีไปได้คิดว่า “พระเถระเป็นผู้มีเมตตา และฉลาดในการสืบสวนด้วยสันติวิธี ไม่ปรารณาประทุษร้ายใคร ให้ได้รับความเดือดร้อน หากเราไม่รับนำแก้วมณีมาคืนไม่ช้าก็ต้องถูกพระราชอาจับได้แน่” เมื่อคิดได้อย่างนี้แล้ว จึงได้นำแก้วมณีหย่อนลงในตุ่ม ในขณะที่กำลังล้างมือ

เมื่อทุกคนเดินออกจากม่านหมดแล้ว พวกราชบุรุษได้นำน้ำในตุ่มไปเททิ้ง ได้พบแก้วมณี จึงนำมาถวายแด่พระราชพระราชาทรงชื่นชมพระเถระว่าเป็นผู้มีปัญญาเฉียบแหลมฉลาดทั้งทางโลกและทางธรรม สามารถนำแก้วมณีกลับคืนมาได้โดยไม่ต้องให้มหาชนลำบาก แม้ผู้ถูกกล่าวหา ก็พากันยินดีว่าได้พ้นจากคำครหาเพราะพระเถระ

เกียรติคุณของพระเถระได้ฟุ้งขจรไปทั่วพระนคร มหาชนต่างพากันเลื่อมใสและยกย่องท่านว่า เป็นผู้ที่ฉลาดในการตัดสินคดีความด้วยสันติวิธี ไม่ให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้รับความกระทบกระเทือนเดือดร้อน นับเป็นสุดยอดวิธีในการแก้ไขปัญหาด้วยสติปัญญา แม้พระลัมมาสัมพุทธเจ้าก็ทรงสรรเสริญพระอานนท์ว่าเป็นยอดพหูสูตร ผู้มีปัญญาลึกล้ำ นอกจากทรงจำคำสอนของพระพุทธองค์แล้ว ยังมีปฏิภาณไหวพริบในการนำคำสอนนั้นมาใช้งานได้อย่างคล่องแคล่ว เหมือนดังคำที่กล่าวในคาถาบทหนึ่งว่า

ปัญญาเพิ่มพูนเกียรติคุณ

๒๗๒

“ยามคับขันย่อมต้องการคนกล้า ยามประชุมปรึกษา
ย่อมต้องการคนหนักแน่น ยามมีข่าวร้ายรีบรุดย่อมปรารภนา
ผู้เป็นที่รัก ยามมีปัญหาหยาบปรารภนาบัณฑิตผู้มีปัญญา”

เพราะฉะนั้น เมื่อมีปัญหาเรื่องใดเกิดขึ้น ให้ใช้สติ
ปัญญาพิจารณาไตร่ตรองเรื่องราวที่เกิดขึ้นด้วยใจที่สงบเยือกเย็น
ปัญหาทั้งหลายนั้นมีไว้ให้แก้ ไม่ได้มีไว้ให้กลุ้ม จงแก้ไขปัญห
ด้วยปัญญา ดวงปัญญาจะเกิดเมื่อทำใจให้หยุดนิ่ง พอใจหยุดนิ่ง
ถูกส่วน จะเข้าถึงดวงธรรมสุกใสสว่างอยู่ในกลางตัว เข้าถึงดวงศีล
ดวงสมาธิ ดวงปัญญา ไปตามลำดับ ดวงปัญญานี้แหละที่
สามารถแก้ไขปัญหาได้ทุกเรื่อง ยิ่งใจใสละเอียดยิ่ง ปัญญา
ยิ่งละเอียดลึกซึ้ง ความรู้ความเห็นกว้างไกล ทำให้การตัดสินใจ
ถูกต้อง มีวินิจฉัยไม่ผิดพลาด

ดังพระบาลีว่า “นตถิ ปัญญาสมา อาภา แสงสว่างเสมอ
ด้วยปัญญาไม่มี” ยิ่งกว่านั้นแสงสว่างแห่งปัญญานี้ ยังสามารถ
ขจัดกิเลสอาสวะ และครอบงำอวิชชาที่ปิดบังใจของชาวโลกได้
ทำให้เปลี่ยนจากคนธรรมดาเป็นผู้รู้แจ้ง เพราะฉะนั้นการ
ฝึกใจให้หยุดนิ่งจึงเป็นสิ่งสำคัญ ให้หมั่นฝึกใจกันทุกๆ วัน

ร อ ด จี วิ ต เ พ ร า ะ พ หุ ส์ ต

นักปราชญ์ย่อมแนะนำสิ่งที่ควรแนะนำ

ย่อมไม่ชักชวนในสิ่งที่ไม่ใช่ธุระ

การแนะนำดีเป็นความดีของนักปราชญ์นั้น

นักปราชญ์นั้น ผู้อื่น กล่าวชอบก็ไม่โกรธ ย่อมรู้จักวินัย

การสมาคมคบหากันกับนักปราชญ์นั้นเป็นความดี

รอตชีวิตเพราะพหุสูตร

๒๗๕

มนุษย์ส่วนใหญ่ไม่รู้ว่าจะเกิดมาทำไม อะไรคือเป้าหมายที่แท้จริงของชีวิต เมื่อไม่ได้ฟังธรรมของพระพุทธองค์ ชีวิตจึงต้องเวียนวนอยู่ในกระแสแห่งความทุกข์ระทม เหมือนถูกตรึงด้วยเครื่องพันธนาการร้อยรัด กระทั่งเมื่อได้ฟังพระสัทธรรมเข้าใจความเป็นจริงของชีวิต จึงมุ่งหน้าแสวงหาสาระอันแท้จริงเพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดคือพระนิพพาน

พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย เตรสนิบาตว่า

“นยํ นยติ เมธาวิ	อธฺรยาํ น ยฺมุขติ
สฺนโย เสยฺยโส โหติ	สมฺมา วุตฺโต น กุปฺปติ
วินยํ โส ปชานาติ	สาธุ เตन สมาคโม

นักปราชญ์ย่อมแนะนำสิ่งที่ควรแนะนำ ย่อมไม่ชักชวนในสิ่งที่ไม่ใช่ธุระ การแนะนำดีเป็นความดีของนักปราชญ์นั้น นักปราชญ์นั้น ผู้อื่น กล่าวชอบก็ไม่โกรธ ย่อมรู้จักวินัย การสมาคมคบหากันกับนักปราชญ์นั้นเป็นความดี”

ผู้ที่หมั่นฟังธรรม ศึกษาเล่าเรียนพระธรรมมามาก ตลอดทั้งทรงจำไว้ และเป็นคนช่างสังเกต เราเรียกว่า พหุสูตร คุณสมบัติเหล่านี้เป็นต้นทางแห่งปัญญา เป็นกุญแจไขไปสู่ ลากยศ สรรเสริญ สุข และจะนำไปสู่การบำเพ็ญบารมีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป

รอตชีวิตเพราะพหุสูตร

๒๗๖

*เมื่อครั้งพระลัมมาลัมพุทเธเจ้าของเรา เสวยพระชาติเป็นพราหมณ์บุโรหิต ชื่อว่าเสนกบัณฑิต มีปัญญามาก อยู่ในเมืองพาราณสี เสนกบัณฑิตเป็นผู้ฟังมาก ศึกษาเล่าเรียนมาก ได้เล่าเรียนศึกษาศิลปศาสตร์ทุกอย่างจากเมืองตักสิลา ต่อมาพระราชแห่งเมืองพาราณสีทรงแต่งตั้งให้เป็นอำมาตย์ ประกอบไปด้วยยศ บริวาร เสนกบัณฑิตได้ถวายอภินันทกรรมแก่พระราชเป็นประจำ ในวันอุโบสถศีลก็แสดงธรรมสั่งสอนมหาชน โดยมีพระราชแห่งเมืองพาราณสีทรงเป็นประธาน

ครั้งหนึ่ง มีพราหมณ์ชราขอทานคนหนึ่ง เทียวขอทานมานาน จนได้ทรัพย์ ๑,๐๐๐ กหาปณะ แล้วนำไปฝากไว้กับพราหมณ์ผู้หนึ่ง ต่อมาพราหมณ์ที่รับฝากทรัพย์วันนั้น ได้นำทรัพย์ของพราหมณ์ชราไปใช้สอยจนหมด พอพราหมณ์ชรา มาทวงทรัพย์คืน ก็สนใจที่หาทรัพย์คืนให้ได้ จึงยกลูกสาวของตนให้แทน พราหมณ์ชรา ก็พานางพราหมณี รุ่งสาวคราวลูกมาบ้านของตน อยู่ร่วมกันฉันสามีภรรยา

ต่อมา นางพราหมณีนอกใจสามี ไปคบชายอื่น และอยากให้สามีจากไปไกลๆ จึงขอให้พราหมณ์ชราไปเที่ยวแสวงหาทรัพย์ เพื่อซื้อทาสมาช่วยทำงานบ้าน พราหมณ์ชราได้

รอตชีวิตเพราะพหุสูตร

๒๓๓

ฟังดังนั้น จึงให้นางจัดเตรียมข้าวสตุก้อนข้าวสตุผงใส่ในไห่หนึ่ง ให้เต็มเพื่อเป็นเสบียงเดินทาง พราหมณ์ชราเที่ยวขอทานในเมืองน้อยใหญ่ จนได้ทรัพย์มา ๗๐๐ กหาปณะ เห็นว่าน่าจะพอแล้ว จึงเดินทางกลับบ้าน

ระหว่างทาง ได้แวะพักในบริเวณที่มีน้ำท่าสะดวกสบาย แล้วแก้ไ้เอาห่อข้าวสตุก้อนข้าวสตุผงออกมาบริโภค เมื่อบริโภคอิ่มแล้วก็ลงไปตักน้ำ โดยไม่ได้ผูกปากไห่ ภูเขาตัวหนึ่งได้กลืนข้าวสตุ จึงเลื้อยเข้าไปอยู่ในไห่ ขดตัวนอนกินข้าวสตุ ครั้นพราหมณ์ตักน้ำแล้ว ก็ผูกปากไห่พลางยกขึ้นใส่ป่าออกเดินทางต่อไป โดยไม่ได้สังเกตว่ามีอะไรแปลกปลอมมาในไห่นั้น

ครั้งนั้น รุกขเทวดาที่อยู่ในต้นไม้ต้นหนึ่งมีความกรุณาต่อพราหมณ์ จึงยืนอยู่ที่คาบต้นไม้ และกล่าวว่า “ดูก่อนพราหมณ์ ถ้าท่านอยู่แรมคืนในระหว่างทาง ตัวของท่านจะต้องตายในวันนี้ แต่ถ้าท่านรีบไปถึงบ้านภายในค่ำนี้ ภรรยาของท่านก็ต้องตายในวันนี้แทนท่าน” พราหมณ์ได้ฟังดังนั้น ก็กลัวตาย แต่ห่วงภรรยาไม่อยากให้ตายเหมือนกัน จึงได้แต่เดินร้องไห้คร่ำครวญมาจนถึงเมืองพาราณสี

บังเอิญวันนั้นเป็นวันอุโบสถขึ้น ๑๕ ค่ำ มหาชนทั้งหลายต่างถือดอกไม้ และของหอม พากันไปฟังธรรมจากเสนกบัณฑิต

รอตชีวิตเพราะพหุสูตร

๒๓๘

พราหมณ์เห็นดังนั้น ก็เดินไปกับคนเหล่านั้น เพราะหวังจะ
ฟังธรรมเพื่อจะได้ดับความทุกข์ ครั้นไปถึง พราหมณ์ก็ยื่นแบก
ไถ่ร้องให้อยู่ท้ายสุดของมหาชน

เสนกบัณฑิตเห็นพราหมณ์แล้ว ได้ไต่ถามพราหมณ์ว่า
ทำไมถึงมายืนร้องให้อยู่ตรงนี้ พราหมณ์ได้เล่าเหตุการณ์ให้ฟัง
พระโพธิสัตว์มองเห็นไถ่อยู่บนคอของพราหมณ์ก็พิจารณาด้วย
ปัญญาอันชาญฉลาด รู้ถึงเหตุร้ายที่จะเกิดขึ้นราวกับมีทิพยจักขุ
จึงกล่าวกับพราหมณ์ว่า “เราเข้าใจว่า งูได้กลืนข้าวสุก จึงเลื้อย
เข้าไปอยู่ในไถ่ ถ้าท่านพักแรมคิณกลางทางในวันนี้ เวลาเย็นเมื่อ
ท่านจะกินข้าวสุก ท่านสอดมือลงไปไถ่ งูจะกัดมือท่าน ท่าน
จะต้องตาย แต่ถ้าท่านรีบไปถึงบ้านภายในคำนี้ ภรรยาของท่าน
จะล้างมือเข้าไปหยิบเอาทรัพย์ในไถ่ งูจะกัดภรรยาของท่านให้
ถึงความตาย รุกขเทวดาจึงกล่าวกับท่านเช่นนั้น ท่านจงลง
วางไถ่ลงท่ามกลางมหาชน แก่ปากไถ่และเอาไม้เคาะ งูจะเลื้อย
ออกมา” เมื่อพราหมณ์ทำตาม งูก็เลื้อยออกมาจากไถ่ มันเห็น
คนมากมายจึงได้หยุดอยู่ หมองูคนหนึ่ง เห็นเช่นนั้นจึงจับไป
ปล่อยในป่า

มหาชนเห็นดังนั้น พากันชื่นชมสรรเสริญปัญญาของ
เสนกบัณฑิต เสียงแซ่ซ้องสาธุการเป็นโกลาหล ราวกับว่าพื้น
แผ่นดินจะหลุด ฝนแก้ว ๗ ประการ ได้ตกลงมากระทำสักการ-

รอตชีวิตเพราะพหุสูตร

๒๗๕

บุชาแก่พระโพธิสัตว์ ฝ่ายพราหมณ์ชราได้ยกทรัพย์ทั้งหมดที่ตนได้มา น้อมเข้าไปบูชาแก่เสนกบัณฑิตทั้ง ๗๐๐ กหาปณะ แต่เสนกบัณฑิตไม่ได้รับทรัพย์นั้นไว้ กลับมอบทรัพย์เพิ่มเติมให้อีก ๓๐๐ กหาปณะ ให้ครบ ๑,๐๐๐ กหาปณะ

พราหมณ์ชราได้พ้นจากความตาย ด้วยความเป็นพหุสูตรของเสนกบัณฑิต ความเป็นพหุสูตรนี้เอง ทำให้เสนกบัณฑิตได้บำเพ็ญปัญญาปรมัตถบารมีให้บริบูรณ์ ดังที่พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสไว้ในจรียาปิฎกว่า “เราค้นหาด้วยปัญญา ปลดเปลื้องพราหมณ์จากทุกข์ ผู้เสมอเราด้วยปัญญาไม่มี นี่เป็นปัญญาบารมีของเรา” ซึ่งการสร้างบารมีของท่านในครั้งนั้นนับว่าเป็นระดับปัญญาปรมัตถบารมี

จากเรื่องนี้จะเห็นได้ว่า เสนกบัณฑิตได้สำเร็จประโยชน์ในชาตินี้ คือ ได้ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข ได้เป็นอำมาตย์และ เป็นนักปราชญ์อันประเสริฐ อีกทั้งได้สำเร็จประโยชน์ในชาติหน้า คือ จะได้เสวยผลบุญที่ตนได้แสดงธรรมสั่งสอนมหาชนทั้งปวง ผลบุญที่ได้ปลดเปลื้องพราหมณ์ชราให้พ้นจากความตาย ตลอดทั้งได้บำเพ็ญปัญญาปรมัตถบารมีให้บริบูรณ์ เพราะอาศัยความเป็นพหุสูตรของตนโดยแท้

อย่างไรก็ตามพหุสูตรที่ได้รับการสรรเสริญจากผู้รู้ทั้งหลายนั้น จะต้องเข้าถึงสู่ตะ คือ ปฏิบัติได้ตามที่ตนรู้ด้วย เพราะ

รอตชีวิตเพราะพหุสูต

๒๘๐

ธรรมะของพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น ต้องปฏิบัติจริง จึงจะรู้แจ้ง เห็นจริง และมีธรรมเครื่องดับทุกข์ในตนได้ พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสสรรเสริญพหุสูตผู้มีธรรมเครื่องดับทุกข์ในตนว่า “ใครจะ ควรติเตียนบุคคลผู้ได้สติมาก ทั้งเป็นผู้ทรงธรรม กอปรด้วย ปัญญา เป็นสาวกพระพุทธเจ้า รวากับแท่งทองชมพูณหั้นเล่า แม้เหล่าเทวดาย่อมชื่นชม ถึงพรหมก็สรรเสริญ”

พหุสูตที่เข้าไม่ถึงสุตะ คือได้ยินได้ฟังมาแล้ว ไม่ปฏิบัติ หรือปฏิบัติแต่ยังเข้าไม่ถึง ย่อมไม่สามารถทำให้แจ้งซึ่งปรมาต- ลัสจะ คือความจริงแท้ได้ เขาจะยังมีสิ่งที่สงสัยมากมายที่หา คำตอบไม่ได้ เกี่ยวกับความเป็นไปของชีวิตว่า ชีวิตนี้คืออะไร มีจุดกำเนิดมาจากไหน มาทำไม อะไรคือเป้าหมายของชีวิต

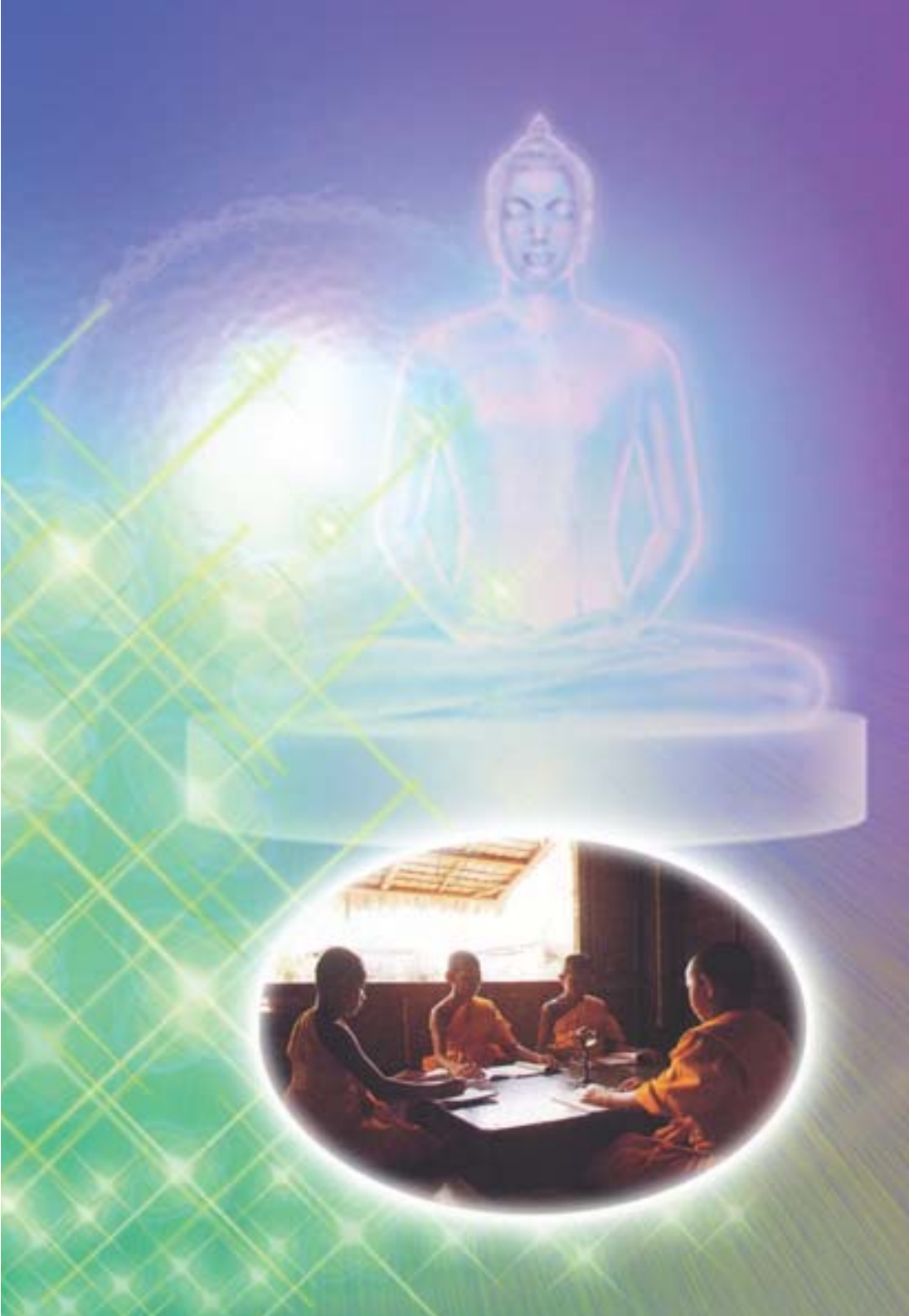
ธรรมกาย คือ ธรรมเครื่องดับทุกข์ในตน เมื่อเข้าถึง พระธรรมกาย ทุกข์ทั้งหลายก็จะดับไป เมื่อทุกข์ดับไป จะมีแต่ ความสุขเพิ่มขึ้น จนกระทั่งเข้าถึงความสุขที่แท้จริง ที่เรียกว่า เอกันตบรมสุข สุขอย่างเดียว ไม่มีทุกข์เจือปนเลย ธรรมกายจะ ทำให้เรารู้แจ้งเห็นแจ้งแทงตลอดในสิ่งที่เราเคยสงสัย เห็นแจ้งได้ ด้วยธรรมจักรของพระธรรมกาย และรู้แจ้งได้ด้วยญาณทัสสนะ ของพระธรรมกาย ซึ่งซ่อนอยู่ในกลางกายฐานที่ ๓ ทำให้รู้แจ้ง แทงตลอดทั้งในภพสาม และนอกภพ กระทั่งในอายตณนิพพาน

๑๒

สัง ส ม ปั ญ ญา บ า ร มี

บรรดาความอึดทั้งหลาย
ความอึดด้วยปัญญาประเสริฐที่สุด
เพราะผู้อึดด้วยปัญญานั้น
ย่อมไม่เดือดร้อนด้วยกามทั้งหลาย
ตัณหาย่อมไม่สามารถกระทำบุคคลผู้อึดด้วยปัญญา
ให้อยู่ในอำนาจได้

สังฆมปัญญาบารมี

๒๘๓

ผู้ใดปรารถนาจะไปสู่อายตณนิพพาน ต้องเป็นผู้ที่มีบุญมหาศาล รักในการสั่งสมบุญอยู่เป็นนิตย์ อยู่ที่ไหนก็สามารถหาโอกาสสร้างบุญบารมี และคิดเสมอว่า จะใช้วันเวลาทุกอนูวินาทีให้มีคุณค่าสูงสุด ด้วยรู้ว่าชีวิตของสรรพสัตว์ทั้งหลาย เปรียบเสมือนผู้กำลังเดินทางไกลในถิ่นทุรกันดารที่เต็มไปด้วยเพลิงกิเลส คือ รากะ โทสะ โมหะ ซึ่งเผาผลาญจิตใจให้ร้อนรนอยู่เป็นประจำ จึงจำเป็นที่จะต้องมีเสบียง คือ บุญติดตัวไป เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางไปสู่จุดหมายปลายทาง

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน กามชาดก ว่า

“ปณณาย ติตตฺตํ เสฏฺฐํ น โส กามะหิ ตปฺปติ

ปณณาย ติตตํ ปุริสํ ตณฺหา น กुरुเต วสํ

“บรรดาความอึดทั้งหลาย ความอึดด้วยปัญญา ประเสริฐที่สุด เพราะผู้อึดด้วยปัญญานั้น ย่อมไม่เดือดร้อนด้วยกามทั้งหลาย ตัณหาย่อมไม่สามารถกระทำบุคคลผู้อึดด้วยปัญญาให้อยู่ในอำนาจได้”

เมื่อเราเกิดมาได้อัตภาพเป็นมนุษย์ ได้รับการอบรมเลี้ยงดูได้รับการศึกษาจากที่ไม่รู้เรื่องอะไร ก็ได้ความรู้เพิ่มมากขึ้นที่เราต้องลงทุน เสียทรัพย์สินเงินทองมากมาย เพื่อเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย ให้จบปริญญาหรือจบดอกเตอร์นั้น ก็หวังว่า จะ

สังสมปัญญาบารมี

๒๘๔

ได้ปัญญา ได้ความรู้มาเป็นอุปกรณ์ในการทำมาหากิน ให้ดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข โบราณท่านได้กล่าวไว้ว่า มีปัญญาเหมือนมีทรัพย์อยู่นับแสน เพราะปัญญาเป็นรัตนะของนรชนทั้งหลาย เราจึงจำเป็นต้องแสวงหาความรู้ใส่ตัวให้ได้มากที่สุด

โดยเฉพาะความรู้ประเภทที่จะนำไปสู่ความบริสุทธิ์หลุดพ้นจากอาสวกิเลส นั้น เป็นสิ่งที่ทุกท่านควรศึกษา จะได้นำไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้อง และบังเกิดผลคือปฏิเวธ ความรู้ในพระไตรปิฎก เป็นมหาสมุทรแห่งปัญญา เป็นคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเมื่อพระองค์เสด็จดับขันธปรินิพพานไปแล้ว พระอรหันตสาวกทั้งหลายได้ทรงจำคำสอนเหล่านั้น และมีการถ่ายทอดสืบๆ กันมา เป็นเวลายาวนานถึง ๒,๕๐๐ กว่าปีแล้ว

ความรู้ในพระไตรปิฎกนั้น ยิ่งศึกษา ยิ่งแตกฉาน ทำให้เราเข้าใจและรู้หนทางไปสู่อายตณนิพพานเพิ่มมากขึ้น เสมือนได้นั่งอยู่เบื้องพระพักตร์ของพระบรมศาสดา กาย วาจา ใจ ของเราจะบริสุทธิ์เกลี้ยงเกลามาตามพระองค์ไปด้วย เพราะฉะนั้นทุกท่านควรหาโอกาสมาศึกษาพระไตรปิฎก ซึ่งเป็นสุดยอดของคัมภีร์ใดๆ ในโลก ที่จะชี้ทางสวรรค์นิพพาน ให้กับผู้ที่ได้ศึกษาได้พบความสว่างไสวในชีวิต อย่างน้อยถือว่าเป็นการเพิ่มปัญญาบารมีให้กับตนเอง

สังฆมปัญญาบาธม

๒๘๕

*พระพุทธวณะได้จัดไว้เป็นหมวดเป็นหมู่ มีอยู่ทั้งหมด ๘๔,๐๐๐ พระธรรมชั้นร์ เพื่อสะดวกในการศึกษาและนำไปปฏิบัติของอนุชนรุ่นหลัง พระอรกถกถาจารย์ได้จัดหมวดหมู่ไว้เป็น ๓ หมวดใหญ่ๆ รวมเรียกว่า พระไตรปิฎก หมายถึงพระคัมภีร์ ๓ อย่าง ที่เก็บรักษาเป็นคลังแห่งความรู้อันบริสุทธิ์ของพระบรมศาสดา ประกอบด้วยพระวินัยปิฎก ๒๑,๐๐๐ พระธรรมชั้นร์ พระสุตตันตปิฎก ๒๑,๐๐๐ พระธรรมชั้นร์ และพระอภิธรรมปิฎก ๔๒,๐๐๐ พระธรรมชั้นร์

ในบรรดาพระธรรมชั้นร์ ๘๔,๐๐๐ นั้น พระสูตรที่มีอนุสนธิเดียว คือมีการเชื่อมความในเรื่องเดียวกัน จัดเป็นหนึ่งพระธรรมชั้นร์ ในพระสูตรที่มีเนื้อหาสาระมาก นับพระธรรมชั้นร์ด้วยการเชื่อมเนื้อความในแต่ละคาถา หากเป็นเรื่องที่มีการถามปัญหา คำถามปัญหาข้อหนึ่ง จัดเป็นหนึ่งพระธรรมชั้นร์ คำวิลัชนาข้อหนึ่ง จัดเป็นหนึ่งพระธรรมชั้นร์

ส่วนในพระอภิธรรม การจำแนกติกะทุกะแต่ละประเภท และการจำแนกวาระจิต แต่ละวาระจิตจัดเป็นหนึ่งพระธรรมชั้นร์ ในพระวินัย มีวัตถุ มีมาติกา มีบทภาษณีย์ มีอันตราบัติ มีอาบัติ

สังสมปัญญาบารมี

๒๘๖

มือนาบัตติ มีกำหนดติกะ ส่วนหนึ่งๆ รวมเป็นพระธรรมชั้นธัมม
หนึ่งๆ ฟังดูแล้วอาจเข้าใจยากสักนิด แต่ถ้าหากทุกท่านได้
ทดลองอ่านดู จะเข้าใจว่า ท่านผู้รู้ได้รวบรวมเรียบเรียงคำสอน
ไว้อย่างเป็นระบบระเบียบ มีความเข้าใจง่ายและลึกซึ้งไปตาม
ลำดับ ยิ่งอ่านก็ยิ่งรู้ เหมือนเดินเข้าไปสู่มหาสมุทรแห่งปัญญา

พระพุทธวจนะ คือ คำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มี
รสเดียวกัน คือวิมุตติรส เป็นรสแห่งความหลุดพ้น มีประโยชน์
สูงสุดจากการศึกษา คือการหลุดพ้นจากอวิชชาและถ้าพูดถึง
ความต่างกัน มี ๒ ประเภท คือ แบ่งเป็นพระธรรมและพระวินัย
ถ้าแบ่งเป็น ๓ คือ พระวินัย พระสูตร และพระอภิธรรม หาก
แบ่งเป็น ๕ หมายถึง พระพุทธพจน์มี ๕ นิกาย คือ ทีฆนิกาย
มัชฌมิกาย สังยุตตนิกาย อังคุตตรนิกายและขุททกนิกาย

ทีฆนิกาย คือ นิกายที่เป็นพระสูตรยาว มีเนื้อหาสาระมาก
มีอยู่ด้วยกัน ๓๔ สูตร เช่น พรหมชาลสูตร สามัญญผลสูตร
ส่วนมัชฌมิกายมี ๑๕๒ สูตร เป็นพระสูตรที่มีเนื้อหาสาระ
ขนาดกลางๆ สังยุตตนิกายมี ๗,๗๖๒ สูตร อังคุตตรนิกายมี
๙,๕๕๗ สูตร เนื้อหาไม่ค่อยยาก ใช้เวลาอ่านเพียงไม่นานก็จบแล้ว
ส่วนนิกายสุดท้าย คือ ขุททกนิกายมี ๑๕ ประเภท ซึ่งมีเนื้อความ
สั้นๆ ย่อยๆ อ่านแล้วเข้าใจได้ทันที ล้วนเป็นสิ่งที่น่าศึกษาทั้งนั้น

สังฆมปัญญาบารมี

๒๘๓

ถ้าแบ่งออกเป็นนวัคคัตถศาสตร์ หมายถึง คำสอนของ
พระบรมศาสดา ประกอบด้วยองค์ ๙ มีตั้งแต่ สุตตะ เคยยะ
เวຍยากรณะ คาถา อุทาน อิติวุตตกะ ชาดก อัပ္ပทธรรม และ
เวทลลະ

สุตตะ ได้แก่ อุภโตวิภังค์ นิทเทส ชันธกะ ปริวาร รวม
ไปถึงพระสูตรต่างๆ เช่น มงคลสูตร รตนสูตร ซึ่งพระสงฆ์ท่าน
นิยมใช้เป็นบทสวดมนต์ท่องบ่นกันเป็นกิจวัตรจนคล่องปากขึ้นใจ

เคยยะ คือ พระสูตรที่ประกอบไปด้วยคาถาล้วนๆ

เวຍยากรณะ คือ พระอภิธรรมปิฎกทั้งหมด อีกทั้ง
พระสูตรที่ไม่มีคาถา และพระพุทธรวณะที่ไม่ได้จัดเข้าในองค์ ๘

คาถา คือ ธรรมบทที่เป็นหลักสูตรใช้ในการศึกษาเล่า
เรียนของพระภิกษุสามเณร เถรคาถา เถรีคาถา และคาถาล้วนๆ
ในสุตตนิบาต

อุทาน คือ พระสูตร ๘๒ สูตร ที่พระลัมมालัมพุทเจ้า
ทรงเปล่งด้วยโสมนัสญาณ เช่นทรงเปล่งอุทานในสมัยตรัสรู้
ธรรมใหม่ๆ ว่า “เมื่อใดแลธรรมทั้งหลาย ปรากฏแก่พราหมณ์
ผู้มีความเพียรเพ่งอยู่ เมื่อนั้น ความสงสัยทั้งปวงของพราหมณ์นั้น
ย่อมสิ้นไป เพราะมารู้ธรรมพร้อมทั้งเหตุ”

สังสมปญญาบารมี

๒๘๘

อิติวุตตะกะ หมายถึง พระสูตร ๑๑๐ สูตร ที่เป็นไปโดย
นัยเป็นต้นว่า ข้อนี้สมจริงดังคำที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้แล้ว
ท่านเรียกว่า อิติวุตตะกะ เป็นการยกพระดำรัสของพระบรมศาสดา
มากล่าวอ้าง ว่าพระองค์ได้เคยตรัสเรื่องนั้นไว้แล้ว

ชาตก เป็นเรื่องเกี่ยวกับประวัติการสร้างบารมีในอดีต
ของพระบรมศาสดาของเรา มีอยู่ด้วยกัน ๕๕๐ เรื่อง เช่น พระ-
เวสสันดรชาตก ภูริทัตตชาตก อปัณณกชาตก ซึ่งหลายๆ ท่าน
คงเคยได้ศึกษามามากแล้ว

อัพภูตธรรม หมายถึง พระสูตรที่ประกอบด้วยอัศจรรย์-
อัพภูตธรรมทั้งหมด เป็นลักษณะกล่าวถึงธรรมที่น่าอัศจรรย์ ที่
ไม่เคยมีมาก่อน

สำหรับพระสูตรที่มีผู้ถาม แล้วได้ความรู้ได้ความยินดี
ทุกๆ สูตร เช่น จุฬเวทลลสูตร มหาเวทลลสูตร ซึ่งส่วนใหญ่
เป็นเรื่องของการถามตอบ เรียกว่า เวทลละ

กว่าจะจัดรวบรวมเรียบเรียงเป็นหมวดเป็นหมู่ได้อย่างนี้
พระอรหันตชินาสพ ๕๐๐ รูป ผู้แตกฉานในพระไตรปิฎก
ข้าชองในปฏิสัมภิทา ท่านได้เป็นผู้รวบรวมเรียบเรียงคำสอนนี้
ไว้อีกทีหนึ่ง ท่านต้องประชุมกันเพื่อทำสังคายนา ใช้เวลานานถึง
๗ เดือน จึงสำเร็จ นับเป็นบุญลาภของพวกเรา ที่ได้ศึกษา

สังฆมปัญญาบารมี

๒๘๕

ความรู้อันบริสุทธิ์นี้

เพราะฉะนั้น จึงอยากแนะนำให้ทุกท่านได้หันมาศึกษาพระไตรปิฎก ให้ปลุกฉันทะ ใครในการศึกษาเหมือนพระราहुลที่ท่านปรารภจะได้ความรู้จากพระอาจารย์ทุกๆ วัน ซึ่งอาจเริ่มอ่านจากพระสูตร มีเนื้อหาสาระที่เข้าใจง่าย จากนั้นค่อยขยับมาอ่านพระวินัยและพระอภิธรรม ซึ่งอาจเข้าใจยากสักนิด แต่ไม่เหลือวิสัยของพวกเรา สงสัยอะไรก็ไปสอบถามจากผู้รู้ที่ท่านศึกษามาก่อนก็ได้ เมื่อรู้แล้วจะได้ทำหน้าที่ยอดกัลยาณมิตร ถ่ายทอดความรู้ให้กับอนุชนรุ่นหลังสืบต่อไป และถ้าให้ดี ต้องลงมือปฏิบัติควบคู่ไปด้วย จะได้ตรงตามธรรมะที่เราอ่านได้ง่ายขึ้น ปริยัติ ปฏิบัติต้องให้ควบคู่กันไป ใจของเราจะได้บริสุทธิ์เกลี้ยงเกลามาตามที่ได้ศึกษามา เมื่อนั้นเราจะเป็นผู้สมบูรณ์ทั้งศีล สมาธิและปัญญากันทุกคน

ป ัญ ญา พิ จิต ป ัญ หา

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย แสง ๔ นี้ คือ
แสงดวงจันทร์ แสงดวงอาทิตย์ แสงไฟ แสงปัญญา
แสง ๔ ประการนี้แล ภิกษุทั้งหลาย
บรรดาแสง ๔ นี้ แสงปัญญาเป็นเลิศ

ปัญญาพิชิตปัญหา

๒๕๒

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระหว่างการสร้างบารมี เป็นเครื่องวัดกำลังใจและความสามารถของเรา บางปัญหาเราสามารถแก้ไขได้ บางปัญหาต้องอาศัยเวลา ปัญหาต่างๆ ปัญหามีไว้ให้แก้ ไม่ได้มีไว้ให้กลุ้ม ถ้าใช้ปัญญาปัญหาก็กหมดไป ถ้าใจสงบก็จะพบทางออก ใจที่สงบย่อมเกิดปัญญารู้แจ้ง เป็นปัญญาความรอบรู้อันบริสุทธิ์ ที่จะทำให้ตัวเราและชาวโลก หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะไปสู่อายตนะนิพพาน การหมั่นฝึกฝนใจให้สงบหยุดนิ่งอยู่ภายใน ทำให้เราเกิดปัญญาที่จะพิชิตปัญหา และยังแตกฉานในศาสตร์ทั้งปวง เราจะเข้าใจทุกๆ ปัญหาที่เกิดขึ้น และรู้ไปถึงต้นแหล่งที่มาของมันพร้อมกับรู้วิธีการแก้ไขปัญหานั้น ดังนั้นการเจริญภาวนาจึงเป็นกรณียกสำคัญของการสร้างบารมี

พระลัมมะลัมพุทเจ้าตรัสไว้ใน อาภาสูตร ว่า

“จตสุโส อิมา ภิกขเว อาภา กตมา จตสุโส จนฺทภา
สุริยาภา อคฺคาภา ปญฺญาภา อิมา โข ภิกขเว จตสุโส อาภา
เอตทคฺคํ ภิกขเว อิมาสํ จตฺตสนฺนํ อภานํ ยทิตํ ปญฺญาภา

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย แสง ๔ นี้ คือ แสงดวงจันทร์
แสงดวงอาทิตย์ แสงไฟ แสงปัญญา แสง ๔ ประการนี้แล
ภิกษุทั้งหลาย บรรดาแสง ๔ นี้ แสงปัญญาเป็นเลิศ”

ปัญญาพิชิตปัญหา

๒๕๓

ตั้งแต่เช้า เราตื่นขึ้นมาดูโลก ได้รับแสงสว่างจากดวงอาทิตย์ ทำให้เราสามารถประกอบกิจการงานต่างๆ ได้อย่างสะดวกสบาย กลางคืนเราได้รับแสงสว่างจากดวงจันทร์ หรือดวงไฟ มาขจัดความมืดมิดในยามค่ำคืน ทำให้ท้องฟ้างดงาม พราวพร่างไปด้วยหมู่ดาวเปล่งแสงระยิบระยับ แสงสว่างเหล่านี้ให้ประโยชน์มากมายต่อตัวเราและสรรพสัตว์ ในเรื่องของการดำรงชีวิตอยู่ในโลก หากปราศจากแสงสว่างจากดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์หรือดวงไฟแล้ว โลกนี้ก็จะมืดมนนอนธการ

ส่วนแสงสว่างแห่งปัญญานั้น เป็นความสว่างของใจ ที่ทำให้เข้าใจเรื่องราวต่างๆ ได้อย่างถูกต้องตามความเป็นจริง ไม่ผิดเพี้ยน เหมือนที่เราเห็นสิ่งของที่ตั้งอยู่ต่อหน้าเรา ก็รู้ว่าเป็นสิ่งนั้นๆ ปัญญา คือ แสงสว่างที่ช่วยขจัดความมืดมิด คือ อวิชชา ที่ครอบงำจิตใจของเราให้หมดสิ้นไป แสงสว่างแห่งปัญญานี้ จะบังเกิดขึ้นในใจได้ ต้องอาศัยใจที่หยุดนิ่งได้อย่างสมบูรณ์ จนเป็นใจที่ได้รับการฝึกฝนมาดีแล้ว จึงจะช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น ให้พ้นจากความหลงผิด กลายเป็นผู้เข้าใจโลก และชีวิตได้อย่างถูกต้อง เหมือนอย่างโพธิกุมาร ผู้อาศัยมหาปัญญาช่วยเหลือพระราชา ให้ปกครองประเทศชาติได้อย่างร่มเย็นเป็นสุข

ปัญญาพิชิตปัญหา

๒๕๔

ในสมัยหนึ่ง พระบรมโพธิสัตว์เกิดเป็นลูกของพราหมณ์มหาศาล ชื่อโพธิกุมาร มีทรัพย์สมบัติมากถึง ๘๐ โกฏิ เมื่อเติบโตขึ้น ได้พิจารณาเห็นว่า ชีวิตครองเรือนคับแคบ เป็นทางมาแห่งธุลี ยากจะสลัดออกจากทุกข์ได้ จึงออกบวชเป็นปริพาชกอยู่ในป่าหิมพานต์ บำเพ็ญตบะอยู่ที่นั่น จนเป็นผู้มีฤทธิ์มีเดช และมีปัญญามาก

ครั้นถึงฤดูฝน ท่านออกจากป่า เทียวภิกขาจารไปจนถึงเมืองพาราณสี พระราชาทอดพระเนตรเห็น บังเกิดความเลื่อมใส จึงถวายโภชนะเลิศรส และอาราธนาให้ท่านมารับภัตตาหารเป็นประจำ สมัยนั้นในราชสำนักมีอำมาตย์ ๕ คน เป็นมิจฉาทิฎฐิคนแรกเป็นอเหตุกวาที มีวาทะว่า ลัทธิทั้งหลายเป็นผู้หมดจดในสงสาร คนที่ ๒ เป็นอิสกรณวาที มีความเห็นว่า พระเจ้าเป็นผู้สร้างโลก คนที่ ๓ เป็นปุพเพกตวาที ผู้มีวาทะว่า ความสุขหรือความทุกข์ของหมู่สัตว์ เกิดขึ้นมาเพราะเหตุในอดีตเท่านั้น คนที่ ๔ เป็นอุจเจทวาทีสั่งสอนมหาชนว่า ผู้จากโลกนี้ไปโลกหน้าไม่มี โลกนี้ขาดสูญ ส่วนคนสุดท้ายเป็นชัตตวิชชวาทีมีวาทะว่า เมื่อปรารถนาประโยชน์เพื่อตนเอง ควรฆ่ามารดาบิดา

พระโพธิสัตว์เห็นว่า ถ้าปล่อยให้อำมาตย์ทั้ง ๕ คนนี้ รับ

ปัญญาพิชิตปัญหา

๒๕๕

ราชการต่อไป บ้านเมืองคงต้องลุกเป็นไฟ พระราชาก็จะทรงอยู่ในอันตราย เพราะหลงเชื่อคำพูดของคนพาล จึงหาทางที่จะทำลายวาตะของเจ้าลัทธิเหล่านี้ แล้วให้ขับไล่ออกนอกเมือง ครั้งนั้นพระราชากับพระราชโอรสเกิดพิพาทกัน เนื่องจากอำมาตย์ทั้ง ๕ คน ยัดเยียดข้อหาหนักให้พระมเหสีว่า แอบไปมีชู้กับคนอื่น พระราชายังไม่ได้สอบสวนก็รับสั่งให้นำไปประหาร ทำให้พระโอรสทั้ง ๔ พระองค์ โกรธเคืองมาก จึงได้พร้อมใจกันเตรียมทำสงครามกับพระราชบิดา

เมื่อพระโพธิสัตว์นึกถึงพระคุณของพระราชบิดา จึงคิดจะใช้สติปัญญาช่วยเหลือบ้านเมือง ให้รอดพ้นจากวิกฤติ วันรุ่งขึ้นท่านได้ฉันทน์เนื้อวานรที่คนนำมาถวาย หลังจากฉันทน์แล้ว ได้ออกปากขอหนั้ววานร ท่านได้เอาหนั้วมาตากแห้งไว้ที่อาศรม ใช้นุ่งห่มบ้าง พาดบ่าบ้าง ท่านได้ห่มหนั้ววานรเข้าไปหาพระโอรส และทูลตักเตือนว่า การทำปิตุฆาตเป็นอนันตริยกรรม เป็นกรรมหนัก ธรรมดาว่า สัตว์ที่ไม่แก่ ไม่ตายเป็นไม่มี ขอพระโอรสอย่าได้ถือโทษในพระบิดาเลย

หลังจากสอนพระกุมารแล้ว ท่านได้เข้าไปในพระราชอุทยาน นั่งบนแผ่นศิลา พระราชาทรงทราบข่าว จึงพาอำมาตย์ทั้ง ๕ คน ไปนมัสการ พระโพธิสัตว์ไม่ได้กล่าวอะไร ได้แต่

ปัญญาพิชิตปัญหา

๒๕๖

ลูกค้านั่งวานรเฉยๆ พระราชาจึงตรัสถามว่า “ท่านผู้เจริญ ท่านไม่ยอมพูดจากับข้าพเจ้า มัวแต่ลูกค้านั่งวานร นิ่งวานรนี้มีอุปการะมากกว่าข้าพเจ้าใช่ไหม” พระโพธิสัตว์ทูลว่า “เป็นเช่นนั้นมหยพิตร วานรนี้ มีอุปการะต่อเรามาก เรานั่งบนหลังของมันเที่ยวไปวานรนี้นำหมอน้ำมาให้แก่เรากวาดที่อยู่ให้เรา ได้ทำอภิสมจาริกวัตรปฏิบัติแก่เราอยู่เสมอ แต่เราได้กินเนื้อของมันเสียแล้ว เอาหนังตากให้แห้งไว้ปูนั่งข้าง ปูนอนข้าง”

การที่พระโพธิสัตว์นั้นกล่าวว่า ได้นั่งบนหลังของวานร เพราะท่านเคยนั่งหมอน้ำของมัน ที่กล่าวว่า วานรนำหมอน้ำมาให้ เพราะท่านเอาหนังของมันพาดบนบ่าแล้วแบกหมอน้ำ ที่กล่าวว่า มันกวาดที่อยู่ให้ เพราะท่านเคยเอาหนังนั้นปิดพื้นให้สะอาด ที่ท่านกล่าวว่า เราได้กินเนื้อของมันเสียแล้ว เพราะมีคนฆ่าเอาเนื้อของมันมาให้ท่านฉัน นี่เป็นคำพูดที่มีความหมายแฝงนัยไว้ ซึ่งความจริงแล้ว ท่านไม่ได้กล่าวโกหก หรือเป็นคนอกตัญญูเลย

แต่พวกอำมาตย์ได้ฟังแล้ว มีปัญญาไตร่ตรองตามไม่ทัน ก็เข้าใจกันว่า ท่านทำปาณาติบาตแล้ว พวกกันหัวเราะเยาะว่า “ท่านทั้งหลาย จงดูการกระทำของบรรพชิตรูปนี้เถิด บรรพชิตนี้ฆ่าลิงกินเสียแล้ว แล้วยังถือเอาหนังเที่ยวไปอีก”

ปัญญาพิชิตปัญหา

๒๕๓

เมื่อพระโพธิสัตว์ได้โอกาส จึงกล่าวกับอำมาตย์ผู้เป็นเจ้าอิสรกรรมวาทีว่า “ท่านหัวเราะเยาะเราทำไม ท่านบอกชาวโลกเองไม่ใช่หรือว่า สิ่งทั้งปวงพระเป็นเจ้าได้สร้างไว้ให้ ถ้าว่าพระเป็นเจ้าสร้างชีวิต สร้างฤทธิ์ สร้างความพินาศ สร้างกรรมดี และกรรมชั่วให้แก่ชาวโลกทั้งหมด ผู้ทำตามคำสั่งของพระเป็นเจ้าย่อมทำบาปได้ พระเป็นเจ้าต้องเปื้อนบาปนั้นเพียงผู้เดียว ถ้าคำสอนของท่านเป็นความจริง ลิงก็เป็นอันเราฆ่าดีแล้ว ถ้าหากรู้ว่าตนเองสอนผิด ก็ไม่พึงหัวเราะเยาะเรา” เมื่อเจ้าลัทธิอิสรกรรมวาทีได้รับฟังเช่นนั้น ก็หมดปัญญาที่จะโต้วาทะกับพระโพธิสัตว์ จึงนั่งนิ่งคอดก ไม่พูดจาอะไร

พระโพธิสัตว์จึงเรียกให้อุจเฉทวาทีอำมาตย์เข้ามา พลองกล่าวว่า “ท่านกล่าวว่า ทานที่บุคคลให้แล้วไม่มีผล และยังสำคัญว่า สัตว์ทั้งหลายย่อมขาดบุญในโลกนี้เท่านั้น สัตว์ผู้ไปสู่ปรโลกไม่มีเลย แล้วมาหัวเราะเยาะเราทำไม” จากนั้นได้กล่าวลำดับว่า “รูปของสัตว์ทั้งหลาย ย่อมเป็นอยู่ได้เพราะอาศัยธาตุ ๔ เท่านั้น รูปเกิดจากสิ่งใด ย่อมเข้าถึงในสิ่งนั้นอย่างเดิม ชีพย่อมเป็นอยู่ในโลกนี้เท่านั้น ละไปแล้ว ย่อมพินาศในโลกหน้า โลกนี้ขาดบุญ เมื่อโลกขาดบุญอยู่อย่างนี้ หมู่สัตว์ย่อมขาดบุญไปหมด ใครเล่าในโลกนี้เปื้อนด้วยบาป ถ้าคำสอนของท่านเป็นความจริง ลิงก็เป็นอันเราฆ่าดีแล้ว ถ้าท่านรู้ตัวว่า ได้สอนคนอื่น

ปัญญาพิชิตปัญหา

๒๕๘

ให้มีความเห็นผิด ก็ไม่ควรติเตียนเราเลย เพราะว่าวาตะของท่านเป็นเช่นนั้น”

พระโพธิสัตว์ได้ใช้สติปัญญา แก่ข้อครหาของอำมาตย์ทั้ง ๕ คน จนไม่มีใครสามารถโต้แย้งได้ จึงทูลพระราชาว่า “ดูก่อนมหาบพิตร อำมาตย์ทั้ง ๕ คนนี้ เป็นประดุจมหาโจรผู้ปล้นแว่นแคว้น ขออย่าได้นำอำมาตย์เหล่านี้มารับราชการเลย เพราะบุคคลต้องถึงความทุกข์ใหญ่หลวง ทั้งในภพนี้และภพหน้า ด้วยการคลุกคลีกับพวกคนพาล อำมาตย์ทั้ง ๕ คนนี้ ถือเป็นอสัตบุรุษ แต่สำคัญตนว่า เป็นบัณฑิต บุคคลเช่นนี้สามารถกระทำบาปเองได้ และยังจะชักชวนผู้อื่นให้กระทำบาปด้วย ความคลุกคลีกับอสัตบุรุษเป็นความชั่วร้าย มีผลอันแผ่ไพศาล”

พระราชาได้ฟังคำแนะนำแล้ว จึงรับสั่งให้ขับไล่อำมาตย์ทั้ง ๕ คน ออกจากเมือง แล้วดำรงอยู่ในโอวาทของท่านดาบสโพธิสัตว์ ทำให้ไม่เกิดการเข่นฆ่ากันในราชวงศ์ อีกทั้งประเทศชาติบ้านเมืองในสมัยนั้นก็เจริญรุ่งเรือง มหาชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เพราะอาศัยปัญญาของพระโพธิสัตว์ ที่คอยแนะนำให้ทุกคนประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดีงาม

จากเรื่องนี้ จะเห็นได้ว่า ผู้มีปัญญาย่อมสามารถแนะนำคนอื่น ให้ดำรงตนอยู่บนเส้นทางที่ถูกต้องได้ มีผู้คนเป็นอันมาก

ปัญญาพิชิตปัญหา

๒๕๕

ทำบาปอกุศลไว้ ทำให้ต้องตกไปในอบายภูมิ เพราะขาดปัญญา เป็นเครื่องพิจารณา ปัญญาจึงเป็นรัตนอันประเสริฐของนรชน ในโลกนี้และโลกหน้า พระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย กำลัง ๕ ประการ ได้แก่ กำลังคือศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ และปัญญา บรรดากำลัง ๕ ประการนี้ กำลังปัญญาเป็นเลิศ”

เพราะฉะนั้น แต่ละวันที่เราตื่นขึ้นมาเพื่อสร้างบารมี ให้นึกถึงปัญญาบารมีว่า ทำอย่างไรเราจะได้แสงสว่างแห่งปัญญา เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ นอกจากการอ่านหนังสือ หรือสอบถามจากผู้รู้แล้ว ปัญญาบริสุทธิ์ที่เกิดจากใจหยุดนิ่งใสบริสุทธิ์ภายใน ทำให้เราสามารถเอาชนะความมืด คือ อวิชชาที่มาบดบังดวงปัญญาได้ และทำให้ได้บรรลุมรรคผลนิพพาน ซึ่งเป็นเป้าหมายอันสูงสุดของชีวิต ดังนั้น ให้หมั่นฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งเป็นประจำทุกวัน จนกว่าจะเข้าถึงแสงสว่างแห่งปัญญา เข้าถึงพระธรรมกาย ภายในกันทุกๆ คน

๑๔

พ ร ะ ป ัญ ญา บ ริ สุ ท ธิ์

การที่พระตถาคตได้บรรลุพระปรมาภิสมโพธิญาณ อัน
สามารถทำลายถ้อยคำที่คนอื่นกล่าวให้ร้ายได้แนะนำชนทั้งหลาย
มีกษัตริย์ เป็นต้นได้ ไม่น่าอัศจรรย์ เพราะว่าพระตถาคต
แม้เมื่อกำลังแสวงหาพระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณในกาลก่อน
ก็เป็นผู้มีปัญญามาก สามารถแนะนำชนผู้รู้ทั้งหลายได้

พระปัญญาบริสุทธี

๓๐๒

ปัจจุบันนี้ ทุกชีวิตต้องประสบกับปัญหารอบด้าน ไม่ว่าจะ เป็นปัญหาครอบครัว ที่ทำงาน หรือเพื่อนร่วมงาน ปัญหา เรื่องค่าครองชีพที่ถีบตัวสูงขึ้น เรื่องมลภาวะสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ที่นับวันปัญหาต่างๆ จะทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น เหล่านี้ล้วนเป็น ปัญหาใหญ่ที่หลีกเลี่ยงได้ยาก หากใครไม่รู้จักรักษาใจ ปล่อยให้ไปกลัดกลุ้มอยู่กับปัญหาเหล่านี้ ก็จะทำให้สูญเสียคุณภาพของ ชีวิตไป เมื่อชีวิตขาดสมดุล การดำเนินชีวิตก็มีอุปสรรคมาก ยากที่จะพบกับความสุขและความสำเร็จ สมดุลของชีวิตจะกลับ คืนมา ต่อเมื่อนำใจกลับมาหยุดนิ่งที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ณ ที่ตรงนี้ กาย วาจา ใจ จะถูกปรับปรุง ให้สะอาดบริสุทธิ์ และเข้าสู่สภาวะสมดุลได้อย่างสมบูรณ์อีกครั้ง

มีพระพุทธทวณะใน วิสุทธิชาดก ว่า

“การที่พระตถาคตได้บรรลุพระปรมาภิសัมโพธิญาณ อันสามารถทำลายถ้อยคำที่คนอื่นกล่าวให้ร้ายได้ แนะนำชนทั้งหลาย มีกษัตริย์ เป็นต้นได้ ไม่น่าอัศจรรย์ เพราะว่าพระ- ตถาคต แม้เมื่อกำลังแสวงหาพระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ ในกาลก่อน ก็เป็นผู้มีปัญญามาก สามารถแนะนำชนผู้รู้ทั้งหลายได้”

พระปัญญาบริสุทธิ์

๓๐๓

พระลัสมาลัมพุทเธเจ้าของเรา ทรงมีประวัติศาสตร์การสร้างบารมีที่ยาวนานนับภพนับชาติไม่ถ้วน พระพุทเธองค์เคยผ่านประสบการณ์ชีวิตมาทุกระดับชั้น ทรงรู้แจ้งโลกสาม ทั้งกามภพ รูปภพและอรุภพ เพราะทรงเคยผ่านชีวิตในภพทั้งสามมาหมดแล้ว ทรงรู้ดีว่าเป็นอย่างไร การที่พระพุทเธองค์จะทรงนำเรื่องในอดีตมาตรัสเล่า ให้พระสาวกและพุทธบริษัททั้งหลายได้รับฟังในแต่ละครั้งนั้น ต้องปรารภเหตุก่อน จากนั้นจึงตัดตอนมาเล่าเฉพาะในเรื่องที่เห็นว่าเกิดประโยชน์ใหญ่แก่หมู่สงฆ์และพุทธบริษัททั้งหลาย ในการที่จะใช้เป็นคติสอนใจ และเป็นหลักในการดำเนินชีวิตต่อไป

การที่พระองค์จะเล่าเรื่องทั้งหมดทุกๆ ภพชาติให้ฟัง ต้องใช้เวลายาวนานมาก เพียงเรื่องในอดีตชาติ ที่พระองค์ได้ตรัสเล่าให้ฟังเป็นชาตานั้น มีจำนวนมากมายแล้ว ทว่าเรื่องที่ยังไม่ได้นำมาเล่านั้นก็กลับมีมากกว่า

แม้ธรรมะที่พระพุทเธองค์ตรัสรู้ ก็มีมากมายไม่ซ้ำกัน อุปมาเหมือนใบไม้ในป่าใหญ่ แต่ที่ทรงนำมาตรัสสอนพุทธบริษัทนั้น เสมือนเฉพาะใบไม้ในกำมือเท่านั้น แค่ว่าพอที่จะเอื้ออำนวยต่อการบรรลุดรรมของพระสาวก ที่เมื่อนำไปประพฤติปฏิบัติตามแล้ว สามารถหลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ เอาตัวรอดในสังสารวัฏนี้ได้ ส่วนความรู้อันบริสุทธิ์ที่อยู่นอกเหนือใบไม้ในกำมือ

พระปัญญาบาริสุทธิ์

๓๐๔

นอกเหนือจากพระธรรม ๘๔,๐๐๐ พระธรรมชั้นร์ มีมากกว่า และลึกซึ้งยิ่งกว่า เป็นความรู้ที่จะไปขจัดต้นเหตุของกิเลส-อาสวะของพญามาร พระปัญญาของพระพุทธองค์ลึกซึ้ง ละเอียดกว้างไกลไม่มีประมาณ วันนี้ก็เช่นกันเราจะได้มาศึกษาพระปัญญาของพระพุทธองค์ ครั้งที่ยังเป็นพระบรมโพธิสัตว์กันต่อ

วันหนึ่ง พระภิกษุสนทนากันในโรงธรรมสภาว่า “โอ อัศจรรย์จริงหนอ พระบรมศาสดาทรงมีพระปัญญามาก มีพระปัญญากว้างขวาง มีพระปัญญาว่องไว มีพระปัญญาแจ่มใส มีพระปัญญาร่าเริง มีพระปัญญาเฉียบแหลม มีพระปัญญาปรีโปร่ง ทรงไขปัญหาอันละเอียดลึกซึ้ง ด้วยพระปัญญานับบริสุทธิ ทรงสั่งสอนกษัตริย์ และบัณฑิตนักปราชญ์ทั้งหลายได้ ทรงทรมานผู้ทะนงตนว่าเป็นผู้รู้ให้หมดพยศ แล้วให้ตั้งอยู่ในสภาวะ สมาทาน วิชาศีล ประพฤติธรรม ทรงให้สรรพสัตว์ดำเนินไปตามทางของพระนิพพาน”

เมื่อพระบรมศาสดาเสด็จมาถึง ได้ตรัสถามเรื่องราวที่พระภิกษุสนทนากัน เมื่อทรงทราบแล้ว จึงตรัสว่า “เรื่องที่เรานี้ ตถาคตสามารถแนะนำกษัตริย์ทั้งหลายได้ ไม่น่าอัศจรรย์ แม้ในอดีตเมื่อครั้งเป็นพระบรมโพธิสัตว์เราก็สามารถแนะนำพระอินทร์ พญานาค และพญาครุฑได้” จากนั้นทรงตรัสเล่าให้ฟังว่า

พระปัญญาบริสุทธิ์

๓๐๕

*ในอดีตกาล ณ กรุงกาลจัมปากะ มีสหาย ๔ คน มีความเลื่อมใสในพระดาบส ได้อารณานามินต์พระดาบส ๔ ตน ให้ไปฉันภัตตาหารที่บ้าน หลังจากฉันแล้ว ดาบสท่านหนึ่งได้กล่าวอนุโมทนา และพรณนาถึงสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ที่ตนมักจะไปพักกลางวัน อีกท่านหนึ่ง พรณนาถึงสมบัติในนาคพิภพ ส่วนอีกท่านหนึ่งพรณนาถึงสมบัติของพญาครุฑ และอีกท่านหนึ่งพรณนาถึงสิริราชสมบัติของพระราชา

ในสหายทั้งสี่ แต่ละคนได้ทำบุญ และตั้งความปรารถนาตามที่ดาบสแต่ละตนพรณนาไว้ ต่างชอบใจในสมบัติที่ตนได้พึงครั้นละโลกไป คนหนึ่งไปบังเกิดเป็นท้าวสักกเทวราช คนหนึ่งไปเกิดเป็นพญานาคในนาคพิภพ คนหนึ่งไปเกิดเป็นพญาครุฑในฉิมพลีรุกขพิมาน คนหนึ่งไปเกิดเป็นพระราชา ส่วนดาบสทั้งสี่ทำกาละแล้ว ไปบังเกิดในพรหมโลก

ในวันอุโบสถ พระราชาทรงสมათานอุโบสถ และเจริญธรรมอยู่ในพระราชอุทยาน ในเวลาเดียวกัน พระอินทร์ก็ทรงสมათานอุโบสถ และละเบญจกามคุณในเทวโลก มาเจริญธรรมในราชอุทยานของพระราชา พญาวรुณนาคราช ก็สมათานอุโบสถแล้วละความโกรธ มาเจริญธรรมอยู่ในราชอุทยานเช่นกัน และ

พระปัญญาบริสุทธิ์

๓๐๖

พญาครุฑ เมื่อสมათานอุโบสถแล้วก็ละการทำบาปทั้งปวงมา
เจริญธรรมเช่นกัน

ในเวลาเย็น ทั้งสี่ท่านได้ออกจากที่บำเพ็ญเพียรของตน
และมาพบกันโดยบุญบันดาลที่สระโบกขรณี ท้นทีที่เห็นกันต่าง
รู้สึกมีความคุ้นเคยกัน และชื่นชมยินดีซึ่งกันและกันเป็นพิเศษ
เพราะบุญเก่าที่เคยทำร่วมกันมา และอำนาจแห่งความรักความ
ปรารถนาดี ซึ่งเคยมีต่อกันในสมัยที่เป็นมนุษย์ พระอินทร์ตรัสว่า
“พวกเราทั้งหมดล้วนเป็นพระราชา และได้สมათานอุโบสถ
เหมือนกัน ในพวกเราทั้งสี่นี้ ใครจะมีศีลมากกว่ากัน” พญานาค-
ราชพูดขึ้นก่อนว่า “ศีลของข้าพเจ้ามากกว่า เพราะพญาครุฑ
แม้เป็นศัตรูของข้าพเจ้า แต่ข้าพเจ้ามิได้มีความโกรธตอบ”

พญาครุฑได้ฟังดังนั้น จึงกล่าวขึ้นว่า “พญานาค เป็น
อาหารอันโอชะของข้าพเจ้า แต่ข้าพเจ้าแม้เห็นแล้วก็ไม่ยอม
ทำความชั่ว เพราะฉะนั้นศีลของข้าพเจ้าจึงมีมากกว่า” ส่วน
พระอินทร์ก็ไม่ยอมแพ้ ทรงกล่าวว่า “ข้าพเจ้าละทิพสมบัติใน
เทวโลก ละเบญจกามคุณ เป็นผู้สงบในโลก ฉะนั้นศีลของ
ข้าพเจ้ามีมากกว่า” พระราชาก็ตรัสว่า “วันนี้ ข้าพเจ้าละสิริ-
ราชสมบัติ และหญิงนักฟ้อน ๖๐,๐๐๐ นาง บำเพ็ญธรรม ฉะนั้น
ศีลของข้าพเจ้าจึงมีมากกว่า” ต่างคนต่างก็ว่าศีลของตนเองมี

พระปัญญาปริสุทฺธิ์

๓๐๓

มากกว่า เมื่อตกลงกันไม่ได้ จึงพากันไปหาพระโพธิสัตว์ ซึ่งเป็นที่ปรึกษาของพระราชา

พระโพธิสัตว์ทูลขึ้นชมว่า “พระดำริสของทุกพระองค์ ล้วนเป็นวาจาสุภาสิต คุณธรรมทั้งสี่ คือ ความไม่ยินดีในเบญจกามคุณ ความไม่โกรธ การไม่ทำความชั่วทั้งปวงและการไม่มีความกังวลใจ ถือเป็นคุณธรรมของผู้สงบในโลก ดังนั้น คีลของพระองค์ทั้งหมดจึงเสมอทัดเทียมกัน” พระราชาทั้งสี่สดับแล้วต่างมีพระทัยร่าเริงยินดี ทรงชื่นชมพระโพธิสัตว์ว่า เป็นผู้มปัญญาสูงสุด เป็นผู้รู้จักจริงที่สามารถตัดความสงสัยในใจได้เหมือนช่างทำงา ตัดงาช้างให้ขาดด้วยเลื่อยอันคมฉะนั้น

จากเรื่องนี้ เราจะเห็นได้ว่า ผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นบัณฑิต ผู้รู้ผู้มีปัญญา ต้องดำรงตนเป็นทูตสันติภาพได้ด้วย นอกจากจะมีปฏิภาณที่ยอดเยี่ยมแล้ว ต้องไม่มีอคติความลำเอียง และต้องรู้จักแสวงจุดร่วมสมานจุดต่าง คอยประสานรอยร้าวเหมือนเป็นกาวใจ

นี่เป็นคุณลักษณะหนึ่งของพระบรมโพธิสัตว์ ที่พวกเราควรจะศึกษาไว้ เราเป็นนักสร้างบารมี จำเป็นจะต้องใช้ปัญญาในการแก้ไขปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้น ยิ่งงานของเราใหญ่ขึ้น ปัญหาและอุปสรรคก็มีมากขึ้นเป็นเงาตามตัว การใช้สติ ปัญญา

พระปณิธานวิสุทธิ

๓๐๘

ปฐิภาณ จะช่วยทำให้งานสร้างบารมีของเราสำเร็จลุล่วงไปได้
ด้วยดี ป่อเกิดของปัญญานั้นคือสมาธิ ดังนั้นเราจะต้องหมั่น
เจริญสมาธิภาวนากันทุกๆ วัน

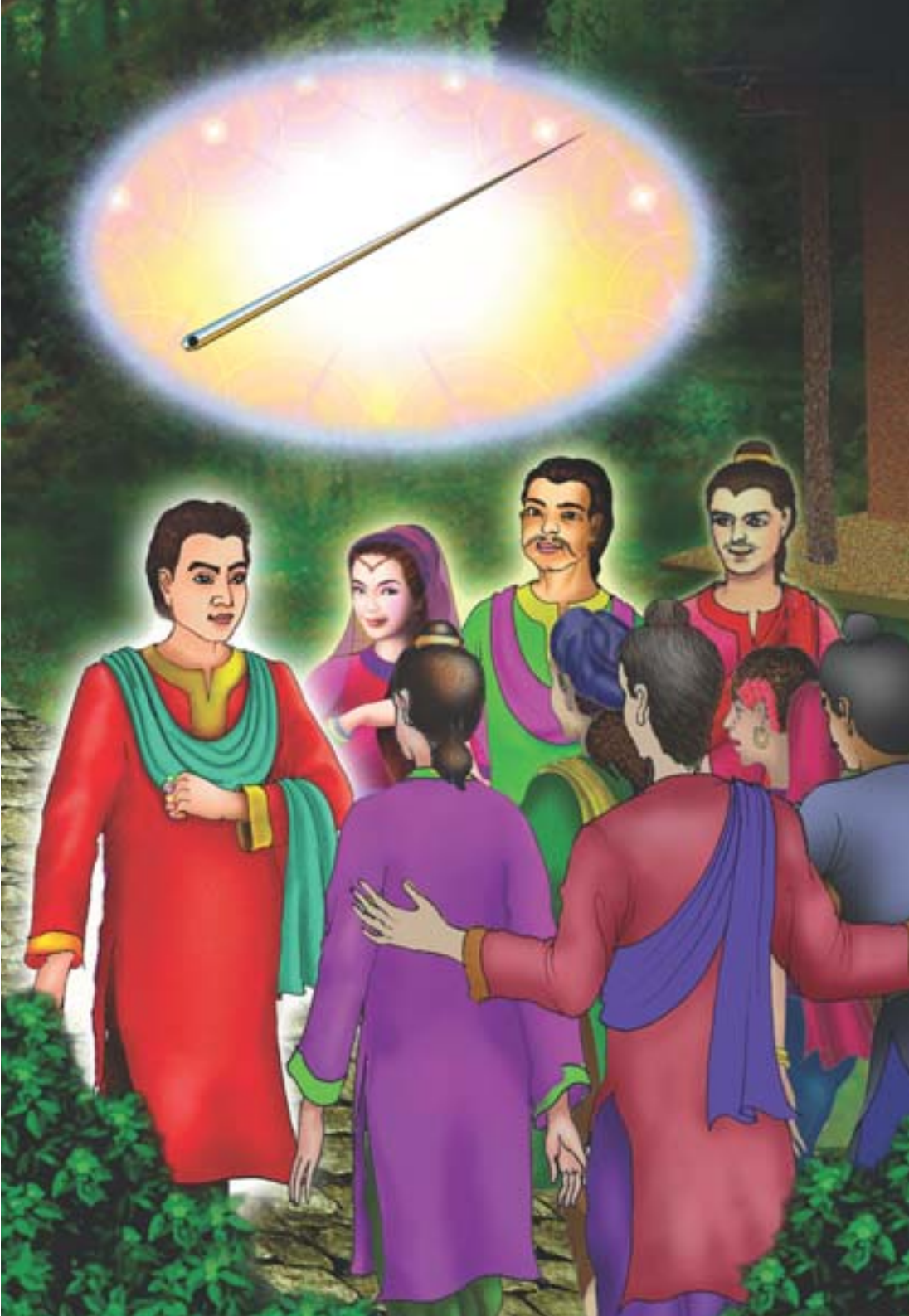

๑๕

โพธิสัตว์ผู้เลิศด้วยปัญญา

ผู้ฉลาด ต้องขายเข็มในหมู่บ้านช่างทอง
อาจารย์ช่างทั้งหลาย จึงจะเข้าใจงานว่า ทำดีหรือไม่ดี

โพธิสัตว์ผู้เลิศด้วยปัญญา

๓๑๑

การเกิดมาในภพชาติหนึ่ง ไม่ใช่เรื่องง่ายตายยาก ต้องมีบุญบารมีเต็มเปี่ยมบริบูรณ์ ไม่มีกรรมอันใดที่มาขัดขวาง จึงจะสามารถเกิดเป็นมนุษย์ได้ การเกิดเป็นมนุษย์นั้น พระลัมบาลัมพุทธเจ้าตรัสว่า เป็นการยาก ดังนั้นเมื่อเกิดมาแล้ว ควรตระหนักและเห็นคุณค่าของการเกิดมา ควรใช้เวลาให้คุ้มค่าในการฝึกฝนอบรม และเพิ่มพูนบุญบารมีให้กับตนเอง ให้มันประพุดติปฏิบัติธรรมเพื่อให้เข้าถึงพระธรรมกายให้ได้ชีวิตของเราจะอยู่อย่างมีคุณค่า เวลาที่ผ่านไปจะไม่สูญเปล่า

มีวาระพระบาลีใน สัจจชาดก ความว่า

“สุจิ กมฺมการคามสฺมี วิภูเทตพุพา ปชานตา
อาจารย์ ปชานนฺติ กมฺมํ สุกตทุกกฺกํ

ผู้ฉลาด ต้องขายเข็มในหมู่บ้านช่างทอง อาจารย์ช่างทั้งหลาย ก็จะเข้าใจงานว่า ทำดีหรือไม่ดี”

พุทธวจนะนี้ เป็นการแสดงถึงความรู้ของผู้มีปัญญา เมื่อประกอบการทำงานอันใดก็ตาม ย่อมไม่กลัวต่อการที่ต้องพิสูจน์เข้าทำนองที่ว่า ทองแท้ไม่กลัวไฟ คนมีปัญญาทั้งหลาย เมื่อไปสถานที่แห่งใด จะองอาจกล้าหาญ ไม่หวาดหวั่นเกรงกลัวอะไรทั้งสิ้น ยิ่งหากใครมีปัญญาที่ถูกต้องแท้จริงแล้ว จะทำให้มีความเชื่อมั่นในการกระทำของตนว่า ไม่มีการทำผิดพลาดและเสีย

โพธิสัตว์ผู้เลิศด้วยปัญญา

๓๑๒

เวลาเปล่า เมื่อทำไปแล้ว ตนเองย่อมหวังผลที่ได้กระทำอย่าง
แน่นอน ไม่ใช่ทำไปแล้วสูญเสียทั้งเวลาและปัจจัยในการกระทำ
นั้นๆ

ผู้มีปัญญาอย่างแท้จริง หมายถึง บุคคลผู้นั้นต้องเปี่ยม
ไปด้วยปัญญาบารมีที่ลึกซึ้ง ละเอียดอ่อนเกินคนธรรมดาทั้งหลาย
สามารถกระทำสิ่งที่เกินควรเกินคาด แม้เกิดเป็นมนุษย์ แต่ภูมิ-
ปัญญาก็เกินมนุษย์ เหมือนพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา กว่า
พระพุทธองค์จะตรัสรู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ ทรง
สั่งสมบุญบารมีมาถึง ๒๐ อสงไขย กับอีก ๑๐๐,๐๐๐ มหากัป
กระทั่งบารมีเต็มเปี่ยมบริบูรณ์ บารมีในที่นี้ คือ บารมีทั้ง ๑๐
ประการ ตั้งแต่ ทาน ศีล เนกขัมมะ ปัญญา วิริยะ ขันติ สัจจะ
อธิษฐาน เมตตา และอุเบกขาบารมี

วันนี้ ได้นำเรื่องเกี่ยวกับปัญญาบารมี ซึ่งเป็นเรื่องราวที่
พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมให้แก่ภิกษุทั้งหลายฟัง
ขณะประทับอยู่ ณ พระวิหารเชตวัน

วันหนึ่งในสมัยพุทธกาล เมื่อภิกษุที่อยู่จำพรรษา ณ
พระเชตวันมหาวิหาร ทำกิจวัตรประจำวันแล้ว ต่างพากันมานั่ง
สนทนาธรรมเป็นกลุ่มที่โรงธรรมสภา ท่านได้ยกประเด็นถึงพระ-
ปัญญาธิคุณของพระพุทธองค์ว่า “พระผู้มีพระภาคเจ้าทรง

โพธิสัตว์ผู้เลิศด้วยปัญญา

๓๑๓

เปี่ยมไปด้วยปัญญา ไม่มีศาสดาหรือใครในภพทั้งสามที่เสมอเหมือนได้” เมื่อพระบรมศาสดาทรงทราบถ้อยคำของพระภิกษุทั้งหลาย จึงตรัสเรียกมาเข้าเฝ้าและตรัสว่า “ภิกษุทั้งหลาย ไม่เฉพาะแต่บัดนี้เท่านั้นหรอก แม้ในอดีต ครั้งที่ตถาคตกำลังสร้างบารมีอยู่นั้น ก็เป็นผู้มีปัญญาและฉลาดในอุบายทีเดียว” เมื่อจะทรงแสดงธรรม จึงทรงนำเรื่องอดีตมาตรัสเล่าว่า

*ชาติหนึ่ง พระโพธิสัตว์ได้เกิดในตระกูลของช่างเหล็กที่ยากจน ในแคว้นกาลิ เมื่อท่านเจริญวัยได้ร่ำเรียนศิลปวิทยาจนเจนจบ ท่านเป็นผู้ที่ทำการงานได้อย่างประณีตงดงามเกินกว่าช่างทั่วๆ ไป ในที่ไม่ไกลจากหมู่บ้านของพระโพธิสัตว์ มีหมู่บ้านช่างเหล็กอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งมีบ้านอยู่ถึง ๑,๐๐๐ หลังคาเรือน หัวหน้าหมู่บ้านช่างเหล็กหมู่บ้านนี้ เป็นที่โปรดปรานของพระราชามาก ทรงแต่งตั้งให้เป็นราชวัลลภผู้ใกล้ชิดของพระองค์ หัวหน้าช่างเหล็กนั้นเป็นผู้ที่มั่งคั่ง มีทรัพย์มากมาย เป็นที่เคารพรักนับถือของลูกบ้าน หัวหน้าช่างเหล็กนี้มีธิดาที่มีความงามประดุจเทพธิดา กิริยามารยาทเรียบร้อยสมกับเป็นกุลสตรี ทำให้ชายหนุ่มทั้งหลายพากันมารับจ้างทำงานที่บ้านนายช่างเหล็กเพื่อที่จะได้เห็นนางทุกๆ วัน จนเป็นที่เลื่องลือของชนทั้งหลาย

โพธิสัตว์ผู้เลิศด้วยปัญญา

๓๑๔

เมื่อพระโพธิสัตว์ได้ยินคำชมนั้นก็ประทับใจ เกิดความรู้สึกผูกพัน ในใจคิดว่า เราต้องแสดงภูมิปัญญาให้ประจักษ์ จึงจะสามารถรับธิดาของช่างเหล็กนั้นมาเป็นภรรยาได้ คิดดังนี้แล้ว จึงนำเหล็กเนื้อดีที่สุดทำเป็นเข็มเล่มเล็กละเอียดที่สุดเล่มหนึ่ง เจาะเป็นรูที่ก้นเข็มแล้วถ่วงน้ำไว้ จากนั้นก็ทำกลักเข็มเหมือนกับเป็นเข็มอีกเล่มหนึ่ง ท่านได้ทำเป็นชั้นๆ ถึง ๗ ชั้น ที่พระโพธิสัตว์ทำเช่นนี้ได้ เพราะความรู้และภูมิปัญญาอันสูงส่งมากเกินกว่าคนธรรมดาตนเอง

หลังจากนั้น พระโพธิสัตว์ได้สอดเข็มนั้นไว้ในกลักเข็ม แล้วเก็บไว้ที่ชายพก จากนั้นได้เดินไปที่หมู่บ้าน เมื่อถามถึงที่อยู่ของหัวหน้าช่างเหล็ก ก็เดินตรงไปยังที่นั้น ได้ยินอยู่ที่ประตูพลางพูดขึ้นว่า “ใครต้องการซื้อเข็มที่ไม่ขรุขระ ไม่หยาบ มีรูร้อยด้ายอย่างดี ปลายเล่มแหลมคมเกินกว่าเข็มธรรมดาทั่วไป สามารถที่จะเย็บผ้าได้อย่างสบาย โดยไม่ต้องใช้แรงมากเลย”

ขณะนั้น ธิดาช่างเหล็กกำลังใช้พัดใบตาลพัดให้บิดา ซึ่งกำลังนอนพักผ่อนหลังจากรับประทานอาหารเช้า เมื่อนางได้ยินเสียงที่ไพเราะของพระโพธิสัตว์ รู้สึกขมขื่นใจอย่างบอกไม่ถูก เกิดความสงสัยเช่นกันว่า “ใครหนอไม่รู้เรื่องรู้ราวอะไรเลย ถึงกับมาขายเข็มที่บ้านของช่างเหล็กที่มีฝีมือได้” คิดดังนี้แล้ว นาง

โพธิสัตว์ผู้เลิศด้วยปัญญา

๓๑๕

จึงวางพัดแล้วออกไปยืนที่เฉลียง พลาญกล่าวกับพระโพธิสัตว์ว่า “คนทั้งหลายต่างต้องการสิ่งของที่ทำจากที่นี่ แต่ท่านกลับมาขายของเช่นนี้ในแหล่งของช่างเหล็ก เป็นการไม่ฉลาดเลย ต่อให้ท่านประกาศขายอย่างนี้ตลอดทั้งวัน ก็ไม่มีใครซื้อหรอก”

พระโพธิสัตว์ฟังแล้ว แทนที่จะโกรธกลับพูดว่า “ผู้มีปัญญาเขาไม่กลัวต่อการพิสูจน์ บิดาของท่านสามารถพิสูจน์ได้เองว่า เข็มที่เราขายนี้มีคุณภาพดีเพียงไร” เมื่อหัวหน้าช่างเหล็กผู้เป็นพ่อได้ยินการพูดจาของคนทั้งสอง จึงลุกขึ้นถามว่า “ลูกกำลังพูดอยู่กับใคร” นางตอบว่า “กำลังคุยกับคนขายเข็มนะพ่อ” เมื่อได้ฟังอย่างนั้นช่างเหล็กคิดอยากดูภูมิปัญญาของพระโพธิสัตว์ จึงเชิญให้เข้ามาในบ้าน ครั้นรับไหว้พระโพธิสัตว์แล้ว จึงถามว่า “ที่เจ้ามาที่นี่เพื่อต้องการที่จะขายเข็มใช้ไหม ไหนเราขอดูเข็มของเจ้าหน่อยเถิด”

พระโพธิสัตว์ต้องการที่จะประกาศความสามารถของตนเพื่อเอาชนะใจของหัวหน้าช่าง จึงพูดขึ้นว่า “ขอท่านจงให้ช่างเหล็กทั้งหมดมาประชุมกันก่อนเถอะ กระผมอยากให้เห็นพร้อมๆ กัน” หัวหน้าช่างไม่ขัดความต้องการของพระโพธิสัตว์ จึงให้ช่างเหล็กในหมู่บ้านทั้งหมดมาประชุมพร้อมกันตามคำขอ

หลังจากนั้น พระโพธิสัตว์ให้นำทั้งมาแท่งหนึ่ง พร้อมกับ

โพธิสัตว์ผู้เลิศด้วยปัญญา

๓๑๖

เถาวัลย์ที่มีน้ำเต็ม แล้วนำด้ายเข็มอันละเอียดสวยงาม
ออกมาจากชายพมออบให้นายช่างเหล็กดู ทันทีที่นายช่างเห็น
เนื่องจากเป็นของที่ไม่เคยเห็นที่ใดมาก่อนจึงถามว่า “นี่หรือเข็ม
ที่เจ้าจะขาย” พระโพธิสัตว์ตอบว่า “อาจารย์ นั่นไม่ใช่เข็มหรอก
ครับ มันเป็นกลักชั้นนอกสุดต่างหาก” แล้วเอาเล็บแคะกลัก
ออกทีละชั้น จนถึง ๖ กลักด้วยกัน นี่เป็นผลงานที่แม้แต่ช่าง
ใหญ่เองก็ไม่เคยเห็นมาก่อน เมื่อช่างเหล็กทั้งหลายได้ชมศิลปะ
ชั้นยอดเช่นนี้แล้ว ต่างพากันปรบมือ เปล่งเสียงชื่นชมยินดีกัน
ถ้วนหน้า พระโพธิสัตว์จึงพูดขึ้นว่า “อาจารย์ ขอให้ท่านบอก
บุรุษที่มีกำลังยกทั้งขึ้นวางบนถาดน้ำแล้วตอกเข็มเล่มนี้ลงไปเถิด”

นายช่างเหล็กให้ทำตามที่พระโพธิสัตว์บอก เข็มเล่มเล็ก
ละเอียดสวยงามนั้น เมื่อตอกลงไปแล้ว ก็ทะลุทั้งเหล็กลงไป
ลอยอยู่บนผิวน้ำอย่างน่าอัศจรรย์ ช่างเหล็กทั้งหมดเห็นเช่นนั้น
ถึงกับตะลึงในความสามารถ และภูมิปัญญาของพระโพธิสัตว์
ต่างเอ่ยปากชมยิ่งขึ้นไปอีกว่า “ตั้งแต่เป็นช่างเหล็กมา ไม่เคยพบ
ไม่เคยเห็น ไม่เคยได้ยินได้ฟังเลยว่า ช่างที่มีปัญญาและความ
สามารถอย่างนี้มีอยู่” ต่างพากันปรบมือและชูผ้าแซ่ซ้องยินดี
ยิ่งขึ้นไปอีก

หัวหน้าช่างเหล็กคิดว่า ชายหนุ่มนี้มีทั้งปัญญาและฝีมือ

โพธิสัตว์ผู้เลิศด้วยปัญญา

๓๑๖

เป็นผู้ที่เหมาะสมโดยประการทั้งปวงที่จะดูแลกิจการของเรา
เมื่อเห็นผู้ที่เหมาะสมแล้ว จึงเรียกธิดามา และประกาศใน
ท่ามกลางที่ประชุมว่า ธิดาของเรานี้เหมาะสมที่จะอยู่กับเจ้า
พลางหลังน่ายกธิดาให้

ครั้นหัวหน้าช่างเหล็กสิ้นชีวิตไป พระโพธิสัตว์ได้สืบทอด
ตำแหน่งหัวหน้าแทน ผลงานและภูมิปัญญาของพระโพธิสัตว์นั้น
ได้สร้างชื่อเสียงขจรขยายไปทั่วทุกสารทิศ เมื่อพระศาสดาทรง
นำอดีตมาตรัสเล่าแล้ว ทรงสรุปว่า แม้ในครั้งก่อนเราก็มี
ปัญญาอย่างนี้ ส่วนธิดาของนายช่างในครั้งนั้น ได้มาเป็น
มารดาของราहुล

จากเรื่องนี้ จะเห็นได้ว่า ปัญญาบารมีของพระพุทธองค์
นั้น ไม่ใช่เพิ่งบังเกิดขึ้น แต่เป็นการสั่งสมปัญญามาทุกภพทุกชาติ
สิ่งต่างๆ คนเป็นอยู่ในปัจจุบัน คือผลแห่งการกระทำในอดีต
ทั้งนั้น การที่จะทำให้มีปัญญาเหมือนพระโพธิสัตว์นั้น เราต้อง
หมั่นสั่งสมปัญญาบารมีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป ให้หมั่นเข้าไปหาผู้รู้ที่เป็น
บัณฑิต ดวงปัญญาของเราจะได้สว่างไสว

โดยเฉพาะผู้รู้ที่อยู่ภายใน คือพระธรรมกาย เพราะ
พระธรรมกายภายในเป็นแหล่งรวมของมหาปัญญาทั้งหลาย
ที่ทำให้เราได้รับความรู้ควบคู่ไปกับความสุขความบริสุทธิ์พร้อมๆ

โพธิสัตว์ผู้เลิศด้วยปัญญา

๓๑๘

กันอย่างน่าอัศจรรย์ ดังนั้น ให้ทุกๆ ท่านหมั่นปฏิบัติธรรมให้ดี
ให้เข้าถึงพระธรรมกายกันทุกคน

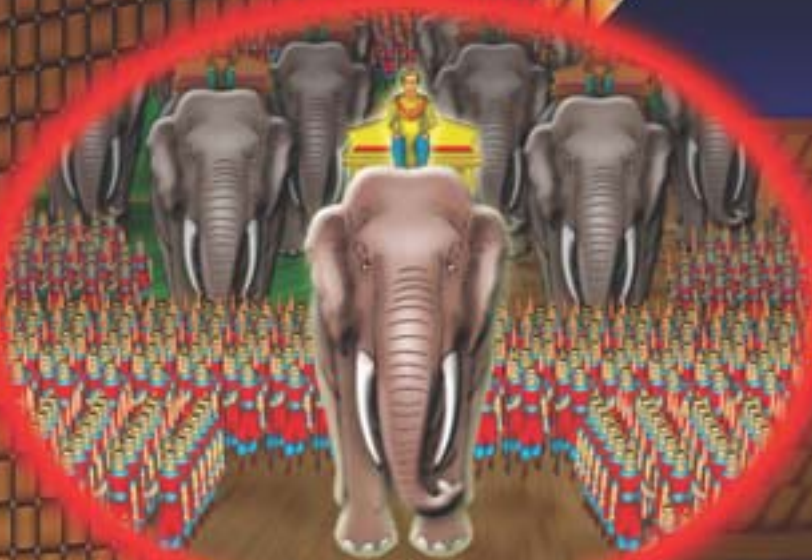

ป ญ ญา พ า พ ั น ธ์

(๑)

แท้จริงสัตบุรุษทั้งหลายสรรเสริญปัญญาอย่างเดียว
ความรู้ของท่านผู้รู้ทั้งหลาย ชั่งไม่ได้

ปัญญาพาพ้นภัย (๑)

๓๒๑

ภารกิจสำคัญที่สุดของมวลมนุษยชาติ คือ การสร้างบารมี เพื่อมุ่งไปสู่อายตนิพพานซึ่งเป็นเป้าหมายอันสูงสุดของชีวิต ภารกิจนี้เป็นสิ่งที่ต้องทำ ไม่ทำไม่ได้ เพราะถ้าไม่ทำจะต้องพบกับความทุกข์ทรมานอีกยาวนาน เราจะมีชีวิตอยู่ในโลกนี้ได้ ไม่เกินร้อยปี ต่างต้องบ่ายหน้าไปสู่ความตาย การเดินทางไปสู่ปรโลกโดยปราศจากเสบียง คือบุญ เป็นสิ่งที่น่าสะพรึงกลัว เหตุนี้บัณฑิตนักปราชญ์จึงสั่งสมบุญบารมี โดยไม่หวั่นไหวต่ออุปสรรคใดๆ ทั้งสิ้น ท่านเหล่านั้นจะเตรียมตัวให้พร้อมก่อนที่มรณภัยจะมาถึง เตรียมพร้อมเสมอสำหรับการเดินทางไปสู่สัมปรายภพ ฉะนั้นผู้มีปัญญาจึงควรหมั่นประพฤติปฏิบัติธรรมเพื่อให้เข้าถึงพระรัตนตรัย ชีวิตย่อมจะปลอดภัยทั้งในโลกนี้และโลกหน้า จนกว่าจะเดินทางไปถึงจุดหมาย คือ อายตนิพพาน

มีวาระพระบาลีใน ขุททกนิกาย ชาดก ว่า

“อทุธา हि ปญญา ว สत् ปสตุถา

ถาณญจ พุทธานมตุลยรูปิ

แท้จริงสัตบุรุษทั้งหลายสรรเสริญปัญญาอย่างเดียว
ความรู้ของท่านผู้รู้ทั้งหลาย ชั่งไม่ได้”

โบราณได้กล่าวไว้ว่า มีปัญญาเหมือนมีทรัพย์อยู่นับแสน เพราะปัญญาเป็นอริยทรัพย์อันประเสริฐที่เป็นของจำเพาะบุคคล

ปัญญาพาพ้นภัย (๑)

๓๒๒

ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน จะถูกขจัดด้วยปัญญา ทุกภพทุกชาติที่เราเกิดมา จำเป็นต้องแสวงหาปัญญาใส่ตัว ไม่ว่าจะเป็นสุดมยปัญญา ปัญญาที่เกิดจากการฟัง การศึกษา ความรู้จากครูบาอาจารย์ จินตมยปัญญา ปัญญาที่เกิดจากการ ขบคิด พิจารณาหาเหตุผลตามหลักตรรกวิทยา อย่างไรก็ตาม ก็ยังไม่รู้แจ้ง ต้องภาวนามยปัญญา ปัญญาที่เกิดจากใจที่ใสบริสุทธิ์ เป็นความรู้แจ้งที่เกิดจากใจหยุดนิ่ง ได้เข้าถึงพระรัตนตรัย ปัญญาบริสุทธิ์เป็นรัตนะของนรชนทั้งหลาย ผู้รู้ทั้งหลายต่าง แสวงหาปัญญาใส่ตัวทุกภพทุกชาติ เมื่อถึงคราวคับขัน ก็ได้ อาศัยปัญญานั้นช่วยเหลือตนเอง ให้ปลอดภัยและมีชัยชนะ ตลอดไป

สมัยหนึ่ง ภิกษุสงฆ์พากันกล่าวสรรเสริญพุทธคุณ ใน ธรรมสภาด้วยความเคารพเลื่อมใสว่า “พระเทวทัตพยายามจะ ปลงพระชนม์พระตถาคตตลอดเวลา ด้วยพุทธานุภาพอันไม่มี ประมาณ พระเทวทัตไม่เคยกระทำการได้สำเร็จ แม้สักครั้งเดียว”

เมื่อพระบรมศาสดาเสด็จมาถึง ได้ตรัสถามว่า กำลังนั่ง สนทนากันด้วยเรื่องอะไร เมื่อภิกษุทั้งหลายกราบทูลถึงเรื่องที่ สนทนากัน พระพุทธองค์จึงตรัสว่า “ภิกษุทั้งหลาย พระเทวทัต ไม่ใช่ตะเกียกตะกาย เพื่อจะฆ่าเราตถาคตแต่บัดนี้เท่านั้น แม้

ในกาลก่อน พระเวททัตทิพยายามเพื่อจะฆ่าเราเหมือนกัน แต่
ไม่อาจทำแม้เพียงความสะดุ้งให้เกิดขึ้นกับเราได้ จึงต้องสวดย
ทุกข์อันเกิดจากการกระทำของตนเอง” จากนั้นทรงนำเรื่องใน
อดีตมาตรัสเล่าให้ฟังว่า

*ในอดีตกาล เมื่อพระเจ้าพรหมทัตครองราชสมบัติอยู่ในนครพาราณสี พระโพรหัสตร์ถือกำเนิดในพระอุทรของพระอัครมเหสีของพระราชา ครั้นเจริญวัย ทรงศึกษาศิลปวิทยาทุกอย่างที่นครตักสิลา เป็นผู้มีความรู้มาก ทรงเรียนมนตร์สูตรสรรพสิ่งของสรรพสัตว์ เมื่อเรียนจบได้อำลาอาจารย์ เพื่อเสด็จกลับนครพาราณสี พระบิดาทรงตั้งพระองค์ไว้ในตำแหน่งมหาอุปราชา ถึงแม้จะทรงตั้งไว้ในตำแหน่งนั้น พระบิดาก็ไม่ทรงปรารถนาที่จะให้พระโพรหัสตร์ได้สืบทอดราชสมบัติ กลับประสงค์ปลงพระชนม์พระโพรหัสตร์ตลอดเวลา

วันหนึ่ง แม่สุนัขจึงจอกพาลูกน้อย ๒ ตัว เข้าไปในเมือง โดยแอบเข้าไปทางช่องระบายน้ำในยามค่ำคืน แม่สุนัขได้พาลูกไปแอบอยู่ที่ศาลาหลังหนึ่ง ซึ่งอยู่ข้างห้องบรรทมบนปราสาทของพระโพธิสัตว์ บนศาลาหลังนั้นมีคนเฝ้าใจคนหนึ่ง ถอด

*มก. ปรัชญาชาดก เล่ม ๕๙ หน้า ๔๔๐

ปัญญาพาพ้นภัย (๑)

๓๒๔

รองเท้าวางไว้ที่พื้นดิน นอนอยู่บนกระดานแผ่นเดียว แต่ยังไม่ถึงกับหลับสนิท ขณะนั้นลูกน้อย ๒ ตัวของแม่สุนัข ร้องขึ้นด้วยความหิว แม่ของมันได้บอกลูกทั้ง ๒ ตัว ตามภาษาของตนว่า “ลูกรัก เจ้าอย่าทำเสียงดัง มีคนถอดรองเท้าวางไว้ที่พื้นบนศาลาหลังนี้ แล้วนอนบนแผ่นกระดาน แต่ยังไม่หลับ ถ้าคนนั้นนอนหลับแล้ว แม่จะไปคาบรองเท้ามาให้พวกเจ้ากิน”

พระโพธิสัตว์ได้ยินเสียงร้องของลูกสุนัข ตั้งใจเงี้ยวสอดสับว่า สุนัขคุยกะไรกัน พระองค์ทรงรู้ภาษาของสุนัข ด้วยอำนาจของมนต์ จึงเสด็จออกจากห้องบรรทมไปเปิดพระเกลศตรัสบอกคนเชื้อใจที่นอนอยู่บนศาลาว่า “พี่ชาย รองเท้าของท่านที่ถอดไว้บนพื้นดินนั้นนะ ให้แขวนไว้บนต้นไม้เถิด สุนัขจะได้ไม่คาบไป” แม่สุนัขจึงจอกได้ยินเช่นนั้น ก็โกรธพระโพธิสัตว์ที่มาขัดลาภที่จะได้กินรองเท้าหนัง วันรุ่งขึ้นมันก็แอบหลบเข้ามาในเมืองเช่นเคย

คืนนั้น มีชายคนหนึ่งตั้งใจว่าจะตีมน้ำ จึงลงไปที่ท่าน้ำสระโบกขรณี แต่เกิดสะดุดตอไม้ตกลงไปในน้ำ ทำให้ชะตาขาด ลำนํ่าน้ำขาดใจตายอยู่ใต้บันไดท่าน้ำนั่นเอง โดยที่คนมาพักด้วยกันไม่รู้เลย ยกเว้นแม่สุนัขจึงจอก ซึ่งเห็นเหตุการณ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้น มันได้บอกลูกของมันที่กำลังร้องด้วยความหิวว่า “ลูกเอ๋ย

ปัญญาพาพ้นภัย (๑)

๓๒๕

ตอนนี้มีคนตายอยู่ไต่บันได อีกลักพักเมื่อคนบนศาลานอนหลับหมดแล้ว แม่จะให้พวกเจ้ากินชายคนนี้ให้อิ่มอร่อยเต็มทีเลย” พระโพธิสัตว์ทรงสดับคำนั้นจึงเปิดพระแกล พลังตะโกนบอกคนที่นอนอยู่ในศาลาว่า “ท่านจงไปเอาผ้าสาฎกเนื้อดีและแหวนที่สวมนิ้วของชายที่ตายอยู่ไต่บันไดทำน้ำเถิด แล้วถ่วงร่างของเขามาให้จมอยู่ใต้น้ำสักคืนหนึ่งก่อน รุ่งเช้าค่อยเอาขึ้นมาทำฌาปนกิจ”

ชายคนนั้นได้ทำตามที่พระโพธิสัตว์แนะนำทุกอย่าง แม่สุนัขได้ยินเช่นนั้น ก็โกรธพระโพธิสัตว์มาก ถึงกับร้องขู่ว่า ภาษาสุนัขว่า “วันก่อน ท่านขัดขวางไม่ให้ลูกข้ากินรองเท้านี้ ก็ไม่ให้กินคนตายอีก อีก ๓ วัน จากวันนี้ พระเจ้าสมันตราชองค์หนึ่งจะกรีธาทัพมาล้อมเมือง พระราชบิดาของท่านจะบังคับท่านให้ทำการรบ พระเจ้าสมันตราชจะตัดศีรษะของท่านให้ตายในสนามรบ แล้วเราจะดื่มเลือดในลำคอของท่านให้หายแค้น” จากนั้นก็พาลูกน้อยผู้นำสงสารออกจากเมืองไปด้วยความโกรธ โดยหาว่าตนเองได้บอกข่าวดีแก่พระโพธิสัตว์ เพราะไม่เช่นนั้น พระโพธิสัตว์อาจไม่รอดชีวิตภายใน ๓ วันอย่างแน่นอน

ครั้นครบ ๓ วัน พระเจ้าสมันตราชเสด็จกรีธาทัพมา

ปัญญาพาพ้นภัย (๑)

๓๒๖

ล้อมเมือง ตามที่สุนัขจิ้งจอกขู่ พระโพธิสัตว์เตรียมตัวอยู่ก่อนแล้ว เมื่อถูกพระราชผู้เป็นพระบิดาบังคับให้ออกรบ ด้วยสติปัญญา ในขณะนั้นท่านรู้ว่า ถ้าออกรบจะต้องพ่ายแพ้อย่างแน่นอน ในเมื่อเป็นพระราชโอรสการที่มีอาจขัดได้ ท่านจึงไม่ออกทางประตูที่พระเจ้าสมันตราชตั้งทัพรออยู่ แต่ทรงเปิดประตูด้านอื่น พาทหารและบริวารมากมายเสด็จหลบหนีไปชั่วคราว

ฝ่ายพระราชผู้ว่า อุปราชหนีไปแล้ว ทางพระเจ้าสมันตราช ได้ล้อมเมืองตรึงอยู่ ดำริว่า “ถ้าอยู่ต่อไป คงรักษาชีวิตไว้ไม่รอด” จึงทรงพาพระเทวี บุโรหิตและคนรับใช้คนหนึ่งชื่อ ปรีตปะ ปลอมพระองค์หนีเข้าป่าไป ฝ่ายพระโพธิสัตว์ผู้เรืองปัญญา และชำนาญในการศึกสงครามเป็นอย่างดีอยู่แล้ว รู้ถึงการเสด็จหนีของพระราช จึงเสด็จกลับเข้าเมืองปลุกระดมทหาร และบัญชาการรบด้วยพระองค์เอง ทรงทำการรบขับไล่พระเจ้าสมันตราชให้แตกพ่ายไป และทรงครองราชสมบัติ ส่วนพระบิดาจะระหกระเหรร้อนไปอยู่ที่ใด ขอให้ติดตามตอนต่อไป

นี่เป็นตัวอย่างของการใช้ปัญญารักษาตัวรอด มีสติปัญญาสามารถนำพาตนให้รอดพ้นภัยพิบัติได้ ดังนั้นปัญญาจึงเป็นรัตนะของนรชนทั้งหลาย โดยเฉพาะปัญญาที่จะช่วยนำพาเราให้หลุดพ้นจากทุกข์ในอบายภูมิ ให้ได้เวียนวนสร้างบารมีอยู่

ปัญญาพาพ้นภัย (๑)

๓๒๓

เฉพาะในสุคติภูมิอย่างเดียว และปัญญาอันยิ่ง ที่จะนำเราไปสู่
วิมุตติหลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับพวกเราทุกๆ
คนที่ต้องแสวงหา และต้องทำให้เกิดขึ้นมาในตัวของเราให้ได้
เราจะได้สร้างบารมีอย่างผู้มีปัญญาบริสุทธิ์ที่เกิดจากใจที่หยุดนิ่ง
ได้เข้าถึงพระธรรมกายภายใน ฉะนั้น เราต้องปฏิบัติให้เข้า
ถึงกันทุกคน

ป ญ ญา พ า พ ั น ธ์

(๒)

ฉันเชื่อว่าที่ลัษย่อมไม่มีในโลก
แก่นบุคคลผู้กระทำความปกรรมไว้
ต้นไม้ที่เกิดในป่าก็ยังมีคนเห็น
แต่คนพาลกลับสำคัญบาปกรรมนั้นว่าเป็นที่ลัษ

ปัญญาพาพ้นภัย (๒)

๓๓๐

บารมีคือสิ่งเดียวเท่านั้น ที่เป็นเครื่องสนับสนุนให้บุคคลสามารถช่วยเหลือตนเอง และสรรพสัตว์ทั้งหลาย ให้หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะไปสู่อายตนิพพาน ตั้งแต่บารมีขั้นพื้นฐานจนถึงขั้นอุปบารมีและปรมัตถบารมี ต้องสั่งสมไว้มาก ต้องสร้างชนิดที่เรียกว่า ให้ได้บุญเป็นอสงไขยอัปมาณัง จึงจะช่วยเหลือตัวเรา และสรรพสัตว์ ให้รอดพ้นจากการเป็นบ่าวเป็นทาสของพญามารได้ เหมือนเราสงสารเพื่อนมนุษย์ อยากช่วยเหลือให้พ้นจากความทุกข์ยาก หากเรามีทรัพย์สมบัติมาก ก็ช่วยเหลือได้อย่างเต็มที่ ทำให้รอดพ้นจากความอดอยากยากจน ได้รับความสุขสวัสดิภาพในชีวิต ทำให้มีเวลาแสวงหาสิ่งที่เป็นสาระของชีวิต แสวงหาพระรัตนตรัย ดังนั้นถ้ามีบุญมาก อะไรต่างๆ ย่อมง่าย เราจึงจำเป็นต้องสั่งสมบุญให้ได้ตลอดต่อเนื่อง และต้องทำกันไปเป็นทีม ทำไปจนกว่าบารมีของเราจะเต็มเปี่ยม ได้บรรลุมรรคผลนิพพาน ไปถึงที่สุดแห่งธรรมพร้อมๆ กัน

มีวาระพระบาลีใน ขุททกนิกาย สิลวิมังสชาดก ว่า

“นตฺถิ โลกํ รโห นาม	ปาปกมฺมํ ปกฺขุพฺพโต
ปสฺสณฺติ วณฺฏตานิ	ตํ พาโล มณฺญเต รโห

ขึ้นชื่อว่าที่ลับซ่อนไม่มีในโลก แก่บุคคลผู้กระทำบาปกรรมไว้ ต้นไม้ที่เกิดในป่าก็ยังมีคนเห็น แต่คนพาลกลับ

ปัญญาพาพ้นภัย (๒)

๓๓๑

สำคัญบาปกรรมนั้นว่าเป็นที่ลับ”

คนพาลที่ถูกกิเลส คือ ความโลภ ความโกรธ และความหลงเข้าครอบงำจิตใจ มักทำบาปอกุศล เพราะเข้าใจว่าเป็นที่ลับ คือ ลับหูลับตาคน แล้วคิดเพื่อให้เกิดความสบายใจ เป็นการปลอบใจตนเองว่า บาปอกุศลที่ตนได้ทำไปนั้น เป็นความลับสุดยอด ไม่มีใครรู้ใครเห็น เกิดความชะล่าใจ บางคนทำบาปนั้นบ่อยๆ จนเป็นอาชญา เมื่อทำบาปเป็นอาชญากรรม กรรมนั้นก็หนาแน่นยากที่จะแก้ไขได้ กฎแห่งการกระทำไม่ว่าจะทำในที่ลับหรือที่แจ้ง ย่อมส่งผลเป็นวิบากกรรมซึ่งทุกข์ทรมานเหมือนกัน เพียงแต่จะส่งผลเร็วหรือช้าเท่านั้นเอง

*เมื่อตอนที่แล้วพระบรมโพธิสัตว์ได้อาศัยปัญญา นำพาชีวิตให้พ้นจากมรณภัย ถึงตอนที่พระราชบิดาของพระองค์พร้อมกับพระราชเทวี ปุโรหิตและทาสชื่อปรันตปะ ได้ปลอมตัวระหกระเหินเร่ร่อนหนีเข้าไปในป่า เพราะคิดว่าราชสมบัติถูกพระเจ้าสมันตราชยยึดครองไปหมดแล้ว พระราชาได้สร้างบรรณศาลาใกล้ฝั่งแม่น้ำแห่งหนึ่ง ทรงดำรงพระชนมชีพอยู่ด้วยผลไม้ในทุกๆ วัน พระราชากับปุโรหิตจะออกไปหาผลไม้ เหลือไว้แต่ทาสปรันตปะให้คอยปรนนิบัติพระเทวี

ปัญญาพาพ้นภัย (๒)

๓๓๒

เนื่องจากความคุ้นเคยกันมากเกินไป พระเทวีได้ประพฤตินอกใจพระราชบิดา โดยประพฤติมิชอบกับทาสของตนเอง เมื่อพระนางทำผิดแล้ว เกรงว่าพระสวามีจะจับได้ จึงแนะนำให้ทาสปลงพระชนม์พระราชบิดา จะได้ไม่มีใครรู้เรื่อง วันรุ่งขึ้นเมื่อพระราชบิดากำลังจะลงไปทรงสนานในแม่น้ำซึ่งเป็นกิจวัตรประจำวัน ทรงให้ทาสปรนตปะถือพระขรรค์และกุษาของพระองค์ เมื่อทาสเห็นเป็นโอกาสเหมาะ คิดว่าคงไม่มีใครเห็น จึงใช้พระขรรค์เตรียมจะฟันคอพระราชบิดา

ขณะนั้นเอง พระราชบิดารู้ว่าภัยกำลังจะมาถึงตัว ทรงร้องเสียงดังด้วยความกลัวตาย แต่ก็ไม่สามารถหลบพ้นเงื้อมมือมัจจุราช ที่ทาสผู้ทรยศได้หยิบยื่นให้ จึงถูกปลงพระชนม์อย่างน่าเวทนาที่ทำน่านั่นเอง ฝ่ายบุโรหิตได้ยินเสียงร้องรู้ว่าพระราชบิดาถูกลอบปลงพระชนม์ จึงเขย่ากิ่งไม้ไหวไปไหวมา และรีบลงจากต้นไม้เข้าไปนั่งหลบอยู่ที่พุ่มไม้แห่งหนึ่ง ทาสปรนตปะได้ยินเสียงเขย่ากิ่งไม้ของบุโรหิต รีบตามไปดูว่ามีใครแอบเห็นการฆาตกรรมของตนเองบ้าง จะได้เข้าปิดปากให้หมด เมื่อไม่เห็นใครก็รีบมาฝังพระราชบิดา แล้วรีบกลับไปรายงานพระเทวีทันที

เมื่อทาสปรนตปะไปแล้ว บุโรหิตจึงออกจากที่หลบซ่อน และรู้ชัดว่า พระราชบิดาสวรรคตแล้ว ก็หวาดหวั่นว่าตนเองจะ

ปัญญาพาพ้นภัย (๒)

๓๓๓

ต้องถูกฆ่าเช่นกัน ด้วยความเป็นผู้ฉลาด จึงปลอมเป็นคนตาบอดมองไม่เห็น เดินโซซัดโซเซเข้าไปพักที่บรรณศาลา เมื่อทาสปรีตปะมาพบเข้า ก็ทำทีเป็นมองไม่เห็น พร้อมกับกล่าวว่า “ข้าแต่สมมติเทพ นัยน์ตาทั้งสองของข้าพระองค์มืดบอดลง เพราะถูกอสรพิษร้ายพันพิษใส่ ในขณะที่ยืนอยู่ข้างจอมปลวกในป่า จึงไม่รู้ทางกลับไปสู่ที่พำนักอาศัย ขอองค์สมมติเทพได้โปรดเป็นที่พึ่งของข้าพระองค์ด้วยเถิด”

ทาสปรีตปะคิดเอาเองว่า เขาคงไม่รู้เรื่องการลอบปลงพระชนม์ จึงปลอมใจว่า “ท่านพราหมณ์ ท่านอย่าคิดอะไรมากไปเลย เราจะคอยปรนนิบัติรับใช้ท่านเอง” ตั้งแต่นั้นมา ทาสปรีตปะก็ตายใจ และนำผลไม้มาให้บุโรหิตได้บริโภคอย่างสะดวกสบาย

วันหนึ่ง พระราชเทวีได้ถามทาสปรีตปะผู้รัก ด้วยความสงสัยว่า “เมื่อเจ้าปลงพระชนม์พระราชามีใครเห็นหรือ” ทาสตอบว่า “ขณะนั้นได้ยินแต่เสียงเขย่ากิ่งไม้เท่านั้น แต่ไม่รู้ว่าคนหรือสัตว์เขย่ากิ่งไม้ เมื่อไปตรวจดูก็ไม่เห็นใคร เพียงแต่คิดว่าสักวันหนึ่งภัยคงจักมาถึงข้าพระองค์ เพราะการเขย่ากิ่งไม้นั้น”

บุโรหิตได้ยินเรื่องราวที่ทั้งสองสนทนากันพอดี คิดหาทางกำจัดทาสผู้ชั่วร้ายให้ได้ จึงได้แต่อดทนรอโอกาสที่เหมาะสม

ปัญญาพาพ้นภัย (๒)

๓๓๔

แล้วจึงทำเป็นพราหมณ์ตามอดมาเป็นเวลานานถึง ๑๖ ปี ฝ่ายพระราชเทวีเมื่อประสูติพระโอรสที่เกิดจากพระราชธิดาแล้ว ก็ตั้งใจเลี้ยงพระโอรสด้วยความทะนุถนอม จนกระทั่งเติบโตใหญ่

เมื่อพระโอรสเจริญวัยขึ้นมีพระชนมายุได้ ๑๖ ชันษา พราหมณ์ปุโรหิตจึงขอร้องให้พระโอรสจับปลายไม้เท้าจงไปที่ทำน้ำแห่งหนึ่ง เมื่อเห็นว่าอยู่กันลำพังเพียงสองต่อสอง จึงได้ลืมหัดขึ้นสนทนากับพระราชกุมาร พราหมณ์ได้ทูลเรื่องราวความซับซ้อนของชีวิต และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อ ๑๖ ปีที่ผ่านมา พร้อมทั้งชี้หลุมฝังศพของพระราชบิดา ผู้เป็นพระบิดาบังเกิดเกล้า พระราชกุมารลำดับเหตุการณ์ทั้งหมด ทรงเชื่อว่าสิ่งที่พราหมณ์พูดมาทั้งหมดนั้นเป็นความจริง เพราะที่ผ่านมา ตนเองไม่มีความรู้สึกว่าเป็นลูกของทาสปรันตปะเลย แต่ไม่ได้คิดอะไรไปมากกว่านั้น เมื่อรู้ความจริง จึงคิดแก้แค้นแทนพระบิดา

วันหนึ่ง เมื่อพระกุมารเห็นเป็นโอกาสเหมาะ ที่จะกำจัดทาสผู้ทรยศต่อพระบิดา จึงชักชวนทาสปรันตปะไปที่ทำน้ำ ซึ่งเคยเป็นท่าที่ทาสเคยลอบปลงพระชนม์พระบิดามาก่อน ขณะทาสปรันตปะกำลังลงอาบน้ำ โดยไม่ทันเฉลียวใจและไม่ได้ระวังตัว พระกุมารได้ใช้พระขรรค์ฆ่าทาสผู้ทรยศทันที แล้วกลับไปหาพราหมณ์ปุโรหิต พระกุมารได้ดำหนิการกระทำอันไม่งามของ

ปัญญาพาพ้นภัย (๒)

๓๓๕

พระมารดา ผู้ประพศตินอกใจพระบิดา แต่ด้วยความรักในฐานะ เป็นพระชนนีจึงยกโทษให้ จากนั้นก็ชวนกันกลับไปกรุงพาราณสี พระโพธิสัตว์ทรงประทานตำแหน่งอุปราชให้พระอนุชา ทรง ช่วยกันบริหารบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรือง อีกทั้งทรงบำเพ็ญบุญ กุศลทุกอย่าง เมื่อละโลกแล้ว ได้ไปบังเกิดในสวรรค์

พระบรมศาสดาทรงประชุมชาดกว่า อุปราชผู้รู้สรรพ ลำเนียงของลัทธิและวิธีการเอาชีวิตรอด ได้มาเป็นพระตถาคต พราหมณ์ปุโรหิตผู้ฉลาดเอาตัวรอดได้มาเป็นพระอานนท์ ส่วน พระราชาผู้เป็นพระบิดาได้มาเป็นพระเทวทัต ทั้งหมดนี้เป็น เรื่องย่อๆ เกี่ยวกับอดีตชาติของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา ความซับซ้อนของชีวิตในสังสารวัฏเป็นอย่างนี้ เพราะฉะนั้น พระพุทธองค์จึงทรงสอนว่า ไม่ควรทำบาปทุกอย่างทั้งในที่ลับ และเปิดเผย เพราะไม่ว่าจะเป็นที่มืดหรือสว่าง ที่ลับหรือแจ้งก็มี วิบากเหมือนกัน จะมีใครรู้หรือไม่รู้ก็ตาม ผู้ที่รู้ดีที่สุด คือตัวของ บุคคลผู้ทำบาปนั่นเอง

นอกจากนั้นยังมีพวกกายละเอียด เทวดา หรือผู้รู้ผู้มี ญาณทั้งหลาย ท่านรู้ท่านเห็นทั้งนั้น เพียงแต่นำมาพูด หรือ ไม่พูดเท่านั้น บุญที่เราทำ กรรมที่เราสร้างไว้นั้น จะติดแน่นอยู่ ที่ศูนย์กลางกาย และตามตัวเราไปข้ามภพข้ามชาติ บาปอกุศล

ป ญญาพาฬนภัก (๒)

๓๓๖

บางอย่างติดแน่นไปจนถึงภพชาติสุดท้ายทีเดียว เพราะฉะนั้น
จึงอยากให้ทุกท่านทำแต่บุญกุศล ทำแต่ความดีล้วนๆ ทำใจใสๆ
ให้ธาตุธรรม เห็น จำ คิด รู้ ของเรา เป็นศูนย์รวมแห่งความ
บริสุทธิ์และความดีงามทั้งหลายให้ทำความดีจนเป็นอาฉินกรรม
ติดแน่นที่ศูนย์กลางกายของเราไปทุกภพทุกชาติ ตราบกระทั่ง
ถึงที่สุดแห่งธรรม

ม ง ค ล ที่ ๑๔

มี คี ล ป ะ

คุ ณ ค ำ แ ท้ ง คี ล ป ะ

ฉันเชื่อว่าศิลปะ

แม้เข่นใดเข่นหนึ่ง

ย่อมยังประโยชน์ให้สำเร็จได้

คุณค่าแห่งศิลปะ

๓๓๕

ทุกชีวิตเกิดมาต่างแสวงหาความรู้ เพื่อที่จะได้พัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ทำให้ชีวิตของเราพบกับหนทางอันประเสริฐ ลำพังการศึกษาหาความรู้เพียงอย่างเดียว ไม่สามารถช่วยให้เราประสบความสำเร็จในชีวิตได้ ต้องมีความสามารถในทางปฏิบัติที่เรียกว่า มีศิลปะ วิธีที่จะฝึกตนให้มีศิลปะ ต้องหมั่นเจริญสมาธิภาวนาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ใจสงบ ผ่องใส บริสุทธิ์ เป็นการปรับปรุงแหล่งที่มาของความคิด ทำให้เกิดปัญญาที่จะปรับปรุงตนเอง ให้เป็นผู้มีศิลปะได้อย่างแท้จริง

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ชาดก เอกนิบาต ว่า

“สาธุ โข สิบปาก์ นาม อปิ ยาทิสกิทิส์

ขึ้นชื่อว่าศิลปะ แม้เช่นใดเช่นหนึ่ง ย่อมยังประโยชน์ให้สำเร็จได้”

นักปราชญ์ทั้งหลายย่อมสรรเสริญพหูสูตว่า เป็นผู้ฉลาดรู้ เป็นผู้ฟังมาก เรียนมาก แต่ผู้ที่มีความรู้ ใ้ว่าจะสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้เสมอไป เช่น คนที่รู้วิธีหุงข้าว ไม่ได้หมายความว่าคนนั้นจะหุงข้าวเป็น หรือคนที่รู้วิธีทำอาหาร ก็ไม่แน่ว่าคนนั้นจะทำอาหารได้อร่อย อย่างนี้เรียกว่าฉลาดรู้ แต่อาจยังไม่ฉลาดทำ ต้องฉลาดทำด้วย งานถึงจะสำเร็จ ความ

คุณค่าแห่งศิลปะ

๓๔๐

ฉลาดทำนี่เองเรียกว่า มีศิลปะ

ผู้มีศิลปะ ถึงแม้ร่างกายไม่สมประกอบ หากสามารถนำศิลปะนั้นมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมสร้างฐานะให้กับตนเองได้

ดังเช่นในอดีต เมื่อครั้งที่พระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นอำมาตย์ของพระเจ้าพรหมทัตผู้ครองเมืองพาราณสี พระราชามีบุตรโหดอยู่คนหนึ่ง เป็นคนปากกล้าชอบพูดมาก เมื่อเขาตั้งต้นพูดคนอื่น ๆ จะไม่มีโอกาสได้พูด ด้วยความรำคาญ พระราชาจึงทรงเสาะแสวงหาบุคคล ที่จะปราบปรามโหดนี้ ไม่ให้พูดมากได้

*ในเมืองพาราณสีนั้น มีชายง่อยคนหนึ่ง เป็นผู้มีความสามารถในการติดก้อนกรวด วันหนึ่งพวกเด็กชาวบ้านยกเขาขึ้นรถ ช่วยกันลากมาไว้ที่ใต้ต้นไม้ใหญ่ใกล้ประตูเมือง และจ้างให้เขาติดก้อนกรวด แต่งใบไม้ให้เป็นรูปช้างบ้าง รูปม้าบ้าง ทำให้ใบไม้เกือบทั้งต้นเป็นช่องเล็ก ช่องใหญ่เต็มไปหมด ขณะเดียวกันนั้นเอง พระเจ้าพาราณสีเสด็จพระราชดำเนินไปที่พระราชอุทยาน เมื่อเสด็จถึงต้นไม้ต้นนั้น พวกเด็กพากันหนีไปหมด เพราะกลัวจะถูกขับไล่ ทั้งชายง่อยให้นอนอยู่ตรงนั้นเพียงลำพัง

คุณค่าแห่งศิลปะ

๓๔๑

พระราชประทับนั่งในราชรถ ทอดพระเนตรเห็นเงาใบไม้ที่ขาดทะเลเป็นรูปร่างต่างๆ เช่นนั้น ทรงจ้องดูด้วยความสนพระทัย พลาตริสถามมหาดเล็กว่า “ใครทำให้ใบไม้ขาดทะเลเป็นช่องอย่างนี้” เมื่อพระองค์รู้ว่าชาย่งอยเป็นคนทำ ทรงดำริว่า “คนผู้นี้แหละ สามารถปราบนิลยพุดมากของบุโรหิตได้” ทรงรับสั่งให้พวกมหาดเล็กนำตัวชาย่งอยมาเข้าเฝ้าทันที

เมื่อชาย่งอยได้เข้าเฝ้าพระราชฯ เพียงลำพัง พระองค์ตรัสถามชาย่งอยว่า “ในราชสำนักของเรา มีบุโรหิตปากกล้าคนหนึ่ง เจ้าสามารถทำให้เขาหยุดพูดได้ไหม” ชาย่งอยกราบทูลว่า “ถ้าได้มูลแพะประมาณทะนานหนึ่ง ข้าพระองค์ก็สามารถทำได้พระเจ้าข้า”

พระราชฯรับสั่งให้มหาดเล็กพาชาย่งอยเข้าสู่พระราชวังทันที และจัดสถานที่ให้เขานั่งอยู่ภายในม่าน เจาะม่านเป็นช่องเล็กๆ แล้วสั่งให้จัดที่นั่งของบุโรหิต หันหน้าตรงไปทางช่องม่านนั้น โดยวางมูลแพะแห่งประมาณ ๑ ทะนาน ไว้ใกล้ๆ ชาย่งอย

เมื่อถึงเวลาที่บุโรหิตมาเข้าเฝ้า ทันทีที่พระราชฯเริ่มสนทนา บุโรหิตก็ไม่ยอมให้โอกาสคนอื่นฯ ได้พูด เริ่มกราบทูลพระราชฯตามนิลยพุดมากของตน ชาย่งอยใช้ศิลปะของตน ดีด

คุณค่าแห่งศิลปะ

๓๔๒

มูลแพะไปทีละก้อนทางช่องม่าน ให้พุ่งเข้าปากของบุโรหิต
ทุกครั้งที้อ้าปากพูด โดยที่บุโรหิตไม่ทันรู้สึกตัวว่า กลืนกินมูลแพะ
เข้าไป จนกระทั่งมูลแพะทั้งทะนาน เข้าไปอยู่ในท้องของบุโรหิต
ถึงครึ่งท้อง

เมื่อพระราชารู้ว่ามูลแพะหมดแล้ว จึงตรัสว่า “ท่านบุโรหิต
ท่านกลืนมูลแพะเข้าไปตั้งทะนาน เพราะความเป็นคนช่างพูด
ท่านยังไม่รู้ตัวเลยหรือ เราเกรงว่าท่านจะไม่สามารถย่อยมูล
แพะนั้นได้ จึงกลับไปตีเมียถ่ามูลแพะทิ้งเถอะ” ทันทีที่บุโรหิต
รู้ตัวว่าตนเองกลืนมูลแพะเข้าไปตั้งทะนาน เพราะนิสัยช่างพูด
ก็รู้สึกอับอายเป็นอย่างยิ่ง ตั้งแต่นั้นมา เขากลายเป็นคน
ปิดปากสนิท แม้ใครจะชวนคุยก็ไม่ค่อยยอมพูดด้วย

พระราชาทรงสบายหุจึงพระราชทานบ้านส่วย ๔ หลัง
ในทิศทั้ง ๔ อีกทั้งบุรุษง่อยนั้นจะได้รับส่วยประมาณ ๑๐๐,๐๐๐
กหาปณะ เป็นประจำ ต่อมาพระโพธิสัตว์ได้เข้าเฝ้าพระราช
ปรารภเรื่องชายง่อย พลากรบาทูลว่า “ข้าแต่พระราชา ขึ้น
ชื่อว่าศิลปะ แม้อย่างใดอย่างหนึ่ง ย่อมยังประโยชน์ให้สำเร็จ
โดยแท้ ชายง่อยได้บ้านส่วยทั้ง ๔ ทิศ ก็ด้วยการติดมูลแพะเท่านั้น”

จากเรื่องนี้ จะเห็นได้ว่า เพียงแค่มีศิลปะในการติด
ก้อนกรวดเท่านั้น ยังช่วยให้ชายง่อยได้ทรัพย์สมบัติมากมายถึง

คุณค่าแห่งศิลปะ

๓๔๓

เพียงนี้ แล้วศิลปะอื่นๆ ที่ยิ่งกว่านี้ เช่นศิลปะที่ใช้ในการประกอบอาชีพ จะมีอันส่งสมากมายถึงเพียงใด

อย่างไรก็ตาม ศิลปะที่กล่าวมานั้นเป็นเพียงศิลปะทางกายเท่านั้น ยังมีศิลปะทางวาจา และศิลปะทางใจอีก ศิลปะทางวาจา คือ ความฉลาดในการพูด รู้จักเลือกพูดแต่สิ่งที่ดี เป็นประโยชน์ สามารถยกใจของผู้ฟังให้สูงขึ้น ส่วนศิลปะทางใจ คือความฉลาดในการคิด สามารถควบคุมความคิด ให้เป็นไปในทางที่ดี ในทางที่สร้างสรรค์ คิดในทางที่ยกระดับใจให้สูงขึ้น

ความมีศิลปะต่างๆ ทั้งทางกาย ทางวาจาและทางใจนั้น เกิดขึ้นจากแหล่งที่มาของความคิดอันบริสุทธิ์ หากแหล่งที่มาไม่บริสุทธิ์ ความคิดก็พลอยไม่บริสุทธิ์ไปด้วย เช่น คิดเบียดเบียนคนอื่น เห็นคนอื่นมีความดีก็ไม่ยอมรับ ไม่สบายใจ เกิดความอิจฉาริษยาขึ้นมา โดยไม่มีเหตุผล

เมื่อความคิดไม่บริสุทธิ์ คำพูดก็ไม่บริสุทธิ์ จะพูดจาปราศรัยกับใคร ก็ทำให้ได้รับความเดือดร้อนทั้งผู้พูดและผู้ฟัง การพูดจาให้คนอื่นเสียกำลังใจ นั้นแสดงว่าแหล่งที่มาของความคิดไม่บริสุทธิ์ ทำให้การกระทำก็ไม่บริสุทธิ์ตามไปด้วย เป็นการกระทำที่เบียดเบียนผู้อื่น ผลของการกระทำก็เร่าร้อน มีทุกข์ ได้รับคำติเตียน ความสุขความสำเร็จจึงไม่เกิดขึ้น ศิลปะที่มา

คุณค่าแห่งศิลปะ

๓๔๔

จากแหล่งความคิดที่ไม่บริสุทธิ์ เป็นสิ่งที่ไม่ชอบไม่ควร ไม่เป็นมงคลสำหรับชีวิต

ถ้าเรามีศีล มีธรรมประจำใจดี หมั่นประพฤติปฏิบัติธรรม แหล่งที่มาของความคิดก็จะบริสุทธิ์ มีแต่ความคิดในทางสร้างสรรค์ คิดอยากที่จะให้ทุกๆ คนมีความสุข ไม่คิดเบียดเบียน คำพูดที่พูดออกมาก็ส่งเสริมกำลังใจ ให้ประพฤติปฏิบัติธรรม ให้สร้างคุณดี เป็นกำลังใจซึ่งกันและกัน การกระทำก็บริสุทธิ์ ไม่เบียดเบียนผู้ใด เว้นจากอกุศลกรรม ผลออกมาคือความสุขความสำเร็จ ศิลปะที่มาจากแหล่งที่มาของความคิดอันบริสุทธิ์นี้เป็นมงคลอย่างยิ่ง

โดยเฉพาะศิลปะแห่งการทำใจให้หยุดนิ่งนี้ เป็นเรื่องทีละเล็กละน้อย เราต้องรู้จักทะล่อมใจให้นุ่มนวล ละมุนละไม หยุดใจนิ่งๆ ไว้ตรงกลางกายอย่างเบาๆ สบายๆ เพราะ “ใจหยุด คือสุดยอดของศิลปะ” เป็นศิลปะแห่งการฝึกฝน พัฒนาจิตใจให้สูงขึ้น รู้จักควบคุมจิตใจ ให้ดำเนินไปบนหนทางสู่พระนิพพาน

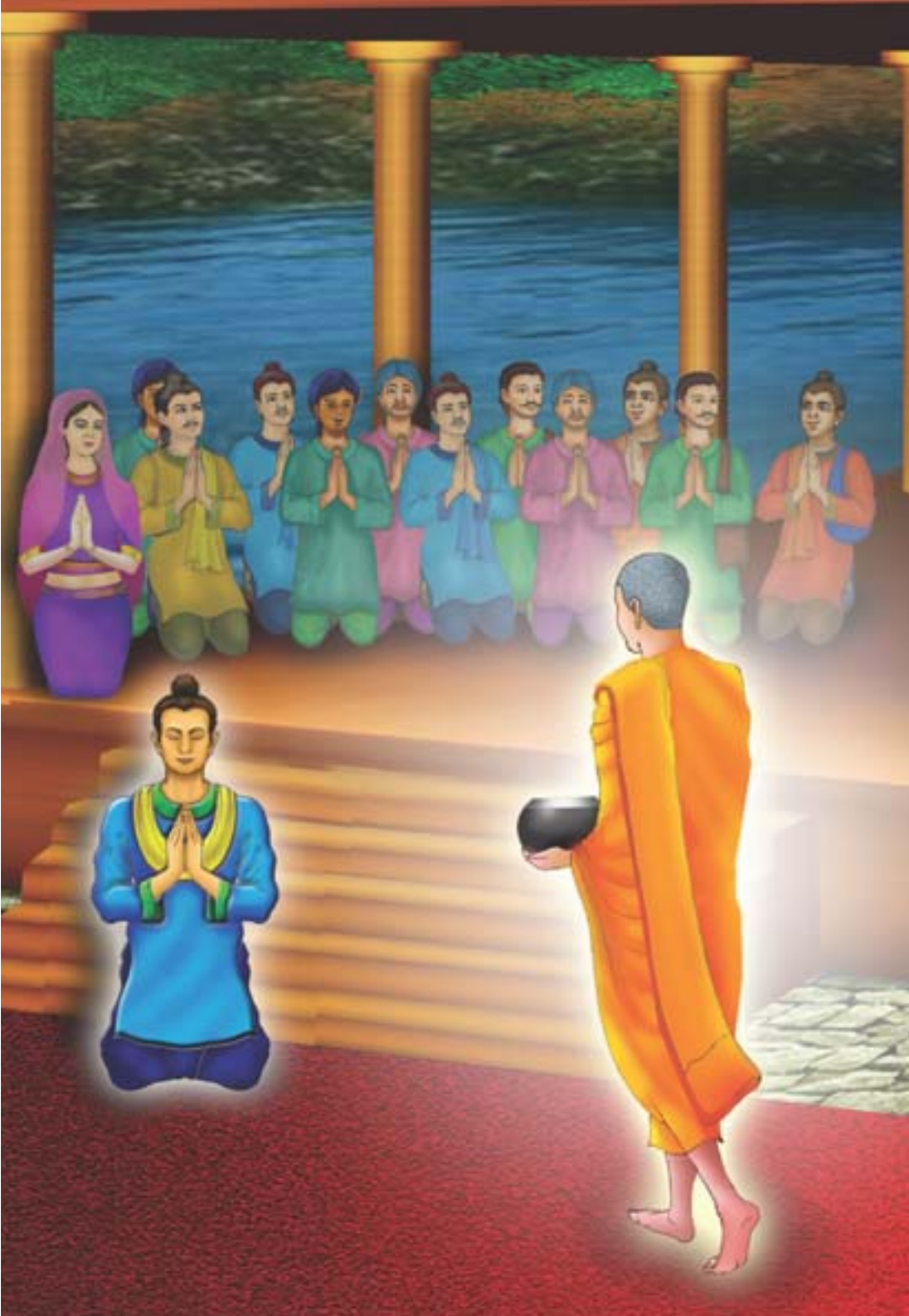
เพราะฉะนั้น การที่เราปฏิบัติธรรม คือ การปรับปรุงแหล่งที่มาของความคิดให้บริสุทธิ์ ให้ผ่องใส ส่งผลให้เรามีศีลปะเกิดขึ้นในตัวของเรา เมื่อรู้อย่างนี้แล้ว ต้องหมั่นเจริญสมาธิภาวนากันทุกๆ วัน

๑๑

ศิลปะในการดำรงชีวิต

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อายุของพวกมนุษย์นี้น้อย จำต้อง
ไปสู่ปรโลก มนุษย์ทั้งหลายจำต้องประสบความตาย ตามที่รู้จัก
อยู่แล้ว ควรทำกุศล ควรประพฤติพรหมจรรย์ ไม่มีมนุษย์
ที่เกิดมาแล้วจะไม่ตาย

ศิลปะในการดำรงชีวิต

๓๔๓

ความตายเป็นบทสรุปสุดท้ายของชีวิต เป็นประสบการณ์ที่มนุษย์ทุกๆ คน หลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่นเดียวกับการเกิด การเจริญเติบโต จากเด็กเป็นผู้ใหญ่ จนกระทั่งถึงวัยชรา ความตายนั่นอาจมองได้หลายลักษณะ อาจมองเหมือนการระเหยของน้ำกลายเป็นไอ เหมือนการหลับฝันไปแล้วตื่นขึ้นมา หรือเหมือนการโยกย้ายที่อยู่อาศัย แต่ไม่ว่าจะมองในแง่มุมใด สิ่งที่น่าเป็นห่วงยิ่งกว่าการตาย คือชีวิตหลังความตาย เนื่องจากไม่รู้ว่าจะไปสู่สุคติหรือทุกข์ ฉะนั้นการดำรงชีวิตจึงต้องมีศิลปะ ต้องศึกษาให้รอบคอบ เพื่อความสุขและความปลอดภัยในชีวิต

มีวาระแห่งพุทธศาสนาใน อัฐกุวรรค คุณุฎฐกสูตรตนิเทศ ว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อายุของพวกมนุษย์นี้น้อย จำต้องไปสู่ปรโลก มนุษย์ทั้งหลายจำต้องประสบความตาย ตามที่รู้กันอยู่แล้ว ควรทำกุศล ควรประพฤติพรหมจรรย์ ไม่มีมนุษย์ที่เกิดมาแล้วจะไม่ตาย ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ผู้ใดยอมเป็นอยู่นาน ผู้นั้นก็เป็นอยู่ได้เพียง ๑๐๐ ปี หรือที่เกินกว่า ๑๐๐ ปี ก็มีน้อย

อายุของพวกมนุษย์น้อย บุรุษผู้ใคร่ความดี พึงดูหมิ่นอายุน้อยนี้ พึงรีบประพฤติให้เหมือนคนถูกไฟไหม้ศีรษะ ฉะนั้น

ศิลปะในการดำรงชีวิต

๓๔๘

เพราะความตายจะไม่มาถึง มิได้มี วันคืนย่อมล่วงเลยไป
ชีวิตก็กระชั้นเข้าไปสู่ความตาย อายุของสัตว์ทั้งหลายย่อม
สิ้นไป เหมือนน้ำในแม่น้ำน้อยย่อมสิ้นไป ฉะนั้น”

คนเราเกิดมาต้องใช้ชีวิตให้คุ้มค่า เนื่องจากเรามีเวลา
เหลืออยู่ในโลกนี้ไม่นานนัก วัยของเราต่างค่อยๆ เสื่อมร่วงโรย
ไปตามลำดับ ในที่สุดก็ต้องจากโลกนี้ไป เมื่อถึงวันนั้นเราจะเอา
อะไรติดตัวไปไม่ได้ นอกจากบุญและบาป ที่ได้กระทำไว้ในตอน
ที่ยังมีชีวิตอยู่เท่านั้น กายมนุษย์นี้จึงสำคัญที่สุด ที่จะทำความดี
ได้เต็มที่ เพื่อสร้างบุญบารมีติดตัวเราไปในภพเบื้องหน้า กายอื่น
สร้างบุญบารมีไม่ได้ เป็นกายที่มีไว้เสวยผลของบุญและบาป
ส่วนกายมนุษย์นี้มีไว้สร้างบุญ ไม่ใช่มีไว้เสวยบุญ

เพราะฉะนั้น เมื่อเราได้กายนี้มาแล้ว ต้องรู้จักใช้ รู้จัก
ฉลาดในการดำรงชีวิตบนเส้นทางแห่งความดี หมั่นบำเพ็ญบุญ
เกื้อหนุนหน้าที่การงาน ประกอบสัมมาอาชีพะควบคู่กับการมี
พระรัตนตรัยภายในเป็นที่พึ่งที่ระลึก ชีวิตจึงจะปลอดภัยและมี
คุณค่า จะประสบความสำเร็จในชีวิตทั้งทางโลกและทางธรรม
หากเราดำเนินชีวิตผิดพลาด แม้ช่วงเวลาเพียงสั้นๆ ก็อาจมี
สิทธิ์ไปอบายได้ ในทางตรงกันข้าม แม้ช่วงเวลาสั้นๆ ที่เรา
ทำความดีอย่างเต็มที่เพียงแค่ ๓ เดือน ก็จะได้เพื่อนแท้ไปสวรรค์

ศิลปะในการดำรงชีวิต

๓๔๕

ปิดกันอบายจวบจนถึงภพชาติสุดท้าย

*เหมือนดังเรื่องของเทพบุตรองค์หนึ่ง แม้จะจุติมาเกิดในยุคที่ไม่มีพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาตรัสรู้ เนื่องจากเป็นช่วงรอยต่อระหว่างศาสนาของพระกัสสปสัมมาสัมพุทธเจ้า กับพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเราในปัจจุบัน เป็นช่วงที่โลกค่อนข้างเลือนรางจากคำสอน ทว่าเมื่อท่านเกิดมาแล้ว ก็ได้พยายามทำชีวิตให้มีคุณค่า ใช้สติปัญญาสอนตนเองว่า ชีวิตเรามีความไม่แน่นอน ลักวันหนึ่งเราจะต้องตาย เหมือนกับบรรพบุรุษของเรา

ท่านหมั่นนึกคิดถึงลัทธิธรรมข้อนี้ และปรารถนาที่จะมีโอกาสได้สร้างบุญกับเนื่อนาบุญ ท่านนึกในใจอย่างนี้เรื่อยๆ ว่า อยากทำบุญ อยากทำบุญ จนกระทั่งความปรารถนาอันแรงกล้าของท่าน เข้าไปปรากฏอยู่ในญาณทัสสนะอันบริสุทธิ์ของพระปัจเจกพุทธเจ้า

เป็นธรรมดาว่า ในยุคสมัยที่ไม่มีพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาตรัสรู้ ก็จะมีพระปัจเจกพุทธเจ้าบังเกิดขึ้น ซึ่งผู้ที่มาตรัสรู้ปัจเจกโพธิญาณได้ อย่างน้อยต้องเคยสร้างบารมีมา ๒ อสงไขย กับอีก ๑๐๐,๐๐๐ มหากัป การตรัสรู้ธรรมของท่านน่าอัศจรรย์มาก

*มก. พระโสณโกฬวิเสสเถระ เล่ม ๓๒ หน้า ๓๖๗

ศิลปะในการดำรงชีวิต

๓๕๐

เพียงแค่อำศัยเหตุเพียงเล็กน้อย ก็สามารถบรรลุเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้าได้ เช่น บางพระองค์เพียงแค่เห็นใบไม้สีเหลืองหล่นจากขั้ว ทรงพิจารณาถึงชีวิตที่ต้องร่วงโรยไป ฉับพลันทันใดก็ได้บรรลุเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า

พระปัจเจกพุทธเจ้าล่วงรู้ถึงความคิดของผู้มีบุญท่านนี้ จึงรอคอยโอกาสมาโปรด จนกระทั่งถึงวันก่อนเข้าพรรษา วันนั้นเป็นเวลาเย็น บุรุษผู้มีบุญท่านนี้กำลังอาบน้ำอยู่ในแม่น้ำคงคา พระปัจเจกพุทธเจ้าเหาะจากภูเขาคันธมาถน์ มาลงที่ริมฝั่งแม่น้ำ เสด็จดำเนินเลียบชายฝั่ง บุรุษผู้นี้มองตามด้วยความตะลึงงัน โดยไม่ละสายตา ก็เกิดความปิติซาบซ่าน ชนลูกขนพอง ที่ได้เห็นท่านผู้วิเศษเหาะมา จึงรีบขึ้นฝั่ง เดินเข้าไปหาพระปัจเจกพุทธเจ้า ก็มลงหมอบกราบแทบเท้า พลาถามว่า “ข้าแต่ท่านผู้วิเศษ ท่านเป็นใครกัน เพราะเหตุใดจึงมายังสถานที่แห่งนี้”

พระปัจเจกพุทธเจ้าตอบว่า “ตั้งแต่วันที่เรสำเร็จกรณียกิจ เราได้นามว่าพระปัจเจกพุทธเจ้า และที่มายังสถานที่นี้ก็เพื่อแสวงหาผ้าจีวร ใช้แทนผ้าผืนเก่าที่คร่ำคร่า” บุรุษผู้มีบุญฟังดังนั้น เกิดมหาปิติดีใจที่จะทำบุญใหญ่ เพราะได้ตั้งความปรารถนาไว้ว่า อยากทำบุญกับเนื้อนาบุญ บัดนี้จะได้สมความปรารถนาแล้ว จึงกล่าวกับพระปัจเจกพุทธเจ้าว่า “กระผมขอรับบุญนี้เอง และ

ศิลปะในการดำรงชีวิต

๓๕๑

กระผมใคร่จะถวายภัตตาหารในวันรุ่งขึ้นด้วย ขออาราธนา
พระองค์โปรดสงเคราะห์กระผมด้วยเถิด” พระปัจเจกพุทธเจ้า
รับนิมนต์ด้วยอาการนิ่งๆ จากนั้นก็เหาะกลับไปยังเขาคันธมาทน์

ชายหนุ่มนี้ยิ่งเกิดมหาปีติ บังเกิดความเลื่อมใสอย่าง
ไม่มีประมาณ รีบกลับไปบอกหมู่ญาติพี่น้องด้วยความดีอกดีใจ
ให้ช่วยกันเตรียมอาหารหวานคาว และผ้าไตรจีวร อีกทั้ง
จัดแจงสร้างบรรณศาลา ในที่ใกล้กับฝั่งแม่น้ำคงคาในคำคินนั้น
ครั้นใกล้รุ่งอรุณ ก็จัดแจงแต่งเครื่องสักการบูชาและภัตตาหารไว้
รอคอยการเสด็จมาของพระปัจเจกพุทธเจ้าอย่างใจจดใจจ่อ

รุ่งเช้าของวันใหม่ พระปัจเจกพุทธเจ้าผู้ทรงคุณใหญ่
เมื่อออกจากนิโรธสมาบัติแล้ว ก็เหาะไปเพียงลัดนิ้วมือเดียว ไป
ปรากฏตรงหน้าของบุรุษหนุ่ม ท่ามกลางสายตาของผู้มีบุญอีก
หลายคน ที่อยู่ร่วมในเหตุการณ์นั้น

พระปัจเจกพุทธเจ้าได้ยื่นบาตรให้ ชายหนุ่มรีบรับไปตัก
ขานนียโภชนียาหารรสเลิศ และน้อมถวายผ้าไตรจีวรใหม่ พระ-
ปัจเจกพุทธเจ้าทรงกระทำภตกิจ หลังจากนั้นได้ให้พร และ
กล่าวคำอำลาเพื่อกลับไปยังภูเขาคันธมาทน์ หนุ่มผู้มีปัญญาจึง
ขออาราธนาท่านว่า “ชีวิตของกระผมไม่ทราบว่าจะตายเมื่อไร
ขอพระคุณเจ้าโปรดอยู่เป็นเพื่อนาบุญจำพรรษาที่นี่เถิด” พระ-

ศิลปะในการดำรงชีวิต

๓๕๒

ปัจเจกพุทธเจ้าทรงรับ และหวังจะอนุเคราะห์

ชายหนุ่มผู้มีศรัทธาดำริด้วยปัญญาว่า พื้นที่ทางเดินเข้าไปสู่บรรณศาลามีเปือกตมที่ฉาบด้วยของเขียวสด ดังนั้นขณะพระปัจเจกพุทธเจ้าเข้าสู่บรรณศาลา พระบาททั้งสองจะแปดเปื้อน จึงปูผ้ากัมพลสีแดงซึ่งเป็นผ้าห่มของตนมีค่าถึง ๑,๐๐๐ กหาปณะ เป็นที่รองเท้า เมื่อพระปัจเจกพุทธเจ้าครองผ้าไตรจีวรใหม่ และเดินไปบนผ้ากัมพลสีแดงงาม ชายหนุ่มยิ่งเกิดมหาปีติรำพึงว่า

“จำเดิมแต่พระปัจเจกพุทธเจ้าอย่างเหยียบลงบนผ้ากัมพลสีแดงนี้รัศมีแห่งผ้ากัมพลระคนกับรัศมีกายแห่งพระคุณเจ้าช่างงามรุ่งเรืองไพโรจน์สุดจะพรรณนา ด้วยอานิสงส์นี้ ขอให้ข้าพเจ้าจงมีฝ่ามือ และฝ่าเท้างดงาม ดุจสีดอกหงอนไก่ทุกชาติเทอญ” เขาตั้งใจอุปัฏฐากบำรุงพระปัจเจกพุทธเจ้า ตลอดครบถ้วนไตรมาส บุญใหญ่ตลอด ๓ เดือน ที่ได้ทำอย่างเต็มทีนั้น เมื่อหมดอายุขัยทำให้เขาได้ไปบังเกิดเป็นเทพบุตรสุดโสภา สกิดิณ มหาทิพยวิมานในสุคติโลกสวรรค์ ครั้นมาถึงยุคสมัยพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา ท่านได้มาบังเกิดเป็นบุตรเศรษฐี มีวรรณะผ่องใส มีฝ่ามือฝ่าเท้างดงามเหมือนสีดอกหงอนไก่ ต่อมาได้ออกบวชประพฤตินิธรรม ในที่สุดก็บรรลุอรหัตตผลอันเลิศ

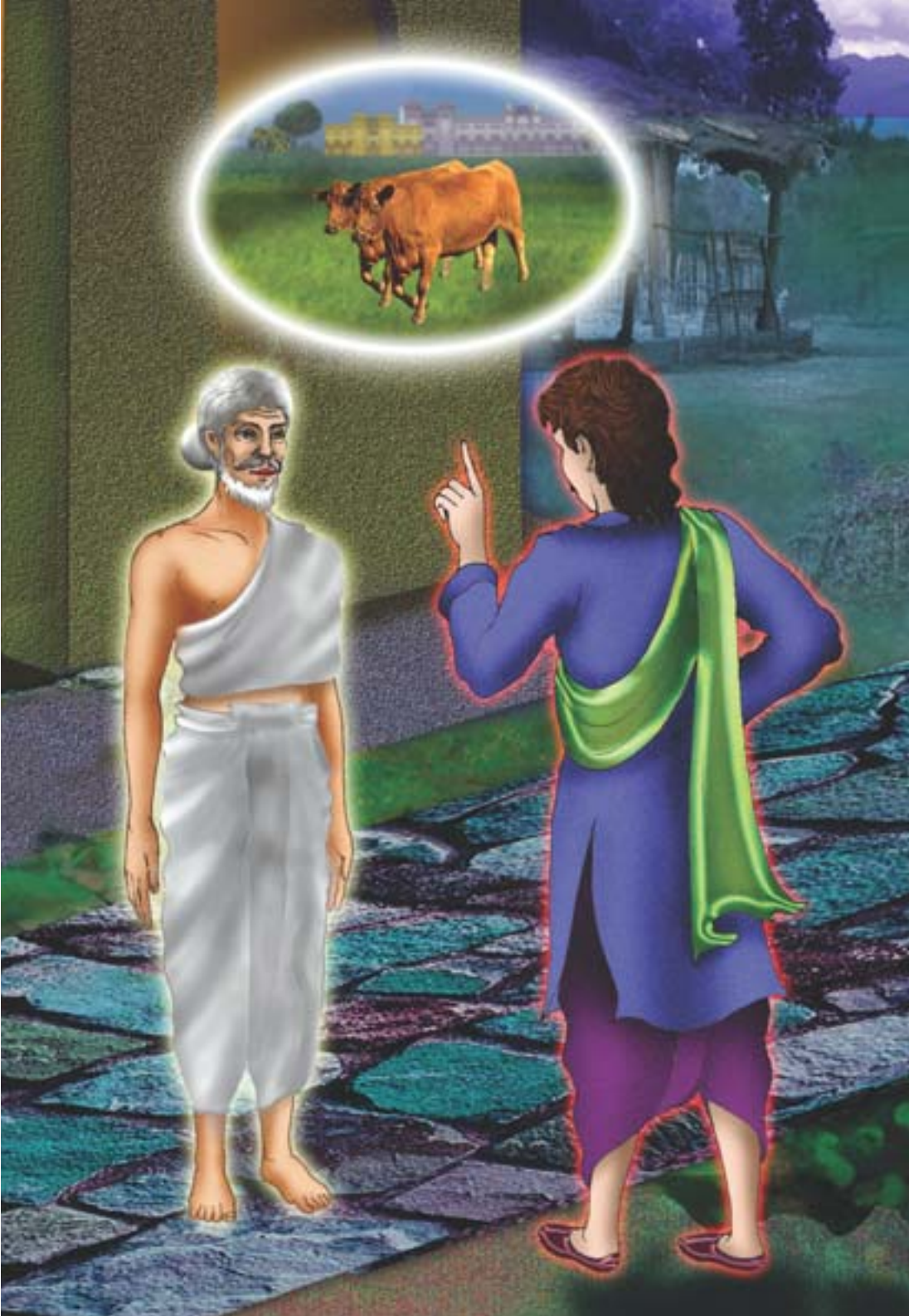

ศิลปะในการดำรงชีวิต

๓๕๓

จากเรื่องนี้ จะเห็นได้ว่า ผู้มีศิลปะในการดำรงชีวิต ย่อม
บรรลุลึงพระนิพพาน เราทั้งหลายโชคดีที่ได้มาฟังคำสอนของ
พระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงมีโอกาสรสร้างบุญใหญ่ ได้ทำทาน
รักษาศีล เจริญภาวนา ให้มันสั่งสมบุญไว้มากๆ ธุรกิกับจิตใจ
ต้องไปด้วยกัน เพื่อเราจะได้มีพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งที่ระลึกกัน
ทุกๆ คน

แก้ปัญห
ตัวปัญหาอันลึกซึ้ง
(๑)

แสงสว่าง ๔ ประการ คือ
แสงสว่างแห่งพระจันทร์
แสงสว่างแห่งพระอาทิตย์
แสงสว่างแห่งไฟ และแสงสว่างแห่งปัญญา
ในบรรดาแสงสว่างทั้ง ๔ ประการนี้
แสงสว่างแห่งปัญญาเป็นเลิศ

แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง (๑)

๓๕๖

วันเวลาที่ผ่านไปไม่อาจจะเรียกกลับคืนมาได้ เราจะต้องใช้วันเวลาที่มีอยู่อย่างจำกัดในโลกมนุษย์นี้ สร้างบารมีกันอย่างเต็มที่ เพราะว่าเราเหลือเวลาไม่มากแล้ว ส่วนใหญ่เรามักจะหมดเวลาไปกับเรื่องปลีกย่อย ซึ่งไม่ใช่เรื่องหลักของชีวิต ฉะนั้นเราต้องสงวนเวลา และบริหารเวลาให้เป็นอย่างดี จะเอาเวลาที่มีอยู่อย่างจำกัดนี้สร้างความดีอย่างไร จึงจะได้รับประโยชน์สูงสุดของการได้เกิดมาเป็นมนุษย์ เมื่อเราเกิดมาเพื่อสร้างบารมี เราก็ต้องสร้างบารมีให้มากๆ ใช้เวลาให้คุ้มค่า อย่าให้ความประมาทเกิดขึ้นกับตัวของเรา เพราะเมื่อถึงวาระสุดท้ายของชีวิตอาจจะกลับตัวไม่ทัน เนื่องจากหมดโอกาสแล้ว ทันทิที่เปลี่ยนแปลงเปลี่ยนรูปกายใหม่ก็หมดโอกาสแล้ว โอกาสมีเฉพาะในกายมนุษย์หยาบนี้เท่านั้น เพราะฉะนั้นเมื่อวันเวลามีแต่คืบหน้าไป เราจึงจำเป็นต้องคิดนำมาใช้สร้างบารมีอย่างแท้จริง ทั้งให้ทาน รักษาศีล และเจริญภาวนา โดยตั้งใจทำให้ครบถ้วนบริบูรณ์ทั้งสามอย่าง

มีวาระพระพุทธานุญาตใน อาภาวรรค ว่า

“จตสุโส อิมา ภิกขเว อาภา กตมา จตสุโส จนทาภา
สุรียาภา อคฺคาภา ปญฺญาภา อิมา โข ภิกขเว จตสุโส อาภา
เอตทคฺคํ ภิกขเว อิมาสํ จตสุสนฺนํ อาภานํ ยทิทํ ปญฺญาภา

แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง(๑)

๓๕๓

**แสงสว่าง ๔ ประการ คือ แสงสว่างแห่งพระจันทร์
แสงสว่างแห่งพระอาทิตย์ แสงสว่างแห่งไฟ และแสงสว่าง
แห่งปัญญา ในบรรดาแสงสว่างทั้ง ๔ ประการนี้ แสงสว่าง
แห่งปัญญาเป็นเลิศ”**

แสงสว่างภายนอกทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นแสงจันทร์ แสง
อาทิตย์ หรือแสงไฟที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น แม้จะมีความสว่าง
ขนาดไหน ก็ไม่อาจที่จะขจัดความมืดมิดในจิตใจของมวล
มนุษยชาติได้ เว้นเสียจากแสงสว่างแห่งปัญญา เพราะเป็นแสง
สว่างภายในที่มาจากแหล่งอันบริสุทธิ์ สามารถขจัดต้นเหตุของ
ปัญหา และความทุกข์ทรมานทั้งหลายได้ แสงแห่งปัญญา
เครื่องนำออกจากทุกข์นี้ จะเกิดขึ้นได้เมื่อใจเราหยุดนิ่งเป็น
สมาธิดีแล้วเท่านั้น

เมื่อเรามองผ่านแสงสว่างภายใน เราจะเห็นโลก เห็นภพ
และสรรพสิ่งไปตามความเป็นจริง เห็นได้ชัดเจนแจ่มแจ้ง ยิ่ง
กว่าการมองผ่านแสงสว่างภายนอก ซึ่งบางครั้งอาจทำให้เกิด
ภาพลวงตาได้ แต่แสงสว่างภายในที่เกิดเมื่อใจบริสุทธิ์หยุดนิ่ง
จะทำให้เราเห็นไปตามความเป็นจริงของสิ่งที่มีอยู่จริงๆ เพราะ
ว่าเป็นความสว่างที่เกิดจากความบริสุทธิ์ของดวงจิต ที่ปราศ
จากนิวรณ์ ปราศจากอุปกิเลส เป็นความสว่างของดวงปัญญา
บริสุทธิ์ จึงทำให้เราเห็นสิ่งต่างๆ ได้ทะลุปรุโปร่ง ถูกต้องตรง

แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง(๑)

๓๕๘

ไปตามความเป็นจริง

ความเป็นผู้มีปัญญารู้แจ้งเห็นแจ้งไปตามความเป็นจริงนี้ นับว่าเป็นความประเสริฐอย่างยิ่งของมนุษย์ ผู้ที่มีปัญญามาก แสดงว่าจิตใจของผู้นั้นมีความสว่างไสวมาก จิตเป็นประภัสสร และต้องมีพื้นฐานของการฝึกสมาธิมาดีข้ามชาติ เหมือนอย่าง พระบรมโพธิสัตว์ของเรา ไม่ว่าจะเกิดมาก็ภพก็ชาติก็ตาม ได้ ตั้งใจสั่งสมบุญบารมีอย่างเต็มที่ และสิ่งหนึ่งที่จะขาดไม่ได้ คือ จะฝึกฝนอบรมใจด้วยการเจริญสมาธิภาวนาอยู่เสมอ

แม้บางชาติที่เกิดมาไม่พบพระพุทธศาสนา ก็ยังคง บำเพ็ญตบะประพฤติพรหมจรรย์ และแสวงหาที่วิเวกเพื่อเจริญ สมาธิภาวนา ด้วยเหตุนี้ทำให้พระองค์มีพระปัญญา มาก แม้ บางชาติจะอยู่ในวัยเยาว์ พระบรมโพธิสัตว์ก็เป็นผู้มีปรีชาญาณ เฉลียวฉลาดปราดเปรื่องในทุกเรื่อง ซึ่งเรื่องความเป็นผู้มี ปัญญามากนี้ ทรงปรารภเหตุที่พระภิกษุหมู่ใหญ่ได้สรรเสริญ พระปัญญาธิคุณของพระบรมศาสดาที่เชตวันาราม เรื่องมีอยู่ว่า

วันหนึ่งพระภิกษุได้สนทนากัน ถึงความเป็นผู้มีพระ- ปรีชาญาณอย่างหาที่เปรียบมิได้ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อพระพุทธองค์ได้สดับคำของภิกษุเหล่านั้น ทรงตรัสว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เราหาได้มีปรีชาญาณเฉียบแหลมเฉพาะ

แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง(๑)

๓๕๕

แต่ในชาตินี้เท่านั้นไม่ แม้ครั้งที่ยังบำเพ็ญบารมีเป็นพระโพธิสัตว์
อยู่ เราอายุได้เพียง ๗ ขวบ ก็เป็นผู้มีปรีชาญาณมากเหมือนกัน”
แล้วพระองค์ได้ตรัสเล่าเรื่องในอดีตให้ฟังว่า

*ในอดีตกาล มีพระราชาพระนามว่า ชนสันระ เสวย
สิริราชสมบัติอยู่ในกรุงพาราณสี พระองค์ทรงมีพระราชโอรส
พระองค์หนึ่ง พระนามว่า อาทาสมุขกุมาร เหตุที่ทรงได้พระนามนี้
เพราะพระราชกุมารมีพระพักตร์ผ่องใส บริสุทธิประดุจคันถ่อง
ที่ส่องเงาหน้า เมื่อมีพระชนมายุได้เพียง ๗ ชันษา พระราชบิดา
เสด็จสวรรคต หลังจากที่ยังบรรดามหาอำมาตย์ราชบริพารช่วย
กันถวายพระเพลิงพระราชแล้ว ครั้นถึงวันที่ ๗ ต่างประชุม
ปรึกษาหารือกันว่า ก่อนที่จะสถาปนาพระราชกุมารเป็นบรม-
กษัตริย์ พวกเราควรทดสอบพระปรีชาญาณของพระองค์ก่อน

ครั้นตกลงกันแล้ว ต่างพากันตกแต่งราชบัลลังก์สำหรับ
วินิจฉัย และทูลอัญเชิญพระราชกุมารซึ่งมีวัยเพียง ๗ ชันษา
ขึ้นประทับนั่งบนบัลลังก์ หม่อมอำมาตย์ได้ออกอุบายในการทดสอบ
โดยเอาลิงตัวหนึ่งมาแต่งตัวให้เหมือนมนุษย์ และให้เดินสองเท้า
มาเข้าเฝ้าพระราชกุมาร อำมาตย์ท่านหนึ่งได้กราบทูลว่า “บุรุษ
ผู้มาเข้าเฝ้านี้ เป็นอาจารย์ผู้รู้วิชาดุษฎี ตั้งแต่ครั้งพระชนกของ

แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง (๑)

๓๖๐

พระโอรส ขอพระองค์ทรงแต่งตั้งบุรุษนี้ ให้มีฐานันดรอย่างใดอย่างหนึ่งเถิดพระเจ้าข้า”

พระกุมารทอดพระเนตรเห็นผู้มาเข้าเฝ้า ทรงรู้ว่า นี่คือชาติวานร อีกทั้งยังรู้ถึงจิตใจของเหล่าอำมาตย์ทั้งหลายว่า ต้องการจะทดสอบพระองค์ เพราะความไม่มั่นใจในวัยที่ทรงพระเยาว์ และความไม่ไว้วางใจในพระปรีชาสามารถ จึงทรงรับสั่งด้วยความรอบรู้ ว่า “ท่านทั้งหลายเอาสัตว์ชาติวานรมา แต่งกายเลียนแบบมนุษย์ สัตว์จำพวกนี้มีใจโลเล ไม่ฉลาดได้แต่วิ่งเล่นสนุกสนาน ไม่เหมาะแก่การงานของบ้านเมือง เพราะมีแต่จะก่อความเสียหายให้เกิดขึ้น โฉนเลยจะสามารถทำบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรืองได้”

อำมาตย์ทั้งหลายได้ฟังดังนั้น ต่างมีใจชื่นชมโสมนัสเปรมปรีดี และกราบทูลรับรองว่า “ที่พระองค์ตรัสมานั้น เป็นความจริงพระเจ้าข้า พระองค์ทรงมีพระปรีชาญาณรอบรู้ ข้าพระองค์ทั้งหลายขอกราบถวายความจงรักภักดีเหนือเศียรเกล้า”

กาลเวลาล่วงมาอีกไม่นาน เหล่าอำมาตย์ทั้งหลายต่างประชุมกันว่า จะทดสอบพระกุมารอีกครั้งหนึ่ง เพื่อความมั่นใจ จึงให้พวกสนมฝ่ายในจัดการตกแต่งวานรตัวหนึ่งให้เหมือนมนุษย์มากที่สุด และนำตัวมาเข้าเฝ้าพระกุมารอีกครั้งหนึ่ง

แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง(๑)

๓๖๑

มหาอำมาตย์กราบทูลว่า “บุรุษนี้เป็นผู้ตัดสินคดีความ เป็นผู้มีความกตัญญู สมควรที่พระองค์จะทรงแต่งตั้งให้เป็นผู้วินิจฉัยคดีความของบ้านเมืองต่อไปพระเจ้าข้า”

พระกุมารทอดพระเนตรเห็นกิริยามารยาท และอาการของผู้มาเข้าเฝ้าแล้ว ทรงรู้ทันทีว่า นี่ไม่ใช่মনุषย์แต่เป็นวานรที่ตกแต่งมาอย่างแนบเนียน จึงตรัสด้วยพระปัญญาอันสุขุมว่า “ผู้ที่แต่งกายเป็นมนุषย์นี้มีอาจปกปิดตนได้ว่าเป็นสัตว์หน้าขนธรรมดาสัตว์ชนิดนี้ ย่อมไม่ฉลาดในการวินิจฉัย ไฉนเลยจะแยกแยะผิดชอบชั่วดีได้ ถ้าในเมืองของเรามีบุคคลเยี่ยงนี้เป็นผู้ผิดความยุติธรรม เห็นที่บ้านเมืองเราจะล่มสลาย และสัตว์ชาติวานรพวกนี้ ก็หาความกตัญญูมันคงไม่ ไฉนเลยจะเลียงดูบิดามารดาผู้มีพระคุณได้ เพราะไม่อาจตระหนักถึงความดี และพระคุณของผู้อื่นได้อย่างลึกซึ้ง ฉะนั้นเราจึงมีอาจแต่งตั้งท่านผู้นี้ให้เป็นอะไรทั้งสิ้น นอกเสียจากเลียงไว้ดูเล่น”

บรรดามหาอำมาตย์ทั้งหลายที่ได้ฟังพระดำรัส ต่างปลื้มปิติปราโมทย์ใจเป็นอย่างยิ่งที่ได้เห็นความเฉลียวฉลาดทันคน และรอบรู้ของพระกุมารตั้งแต่ครั้งยังทรงพระเยาว์ และได้ประชุมพร้อมใจกันอภิเษกพระกุมาร ให้เป็นบรมกษัตริย์ตั้งแต่พระชนมายุได้เพียง ๗ ชันษา โดยไม่มีข้อกังขาใดๆ ทั้งสิ้น ข้าราชการความเฉลียวฉลาด มีพระปัญญามากของพระกุมารได้แพร่

แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง (๑)

๓๖๒

สะพัดไปทั่วชมพูทวีป พสกนิกรที่มีข้อข้องใจหรือมีปัญหาใดๆ ต่างปรารถนาจะมาเข้าเฝ้า เพื่อทูลถามปัญหากับพระองค์

ครั้งนั้นมีบุรุษผู้เป็นอำมาตย์ท่านหนึ่ง ชื่อว่าคามณิจันทร์ มีความคิดว่า เราเป็นผู้แก่เฒ่าแล้ว ไม่เหมาะที่จะเป็นข้าหลวงของกษัตริย์ผู้ยังทรงพระเยาว์ เพราะคิดว่าความคิดของผู้ที่มีอายุมากกับผู้ที่มีอายุน้อย ต่างกันมาก ย่อมไปด้วยกันไม่ได้ พระโอรสควรจะมีข้าเฝ้าที่เยาว์วัยเหมือนกัน คิดดังนี้แล้ว จึงปลีกตัวออกจากราชสำนัก ไปดำรงชีพตามประสาชาวบ้าน โดยไปทำนาในที่ห่างจากตัวเมืองไป ๓ โยชน์

ครั้นถึงเวลาทำนา เขาได้ไปยืมโคคู่หนึ่งของสหยาไปไถนา เมื่อถึงเวลาเย็นก็เอากลับมาส่งคืน วันหนึ่ง ขณะที่นายคามณิจันทร์เอาโคมาส่งคืน เห็นเจ้าของบ้านสองสามีภรรยา กำลังกินข้าวก็เกรงใจ ไม่ได้ตะโกนบอกว่าเอาโคมาคืนแล้วเหมือนดังที่เคยทำทุกครั้ง ก็รีบกลับบ้านไป เผอิญคืนวันนั้น มีขโมยมาลักเอาโคคู่ นั้นไป รุ่งเช้าเจ้าของไม่เห็นโค แม้จะรื้ออยู่เต็มอกว่าถูกพวกโจรลักไปแล้ว ก็ยังไปทวงเอา กับนายคามณิจันทร์ เพราะหวังจะปรับสินไหม แต่เขาก็ยืนยันว่า “เมื่อวานเอาไปคืนแล้วเพียงแต่ไม่ได้บอก เพราะเห็นว่าไม่สะดวก” เจ้าของโคก็โวยวายว่าตนไม่รู้เรื่องเลย เมื่อตกลงกันไม่ได้ เจ้าของโคจึงบอกว่า “เรื่องนี้จะ

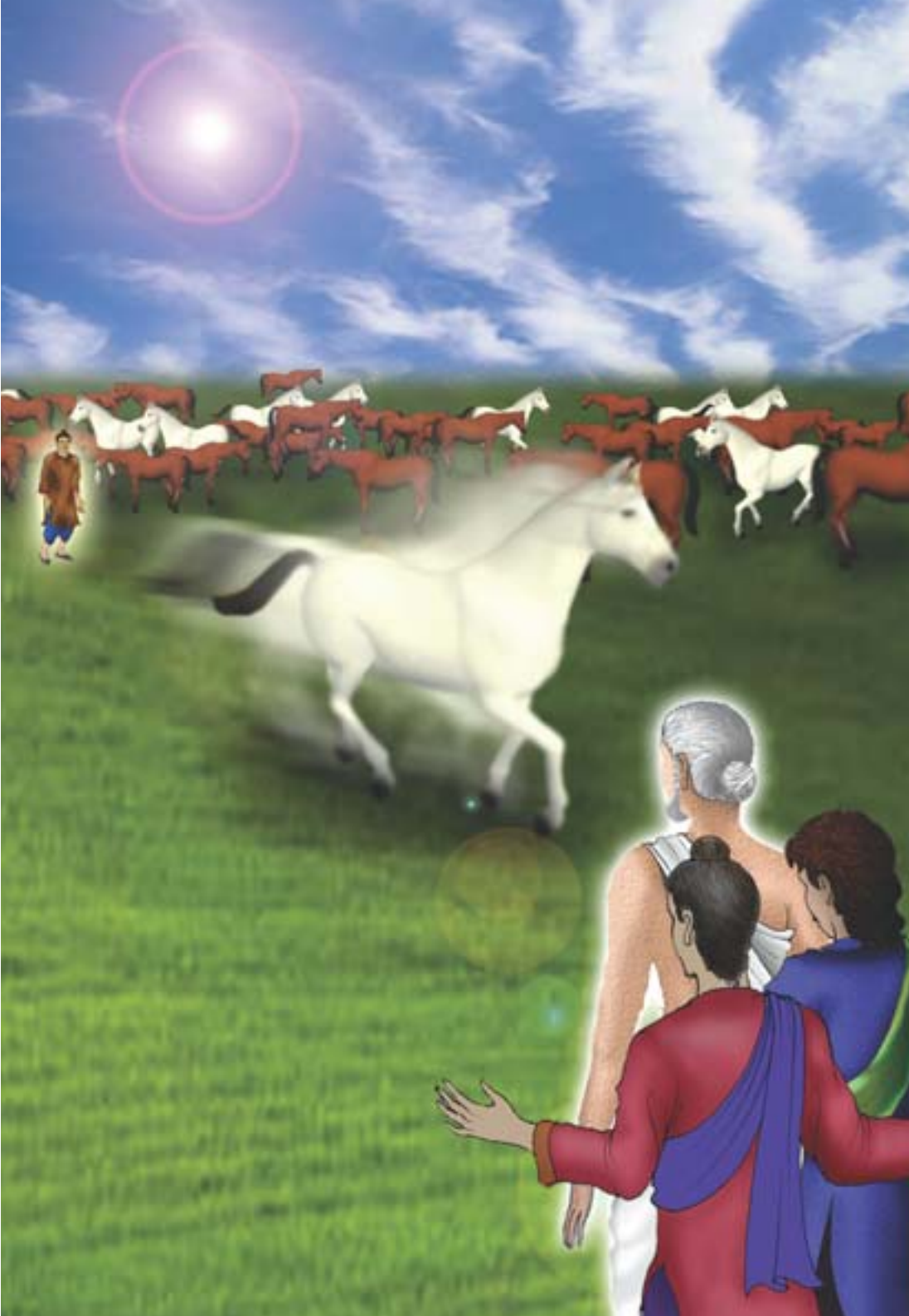
แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง(๑)

๓๖๓

ต้องให้พระกุมารเป็นผู้ตัดสิน ขอราชทูตจงมีแก่ท่าน”

ธรรมเนียมของคนในสมัยนั้น ถ้าใครกล่าวคำว่า “ขอราชทูตจงมีแก่ท่าน” แสดงว่าบุคคลคู่กรณีจะต้องตกเป็นจำเลยทันที ไม่อาจขัดขืนได้ และต้องรอคอยการพิพากษาดัดสินจากพระราช หรือผู้วินิจฉัยคดีความของหลวงต่อไป ด้วยเหตุนี้ นายคามณิจันท์จึงต้องตกเป็นจำเลย และต้องยอมไปโรงวินิจัยกับเจ้าของโคแต่โดยดี แต่ในระหว่างทางที่ไปสู่เมืองหลวง ได้มีเรื่องราวต่างๆ และมีคู่กรณีเกิดขึ้นอีกมากมาย ซึ่งเหตุการณ์ที่น่าติดตามจะเป็นอย่างไรต่อไปนั้น เราคงต้องมาติดตามกันในตอนต่อไป

ขอให้ทุกท่านหมั่นปฏิบัติธรรมเจริญสมาธิภาวนา เพื่อเราจะได้เกิดปัญญาความรู้แจ้งเห็นแจ้ง ในสรรพสิ่งทั้งหลาย เพราะตราบใดที่เรายังมีความสงสัยอยู่ในใจ แสดงว่าเรายังไม่รู้แจ้งแทงตลอด ยังมีความเคลือบแคลงอยู่ ตราบนั้นเราต้องแสวงหาความรู้ และศึกษาค้นคว้ากันต่อไป โดยเฉพาะสิ่งที่น่าศึกษามาก คือ ควรศึกษาว่าทำอย่างไรกิเลสอาสวะในใจของเราจึงจะหมดสิ้นไปได้ บัณฑิตควรคิดที่จะศึกษาอย่างนี้ และมุ่งหน้าปฏิบัติธรรมให้เต็มที่ ให้ไปถึงจุดแห่งความรู้แจ้งเห็นแจ้งแทงตลอดในสรรพศาสตร์กันให้ได้

แ ก้ ป้ ญ ห า
ด้ ว ย ป้ ญ ญา อ้น ลี ก ชิ่ง
(๒)

ผู้ใดรู้แจ้งหนทางอันจะปลดเปลื้องสรรพสัตว์ทั้งหลาย
จากพญามัจจุราช ประกาศธรรมอันเกื้อกูลแก่เทวดาและ
มนุษย์ทุกชนชั้น ผู้นั้นเป็นผู้สร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นแก่ผู้สดับฟัง
เราเรียกบุคคลผู้นั้นว่า เป็นผู้รู้ เป็นมหาบุรุษผู้มีปัญญาลาด
ในธรรมที่ใช่ทางและมีใช่ทาง ผู้นั้นย่อมหาอาสวะมิได้ และ
เป็นผู้มีศีรระในภพนี้ถึงที่สุดแล้ว

แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง (๒)

๓๖๖

ปัญญาที่แท้จริง คือ ปัญญาความรู้แจ้ง เพื่อการจัด
กิเลสอาสวะไปสู่อายตณนิพพาน หรือปัญญาเครื่องพ้นทุกข์ไปสู่
ที่สุดแห่งธรรม ซึ่งปัญญาชนิดนี้เกิดขึ้นจากการเจริญสมาธิ
ภาวนาเพียงอย่างเดียวเท่านั้น หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า
ภาวนามยปัญญา เป็นปัญญาความรู้แจ้งเห็นแจ้งที่เกิดจากการ
ทำภาวนา หรือทำใจหยุดใจนิ่งที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ใน
ระดับที่เหนือจากสะดือขึ้นมาสองนิ้วมือตรงกึ่งกลางกาย และ
เมื่อใดที่ผู้มีใจหยุดใจนิ่งจนเกิดปัญญาชนิดนี้ มารวมกันทำงาน
ที่แท้จริง มาผนิทพลงกันเพื่อค้นคว้าความรู้อันยิ่งในสรรพสิ่ง
ทั้งหลาย โดยมีเป้าหมายเดียวกัน ที่จะมุ่งไปสู่ที่สุดแห่งธรรม
เมื่อนั้นสันติสุขที่แท้จริงย่อมจะบังเกิดขึ้นและจิตใจของมนุษยชาติ
ก็จะได้รับการพัฒนาให้สูงขึ้น ด้วยธรรมะของพระสัมมาสัมพุทธ-
เจ้า มนุษย์ทุกคนจะมีใจที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความรัก และ
ปรารถนาดีต่อกันอย่างแท้จริง รวมทั้งต่อสรรพสัตว์และสรรพสิ่ง
ทั้งหลายด้วย

มีพระพุทธวจนะใน วัสสการสูตร ว่า

“โย เวที สพฺพสตฺตานํ	มจฺจุปาสา ปโมจนํ
หิตํ เทวมนุสฺसानํ	เมยฺยธมฺมํ ปกาสยิ
ยญฺจ ทิสฺวา จ สุตฺวา	จ ปสฺสิตฺติ พหุชฺชนํ
มคฺคามคฺคสฺส กุสโล	กตฺถิกุโจ อนาสโว

แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง (๒)

๓๖๓

พุทธ อนุตติมสารีโร

มหาปริโสติ วุจจติ

ผู้รู้แจ้งหนทางอันจะปลดปล่อยสรรพสัตว์ทั้งหลาย
จากพญามัจจุราช ประกาศธรรมอันเกื้อกูลแก่เทวดาและ
มนุษย์ทุกชนชั้น ผู้นั้นเป็นผู้สร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นแก่ผู้สับสน
เราเรียกบุคคลผู้นั้นว่า เป็นผู้รู้ เป็นมหาบุรุษผู้มีปัญญา
ฉลาดในธรรมที่ใช่ทางและมีใช่ทาง ผู้นั้นยอมหาอาสวะมิได้
และเป็นผู้มีสรีระในภพนี้ถึงที่สุดแล้ว”

ผู้มีปัญญาที่สามารถพาตัวเองให้หลุดพ้นจากภพทั้งสามไป
ได้หลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิด และยังช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น
ให้หลุดพ้นตามไปด้วย ผู้นั้นถือว่าเป็นมหาบุรุษผู้ยิ่งใหญ่ที่เสียสละ
มีความเมตตากรุณา และนำประโยชน์สุขมาให้แก่มหาชน
ตลอดจนสรรพสัตว์ทั้งหลาย เพราะการแบ่งปันความรู้ที่เกิด
จากปัญญาวริสุทธินั้น เป็นการให้สิ่งที่ดีเลิศแก่เพื่อนมนุษย์
และถือเป็นธรรมทานที่เหนือกว่าการให้ทั้งปวง

การที่บุคคลใดแนะนำให้เพื่อนมนุษย์ได้รู้ความจริงของชีวิต
เช่น ให้รู้ว่าเกิดมาจากไหน มาทำไม อะไรคือเป้าหมายของชีวิต
และทำอะไรจึงจะไปถึงเป้าหมายนั้นได้ อย่างนี้ถือว่าเป็นการ
ให้ความรู้อันประเสริฐ และให้ชีวิตที่ปลอดภัยในสังสารวัฏ
เพราะเมื่อเขาารู้แล้ว เขาจะได้ปรับเปลี่ยนทิศชีวิตให้ตรงต่อหนทาง

แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง (๒)

๓๖๘

พระนิพพาน และมุ่งหน้าทำความดีเพื่อไปถึงจุดหมายปลายทาง ที่ถูกต้องสมบูรณ์ การแสวงหาปัญญาที่จะหลุดพ้นจากบ่วงแห่ง มารนี้ จึงเป็นปัญญาอันยอดเยี่ยม และเป็นปัญญาบารมีที่พวกเราทุกคนควรจะสั่งสมกันให้มาก เพื่อชีวิตที่ดีที่สุดในภพนี้ และภพหน้า

เราจะมาศึกษาเรื่องของนายคามณิจันทร์กันต่อ ซึ่งจากตอนที่แล้ว *เขาได้ตกเป็นจำเลย เนื่องจากถูกกล่าวหาว่าเป็นคนขโมยโค จึงต้องจำยอมไปกับเจ้าของโค เพื่อไปรับการพิจารณาตัดสินคดีความ และทั้งคู่จะต้องเดินทางเข้าไปในเมืองพาราณสี ซึ่งอยู่ห่างจากหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ประมาณ ๓ โยชน์ หรือราว ๔๔ กิโลเมตร

ในระหว่างทาง เขาได้แวะพักเหนื่อยที่บ้านของสหายเก่าคนหนึ่ง เพื่อขอข้าวกิน เพราะว่าเดินทางมาหลายชั่วโมงแล้วยังไม่ได้กินข้าวเลย ขณะนั้นที่บ้านของสหายไม่มีข้าวสุก ภรรยาของสหายจึงได้ไต่บันไดขึ้นไปบนยุงฉาง เพื่อไปตักเอาข้าวมาหุงให้บริโภค แต่เผอิญเธอพลัด พลัดตกลงมาจากยุงฉาง ทำให้ลูกในครรภ์ประมาณ ๗ เดือน ทะลักออกมา สามีของเธอจึงกล่าวโทษนายคามณิจันทร์ว่า ไปตบตีภรรยาของ

แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง (๒)

๓๖๕

ตนจนแท้งลูก และกล่าวคำว่า “ขอราชทูตจงมีแก่ท่าน” นายคามณิจันท์จึงต้องตกเป็นจำเลยของโจทก์รายที่สองทันที จากนั้นทั้งสามคน คือ พราหมณ์ สหายและเจ้าของโค ออกเดินทางมุ่งหน้าไปยังเมืองพาราณสีต่อไป

ในระหว่างทางทั้งสามพบคนเลี้ยงม้า ซึ่งกำลังวิ่งไล่ล่าของตนอยู่ และมาได้วิ่งผ่านมาจากทั้งสาม คนเลี้ยงม้าตะโกนให้นายคามณิจันท์ช่วยเอาอะไรปาม้าตัวนี้ เพื่อให้มันกลับมาเขาริบเอาก่อนหินปาไล่ม้า เผอิญไปถูกขาของม้าทำให้มันขาหัก คนเลี้ยงม้าก็เลยโทษเขาว่า เป็นคนทำร้ายม้าของตนจนขาหัก และกล่าวว่า “ขอราชทูตจงมีแก่ท่าน” นายคามณิจันท์จึงต้องตกเป็นจำเลยของโจทก์คนที่สามอีก

ครั้นเดินทางมาถึงเขาลูกหนึ่ง นายคามณิจันท์รู้สึกท้อใจลำบากใจ คิดว่าเราควรจะตายเสียดีกว่า จึงหาโอกาสที่จะกระโดดเขาตาย คิดดังนั้นแล้ว พราหมณ์บอกกับโจทก์ผู้คุมทั้งสามคนว่า จะขอแวะไปถ่ายหนักที่พุ่มไม้ริมหน้าผา จากนั้นได้แอบกระโดดลงมาจากหน้าผา หวังจะฆ่าตัวตาย แต่เผอิญยังมีบุญอยู่ ยังไม่ถึงชาติ เขาตกลงมาผ่านใบไม้กิ่งไม้และต้นไม้ แล้วร่วงลงมาทับคนที่อยู่ข้างล่าง ซึ่งเป็นช่างทำเสื้อลำแพน ผลปรากฏว่า ช่างทำเสื้อผู้เป็นบิดา โดนทับตาย แต่ตัวเขากลับไม่เป็นอะไรมาก เพียงแค่บอบช้ำเล็กน้อย ลูกชายของช่างทำเสื้อจึงเอาเรื่องกับ

แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง (๒)

๓๓๐

นายคามณิจันทร์ กล่าวหาว่า นายคามณิจันทร์มีเจตนาฆ่าบิดาของตน อีกทั้งกล่าวว่า “ขอราชทูตจงมีแก่ท่าน” พราหมณ์จึงต้องตกเป็นจำเลยอีก รวมแล้วตอนนี้มีโจทก์ทั้งหมด ๔ คน จากนั้นทั้งสี่พากันคุมตัวพราหมณ์ มุ่งหน้าเดินทางต่อไปยังเมืองพาราณสี

เมื่อมาถึงหมู่บ้านตำบลหนึ่ง ผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้นพอรู้ว่า นายคามณิจันทร์จะเข้าไปยังเมืองพาราณสี และรู้ถึงกิตติศัพท์ความมีปัญญาเฉลียวฉลาดของพระราชาโพธิสัตว์ จึงได้ฝากคำถามเขา ให้ไปทูลถามพระราชาด้วยว่า เหตุไรหมูนี้นั้นจึงชอบพอม และเลื่อมจากลากลักการะ ไม่พรั่งพร้อมบริบูรณ์เหมือนแต่ก่อน และถ้าพระราชาตรัสตอบอย่างไร ขอให้กลับมาบอกด้วย เขารับคำของผู้ใหญ่บ้าน แล้วออกเดินทางต่อไป

เมื่อมาถึงหมู่บ้านอีกแห่งหนึ่ง หญิงงามเมืองก็ได้ฝากนายคามณิจันทร์ให้ช่วยทูลถามพระราชาด้วยว่า ทำไมเดี๋ยวนี้จึงไม่มีผู้ไปมาหาสู่เหมือนแต่ก่อนทั้งที่เมื่อก่อนเคยได้ค่าจ้างมากมาย

ครั้นมาถึงอีกหมู่บ้านหนึ่ง มีหญิงสาวคนหนึ่งขอให้ช่วยทูลถามพระราชาด้วยว่า เหตุไรเธอจึงไม่อาจอยู่ในเรือนของสามี และเรือนของมารดาบิดาของเธอได้ ถ้าพระราชาตรัสตอบอย่างไร ขอให้นำมาบอกด้วย เขารับคำของหญิงสาว และ

แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง (๒)

๓๗๑

ออกเดินทางต่อไป

เมื่อเดินทางมาเหน็ดเหนื่อยจนถึงเนินแห่งหนึ่ง นายคามณิจันท์และผู้คุมทั้งสี่คนพากันหาที่นั่งพัก ได้ไปนั่งใกล้ๆ จอมปลวกแห่งหนึ่งซึ่งมีงูอาศัยอยู่ งูตัวนั้นเห็นเขาแล้วก็พูดจาด้วยภาษามนุษย์ว่า “ขอท่านจงช่วยทูลถามพระราชาด้วยว่า เหตุใดทุกครั้งที่ข้าพเจ้าจะออกจากกรู ออกจากจอมปลวกนี้ จึงออกได้ยาก รู้สึกคับเนื้อคับตัวไปหมด แต่พอออกไปหาเหยื่อ ได้กินอาหารจนร่างกายอ้วนพีแล้ว ตอนกลับเข้ามาในปล่อง แทนที่จะเข้าไม่สะดวก กลับเข้าได้อย่างง่ายดาย ไม่ติดขัดอะไร เป็นเรื่องที่น่าแปลก เพราะฉะนั้นขอท่านได้ ช่วยถามพระราชาด้วย เมื่อพระองค์ตรัสชี้แจงอย่างไรขอให้ท่านจงนำมาแจ้งข้าพเจ้าด้วย เขารับคำเหมือนครั้งก่อนๆ ครั้นพักหายเหนื่อยแล้ว ต่างพากันออกเดินทางต่อไป

ในระหว่างทาง ได้พบเหตุการณ์อีกมากมาย และยังมีเรื่องราวที่จะโยงไปถึงพระราชาโพธิสัตว์อีกหลายเรื่อง วันนี้คงกล่าวได้ไม่หมด คงต้องทยอยมาเล่าให้ฟัง เราจะได้เห็นถึงพระปัญญาอันลึกซึ้งของพระโพธิสัตว์ ที่สามารถตอบปัญหาทุกข้อได้อย่างแจ่มแจ้งยิ่งกว่าลืมหิน และที่น่าทึ่งคือ ท่านยังทรงพระเยาว์อยู่ ขึ้นครองราชย์ตอนอายุเพียง ๗ ชันษาเท่านั้นและท่านจะต้องตอบคำถามเหล่านี้ ซึ่งต้องติดตามกันในตอนต่อไป

แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง (๒)

๓๗๒

ขอให้เราตั้งใจสร้างบารมีกันให้เต็มที่ ล้างสมบารมีทุกๆ อย่างให้มากๆ โดยเฉพาะการเจริญสมาธิภาวนา ซึ่งเป็นกรณียกิจที่เราจะต้องทำให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะสิ่งที่เรากำลังปฏิบัติอยู่นี้เป็นทางรอดของเราและชาวโลก เป็นสิ่งที่จริงจัง มีจริง ที่เราจะต้องเข้าไปถึงของจริงที่มีอยู่ภายในให้ได้ คือ พระรัตนตรัย เมื่อไรที่เรามีธรรมจักขุและญาณทัสสนะ เราย่อมจะรู้เห็นได้ด้วยตัวของเราเอง ตอนนี้เรากำลังฝึกฝนอยู่ ให้หมั่นปรารภความเพียรกันต่อไป ถ้าเมื่อไรเราได้เข้าถึงแล้ว เราก็จะหายสงสัย และได้ตั้งเข็มทิศชีวิตไปในทิศทางเดียวกัน สู่เส้นทางของผู้รู้ผู้หลุดพ้นแล้วทั้งหลาย ผู้มีสรีระในภพนี้ถึงที่สุดแล้ว คือ ได้เป็นพระอรหันต์ผู้หมดกิเลสแล้วนั่นเอง ไม่ต้องกลับมาเวียนว่ายตายเกิดอีก

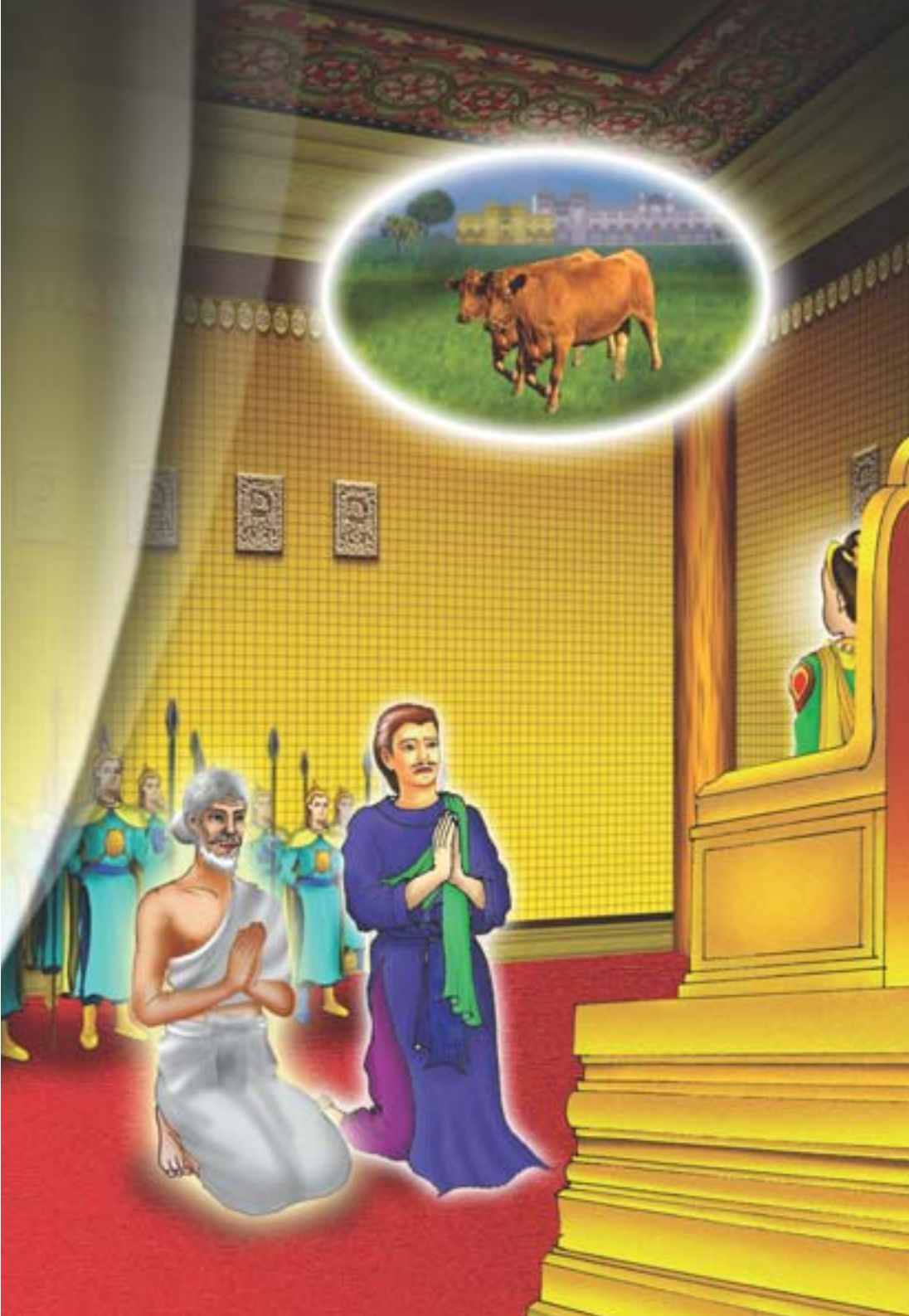
ฉะนั้น เราควรจะทำให้ความสำคัญต่อการฝึกฝนอบรมใจให้มากๆ นั่นคือ ต้องให้โอกาสแก่ตัวของเราเอง ในการประพฤติปฏิบัติธรรม และต้องนำใจที่กระเจิดกระเจิงให้กลับมาสู่ฐานที่ตั้งดั้งเดิมของใจ คือ ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๓ ให้ใจอยู่กับเนื้อกับตัว อยู่ในกลางพระรัตนตรัย อยู่ในอู่แห่งทะเลบุญ เมื่อใจเรารวมหยุดนิ่งอยู่ภายในแล้วใจจึงจะมีพลังขับเคลื่อนเข้าไปสู่ภายในในหนทางสายกลางของพระอริยเจ้า และปัญญาความรู้แจ้งเห็นแจ้งในสรรพธรรมทั้งหลายย่อมจะเกิดขึ้นกับเราทุกคน

๑๒

แ ก้ ป้ ญ ห า ด ้วย ป้ ญ ญา อ้น ลี ก ชึ่ง (๓)

พระอริยสาวกทั้งหลาย ย่อมเห็นชั้นที่ ๕ คือรูป เวทนา
สัญญา สังขาร วิญญาณ ทั้งที่เป็นอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต
ทั้งภายในหรือภายนอก ทั้งหยาบหรือละเอียด ทั้งเลวหรือประณีต
ทั้งที่อยู่ในที่ใกล้หรือที่ไกล ด้วยปัญญาอันชอบตามความเป็น
จริงว่า นั่นไม่ใช่ของเรา นั่นไม่ใช่เรา นั่นไม่ใช่ตัวตนของเรา
เมื่อบุคคล รู้เห็นอย่างนี้แล้ว ความอวดดีก็ดี และความยึด
มั่นถือมั่นในกายนี้ตลอดจนในนิมิตภายนอกทั้งหลายย่อมหมดไป

แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง (๓)

๓๖๕

การแสวงหาปัญญาความรู้แจ้งเห็นจริงในสรรพสิ่งทั้งหลาย เป็นสิ่งที่น่าแสวงหามากที่สุด เพราะจะทำให้เราเป็นผู้ที่สมบูรณ์ด้วยภูมิรู้ภูมิธรรม และบุญบารมีที่เต็มเปี่ยมบริบูรณ์ ซึ่งรูปกายของกำเนิดมนุษย์นี้เท่านั้น ที่จะทำให้เราสามารถแสวงหาความรู้แจ้งเห็นแจ้ง และแสวงบุญสร้างบารมีได้ดีที่สุด กายมนุษย์นี้แหละที่สามารถบำเพ็ญเพียร เจริญสมาธิภาวนาได้ดีกว่ากายอื่น เพราะการศึกษาค้นคว้าคำสอนอันลึกซึ้งของพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น ไม่เหมาะกับสัตว์ที่ถือกำเนิดในอัตภาพอื่นหรือในภพภูมิอื่น ภพภูมิของมนุษย์ในโลกของเรานี้ สร้างบารมีได้ดีที่สุด เพราะโลกมนุษย์เป็นโลกแห่งการสร้างบารมี ไม่ใช่ที่เสวยบุญ ฉะนั้นเมื่อเราโชคดีที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ มาพบคำสอนอันล้ำค่าในพระพุทธศาสนาแล้วก็ต้องรุดหน้าสร้างความดีให้เต็มที่ และหมั่นเจริญธรรมเพื่อให้เข้าถึงพระรัตนตรัยกัน

มีพระพุทธศาสนภาสิตที่มากใน ราชสูตร ว่า

“พระอริยสาวกทั้งหลาย ย่อมเห็นชั้น ๕ คือรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ทั้งที่เป็นอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต ทั้งภายในหรือภายนอก ทั้งหยาบหรือละเอียด ทั้งเลวหรือประณีต ทั้งที่อยู่ในที่ใกล้หรือที่ไกล ด้วยปัญญาอันชอบตามความเป็นจริงว่า นั่นไม่ใช่ของเรา นั่นไม่ใช่เรา นั่นไม่ใช่

แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง (๓)

๓๗๖

ตัวตนของเรา เมื่อบุคคลรู้เห็นอย่างนี้แล้ว ความอวดดีถือดี และความยึดมั่นถือมั่นในกายนี้ ตลอดจนในนิมิตภายนอกทั้งหลายย่อมหมดไป”

การแสวงหาปัญญาความรู้ในโลกนี้มีมากมายหลายแขนง แต่ส่วนมากก็มักจะเป็นปัญญาความรู้เพื่อการยังชีพ เพื่อการแสวงหาทรัพย์ภายนอก ปัจจุบันนี้ยังไม่มีมหาวิทยาลัยไหนในโลก ที่จะให้ปัญญาความรู้แจ้งเพื่อความหลุดพ้นไปจากโลก หลุดพ้นไปจากภพทั้งสาม หรือเพื่อให้ได้อริยทรัพย์ภายใน เหมือนในพระพุทธศาสนา ซึ่งเมื่อผู้มีบุญได้มาศึกษาความรู้ในพระพุทธศาสนาจนเกิดปัญญาบริสุทธิ์ ได้เข้าถึงพระรัตนตรัย หรือได้บรรลุเป็นพระอริยบุคคลแล้ว ก็ารู้แจ้งเห็นแจ้งว่า ชันธ์ ๕ คือ ร่างกายของเรานี้ ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา ยังไม่ใช่ตัวตนที่แท้จริงของเรา เป็นเพียงอัฐภาพร่างกายที่เราอาศัยอยู่เพียงชั่วคราว เพื่อเอาไว้ใช้สร้างบารมี และทำพระนิพพานให้แจ้งเท่านั้น

ส่วนตัวตนที่แท้จริงของเรา คือ พุทธรัตนะภายใน มีตั้งแต่ระดับโคตรภูบุคคล พระโสดาบันบุคคล พระสกิทาคามีบุคคล พระอนาคามีบุคคล และพระอรหันตผล ซึ่งเป็นตัวตนที่แท้จริงของเรา และเป็นเป้าหมายที่เราจะต้องไปให้ถึง เพราะถ้าไปถึงได้ เราก็จะทำพระนิพพานให้แจ้งได้ เมื่อเรามีเป้าหมายอย่างนี้แล้ว

แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง (๓)

๓๖๓

เราจะไม่สนใจเรื่องไร้สาระ หรือเรื่องปลีกย่อยที่จะทำให้เราเสียเวลา หรือห่างจากหนทางของพระนิพพาน แต่จะมุ่งแสวงหาพระรัตนตรัย ซึ่งเป็นที่รวมของปัญญาความรู้แจ้งเห็นแจ้งในสรรพสิ่งทั้งหลาย

การที่บุคคลเป็นผู้มีปัญญารู้แจ้งเห็นแจ้ง ใครๆ ก็ยากจะเข้าใจเพื่อขอความรู้ เพื่อไต่ถามข้อสงสัย ดังเรื่องของพระโฬัสต์ว์ผู้มีปัญญาเป็นเลิศ ที่ใครๆ ก็ใคร่จะถามปัญหาโดยฝากให้นายคามณิจันทร์ไปถามพระองค์ ซึ่งจากความตอนที่แล้ว *นายคามณิจันทร์เดินทางจนเหน็ดเหนื่อยมาถึงจอมพลวกแห่งหนึ่ง พบงูตัวหนึ่งที่สามารถพูดจาภาษามนุษย์ได้ งูตัวนั้นได้ฝากคำถามไปยังพระราชโฬัสต์ว์ด้วย เพราะกิตติศัพท์อันชาญฉลาดปราดเปรื่องของพระโฬัสต์ว์ ไม่ใช่จะรู้จักกันเฉพาะในหมู่มนุษย์เท่านั้น แม้แต่ผู้ที่มีกายละเอียด หรือผู้ที่อยู่ในภพภูมิของสัตว์เดรัจฉานก็รู้จักกันไปทั่ว ดังนั้นจึงมีคำถามและเหตุการณ์ที่น่าสนใจตามมาอีกมากมาย

เมื่อนายคามณิจันทร์และโจทก์ทั้งสองคนพักจนหายเหนื่อยแล้ว ก็ออกเดินทางกันต่อไป โดยเดินลัดเลาะมาตามแนวรวป่า ในระหว่างทางนั้นพบกับเนื้อตัวหนึ่ง ที่เดินผ่านมาในหนทาง

*มก. คามณิจันทร์ชาดก เล่ม ๕๔ หน้า ๕๗

แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง (๓)

๓๗๘

เมื่อตัวนั้นเห็นเขาแล้ว จึงได้เดินเข้ามาสนทนาด้วย นี่ก็เป็นเรื่องที่น่าทึ่ง กระแสแห่งความเมตตาของเขา และความเป็นผู้มีจิตใจที่ดีงาม ทำให้สัตว์ทั้งหลายไม่มีความหวาดระแวง หรือกลัวภัยต่อมนุษย์ และเมื่อตัวนั้นก็ได้ฝากคำถามให้ทูลถามพระราชาด้วยว่า “เหตุใดข้าพเจ้าจึงชอบและเลื่อมใญ่อยู่เฉพาะภายใต้ร่มไม้แห่งนี้เพียงที่เดียวเท่านั้น ไม่อยากไปหากินที่อื่นเลย ท่านช่วยถามพระราชาด้วย ถ้าพระองค์ตรัสว่าอย่างไร ขอท่านจงกลับมาบอกข้าพเจ้าด้วย” เขาก็รับคำและเดินทางต่อไป

พอเดินทางมาได้สักระยะหนึ่ง มีนกกระทาดัวหนึ่ง ซึ่งจับอยู่ที่จอมปลวกสูงใหญ่แห่งหนึ่ง และได้เฝ้าด้วยวาจาภาษามนุษย์กับนายคามณิจันทร์ว่า “ขอท่านจงกรุณาทูลถามพระราชาด้วยว่า เพราะเหตุไรข้าพเจ้าจึงต้องมาเฝ้าอยู่ที่ตรงนี้ ทำไมจึงไปจากจอมปลวกนี้ไม่ได้ ถ้าพระองค์ตรัสตอบว่าอย่างไร ขอท่านจงกลับมาบอกข้าพเจ้าด้วย” เขารับคำแล้วก็เดินทางต่อไป ซึ่งตอนนี้เดินทางมาได้กว่าครึ่งทางแล้ว เป้าหมายข้างหน้า คือพระราชสำนักในเมืองพาราณสี

จวบจนมาถึงต้นไม้ใหญ่แห่งหนึ่ง ที่ขึ้นสูงตระหง่านอยู่ริมทาง ซึ่งแต่ก่อนเคยมีคนมาบวงสรวงกันมาก รุกขเทวดาตนหนึ่งซึ่งมีวิมานสิงสถิตอยู่ที่ต้นไม้นั้น ได้ออกมาปรากฏกายต่อหน้าเขาแล้วกล่าวว่า “เมื่อท่านเข้าไปในเมืองพาราณสีแล้ว

แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง (๓)

๓๗๕

ขอท่านจงกราบทูลถามพระเจ้าอยู่หัวด้วยว่า เหตุไรข้าพเจ้าจึง
ไม่ได้รับเครื่องสักการบูชาเหมือนดังแต่ก่อนเลย ถ้าพระองค์
ทรงรับสั่งว่าอย่างไร ขอท่านได้โปรดนำมาบอกแก่ข้าพเจ้าด้วย
จักเป็นพระคุณอย่างยิ่ง” เมื่อเขารับคำของรุกขเทวดา แล้วก็
ออกเดินทางต่อไป

จนเดินทางถึงสระน้ำแห่งหนึ่ง ภายใต้สระน้ำนั้นเป็นที่อยู่
ของพญานาค พญานาคทราบว่านายคามณิจันทร์จะไปเข้าเฝ้า
พระราชาในเมืองหลวง จึงได้ขึ้นมาปรากฏกายในร่างของมาณพ
หนุ่ม แล้วกล่าวกับเขาว่า “เราเป็นพญานาคอยู่ในสระน้ำแห่งนี้
เราใคร่ฝากคำถามไปถึงพระราชาแห่งเมืองพาราณสีว่า เพราะ
เหตุไรน้ำในสระของเราจึงไม่ค่อยใสเหมือนแต่ก่อน ขอท่านจง
จำคำของเราไปถามพระราชาด้วยถ้าพระองค์ตรัสตอบว่าอย่างไร
ท่านจงช่วยนำมาบอกแก่เรา” เมื่อรับคำของพญานาค แล้วก็
ออกเดินทางต่อไป

จวบจนลุ่มมาถึงอาณาบริเวณที่ใกล้เมือง ซึ่งเป็นที่อยู่ของ
พราหมณ์มาณพทั้งหลาย พราหมณ์หนุ่มก็ได้ฝากคำถาม ให้ช่วย
ไปกราบทูลถามพระเจ้าอยู่หัวด้วยว่า “เหตุไรพวกเราจึงเรียน
มนต์ได้ไม่ดีเหมือนแต่ก่อน ถ้าพระองค์ทรงรับสั่งว่าอย่างไร ขอ
ท่านจงนำความมาบอกแก่พวกเราด้วย เขาก็รับคำ แล้วก็เดินทาง
เข้าไปในเมืองกับโจทก์ทั้งสี่คน จนกระทั่งเดินทางมาถึงหน้า

แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง (๓)

๓๘๐

โรงวินิจฉัยในพระราชสำนัก

ในขณะนั้น พระโพธิสัตว์เสด็จออกประทับนั่งบนราชบัลลังก์ พอโจทก์นำตัวนายคามณิจันท์เข้าเฝ้า พระราชาก็ทรงจำได้ว่า เขาเคยเป็นอำมาตย์ผู้ซื่อสัตย์ ที่มีความจงรักภักดีต่อราชวงศ์ เมื่อครั้งพระบิดายังมีพระชนม์ชีพอยู่ เขาได้ช่วยสนองราชโองการ เป็นผู้มีพระคุณต่อแผ่นดิน พระองค์จึงตรัสปราศรัยกับนายคามณิจันท์ด้วยความคิดถึงว่า “ท่านคามณิจันท์ผู้เจริญ ท่านหายหน้าไปไหนเสียนาน ท่านยังอยู่สบายดีหรือ” คามณิจันท์กราบทูลว่า “ข้าพระบาทเป็นผู้แก่ชราแล้ว บั้นปลายชีวิตจึงได้ไปใช้ชีวิตอย่างเรียบง่ายในแถบชนบท เป็นอยู่สุขสบายตามอัตภาพ ขอพระองค์ทรงพระเกษมสำราญ มีพระชนมายุยืนนานเถิดพระเจ้าข้า”

“แล้วท่านมาที่นี่ด้วยฐานะอันใดเล่า” นายคามณิจันท์กราบทูลว่า “ข้าพระองค์เป็นจำเลย ถูกกล่าวหาว่าเป็นคนขโมยโค เขาจึงนำตัวข้าพระองค์มาพิจารณาตัดสินความ พระเจ้าข้า” พระโพธิสัตว์ทรงทราบดีว่า เรื่องเช่นนี้เป็นไปไม่ได้ เพราะเขาเป็นผู้มีคุณธรรม เป็นผู้มีศีล ดังนั้นย่อมจะไม่ล่วงละเมิดศีลแล้วประพฤติดนเป็นคนขโมยอย่างเด็ดขาด ฉะนั้นเรื่องโคหายนี้เขาจะต้องถูกปรักปรำอย่างแน่นอน

แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง (๓)

๓๘๑

พระราชาราชกิจตรัสถามว่า “ไหนดละโจทก์” นายคามณิจันท์ จึงกราบทูลว่า “คนนี้พระเจ้าข้า” พระราชาราชตรัสถามว่า “เจ้าว่า บุรุษผู้นี้เป็นผู้ลักโคของเจ้าไปอย่างนั้นจริงหรือ” “จริงพระเจ้าข้า” เจ้าของโคตอบ พระราชาราชตรัสถามนายคามณิจันท์ว่า “แล้ว ความจริงมันเป็นอย่างไรละ ท่านจงเล่ามาซิ” เขาได้เล่าเรื่องราว ทั้งหมดไปตามความเป็นจริง ตั้งแต่ที่ยืมโคไปแล้ว จนเอามาส่งคืน แต่ยังไม่ได้ออกเจ้าของเพราะเจ้าของโคกับภรรยา กำลังทานข้าว อยู่ และเจ้าของก็เห็นแล้วว่า โคเข้าบ้านไปแล้ว แต่ตอนที่โคหายไปนั้น หายไปตอนกลางคืน ซึ่งไม่รู้ว่ามีใครขโมยไป

พระราชาราชตรัสถามว่า “เราต้องคุกคามโจทก์ให้กลัวอาญา แผ่นดิน เพราะโจทก์ได้คุกคามจำเลยผู้ไม่ใช่ขโมยให้เป็นขโมย” พระองค์จึงทรงตัดสินพิพากษาว่า “ท่านนายคามณิจันท์ผู้เจริญ เพราะท่านคืนโคโดยไม่บอกเจ้าของมีความผิดฐานไม่บอกกล่าว ให้ท่านชดใช้ค่าโคเขาไป แต่เจ้าของโคก็มีความผิดฐานกล่าวเท็จ ประทับร่ำท่านให้เป็นคนผิด ทั้งๆ ที่ก็เห็นอยู่ว่าท่านนำเอาโคกลับ มาคืนแล้ว แต่แสร้งทำเป็นไม่รู้ไม่เห็น ฉะนั้นราชบุรุษจงควัก เอาลูกนัยน์ตาทั้งสองข้างของเจ้าของโคออก แล้วจงเอาทรัพย์มา ๑๒ ตำลึง มาชดใช้ค่าโคให้แก่เจ้าของโค”

เจ้าของโคได้ฟังคำพิพากษาเช่นนั้น ก็ก้มลงหมอบแทบเท้า ของนายคามณิจันท์ กล่าวว่า “ขอท่านจงเป็นที่พึ่งแก่ข้าพเจ้า

แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง (๓)

๓๘๒

ด้วยเถิด ขอจงกราบทูลอ้อนวอนต่อพระเจ้าอยู่หัวว่า อย่าได้
ควักลูกนัยน์ตาของข้าเลย ส่วนเรื่องโคหายนะข้าไม่เอาโทษแล้ว
และท่านไม่ต้องชดใช้ค่าเสียหายแต่อย่างใด” นายคามณิจันท์
รู้สึกสงสารเจ้าของโค จึงกราบทูลขอประทานอภัยโทษให้เขา
ซึ่งพระราชาทรงมีเจตนาเพียงเพื่อที่จะสั่งสอนเจ้าของโคเท่านั้น
ไม่ได้คิดประทุษร้ายใคร จึงทรงอนุโลมตามคำขอร้องนั้น และ
อีกประการหนึ่งนายคามณิจันท์ก็ยังมีตำแหน่งของอำมาตย์ใน
ราชสำนักอยู่ เพราะพระองค์ยังไม่ได้ปลดเขาออกจากตำแหน่ง
จึงยังทรงรับฟังคำทัดทานของเขา ในฐานะผู้เป็นเจ้าของหน้าที่ของ
แผ่นดิน

เมื่อเจ้าของโคออกจากห้องวินิจฉัยแล้ว ลำดับนั้นโจทก์
คนที่สองก็เข้ามากราบทูลว่า “บุรุษผู้นี้แหละ ที่ตบตีภรรยาของ
ข้าพระองค์จนแท้งลูก” พระโพธิสัตว์ก็รับฟังคำฟ้อง ส่วนพระองค์
จะพิจารณาตัดสินคดีนี้อย่างไร เราคงต้องมาติดตามตอนต่อไป
ให้ทุกท่านหมั่นเจริญสมาธิภาวนา เพื่อให้ใจเราบริสุทธิ์ผ่องใส
จะได้เกิดปัญญาความรอบรู้ที่จะเอาชนะปัญหาและอุปสรรค
ทั้งหลายในชีวิตได้

ถ้าเรานำผู้ที่มีปัญญาริสุทธิ์ และผู้ที่มีใจหยุดมารวมกัน
มาช่วยกันแก้ปัญหา ก็จะมีพลังอย่างมหาศาล ซึ่งปัญหาใหญ่

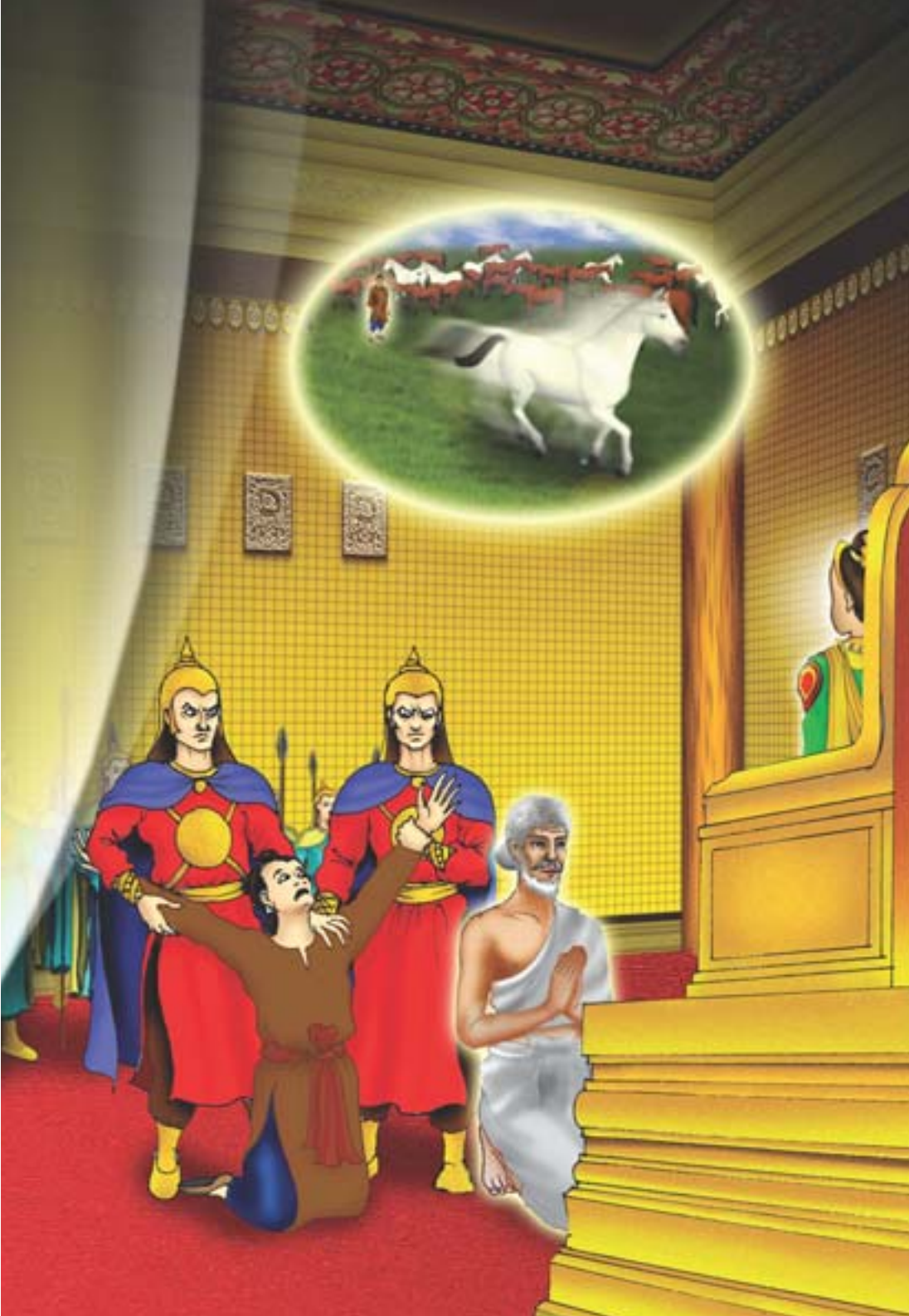
แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง (๓)

๓๘๓

ที่เราจะต้องรีบแก้ไข คือ เกี่ยวกับเรื่องทุกข์ของมนุษย์เป็นเรื่องหลัก การแก้ปัญหาที่ใหญ่ในระดับโลกระดับภพสามอย่างนี้ จะทำตามลำพังไม่ได้ ทุกๆ คนจะต้องช่วยกันทำ ต้องช่วยกันหยุดใจ เพราะถ้าไปนำคนใจไม่หยุดมารวมกันก็แก้ปัญหาไม่ตก ยิ่งถ้าไปเอาผู้ที่มีปัญหามารวมกันแก้ มันก็จะยิ่งแย่ไปกันใหญ่ รังแต่จะเพิ่มปัญหามากขึ้น เพราะฉะนั้นต้องนำคนที่ไม่มีปัญหามารวมกัน คือ นำคนที่ใจหยุดได้เข้าถึงพระรัตนตรัยภายในมารวมกัน จึงจะแก้ไขต้นเหตุของปัญหาทั้งปวงได้ เพราะมีดวงตาเห็นธรรมแล้ว มีรู้มีญาณแล้ว ปัญหาที่ว่าเป็นเรื่องใหญ่ก็จะกลายเป็นเรื่องเล็ก

แต่ตอนนี้ เราต้องขจัดปัญหาส่วนตัวก่อน ด้วยการฝึกใจให้หยุดให้นิ่ง จนกว่าเมื่อไรที่ใจเราหยุดนิ่งได้เข้าถึงพระรัตนตรัยภายในแล้ว นั่นแหละจึงจะใช้ได้ เพราะฉะนั้นให้มันฝึกหยุดฝึกนิ่งกันให้ได้ทุกๆ วัน ทำใจให้ใสๆ ให้มีใจรักที่จะเข้าถึงพระรัตนตรัย รักที่จะแสวงหาความสุขที่แท้จริง รักที่จะแสวงหาปัญญาเครื่องพ้นทุกข์ เพื่อเราจะได้มีความสุข มีที่พึ่งที่ระลึกอันเกษมกัน

๔๓

แ ก้ ป้ ญ ห า ด้ ว ย ป้ ญ ญา อ้น ลี ก ช้าง (๔)

เพราะฉะนั้นแล บุคคลที่มีตนเป็นใหญ่ควรมีสติเที่ยวไป
บุคคลที่มีโลกเป็นใหญ่ควรมีปัญญาและการเฟื่องพินิจ
และบุคคลที่มีธรรมเป็นใหญ่
ควรเป็นผู้ประพฤติโดยสมควรแก่ธรรม
มุนี้ผู้มีความบากบั่นย่อมมีแต่ความเจริญ

แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง (๔)

๓๘๖

ชีวิตของผู้ที่ไม่ประมาทเป็นชีวิตอันประเสริฐ ผู้ใดดำรงชีวิตอยู่ด้วยความไม่ประมาท ประกอบด้วยสติ ปัญญา มีความเพียร ผู้นั้นย่อมประสบความสำเร็จได้ และหาความเจริญรุ่งเรืองได้ ทั้งในทางโลกและทางธรรม เพราะอาศัยปัญญาและบุญญาบารมี บุคคลจึงสามารถฝ่าฟันอุปสรรคทั้งหลายไปได้ โดยเฉพาะปัญญาที่เกิดจากการเจริญสมาธิภาวนา ซึ่งเป็นปัญญาบริสุทธิ์ที่เกิดเมื่อใจหยุดนิ่ง สามารถจะนำพาให้ไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เป็นต้นเหตุแห่งความทุกข์ทรมานทั้งหลายได้ ดังนั้นเราจึงควรแสวงหาปัญญาชนิดนี้กัน ด้วยการหมั่นเจริญสมาธิภาวนา

มีพระพุทธพจน์ที่ปรากฏอยู่ใน อธิปโตยสูตร ว่า

“เพราะฉะนั้นแล บุคคลที่มีตนเป็นใหญ่ควรมีสติเที่ยวไป บุคคลที่มีโลกเป็นใหญ่ควรมีปัญญาและการเพ่งพินิจ และบุคคลที่มีธรรมเป็นใหญ่ ควรเป็นผู้ประพฤติโดยสมควรแก่ธรรม มุนีผู้มีความบากบั่นย่อมมีแต่ความเจริญ”

เราได้เกิดมาเป็นมนุษย์ นับว่าเป็นบุญลาภอันประเสริฐ เราต้องรู้จักใช้ร่างกายนี้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้วยการสร้างบุญสร้างบารมีให้เต็มทีเต็มกำลัง เพราะบุญเป็นที่พึ่งของเรา เราต้องพึ่งตัวเองพึ่งบุญในตัวของเรา และดำรงชีวิตอยู่ด้วยสติ

แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง (๔)

๓๘๓

ในทุกหนทุกแห่ง และเมื่อชีวิตเรายังต้องข้องเกี่ยวกับโลก ทุกความคิด ทุกคำพูด และการกระทำ เราก็ต้องใช้ปัญญาให้มาก ปัญญาถ้ายิ่งใช้ก็ยิ่งเจริญงอกงาม ฉะนั้นการกระทำทุกอย่าง ต้องใคร่ครวญให้ดีกว่าก่อนทำ อย่ามองแต่ได้ไม่มองเสีย ต้องรอบคอบในการตัดสินใจ

สำหรับบุคคลผู้ที่มีธรรมเป็นใหญ่ ซึ่งหมายรวมทั้งผู้หลักผู้ใหญ่ที่ทำหน้าที่ผู้ปกครอง รวมไปถึงนักบวช ตลอดจนผู้ใดในการศึกษาธรรมปฏิบัติทุกท่าน จะต้องเอาธรรมเป็นใหญ่เอาธรรมเป็นที่ตั้ง คือ เอาธรรมะของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติ และต้องปฏิบัติธรรมให้สมควรแก่ธรรมตามเพศภาวะของตน จึงจะมีความเจริญรุ่งเรืองในธรรม ซึ่งต้องมีความเพียรมีความบากบั่นมั่นเป็นนิตย์ จึงจะเข้าถึงพระนิพพานอันเกษมจากโยคะจากกิเลสอาสวะ

พระนิพพาน เป็นเป้าหมายหลักของทุกชีวิตรวมทั้งตัวของเราด้วย เราเกิดมาเพื่อแสวงหาสิ่งนี้ และการที่จะให้ได้สิ่งนี้มาก็ต้องประกอบด้วยสติปัญญา มีความเพียรไม่ลดละพระบรมโพธิสัตว์ของเรา ไม่ว่าจะเกิดมาก็ภพกี่ชาติท่านก็แสวงหาแต่สิ่งนี้ ฉะนั้นท่านจะสั่งสมบารมีอยู่ตลอดเวลา และจะใช้ปัญญาอย่างมากในการสร้างบารมีว่าสิ่งที่ทำแล้วจะต้องเกิดประโยชน์สูงสุด จะต้องได้บุญได้บารมีมากๆ ด้วยเหตุนี้

แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง (๔)

๓๘๘

ท่านจึงเป็นผู้มีปัญญารอบรู้ในทุกด้าน เพราะท่านสร้างบารมีอย่างรอบคอบ โดยใช้สติปัญญาตลอดเวลา

ซึ่งในตอนที่เราได้เห็นถึงพระปัญญาของพระโพธิสัตว์ที่ได้ตัดสินใจคดีความเรื่องโคหายไปแล้ว *เรื่องต่อมาก็คือภรรยาของสหายของนายคามณิจันทร์ที่แทงลูก โดยสหายซึ่งเป็นโจทก์คนที่สองได้กราบทูลพระโพธิสัตว์ว่า “นายคามณิจันทร์นี้เป็นผู้ตบตีภรรยาของเขาจนเป็นเหตุให้แทงลูก” พระราชาทรงรู้อยู่ว่าเป็นไปไม่ได้ที่มีจิตใจดีงามเช่นนี้จะทำเกินเหตุ ล่วงเกินภรรยาของผู้อื่นอย่างรุนแรงถึงขั้นนั้น แต่ทรงตรัสถามคามณิจันทร์พอบุคคลเป็นธรรมเนียมว่า “ท่านผู้เจริญ ท่านทำอย่างนั้นจริงหรือ” เขากราบทูลว่า “ไม่จริงพระเจ้าข้า และกราบทูลมูลเหตุตามที่เป็นจริงให้ทรงทราบ ว่า ภรรยาของสหายได้พลัดตกลงมาจากบันไดเอง จึงทำให้แทงลูก ซึ่งเขาเองก็รู้สึกเสียใจในเรื่องนี้เหมือนกัน”

พระโพธิสัตว์ตรัสถามโจทก์ว่า “ในเวลาที่นายคามณิจันทร์ตบตีภรรยาของเจ้า มีผู้รู้เห็นหรือไม่” โจทก์กราบทูลว่า “ไม่มีพระเจ้าข้า” ทรงถามว่า “ถ้าเช่นนั้นเจ้าจะให้เราทำอย่างไร” เขากล่าวว่า “ข้าพเจ้าอยากได้บุตรคืนมาพระเจ้าข้า”

*มก. คามณิจันทร์ชาดก เล่ม ๕๔ หน้า ๕๑

แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง (๔)

๓๘๕

“ถ้าอย่างนั้น ท่านคามณิจันทร์จงนำภรรยาของบุรุษนี้ไปไว้ในเรือนจนกว่านางจะมีครรภ์ และในเวลาที่นางคลอดบุตรแล้วจงนำบุตรมาคืนบุรุษนี้” เมื่อพระราชাত্রัสอย่างนี้ โจทก์ที่ฟังอยู่ถึงกับตะลึงตาเหลือก และเห็นท่าไม่ดีที่จะเสียภรรยาไปจึงคลานเข้าไปหมอบลงแทบเท้าของนายคามณิจันทร์ อ่อนวอนว่าขออย่าให้เขาทำตามที่ได้รับสั่งเลย แลมยังให้ทรัพย์แก่เขาอีกแล้วหลีกหนีไป

ลำดับนั้น คนเลี้ยงม้าซึ่งเป็นโจทก์คนที่สาม ก็เข้ามากราบทูลว่า “ท่านนี้ได้ขว้างม้าของตนจนขาหัก” นายคามณิจันทร์ปฏิเสธข้อหาที่ไม่ได้เจตนา เพราะเขาทำตามคำขอร้องของเจ้าของม้า และได้ชี้แจงตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจนกระจ่าง ส่วนโจทก์ก็ยังยืนยันอยู่ว่า ตนไม่ได้บอกให้เอาก่อนหินขว้างม้า

พระโพธิสัตว์ทรงล่วงรู้เหตุผลทั้งหมด จึงดำริว่า เราต้องข่มขู่บุรุษนี้ แล้วก็ทรงตัดสินว่า “บุรุษผู้นี้บอกให้เขาขว้างม้าของตนแล้วปฏิเสธว่าไม่ได้บอก มีความผิดเกิดขึ้นที่ปาก เพราะฉะนั้นท่านจงตัดสินของบุรุษนี้เสีย แล้วเอาทรัพย์ของเราปันหนึ่ง ชดใช้ค่าม้าของเขา” เมื่อโจทก์ฟังคำตัดสินเช่นนั้นก็ตกใจกลัว กลับให้ทรัพย์แก่นายคามณิจันทร์เพราะกลัวอาญาและรีบหนีออกจากที่วินิจฉัยไป

แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง (๔)

๓๕๐

ต่อมาบุตรของช่างทำเสื้อลำแพนได้เข้าไปฟ้องร้องว่า “นายคามณิจันทร์เจตนาฆ่าบิดาของเขาตาย” เมื่อทรงซักถามได้ ความกระจ่างแจ้งทั้ง ๒ ฝ่ายแล้ว จึงตรัสถามโจทก์ว่า “ท่านจะให้เราลงโทษจำเลยอย่างไรเล่า” โจทก์กราบทูลว่า “ข้าพระบาท อยากให้บิดากลับคืนมา” พระราชาจึงตรัสว่า “ถ้าอย่างนั้น ท่านคามณิจันทร์ผู้เจริญ ท่านจงนำมารดาของบุรุษนี้ไปเป็นภรรยา ของท่าน ท่านจงเป็นบิดาของเขาแทนบิดาที่ตายไปแล้ว เพราะ คนที่ตายไปแล้วย่อมหมดวิสัยที่จะเอากลับคืนมาได้” เมื่อบุรุษ นั้นได้ฟังคำวินิจฉัยดังนี้ก็ไม่ปรารถนาเช่นนั้น จึงให้ทรพย์แก่นายคามณิจันทร์แล้วหลีกหนีไปเหมือนกับโจทก์ทั้งสามคน

เมื่อนายคามณิจันทร์ชนะความทั้งหมดแล้ว ก็มีความ ปลานปลื้มยินดีปรีดาว่าแม้พระเจ้าอาทาสุมุขราชยังทรงพระเยาว์ อยู่ ก็เป็นผู้ทรงพระปรีชาสามารถ มีพระปัญญาเฉียบแหลม มีความยุติธรรม สัมกับเป็นมหาบุรุษผู้ปกครองแผ่นดินโดยธรรม โดยแท้ เขาจึงก้มลงกราบถวายบังคมด้วยความเคารพอย่างยิ่ง แล้วก็ขอโอกาสกราบทูลถามตามที่มีผู้ฝากคำถามมาตั้งเหตุการณ์ ในระหว่างทางที่มีผู้ฝากคำถามมาถึงพระราชา แต่ครั้นเวลาถาม เขากลับทูลถามจากเรื่องล่าสุดถอยไปหาเรื่องต้น ซึ่งพระโพธิสัตว์ ทรงแก้ไขเป็นเรื่องๆ ไปอย่างไม่มีข้อขัด

แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง (๔)

๓๕๑

เรื่องของพราหมณ์มาณพกลุ่มหนึ่งที่เรียนมนต์ได้ไม่ดี พระโพธิสัตว์ทรงแก้ไขว่า “เหตุที่พวกพราหมณ์มาณพเรียนมนต์ได้ไม่ดีเหมือนแต่ก่อนนั้น เป็นเพราะไ้ก่ขันผิดเวลา เมื่อก่อนมีไ้ก่ขันบอกเวลาได้ถูกต้อง ทำให้พวกมาณพเหล่านั้นตื่นขึ้นมาสาธยายมนต์ได้ตามเวลาในเวลาที่เหมาะสม แต่บัดนี้ไ้ก่ตัวนั้นหายไป ได้มีไ้ก่ที่ขันไม่เป็นเวลามาอยู่แทน ไ้ก่ตัวนั้นบางทีก็ขันตอนกลางดึก บางทีก็ขันตอนค่อนข้างสว่าง ทำให้มาณพเหล่านั้นตื่นไม่ตรงเวลา ถ้าตื่นขึ้นในตอนกลางดึกก็จะง่วงเหงาหาวนอน ถ้าตื่นขึ้นในเวลาจวนสว่างมาก ก็ไม่มีเวลาที่จะสาธยายมนต์พอเพียง ด้วยเหตุนี้ เขาจึงเล่าเรียนมนต์ได้ไม่ดีเหมือนแต่ก่อน

เรื่องที่น้ำในสระของพญานาคขุน ทรงวินิจฉัยว่า เพราะเหล่านาคบริวารทะเลาะวิวาทกันทุกราตรี จึงทำให้น้ำในสระนั้นขุ่น ไม่ใสเหมือนแต่ก่อน

เรื่องของรุกขเทวดาทรงวินิจฉัยว่า เพราะรุกขเทวดาท่านนั้น ไม่เอาใจใส่รักษาคนที่เดินทางไปมาเหมือนแต่ก่อน จึงไม่มีใครนำลาภสักการะมาบูชาเหมือนแต่ก่อน

เรื่องนกกกระหาที่ไม่ยอมไปจากจอมปลวกใหญ่ทรงวินิจฉัยว่า เพราะที่จอมปลวกใหญ่นั้นมีชุมทรัพย์อยู่ภายในกกระหาตัวนั้นจึงติดใจผูกพันอยู่ที่จอมปลวกนั้น

แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง (๔)

๓๕๒

เรื่องของเนื้อที่ชอบกินหญ้าได้ต้นไม้ที่ทรงวินิจฉัยว่า เพราะที่ต้นไม้มีรังผึ้งรวงใหญ่ น้ำผึ้งได้หยดย้อยลงมากถูกใบหญ้า อยู่เสมอ เนื้อตัวนั้นจึงพอใจกินหญ้าอยู่ในบริเวณนั้นแห่งเดียว

เรื่องของงูทรงวินิจฉัยว่า เพราะจอมปลวกที่งูอาศัยอยู่นั้น มีชุมทรัพย์ใหญ่อยู่ภายใต้ งูตัวนั้นมีความหวังทรัพย์ เวลาจะ ออกไปหาอาหาร จึงรู้สึกออกจากจอมปลวกนั้นได้ยาก เหมือน ว่าร่างกายคับปล่องที่จะออก แต่ขากลับเพราะคิดถึงทรัพย์ จึงเลื้อยเข้าไปในปล่องอย่างรวดเร็วและง่ายดาย

เรื่องของสตรีที่ไม่อยู่บ้านทรงวินิจฉัยว่า เพราะสตรี ผู้นั้นมีชู้อยู่ในบ้านระหว่างบ้านของสามีและบ้านของมารดาบิดา เวลาสตรีคนนั้นคิดถึงชายชู้ขึ้นมา ก็ลาสามีว่าจะไปค้างบ้าน ของมารดา แต่นางได้ไปพักอยู่ที่บ้านชายชู้ก่อน จึงค่อยไปบ้าน มารดาภายหลังเมื่อคิดถึงชู้ขึ้นมาอีกก็ลากลับจากบ้านมารดาบิดา แต่กลับมาพักอยู่กับชายชู้อีก พอได้ ๒-๓ วัน จึงเลยไปบ้านสามี

เรื่องหญิงงามเมืองทรงวินิจฉัยว่า เพราะหญิงนั้นได้รับ ค่าจ้างของบุรุษคนหนึ่งแล้วไปหลับนอนกับบุรุษที่มาทีหลัง เมื่อ ทำอย่างนี้บ่อยๆ จึงไม่มีผู้ไปมาหาสู่เหมือนแต่ก่อน

เรื่องของผู้ใหญ่บ้านทรงวินิจฉัยว่า เพราะผู้ใหญ่นบ้าน ตัดสินความไม่ยุติธรรม จึงเสื่อมจากลาภยศสรรเสริญ แล้ว

แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง (๔)

๓๕๓

พระโพธิสัตว์ก็ตรัสว่า “ขอท่านจงนำความเหล่านี้ไปบอกแก่คนเหล่านั้น ตามคำของเราดังที่ได้แก้ไขมานี้เถิด”

จากนั้นพราหมณ์ได้กราบทูลลา และนำความเหล่านั้นไปบอกแก่พราหมณ์มานพ พญานาค รุกขเทวดา นกกระทา แล้วไปขุดเอาทรัพย์ที่จอมปลวกที่นกกระทาอยู่อาศัยได้ทรัพย์มากมาย จากนั้นก็ไปที่ต้นไม้ที่เนื้อนั้นหากิน นำรวงผึ้งไปถวายพระราชา และไปสูกที่อยู่ของงู ได้ขุดเอาทรัพย์ได้จอมปลวกได้ทรัพย์มากมาย แล้วจึงไปบอกสตรีผู้อยู่ไม่ติดเรือนให้เลิกคบชู้ส่วย และบอกถึงพฤติกรรมที่ไม่ควรของหญิงงามเมือง และให้สติแก่ผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชโองการทุกประการ แล้วจึงกลับไปอยู่ที่พระราชทาน ได้รับความสุขสำราญเหมือนแต่ก่อน และได้ตั้งใจบำเพ็ญบุญกุศลจนตลอดชีวิต

เราจะเห็นได้ว่าพระบรมโพธิสัตว์ของเราทรงมีพระปัญญาเป็นเลิศ ไม่เฉพาะแต่ในภพชาตินี้ ที่ได้ตรัสรู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วเท่านั้น แต่ทรงเป็นผู้รอบรู้ในทุกด้าน มาทุกภพทุกชาติ ทรงหยั่งรู้เหตุผลทุกอย่างได้อย่างลึกซึ้ง เพราะพระองค์ทรงสั่งสมปัญญาบารมีมามาก ความเป็นผู้มีปัญญาไม่ได้ขึ้นอยู่กับอายุแต่อยู่ที่บุญ ดังนั้นถ้าเราปรารถนาความเป็นผู้รู้ เราก็ต้องสั่งสมบุญ สั่งสมปัญญาบารมีกันให้มากๆ

แก้ปัญหาด้วยปัญญาอันลึกซึ้ง (๔)

๓๕๔

ให้สั่งสมความรู้ควบคู่กับความบริสุทธิ์ ด้วยการหมั่นประพฤติ
ธรรมเจริญสมาธิภาวนา แล้วเราจะได้เป็นนักปราชญ์บัณฑิต
ที่แท้จริงกัน

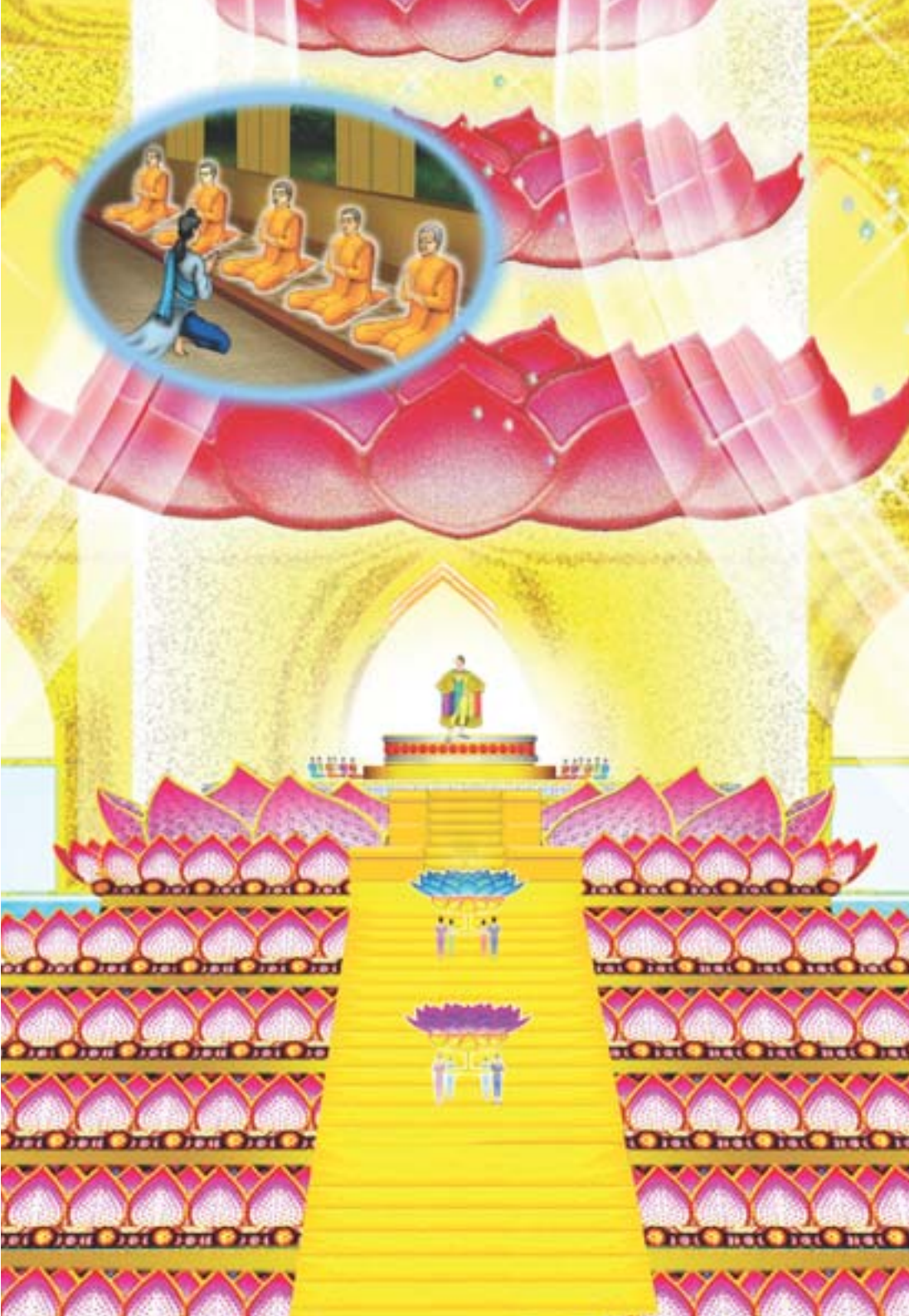
มงคลที่ ๔

มีวินัย

อานิสงส์แห่งศีล

ศีลเป็นเยี่ยมในโลก

อานิสงส์แห่งศิลป์

๓๕๓

สรรพสัตว์ทั้งหลายล้วนปรารถนาความสุข มวลมนุษย์ชาติต่างปรารถนาอยากจะทำให้โลกนี้มีสันติสุข จึงมีการเรียกร้องหาสันติภาพกันทั่วโลก ตลอดทั้งได้กำหนดกฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ออกมามากมาย หวังให้เกิดสันติภาพแก่โลก แต่ก็ไม่เคยมีสันติภาพที่แท้จริงได้ ยิ่งนานวันเข้าสันติภาพที่แสวงหาก็ยังห่างไกลออกไปทุกที เพราะจะมีสักกี่คนที่รู้ว่าสันติภาพภายนอกต้องเริ่มมาจากสันติสุขภายใน แล้วทำอย่างไรจึงจะเข้าถึงสันติสุขภายใน เว้นจากการปฏิบัติธรรมแล้วไม่มีวิธีอื่นเลย ที่จะทำให้เราได้รู้จักสันติสุขที่แท้จริง

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย เอกนิบาต-
ชาดก ว่า

“สัลโลเก อนุตตร

ศีลเป็นเยี่ยมในโลก”

การรักษาศีล ๕ เป็นการรักษาปกติของความเป็นมนุษย์ไว้ เพื่อความเป็นปกติสุขของโลก ปกติของมนุษย์จะไม่ฆ่า ไม่ลักทรัพย์ ไม่ประพฤติผิดในกาม ไม่พูดเท็จ และมีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ แต่กลับมีคนจำนวนมาก ที่จะทิ้งปกติวิสัยของตน แล้วปฏิบัติในทางตรงกันข้าม

อานิสงส์แห่งศีล

๓๕๘

ปกติวิสัยของคนจะไม่ฆ่า คนเหล่านี้กลับฆ่า ธรรมดาของคนจะไม่ลักทรัพย์ เขากลับลักทรัพย์ โดยทั่วไปคนจะไม่ประพฤติล่วงในกาม คนเหล่านี้กลับประพฤติล่วงในกาม ปกติคนจะไม่พูดเท็จ พวกเขากลับพูดเท็จ และปกติคนจะมีสติมั่นคง แต่คนเหล่านี้กลับเสพลุราเมรัย ที่ทำให้ขาดสติ ทำให้ควบคุมความคิด คำพูด และการกระทำไม่ได้ เมื่อไม่สามารถรักษาปกติวิสัยของคนอยู่ได้ จึงมีสภาพใจผิดปกติ ห่างไกลจากปกติของความเป็นคนออกไปทุกที

หากมนุษย์ไม่มีศีลเลย ก็หมดความเป็นมนุษย์ หมดความสงบ และความสุข แม้มีชีวิตอยู่ก็เหมือนคนตายแล้ว เพราะไม่ทำความดีใดๆ ให้งอกเงยขึ้นมา มีชีวิตอยู่เพียงเพื่อทำความเดือดร้อนให้แก่ตนเอง และผู้อื่นเท่านั้น ที่ชาวโลกหาสันติสุขไม่พบก็เพราะ คนไม่สามารถรักษาปกติวิสัยของตนเองเอาไว้ได้ ดังนั้นเพื่อรักษาความเป็นคนของตนไว้ให้ดี จึงต้องอาศัยศีล ๕ ไว้ควบคุมตนเอง ไม่ให้ละทิ้งความเป็นปกติวิสัยของคน

ศีล ๕ จะคอยควบคุมกายวาจาของเรา ไม่ให้เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นให้เดือดร้อนจากการกระทำและการพูดไปตามอารมณ์ที่วู่วาม ศีลจึงเป็นคุณธรรมเบื้องต้นที่จะทำให้ลายโทสะ เพราะศีลจะควบคุมกายและวาจา ไม่ให้ไปกระทบกระทั่งใคร

อานิสงส์ แห่ง ศิล

๓๕

ทำให้ใจเยือกเย็นลง จนโศกเศร้าที่มีอยู่ในใจสงบระงับไป เหมือน
บังคับให้ไฟติดอยู่เฉพาะในเตา ไม่ลุกลามไปสู่ภายนอก ในที่สุด
เมื่อหมดเชื้อในเตานั้น ไฟย่อมดับลงเอง

ผู้รักษาศิล ๕ อย่างบริบูรณ์จะได้รับอานิสงส์ใหญ่เป็น
อนกอนันต์ ทำให้แก้วกล้ำอาจหาญในท่ามกลางประชุมชน
เกียรติคุณพุ่งขจรไปเพราะเป็นคนเชื่อถือได้ กลิ่นศีลอันหอม
ทวนลมได้ ย่อมพุ่งปกคลุมไปทั่วทุกทิศ เมื่อละโลกไปแล้วจะมี
สุคติโลกสวรรค์เป็นที่ไป ดังจะเห็นได้จากบุพกรรมของพระปัญจ-
สีลสมาทานียเถระ เรื่องมีอยู่ว่า

*ในสมัยของพระผู้มีพระภาคเจ้าพระนามว่า อโนมทัสสี
พระปัญจสีลสมาทานียเถระ เกิดเป็นคนยากไร้ ต้องทำงาน
รับจ้างอยู่ในนครจันทวดี แต่ท่านเป็นคนมีปัญญา สามารถสอน
ตนเองได้และรู้ถึงโทษภัยในสังสารวัฏ จึงปรารถนาอยากบวช
แต่ก็ยังไม่หาโอกาสไม่ได้ จึงคิดว่า เพราะเราเป็นคนยากไร้ ต้อง
ทำงานรับจ้างเลี้ยงชีวิตไปวันหนึ่งๆ ไทยธรรมของเราที่จะมาทำ
ทานก็ไม่มี จึงไม่สามารถให้ทานได้ อย่างไรก็ตาม ในภพชาตินี้
อย่างน้อยเราก็คงสามารถรักษาศิล ๕ ให้บริบูรณ์ได้ ท่านจึง

*มก. พระปัญจสีลสมาทานียเถระ เล่ม ๓๑ หน้า ๙๓

อานิสงส์ แห่ง ศิล

๔๐๐

เข้าไปหาพระนิสภเถระ ผู้เป็นสาวกของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ขอสมาทานศีล ๕ แล้วตั้งใจรักษาศีลเป็นอย่างดี

ในสมัยนั้นอายุเฉลี่ยของมนุษย์ยาวนานถึงหนึ่งแสนปี
ตลอดระยะเวลาอันยาวนานนี้ ท่านรักษาศีลได้อย่างบริสุทธิ์
บริบูรณ์ เมื่อถึงคราวหลับตาลาโลก เหล่าเทวดาพร้อมรถที่
เทียมด้วยม้าหนึ่งพัน ได้ปรากฏเป็นคตินิมิตและเชื้อเชิญท่านไป
เป็นสหาย พอท่านระลึกถึงศีลของตนเอง มหาปีติก็บังเกิดขึ้น
ละโลกแล้ว ได้บังเกิดบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เป็นจอมเทพสวय
ทิพย์สมบัติในเทวโลก ๓๐ ครั้ง มีนางอัปสรเป็นบริวารมากมาย
แล้วเกิดเป็นพระเจ้าจักรพรรดิถึง ๗๕ ครั้ง และเป็นพระเจ้า-
ประเทศราชอันไพบูรณ์ นับจำนวนครั้งไม่ถ้วน

ในสมัยของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา นี้ ท่านมาเกิด
ในตระกูลพราหมณ์มหาศาล ในนครเวสาฬี แคว้นลจจวิ เมื่ออายุ
๕ ขวบ บิดามารดาของท่านสมาทานศีล ๕ ในช่วงเช้าพรรษา
ท่านตามบิดามารดาไปฟังธรรมเรื่องศีลที่วัด ระหว่างที่นั่งฟัง
ธรรมอยู่นั้นเอง บุญที่เคยรักษาศีลมานาน ส่งผลให้ท่านระลึก
ถึงศีลของตนเองได้ เกิดความปีติ เบิกบาน จึงเจริญสมาธิภาวนา
เข้าถึงธรรมกายอรหัต เป็นพระอรหันต์ตั้งแต่อายุเพียง ๕ ขวบ
และได้บรรลุมรรค ๓ มรรค ๔ อภิญญา ๖ ปฏิสัมภิทาญาณ ๔

อานิสงส์แห่งศีล

๔๐๑

แทงตลอดหมด

พระลัมมัลัมพุทเธเจ้าจึงประทานการบวชให้ท่าน นับเป็นสามเณรอรหันต์ที่มีอายุน้อยมาก เพียง ๕ ขวบ ก็เป็นพระอรหันต์เข้าถึงความเต็มเปี่ยมของชีวิตแล้ว ส่วนใหญ่เราจะได้ยินว่า บรรลุธรรมตอนอายุ ๗ ขวบ แต่นี่เพียง ๕ ขวบเท่านั้น อานุภาพของศีล ๕ มีอานิสงส์มากมายถึงเพียงนี้ทีเดียว

เพื่อจะประกาศอานิสงส์ของศีลที่ท่านได้รับ พระปัญจลิลสมาทานียเถระจึงกล่าวว่า “เมื่อเรารักษาเบญจศีลแล้ว ทำให้ได้ฐานะ ๓ ประการ คือ เป็นผู้มียายุยืนนาน มีโรคทรัพย์สมบัติมากมายและมีปัญญาเฉลียวฉลาด แตกฉานในความรู้ของครูอาจารย์ จะเกิดอยู่ในภพภูมิใดๆ ย่อมได้ฐานะเหล่านี้และไม่เคยไปสู่ทุกคติเลย”

จะเห็นได้ว่า อานิสงส์ของการรักษาศีล ๕ สามารถเปลี่ยนจากคนยากจนเข็ญใจ กลายเป็นผู้ได้สมบัติ ๓ ประการ คือ รูปสมบัติ ทรัพย์สมบัติและคุณสมบัติ พรั่งพร้อม เหมือนเช่นท่านปัญจลิลสมาทานียเถระที่ท่านได้รักษาศีล ๕ อย่างบริสุทธิ์ บริบูรณ์ตลอดชีวิต ทำให้ท่านไม่ไปสู่ทุกคติเลย บังเกิดอยู่ใน ๒ ภพภูมิเท่านั้น คือ บังเกิดเป็นเทวดาผู้มีรัศมีกายสว่างไสว พรั่งพร้อมไปด้วยทิพยสมบัติมากมาย เมื่อจุติจากสวรรค์ ก็ลง

อานิสงส์แห่งศิลป์

๔๐๒

มาเกิดเป็นมนุษย์สร้างบารมีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป แม้เป็นมนุษย์ท่านก็
ยังบริบูรณ์ไปด้วยลาภ ยศ สรรเสริญ สุข เพราะกำลังแห่งศิลป์
ที่รักษาไว้ดีแล้วนั่นเอง

ตลอดระยะเวลาที่เวียนตายเวียนเกิดในภพภูมิต่างๆ ก็
เป็นผู้มีอายุยืน มีโภคทรัพย์สมบัติมากและมีปัญญาเฉลียวฉลาด
อีกทั้งส่งผลสนับสนุนให้ท่านได้บรรลุธรรมกายอรหัต พร้อม
ด้วยคุณวิเศษต่างๆ ตั้งแต่เยาว์วัย พ้นจากทุกข์ในสังสารวัฏ ถึง
ฝั่งของพระนิพพาน ดินแดนที่มีแต่ความสุขล้วนๆ ไม่มีทุกข์
เจือปนเลย เพราะฉะนั้นเมื่อเรารู้อานิสงส์ของการรักษาศิลป์ ๕
แล้ว ควรตั้งใจรักษาศิลป์ให้บริสุทธิ์บริบูรณ์ ตามอย่างพระปัญจ-
ศีลสมาทานียเถระกัน

วิธีที่จะรักษาศิลป์ให้บริสุทธิ์บริบูรณ์ สามารถทำได้ง่ายๆ
เพียงวางใจไว้ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ตลอดเวลา หมั่นประทับ
ประคองใจให้หยุดนิ่งที่ตรงนี้นานๆ แล้วเราจะพบว่า ศิลป์ที่
รักษาดีแล้วนี้ มีลักษณะเป็นดวงกลมๆ ใสๆ สว่างๆ กลายเป็น
อริยศีลสิกขา ที่มีแต่ความบริสุทธิ์ล้วนๆ แล้วเห็นเข้าไปเรื่อยๆ
เป็นดวงศิลป์ ดวงปัญญา ดวงวิมุตติ และดวงวิมุตติญาณทัสสนะ
ใส สะอาด บริสุทธิ์ มากยิ่งขึ้นไป

หากเราเผลอสติ ปล่อยใจให้เคลื่อนออกจากศูนย์กลางกาย

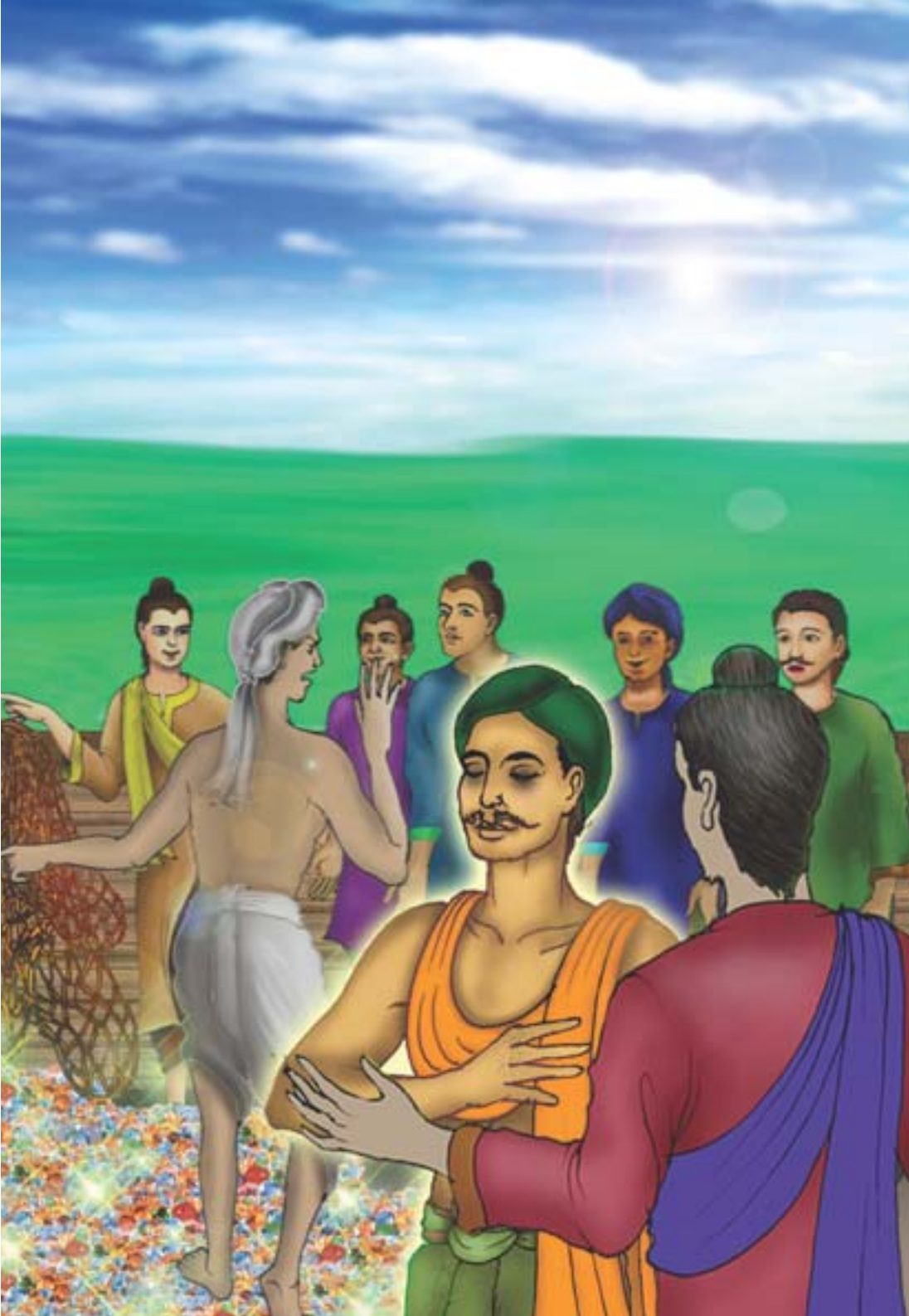
อานิสงส์แห่งศีล

๔๐๓

กิเลสก็จะเข้าครอบงำ บังคับให้เกิดความโลภ ความโกรธ ความ
หลง เป็นเหตุให้ละทิ้งปกติวิสัยของคน กลับประพฤติตรงกันข้าม
ทำให้เสียคุณค่าของความเป็นคน และเมื่อล่วงละเมิดศีล จะมี
วิบากและภพรองรับ ต้องเสวยทุกข์อันยาวนานในอบายภูมิและ
สังสารวัฏ

ฉะนั้น จึงเป็นหน้าที่ของทุกคน จะต้องหมั่นประคับ
ประคองใจให้หยุดนิ่งอยู่ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ตลอดเวลา

ทางมาแห่งมหาสมบัติ

ศิลป์เป็นกำลังไม่มีที่เปรียบ

ศิลป์เป็นอาวุธอันสูงสุด

ศิลป์เป็นเครื่องอาวุธประเสริฐ

ศิลป์เป็นเกราะอย่างอัศจรรย์

ทางมาแห่งมหาสมบัติ

๔๐๖

การไปสู่อายตณนิพพาน เปรียบเสมือนการเดินทางไกล จึงจำเป็นต้องมีเสบียง คือ บุญ เป็นเครื่องสนับสนุนให้เราได้สร้างบารมีอย่างสะดวกสบาย พระลัมมาลัมพุทธเจ้าทุกๆ พระองค์ท่านสร้างบารมี ๓๐ ทศ จนเต็มเปี่ยมบริบูรณ์ ในที่สุดก็ได้ตรัสรู้เป็นพระอรหันตลัมมาลัมพุทธเจ้า ก็เพราะอาศัยบุญอย่างเดียวเท่านั้น ดังนั้นบุญจึงเป็นเรื่องใหญ่ที่เราต้องให้ความสำคัญ และต้องหมั่นสั่งสมไว้เรื่อยๆ ไม่ว่าจะเป็นการทำทาน รักษาศีล เจริญภาวนา เพราะบุญนี้เป็นขุมกำลังที่ยิ่งใหญ่ ที่จะพาเราไปสู่จุดหมายปลายทาง

มีผู้รู้ได้กล่าวสรรเสริญอานุภาพแห่งศีลว่า

“ศีลํ พลํ อปฺปภฺมิํ ศีลํ อาวุธมุตฺตมํ
ศีลํ อาภรณ์ํ เสฏฺฐํ ศีลํ กวจฺมพฺภุตํ

**ศีลเป็นกำลังไม่มีที่เปรียบ ศีลเป็นอาวุธอันสูงสุด
ศีลเป็นเครื่องอาภรณ์ประเสริฐ ศีลเป็นเกราะอย่างอัศจรรย์”**

ศีล เป็นคุณธรรมขั้นพื้นฐาน ที่ทำให้มนุษยชาติอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นคุณธรรมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สูงขึ้น ในทางพระพุทธศาสนาท่านหมายถึง การพัฒนากาย วาจา และใจ ให้สะอาดบริสุทธิ์ยิ่งขึ้นไป จนกระทั่งหมดกิเลสเป็นพระอรหันต์ มนุษย์ทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในฐานะใด ต่างสามารถพัฒนาคุณธรรม

ทางมาแห่งมหาสมบัติ

๔๐๓

เหล่านี้ได้ หากรักษาศิล คือ ปกติของความเป็นคนไม่ได้แล้ว การจะพัฒนาคุณธรรมในด้านอื่นๆ ก็เป็นไปได้ยาก เหมือนการสร้างบ้าน ถ้าไม่มีที่ดินมารองรับก็สร้างไม่ได้

ผู้มีศิลป์เป็นผู้มีพละนุภาพ สามารถขจัดสิ่งไม่ดีทั้งหลาย ออกจากใจได้ คนภัยคนพาลก็มารังแกไม่ได้ เพราะศิลปะเป็นธรรมาวุธ ที่จะขจัดสิ่งไม่ดีให้มลายหายสูญ และยังเป็นอารมณ์ที่สวองาม เพราะผู้ที่ประดับตกแต่งตนเองด้วยคุณ คือ ศิลแล้ว จะทำให้เป็นที่รักทั้งของมนุษย์และเทวดา อีกทั้งยังเป็นเครื่องนำพาไปสู่สุคติโลกสวรรค์ เมื่อถึงขีดถึงคราวตกทุกข์ได้ยาก ศิลก็จะเป็นเกราะแก้วคุ้มกันภัย ช่วยเปลี่ยนวิกฤติให้เป็นโอกาส เปลี่ยนจากร้ายให้กลายเป็นดีได้

*เหมือนในสมัยหนึ่ง พระโพธิสัตว์เจ้าของเรา เสวยพระชาติเป็นต้นหนหัวหน้านำทางในทะเล ชื่อสุปารกะ ท่านเป็นผู้ที่รักษาศิล ๕ ได้อย่างบริสุทธิ์บริบูรณ์ ไม่รังแกสัตว์ ลักเล็ก ขโมยน้อยก็ไม่เอา นอกจากนี้ท่านยังเป็นผู้มีปัญญามาก สามารถกำหนดทิศทางลม วิเคราะห์สภาพดินฟ้าอากาศได้อย่างถูกต้องแม่นยำ เรือทุกลำที่ท่านพาไปไม่เคยอับปาง ต่อมานัยน์ตาทั้งคู่

ทางมาแห่งมหาสมบัติ

๔๐๘

ของท่านบอดสนิท เพราะกระทบกับน้ำเค็มมากเกินไป

แม้ว่าท่านจะกลับมาพักรักษาตัวที่บ้าน แต่พวกพ่อค้าก็ยังอยากได้ท่านมาเป็นหัวหน้าเหมือนเดิม เพราะเชื่อในคุณธรรมของท่าน ที่เป็นผู้อุดมไปด้วยศีล มีปัญญาในการพยากรณ์เหตุการณ์ต่างๆ ไม่เคยพลาด ครั้งหนึ่งเรือได้ล่องข้ามมหาสมุทร เพื่อจะไปทำการค้าขายที่ต่างแดน พอไปถึงกลางมหาสมุทร ได้เกิดมรสุมใหญ่ ลมพายุพัดเข้าใส่เรืออย่างรุนแรง แต่ท่านสุปการะก็บอกให้ทุกคนตั้งสติให้ดี ให้ช่วยกันบังคับเรือจนสามารถผ่านพ้นวิกฤตไปได้

ขณะที่คลื่นยักษ์กำลังถาโถมเข้าใส่นั้น เรือถูกพัดเข้าไปอีกมิติหนึ่ง ล่องไปจนถึงทะเลที่ชื่อขรุมาลี ไปพบฝูงปลาซึ่งมีลักษณะคล้ายคน มีจมูกแหลม กำลังดำผุดดำว่ายอยู่ในทะเล ทุกคนเห็นปลารูปร่างประหลาดอย่างนั้น ต่างพากันตื่นเต้นและในทะเลแห่งนั้น มีเพชรพลอยมากมาย

สุปการะบันทึกดีรู้ว่า ถ้าบอกพวกพ่อค้าว่าในทะเลมีเพชรอยู่ ทุกคนจะพากันขนเพชรไปด้วยความโลภ อาจทำให้เรือจมลงกลางทะเลได้ ท่านจึงไม่ได้บอกใคร เพียงแต่บอกให้ทิ้งตาข่ายลงไปในทะเล แต่แทนที่จะได้ปลา กลับได้ก้อนเพชรเม็ดใหญ่ติดตาข่ายขึ้นมาแทน เป็นเพชรที่แวววาวสวยงามมาก

ทางมา แห่ง มหาสมบัติ

๔๐๕

ท่านจึงให้เอาสิ่งของที่มีค่าน้อยทิ้งลงทะเล แล้วแล่นเรือต่อไป

เรือล่องไปจนถึงทะเลที่มีชื่อว่า อัคิมาลี ซึ่งมีแสงประกายโชติช่วงสว่างไสวเหมือนกองเพลิง เหมือนกับว่าเข้าไปอยู่ในกลางทะเลเพลิง แต่มีความเย็นสบาย ในท้องทะเลนั้น มีทองคำมากมาย ท่านบัณฑิตให้พ่อค้าเอาตาข่ายหว่านลงไปในทะเลอีก เมื่อดึงขึ้นมาก็เป็นทองคำสุกปลั่งเป็นจำนวนมาก

พอเรือล่องผ่านพ้นท้องทะเลแห่งนั้นก็ไปถึงท้องทะเลที่ชื่อ ทริมาลี ในท้องทะเลแห่งนี้มีเงินมากมาย ท่านบัณฑิตให้พวกพ่อค้าขนเอาเงินบรรทุกเรือเหมือนที่เคยให้ทำ และล่องเรือต่อไปเรือแล่นผ่านต่อไปอีกจนถึงท้องทะเลชื่อว่า กุสมาลี เป็นทะเลที่มีสีเขียว มีแก้วมณีมากมาย ท่านบัณฑิตพิจารณาดูแล้ว จึงให้ตกแก้วมณีใส่เรืออีก จากนั้นก็ล่องเรือไปจนถึงท้องทะเลที่ชื่อว่า นพมาลี ซึ่งมีสีแดงฉาน เพราะเต็มไปด้วยแก้วประพาฬ ท่านบัณฑิตก็ยังคงให้พ่อค้าขนแก้วประพาฬใส่เรือนำไปอีก เรือล่องไปเรื่อยๆ แต่คราวนี้เรือได้เข้าไปสู่ทะเลชื่อ พลวามุขี ซึ่งน้ำในท้องทะเลแห่งนี้เดือดพล่านพุ่งขึ้นอยู่ตลอดเวลา พวกพ่อค้าตกใจมาก ต่างเปล่งเสียงโอดครวญรำไห่ สุปารกะรู้ว่า เรือทุกลำที่พลัดหลงเข้ามาสู่ทะเลแห่งนี้ ต้องจมทะเลพังพินาศหมดตัวท่านกับพ่อค้าทั้ง ๗๐๐ คน คงจะต้องตายหมดอย่างแน่นอน

วังมาแห่งมหาสมบัติ

๔๑๐

ท่านได้ปล่อยให้ทุกคนสบายใจ แล้วให้พ่อค้าช่วยกันเตรียมถาดน้ำวางไว้ที่เอกเรือ เมื่อท่านชำระกายด้วยน้ำหอมและนุ่งผ้าใหม่แล้ว ก็ให้ประคองท่านไปยืนที่หัวเรือ

ท่านถือถาดที่เต็มด้วยน้ำ กระทำสังจกิริยาโดยตริภังค์ถึงศีล ที่รักษามาข้ามภพข้ามชาติ นึกถึงบุญบารมีที่สั่งสมมาดีแล้ว พร้อมกับตั้งสัตยาธิษฐานว่า “ตั้งแต่ข้าพเจ้าจำความได้ ข้าพเจ้าไม่เคยเบียดเบียนสัตว์ แม้สักตัวเดียว ข้าพเจ้าไม่เคยลักขโมย ไม่เคยล่วงละเมิดภรรยาของคนอื่น พุดแต่ความจริงมาตลอด และไม่เคยมัวเมาในสุราเมรัยทั้งหลาย ด้วยสังจวาจานี้ ขอเรือจงแล่นผ่านไปด้วยความสวัสดิ์เถิด” จากนั้นก็รดน้ำในถาดที่ถืออยู่ในมือทั้งสองข้างลงที่เอกเรือ

ทันใดนั้น ด้วยอานุภาพแห่งศีลของท่าน เรือที่แล่นไป ผิดทิศทางตลอด ๔ เดือน ก็หันหัวกลับ วิ่งไปถึงฝั่งอย่างอัศจรรย์ เพียงวันเดียวเท่านั้น พอถึงบ้าน ท่านบัณฑิตก็แบ่งเงินทอง แก้วมณีและรัตนชาติต่างๆ ให้ทั่วถึงกัน พร้อมกับให้โอวาทว่า “ทรัพย์เหล่านี้ มีมากพอแก่การดำรงชีวิตของพวกเธอทั้งหลาย ดังนั้นอย่ากลับเข้าไปสู่ท้องทะเลอีกเลย และอย่าประมาทในการดำเนินชีวิต ควรนำทรัพย์เหล่านี้ไปทำบุญกุศล หมั่นชำระศีลให้บริสุทธิ์ จะได้เป็นทางมาแห่งมหาสมบัติและจะมีสุคติโลก

ทางมาแห่งมหาสมบัติ

๔๑๑

สวรรค์เป็นที่ไป”

เราจะเห็นว่า เมื่อมีเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดเกิดขึ้น บุญบารมีและศีลที่เรารักษามาดีแล้วเท่านั้น ที่คอยช่วยให้วิกฤติการณ์ต่างๆ ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี แม้การอธิษฐานจิตปรารภนาสิ่งใดให้สัมฤทธิ์ผล ต้องอาศัยศีลที่บริสุทธิ์ของเรามาเป็นเครื่องรองรับ นักปราชญ์บัณฑิตท่านจึงรักษาศีลยิ่งชีวิต หมั่นชำระกาย วาจา ใจให้สะอาดบริสุทธิ์อยู่เป็นประจำ เพราะรู้ว่าศีลเป็นประดุจสะพานแก้ว ข้ามไปสู่ฝั่งแห่งความเจริญทั้งในโลกนี้และโลกหน้า เมื่อชีวิตตกอยู่ในอันตราย ถึงแม้ไม่มีผู้อารักขา แต่ศีลจะเป็นเครื่องต้านทาน ที่ให้ความอบอุ่นใจแก่เราได้ดีที่สุด

ศิลปะเส้นทางสู่
ความเป็นมนุษย์

ท่านทั้งหลายพึงศึกษาเรื่องศิลป์ในศาสนานี้
บุคคลศึกษาดีแล้ว ย่อมนำสมบัติทุกอย่างมาให้ ในโลกนี้

ศิลปะเส้นทางสู่ความเป็นมนุษย์

๔๑๔

มนุษย์ทั้งหลายที่เกิดมาในโลกนี้ สิ่งที่จะหลีกเลี่ยงไม่ได้ และต้องเข้าไปเกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน ตั้งแต่ตื่นนอนจนกระทั่งเข้านอน คือ การกระทำ ซึ่งมีทั้งที่เป็นกุศล และอกุศล ในทางพระพุทธศาสนาเรียกว่า กรรม คือ การกระทำที่มีวิบากเป็นผล ผู้ที่มีสัมมาทิฐิจึงเป็นผู้ที่โชคดีที่สุดในบรรดามนุษย์ทั้งหลาย เพราะเมื่อมีความเห็นถูก ก็จะสามารถประคับประคองตนเองให้ทำแต่สิ่งที่ดี จึงมีโอกาสรอดพ้นจากภัยในอบายภูมิ คือ ในกำเนิดสัตว์นรก เปต อสุรกาย และสัตว์เดียรัจฉาน ดังนั้น เราจึงควรหมั่นสั่งสมความดีอยู่เป็นนิตย์ เพื่อจะได้มีสวรรค์และนิพพานเป็นที่ไป

มีวาระพระบาลีที่พระลัมมालัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ว่า

“สีลเมวิธ ลิกฺขเท อสฺมึ โลเก สฺลิกฺขิตํ

สีลํ หิ สพฺพสมฺปตฺติ อฺปนาเมติ เสวิตํ

ท่านทั้งหลาย พึงศึกษาเรื่องศีลในศาสนานี้ บุคคลศึกษาดีแล้ว ย่อมนำสมบัติทุกอย่างมาให้ ในโลกนี้”

การเรียนรู้เรื่องศีล เป็นเสมือนขุมทองของชีวิต ถ้าเราได้ศึกษาและรักษาศีลอย่างสม่ำเสมอ ให้เป็นภาวะปกติเหมือนลมหายใจเข้าออก ดวงศีลของเราจะสุกใสสว่าง และมีความบริสุทธิ์บริบูรณ์ตลอดเวลา บารมีก็จะเพิ่มพูนขึ้นไปเรื่อยๆ และ

ศิลปะเส้นทางสู่ความเป็นมนุษย์

๔๑๕

นำความสุขสงบร่มเย็น มาให้แก่ชีวิตของเรา

*คำว่า ศิล มีรากศัพท์มาจากคำว่า สิริระ ซึ่งแปลว่า ยอด หมายความว่า เป็นสิ่งที่อยู่บนจุดที่สูงที่สุด ผู้ใดก็ตามรักษาศิล เป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ ผู้นั้นจะเป็นผู้มีใจสูง ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เพราะมนุษย์แปลว่า ผู้มีใจสูง นอกจากนี้ยังได้ชื่อว่าเป็นยอดคนทีเดียว มีชื่อเสียงขจรขยายไปทั่ว จะได้รับความเคารพนับถือจากลัทธิบูชาทั้งหลาย

อีกความหมายหนึ่ง ศิลมาจากคำว่า สิล แปลว่า ปกติ โดยธรรมชาติของสัตว์จะรักและหวงแหนชีวิตของตนเอง รวมถึงสิ่งต่างๆ ที่เป็นของตน ดังนั้นเมื่อเกิดความรู้สึกเช่นนี้แล้ว จึงเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องว่า หากเราจะอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขได้ ต้องมีการรักษาศิล เพราะศิลปะเป็นปกติของมนุษย์ทั้งหลาย หากใครมีศีลครบถ้วนบริบูรณ์ย่อมได้รับความไว้วางใจ ไม่มีความระแวงเกิดขึ้นในหมู่คณะ ศิลในความหมายที่สองนี้จึงแปลว่าเป็นปกติของมนุษย์ที่จะไม่เบียดเบียนใคร หรือลักขโมยของใคร

นอกจากนี้ ศิลมาจากคำว่า สิตละ ซึ่งแปลว่า เย็น เพราะว่าใครก็ตามที่เป็นผู้มีปกติรักษาศิลอยู่ทั้งวันทั้งคืน ผู้นั้น

ศิลปะเส้นทางสู่ความเป็นมนุษย์

๔๑๖

จะเป็นผู้ที่มีความเย็นกายเย็นใจ เหมือนผู้ที่มีร่างกายสกปรก เมื่อได้อาบน้ำชำระร่างกาย นั่งพักอยู่ภายใต้ร่มไม้ใหญ่ที่มีร่มเงาแผ่ขยาย จะเกิดความรู้สึกเย็นกายเย็นใจ สบายอกสบายใจ พลอยทำให้ผู้ที่ได้เข้ามาอยู่ใกล้ๆ ก็เกิดความรู้สึกเย็นกายเย็นใจไปด้วย

ศิลปะ ยังมาจากคำว่า ลีละ แปลว่า ปลอดภัย เพราะผู้ที่รักษาศิลปะจะเป็นผู้ที่มีจิตใจปลอดภัยเบาสบาย เนื่องจากมีความบริสุทธิ์ภายใน ความบริสุทธิ์นั้นจะกลั่นใจให้เบิกบานผ่องใส นำความปลอดภัย ปลอดภัยกังวลมาให้ตลอดเวลา กระแสแห่งความบริสุทธิ์ที่เกิดจากการรักษาศิลปะ จะเอิบอาบอยู่ในใจไม่เสื่อมคลาย ทำให้รู้สึกเป็นสุขใจ แม้เวลาตรีกะลิกย้อนหลังถึงการกระทำที่สะอาดบริสุทธิ์ของตน ก็จะไม่เกิดความปิติ มีความเบิกบานใจ ไม่มีเวรมีภัยกับใคร ดังนั้นศิลปะจึงเป็นคุณธรรมที่นำไปสู่คุณธรรมภายในที่ยิ่งๆ ขึ้นไป และทำให้เราเป็นยอดคน ที่สมบูรณ์ มีชีวิตที่ปลอดภัยปลอดภัยกังวล และปลอดภัยจากภัยทุกชนิด เพราะศิลปะจะคุ้มครองผู้ที่รักษาไว้เป็นอย่างดี

การรักษาศิลปะเป็นทางมาแห่งบุญ เรียกว่า บุญกิริยาวัตถุ ทุกครั้งที่เราตั้งใจตนจากบาปอกุศลตั้งใจที่จะไม่เบียดเบียนใคร ย่อมเกิดกระแสแห่งความดีงาม กระแสแห่งความบริสุทธิ์ เกิดสายธารแห่งเมตตาธรรมเอ่อล้นขึ้นมาในใจของเรา กระแสบุญ

ศิลปะเส้นทางสู่ความเป็นมนุษย์

๔๑๓

จะบังเกิดขึ้นทันทีที่เราคิดดี พุทธิ ทำดี เป็นกระแสที่สุกใสสว่าง
หลั่งลงมาจากอายตณนิพพาน จรดในกลางของพวกเราโดยไม่
ขาดสาย หากเรามีธรรมจักขุ จะสามารถมองเห็นสิ่งนี้ด้วยตัว
ของเราเองว่ากระแสบุญมีลักษณะอย่างไร มาจากที่ตรงไหน
และไปรวมอยู่ที่ตรงไหนอย่างไร นี่เป็นเรื่องที่น่าศึกษาทีเดียว

ศีล เป็นคุณธรรมที่จะคุ้มครองรักษากาย วาจา ใจ
ของเราให้เรียบร้อยสมบูรณ์ เป็นคุณธรรมเบื้องต้นที่จะส่งให้
เราเข้าถึงสมาธิ ปัญญา ซึ่งเป็นหนทางแห่งการบรรลุมรรคผล
นิพพาน การรักษาศีลมีจุดประสงค์หลายประการด้วยกัน อย่าง
น้อยก็เป็นเกราะคุ้มกันชีวิตของเราในปัจจุบันชาตินี้ ไม่ให้พบกับ
ความทุกข์ ความเดือดร้อน และความเสื่อมเสียอันสืบเนื่องจาก
การเบียดเบียนผู้อื่น เพื่อป้องกันชีวิตของเราในภพชาติต่อไป
ไม่ให้พบกับความทุกข์ทรมานในล้มปรายภพ เพราะคนเราตาย
แล้วยังต้องเกิดอีก

ตราบใดที่ยังไม่หมดสิ้นอาสวกิเลส เราจำเป็นต้องมีบุญ
ที่เกิดจากการรักษาศีล คอยปกป้องคุ้มกันให้มาเกิดเป็นมนุษย์
เพื่อสร้างบารมีต่อไป เกิดแล้วก็ได้รูปสมบัติที่พร้อมต่อการสร้าง
บารมี ชีวิตมีความสุขความร่มเย็น เพราะฉะนั้น ศีล เป็นสิ่งสำคัญ
ต้องรักษาให้มั่น อย่าให้เสื่อมถอย แม้เศรษฐกิจจะตกต่ำยังไม่

ศิลปะเส้นทางสู่ความเป็นมนุษย์

๔๑๘

น่ากลัว แต่ถ้าศิลปธรรมตกต่ำแล้วกลับเป็นสิ่งที่น่าเป็นห่วงมากกว่า เมื่อใดก็ตามที่ศิลปธรรมในใจของผู้คนตกต่ำ ผู้คนขาดhiriโอดตັปปะ เมื่อนั้นความวุ่นวายก็จะเกิดขึ้นในสังคม แม้ได้รับการศึกษาสูง มีความรู้ความสามารถเพียงใดก็ตาม ก็ยากที่จะสร้างประโยชน์ สุขที่แท้จริงให้เกิดขึ้นได้

ประเภทของศิลปมีอยู่ ๓ ประเภทใหญ่ๆ อย่างแรกคือ เบญจศิลป หรือศิลป ๕ ที่พวกเราทั้งหลายรับรู้รับทราบกันดีอยู่แล้ว เป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับชีวิต เพราะการที่เราได้ชื่อว่า เป็น มนุษย์ที่สมบูรณ์ ศิล ๕ ของเราจะต้องบริสุทธิ์บริบูรณ์ด้วย ประพัตถิกันจนเป็นปกติเป็นความเคยชิน ติดอยู่ในชั้นรณดาน

อย่างที่สองคืออุโบสถศิลป หรือศิลป ๘ ในวันพระให้ตั้งใจ อารานาศิล ๘ เป็นการรักษาอุโบสถศิลป เช่นเดียวกับบัณฑิตใน กาลก่อนทั้งหลาย แม้พระเจ้าจักรพรรดิที่ท่านมีศิลป ๕ เป็นปกติ พอถึงวันอุโบสถท่านจะรักษาอุโบสถศิลป ถือสมาทานศิลป ๘ ชำระกาย วาจา ใจให้สะอาดบริสุทธิ์ เราอาจรักษาศิล ๘ ใน โอกาสที่พิเศษตามที่ต้องการก็ได้ เพื่อเป็นการบำเพ็ญเนกขัมม-บารมี หรือเป็นการยกระดับจิตใจให้ละเอียดประณีตยิ่งๆ ขึ้นไป

ศิลปประเภทที่ ๓ เรียกว่า ปาริสุทธิศิลป เป็นศิลปสำหรับ ผู้ที่มุ่งทำความบริสุทธิ์หลุดพ้นจากสังสารวัฏ เป็นการเคี่ยวเข็ญ

ศิลปะทางสู่ความเป็นมนุษย์

๔๑๕

ฝึกฝนอบรมตนเองอย่างยิ่งยวด เช่นพระภิกษุในพระพุทธศาสนา ศิลปินนี้ จะเป็นการเกื้อกูลต่อการประพฤติปฏิบัติธรรมอย่างดีเยี่ยม ปาฏิหาริย์ศิลป์นี้ยังแยกออกไปอีก ๔ ประการ คือ นอกจาก ศิล ๒๒๗ ข้อ ของพระภิกษุแล้ว ก็ยังมีอย่างอื่นอีก ท่านเรียกว่า ปาฏิโมกขสังวรศิลป์ การสำรวมในพระปาฏิโมกข์ทั้ง ๒๒๗ ข้อ ที่พระลัมมาลัมมพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้ ถ้าตั้งใจและสมัครใจที่จะ รักษาก็สามารถทำได้อย่างบริสุทธิ์บริบูรณ์

อย่างที่สองของปาฏิหาริย์ศิลป์ คือ อินทรีย์สังวรศิลป์ หมายถึงการสำรวมอินทรีย์ทั้ง ๖ ซึ่งประกอบด้วย ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ไม่ปล่อยให้จิตใจล่องลอยไปกับกระแสของกิเลส ประคับประคองใจให้อยู่ในทำนองคลองธรรม ไม่ให้ยินดียินร้าย กับการเห็นรูป ฟังเสียง ดมกลิ่น ลิ้มรสและการถูกต้องสัมผัส หรือรับรู้อารมณ์ต่างๆ ด้วยใจ หมายความว่า สำรวมระวังไม่ให้ บาปอกุศลเข้ามาในใจ ศิลปินนี้จะรักษาให้สำเร็จบริบูรณ์ได้ด้วยสติ ถ้าไม่เพเลอสติ ก็สามารถรักษาอินทรีย์สังวรศิลป์ได้อย่างไม่ ยากเย็นอะไร

ศิลปประการที่สาม คือ อาชีวนปาฏิหาริย์ศิลป์ การเลี้ยงชีพชอบ มีอาชีพบริสุทธิ์ ทั้งเทวดาและมนุษย์ทั้งหลายก็สรรเสริญ และ ศิลปประการสุดท้าย คือ ปัจจยสันนิสิตศิลป์ ได้แก่การพิจารณาปัจจัย

ศิลปะเส้นทางสู่ความเป็นมนุษย์

๔๒๐

๔ คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย ก่อนใช้สอยปัจจัย ๔ ก็ต้องพิจารณาด้วยสติปัญญา พิจารณาให้เห็นประโยชน์และคุณค่าอย่างแท้จริง ศิลทั้ง ๔ ประเภทนี้ เป็นคุณธรรมสำหรับผู้ประพடுத்தธรรม ที่มุ่งแสวงหาความหลุดพ้นฝึกฝนตนเองอย่างเข้มงวด เพื่อประคับประคองนาวาชีวิตไปสู่อายุตณนิพพาน

ในชีวิตของพวกเราทั้งหลาย จะต้องมີศิลปะเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของการดำรงชีวิต เพราะศิลปะเปรียบเสมือนท่าที่ยังลึกลงสู่อายุตณนิพพาน เราต้องสมาทานศิลปะให้เป็นปกติและรักษายิ่งกว่าชีวิตให้เหมือนพระบรมโพธิสัตว์ที่ท่านเป็นผู้รักศิลปะยิ่งชีวิต แม้ต้องเสียชีวิตก็ไม่ยอมเสียศิลปะ เราจะมีชีวิตอยู่ในโลกนี้อีกไม่นานเท่าไรแล้วสิ่งใดที่เป็นบุญเป็นบารมีของเราให้ตั้งใจตักตวงให้เต็มทีเมื่อโอกาสแห่งการสร้างบารมียังมีอยู่ ให้รีบหมั่นทำทาน รักษา ศิล เจริญภาวนา อย่าให้โอกาสดีอย่างนี้หลุดลอยไป ดวงบุญในตัวของเราจะได้ขยายใหญ่ กลั่นตัวจนกระทั่งกลายเป็นบารมีติดตามตัวเราไปทุกภพทุกชาติ เพราะฉะนั้นให้ตั้งใจชำระศิลปะของเราให้สะอาดบริสุทธิ์ผ่องใสกันทุกๆ คน

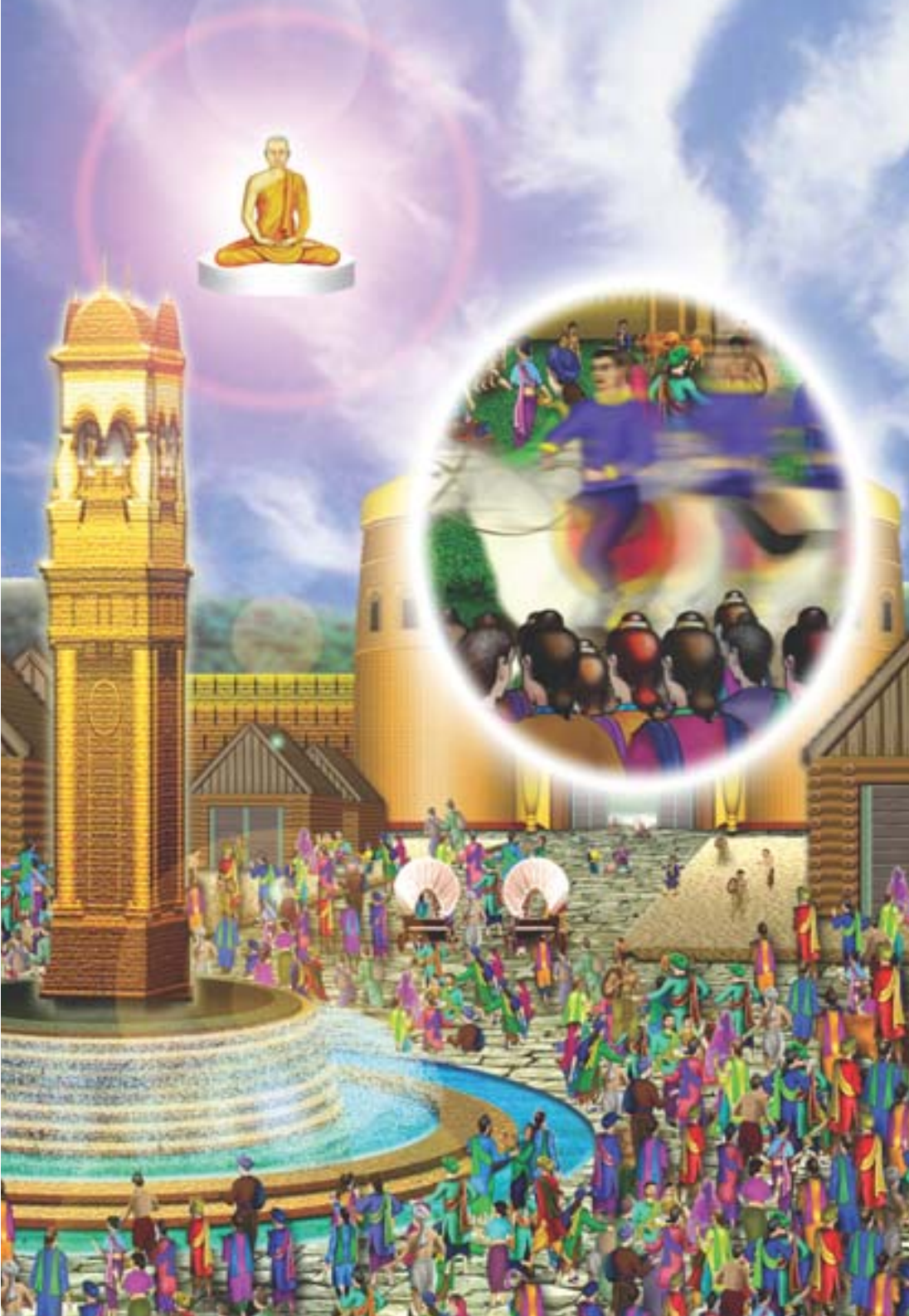

ม ง ค ล ที่ ๑๐
มี ว า จ า สຸ ภ า ชี ต

ผู้ น ำ บຸ ญ ข อ ง โ ล ก

บุคคลควรเปล่งแต่วาจาที่ไพเราะเท่านั้น
ไม่ควรเปล่งวาจาที่ไม่ดีเลย
การเปล่งวาจาไพเราะ
ทำให้ประโยชน์สำเร็จได้
ผู้เปล่งวาจาชั่ว ย่อมได้รับแต่ความเดือดร้อน

ผู้นำบุญของโลก

๔๒๓

ในการเดินทางไกล เราจำเป็นต้องมีเสบียงติดตัวไป เพื่อหล่อเลี้ยงสังขาร ให้ดำรงอยู่ได้ ไม่ว่าจะเป็นการเดินทางในโลกนี้ โลกหน้า หรือแม้กระทั่งการเดินทางไปสู่อายตณนิพพาน จำเป็นต้องมีเสบียง คือ บุญ ไว้หล่อเลี้ยงกายและใจ บุญจะช่วยชำระใจของเราให้ใสสะอาดบริสุทธิ์ และเป็นเครื่องดึงดูดนำความสุขความสำเร็จในชีวิตมาให้ บุญทั้งหลายเกิดจากการบำเพ็ญบุญกิริยาวัตถุ ๑๐ ซึ่งเป็นทางมาแห่งบุญโดยย่อ คือ การทำทาน รักษาศีลและเจริญสมาธิภาวนา

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ชาดก ว่า

“กลุยาณิเมว มุญเจยฺย น ทิ มุญเจยฺย ปาปิกัง
โมกฺโข กลุยาณิยา สาธุ มุตฺวา ตปฺปติ ปาปิกัง

บุคคลควรเปล่งแต่วาจาที่ไพเราะเท่านั้น ไม่ควรเปล่งวาจาที่ไม่ดีเลย การเปล่งวาจาไพเราะ ทำให้ประโยชน์สำเร็จได้ ผู้เปล่งวาจาชั่ว ย่อมได้รับแต่ความเดือดร้อน”

วาจาสุภาสิต ไม่ว่าจะพูดด้วยถ้อยคำสำเนียงภาษาใด วาจานั้นย่อมเป็นวาจาชั้นสูง ควรแก่การสรรเสริญของนักปราชญ์บัณฑิต เทวดาและมนุษย์ทั้งหลายต่างก็ชื่นชมอนุโมทนา สาธุการ เพราะเป็นถ้อยคำที่กลั่นออกมาจากใจที่บริสุทธิ์ ยิ่งถ้าเป็นวาจาของกัลยาณมิตร ผู้ประกอบด้วยจิตเมตตา แนะนำให้

ผู้นำบุญของโลก

๔๒๔

สร้างแต่คุณงามความดี ยิ่งนับว่าเป็นวาจาสูงสุด เพราะนำไปสู่
มรรคผลนิพพานได้ และกัลยาณมิตรผู้กล่าวแต่วาจาสุภาสิตนั้น
ย่อมได้รับอานิสงส์อันเลิศเช่นกัน

*ในสมัยพุทธกาล มีมหาอำมาตย์คนหนึ่ง ชื่อ สันตติ ได้
รับราชโองการจากพระราชแห่งแคว้นโกศล ให้ไปปราบกบฏที่
ชายแดน เขาเป็นแม่ทัพนำทหารไปปราบปรามกบฏ จนสามารถ
รบชนะข้าศึก ทำให้บ้านเมืองเกิดความสงบสุขร่มเย็น พระเจ้า
ปเสนทิโกศลทรงพอพระทัยมาก จึงพระราชทานราชสมบัติให้
ครอบครอง ๗ วัน พร้อมหญิงผู้ฉลาดในการฟ้อนการขับนางหนึ่ง

มหาอำมาตย์เสวยราชสมบัติด้วยความประมาท ดื่ม
สุราเมามายทุกวัน ในวันที่ ๗ หญิงนักฟ้อนที่พระราชาประทาน
ให้คนนั้น เกิดเป็นโรคลมในท้องอย่างหนักและเสียชีวิตลงต่อ
หน้าต่อตา ทำให้มหาอำมาตย์ซึ่งดื่มสุรามึนเมาหลายวัน
หายเมาเป็นปลิดทิ้ง และเกิดความเศร้าโศกเสียใจเป็นอย่างยิ่ง
ด้วยความอาลัยรัก

ทั้งพระราช ทั้งญาติสนิทมิตรสหายของเขา ต่างเข้า
มาช่วยกันปลอบใจ แต่ก็ไม่มีใครสามารถเปลื้องทุกข์ของมหา

ผู้นำบุญของโลก

๔๒๕

อำมาตย์ให้คลายโศกได้ ท่านเกิดความคิดขึ้นมาว่า “นอกจากพระบรมศาสดาแล้ว คนอื่นไม่อาจทำให้เราหายเศร้าโศกได้” จึงตรงไปยังวัดพระเชตุวันเพื่อเข้าเฝ้าพระบรมศาสดา และกราบทูลพระพุทธรองค์ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ หยingedผู้เป็นที่รักของข้าพระองค์ได้ตายจากไปแล้ว ข้าพระองค์มีความทุกข์ใจอย่างยิ่ง ขอพระองค์จงเป็นที่พึ่งแก่ข้าพระองค์ด้วยเถิด”

พระบรมศาสดาจึงตรัสว่า “น้ำตาของท่าน ผู้ร้องไห้คร่ำครวญ ในเวลาที่หยingedคนนี้ตายมีมากกว่าน้ำในท้องมหาสมุทร ทั้งสี่เสียอีก ท่านอย่าได้เพิ่มทะเลแห่งน้ำตาให้มากไปกว่านี้เลย ไม่มีใครในโลกที่จะดับทุกข์ได้ด้วยน้ำตา เพราะความโศกเศร้าเสียใจไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ใคร แม้กระทั่งตัวของท่านเอง”

จากนั้น พระพุทธรองค์ทรงแสดงพระธรรมเทศนาถึงความทุกข์ ที่เกิดจากการพลัดพรากจากสิ่งอันเป็นที่รัก มหาอำมาตย์จึงคลายจากความโศก หมดความอาลัย ความยึดมั่นถือมั่นในตัวบุคคล สามารถยกจิตขึ้นสู่ไตรลักษณ์ พิจารณาว่าสังขารทั้งหลายล้วนไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา แล้วทำใจหยุดนิ่งตามกระแสธรรมของพระผู้มีพระภาคเจ้า เมื่อจบพระธรรมเทศนา มหาอำมาตย์สามารถดับกิเลส ได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์

ผู้นำบุญของโลก

๔๒๖

จากนั้นท่านได้พิจารณาดูแลสุขภาพของตนเอง ก็รู้ว่าจะต้องปรินิพพานในวันนี้แล้ว จึงกราบทูลลาพระบรมศาสดาเพื่อปรินิพพาน แต่ก่อนที่จะปรินิพพาน ท่านปรารภนาให้มหาชนเกิดความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนายิ่งขึ้นไป จึงถวายบังคมพระบรมศาสดาแล้วเหาะขึ้นสู่อากาศสูง ๗ ชั่วโมงตาล เล่าเรื่องกุศลผลบุญที่ได้ทำไว้ในอดีต ให้มหาชนฟังว่า

*ในสมัยของพระวิปัสสิพุทธเจ้า ท่านได้ตั้งใจทำทาน รักษาศีลและเจริญภาวนาได้ขาด นอกจากนี้ยังได้ทำหน้าที่กัลยาณมิตร ชักชวนคนอื่นให้มาทำทาน รักษาศีลและปฏิบัติธรรมอยู่เป็นประจำอีกด้วย ท่านชวนชายชกชวนเพื่อนบ้านให้มาทำความดี โดยมีได้ว่างเว้นเลยแม้แต่วันเดียว แล้วยังป่าวประกาศคุณของพระรัตนตรัยว่า “พระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งที่ระลึกอันสูงสุด สิ่งอื่นที่จะเป็นที่พึ่งที่ระลึกยิ่งไปกว่านี้ ไม่มีอีกแล้ว ขอให้ท่านทั้งหลายจงยึดเอาพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งเถิด”

พระราชาทรงสดับเสียงการชักชวนมหาชน ให้มาทำความดีอย่างท่าน จึงมีรับสั่งให้เข้าเฝ้า เมื่อทรงทราบถึง ความตั้งใจอันดีงามของท่านแล้ว พระองค์ทรงเกิดความเลื่อมใส

*มก. เรื่องสันตติอัมมัตถ์ เล่ม ๔๒ หน้า ๑๑๖

ผู้นำบุญของโลก

๔๒๓

จึงได้อนุโมทนาบุญ และได้พระราชทานพวงดอกไม้พร้อมทั้งม้า
อีก ๑ ตัว เพื่อเป็นยานพาหนะในการบอກบุญ ท่านก็ยังทำ
หน้าที่ประกาศชักชวนคนให้มาทำความดีมากขึ้น

ครั้นพระราชชาติได้สดับเสียงบอກบุญของท่านอีก จึงมี
รับสั่งให้เข้าเฝ้า แล้วได้อนุโมทนาในความดีแต่เดียว มุ่งมั่นสร้าง
บารมีของท่าน และทรงพระราชทานรถเทียมด้วยม้าสินธพ ๔ ตัว
ท่านก็ยังมีความตั้งใจในการทำหน้าที่เพิ่มมากขึ้น ทุ่มเทศวิจิตใจ
ทำหน้าที่กัลยาณมิตรอย่างสุดกำลัง เมื่อพระราชทานทรงทราบ
กิตติศัพท์อันดีงามนี้ จึงพระราชทานทรัพย์สมบัติมากมาย
พร้อมทั้งพระราชทานช้างมงคลอีก ๑ เชือก

ท่านได้ประทับประดาด้วยอาภรณ์อันทรงเกียรติ ทำการ
ป่าวประกาศชักชวนมหาชนให้ทำบุญสร้างบารมีอยู่นานถึง
๘๐,๐๐๐ ปี ด้วยอานิสงส์บุญนั้น ท่านได้เวียนว่ายตายเกิดอยู่ใน
สุคติภูมิเท่านั้น และมีกลิ่นจันทน์หอมพุ่งออกจากกายตลอดเวลา
มีกลิ่นอบลหอมพุ่งออกจากปาก ในภพชาติสุดท้ายนี้ ท่านได้มา
เกิดเป็นมหาอำมาตย์และในที่สุดก็ได้บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์

เพราะฉะนั้น อานิสงส์จากการทำหน้าที่ผู้นำบุญ
ชักชวนผู้อื่นให้ทำความดีนั้น มีอานิสงส์มาก จะทำให้เราอยู่ใน
เส้นทางแห่งความดีตลอดไป เหมือนท่านสันตติมหาอำมาตย์ที่

ผู้นำบุญของโลก

๔๒๘

ชักชวนคนทำความดีมาตลอด ๔๐,๐๐๐ ปี เมื่อถึงขีดถึงคราว
บุญส่งผล ก็สามารถบรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ได้

ดังนั้น ขอให้ทุกท่านตั้งใจทำหน้าที่ผู้นำบุญยอด
กัลยาณมิตรอย่างเต็มที่ แม้ในบางครั้งจะได้ยินคำพูด หรือได้
เห็นการกระทำ ที่เกิดจากความไม่เข้าใจของผู้อื่น ก็อย่าได้
ท้อถอยหรือหวั่นไหวกัน ให้นึกเสมอว่าเราเกิดมาสร้างบารมี
มาปรับปรุงโลกนี้ให้สะอาดบริสุทธิ์ขึ้น

ราชทูตรับใช้ตัวเอง

ค้นหาจอมเจริณแก้ตัวผู้ประพาศิประมาณ
เหมือนเถาย่านทรายเจริณอยู่ในป่าฉะนั้น
บุคคลผู้ตกอยู่ในอำนาจของค้นหา
จอมเร่ร่อนไปในภพน้อยภพใหญ่
เหมือนวานรอยากได้ผลไม้ เร่ร่อนไปในป่าฉะนั้น

ราชทูตรับใช้ตัวเอง

๔๓๑

พระรัตนตรัยเป็นหลักของชีวิต หลักของจิตใจ เราต้อง
ทำใจของเราให้หยุด นิ่ง สงบ ให้เข้าถึงพระรัตนตรัยที่อยู่
ภายในตัวของเราให้ได้ซึ่งใจที่เหมาะสมที่จะเข้าถึงพระรัตนตรัยนั้น
จะต้องเป็นใจที่ปลอดโปร่งว่างเปล่าจากความคิดทั้งหมด เป็น
ประดุจภาชนะที่ว่างเปล่า และต้องทำใจให้เบิกบาน ให้ชุ่มชื้น
ให้สะอาด ให้บริสุทธิ์ ให้ผ่องใส พร้อมทั้งจะให้ภัยกับทุกๆ สิ่งทุกๆ
อย่างได้ แม้กระทั่งตัวของเราเอง ให้ใจเราประดุจแหล่งกำเนิด
แห่งความปรารถนาดี ที่มีแจกจ่ายอย่างไม่มีวันที่จะสิ้นสุด
สภาพใจอย่างนี้ เป็นต้นทางของการเข้าถึงพระรัตนตรัยภายใน

มีพระพุทธวาทะที่กล่าวไว้ใน คาถาธรรมบท ว่า

“มนุสสุส ปมุตตจาริโน

ตณฺหา วฑฺฒติ มาลฺวา วีย

โส ปริปลวติ หุราหุรํ

ผลมิจฺฉํว วณฺสุมิ วานโร

ตัณหาย่อมเจริญแก่สัตว์ผู้ประพฤติประมาท เหมือน
เถาย่านทรายเจริญอยู่ในป่าฉะนั้น บุคคลผู้ตกอยู่ในอำนาจ
ของตัณหา ย่อมเร่ร่อนไปในภพน้อยภพใหญ่ เหมือนวานร
อยากได้ผลไม้ เร่ร่อนไปในป่าฉะนั้น”

ตัณหาความทะยานอยาก เป็นสาเหตุของความทุกข์

ราชทูตรับใช้ตัวเอง

๔๓๒

เมื่ออยากได้ อยากมี อยากเป็น ก็ต้องแสวงหา และในการแสวงหา
กว่าที่จะให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการนั้น ไม่ใช่เรื่องง่าย ต้องฝ่าฟัน
อุปสรรคมากมาย ต้องคอยแก้ไขปัญหาสารพัด บางทีจะได้
อะไรมาลั่กอย่างหนึ่ง เลือดตาแทบกระเด็น บางอย่างต้องเอา
ชีวิตเข้าแลกจึงจะได้มา เหมือนอย่างเรื่องของบุรุษคนหนึ่ง
ที่ทั้งนำทิ้งและน่าประหลาดใจ เรื่องมีอยู่ว่า

*ในสมัยพระเจ้าพรหมทัต เสวยราชสมบัติอยู่ในกรุง
พาราณสี พระองค์มีพระราชโอรสพระองค์หนึ่ง ซึ่งเป็นบรมโอร
สัตว์ผู้มีบุญญาธิการมาก ได้สำเร็จการศึกษาจากกรุงตักสิลา
เมื่อพระเจ้าพรหมทัตสวรรคตแล้ว พระโอรสได้ขึ้นครองราชย์
เป็นกษัตริย์แทนพระองค์ มีพระนามาภิไธยว่า โภชนสุทธีกราช
เพราะเหตุที่พระองค์เป็นผู้พอพระทัย ในการเสวยพระกระยาหาร
อันประณีต สะอาดบริสุทธิ์ยิ่งนัก

พระราชาทรงเป็นสุขุมลชาติ ข้าวของเครื่องใช้ต่างๆ
ในพระราชวังล้วนประณีตวิจิตรและมีค่ามหาศาล เอาแค่พระ
สุพรรณภาชน์สำหรับใส่เครื่องเสวยของพระองค์ มีราคาถึง
แสนตำลึง เมื่อพระองค์จะเสวยพระกระยาหาร จะเสด็จออก

*มก. พุทธชาดก เล่ม ๕๔ หน้า ๘๘

ราชทูตรับใช้ตัวเอง

๔๓๓

ไปเสวยที่มณฑปแก้ว อันประดับด้วยเครื่องอลังการ แม้บาน
ประตูพระราชฐาน ล้วนสำเร็จด้วยรัตนชาตินานาชนิด ในเวลา
ที่เสวย จะมีภษัตรีและนางสนมกำนัลคอยปรนนิบัติรับใช้ และมี
การประโคมดนตรีบรรเลงดุจชาวสวรรค์ และพระกระยาหาร
ของพระองค์ก็มีค่าแสนตำลึงเช่นกัน

การที่พระองค์เสวยพระกระยาหาร อันประกอบด้วย
พระราชอิสริยยศปานนี้ เพราะจะให้มหาชนชาวพระนคร พากัน
อัศจรรย์ใจในบุญญาธิการที่พระองค์ได้สั่งสมมา แล้วจะได้เอา
เป็นแบบอย่าง เพื่อตั้งหน้าบ่าเพื้ญทาน รักษาศีล เจริญภavana
อันเป็นทางมาแห่งสมบัติใหญ่ และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งใน
อนาคตกาลภายภาคเบื้องหน้า พระองค์มิได้มีพระประสงค์จะ
โอ้อวดความร่ำรวยแต่อย่างใด

วันหนึ่ง มีบุรุษผู้หนึ่งเห็นวิธีการที่พระเจ้าโกชนสุทริภ-
ราชเสวย เกิดความอยากรู้ มีความกระวนกระวายใคร่ที่จะ
บริโภคพระกระยาหารของพระองค์ เมื่อไม่สามารถที่จะอดกลั้น
ต่อความอยากรู้นั้นไว้ได้ จึงคิดว่า เราอย่าทนกระสับกระส่ายอยู่เลย
เราควรจะคิดหาอุบายสักอย่างหนึ่ง เพื่อให้ได้บริโภคดังประสงค์
ครั้นคิดอุบายออกแล้ว จึงนุ่งห่มผ้าไหมให้เรียบร้อยดูดี แล้วก็
ยกมือขึ้น ร้องประกาศด้วยเสียงอันดังว่า “ตัวเราเป็นราชทูต”

ราชทูตรับใช้ตัวเอง

๔๓๔

แล้วเดินฝ่าฝูงชนเข้าไปจนถึงที่ประทับของพระเจ้าโกชนสุทธิกษัตริราช โดยไม่มีผู้ใดผู้หนึ่งกล้าห้ามปราม เพราะเหตุว่าในสมัยนั้น เมื่อผู้ใดร้องประกาศว่า “ตัวเราเป็นราชทูต” ย่อมได้รับเกียรติและไม่มีใครกล้าที่จะห้ามปราม

เมื่อไปถึงที่ประทับของพระมหากษัตริย์แล้ว รีบคว้าเอาอาหารจากพระสุพรรณภาชนะมากำหนึ่งใส่ปาก แล้วบริโภคอยู่ต่อหน้าพระราชา ราชบุรุษทั้งหลายที่ถือดาบยืนอารักขาอยู่ซีกดาบออกหมายจะประหารบุรุษนั้น แต่พระราชาได้ห้ามปรามไว้ว่า “ท่านทั้งหลายอย่าทำอันตรายแก่เขาเลย ให้เขาบริโภคตามสบายเถิด” เมื่อตรัสดังนี้แล้ว ทรงลี้ยงพระหัตถ์ ประทับทอดพระเนตรอยู่ ครั้นบุรุษนั้นบริโภคจนอิ่มหน้าสำราญแล้ว จึงพระราชทานน้ำที่เป็นน้ำเสวยของพระองค์ แล้วตรัสถามว่า

“ดูก่อนบุรุษผู้อาภาย ถ้อยคำที่เจ้ากล่าวว่า ตัวเราเป็นราชทูตนั้น ตัวเจ้าเป็นราชทูตของใคร” บุรุษนั้นกราบทูลว่า “ข้าพระองค์เป็นราชทูตของตัณหา ตัณหาตั้งข้าพระองค์ให้เป็นทูต และบังคับข้าพระองค์ว่า เจ้าจงถือเอาสิ่งนั้นสิ่งนี้มาให้แก่เรา”

บุรุษนั้นกราบทูลต่อไปอีกว่า “ธรรมดาสัตว์ทั้งหลาย ล้วนตกอยู่ในอำนาจของตัณหา คือความอยาก ย่อมไปสู่ประเทศอันไกลโพ้น เพื่อให้ได้สิ่งของอันใดอันหนึ่งมาสำหรับตน แม้อาหาร

ราชทูตรับใช้ตัวเอง

๔๓๕

ใส่ท้อง เพราะมีความหิวความอยากเป็นนิตย์ ส่วนข้าพระองค์
เป็นทูตรับใช้ของท้อง ที่มีความหิวอยู่เป็นนิตย์ ข้าแต่พระองค์
ผู้ประเสริฐกว่านรชน ขอพระองค์อย่าทรงพิโรธข้าพระองค์เลย

อีกประการหนึ่ง คนทั้งหลายย่อมตกอยู่ในอำนาจของท้อง
ซึ่งมีความอยากอยู่เสมอ ไม่เลือกว่ากลางวันหรือกลางคืนฉันใด
ข้าพระองค์เป็นทูตรับใช้ท้องของตัวเอง คอยรับใช้ท้องที่มีความ
หิวความอยากอยู่ฉันนั้น ข้าแต่พระองค์ผู้ประเสริฐกว่าพสกนิกร
ขอพระองค์อย่าทรงพิโรธข้าพระองค์เลย”

เมื่อพระเจ้าโกชนสุทธีกราชได้ทรงสดับพจนารถแห่ง
บุรุษนั้น จึงทรงดำริว่า ถ้อยคำของบุรุษนี้ ล้วนแต่ประกอบด้วย
อรรถและธรรม เป็นความจริงแท้ เพราะว่าคนและสัตว์ทั้งหลาย
ในโลกนี้ ล้วนแต่เป็นข้ารับใช้ความอยากของตัว ทุกคนล้วนตก
อยู่ในอำนาจของความอยากความหิวกระหายด้วยกันทั้งสิ้น อัน
ความอยากนี้ ย่อมเป็นใหญ่ใช้สอยคนและสัตว์ทั้งหลายโดย
ไม่เลือกหน้า ถ้อยคำของบุรุษนี้ไพเราะจับใจเรายังนัก

ครั้นทรงดำริอย่างนี้แล้ว จึงตรัสว่า “ดูก่อนบุรุษ ผู้เป็น
ดุจราชทูตของตัวเอง เราจะให้โคลีแดงแก่ท่านหนึ่งพัน กับโคที่
เป็นจำฝูงอีกหนึ่งตัว และจะให้ฐานันดรแก่ท่าน พร้อมทั้งทรัพย์
ยศและบริวาร การที่เราจะไม่ให้สิ่งของแก่ท่าน ซึ่งมีความ

ราชทูตรับใช้ตัวเอง

๔๓๖

หิวกระหายเหมือนอย่างกับเรา ย่อมเป็นการไม่สมควร”

เมื่อพระราชาตรัสดังนี้แล้ว จึงพระราชทานสิ่งของตาม
ที่พระองค์ได้ตรัสไว้ บุรุษนั้นได้ถึงความสุขด้วยปัญญาของตน
เพราะมาพบกับพระบรมโพธิสัตว์ ผู้มีน้ำพระทัยเปี่ยมล้นด้วย
เมตตา ถ้าไปเจอคนอื่นที่จิตใจไม่กว้างขวางพอ บุรุษนี้อาจถึงตาย
แม้กระนั้นบุรุษนี้พร้อมจะยอมตาย ขอเพียงให้ได้รับประทาน
อาหารของพระราชาแค่เพียงคำเดียว เพื่อสนองความอยาก
ของตน

จากเรื่องนี้เราจะเห็นได้ว่า ความอยากทำให้คนเรากล้า
จนไม่กลัวความตาย นี่เพราะอาศัยปัญญาแท้ๆ จึงรอดมาได้
ทำให้เราได้ข้อคิดว่า การรู้จักพูดอย่างถูกต้องต้องดูตามเหตุผล
ย่อมได้รับผลที่น่าพึงพอใจ เรื่องอันตรายเรื่องร้ายต่างๆ ก็
จะกลับกลายเป็นดีและเป็นที่น่าประทับใจได้ แต่พึงสังวรไว้ว่า การที่
จะพูดให้ถูกต้องต้องดูตามเหตุผลนั้น ต้องพูดตามความเป็นจริง
และมีความจริงใจไม่เสแสร้ง เมื่อคิดเห็นอย่างใดรู้สึกอย่างไร
ก็พูดออกไปตามนั้นผู้ฟังจะได้พิจารณาตามและตัดสินใจได้ถูกต้อง
ไม่เช่นนั้นอาจเป็นผลร้ายมากกว่าผลดี

คนส่วนมากมักจะไม่ค่อยกล้าพูดความจริง เพราะ
เขินอายบ้าง ไม่ยอมรับความจริงบ้าง บ้างก็กลัวจะเสียหน้า จึง

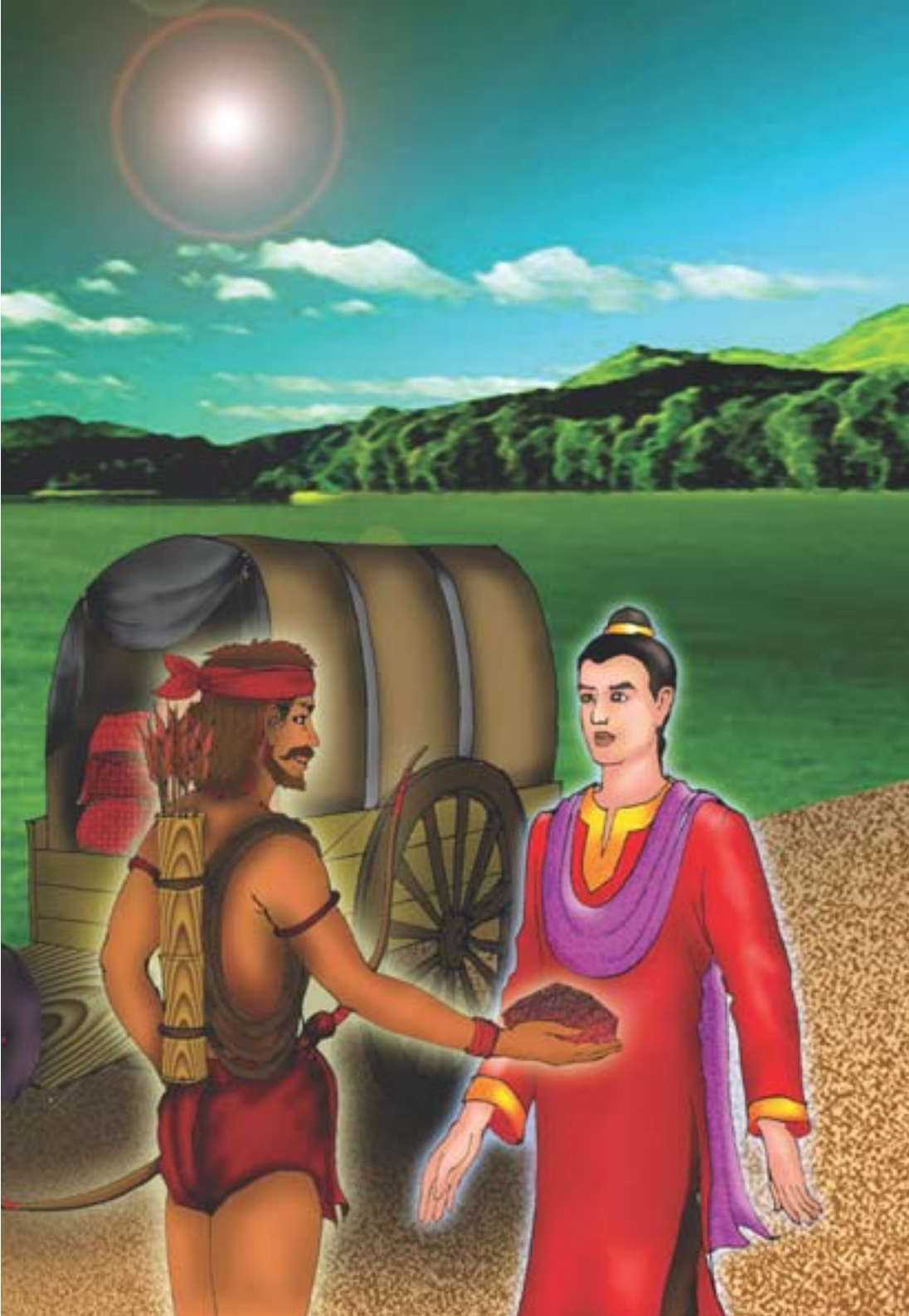

ราชทูตรับใช้ตัวเอง

๔๓๓

มักพูดเลียงไปเป็นอย่างอื่น ด้วยเหตุนี้ถ้อยคำของคนส่วนมาก
จึงยากจะหยั่งรู้ เพราะปากไม่ค่อยตรงกับใจ ฉะนั้นเราต้องม
ีความจริงใจ ทั้งจริงต่อการทำความดี จริงต่อหน้าที่ที่แท้จริง คือ
การประพฤติปฏิบัติธรรมให้เข้าถึงพระรัตนตรัยภายใน แล้วเรา
จะได้สมหวังตั้งใจในชีวิตกันทุกๆ คน

๔๔

พูดดีเป็นศรีแก่ตัว

ผู้มีปัญญาเพียงดั่งแผ่นดิน

ย่อมไม่พูดเหลวไหล

เพราะเหตุแห่งคนอื่นหรือแม้แห่งตนเอง

ผู้นั้นย่อมเป็นผู้อันมหาชนบูชาแล้วในท่ามกลางชุมชน

แม้ภายหลังเขาย่อมไปสู่สุคติ

พุทธี เป็น ศรี แก้ว

๔๔๐

พระลัมมัลลัมพุทเธเจ้า ทรงเป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน เป็น
ผู้บริสุทธิ์หลุดพ้นแล้ว จากกิเลสอาสวะ กิจที่จะทำยิ่งกว่านี้ไม่มี
อีกแล้ว พวกเราควรดำเนินชีวิตตามแบบอย่างของพระพุทธองค์
โดยมุ่งทำความบริสุทธิ์ กาย วาจา ใจ เป็นอันดับแรก เรื่องอื่น
นั้นให้เป็นเรื่องรองลงมา เพราะเรายังมีกิจที่ต้องทำให้รู้แจ้งให้
ได้ว่าเราเกิดมาจากไหน เกิดมาทำไม อะไรคือเป้าหมายของชีวิต
เพราะฉะนั้นเราจึงควรหมั่นฝึกฝนอบรมจิตใจของเราให้หยุดให้นิ่ง
จนกระทั่งเข้าถึงผู้รู้แจ้งภายใน คือ พระธรรมกาย

พระลัมมัลลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย เอกนิบาต
ชาดกว่า

“ปรสฺส วา อตฺตโน วาปี เหตุ
ภาสติ อลิกํ ภูริปญฺโณ
โส ปุชฺชิตฺโต โหติ สภาย มชฺฌเม
ปจฺฉาปิ โส สุกฺคตติคามิ โหติ

ผู้มีปัญญาเพียงดังแผ่นดิน ย่อมไม่พูดเหลวไหล
เพราะเหตุแห่งคนอื่นหรือแม้แห่งตนเอง ผู้นั้นย่อมเป็นผู้อัน
มหาชนบูชาแล้วในท่ามกลางชุมชน แม้ภายหลังเขาย่อมไป
สู่สุคติ”

วาจาที่เป็นคำจริงประกอบด้วยประโยชน์ แม้เปล่งด้วย

พุทธดีเป็นศรีแก่ตัว

๔๔๑

สำเนียงภาษาใด ก็นับว่าเป็นวาจาสุภาสิตที่น่าฟัง น่าประพฤติปฏิบัติตาม เป็นถ้อยคำของคนชั้นสูงของนักปราชญ์บัณฑิต ที่เมื่อพูดจาปราศรัยเรื่องใด ก็ต้องพิจารณาไตร่ตรองด้วยสติ ปัญญาให้รอบคอบ พุดในสิ่งที่เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและส่วนรวม เหมือนพระบรมศาสดาของเรา ทรงเปล่งวาจาที่เป็นไปเพื่อสันติสุขของชาวโลกอย่างแท้จริง

พระพุทธองค์ตรัสไว้ว่า “วาจาที่ไม่ประกอบด้วยประโยชน์แม้ตั้งพัน ยังไม่ประเสริฐเท่าวาจาที่ประกอบด้วยประโยชน์ เพียงบทเดียว” แล้วทรงสอนอีกว่า วาจาใดไม่จริง ไม่มีประโยชน์ ไม่ประกอบด้วยจิตเมตตา ไม่ไพเราะ ไม่ถูกกาล วาจานั้นไม่เป็นที่รักที่ชอบใจของคนอื่น ไม่ใช่วาจาสุภาสิต เราไม่ควรกล่าววาจานั้น

*ในสมัยก่อน มีลูกชายเศรษฐี ๔ คน อาศัยอยู่ด้วยกัน ในเมืองพาราณสี วันหนึ่งลูกชายท่านเศรษฐี ได้ชวนกันไปเที่ยวเล่นนอกเมือง ขณะที่กำลังนั่งพักเหนื่อย พวกเขาเห็นนายพรานคนหนึ่ง ซึ่งกลับมาจากการไปล่าเนื้อในป่า นายพรานได้เนื้อมาเป็นจำนวนมาก ตั้งใจว่าจะบรรทุกเนื้อทั้งหมด ไปขายในเมือง

พูดดี เป็นศรีแก่ตัว

๔๔๒

เพื่อเลี้ยงชีพ

ลูกชายเศรษฐีทั้ง ๔ คน เห็นนายพรานขับเกวียน บรรทุกเนื้อมามากมาย จึงปรึกษากันว่า จะขอเนื้อกับนายพราน โดยให้ไปขอละคน ดูซิว่าใครจะขอได้อะไร เมื่อนายพรานขับ เกวียนมาถึง ลูกชายเศรษฐีคนแรกล่ำลือตนว่า เป็นลูกเศรษฐี นึกดูถูกนายพรานว่าเป็นผู้มีชาติตระกูลต่ำกว่าตน จึงเอ่ยปาก พุดขึ้นด้วยวาจาที่ไม่สุภาพว่า “เจ้าพรานป่า เจ้าจงให้ชิ้นเนื้อแก่ ข้าบ้างสิ”

แต่นายพรานจะเป็นนักล่าเนื้อ มาสัตว์ตัดชีวิตอยู่เป็นประจำ เมื่อได้ยินถ้อยคำที่ไม่สุภาพ ทั้งยังเป็นคำพุดที่ดูถูกดูแคลน เมื่อจะขอเนื้อ ยังใช้คำพุดห้วนๆ ไม่มีลัษณะการระเช่นนี้ จึงตอบ กลับไปว่า “ธรรมดาบุคคลเมื่อจะเอ่ยปากขออะไรๆ กับคนอื่น ควรพุดด้วยถ้อยคำที่เป็นที่รัก กล่าวด้วยความนอบน้อม มีความเกรงอกเกรงใจผู้อื่น แต่วาจาของท่าน หาความไพเราะ เสนาะโสตไม่ได้เลย

ถ้าจะเปรียบกับส่วนหนึ่งส่วนใดของชิ้นเนื้อแล้ว ก็เป็น เช่นกับพังผืด เพราะเป็นวาทะหยาบคาย ไม่เป็นที่ชอบใจ สำหรับเรา ดังนั้นเราจะให้พังผืดแก่ท่าน” เมื่อสอนลูกชาย เศรษฐีคนแรกแล้ว ก็ตัดเอาชิ้นเนื้อส่วนที่เป็นพังผืดให้ ซึ่งทั้ง

พุดดี เป็น ศรี แก่ ตัว

๔๔๓

เหนียวและไม่มีรสชาติเลย

ลักครู่ ลูกชายเศรษฐีคนที่สอง ก็เข้าไปขอเนื้อกับนายพราน โดยพุดขึ้นว่า “พี่ชาย ขอท่านได้โปรดให้เนื้อแก่ฉันบ้างเถอะ” นายพรานได้ฟังคำพูดของลูกเศรษฐีคนที่สอง ซึ่งเต็มไปด้วยความอ่อนน้อมถ่อมตน เรียกตนเองว่า พี่ชาย จึงตอบไปว่า “คำพูดที่ว่า พี่ชายหรือพี่สาว เปรียบเหมือนอวัยวะส่วนหนึ่งของร่างกาย เพราะคำพูดของท่านเป็นเช่นกับอวัยวะ ฉะนั้นเราจะให้ชิ้นเนื้อที่สมควรกับวาจาของท่าน” แล้วก็ตัดเอาอวัยวะภายในของเนื้อที่อร่อยให้

ต่อมา ลูกชายเศรษฐีคนที่สาม ได้ขอเนื้อกับนายพรานว่า “พ่อ ขอท่านได้โปรดให้ชิ้นเนื้อแก่ฉันบ้าง” นายพรานได้ยินลูกเศรษฐีคนที่สาม เรียกตนเองว่า พ่อ ก็ทำให้มีจิตอ่อนโยน จึงได้ตอบไปว่า “ลูกเมื่อเรียกหาพ่อ ย่อมทำให้หัวใจของผู้เป็นพ่อ หวั่นไหว วาจาของท่านนั้นเป็นเช่นกับหัวใจ เพราะฉะนั้น เราจะให้เนื้อส่วนหัวใจแก่ท่าน” แล้วจึงตัดเอาเนื้ออันอร่อยพร้อมกับเนื้อส่วนหัวใจมอบให้ลูกเศรษฐีคนที่สาม

ลูกเศรษฐีคนที่สี่ ได้เข้าไปขอเนื้อบ้าง โดยพุดขึ้นว่า “สหายเอ๋ย ขอท่านจงให้ชิ้นเนื้อแก่ข้าพเจ้าบ้างเถิด” นายพรานได้ยินลูกเศรษฐีเรียกตนเองว่า สหาย ก็รู้สึกถูกใจว่า วันนี้เราจะ

พูดดี เป็นศรีแก่ตัว

๔๔๔

ได้เพื่อนแท้ จึงตอบด้วยน้ำเสียงแห่งมิตรภาพ ที่แสดงถึงความจริงใจต่อกันว่า

“ชนผู้ไม่มีมิตรสหายอาศัยอยู่ในบ้านหลังใด บ้านหลังนั้นก็เปรียบเสมือนป่าที่ไม่มีมนุษย์อาศัย วาจาของท่านเป็นเช่นกับสมบัติทั้งหมดที่เราได้อยู่ เพราะฉะนั้นเมื่อท่านเรียกเราว่าสหาย เราจะให้เนื้อทั้งหมด พร้อมกับยานพาหนะนี้แก่ท่าน” แล้วนายพรานก็ได้ขับเกวียนบรรทุกเนื้อทั้งหมด ไปยังคฤหาสน์ของลูกเศรษฐีคนที่ดี เมื่อไปถึง ก็มอบเนื้อทั้งหมดให้ลูกเศรษฐี

ลูกชายเศรษฐีรู้สึกซึ่งในน้ำใจของนายพราน เห็นว่านายพรานคนนี้เป็นบัณฑิต มีความจริงใจ มิใช่เป็นเพียงพรานป่าที่ไม่ได้รับการศึกษาเหมือนคนทั่วไปเท่านั้น แต่เป็นผู้ที่มีปัญญาและคุณธรรม สมควรคบหาสมาคมไว้เป็นเพื่อนแท้ จึงเชิญนายพรานพร้อมทั้งบุตรและภรรยา ให้มาอยู่ที่คฤหาสน์ด้วยกัน แล้วบอกให้นายพรานเลิกอาชีพเดิม และให้มาใช้สมบัติร่วมกัน ตั้งแต่นั้นมา นายพรานกับลูกชายเศรษฐี ก็เป็นมิตรสหายที่ดีต่อกันจนตลอดชีวิต

ดังนั้น ก่อนจะพูดจาเรื่องอะไร ให้พิจารณาให้รอบคอบ พูดแต่วาจาเป็นที่รัก อย่าให้คำพูดของเราไปกระทบกระเทือนจิตใจของผู้อื่นให้เกิดความขุ่นมัวแต่ให้ใช้ถ้อยคำที่สุภาพ

พูดดีเป็นศรีแก่ตัว

๔๔๕

ยกใจผู้ฟังให้สูงขึ้น เหมือนดอกบัวที่ชูช่อขึ้นเหนือน้ำ ยังจิตของผู้พบเห็นให้เบิกบานตามไปด้วย

การพูดเรื่องสร้างสรรค์ ให้กำลังใจซึ่งกันและกันในการสร้างบารมี จะทำให้เรามีกำลังใจในการสร้างบารมียิ่งๆ ขึ้นไป ถ้าพูดแต่เรื่องบุญ เรื่องที่ละเอียดใจของเราจะละเอียดตามไปด้วย จะส่งผลดีต่อการปฏิบัติธรรม ทำให้ใจของเราละเอียดอ่อน หยุดนิ่งได้อย่างรวดเร็วและได้เข้าถึงธรรมะที่ละเอียดลึกซึ้งโดยง่ายดาย

วาทะที่พูดออกไปแล้วนั้น เปรียบเสมือนลูกศรที่ออกจากแฉ่ง ไม่สามารถเรียกกลับคืนมาได้ เราจึงต้องไตร่ตรองให้ดี ก่อนพูด นักพูดในโลกนี้มีมากมาย แต่น้อยคนนักที่จะพูดเป็น อรรถเป็นธรรม พูดชวนให้หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ พูดชวนให้ไปสู่ที่สุดแห่งธรรม ตลอดพระชนมชีพของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์จะทรงเทศน์โปรดสัตว์โลกให้หลุดพ้นจากทุกข์ ไปถึงพระนิพพาน คำสอนของพระพุทธองค์ทรงกลั่นออกมาจาก กลางพระธรรมกาย มาจากต้นแหล่งแห่งความบริสุทธิ์ ทำให้ผู้ที่ฟังแล้วปฏิบัติตาม มีใจหยุดนิ่ง บริสุทธิ์กาย วาจา ใจ ตามไปด้วย พระดำรัสของพระพุทธองค์จึงเป็นวาจาสูงสุด

ดังนั้น ถ้าอยากให้วาจาบริสุทธิ์ วาจาศักดิ์สิทธิ์ มีฤทธิ์

พูดดีเป็นศรีแก่ตัว

๔๔๖

มีเดช มีอานุภาพ เป็นที่เคารพยำเกรง น่าเชื่อถือ ต้องทำให้
ให้บริสุทธิ์หยุดนิ่ง ให้เข้าถึงพระธรรมกายให้ได้ แล้วพูดออกมา
จากศูนย์กลางกาย พิจารณาถ้อยคำให้ดีก่อนจะพูดจา แล้วให้
ขยันปฏิบัติธรรมไม่ว่าจะมีภารกิจการทำงานมากมายเพียงใดก็ตาม
ให้จัดสรรบริหารเวลาให้ดี เพราะการปฏิบัติธรรมเป็นเรื่อง
สำคัญของนักสร้างบารมี เป็นทั้งหมดของชีวิต เราจะต้องเอาใจใส่
ไม่ทอดธุระ ให้มันฝึกใจให้หยุดนิ่งกันตลอดเวลา

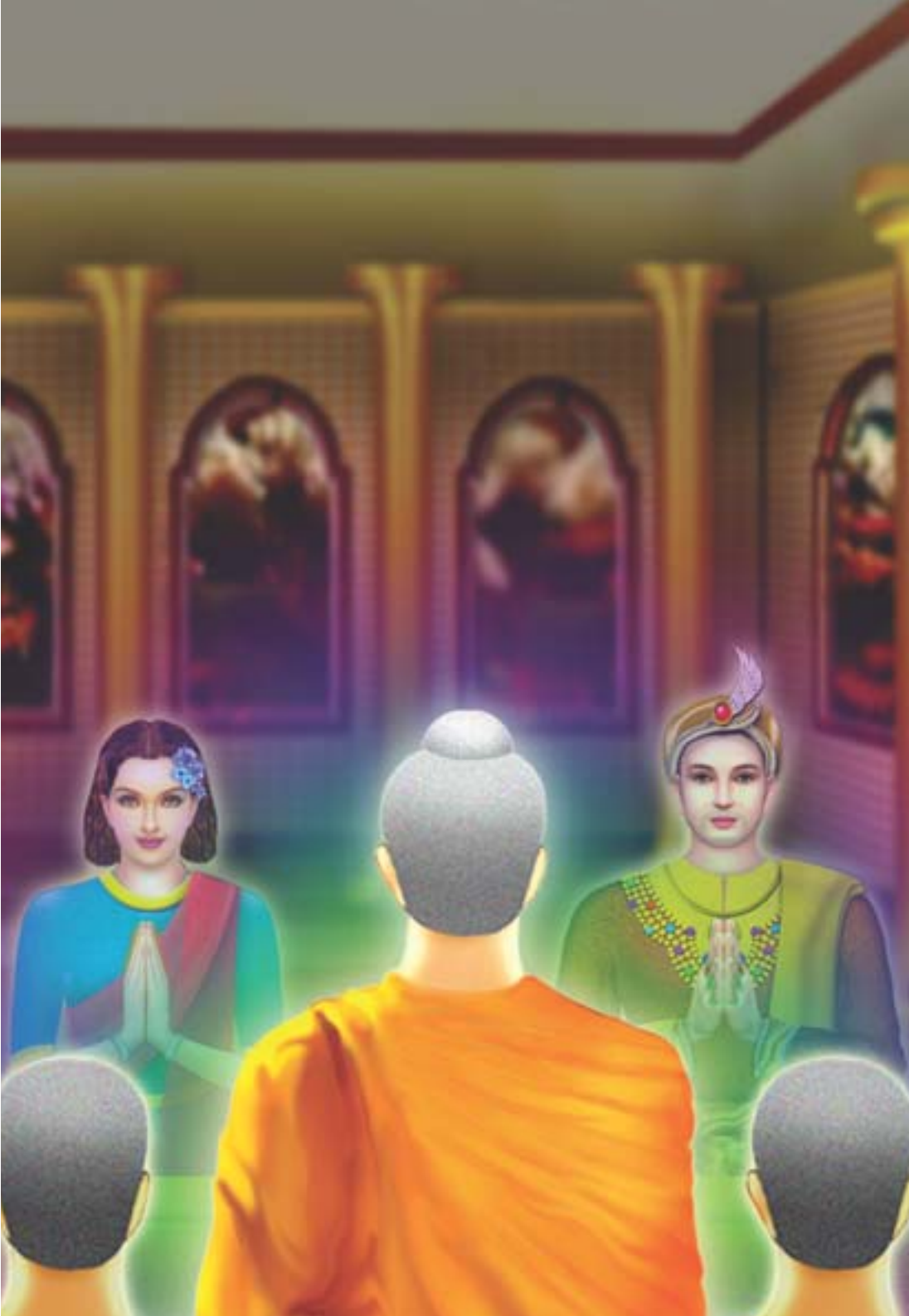
วาจาอันเป็นที่รัก

พึงเปล่งวาจางามเท่านั้น

ไม่พึงเปล่งวาจาชั่วเลย

การเปล่งวาจางามยังประโยชน์ให้สำเร็จ

คนเปล่งวาจาชั่วย่อมเดือดร้อน

วาจาอันเป็นที่รัก

๔๔๕

ธรรมดาของสรรพสัตว์และสรรพสิ่งทั้งหลาย ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเสื่อม แม้แต่ชีวิตของเราก็เสื่อมไปตามลำดับ จากวัยทารกไปสู่วัยเด็ก วัยรุ่น วัยหนุ่มสาว วัยกลางคน วัยแก่ชรา นั่นเป็นความเสื่อมที่เรามองเห็นได้ เราถูกความเสื่อมครอบงำ แล้วนำไปสู่ความตายในที่สุดเหมือนกันหมด เพราะฉะนั้นเราไม่ควรประมาทในการดำเนินชีวิต ควรมองเห็นโทษของความเสื่อมนั้น จะได้คลายจากความยึดมั่น ถือมั่นในโลกทั้งปวง แล้วมุ่งแสวงหาหนทางแห่งความหลุดพ้น

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย เอกนิบาต ชาตก ว่า

“กลยาณิเมว มุญเญย น ทิ มุญเญย ปาปิก
โมกุโข กลยาณียา สาธุ มุตวา ตปปติ ปาปิก

พึงเปล่งวาจางามเท่านั้น ไม่พึงเปล่งวาจาชั่วเลย
การเปล่งวาจางามยังประโยชน์ให้สำเร็จ คนเปล่งวาจาชั่ว
ย่อมเดือดร้อน”

การพูดจาให้ไพเราะน่าฟัง พูดแต่วาจาสุภาสิต ย่อมยังประโยชน์ให้สำเร็จได้ จะทำให้ได้รับความสุขความเจริญ มีคนยกย่องสรรเสริญและเป็นที่รักของคนทั่วไป ดังนั้นควรพูดแต่ถ้อยคำอันเป็นที่รักที่พอใจ ส่วนคำที่หยาบคายเป็นวาจาทุพภาสิต

วาจาอันเป็นที่รัก

๔๕๐

ย่อมทำให้เดือดร้อนและถูกตำหนิติเตียน จึงควรงดเว้นเสีย

*ในสมัยพุทธกาล นางสุชาดาบุตริของธัญชัยเศรษฐี ได้เป็นสะใภ้ของท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี เมื่อเข้าไปอยู่ในเรือนของท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐีแล้ว คิดว่าตนเองมาจากตระกูลเศรษฐีที่มั่งคั่ง จึงมีความถือตัวเอาแต่ใจตนเอง และมีนิสัยหยาบกระด้างมักโกรธ ไม่ทำหน้าที่ของสะใภ้ที่ดี แต่เที่ยวด่าว่าคนรับใช้อยู่เสมอ

วันหนึ่ง พระสัมมาสัมพุทธเจ้าพร้อมด้วยเหล่าภิกษุเสด็จมารับบิณฑบาตในเรือนของท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี เมื่อเสร็จภัตกิจแล้ว ขณะกำลังแสดงธรรม ก็ได้ยินเสียงทะเลาะวิวาทกัน พระบรมศาสดาทรงหยุดธรรมกถาตรัสถามว่าเกิดอะไรขึ้น ท่านเศรษฐีกราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ นางสุชาดาสะใภ้ของข้าพระองค์เป็นคนมักโกรธ มีความถือตัวนางไม่ทำหน้าที่ของสะใภ้ และไม่ให้ทาน ไม่รักษาศีล วันหนึ่งๆ ได้แต่หาเรื่องกับคนรับใช้ ขอพระองค์ทรงโปรดสั่งสอนด้วยเถิด”

พระบรมศาสดาจึงทรงให้เรียกนางมา แล้วตรัสถามว่า “ดูก่อนสุชาดา ภรรยาของบุรุษมีอยู่ ๗ จำพวก เธอเป็นภรรยาพวกไหนใน ๗ จำพวกนั้น” นางสุชาดากราบทูลว่า “ข้าแต่

*มก. สุชาดาชาดก เล่ม ๕๔ หน้า ๑๔๗

วาจาอันเป็นที่รัก

๔๕๑

พระองค์ผู้เจริญ หม่อมฉันไม่ทราบความหมายของพระดำรัสที่
พระองค์ตรัส ขอพระองค์ทรงโปรดขยายความนั้นด้วยเถิด”
พระพุทธองค์จึงตรัสถึงภรรยาทั้ง ๗ จำพวกว่า

“ภรรยาเหล่าใด มีจิตคิดประทุษร้ายต่อสามี มิได้
ประพฤตสิ่งที่เป็นประโยชน์เกื้อกูลแก่สามี ประพฤตินอกใจสามี
ดูหมิ่นล่วงเกินสามี พยายามจะประหารสามี ภรรยานี้เรียกว่า
วธกาภริยา คือ ภรรยาเยี่ยงเพชรฆาต

ภรรยาเหล่าใด เมื่อสามีได้ทรัพย์สินเงินทองมาด้วย
อาชีพอสุจริต แม้จะเล็กน้อยเพียงใด ก็มอบทรัพย์ให้ภรรยาเก็บ
รักษาไว้ แต่ภรยานั้นกลับใช้ทรัพย์อย่างสิ้นเปลือง ภรรยา
อย่างนี้เรียกว่า โจริภริยา ภรรยาเยี่ยงโจร

ภรรยาเหล่าใด ไม่ยอมทำงาน เกียจคร้าน หยาบช้ำ
ดูร้าย ปากคอเราะราน ประพฤติข่มเหงคนรับใช้ ภรรยาอย่างนี้
เรียกว่า อัยยาภริยา ภรรยาที่วางตัวเหมือนนาย

ภรรยาเหล่าใด มีใจโอบอ้อมอารี ประพฤติสิ่งที่เป็น
ประโยชน์เกื้อกูลทุกเมื่อ ตามรักษาสามีดุจมารดาตามรักษามบุตร
รักษาทรัพย์ที่สามีหามาได้ ภรรยาอย่างนี้เรียกว่า มาตาภริยา
ภรรยาเสมอเหมือนมารดา

ภรรยาเหล่าใด มีความเคารพสามี มีความละเอียดใจ

วาจาอันเป็นที่รัก

๔๕๒

ประพุดิตตามความพอใจของสามี คล้ายกับน้องสาวที่มีความ
เคารพต่อพี่ชาย ภรรยาอย่างนี้เรียกว่า ภคินีภริยา ภรรยา
เสมอเหมือนน้องสาว

ภรรยาเหล่าใด เมื่อเห็นสามีแล้วรำเริงยินดี คล้ายกับ
เห็นมิตรสหายที่มาเรือนของตน เป็นผู้รักษาวงศ์ตระกูล มีศีลมี
วัตรปฏิบัติต่อสามี ภรรยาอย่างนี้เรียกว่า สขีภริยา ภรรยาที่
เป็นเหมือนเพื่อน

ภรรยาเหล่าใดมีลักษณะเช่นนี้ คือ เป็นคนไม่มีความโกรธ
ถึงจะถูกขู่ฆ่าหรือถูกลงโทษ ก็ไม่มีจิตคิดประทุษร้าย อดกลั้นต่อ
สามี ไม่โกรธ ยอมประพุดิตตามอำนาจของสามี ภรรยาอย่างนี้
เรียกว่า ทาสีภริยา ภรรยาเสมอเหมือนทาส

ดูก่อนสุชาดา ภรรยาในโลกนี้ที่เรียกว่า วรกาภริยา
โจริภริยา และอัยยาภริยา เป็นคนทุศีลหยาบช้ำ มิได้เอื้อเฟื้อ
เมื่อละจากโลกแล้วย่อมไปสู่นรก ส่วนภรรยาใดในโลกนี้ที่เรียกว่า
มาตาภริยา ภคินีภริยา สขีภริยา และทาสีภริยา เป็นคนดำรง
อยู่ในศีล สำรวมระวังด้วยดี เมื่อละจากโลกแล้วย่อมไปสู่สุคติ”

เมื่อจบพระธรรมเทศนา นางสุชาดาได้ดำรงอยู่ในโสดา-
ปัตติผล พระบรมศาสดาจึงตรัสว่า “สุชาดา บรรดาภรรยา ๓
จำพวกนี้ เธอเป็นภรรยาพวกไหน” นางกราบทูลว่า “หม่อมฉัน

วาจาอันเป็นที่รัก

๔๕๓

ขอเป็นภรรยาเสมอด้วยทาส พระเจ้าข้า” แล้วได้กราบขอขมา
พระบรมศาสดา

ภิกษุทั้งหลายนั่งสนทนากันถึงเรื่องของนางสุชาดา ที่
พระบรมศาสดาทรงทรมานให้หยาบพยศ ด้วยพระพุทโธวาท
เพียงครั้งเดียว จนได้ดำรงอยู่ในโสดาปัตติผล พระบรมศาสดา
จึงทรงนำเรื่องในอดีต มาแสดงให้พระภิกษุฟังว่า

เมื่อครั้งที่พระโพธิสัตว์ บังเกิดเป็นพระโอรสของ
พระเจ้าพรหมทัต พระมารดาของพระองค์เป็นผู้มักโกรธ ดุร้าย
ชอบด่าบริภาษผู้อื่น พระโพธิสัตว์ประสงค์จะถวายโอวาทแก่
พระมารดา ทรงดำริว่า การกราบทูลถ้อยคำที่ไม่มีเรื่องอ้างอิง
ไม่สมควร จะไม่เป็นผล จึงแสวงหาสิ่งเปรียบเทียบ เพื่อจะ
แนะนำพระมารดา

วันหนึ่ง พระองค์เสด็จไปในพระราชอุทยานพร้อมกับ
พระมารดา ได้ยินเสียงนกน้อยตีวิดกำลังส่งเสียงร้องดังรบกวน
ในระหว่างทาง ผู้ติดตามมากมายได้ยินเสียงนั้น จึงพากันปิดหู
กล่าวว่า “เจ้านกมีเสียงหยาบซ้ำ เจ้าอย่าได้ส่งเสียงร้อง” แล้ว
ต่างขว้างปาก้อนดินใส่ในนกน้อยตีวิด เมื่อเสด็จต่อไป ก็พบ
นกดูเหมือนตัวหนึ่ง อยู่บนต้นสาละ ส่งเสียงร้องไพเราะจับใจ
ขณะผู้ติดตามพากันหลงใหลในเสียงนั้น ต่างกล่าวขึ้นว่า

วาทะอันเป็นที่รัก

๔๕๔

“เจ้าคนน้อย มีเสียงไพเราะอ่อนหวาน นุ่มนวล เจ้าจงร้องต่อไป
เราอยากฟังเสียงของเจ้าอีก”

พระโพธิสัตว์เห็นเหตุการณ์ทั้งสองนั้นแล้ว จึงดำริว่า
เราจะนำเหตุการณ์นั้นมาเปรียบเทียบให้พระมารดาฟัง จึง
กราบทูลว่า “มหาชนได้ยินเสียงของนกต้อยติวิด ต่างพากัน
ปิดหูแล้วไล่ไปเสีย แม้นกนี้มีสีล้นสวยงาม แต่มีเสียงหยาบกระด้าง
เปรียบเสมือนคนมีวาจาหยาบคาย ย่อมไม่เป็นที่รักของผู้อื่น

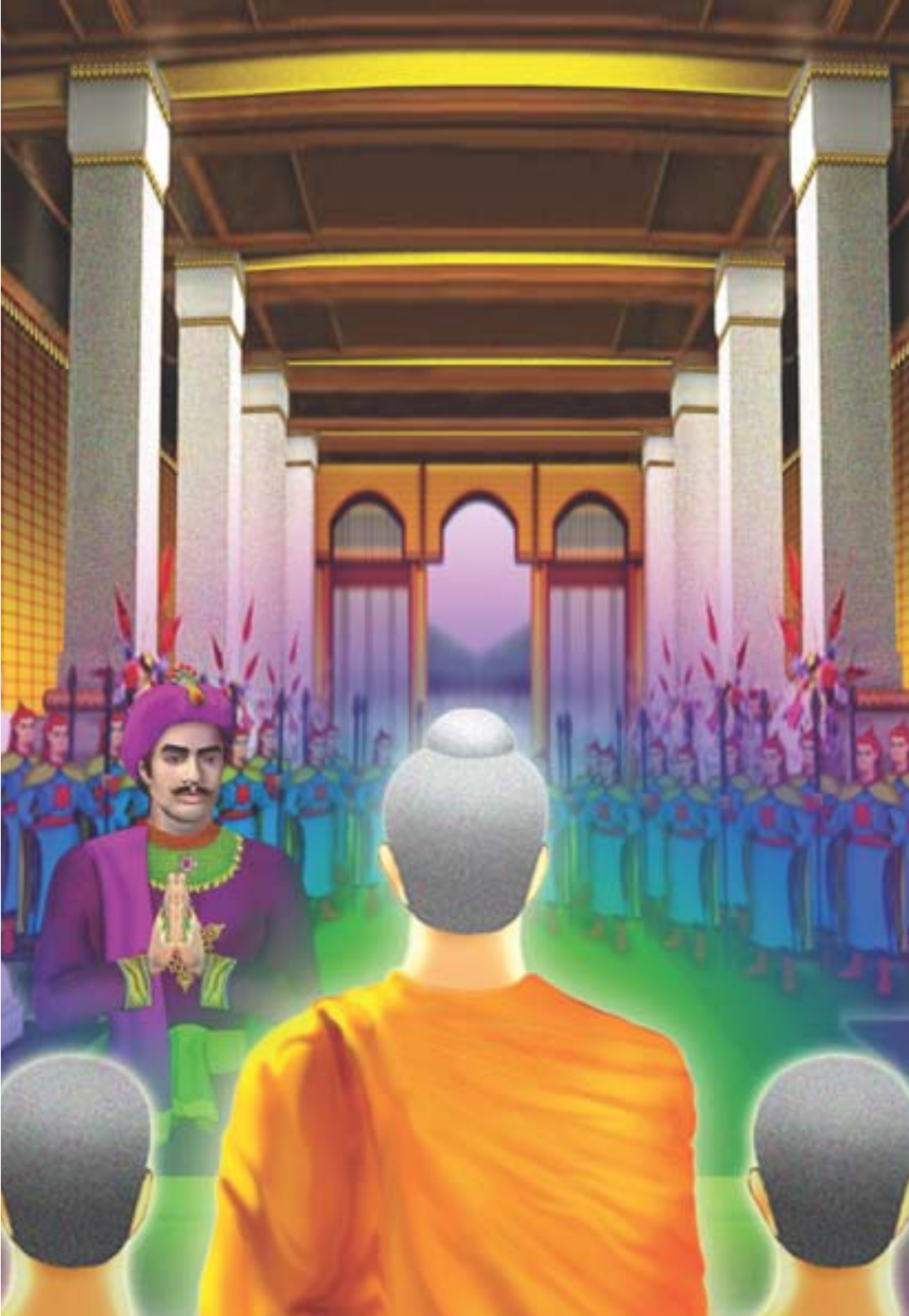
แต่นกดูเหว้าแม้มีสีดำไม่น่าดู ก็เป็นที่รักเพราะมีเสียง
ไพเราะอ่อนหวาน เปรียบเสมือนคนมีวาจาสุภาพ มีวาจา
สละสลวย คิดก่อนพูด ไม่ฟุ้งซ่าน มีถ้อยคำเป็นอรรถเป็นธรรม
ย่อมเป็นที่รักของมหาชน” พระมารดาสดับแล้วก็รู้สึกพระองค์
และได้เป็นผู้มีวาจาไพเราะนุ่มนวล ด้วยพระโอวาทเพียงครั้งเดียว
เท่านั้น

เพราะฉะนั้น ผู้ที่ปรารถนาจะให้เป็นที่รักของผู้อื่น ควรพูด
ด้วยวาจาไพเราะ อ่อนหวาน สละสลวย นุ่มนวลน่าฟัง ก่อนพูด
ก็ควรคิดใคร่ครวญให้ถี่ พุดในสิ่งที่มีประโยชน์ มีสาระ โดยเฉพาะ
คำพูดที่ชักชวนให้ทำความดีให้ประพฤติปฏิบัติธรรม ควรพูดบ่อยๆ
เพราะเป็นถ้อยคำที่นำพาไปสู่สวรรค์นิพพาน ดังนั้นให้ทุก
ถ้อยคำของเราเป็นไปเพื่อบุญกุศลและเพื่อความหลุดพ้น

กั ล ย า ณ ว า ท ะ

บุคคลพึงเปล่งแต่วาจางามเท่านั้น
ไม่พึงเปล่งวาจาชั่วเลย
การเปล่งวาจาดีสำเร็จประโยชน์ได้
แต่การเปล่งวาจาชั่วย่อมเดือดร้อน

กัลยาณวาที

๔๕๓

ทุกครั้งที่เราได้นั่งหลับตาเจริญสมาธิภาวนา นำใจกลับมาหยุดนิ่งที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ อย่างนุ่มนวลเบาสบาย ธารธรรม เห็น จำ คิด รู้ ในตัวของเรา จะถูกกลั่นให้ใสสะอาด บริสุทธิ์ ความบริสุทธิ์เป็นทางมาแห่งความสุขและความสำเร็จ ซึ่งความสุขที่เกิดจากใจหยุดนิ่งนี้ เป็นสิ่งที่มวลมนุษยชาติต่างปรารถนา เพราะเป็นสุขที่แท้จริง สุขที่อิสระเสรีกว้างขวางไร้ขอบเขตไม่มีใครสามารถมาพรากเอาความสุขชนิดนี้จากเราไปได้ แล้วยังเป็นรากฐานในการขจัดกิเลสอาสวะ ชำระมลทินของใจให้หมดสิ้นไป เป็นเหตุให้เข้าถึงพระธรรมกายได้ที่พึงที่ระลึกภายใน

มีวาระธรรมภาสิตที่กล่าวไว้ใน สารัมภชาติก ว่า

**“บุคคลพึงแปลงแต่วาจาจากเท่านั้น ไม่พึงแปลงวาจา
ชั่วเลย การแปลงวาจาดีสำเร็จประโยชน์ได้ แต่การแปลง
วาจาชั่วย่อมเดือดร้อน”**

คำว่า วาจาจาก หรือกัลยาณวาที เป็นถ้อยคำที่ยกใจผู้พูดและผู้ฟังให้สูงขึ้น วาจาที่งามนั้น แม้จะกล่าวด้วยถ้อยคำน้ำเสียง หรือสำนวนภาษาใดก็ตาม วาจานั้นเป็นวาจาสุภาสิต วาจาสุภาสิตเป็นถ้อยคำที่สามารถยังประโยชน์ให้สำเร็จได้ เพราะเป็นถ้อยคำที่ยกใจผู้ฟัง ซึ่งกำลังขุ่นมัวให้ผ่องใสได้ ใจที่กำลังวุ่นวายสับสน ก็จะเป็นใจที่สงบเยือกเย็น ส่วนวาจาชั่วหยาบ

กัลยาณวาที

๔๕๘

หรือวาจาทุพภาษิต เป็นถ้อยคำที่นำความเดือดร้อนมาให้ทั้งตนเองและผู้อื่น เป็นวาจาที่ไม่เป็นมงคลแก่โลกประสาธ ไม่สามารถนำประโยชน์สุขแก่ผู้ฟัง

พระพุทธองค์ทรงให้คำจำกัดความของวาจาสุภาษิตไว้ว่า วาจาที่ประกอบด้วยองค์ ๕ ประการ เป็นวาจาสุภาษิต ไม่เป็นวาจาทุพภาษิต เป็นวาจาไม่มีโทษ วิญญูชนไม่ติเตียน องค์ ๕ ประการ คือ วาจานั้นย่อมเป็นวาจาที่กล่าวถูกกาล เป็นเรื่องจริง เป็นวาจาที่กล่าวอ่อนหวานไพเราะเสนาะโสด เป็นวาจาที่กล่าวประกอบด้วยประโยชน์เพียงส่วนเดียว และเป็นวาจาที่กล่าวด้วยจิตเมตตา ถ้อยคำสุภาษิตเหล่านี้ เป็นสิ่งที่เราควรฝึกไว้ ฝึกให้เป็นอุปนิสัย เพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน ต่อไปจะได้เป็นผู้มีเสียงดุจท้าวมหาพรหม

พระลัมมัลัมพพุทธเจ้าของเรา ทรงเป็นต้นแบบในการกล่าวถ้อยคำที่เป็นสุภาษิตที่แท้จริง เพราะพระองค์ทรงฝึกฝนมาข้ามภพข้ามชาติ ทำให้วาจาของพระพุทธองค์เป็นวาคัคคัถลีทธิ มีฤทธิ์ มีเดช มีอานุภาพ ธรรมดาของพระตถาคตเจ้า ทรงเป็น ยถาวาที ตถากาโร คือ ตรัสอย่างไร ก็ทรงทำอย่างนั้น ทรงทำอย่างไร ก็ตรัสอย่างนั้น วาจาของพระพุทธองค์ไม่เคยเป็นสอง ความเป็นผู้มีวาคัคคัถลีทธิของพระพุทธองค์นั้น

กัลยาณวาทะ

๔๕๕

เลื่องลือไปทั่วชมพูทวีป จึงมีเจ้าลัทธิจำนวนมากอยากทำลายวาทะของพระพุทธองค์ โดยการให้ร้ายว่า ทรงพูดอย่างหนึ่ง ทำอีกอย่างหนึ่ง เป็นผู้ไม่มั่นคงในคำพูด เพื่อที่มหาชนจะได้ไม่เลื่อมใส แล้วหันกลับมาจับถือลัทธิของตน

*นิครนถ์นาฏบุตร เจ้าลัทธิเดียรฉัตรที่ไม่ชอบใจในพระบรมศาสดา เพราะศรัทธามหาชนของตนเองห่างเหินไป จึงแต่งปัญหาข้อหนึ่งเป็นโอวาทิกถาสาธนะ คือปัญหาวนเวียน ไม่มีใครสามารถแก้ได้ ปัญหานี้นิครนถ์ใช้เวลา ๔ เดือน จึงคิดออกและยุให้อภัยราชกุมารเรียนปัญหานี้จนแตกฉาน เพื่อจะได้ส่งไปโต้วาทะกับพระผู้มีพระภาคเจ้า หากพระกุมารชนะก็จะได้รับการยกย่องจากมหาชน

นิครนถ์ได้ยุยงอภัยราชกุมารว่า ขอเชิญพระองค์เสด็จเข้าไปถามพระสมณโคดมว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระตถาคตจะไม่พึงตรัสพระวาจาอันไม่เป็นที่รัก ไม่เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น บ้างหรือหนอ ถ้าพระสมณโคดมทรงพยากรณ์ว่า ตถาคตไม่พึงกล่าววาทะอันไม่เป็นที่รัก ไม่เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น ก็ให้ทูลต่อว่าเมื่อเป็นอย่างนั้น ทำไมพระองค์จึงทรงพยากรณ์เทวทัตว่า

กัลยาณวาทะ

๔๖๐

เทวทัตจักเกิดในนรก ตั้งอยู่ลั่นหนึ่งกับ เป็นผู้อันใครๆ เยียวยา
ไม่ได้เล่า เพราะพระวajanัน พระเทวทัตจึงโกรธ เสียใจ เมื่อ
พระสมณโคดมถูกถามปัญหาสองเงื่อนไขแล้ว จะกลืนไม่เข้า
คายไม่ออก จะต้องยอมแพ้ต่อคำถามของพระองค์อย่างแน่นอน”

ฝ่ายพระกุมารยังไม่ทราบอานุภาพแห่งลัทธิปัญญุตญาณ
จึงตั้งใจเรียนปัญหาจนชำนาญ เพื่อจะได้ไปโต้วาทะกับพระพุท-
ธองค์ วันรุ่งขึ้นได้เข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า ซึ่งเสด็จมา
ฉันภัตตาหารในพระราชวัง ทูลถามปัญหาที่จดจำมาจากนิครนถ์
ต่อพระผู้มีพระภาคเจ้า พระพุทธองค์ตรัสว่า “ดูก่อน ราชกุมาร
ในปัญหาข้อนี้ จะวิสันนาโดยส่วนเดียวมิได้ สมมติว่าเด็กทารก
ไม่รู้จักช่วยเหลือตัวเอง เอากิ่งไม้ หรือหินใส่เข้าไปในปาก แล้ว
เอาออกไม่ได้ พระองค์จะทรงทำอะไรเล่า” อภัยราชกุมารทูลว่า
“จะต้องหาทางเอาไม้หรือหินออกมาให้ได้ แม้ว่าเด็กคนนั้น
จะเจ็บปวดไม่ยอมให้เอาออกก็ตาม”

พระบรมศาสดาตรัสต่อว่า “ดูก่อนราชกุมาร ตถาคต
ก็ฉันนั้นเหมือนกัน ย่อมรู้ว่าจาทิไม่จริง ไม่แท้ ไม่ประกอบด้วย
ประโยชน์ และวajanันไม่เป็นที่รัก ไม่เป็นที่ชอบใจของผู้เ็น
ตถาคตไม่กล่าววajanัน อนึ่ง ตถาคตย่อมรู้ว่าจาทิเป็นจริง ที่แท้
แต่ไม่ประกอบด้วยประโยชน์และวajanันไม่เป็นที่รัก ไม่เป็นที่

กัลยาณวาที

๔๖๑

ชอบใจของผู้อื่น ตถาคตจะไม่กล่าววาทานนั้น และถึงแม้จะเป็นประโยชน์ แต่ไม่เป็นที่รัก ไม่เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น ตถาคตย่อมรู้กาลที่จะพยากรณ์วาทานนั้น หากเป็นวาทาไม่จริง แต่เป็นที่รักของผู้อื่น ตถาคตจะไม่กล่าววาทานนั้น ตถาคตย่อมรู้วาทาที่จริงที่แท้ ประกอบด้วยประโยชน์ และวาทานนั้นเป็นที่รัก เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น ถึงกระนั้น ตถาคตย่อมรู้กาลที่จะพยากรณ์วาทานนั้น เพราะตถาคตมีความเอ็นดูในสรรพสัตว์ทั้งหลาย”

ต่อมาเมื่ออภัยราชกุมารทูลถามปัญหาที่เรียนมา ไม่ว่าอะไรซึ่งเพียงไร พระพุทธองค์ก็ทรงตอบได้ ทำให้พระกุมารสงสัยว่า ทำไมพระพุทธองค์จึงทรงรู้ไปหมดทุกอย่าง จึงได้ทูลถามว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ เหล่าชนผู้ถือตัวว่าเป็นบัณฑิต เข้ามาถามปัญหาที่ยุ่งยาก และลึกซึ้งกับพระองค์กันจำนวนมาก การพยากรณ์ปัญหาของบัณฑิตเหล่านั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงตรัสด้วยพระหฤทัยไว้มาก่อนว่า บัณฑิตทั้งหลายจักเข้ามาเฝ้าเรา แล้วทูลถามอย่างนี้ เราจะต้องพยากรณ์อย่างนี้ หรือว่าคำพยากรณ์นั้น มาปรากฏแจ่มแจ้งแก่พระตถาคตโดยทันทีพระเจ้าข้า”

พระบรมศาสดาตรัสว่า “ดูก่อนราชกุมาร ตถาคตขอถามกลับพระองค์บ้าง พระองค์จะสำคัญความข้อนั้นเป็นไฉน

กัลยาณวาที

๔๖๒

พระองค์เป็นผู้ชำนาญและฉลาดในส่วนต่างๆ ของรถทุกอย่าง เมื่อมีผู้เข้ามาถามให้พระองค์อธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับบางส่วน ของรถที่เขาไม่เข้าใจ พระองค์ได้ตรึกด้วยใจไว้ก่อนว่า จะต้อง ตอบอย่างไร หรือว่าเข้าใจแจ่มแจ้งอยู่แล้ว โดยไม่ต้องเตรียม ตัวตอบคำถาม”

อภัยราชกุมารกราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ เพราะหม่อมฉันเป็นทหารรถผู้ชำนาญในเรื่องรถ ฉลาดในส่วน ประกอบต่างๆ ของรถ ฉะนั้นการพยากรณ์ปัญหานี้แน่ แจ่มแจ้ง แก่หม่อมฉันทันที โดยไม่ต้องเตรียมคำตอบเลย” พระบรมศาสดา ตรัสว่า “ฉันนั้นเหมือนกันราชกุมาร เหล่าบัณฑิตนักปราชญ์ที่ เข้ามาถามตถาคตถึงปัญหาต่างๆ ตถาคตย่อมตอบได้ทันที โดย ไม่ต้องเตรียมตัวไว้ล่วงหน้า เพราะตถาคตแทงตลอดในธรรม ทั้งหลาย การพยากรณ์ปัญหาจึงแจ่มแจ้งกับเราตถาคตโดยทันที” เมื่ออภัยราชกุมารได้ทราบถึงพระพุทธานุญาต อันไม่มีประมาณ เช่นนั้นแล้ว จึงยอมรับนับถือพระพุทธรองค์ เป็นบรมศาสดาที่ ไม่มีศาสดาใดยิ่งกว่า ทรงประกาศตนเป็นอุบาสกตลอดชีวิต

เราจะเห็นว่า พระบรมศาสดาทรงเป็นต้นแบบของผู้ที่ ฝึกตนเองได้อย่างยอดเยี่ยมในทุกด้าน ทั้งทางกายกรรม วชิกรรม และมโนกรรม ทุกถ้อยคำสำนวนและอิริยาบถ ที่ทรงแสดงออก

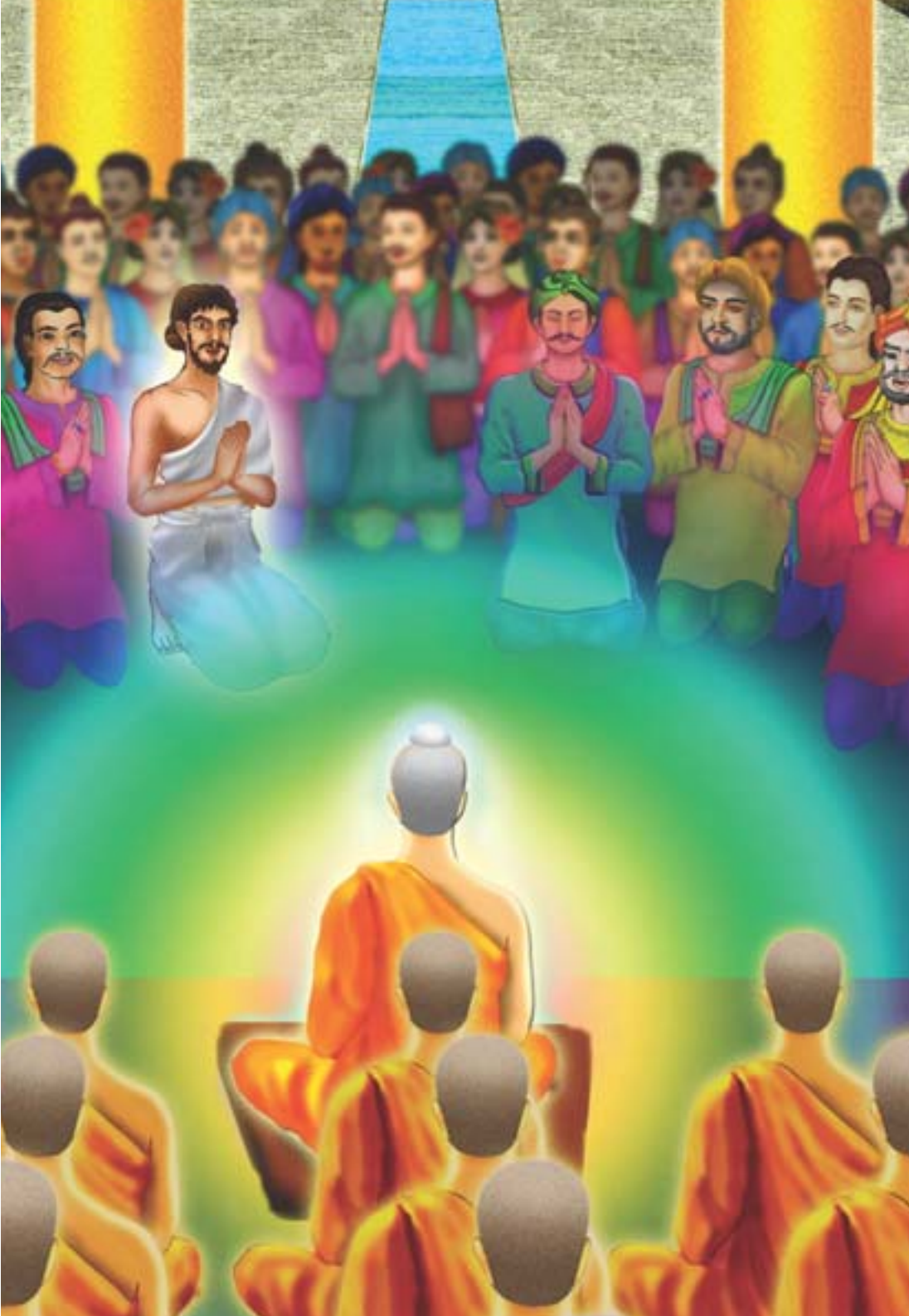

กั ล ย า ณ ว า ท ะ

๔๖๓

มานั้น ไม่มีใครสามารถตำหนิได้ วชิรกรรมที่เป็นสุภาสิตของ
พระพุทธองค์ที่ทรงกล่าววาทาเป็นอรรถเป็นธรรมมาโดยตลอด
ทำให้พระพุทธองค์ทรงมีพระสุรเสียงไพเราะ เป็นที่ศรัทธาทั้ง
มนุษย์และเทวา ทรงมีพระบาทดุจสังข์คว่ำ มีพระโลมาทุกเส้น
ล้วนมีปลายซ้อนขึ้นข้างบน เพราะฉะนั้นให้มันฝึกใช้วาทา
สุภาสิตกัน หัดพูดยกใจผู้ฟังให้สูงขึ้น เพราะถ้อยคำใดที่เป็นไป
เพื่อให้ถึงพระนิพพานถ้อยคำนั้นเป็นวาทาส่งสุดกว่าวาทาทั้งหลาย

๕๒

ว จี ก ร ร ม น ำ สู่ นิ พ พ าน

เราเป็นผู้มีจิตเลื่อมใส กล่าวสวดดีพระสยัมภู ผู้ไม่มีใคร
เสมอเหมือน พระนามว่าปทุมุตตระ เพราะผลของกรรมนั้น
เราจึงไม่ไปอบายภูมิถึงแสนกัป

วชิรกรรม นำสู่ นิพพาน

๔๖๖

ทุกชีวิตที่เกิดมา ล้วนอยู่บนพื้นฐานของความทุกข์ ตั้งแต่อยู่ในครรภ์ ตอนเคลื่อนออกมา ทั้งผู้ให้กำเนิดก็มีความทุกข์ด้วยความเจ็บปวด ต่อมาก็มีการเจ็บไข้ได้ป่วย บางคนมีทุกข์ทั้งทางกายและทางใจ มนุษย์ล้วนหลีกเลี่ยงความทุกข์เหล่านี้ไม่ได้ แต่จะเอาสิ่งอื่นมาช่วยผ่อนคลายบรรเทาให้เบาบางลงเท่านั้น และอ้างตนเองว่า กำลังมีความสุข

อย่างไรก็ตาม ยังมีหนทางที่ช่วยดับทุกข์ได้และให้มีแต่ความสุขล้วนๆ นั่นคือเดินตามหนทางสายกลางภายในนั่นเอง ที่อยู่ ณ ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ของมนุษย์ทุกๆ คน เป็นทางเอกสายเดียวที่นำไปสู่อายตณนิพพาน ที่เป็นทางแห่งความสุข โดยนำใจมาฝึกหยุดนิ่งไว้ที่ศูนย์กลางกายตรงนี้ให้ได้ตลอดเวลา บุคคลนั้นจะมีความสุขทุกขใดๆ มากล้ำกรายได้เลย

มีธรรมภาษิตที่มาจาก อภยเถราปทาน ขุททกนิกาย ว่า

“เราเป็นผู้มีจิตเลื่อมใส กล่าวสดุดีพระสยัมภู ผู้ไม่มีใครเสมอเหมือน พระนามว่า ปทุมุตตระ เพราะผลของกรรมนั้น เราจึงไม่ไปอบายภูมิถึงแสนกัป เราเผากิเลสทั้งหลายแล้ว เราถอนภพขึ้นได้หมดแล้ว ตัดกิเลสเครื่องผูกขาดตั้งข้างทำลายปลอกแล้ว ไม่มีอาสวะอยู่ เราได้บรรลुวิชชา ๓ แล้ว ได้ทำกิจพระพุทธศาสนาเสร็จแล้ว คุณวิเศษเหล่านี้ คือ

วชิรกรรมนำสู่นิพพาน

๔๖๓

ปฏิสัมภิตา ๔ วิโมกข์ ๘ และอภิญญา ๖ เราทำให้แจ้งชัดแล้ว คำสอนของพระพุทธเจ้า เราทำเสร็จแล้ว”

ทุกชีวิตในโลกนี้ ล้วนตกอยู่ในโลกธรรม ๘ ประการทั้งนั้น คือ มีลาภ เลื่อมลาภ มียศ เลื่อมยศ มีสรรเสริญ มีนิมิต มีสุข มีทุกข์ ไม่ว่ายุคใดสมัยใด จะหนีจากกรรมประจำโลกเหล่านี้ไม่ได้เลย แม้แต่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็ยังไม่พ้นจากโลกธรรม ๘ ประการไปได้ ฉะนั้นจะกล่าวไปไปถึงปุถุชน ก็ต้องพบสิ่งเหล่านี้อย่างแน่นอน อยู่ที่ว่าจะพบมากน้อยแค่ไหนเพียงไร

ถ้าเรตกอยู่ในโลกธรรมฝ่ายลบหรือฝ่ายอกุศล แทนที่จะน้อยเนื้อต่ำใจ หรือหมัดกำลังใจในการทำความดี เราควรที่จะสร้างกำลังใจทำแต่ฝ่ายบวกหรือฝ่ายกุศลให้มากยิ่งขึ้นไป ดังเช่นพระเถระรูปหนึ่ง ท่านอาศัยดวงปัญญาอันสว่างไสว สร้างกำลังใจขึ้นมาเพื่อทำความดี ทำใจให้ผ่องใส แล้วกล่าวสรรเสริญพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บุญนั้นได้นำพาท่านไปเกิดเฉพาะในสุคติภูมิโลกสวรรค์

*ในสมัยของพระผู้มีพระภาคเจ้าพระนามว่า ปทุมุตตระ พระเถระรูปนี้บังเกิดในตระกูลพราหมณ์ ในทังสวดินคร เมื่อเจริญวัยก็เล่าเรียนเจนจบในเวททางคศาสตร์ ซึ่งเป็นวิชา

วชิรกรรม นำสู่ นิพพาน

๔๖๘

ประกอบการศึกษามี ๖ ประการ คือ การออกเสียง ไวยากรณ์
ฉันทลักษณ์ ดาราศาสตร์ การกำเนิดของคำและวิธีจัดทำพิธีกรรม
จนท่านเป็นผู้ฉลาดในภาษาต่างๆ

วันหนึ่ง ท่านมีโอกาสฟังพระธรรมเทศนาของพระบรม-
ศาสดา จึงมีใจเลื่อมใส ได้กล่าวสรรเสริญพระผู้มีพระภาคเจ้า
ด้วยถ้อยคำอันเป็นลิลิตกลมากรมาย และท่านได้สั่งสมบุญ
กรรมไว้อย่างมากมายในภพชาตินั้น พอจุติจากอัฐภพนั้นแล้ว
ก็ไปบังเกิดในเทวโลกและท่องเที่ยวไปมาเฉพาะแต่ในสุคติภูมิ
เท่านั้น

ต่อมาในกาลแห่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา ท่านได้
มาบังเกิดเป็นพระราชโอรสของพระเจ้าพิมพิสาร ในกรุงราชคฤห์
พระนามว่า อภัยกุมาร ท่านเป็นผู้ที่ฉลาดเฉียบแหลม เมื่อเจริญ
วัยแล้วก็มีความคุ้นเคย คบหาสมาคมกับพวกนิครนถ์

วันหนึ่ง นิครนถ์นาฏบุตรผู้เป็นหัวหน้าคณะ ได้ให้พระ-
กุมารเป็นตัวแทนไปเฝ้าพระบรมศาสดา เพื่อจะยกวาทะกล่าวแย้ง
พระกุมารได้ทูลถามปัญหาอันสุขุมลุ่มลึกหลายประการ เมื่อได้
ฟังคำพยากรณ์อันละเอียดจากพระบรมศาสดาแล้ว กลับมี
ความเลื่อมใส จึงขอบวชในสำนักพระบรมศาสดา ได้ส่งญาณไป
ตามลำดับความละเอียดของใจ จนได้บรรลुพระอรหัต

วชิกรรมนำสู่นิพพาน

๔๖๕

ครั้นท่านบรรลुพระอรหัตแล้ว ระลึกถึงบุญกรรมของตน
เกิดความโสมนัส ถึงกับประกาศเรื่องราวที่ตนเคยอบรม
ประพฤติมาในกาลก่อน ด้วยความเบิกบานใจว่า

ในกัปที่แสนแต่ภัทรกัปนี้ พระผู้พิชิตมารผู้รู้แจ้งธรรม
ทั้งปวง พระนามว่า ปทุมุตตระได้เสด็จอุบัติขึ้นในโลก พระ-
ตถาคตเจ้ายังบุคคลบางพวกให้ตั้งอยู่ในสรวณคมน์ ยังบุคคลบาง
พวกให้ตั้งอยู่ในศีล มีกุศลกรรมบถ ๑๐ อันอุดม พระธีรเจ้า
พระองค์นั้น ทรงประทานสามัญญผลอันอุดมแก่บุคคลบางคน
ทรงประทานสมาบัติ ๘ และวิชา ๓ แก่บุคคลบางคน พระ-
โลกนาถผู้สูงส่งกว่านรชนพระองค์นั้นทรงเกื้อกูลผู้มีบุญบางพวก
ให้ทรงอภิญา ทรงแสดงปฏิสัมภิทาญาณ ๔ แก่บุคคล
บางพวก พระผู้เป็นสารถิ ฝึกคนผู้ควรฝึก ทรงเห็นสรรพสัตว์
ที่ควรจะนำไปดีให้ได้ตรัสรู้ แม้จะไกล ก็ภพภูมิ ก็โยชน์
พระพุทธรองค์ก็เสด็จไปโปรด

ครั้งนั้น เราเป็นบุตรของพราหมณ์ในพระนครทั้งสวดี
เป็นผู้เรียนจบไตรเพท เข้าใจไวยากรณ์ ฉลาดในนิรุตติ เขียน
แหลมในคัมภีร์นิมิตตฯ เข้าใจตัวบท รู้ชัดในคัมภีร์เกฏฐะ ฉลาด
ในฉันทและกาพย์กลอน เมื่อเที่ยวเดินพักผ่อนไปถึงพระวิหาร
ทั้งสาราม ได้เห็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้ประเสริฐสุด อันมี

วชิกรรมนำสู่นิพพาน

๔๓๐

มหาชนแวล้อมบูชา เราได้ไปเข้าเฝ้าพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ปราศจากฐลิกิเลส ซึ่งกำลังแสดงพระธรรมเทศนา เราได้สดับ พระดำรัสอันงามของพระองค์ อันปราศจากมลทิน เราไม่ได้ยิน พระดำรัสที่ไร้ประโยชน์ของพระมุนี คือคำที่ชักนำไปผิด ทรงมี พระวาจาเป็นหนึ่ง ทรงกล่าวถูกต้อง

เราจึงออกบวช ใช้เวลาไม่นานนักก็เป็นผู้แก่แล้วกล้าใน ธรรมทุกอย่าง ได้รับสมมุติให้เป็นเจ้าแห่งหมู่คณะ เป็นผู้ฉลาด ในพระพุทฺธพจน์อันละเอียด เราได้ร้อยกรองคาถา ๔ คาถา ซึ่งมีพยัญชนะสละสลวย ชมเชยพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้เลิศ ใน โลกทั้งสาม พระพุทฺธองค์ทรงพระเมตตาแสดงธรรมโปรดสัตว์ ทุกวัน ทรงเป็นผู้ปราศจากความกำหนัด มีความเพียรมาก ทรง อยู่ในสงสารแต่ไม่ทรงติดข้อง เพราะอาศัยพระมหากุรุณา จึง ไม่ปรารถนาจะนิพพานโดยพลัน พระมุนีเจ้าผู้ประเสริฐ จึงได้ ชื่อว่าทรงประกอบด้วยพระมหากุรุณาวิคุณอันยิ่ง

เพราะเหตุนั้น หมู่สัตว์ที่ได้รับความอนุเคราะห์จึงไม่ตก อยู่ในอำนาจกิเลส มีสัมปชัญญะ เพราะประกอบด้วยสติ ไม่ ประมาทในอกุศลธรรม อันนอนเนื่องอยู่ในขันธสันดาน เผาธุลี กิเลสด้วยไฟ คือ ญาณอันบริสุทธิ์ บุคคลผู้เลิศเช่นนี้ไม่เคยมีเลย ผู้ใดเป็นที่เคารพบูชาของโลกสาม เป็นผู้เลิศในโลกและเป็น

วชิรกรรมนำสู่นิพพาน

๔๗๑

ปรมาจารย์ของโลก โลกย่อมอนุวัตรตามผู้นั้น

เราประกาศพระธรรมเทศนา สรรเสริญเทิดทูนบูชาพระ-
สัมมาสัมพุทธเจ้า ด้วยพระคาถาทิ้งหลายตราบจนสิ้นชีวิต จุตติ
จากอัฐภาพนั้นแล้วได้ไปสู่สวรรค์ ในภพที่แสนแต่กับนี้ เป็นผู้ถึง
พร้อมด้วยปรีชาญาณเพราะเหตุที่ได้ประกอบดีแล้ว ครั้งนั้นเรา
ได้ส่วยสมบัติใหญ่อันเป็นทิพย์ในเทวโลก และต่อมาก็ได้ส่วย
ราชสมบัติใหญ่ของพระเจ้าจักรพรรดิ และเราได้เวียนเกิดแต่ใน
สองภพ คือ ในเทวโลกและมนุษย์โลก โดยไม่ไปสู่คติอื่นเลย
นี้เป็นผลแห่งการกล่าวสรรเสริญพระมหามุนี เราเกิดแต่ในสอง
ตระกูลในมนุษย์ คือ ตระกูลกษัตริย์และตระกูลพราหมณ์
หาเกิดในตระกูลที่ต่ำทรามไม่ นี่เป็นผลแห่งการกล่าวสรรเสริญ
พระพุทธรูปคุณ

ในภพสุดท้าย เราได้มาเป็นโอรสของพระเจ้าพิมพิสาร
ผู้เป็นอริยบุคคล ในพระนครราชคฤห์อันอุดม มีนามว่า อภัยกุมาร
อดีตกรรมบางอย่าง นำเราไปสู่อำนาจของปาปมิตร สมาคมกับ
เหล่านิครนถ์ แต่บุญกรรมนั้น ได้นำเราให้ได้เฝ้าพระสัมมา-
สัมพุทธเจ้าผู้ประเสริฐสุด เราทูลถามปัญหาอันละเอียดสุขุมกับ
พระพุทธองค์ และได้สดับการพยากรณ์แล้ว จึงบวชไม่นานก็ได้
บรรลुพระอรหัต เราเป็นผู้มีปกติกล่าวสรรเสริญพระชินวรเจ้า

วชิกรรมนำสู่นิพพาน

๔๗๒

ทุกเมื่อ เพราะกรรมนั้น เราจึงเป็นผู้มีร่างกายและกลิ่นปากหอม
เพียบพร้อมด้วยความสุขมีปัญญากล้า มีปัญญาร่าเริง มีปัญญาไว
มีปัญญามากและมีปฏิภาณอันวิจิตร

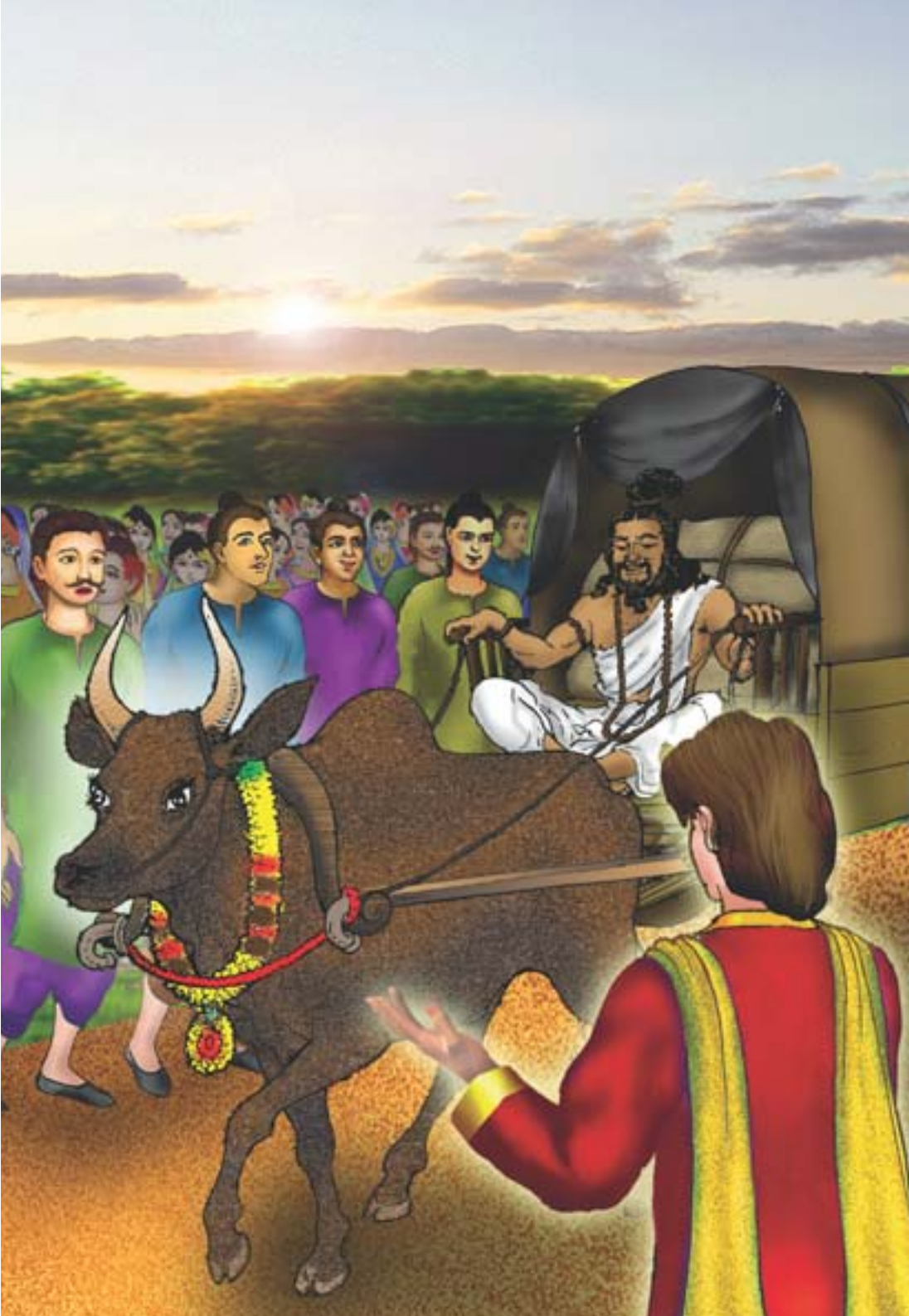
เห็นไหมว่า การกล่าววาจาสรรเสริญบุคคลที่ควรบูชา
ด้วยจิตที่เลื่อมใสอย่างแรงกล้า สามารถเปิดสวรรค์และนำไปสู่
นิพพานได้ เมื่อเรารู้แล้วว่าความดีทุกอย่างมีผล เราควร
ออกแบบชีวิตของเรา ด้วยการสร้างความดี เราอยากให้ชีวิต
ดำเนินไปในทิศทางใด ก็ควรทำเช่นนั้น อย่างที่เรากำลังสร้าง
บารมีกันอยู่ทุกวันนี้ ถือว่าเป็นการออกแบบชีวิตให้กับตัวเอง
และเราย่อมจะมีชีวิตสมบูรณ์ในภพชาติต่อไป

โค นัน ทิ วิ สาล

เรากล่าวบุคคลผู้เปล่งวาจาไม่หยาบคาย
อันเป็นเหตุให้ผู้อื่นรู้แจ่มแจ้งกันได้
เป็นคำจริง ไม่ทำให้ใครๆ ขัดใจกันนั้น ว่าเป็นพราหมณ์

โคนันทวิสาส

๔๓๕

สรรพสัตว์ทั้งหลายล้วนมีพื้นฐานของชีวิตเหมือนกัน เพราะต่างเป็นเพื่อนร่วมทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตายด้วยกันทั้งสิ้น ตั้งแต่วันแรกเกิดจนกระทั่งถึงวันที่หลับตาลาโลก ทุกชีวิตล้วนมีความทุกข์เป็นพื้นฐาน เหมือนกับโลกที่มีความมืดเป็นพื้นฐาน แต่ที่เราเห็นแสงสว่าง ก็เพราะมีแสงอาทิตย์ แสงจันทร์ หรือ แสงไฟ จึงทำให้โลกเราสว่างได้ เพราะฉะนั้นเมื่อเราเข้าใจ ความเป็นจริงของชีวิตว่าชีวิตเป็นทุกข์แล้ว เราจะได้เกิดความ เบื่อหน่ายในทุกข์ทั้งหลาย และรีบขนขวายหาทางหลุดพ้นจาก ทุกข์ การปฏิบัติธรรมเป็นวิธีที่ดีที่สุด สำหรับชีวิตของผู้ที่ปรารถนาความหลุดพ้น เพื่อไปให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์

พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“อกุกกสํ วิณฺญาปณิ คิริํ สจฺจํ อุทฺติรเย

ยาย นากิสเซ กิณฺณลิตํ ตมทํ พุรุมิ พุราหมณฺ

เรากล่าวบุคคลผู้เปล่งวาจาไม่หยาบคาย อันเป็นเหตุ ให้ผู้อื่นรู้แจ่มแจ้งกันได้ เป็นคำจริง ไม่ทำให้ใครๆ ชัดใจกันนั้น ว่าเป็นพราหมณ์”

วาจาสุภาสิต หมายถึง คำพูดที่ดี ซึ่งคำพูดนั้นต้องเป็น คำจริง สุภาพ ถูกกาลเทศะ พูดแล้วก่อให้เกิดประโยชน์และ ต้องพูดด้วยจิตเมตตา มีความปรารถนาดี อยากให้คนฟังมี

โคนันทิวีสาล

๔๗๖

ความสุข มีความเจริญยิ่งๆ ขึ้นไป

คำพูดที่ไพเราะเสนาะโสต ใครๆ ก็อยากฟัง ถ้าพูดดีเป็นศรีแก่ตัว และเป็นทางมาแห่งความเลื่อมใสของผู้ฟัง ผู้รู้กล่าวว่า วาจาเป็นเช่นเดียวกับใจ เราจะรู้ว่าใครเป็นอย่างไร ก็ดูได้จากคำพูด คำพูดของมนุษย์สามารถยกใจผู้ฟังให้สูงขึ้นได้ พวกเรานักสร้างบารมี ผู้นำบุญยอดกัลยาณมิตรของชาวโลก ควรกล่าวแต่ถ้อยคำที่ไพเราะ เป็นกำลังใจซึ่งกันและกัน พูดยกใจให้ทุกคนอยากทำความดี คำพูดที่ดีที่สุดจะออกมาจากแหล่งที่บริสุทธิ์ที่เกิดจากการทำใจหยุดนิ่งในกลางกาย มีใช้แต่มนุษย์เท่านั้นที่ปรารถนาจะฟังถ้อยคำอันไพเราะ แม้แต่สัตว์เดียรัจฉาน ก็ยังปรารถนาจะฟังถ้อยคำที่ไพเราะเช่นกัน

*ดังจะเห็นได้จากอดีตกาล ครั้งที่พระโพธิสัตว์บังเกิดเป็นโค เมื่อเติบโตเป็นลูกโคหนุ่ม พราหมณ์คนหนึ่งได้นำไปเลี้ยงดู และตั้งชื่อให้ว่า นันทิวีสาล พราหมณ์มีความรักใคร่โคนันทิวีสาลมาก เลี้ยงดูด้วยความทะนุถนอมดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีราวกับเป็นลูกของตน

โคนันทิวีสาลเติบโตใหญ่ขึ้น มีรูปร่างลำลั่น แข็งแรง ก็คิดจะตอบแทนคุณของพราหมณ์ที่เลี้ยงดูตนเองมาด้วยความเมตตา

โคนันทิวีสาล

๔๗๗

วันหนึ่งจึงกล่าวกับพราหมณ์ว่า “พราหมณ์ ท่านจงเข้าไปหาโควินทกเศรษฐี แล้วเดิมพันกับเศรษฐีด้วยทรัพย์ ๑,๐๐๐ กหาปณะ โดยบอกเขาว่า โคของท่านสามารถลากเกวียนที่บรรทุกของจนเต็ม แล้วผูกติดๆ กัน ๑๐๐ เล่ม ให้เคลื่อนที่ไปได้”

พราหมณ์ฟังดังนั้นก็ดีใจ รีบไปที่บ้านของเศรษฐี แล้วถามว่า “ในเมืองนี้ โคของใครมีเรี่ยวแรงมากที่สุด” เศรษฐีตอบพราหมณ์ว่า “ทั่วทั้งนคร ไม่มีโคตัวใด ที่มีเรี่ยวแรงมากเท่าโคของเรา” พราหมณ์กล่าวว่า “แต่โคของเราตัวหนึ่ง สามารถลากเกวียน ๑๐๐ เล่ม ที่ผูกติดๆ กันให้เคลื่อนที่ไปได้” เศรษฐีไม่เชื่อเลยมีการเดิมพันกันด้วยทรัพย์ ๑,๐๐๐ กหาปณะ

เมื่อถึงวันกำหนดนัดประลองกำลังพราหมณ์ได้เอาเกวียน ๑๐๐ เล่ม ซึ่งเต็มไปด้วยทราย กรวดและหิน เป็นต้น ผูกให้ติดกัน แล้วอาบน้ำให้โคนันทิวีสาล เติมด้วยของหอม เอาพวงดอกไม้คล้องคอ แล้วพามาเทียมเกวียน

ด้วยความตื่นเต้น จนไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ทันทีที่ได้ยินเสียงสัญญาณ พราหมณ์เงื้อปากขึ้นพร้อมกับตะโกนว่า “เจ้าโคโงง จงลากไป เจ้าโคโงง รีบลากไปเร็วๆ” โคนันทิวีสาลได้ยินคำพูดที่แย้งกระด้างซึ่งไม่เคยได้ยินมาก่อนเลยก็สะเทือนใจ คิดว่า “พราหมณ์เรียกเราผู้ไม่โงงว่าเป็นโคโงง”

โคนันทิวีสาล

๔๗๘

จึงยืนนิ่งอยู่กับที่ตรงนั้นเอง ไม่ยอมออกแรงลากเกวียน ทำให้พราหมณ์แพ้นั้นแก่เศรษฐี ต้องเสียทรัพย์ ๑,๐๐๐ กหาปณะ พราหมณ์ทั้งอับอายทั้งเสียดาทรัพย์ ได้แต่กลับไปนอนชมอยู่ที่บ้านด้วยความเสียใจ

ฝ่ายโคนันทิวีสาล เห็นพราหมณ์มีความโศกเศร้า ก็สงสารจึงเข้าไปถามว่า “พราหมณ์ ท่านนอนหลับหรือ” พราหมณ์ตอบว่า “เราแพ้นั้นต้องเสียทรัพย์ถึง ๑,๐๐๐ กหาปณะ จะนอนหลับได้อย่างไร” โคนันทิวีสาลถามว่า “ท่านพราหมณ์ ตั้งแต่ฉันอยู่ในเรือนของท่านมา ฉันเคยคดโกง เกะกะเกร หรือทำอะไรให้ท่านเดือดเนื้อร้อนใจบ้างหรือ” พราหมณ์ตอบว่า “ไม่เคยเลย” โคนันทิวีสาลบอกว่า “ถ้าอย่างนั้น ทำไมท่านถึงเรียกฉันว่า เจ้าโคโง่งล่ะ ฟังแล้วบั่นทอนกำลังใจเหลือเกิน ท่านแพ้นั้นเพราะคำพูดของท่านเองไม่ใช่เพราะฉันไม่มีกำลังที่จะลากเกวียนหรอก”

พราหมณ์ได้ฟังดังนั้น ก็สำนึกได้ และรู้สึกเสียใจเป็นอย่างยิ่ง โคนันทิวีสาลจึงบอกให้พราหมณ์ไปเติมพันกับเศรษฐีอีกครั้งหนึ่ง ด้วยเงินเติมพันเป็น ๒ เท่า แต่ขอร้องพราหมณ์ว่าอย่าเรียกตนเองว่าเป็นโคโง่ง พราหมณ์ได้ฟังคำของโคนันทิวีสาลแล้ว รู้สึกดีใจเหมือนได้ชีวิตใหม่ รีบไปเติมพันกับเศรษฐีอีกครั้งหนึ่งด้วยทรัพย์ ๒,๐๐๐ กหาปณะ โดยผูกเกวียน ๑๐๐ เล่ม

โคนันทิวีสาล

๔๗๕

ที่เต็มไปด้วยทราย กรวดและหินให้ติดกัน ดังเช่นคราวก่อน

เมื่อสัญญาณดั่งขึ้น พราหมณ์ลูบหลังโคนันทิวีสาล พลาญพุดด้วยน้ำเสียงอ่อนโยนว่า “โคผู้เจริญ พ่อจงลากไปเถอะ โคผู้เจริญ พ่อจงลากไป” โคนันทิวีสาลได้ลากเกวียนทั้ง ๑๐๐ เล่ม ที่ผูกติดกัน ให้เคลื่อนที่ไปได้ เศรษฐีเห็นดั่งนั้น จึงมอบทรัพย์ ๒,๐๐๐ กหาปณะ ให้แก่พราหมณ์ แม้พวกชาวบ้านต่างชื่นชม พากันให้ทรัพย์แก่โคนันทิวีสาลเป็นอันมาก ทรัพย์ทั้งหมดนั้น ก็ได้ตกเป็นของพราหมณ์

จะเห็นได้ว่า การกล่าววาจาทุพภาษิต เช่น คำหยาบ คำด่านั้น ไม่ดีเลย เหมือนที่พราหมณ์พุดกับโคนันทิวีสาล ในการเดิมพันครั้งแรก ทำให้ต้องเสียทรัพย์แก่เศรษฐีและอับอาย ขายหน้า แต่ครั้นพราหมณ์กล่าวถ้อยคำที่ไพเราะเสนาะหู และ เสริมสร้างกำลังใจให้แก่กัน ก็สามารถกู้ชื่อเสียงกลับคืนมาได้ และยังได้ทรัพย์สินอีกมากมาย เพราะคำพุดที่ไพเราะนั้นมีฤทธิ์ มีอานุภาพ จะทำให้ผู้ฟังสบายใจและเกิดกำลังใจ ที่จะทำงานให้ บรรลุเป้าหมาย

เพราะฉะนั้น เราจึงควรกล่าวแต่ถ้อยคำที่ไพเราะ เป็น คำพุดที่กลั่นออกมาจากใจที่ใสสะอาด และเป็นคำจริง เป็น คำพุดที่ก่อให้เกิดประโยชน์ เกิดผลดี ทั้งแก่ผู้พุดและผู้ฟัง

โคณันศิริสาธ

๔๘๐

พูดด้วยจิตที่ประกอบด้วยเมตตา และมีความปรารถนาดีต่อผู้ฟัง
ที่สำคัญจะต้องพูดให้ถูกกาลเทศะ คือรู้ว่าเวลาไหนควรพูด
เวลาไหนไม่ควรพูด

สุดยอดแห่งคำพูดนั้น คือ คำพูดที่พูดแล้วทำให้ ลด ละ
เลิก ในสิ่งที่เป็นความชั่ว หันมาทำความดีอย่างเต็มกำลัง และที่
สำคัญที่สุด ต้องเป็นคำพูดที่น้อมนำใจ ให้หยุดนิ่งที่ศูนย์กลาง-
กายฐานที่ ๗ ซึ่งเป็นต้นแหล่งแห่งความบริสุทธิ์ คำพูดอย่างนี้
ย่อมนำแต่ความสุขความเจริญมาให้ ทั้งแก่ผู้พูดและผู้ฟัง ทั้งใน
โลกนี้และโลกหน้า เป็นเหตุเป็นปัจจัยให้เข้าถึงพระธรรมกายได้
โดยง่าย

คนที่จะมีวาจาสุภาสิตได้นั้น ต้องมีความคิดที่บริสุทธิ์
เป็นความคิดในทางสร้างสรรค์ จะมองใครก็มองด้วยจิตที่
ประกอบไปด้วยเมตตา อยากจะให้ทุกคนมีความสุข ไม่
เบียดเบียนกัน เมื่อความคิดบริสุทธิ์ คำพูดย่อมบริสุทธิ์ไม่เร่าร้อน
เป็นวาจาสุภาสิต แต่ความคิดจะบริสุทธิ์ได้ ใจต้องหยุดนิ่งอยู่ ณ
ต้นกำเนิดแห่งความบริสุทธิ์ ซึ่งอยู่ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗
ด้วยการหมั่นเจริญสมาธิภาวนา ฝึกทำใจหยุดใจนิ่งที่ศูนย์กลาง-
กายอย่างสม่ำเสมอทุกๆ วัน

ค ว า ม ส ต ย์
ง จั ด อ น ต ร า ย

คำสัจย์แล เป็นวาจาไม่ตาย นั้นเป็นธรรมเก่า
สัตบุรุษทั้งหลายเป็นผู้ตั้งมั่นในความสัจย์
ที่เป็นอรรถเป็นธรรม

ความสัตย์ ขจัดอันตราย

๔๘๓

พระพุทธศาสนา เป็นศาสนาแห่งการปฏิบัติ พุทธศาสนิกชนที่ดี จึงควรศึกษาและปฏิบัติตามคำสอนของพระบรมศาสดาอย่างจริงจัง เพื่อให้เข้าถึงแก่นแท้ของชีวิต บรรลุเป้าหมายสูงสุด คือ บรรลุมรรคผลนิพพาน เมื่อเราตั้งใจปฏิบัติธรรมอย่างถูกวิธี ก็ akan เห็นผลของการปฏิบัติในปัจจุบัน ไม่ต้องไปรอคอยในภพชาติหน้า หากเราพบอุปสรรคในขณะที่กำลังทำความเพียร หรือสร้างความดี อย่าท้อแท้หรือสิ้นหวัง เพราะอุปสรรคเป็นเพียงเครื่องทดสอบกำลังใจของเราเท่านั้น กำลังใจจะมีไม่สิ้นสุดเมื่อนำใจมาหยุดไว้ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ เพราะที่ตรงนี้เป็นต้นแหล่งของพลังแห่งความดี ที่ทำให้ใจของเรามีพลัง ไม่ท้อแท้ท้อถอย ดังนั้นเราต้องน้อมนำใจมาไว้ที่ศูนย์กลางกายตลอดเวลา

มีพระอรหันตเถระรูปหนึ่ง กล่าวธรรมภาษิตไว้ว่า

“สจฺจํ เว อมตา วาจา เอส ธมฺโม สนนฺตโน
สจฺเจ อตฺเต จ ธมฺเม จ อาหุ สนฺโต ปติฏฺฐิตา

คำสัตย์แล เป็นวาจาไม่ตาย นั้นเป็นธรรมเก่า ลัดบุรุษทั้งหลายเป็นผู้ตั้งมั่นในความสัตย์ ที่เป็นอรรธเป็นธรรม”

ความจริงเป็นสิ่งไม่ตาย อมตวาจา คือ วาจาที่ไม่ตาย เป็นจริงตลอดกาล บุคคลใดยึดความจริงเป็นหลักในการดำเนินชีวิต

ความสัตย์ ขจัดอันตราย

๔๘๔

ต้องไม่พูดเท็จ ไม่พูดส่อเสียด ไม่พูดคำหยาบ และไม่พูดเพ้อเจ้อ บุคคลนั้นจะพบแต่ความสำเร็จ เป็นที่เชื่อถือ ผังของความเป็นคนจริง คนซื่อสัตย์ มีสัจจวาจาเป็นเยี่ยม จะติดตัวบุคคลนั้นไปตลอดทุกภพทุกชาติ เมื่อรับคำว่าจะทำอะไร ก็ไม่เคยให้คนอื่นผิดหวัง ทำการคบค้าสมาคม ก็ไม่เคยคดโกง ไม่โกหกหลอกลวง พลังแห่งความสัตย์จะก่อให้เกิดเป็นบุคคลที่ศักดิ์สิทธิ์ คือ เป็นผู้มีความวาจาสิทธิ์ มีฤทธิ์มีเดช มีอานุภาพ พูดอะไรก็จะเป็นไปตามนั้น แปลงวาจาอะไรก็จะสำเร็จหมดทุกประการ

เมื่อถึงคราวแนะนำสั่งสอนให้คนอื่นทำความดี ก็มีวาจาเป็นสุภาสิต พูดโน้มน้าวให้คนอื่นอยากปฏิบัติตาม เป็นที่นำเลื่อมใสของผู้ได้ยินได้ฟัง มีถ้อยคำอันเป็นสิริมงคล เหมือนเป็นแหล่งแห่งถ้อยคำ *ดังเรื่องของสามเณรอรหันต์ในสมัยพุทธกาล ผู้มีวาจาสัตย์ทำให้เอาชนะใจมหาโจร และรอดพ้นจากความตายมาได้ ทั้งยังทำให้บิดามารดารอดพ้นจากความตายด้วย

ท่านชื่อ อริมุตตกสามเณร ซึ่งเป็นลูกศิษย์ของพระสังกัจจเอระ ท่านตั้งใจออกบวชตั้งแต่อายุยังน้อย ครั้นอายุใกล้ครบ ๒๐ ปี พระเถระได้ให้สามเณรกลับบ้านเพื่อไปสอบถามวัน

ความสัตย์ ขจัดอันตราย

๔๘๕

เดือน ปีเกิด จากโยมพ่อโยมแม่ให้แนนอนก่อน แล้วจึงกลับมาอุปสมบท ในระหว่างทางมีโจร ๕๐๐ กำลังชุมดักจับคนที่เดินทางไปในป่านั้น เพื่อนำไปฆ่าบูชาญเทพเจ้าที่ได้บวงสรวงไว้ เมื่อสามเณรเดินเข้าไปในป่า พวกโจรพากันล้อมจับท่านไว้

ถึงกระนั้น สามเณรไม่มีความตกใจ หรือหวั่นไหวในมรณภัยแต่อย่างใด ท่านกลับนึกสงสารพวกโจร ที่ประพฤติดัวเบียดเบียนทั้งตนเองและผู้อื่นให้เดือดร้อน จึงตั้งเมตตาจิตแผ่กระแสเมตตาธรรมไปยังพวกโจร พร้อมกับแสดงธรรมด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ ทำให้หัวหน้าโจรเกิดความรักความเอ็นดูในสามเณร ต่างปรึกษากันว่าจะปล่อยสามเณรกลับไป เพียงแต่ขอให้สามเณร อย่าได้บอกที่อยู่ของพวกตนให้ใครรู้เป็นเด็ดขาด เมื่อสามเณรรับปากจะไม่บอกใครอย่างแนนอน พวกโจรจึงได้ปล่อยท่านไป

เมื่อสามเณรรอดพ้นจากมรณภัย จึงเดินทางต่อไป และได้พบบิดามารดาในระหว่างทาง ซึ่งท่านทั้งสองกำลังจะไปทำธุระยังต่างเมือง สามเณรได้รักษาคำสัญญาที่ให้ไว้กับโจร จึงไม่ได้บอกโยมพ่อโยมแม่ว่า มีโจรดักชุมรออยู่ข้างหน้า ได้แต่ไต่ถามเพียงเรื่องวัน เดือน ปีเกิด ที่พระอาจารย์ให้มาถามเท่านั้น โยมพ่อโยมแม่ได้นิมนต์ให้ท่านไปรออยู่ที่บ้านก่อน หลังจาก

ความสัตย์ ขจัดอันตราย

๔๘๖

เสร็จภารกิจจึงจะกลับมาบอก ท่านทั้งสองจึงเดินทางต่อไป และถูกพวกโจรจับตัวไปในที่สุด

โยมพ่อโยมแม่ของสามเณร เห็นพวกโจรกำลังเตรียม มีดเตรียมหลาวต่อหน้าต่อตา ทั้งหวาดกลัวต่อมรณภัย ทั้งโกรธเคืองตัดพ้อสามเณรที่ไม่ยอมบอกว่า ในปามีโจรคอยดักทำร้าย ปลอ่ยให้พ่อแม่มาหาที่ตายแน่ๆ สงสัยสามเณรคงเป็นพวกเดียวกับโจร ๕๐๐ เหล่านี้ พวกโจรได้ยินเสียงพริบปากของคนทั้งสอง จึงรู้ว่าสามเณรเป็นคนรักษาคำพูด แม้เป็นโยมพ่อโยมแม่ก็ไม่ยอมบอก เพราะกลัวจะเสียลัทธิให้ไว้กับโจร

พวกโจรเห็นความอัศจรรย์เช่นนั้น ซึ่งหาได้ยากในหมู่มนุษย์ ก็ยิ่งเพิ่มพูนความศรัทธาเลื่อมใสในสามเณรมากขึ้นไปอีก อยากกลับตัวกลับใจเป็นคนดี จึงตัดลึนใจปลอ่ยโยมพ่อโยมแม่ของท่าน พวกนักเลกาชีพโจรอย่างเด็ดขาด อีกทั้งชวนกันเดินทางไปขอบวช และขอเป็นลูกศิษย์ศึกษารธรรมะกับสามเณรด้วย

เมื่อสามเณรเห็นว่า มหาโจรทั้ง ๕๐๐ มีความตั้งใจจริงที่จะกลับตัวกลับใจ มีจิตอนุโมทนาจึงให้ทุกคนโกนผมบวชเป็นสามเณร จากนั้นได้พาสามเณรใหม่ไปพบพระอาจารย์ พระอาจารย์บอกให้สามเณรพาไปเข้าเฝ้าพระบรมศาสดา เมื่อทุกรูปเดินทางไปเข้าเฝ้าพระพุทธองค์ ต่างกราบทูลเรื่องราวทั้งหมด

ความสัตย์ ขจัดอันตราย

๔๘๓

ในที่สุดหลังจากที่ทุกรูปพึงธรรมแล้ว ก็ได้บรรลุลหรรณเป็นพระอรหันต์กันทั้งหมด

เรื่องของสามเณรนี้เป็นเรื่องยืนยันว่า ลััจจะเป็นวาจาไม่ตาย แม้ว่าเราจะพบกับปัญหาหรืออุปสรรคต่างๆ ในชีวิตก็ให้มีใจตั้งมั่นอยู่ในความดี ให้รักษาลััจจะยิ่งชีวิต รักษาไว้เหมือนกับเกลือรักษาความเค็ม เมื่อเราประพฤดิธรรม ธรรมะย่อมปกปกป้อง ค่ຸมครองรักษาเรา เพราะธรรมะย่อมรักษาผู้ประพฤดิธรรมเสมอ

การกระทำของเราทุกอย่าง เราย่อมรู้ยู่แก็ใจดี ความลับไม่มีในโลก คนที่พูดโกหกอาจจะปิดบังคนอื่นได้ แต่ปิดบังตนเองไม่ได้ ต้องหลอกตนเองเรื่อยไป ตั้งแต่คิดเรื่องที่ไม่จริงก็หลอกตนเองไปชั้นหนึ่งแล้ว ครั้นพูดให้คนอื่นฟัง ตนเองก็ต้องรับฟังเรื่องไม่จริงนั้นด้วย จากนั้นก็ต้องตามจำเรื่องที่ไม่จริงเมื่อในใจมีแต่เรื่องไม่จริง บาปอกุศลจึงเพิ่มมากขึ้น เมื่อค่ຸนกับเรื่องไม่จริง ชีวิตจึงพบแต่ของไม่จริง และไม่เคยประสบความสำเรจใดๆ

ดังนั้น เราควรพูดแต่วาจาสุภาษิต พูดแต่เรื่องจริงที่มีประโยชน์ พูดแต่เรื่องที่ทำให้ใจสบาย ใครที่อยู่ใกล้ก็ชวนเขามาสร้างบารมี มาให้ทาน รักษาศีล เจริญภาวนา แนะนำให้

ความสัตย์ ขจัดอันตราย

๔๘๘

ทุกคนในโลกดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องดีงาม เมื่อเราพูดอย่างนี้บ่อยๆ ถ้อยคำของเราจะสะอาดบริสุทธิ์และมีพลัง เป็นวาจาที่เป็นสิริมงคล สามารถสร้างความศรัทธา เป็นวาจาที่เป็นที่รัก

นอกจากนี้ คำพูดควรเป็นไปเพื่อก่อให้เกิดคุณประโยชน์ ทั้งผู้พูดและผู้ฟัง เพราะสิ่งต่างๆ ในโลกนี้ ที่จะบั่นทอนกำลังใจคนได้มากที่สุด ไม่มีอะไรเกินกว่าคำพูด และสิ่งที่ให้กำลังใจคนได้มากที่สุด ก็ไม่มีอะไรเกินกว่าคำพูด ฉะนั้น เราต้องพูดแต่สิ่งที่ดี ค่อยๆ แนะนำตักเตือนกันไป โดยเฉพาะลูกหลานเยาวชนของชาติ ที่กำลังอยู่ในวัยเรียน คุณพ่อคุณแม่ต้องรู้จักแนะนำด้วยวาจาที่ให้ความรักความอบอุ่น ลูกหลานก็จะเกิดกำลังใจอยากประพฤติปฏิบัติตาม

การทำหน้าที่กัลยาณมิตร ชักชวนเพื่อนร่วมโลกให้หันมาประพฤติธรรม ชวนกันสถาปนากัลยาณมิตร เป็นหน้าที่ของพวกเราคนสร้างบารมี เป็นภารกิจหน้าที่ ที่มีประโยชน์ต่อโลกงานสร้างสันติสุข ปลุกฝังคุณธรรมให้แก่มวลมนุษยชาติ มีความสมัครสมานสามัคคีปรองดองกันนั้น ไม่ใช่เป็นหน้าที่ของใครคนใดคนหนึ่ง แต่เป็นหน้าที่ของทุกๆ คน เป็นหน้าที่อันทรงเกียรติยิ่งกว่าหน้าที่ใดๆ ในโลก และยังเป็นทางมาแห่งบุญกุศล

ถ้าหากเราสถาปนากัลยาณมิตรได้อย่างแท้จริง

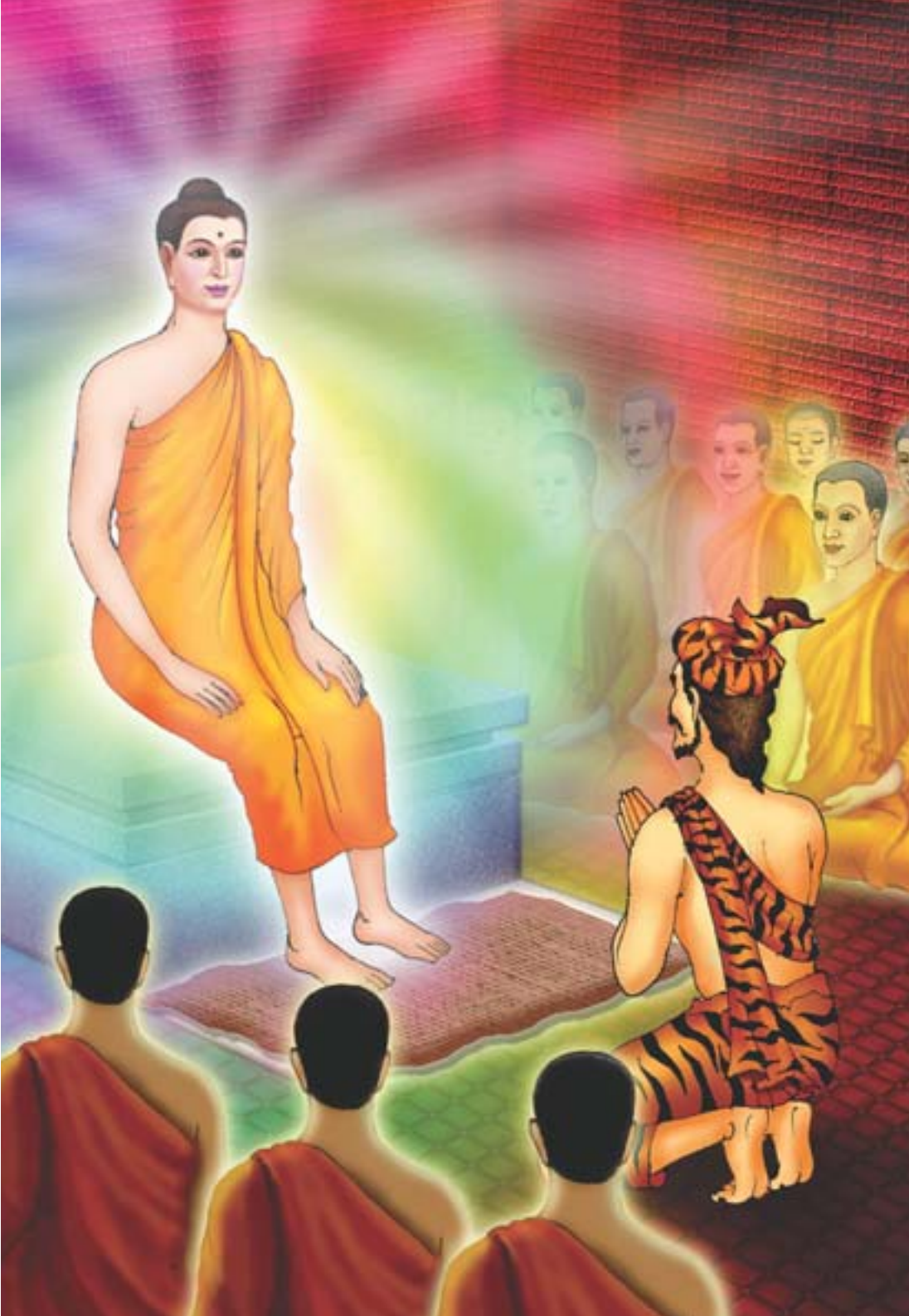

ความสัตย์ ขจัดอันตราย

๔๘๕

ทุกครอบครัวจะเป็นครอบครัวที่ผาสุก สังคมจะเกิดความสงบสุข
ทำให้เกิดความสว่างไสวไปทั่วทุกหนทุกแห่ง ธรรมะจะคุ้มครอง
ผู้ประพฤติธรรม อำนวยความสุขความสำเร็จให้บังเกิดขึ้นแก่
คนทั้งโลก

ผลแห่งอริยวาจา

คำสัตย์แด่ เป็นวาจาไม่ตาย
นั้นเป็นธรรมเก่า สัตบุรุษทั้งหลาย
ย่อมตั้งมั่นในคำสัตย์ ที่เป็นอรรถ เป็นธรรม

ผลแห่งอริยวาจา

๔๕๒

การจะไปสู่อายตนิพพานได้นั้นต้องเป็นผู้ที่มีบุญมหาศาล รักในการสั่งสมบุญอยู่เป็นนิตย์ พบเห็นสิ่งใดก็ตาม สามารถที่จะเปลี่ยนสิ่งนั้นให้เป็นโอกาสแห่งการสร้างบุญบารมีได้ทุกเมื่อ และให้คิดเสมอว่า จะใช้วันเวลาทุกอนูวินาทีให้มีคุณค่าสูงสุด เพราะรู้ว่าชีวิตของสรรพสัตว์ทั้งหลาย เปรียบเสมือนผู้กำลังเดินทางไกล ในทางที่ทुरกัณดารเต็มไปด้วยเพลิงกิเลส คือ ราคะ โทสะ โมหะ จำเป็นที่จะต้องมีเสบียง คือ บุญ ติดตัวไปเพื่ออำนวยความสะดวก ในการเดินทางไปสู่จุดหมายปลายทาง ดังนั้นนักสร้างบารมีที่ดี ย่อมเปลี่ยนวิกฤติให้เป็นโอกาส เปลี่ยนจากบาปมาเป็นบุญเป็นบารมีให้เพิ่มพูนขึ้นไปอีก แม้อยู่ในที่ร้อนก็ไม่ร้อนใจ อยู่ในที่เย็นก็ยังมีกายเย็นใจเย็น ด้วยกุศลผลบุญที่สามารถต้านทานความร้อนแรงของกิเลสอาสวะได้ ผู้ที่จะมีใจสงบเยือกเย็นอย่างนี้ ต้องมีใจอยู่ในบุญใจใสสะอาดบริสุทธิ์ หยดน้ำไปในกลางพระรัตนตรัย ตรงศูนย์กลางกายฐานที่ ๓ เมื่อทำได้อย่างนี้ ชีวิตจะเหมือนจุดเย็นท่ามกลางเตาหลอม มีชีวิตที่อยู่เป็นสุขตลอดเวลา

มีวาระธรรมภาสิต ที่พระวังคีสเถระกล่าวไว้ว่า

“คำสัตย์แล เป็นวาจาไม่ตาย นั้นเป็นธรรมเก่า ลัตบุรุษทั้งหลาย ย่อมตั้งมั่นในคำสัตย์ ที่เป็นอรรถ เป็นธรรม”

ผลแห่งอริยวาจา

๔๕๓

การพูดเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับชีวิตของคนเรา คำพูดที่ออกจากปากไปแล้ว มีผลกระทบอันยิ่งใหญ่ ต่อบุคคลรอบข้าง เพราะหูทั้งสองข้างเปิดตลอดเวลา ดวงตายังมีเวลากะพริบ มีคำพูดประโยคหนึ่งกล่าวว่า “ก่อนพูดเราเป็นนายของคำพูด พอพูดแล้วคำพูดเป็นนายของเรา” ดังนั้นก่อนที่จะเราจะพูดอะไรออกไป ต้องพิจารณาให้ดีก่อน เลือกพูดด้วยถ้อยคำที่เป็นประโยชน์ เป็นธรรมล้วนๆ ไม่ให้กระทบตนเองหรือผู้อื่น เงินทองสูญเสียไปแล้ว เราหาใหม่ได้ แต่คำพูดที่พูดเสียหายไปแล้ว เอาคืนมาไม่ได้ แก้ไขก็ลำบาก ดังนั้นก่อนพูดควรใคร่ครวญให้ดี ถ้อยคำใดที่เป็นไปเพื่อทำให้ถึงที่สุดแห่งกองทุกข์ ถ้อยคำนั้น สูงสุดกว่าถ้อยคำใดๆ

ถ้าเราพูดแต่คำจริง เราจะองอาจไม่กลัวอะไรทั้งสิ้น เพราะคำจริงเป็นสิ่งไม่ตาย จะเกื้อกูลต่อการสร้างบารมีของเรา ดวงตะวันเป็นยอดของแสงสว่าง ดวงจันทร์เป็นยอดของหมู่ดาว คำสัตย์จริงที่ประกอบด้วยอรรถและธรรม คือสุดยอดแห่งวาจา ทั้งปวง ดังนั้นเราต้องหัดพูดแต่คำจริงเสมอ ใช้คำพูดให้เป็นประโยชน์เกื้อกูลแก่ตนเองและชาวโลก

ผู้ที่รู้จักสรรเสริญคุณของพระรัตนตรัย ด้วยใจที่เคารพ เลื่อมใส ด้วยวาจาที่นอบน้อม การสรรเสริญเป็นทางมาแห่ง

ผลแห่งอริยวาจา

๔๕๔

บุญกุศลที่ไม่มีประมาณ เพราะอานุภาพของพระรัตนตรัยนั้น ไม่อาจจะนับจะประมาณได้ เมื่อเวลามีทุกข์เราก็อภัยท่านได้ เวลาเราปรารถนาความสุข เมื่อนำใจหยุดลงไปในกลางพระรัตนตรัย เราจะพบความสุขที่เที่ยงแท้ถาวรเป็นสุขที่กว้างขวางไม่มีขอบเขต ดังนั้น ผู้มีปัญญาเมื่อปรารถนาบุญ ให้รู้จักกล่าวสรรเสริญคุณของพระรัตนตรัย เราจะได้านิสงส์ใหญ่เกินควรเกินคาด เป็นอัครรย

เหมือนพระอริมุตตเถระ ซึ่งท่านได้กล่าวสรรเสริญคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ด้วยถ้อยคำอันเป็นมงคลเพียงไม่กี่ประโยคเท่านั้น แต่ผลแห่งอริยวาจา นั้น ทำให้ชีวิตของท่านได้พบแต่สิ่งที่เป็นมงคล นับภพนับชาติไม่ถ้วนทีเดียว

*ในสมัยนั้น ท่านเกิดในตระกูลพราหมณ์ เป็นผู้มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด สามารถร่ำเรียนเขียนอ่านได้อย่างรวดเร็ว จนประสบความสำเร็จในวิชาความรู้ของพราหมณ์ในสมัยนั้น ท่านมองเห็นโทษของการอยู่ครองเรือน จึงสละสมบัติทุกอย่าง และออกบวชเป็นดาบส บำเพ็ญเพียรอยู่ในป่าตามลำพัง

ในคราวนั้น ประจวบเหมาะที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า

*มก. อริมุตตเถรคาถา เล่ม ๕๐ หน้า ๕๑๐

ผลแห่งอริยวาจา

๔๕๕

พระนามว่า ปทุมุตตระ เสด็จอุบัติขึ้นในโลก ทรงประกาศธรรมจักรสั่งสอนเวไนยสัตว์ ให้ดื่มน้ำอมฤตธรรม เข้าถึงนิพพานกันเป็นจำนวนมาก ข้าราชการเสด็จอุบัติของพระพุทธองค์ ระบือไกลไปจนถึงอาศรมในป่าลึก ซึ่งเป็นที่พำนักของดาบส เมื่อดาบสได้ฟังข่าวนั้นก็ปีติเบิกบาน เพราะเฝ้ารอคอยมานาน ที่จะพบผู้รู้แจ้งเห็นจริงในสรรพธรรมทั้งหลาย เหมือนดั่งนกกล้าที่คอยหยาดฝน จึงเดินทางไปเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าซึ่งมีหมู่ภิกษุสงฆ์แวดล้อม ทรงงดงามด้วยพระมหาปฐิสลักษณ์ะครบถ้วนทุกประการ ทรงสว่างไสวด้วยฉัพพรรณรังสีที่เปล่งออกจากพระวรกาย รุ่งเรืองโชติช่วงเหมือนดาวประกายพริ้ว ทรงแสดงธรรมด้วยพระสุรเสียงที่ไพเราะดุจเสียงของท้าวมหาพรหม นุ่มนวลไม่แหบไม่พร่า ไพเราะอ่อนหวาน กังวานน่าฟัง ทั้งพระธรรมเทศนาก็แจ่มแจ้งชัดเจน งามทั้งในเบื้องต้น ท่ามกลางและเบื้องปลาย

ดาบสได้พบสิ่งที่เป็นลัทธิมงคลเช่นนั้น จึงเอาผ้าเปลือกไม้ปูลาดตรงที่ใกล้พระบาทของพระผู้มีพระภาคเจ้า และชโลมพระบาทของพระพุทธองค์ด้วยน้ำมันหอม อีกทั้งนวดเพ้นด้วยความเคารพ พลังกล่าวสรรเสริญพระปทุมุตตรลัมมาลัมพุทธเจ้า ด้วยความเคารพเลื่อมใส ด้วยใจที่ปลื้มปีติเบิกบานว่า

“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญพระองค์เป็นผู้พ้นดิแล้วจากห่วงน้ำ

ผลแห่งอริยวาจา

๔๕๖

คือ วัฏสงสาร ทรงประกาศพระสัทธรรมให้สัตว์โลกได้ข้ามพ้นจากอาสวกิเลส ยิ่งโลกนี้ให้สว่างไสวด้วยแสงแห่งพระญาณคลื่อนในมหาสมุทรย่อมแตกในเวลากระทบฝั่ง ฉันทิ ทิฏฐิทั้งปวงของสรรพสัตว์ย่อมแตกทำลายไป เพราะพระปัญญาบารมีของพระองค์ ฉันทิ พระองค์เท่านั้นทรงเป็นที่พึ่งของผู้ที่เวียนว่ายอยู่ในห้วงน้ำแห่งสังสารวัฏ ทรงเป็นสรณะของผู้ที่กำลังมีภัยเป็นผู้ทรงวิชาและจรณะ ถึงที่สุดแห่งทุกข์แล้ว”

พระบรมศาสดาทรงฟังการกล่าวสรรเสริญของดาบสนั้นมองไปในอนาคตกาล เห็นผลบุญที่ดาบสกล่าวสรรเสริญพระองค์ว่ามีอานิสงส์มากมาย จึงตรัสท่ามกลางพุทธบริษัทเพื่อเป็นกำลังใจในการทำความดีของดาบสว่า “ผู้ใดกล่าวสรรเสริญ ศีล ปัญญาและสัทธรรมของเรา เราจักพยากรณ์ผู้นั้นท่านทั้งหลายจงฟังเรา ผู้นั้นย่อมบังเกิดในเทวโลก ไม่ตกต่ำเลยตลอด ๕๐,๐๐๐ กัป จักมีทิพยสมบัติมากมาย เกินกว่าเทวดาเหล่าอื่น ภายหลังเขาจะออกบวชในศาสนาของพระผู้มีพระภาคเจ้าพระนามว่า โคตม และได้บรรลุมรรคผลนิพพาน กำจัดอาสวกิเลสให้หมดสิ้นไปอย่างง่ายดายเป็นอัศจรรย์”

ทันทีที่สิ้นสุดคำพยากรณ์ ความปีติยิ่งแผ่ซ่าน ท่วมท้นในกายและใจของดาบสอย่างไม่มีประมาณ ตั้งแต่บัดนั้นมา

ผลแห่งอริยวาจา

๔๕๓

ด้วยอานุภาพแห่งบุญนั้น ไม่ว่าท่านจะเวียนว่ายตายเกิดใน
สังสารวัฏก็ภพก็ชาติก็ตาม ย่อมต้องเที่ยวอยู่แต่ในสุคติภูมิเท่านั้น
วนเวียนอยู่ในมนุษย์และเทวโลกนานนับภพนับชาติไม่ถ้วน จน
กระทั่งมาถึงภพชาติสุดท้าย ท่านออกบวชเพื่อปฏิบัติธรรม และ
ได้บรรลุดุจรรรมเป็นพระอรหันต์ตามพุทธพยากรณ์

พระเถระได้ย้อนดูประวัติการสร้างบารมีของตนเอง
เห็นแต่ประวัติชีวิตอันงดงาม เหมือนกรอเทปที่บันทึกภาพแห่ง
ความดีทุกฉากทุกตอน ไม่ว่าจะทำอะไรไว้ ท่านเห็นหมด ฉะนั้น
สิ่งที่เราทำไว้ไม่ได้สูญหายไปไหน จะเป็นผังสำเร็จติดอยู่ที่
ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ เมื่อเรามองเข้าไปในกลางธรรมกาย
แล้วระลึกชาติหนหลัง จะเห็นด้วยธรรมจักรขุของธรรมกาย เห็น
การสร้างบารมีทุกตอนของเราชัดเจน ดังเช่นพระเถระที่เห็น
ประวัติการสร้างบารมีของตนว่า ด้วยอานิสงส์การสรรเสริญ
พระรัตนตรัยครั้งนั้น ทำให้ท่านไม่รู้จักทุกข์เลย

จากเรื่องนี้จะเห็นได้ว่า วาจาที่เปล่งออกจากปาก จะ
ทำให้เป็นบุญเป็นกุศลก็ได้ หรือเราจะให้เป็นหอก เป็นเข็มที่มา
ทิ่มแทงจิตใจคนอื่นก็ได้ แต่บัณฑิตนักปราชญ์ทั้งหลาย ท่านจะ
ใช้วาจาเป็นประดู่ดอกไม้หอม เพื่อบูชาพระรัตนตรัย วาจา
อย่างนี้แหละชื่อว่า อริยวาจา วาจาที่ประเสริฐ ที่เป็นทางมา

ผลแห่งอริยวาจา

๔๕๘

แห่งความเป็นพระอริยเจ้า เป็นวาจาที่สามารถเปลี่ยนตัวเราเอง
จากปฏุชนให้เป็นพระอริยเจ้าได้

ดังนั้น ทุกท่านจงใช้วาจาถ้อยคำให้เป็นประโยชน์สูงสุด
หมั่นสรรเสริญพระรัตนตรัย และชักชวนทุกๆ คนให้เห็นคุณค่าอัน
ยิ่งใหญ่ของพระรัตนตรัย เห็นคุณค่าในการสร้างบุญบารมี
สรรเสริญการทำความดี และสรรเสริญผู้รู้ ผู้บริสุทธิ์ ซึ่งการ
สรรเสริญให้ถูกที่ ถูกตัวจริงของพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น ต้อง
ทำใจของเราให้หยุดนิ่งตรงศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ หยุดกันให้
ถูกส่วน จนกระทั่งเข้าถึงธรรมกาย ให้ใจแช่อิ่มอยู่ในธรรมกาย
ทั้งวันทั้งคืน อย่างนี้จึงเป็นการสรรเสริญที่แท้จริง เป็นการ
ปฏิบัติบูชา ที่ยิ่งกว่าการบูชาหรือสรรเสริญใดๆ ถ้าทำได้อย่างนี้
จะเป็นการสรรเสริญที่ถูกต้องร้องรอยหนทางของพระอริยเจ้า
เพราะฉะนั้น ให้ทุกท่านหมั่นประพาสปฏิบัติธรรมอย่าให้ขาด
ทำทุกวันทุกคืน เดินตามรอยพระอริยเจ้ากันอย่างนี้ทุกๆ คน

ม ง ค ล ที่ ๑ ๑

บ ำ ร ุง บิ ต า ม า ร ต า

พ ญ า จ ้าง โ พ ธิ ส ัต ว์

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย คนพาลผู้ประกอบด้วยธรรม
๔ ประการ เป็นผู้ไม่ฉลาด เป็นอสังบรูุษ ย่อมบริหารตนให้ถูก
ขจัด ถูกทำลาย เป็นผู้มีโทษ วิญญูชนติเตียน และย่อม
ประสบกรรมมิใช่บุญเป็นอันมาก

พญาช้างโพธิ์สัตว์

๕๐๑

เราควรตั้งเตือนตนเองตลอดเวลาว่า เกิดมาเพื่อแสวงหา
หนทางหลุดพ้นจากทุกข์ ไปสู่อายตณนิพพาน ตราบใดที่เรายังไม่
หมดกิเลส จำต้องทนเวียนตายเวียนเกิดอยู่ในกองทุกข์ของ
สังสารวัฏเรื่อยไป ต้องอาศัยธรรมกายภายในจึงจะขจัดกิเลส
อาสวะให้หลุดร่อนออกจากใจ ความทุกข์ทั้งหลายจึงจะหมดไป
เพราะธรรมกายเป็นกายตรัสรู้ธรรม เป็นเป้าหมายชีวิตของ
ทุกๆ คนในโลก จะปฏิบัติให้เข้าถึงได้ ต้องเริ่มจากการฝึกฝนใจ
ให้หยุดนิ่ง ให้สะอาดบริสุทธิ์ผ่องใสอยู่เป็นประจำ ในไม่ช้าจะ
เข้าถึงธรรมกาย แล้วชีวิตเราจะเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทาง
ที่ดีขึ้น มีความสุขเพิ่มขึ้น มีความมั่นคงและปลอดภัย

พระลัมมะลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน ทุจริตวรรค ว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย คนพาลผู้ประกอบด้วยธรรม ๔
ประการ เป็นผู้ไม่ฉลาด เป็นอสังฆบุรุษ ย่อมบริหารตนให้ถูก
ขจัด ถูกทำลาย เป็นผู้มีโทษ วิญญูชนติเตียน และย่อม
ประสพกรรมมิใช่บุญเป็นอันมาก ธรรม ๔ ประการเป็นไฉน
คือ กายทุจริต ๑ วจิตุจริต ๑ มโนทุจริต ๑ ความเป็นคน
อกตัญญูอกตเวที ๑ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย คนพาลผู้ประกอบด้วย
ธรรม ๔ ประการนี้แล เป็นผู้ไม่ฉลาด เป็นอสังฆบุรุษ
ย่อมบริหารตนให้ถูกขจัด ถูกทำลาย เป็นผู้มีโทษ วิญญูชนติ

พญาช้างโพธิ์สัตว์

๕๐๒

เตียน และยอมประสพกรรมมิใช่บุญเป็นอันมาก

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บัณฑิตผู้ประกอบด้วยธรรม ๔ ประการ เป็นคนฉลาด เป็นสัปปบุรุษ ย่อมบริหารตนไม่ให้ถูกขจัด ไม่ให้ถูกทำลาย ไม่มีโทษ วิญญูชนไม่ติเตียน และยอมประสพบุญเป็นอันมาก ธรรม ๔ ประการเป็นไฉน คือ กายสุจริต ๑ วาจาสุจริต ๑ มโนสุจริต ๑ ความเป็นคนกตัญญูกตเวที ๑ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บัณฑิตผู้ประกอบด้วยธรรม ๔ ประการนี้แล เป็นคนฉลาด เป็นสัปปบุรุษ ย่อมบริหารตนไม่ให้ถูกขจัด ไม่ให้ถูกทำลาย ไม่มีโทษวิญญูชนไม่ติเตียน และยอมประสพบุญเป็นอันมาก”

มนุษย์เราเกิดมาเหมือนกัน คือ เกิดมาจากครรภ์มารดา แต่การตายไม่เหมือนกัน บางคนอาจตายเพราะหมดอายุขัย สังขารร่วงโรย โรคพาธเข้ารุมเร้าบ้าง บางคนตายเพราะประสบอุบัติเหตุร้ายแรง บางคนฆ่าตัวตาย หรือคนอื่นทำให้ตายบ้าง แล้วยังมีการตายชนิดอื่นๆ อีกมากมาย ซึ่งความตายทั้งหลายเหล่านี้ ไม่มีนิमितหมายว่าจะเกิดขึ้นเมื่อไร เวลาใด จะเลือกตายอย่างไรก็ไม่ได้ ไม่มีใครบอกได้ว่า ตายแล้วจะไปเกิดเป็นอะไร ชีวิตหลังความตายของแต่ละคนมีคติไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับบุญกรรมที่สั่งสมไว้ ใครสั่งสมบุญอยู่เป็นนิตย์ ย่อมมี

พญาช้างโพธิสัตว์

๕๐๓

สุดติโลกสวรรค์เป็นที่ไป ส่วนผู้ทำบาปอกุศลไว้ ย่อมมีอบายภูมิ
มารองรับ

ใครทำบาปอกุศลไว้มาก ประพติกายทุจริต วจีทุจริต
มโนทุจริต และเป็นคนอกตัญญู มีจิตใจมืดบอดไม่เห็นคุณความ
ดีของผู้อื่น ใครทำดีด้วยก็ไม่รับรู้ ทั้งยังประทุษร้ายต่อผู้มีพระคุณ
เป็นคนเนรคุณ แผ่นดินที่หนา ๒๔๐,๐๐๐ โยชน์ ก็ไม่อาจ
จะรองรับกรรมหนักเช่นนี้ได้ ธรณีสัณฐานไปสู่อเวจีมหานรกทันที

ปัจจุบัน เรามักจะได้ยินภัยพิบัติที่เกิดขึ้นจากแผ่นดินไหว
และเกิดแผ่นดินแยกแตกออกจากกัน ทำให้ผู้คนตกลงไปข้างล่าง
ถูกแผ่นดินทับถมให้ตายทั้งเป็น บางทีตายพร้อมๆ กันเป็นร้อย
เป็นพัน สมัยก่อนก็มีคนที่ถูกแผ่นดินสูบคล้ายๆ กันอย่างนี้ แต่ว่า
สุมลงไปในส่วนที่ลึกมาก ถึงอเวจีมหานรก เหตุการณ์นี้จะเกิด
กับบุคคลผู้ทำบาปอกุศลไว้มากๆ

*ครั้งหนึ่ง พระโพธิสัตว์บังเกิดเป็นช้าง อยู่ในหิมวันต-
ประเทศ เป็นพญาช้างเผือก นัยน์ตาทั้งคู่สวยงามราวกับแก้วมณี
มีกายสง่างามมาก พระโพธิสัตว์ปกครองช้าง ๘๐,๐๐๐ เชือก
ให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ต่อมาท่านเกิดความเบื่อหน่ายใน

พญาช้างโพธิสัตว์

๕๐๔

การคลุกคลีด้วยหมู่คณะ จึงหลีกออกจากหมู่ ปลีกวิเวกไปรักษา
ศีลอยู่ตามลำพัง

สมัยนั้น มีพรานป่าชาวเมืองพาราณสีผู้หนึ่ง เข้าไป
ไล่ล่าแสวงหาของป่ามาเลี้ยงชีพ ได้เกิดพลัดหลงจำทางออกไม่ได้
หลงทางอยู่หลายวัน คิดว่าต้องอดตายอยู่ในป่านี้แน่ จึงร้องให้
คร่ำครวญให้เจ้าป่าเจ้าเขาช่วยชี้แนะทางออกจากป่า พญาช้าง
ได้ยินเสียงร้องให้คร่ำครวญของนายพราน บังเกิดความสงสาร
จึงเดินเข้าไปหาใกล้ๆ พลังเปลี่ยนด้วยสำนึกของมนุษย์ว่า
“เหตุไรท่านจึงเที่ยวร้องให้คร่ำครวญอยู่ในป่าเช่นนี้” นายพราน
บอกว่า “เราหลงทางอยู่ในป่าแห่งนี้มาหลายวันแล้ว ขอท่านได้
โปรดชี้ทางออกด้วยเถิด”

พระโพธิสัตว์ได้ปเลอบใจว่า “ท่านอย่ากลัวไปเลย ข้าพเจ้า
จะช่วยเหลือท่านเอง” พญาช้างให้นายพรานขึ้นนั่งบนหลัง
พาไปหาผลไม้กินจนอิ่มหน้าสำราญ จากนั้นพาออกเดินทางไปสู่
ถิ่นมนุษย์ ก่อนจากกัน พญาช้างได้ขอร้องนายพรานว่า ถ้ามี
ใครถามถึงที่อยู่ของตน ขออย่าได้บอกเป็นอันขาด

เนื่องจากนายพรานเป็นคนอกตัญญู ตลอดทางคิดแต่
จะกลับมาตดงาของพญาช้างเชือกนี้เท่านั้น จึงพยายามจดจำ
หนทาง เมื่อนายพรานไปถึงเมืองพาราณสีเห็นรูปแกะสลักต่างๆ

พญาช้างโพธิสัตว์

๕๐๕

ที่ทำจากงาช้าง จึงถามพวกพ่อค้าว่า “ถ้าได้งาช้างที่ยังเป็นๆ ท่านทั้งหลายจะซื้อไหม” พวกช่างสลักงาตอบว่า “ธรรมดา งาช้างเป็น มีค่ามากกว่างาช้างที่ตายแล้วหลายเท่าตัว” นายพรานได้ฟังดังนั้นจึงบอกพวกพ่อค้าว่า “ถ้าเช่นนั้นข้าพเจ้าจะนำ งาช้างเป็น มาขายให้พวกท่าน” จากนั้นเขาริบไปหาเลื่อยขนาดใหญ่แบกเข้าป่าหิมพานต์ ไปยังที่อยู่ของพระโพธิสัตว์ทันที

พญาช้างเห็นนายพรานกลับเข้ามา รู้ทันทีว่า ภัยมาถึงตัวแล้ว แต่ก็หักท่ายปฏิสังขารกับนายพรานด้วยความเอื้อเฟื้อ นายพรานพูดขึ้นว่า “ข้าพเจ้าเป็นคนยากจนกำพรว้า มาขอตัดงาของท่าน ถ้าท่านจักให้ก็จะถือนำนั้นไปขายเพื่อเลี้ยงชีพ” พระโพธิสัตว์รู้ว่านายพรานคนนี้เป็นคนใจบาปไม่รู้จักบุญคุณของผู้อื่น แต่ตัวท่านนั้นหวังเพื่อจะสั่งสมอุปบารมีให้แก่อบอภัยขึ้น จึงยอมให้นายพรานตัดงาไป พลังศุภเข้าหมอบลงให้นายพรานเอาเลื่อยตัดปลายงาทั้งคู่ พญาช้างได้ตั้งมโนปณิธานเพื่อการบรรลุสัพพัญญุตญาณว่า “ดูก่อนบุรุษผู้เจริญ ใ้ว่าเราจะให้ งาคู่นี้ด้วยคิดว่า งาเหล่านี้ไม่เป็นที่รักของเรา แต่ว่าสัพพัญญุตญาณอันประเสริฐ เป็นที่รักยิ่งกว่า ขอการสละงาคู่นี้ จงเป็นไปเพื่อประโยชน์แก่การตรัสรู้หลุดตรัสมาสัมโพธิญาณด้วยเถิด” จากนั้นท่านก็ให้นายพรานตัดงาในส่วนปลายทั้งคู่ไป

พญาช้างโพธิ์สัตว์

๕๐๖

นายพรานใจบาปถึงงาคู่นั้น เดินออกจากป่าไปขายให้พวกพ่อค้า และตนก็นำเงินไปใช้จ่ายอย่างสุรุ่ยสุร่าย ตี๋มเหล้าเมายา เมื่อเงินหมดก็เดินทางกลับเข้าไปในป่าใหม่ เพื่อขอตัดงาของพญาช้างอีก นายพรานได้หลอกพญาช้างว่า “งาที่ขายได้ก็เอาเงินไปใช้หนี้หมดแล้ว ที่มานี้จะมาของางาส่วนที่เหลือไปทำทุนต่อ”

พระโพธิ์สัตว์ยินยอมให้นายพรานตัดงา พลังตั้งจิตอธิษฐานเพื่อที่จะได้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเหมือนเดิม ส่วนนายพรานเมื่อขายงาเหล่านั้นแล้ว ก็ย้อนกลับมา ขอตัดงาอีกเป็นครั้งที่สาม พระโพธิ์สัตว์จึงหมอบลงให้นายพรานตัดตามชอบใจ พรานใจบาปป็นขึ้นไปเหยียบงวงช้าง เอาสันเท้ากระทืบปลายงาทั้งสอง ฉีกเนื้อตรงสันบงาลงมาจากกระพอง เอาเลื่อยตัดโคนงาโดยไม่มี ความปราณีต่อพญาช้างเลย เมื่อได้โคนงาแล้ว เขารีบออกเดินทางทันที

เมื่อพรานใจบาปเดินพ้นจากคลองจักษ์ของพระโพธิ์สัตว์เท่านั้น แผ่นดินอันหนาทิบ ๒๔๐,๐๐๐ โยชน์ แม้จะสามารถรองรับของหนักแสนหนักไว้ได้ ไม่ว่าจะเป็นขุนเขาสิเนรุ หรือเขาขุคนธร แต่ไม่อาจรองรับบาปกรรมของนายพรานไว้ได้ แผ่นดินแยกออกเป็นช่อง

พญาช้างโพธิสัตว์

๕๐๓

ทันใดนั้นเอง เปลวไฟแลบออกมาจากอเวจีมหานรก ห่อหุ้มคนเนรคุณผู้ไม่รู้จักบาปบุญคุณโทษ ดูดวบลงไปสู่เวจีมหานรกทันที รุกขเทวดาผู้สิงสถิตอยู่ที่ราวป่านั้น เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งหมด ถึงกับเปล่งอุทานขึ้นว่า แม้จะให้มหาสมบัติจักรพรรดิแก่อัสถบุรุษ ก็ไม่อาจทำให้เกิดความพอใจได้ ถึงแม้จะให้แผ่นดินทั้งหมดแก่คนอกตัญญู ก็ไม่อาจทำให้เขาพอใจได้เช่นกัน

จากเรื่องนี้จะเห็นได้ว่า ความมิดมิดที่ปกคลุมดวงจิตของคนอกตัญญู มิดยิ่งกว่ากลางคืนที่ไร้แสงจันทร์ เพราะยามราตรีแม้ไม่มีแสงจันทร์ ก็ยังมีแสงจากดวงดาว แสงหิ่งห้อย แต่ถ้าเป็นคนอกตัญญูจิตใจมิดบอดแล้ว แม้แสงสว่างแห่งความดีทั้งหลายก็ไม่อาจส่องเข้าไปในจิตใจเขาได้ เขาจะมองไม่เห็นคุณความดีของใครเลย เหมือนตุ่มน้ำที่ปิดฝา ถึงแม้ฝนจะตกหนักลงมามากมายเพียงใด ก็ไม่อาจเข้าไปในตุ่มได้แม้เพียงหยดเดียว

ความกตัญญูทุกเวทีเป็นคุณธรรมที่สำคัญ ที่ควรทำให้เกิดขึ้นและให้หยั่งรากลึกลงไป在心ใจ แม้คนอื่นจะทำความดีเพียงเล็กน้อยกับเราก็ตาม เราต้องจดจำไว้ และหาโอกาสที่จะตอบแทนคุณ ให้มีจิตสำนึกที่ดีอยู่ในใจตลอดเวลา แล้วเราจะเป็นที่รักของมนุษย์และเทวดาทั้งหลาย เพราะความกตัญญูเป็น

พญาช้างโพธิสัตว์

๕๐๘

สัญลักษณ์ของคนดี เทวดาทั้งหลายจะลงปกป้องรักษา คุณธรรม
ทั้งปวงก็จะเกิดขึ้นมาในจิตใจ เหมือนมหาสมุทรอันกว้างใหญ่
เป็นที่รวมของแม่น้ำทุกสายที่ไหลมาจากทั่วสารทิศ ชีวิตเราจะ
ก้าวไปสู่ความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ฉะนั้นให้รักษาคุณธรรมความดี
ความเป็นผู้มีกตัญญูกตเวทีของเราไว้ และหมั่นฝึกฝนใจให้หยุด
นิ่งทุกๆ วัน เพื่อเพิ่มเติมคุณธรรมในจิตใจ ใจของเราจะได้
สว่างไสวกันทุกๆ คน

พระในบ้าน

ภิกษุทั้งหลาย

สัตบุรุษย่อมเป็นคนกตัญญูกตเวที

ก็ความเป็นคนกตัญญูกตเวทีนี้

สัตบุรุษทั้งหลายสรรเสริญ

ความเป็นคนกตัญญูกตเวทีนี้ เป็นภูมิของสัตบุรุษ

พระในบ้าน

๕๑๑

การปฏิบัติธรรม คือ การฝึกใจให้หยุดนิ่ง ให้เข้าถึง พระรัตนตรัยภายใน คือ พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ และ สังฆรัตนะ รัตนะทั้ง ๓ นี้ เป็นสรณะที่แท้จริงของชาวพุทธและชาวโลกทั้งหมด เข้าถึงได้เมื่อไร จึงจะได้ชื่อว่า เป็นชาวพุทธที่แท้จริง เป็นผู้ บรรลुวัตถุประสงค์ของการเกิดมาเป็นมนุษย์ พระรัตนตรัยมีอยู่ หลายระดับ ซ้อนกันเป็นชั้นๆ เข้าไปภายใน ถ้าเราทำใจให้หยุด ได้ ก็จะเข้าถึง แต่ถ้าหยุดไม่ได้ ก็เข้าไม่ถึง เพราะหยุดเป็นตัวสำเร็จ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน อังคุตตรนิกาย ทุกนิบาต ว่า

“สปปุริโส จ โข ภิกขเว กตญญู โหติ กตเวที สพฺภิเหติ ภิกขเว อุปลญฺจามิ ยทิทํ กตญญฺตา กตเวทิตา เกวลา เอสา ภิกขเว สปปุริสญฺมิ ยทิทํ กตญญฺตา กตเวทิตา

ภิกษุทั้งหลาย สัตบุรุษย่อมเป็นคนกตัญญูกตเวที ก็ ความเป็นคนกตัญญูกตเวทีนี สัตบุรุษทั้งหลายสรรเสริญ ความเป็นคนกตัญญูกตเวทีนี เป็นภูมิของสัตบุรุษ”

ความกตัญญูกตเวที เป็นคุณธรรมพื้นฐานของนักปราชญ์ บัณฑิต มนุษย์ทุกคนจะต้องมีประจำใจ เพราะเป็นบันไดก้าวสำคัญ ที่จะนำพาชีวิตไปสู่อนาคตที่รุ่งโรจน์ บัณฑิตเมื่อมีใครทำคุณ ความดีอะไรแก่ตน แม้จะเป็นเรื่องเล็กน้อย เขาจะจดจำความดี

พระในบ้าน

๕๑๒

นั้นและหาโอกาสที่จะตอบแทนคุณ โดยเฉพาะพ่อแม่เป็นบุคคลที่มีพระคุณอันยิ่งใหญ่ต่อลูก ได้ให้กำเนิดกายเนื้อ เป็นต้นแบบทั้งทางกายและทางใจ ทำให้ลูกได้มีโอกาสสร้างความดี จึงจำเป็นที่พวกเราทุกคนจะต้องหาทางตอบแทนคุณท่าน จึงจะได้ชื่อว่า เป็นลูกยอดกตัญญู

*เหมือนในสมัยพุทธกาล พราหมณ์ในเมืองสาวัตถีคนหนึ่งเลี้ยงลูกชาย ๔ คน จนเจริญเติบโต แต่งงานมีครอบครัวกันหมดทุกคน และแบ่งทรัพย์มรดกให้คนละเท่าๆ กัน เพื่อไปปลูกเรือนอยู่ต่างหาก เมื่อพวกลูกๆ แยกย้ายครอบครัวออกไปทำให้เหลือพ่อเพียงคนเดียว ลูกๆ จึงปรึกษากันว่า พ่อของเรา ก็แก่มาแล้ว ให้ท่านอยู่คนเดียวคงลำบาก จึงได้หมั้นเวียนสลับเปลี่ยนกันให้พ่อมาอยู่ด้วย ลูกชายได้ดูแลพ่อเป็นอย่างดี ถ้าวันไหนไม่อยู่บ้าน ก็จะกำชับให้ภรรยาช่วยดูแลอาหารการกินความเป็นอยู่ของพ่อให้ดี

วันหนึ่ง ลูกสะใภ้คนโตเกิดความรำคาญ ที่จะต้องมาดูแลพ่อของสามีซึ่งแก่เฒ่า ไม่เห็นได้ประโยชน์อะไรขึ้นมา จึงพูดกับพ่อสามีว่า “ทรัพย์สมบัติที่คุณพ่อให้ลูกชายคนโต มากกว่า

พระในบ้าน

๕๑๓

ให้ลูกคนอื่นหรืออย่างไร แต่ฉันเห็นว่า คุณพ่อแบ่งสมบัติให้พวกเราทุกคนเท่ากันมิใช่หรือ แล้วทำไมคุณพ่อถึงไม่ไปอาศัยอยู่บ้านของลูกชายคนอื่นบ้างเล่า”

พราหมณ์ได้ฟังดังนั้น ก็โกรธเคืองลูกสะใภ้มาก แต่อดทนไม่บอกลูกชาย ครั้นถูกลูกสะใภ้ขับไล่ออกจากบ้านทุกวัน เช่นนั้น ก็ทนไม่ไหว จึงตัดสินใจไปอยู่กับลูกชายคนรอง เมื่อไปอยู่กับลูกชายคนรอง พราหมณ์ได้รับการต้อนรับอย่างดี แต่อยู่ได้ไม่นาน ลูกสะใภ้ก็จะคอยหาเรื่อง พุดจากระทบกระเทียบ เหน็บแนมให้ไม่สบายใจอีก

เมื่ออดทนไม่ไหวจึงอำลาลูกชายคนรอง ไปอยู่กับลูกคนที่สาม แต่ก็เจอคำพูดที่ไม่ไพเราะจากลูกสะใภ้อีกเช่นกัน จึงย้ายไปอยู่กับลูกชายคนเล็ก พราหมณ์ได้รับการต้อนรับเป็นอย่างดี แต่ไม่กี่วัน ก็ถูกลูกสะใภ้กลั่นแกล้งอีก คราวนี้ไม่รู้จะไปพึ่งลูกคนไหน เพราะลูกสะใภ้แต่ละคน เหมือนกับจะคอยเป็นศัตรูตลอดเวลา พราหมณ์ไม่อยากฟ้องลูกชาย เพราะจะทำให้ครอบครัวลูกแตกแยก จึงตัดสินใจออกจากบ้าน บวชเป็นชีปะขาว เทียบภิกษาอยู่

กาลเวลาผ่านไป พราหมณ์มีร่างกายผ่ายผอมลง เพราะชรา เป็นอยู่อย่างลำบาก ต้องนั่งทอดถอนใจถึงอดีตที่

พระในบ้าน

๕๑๔

เคยจ้ำรวย แม้จะมีลูกก็ได้ฟัง จึงคิดว่า ได้ยินว่า พระสมณโคดมทรงฉลาดในการต้อนรับ ถ้าเราเข้าไปหาพระสมณโคดมแล้ว จะต้องได้รับการต้อนรับเป็นแน่แท้ พราหมณ์คิดดังนั้นแล้ว ตัดสินใจถือไม้เท้ามุ่งหน้าไปเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า เพื่อหวังจะขอความเมตตาจากพระพุทธรองค์ พราหมณ์ได้ทูลเล่าเรื่องราวทั้งหมด พระพุทธรองค์จึงแนะกุศโลบาย ให้พราหมณ์ท่องจำคาถาไปกล่าวในสภาคกลางเมืองว่า “ข้าพเจ้าจักเพลิดเพลิน และปรารธนาความเจริญแก่บุตรเหล่าใด บุตรเหล่านั้นถูกภรรยา युยง รุกรานข้าพเจ้าเหมือนสุนัขรุกรานสุกร ฉะนั้น บุตรเหล่านั้น เป็นอสัตบุรุษ แต่มาเรียกข้าพเจ้าว่า พ่อ

ข้าพเจ้าผู้เป็นบิดาต้องท่องเที่ยวขอรานที่เรือนของคนอื่น เหมือนม้าแก่ที่ใช้งานไม่ได้อีกแล้ว เขาจึงงดให้อาหาร ได้ยินว่า ไม้เท้าของข้าพเจ้ายังจะประเสริฐกว่าบุตรเหล่านั้น บุตรที่ไม่เชื่อฟังจะประเสริฐอะไร เพราะไม้เท้ากันโคดุกได้ กันสุนัขก็ได้ มีไวยันข้างหน้าเวลามีดักได้ ใช้หยั่งลงไปในที่ลึกก็ได้ และเพราะ อานุภาพแห่งไม้เท้า คนแก่เช่นข้าพเจ้าพลาดล้มแล้วกลับยืนขึ้นอีกได้”

พราหมณ์จำคาถาเหล่านั้นจนขึ้นใจ แล้วกราบทูลลา พระพุทธรองค์กลับไป เมื่อพราหมณ์สังเกตเห็นว่า พวกลูกชาย เข้ามาร่วมงานประชุมพราหมณ์ที่สภาคกลางเมือง ในวันประชุม

พระในบ้าน

๕๑๕

พราหมณ์แล้ว ก็เดินถือไม้เท้าเข้าไปท่ามกลางสภา พร้อมกับ
ชูมือขึ้น ขอโอกาสมหาชนกล่าวคาถาที่ตนเรียนมา พราหมณ์
ตั้งใจกล่าวด้วยสำเนียงที่บ่งบอกถึงความปวดร้าวในดวงใจ
ที่ไม่มีใครเลี้ยงดู

ในสมัยนั้น มีประเพณีที่ถือกันอย่างเคร่งครัดว่า ลูกคน
ใดที่บิดามารดาเลี้ยงดูจนเติบโตใหญ่แล้ว ไม่เลี้ยงดูท่านตอบ
จะต้องถูกประหารเพราะถือว่าเป็นลูกอกตัญญู เพราะฉะนั้น
เมื่อลูกชายทั้ง ๔ คนของพราหมณ์ ฟังถ้อยคำที่พ่อกล่าวแล้ว
รู้ว่าที่พ่อพูดเช่นนั้นหมายถึงตนเอง จึงเกิดความกลัวตายและมี
ความสลดสังเวชใจ รีบเข้าไปหมอบกราบลงแทบเท้าพ่อทันที
พร้อมกับกล่าวขอขมาโทษ ที่ปล่อยปละละเลยไม่ได้อุปัฏฐาก
เลี้ยงดู

ด้วยหัวใจของพ่อไม่ปรารถนาจะให้ลูกต้องถูกประหาร
จึงขอร้องมหาชนว่า อย่าได้ทำร้ายลูกชายทั้งสี่เลย มหาชนก็
ข่มขู่ลูกชายทั้งสี่ของพราหมณ์ว่า “ตั้งแต่วันนี้ไป ถ้าหากพวกท่าน
ไม่ดูแลพ่อเป็นอย่างดี พวกเราจะฆ่าท่านเสีย” ลูกชายทุกคน
จึงรับปาก แล้วพาพ่อกลับบ้านให้อาบน้ำรับประทานอาหาร
คอยอุปัฏฐากดูแลทุกอย่าง และยังกำชับภรรยาว่า ให้ดูแลพ่อ
เป็นอย่างดี มิฉะนั้นจะต้องถูกขับไล่ออกจากบ้าน

พระในบ้าน

๕๑๖

พราหมณ์ได้รับการดูแล หลับนอนอย่างสุขสบาย เพียง ๒-๓ วัน ก็มีผิวพรรณเปล่งปลั่งผ่องใส มองดูตนเองแล้วคิดว่า “เราได้สุขสมบัตินี้เหล่านี้ เพราะพระสัณมาสัมพุทธเจ้า เราไม่ควร ประมาทในชีวิต ควรเร่งสั่งสมบุญให้ยิ่งๆ ขึ้นไป” จึงรีบนำผ้าเนื้อดี ไปถวายพระบรมศาสดา และตั้งใจทำทาน รักษาศีล เจริญภาวนา ไม่ได้ขาด ได้ยึดพระรัตนตรัยเป็นสรณะ

วันหนึ่ง ลูกชายคนโตอยากจัดงานมงคลจึงถามพ่อว่า “จะจัดงานมงคลเพื่อใครดี” พราหมณ์ตอบว่า “พ่อไม่รู้จักคนอื่น เลย นอกจากพระสัณมาสัมพุทธเจ้าพระองค์เดียวเท่านั้น” ลูกชาย จึงขอให้พราหมณ์นิมนต์ภิกษุสงฆ์ ๕๐๐ รูป มีพระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นประมุข มาฉันภัตตาหารที่บ้าน หลังจากฉันภัตตาหารเสร็จ ลูกชายทั้งสี่เข้ามาราบนมัสการพระบรมศาสดา พระองค์ตรัสว่า “ท่านทั้งหลาย ได้ทำสิ่งที่เป็นมงคล ด้วยการบำรุงบิดาในยาม แก่เฒ่า บัณฑิตทั้งหลายก็ได้ประพฤติกันมาแล้ว”

ผู้รู้ได้กล่าวถึงคุณของบิดามารดาว่า “บุตรผู้ที่บิดา มารดาเลี้ยงดูมาแล้วด้วยความยากลำบากถ้าไม่บำรุงบิดามารดา บุตรนั้นได้ชื่อว่า ประพฤติผิดในบิดามารดาของตนย่อมเข้าถึง นรก ดังนั้นบุตรควรบำรุงท่านด้วยสังคหวัตถุ ๔ คือ ทาน การให้ ปิยวาจา พุดจาไพเราะอ่อนหวาน อุตถจริยา ประพฤติตนให้

พระในบ้าน

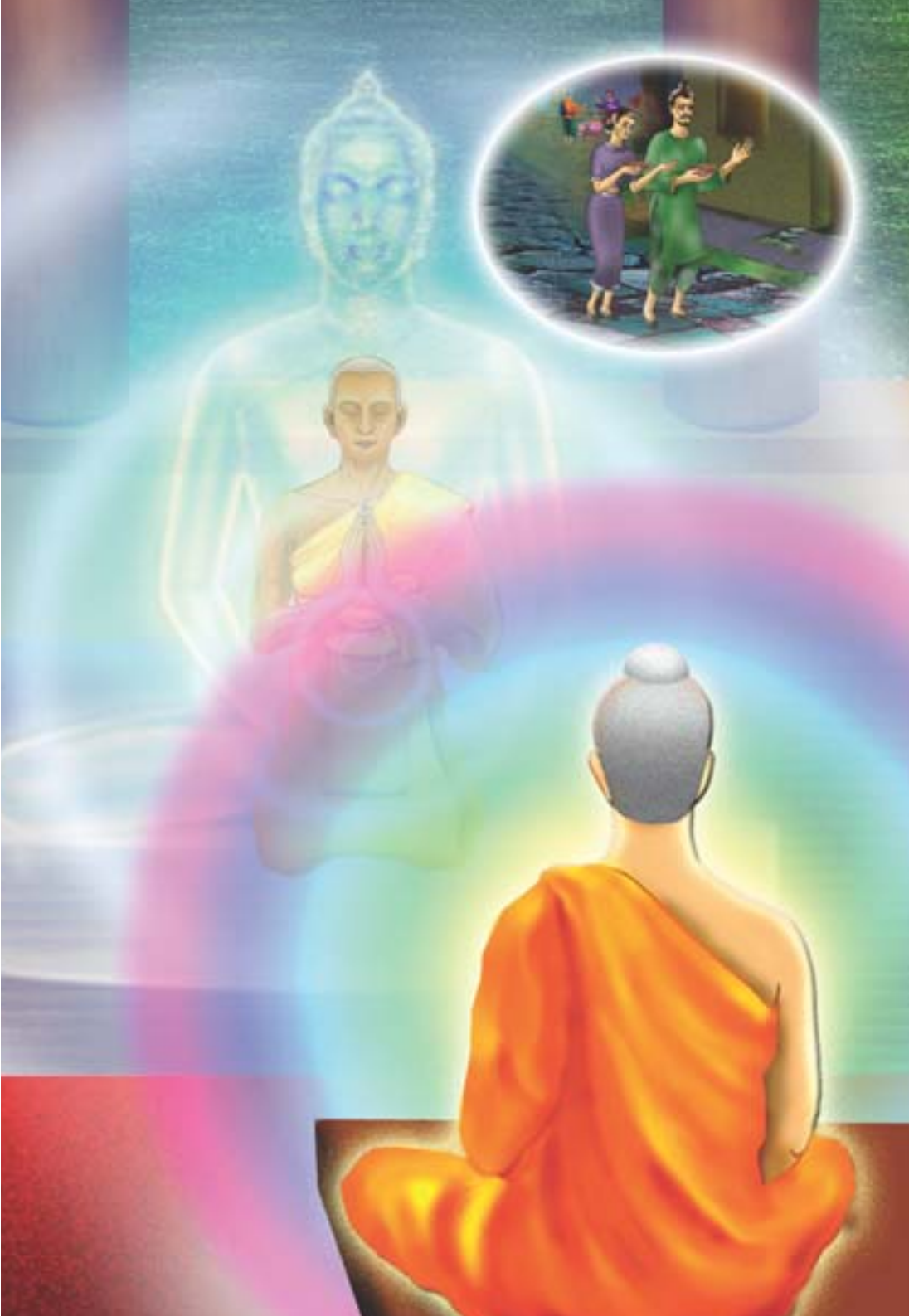
๕๑๓

เป็นประโยชน์ต่อท่าน และสมานัตตตา เป็นผู้วางตนเสมอต้น
เสมอปลายในท่านทั้งสอง

พ่อแม่ท่านมีใจประกอบด้วยเมตตา กรุณา มุทิตาและ
อุเบกขา จึงได้ชื่อว่า เป็นพรหมของลูก เป็นอาจารย์ผู้ให้วิทยา
ความรู้แก่ลูกเป็นคนแรก ก่อนอาจารย์อื่นๆ จึงได้ชื่อว่า บวรอาจารย์
ท่านเป็นผู้ให้ทุกสิ่งทุกอย่างแก่ลูก โดยไม่หวังผลตอบแทน จึง
เป็นอาหุไนยบุคคลที่ทุกท่านควรจะนอบน้อมสักการะท่าน ให้
เป็นเหมือนพระในบ้าน”

เพราะฉะนั้น ท่านใดที่ยังไม่ได้ตอบแทนพระคุณพ่อแม่
ให้กลับมาดูว่า พระในบ้าน คือ คุณพ่อคุณแม่ของเรา เราได้
ดูแลท่านดีไหม ลูกกตัญญูจะต้องให้ความสำคัญในเรื่องนี้ อย่า
ได้ดูเบา และให้ท่านได้มีโอกาสสั่งสมบุญให้มากๆ จะได้เป็น
เสบียงติดตัวท่านไปในภพภาคเบื้องหน้า เพราะบั้นปลายของ
ชีวิต สิ่งสำคัญที่สุดคือบุญกุศล และมีพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง
ที่แท้จริงของท่าน ดังนั้นควรให้ท่านได้ปฏิบัติธรรมมากๆ และ
เราอย่าได้ประมาท ให้ขยันปฏิบัติธรรมกันทุกๆ คน

เลี้ยงดูแม่พ่อ
เกิดก่อสวรรค์

บุคคลใดเลี้ยงดูบิดามารดาโดยธรรม
นักปราชญ์ทั้งหลาย
ย่อมสรรเสริญบุคคลผู้เลี้ยงมารดาและบิดานั้นในโลกนี้
บุคคลนั้นละจากโลกนี้ไปแล้ว
ย่อมบันเทิงอยู่ในสวรรค์

เลี้ยงดูแม่พ่อเกิดก่อสวรรค์

๕๒๐

สภาพใจของคนทั่วไปที่ยังไม่ได้ฝึกฝน มักจะซัดส่าย ไม่หยุดนิ่ง ดันรนไปมาเหมือนปลาที่ถูกยกขึ้นวางบนบก อยากกลับไปหาแหล่งน้ำ ร่างกายของคนเรานั้น แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงเจริญขึ้นตามวัย อีกทั้งเป็นรูปธรรม แต่กลับไม่มีใครสามารถบังคับให้อยู่ในอำนาจตามต้องการได้ ผิดกับใจที่ดูเหมือนว่ามองไม่เห็นด้วยตาเปล่า กลับพร้อมที่จะยอมรับการฝึกฝนให้เป็นไปตามต้องการ และเมื่อฝึกฝนจนกระทั่งละเอียดอ่อนนุ่มนวล ครอบคลุมการงานแล้ว ก็สามารถที่จะโน้มน้าวไปทีไหนก็ได้ตามปรารถนา

มีวาระพระบาลีใน สุวรรณสามชาดก ว่า

“โย มาตรํ ปิตรํ วา มจฺโจ ธมฺเมน โปสฺติ
อิเธว นํ ปสฺสนฺติ เปจฺจ สคฺเค ปโมทติ

บุคคลใดเลี้ยงดูบิดามารดาโดยธรรม นักปราชญ์ทั้งหลายย่อมสรรเสริญบุคคลผู้เลี้ยงมารดาและบิดานั้นในโลกนี้ บุคคลนั้นจะจากโลกนี้ไปแล้ว ย่อมบันเทิงอยู่ในสวรรค์”

ปัจจุบันมีหลายประเทศทั่วโลกที่ได้รับการยอมรับว่า เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วโดยวัดกันที่มาตรฐานการศึกษา ค่าครองชีพและเทคโนโลยีต่างๆ แต่มีสิ่งหนึ่งที่มาพร้อมกับความเจริญทางด้านวัตถุ คือ พ่อแม่ที่แก่เฒ่าถูกทอดทิ้งเพิ่มมากขึ้น จนกลายเป็น

เลี้ยงดูแม่พ่อเกิดก่อสวรรค์

๕๒๑

เป็นปัญหาลังคม รัฐบาลต้องทุ่มงบประมาณจำนวนมหาศาล เพื่อนำมาใช้แก้ไข ด้วยการจัดสถานที่รองรับคนชราที่ลูกทอดทิ้ง ผู้สูงอายุเหล่านั้นต้องทนอยู่อย่างโดดเดี่ยวอ้างว้าง บางคนต้องไปอยู่บ้านพักคนชรา เพราะความจำเป็นก็มี จำใจไปก็มี เช่น บางคนไปอยู่เนื่องจาก ไม่อยากให้เป็นภาระลูกต้องมาลำบาก เพราะพ่อแม่ อยากให้ลูกมีความสุขกับชีวิตครอบครัว ได้ทำงานอย่างเต็มที่ คิดอย่างนี้ก็มี

ลูกบางคนบอกว่า ไม่มีเวลาดูแล จึงให้พ่อแม่ไปอยู่ที่นั่น แล้วส่งเงินไปให้ใช้เป็นประจำ มีบางท่านอยากให้พ่อแม่อยู่บ้าน เหมือนกัน แต่ลูกๆ ไม่รู้วิธีการเอาใจคนชราว่าต้องการอะไร เมื่อพ่อแม่เห็นว่าลูกไม่เอาใจใส่ตนเอง มัวแต่ยุ่งอยู่กับเรื่องธุรกิจการงาน ทำให้เกิดอาการน้อยใจ จึงตัดสินใจหนีไปอยู่บ้านพักคนชรา ทำให้คุณธรรม คือ ความกตัญญูตกเวทิตะหว่าง ลูกต่อบิดามารดา ผู้เป็นบุพการีลดลงไปเรื่อยๆ

เรื่องหน้าที่ของลูก ที่พึงปฏิบัติต่อบิดามารดานี้มีตัวอย่าง เป็นเรื่องของพระภิกษุรูปหนึ่ง แม้ท่านบวชมาแล้ว ยังอุตสาหะ ทำหน้าที่พระลูกชายยอดกตัญญู ออกบิณฑบาตมาเลี้ยงบิดามารดาผู้บังเกิดเกล้า

เลี้ยงดูแม่พ่อเกิดก่อสวรรค์

๕๒๒

*ในสมัยพุทธกาล ที่กรุงสาวัตถี มีลูกชายเศรษฐีท่านหนึ่ง เป็นคนมีบุญ เมื่อได้ฟังธรรมจากพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วเกิด ศรัทธา จึงขอพ่อแม่ออกบวช แต่ได้รับการปฏิเสธ ลูกชายอด อาหารประทังถึง ๗ วัน บิดามารดาคิดว่า “ถ้าไม่ยอม ลูกคง ตายแน่ แต่ถ้ายอมให้ลูกบวช ยังมีโอกาสได้เห็นหน้าลูกชายบ้าง” จึงพร้อมใจกันยินยอมให้ลูกบวช

ลูกชายดีใจเป็นที่สุด กราบแทบเท้ามารดาบิดา แล้วรีบ ไปที่วัดเชตวันมหาวิหารเพื่อขอรับการบรรพชาอุปสมบท เมื่อ บวชแล้วก็ตั้งใจศึกษาค้นถุระอยู่ ๕ พรรษา แล้วจึงปลิกวิเวก ด้วยการเข้าไปบำเพ็ญเพียรอยู่ในป่าตามลำพัง ท่านทำความ เพียรอยู่ ๑๒ ปี แต่ยังไม่ได้คุณวิเศษอะไร ส่วนโยมพ่อโยมแม่ เมื่อไม่มีลูกชายแล้ว ก็ไม่อาจรักษาทรัพย์สมบัติเอาไว้ได้ เพราะ ความแก่เฒ่า ธุรกิจการค้าจึงถูกเขาโกงไป แม้แต่ข้าทาสบริวาร ก็ขโมยทรัพย์สินไปหมด แม้บ้านของตัวก็จำเป็นต้องขายเพื่อ เอาทรัพย์มาเลี้ยงชีพ และต่อมาเมื่อทรัพย์หมดก็ไร้ที่อยู่อาศัย ในที่สุดจำต้องเลี้ยงชีพด้วยการขอทานอย่างน่าเวทนา

วันหนึ่ง พระภิกษุผู้เป็นบุตรเศรษฐีได้ข่าวจากเพื่อนภิกษุ

เลี้ยงดูแม่พ่อเกิดก่อสวรรค์

๕๒๓

อาคันตุกะว่า โยมพ่อโยมแม่ของท่านกำลังลำบากต้องขอทาน เขากิน ท่านรู้สึกสงสารขึ้นมาอย่างจับใจ ประกอบกับช่วงนั้น ท่านรู้สึกท้อแท้เพราะผลการปฏิบัติธรรมที่ไม่ก้าวหน้า จึงคิดอยากสึกออกไปเป็นคฤหัสถ์ เพื่อเลี้ยงดูมารดาบิดา จึงรีบเดินทางกลับกรุงสรวัดถีทันที

เมื่อเดินทางมาถึงทาง ๒ แพร่ง ระหว่างไปบ้านเกิดกับไปวัดพระเชตุวัน ท่านคิดว่า ไหนๆ จะสึกแล้ว เราไปเข้าเฝ้าพระลัมมาลัมพุทเธเจ้าก่อนจะดีกว่า ปราบกว่าเช้าวันนั้น พระลัมมาลัมพุทเธเจ้าทรงแสดงธรรมเรื่องความกตัญญู เมื่อท่านได้ฟังแล้วก็เกิดวิริยอุตสาหะ ที่จะบำรุงเลี้ยงดูมารดาบิดาในเพศบรรพชิต ได้ออกตามหาจนพบ เมื่อมองเห็นมารดาบิดาทั้งสอง กำลังนั่งขอทานอยู่ จึงเดินเข้าไปยืนใกล้ๆ

“นิมนต์พระคุณเจ้าข้างหน้าเถิดเจ้าข้า” โยมแม่พูดโดยไม่กล้ำมองหน้าพระ ฝ่ายพระลูกชายได้แต่ยืนนิ่ง น้ำตานองหน้า เพราะสงสารเหลือเกิน แม้โยมแม่จะกล่าวนิมนต์ให้ไปข้างหน้าตั้งหลายครั้ง แต่ท่านก็ยังยืนนิ่งเฉยอยู่อย่างนั้น ฝ่ายบิดาเริ่มเอะใจจึงสังเกตดูภิกษุรูปนี้ ในที่สุดก็จำได้ว่าเป็นพระลูกชาย ทั้งสามต่างร่ำไห้กันยกใหญ่

พระลูกชายปลอบใจโยมทั้งสองว่า “โยมพ่อโยมแม่ไม่

เลี้ยงดูแม่พ่อเกิดก่อสวรรค์

๕๒๔

ต้องลำบากหอรอก จากนั้นไปไม่ต้องขอทานแล้ว พระจะบิณฑบาตมาเลี้ยงดูไม่ให้อดอยาก” ตั้งแต่นั้นมาอาหารบิณฑบาตที่ได้มา ท่านก็นำมาให้มารดาบิดารับประทานก่อน ผ้าจีวรที่ท่านนำมาถวาย ท่านก็จะนำมาให้มารดาบิดาซักย้อม และตัดเย็บสวมใส่ แม้พระลูกชายจะมีอาหารไม่พอนั้น แต่ก็สู้อดทนเลี้ยงดูด้วยความกตัญญูทุกเวที จนในที่สุดท่านชุบผอมร่างกายเหลือง สะพรั่งไปด้วยเส้นเอ็น

เพื่อนสหธรรมิกเห็นอาการผิดปกติเช่นนั้น จึงได้ถามดูว่า “อาวุโส เมื่อก่อนท่านมีผิวพรรณวรรณะผ่องใส แต่เดี๋ยวนี้ร่างกายผ่ายผอมสะพรั่งไปด้วยเส้นเอ็น ท่านป่วยเป็นโรคอะไรหรือ” ท่านบอกว่าตนเองไม่ได้ป่วยเป็นโรคอะไรหอรอก เพียงแต่ว่าอาหารไม่พอนั้น เนื่องจากต้องแบ่งอาหารบิณฑบาตให้โยมพ่อโยมแม่

เพื่อนสหธรรมิกได้ยินเช่นนั้น เนื่องจากเป็นผู้เคร่งครัดในธรรมวินัย จึงตำหนิต่านว่า “การนำอาหารที่เขาถวายมาด้วยศรัทธาไปเลี้ยงดูคฤหัสถ์ เป็นสิ่งที่ไม่สมควร” เรื่องการเลี้ยงอาหารแก่คฤหัสถ์จึงถูกโจษขานขึ้นในหมู่สงฆ์ ภิกษุสงฆ์จึงกราบทูลพระผู้มีพระภาคเจ้า พระพุทธองค์จึงตรัสเรียกท่านเข้ามาสอบถามในท่ามกลางมหาสังฆสมาคม ท่านได้แต่ก้มหน้า

เลี้ยงดูแม่พ่อเกิดก่อสวรรค์

๕๒๕

ยอมรับคำตำหนิในท่ามกลางสงฆ์

เมื่อถูกพระพุทธรองค์ตรัสถามว่า “ดูก่อนภิกษุ เธอนำอาหารที่เขาถวายด้วยศรัทธาไปเลี้ยงดูอุกฤษฏ์จริงหรือ” “จริงพระเจ้าข้า” “เธอนำอาหารไปเลี้ยงดูอุกฤษฏ์ไหนกันล่ะ” “เป็นมารดาบิดาของข้าพระองค์เองพระเจ้าข้า” ภิกษุหนุ่มเตรียมใจรับคำตักเตือนด้วยความเคารพ แต่สิ่งที่ไม่คาดคิดก็เกิดขึ้นเมื่อได้ยินเสียงสาธุการจากพระองค์ถึง ๓ ครั้งว่า “สาธุ สาธุ สาธุ เธอทำถูกต้องแล้ว แม้เราในอดีตก็บำรุงเลี้ยงดูมารดาบิดาเหมือนกัน” จากนั้นพระองค์ตรัสเล่าเรื่องสุวรรณสามชาดก ซึ่งเป็นพระชาติหนึ่งของพระพุทธรองค์ ที่บำรุงเลี้ยงมารดาบิดาผู้ตาบอดทั้งสองข้างด้วยความขยันขันแข็ง แม้ว่าจะประสบเภทภัยจนเกือบถึงแก่ชีวิต ก็ไม่อาลัยกับชีวิตตน จิตห่วงใยแต่มารดาบิดาทั้งสอง และด้วยแรงกตัญญูจึงทำให้ท่านรอดพ้นจากอันตรายครั้งนั้นมาได้

ภิกษุหนุ่มฟังแล้วปลื้มใจอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน เพราะสิ่งที่ท่านทำลงไปนอกจากจะไม่ผิดธรรมวินัยแล้ว ยังได้รับการยกย่องจากพระบรมศาสดาอีกด้วย เมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นท่านมีจิตแช่มชื่นเบิกบานดีแล้ว ทรงเริ่มแสดงอริยสัจ ๔ ท่านได้ปล่อยใจไปตามกระแสพระธรรมเทศนา

เลี้ยงดูแม่พ่อเกิดก่อสวรรค์

๕๒๖

ศุภณฺยกลางกายของท่านที่เคยมีดมิตมาตลอด ๑๒ ปี ก็สว่างโพล่งขึ้น มีใจหยุดใจนิ่ง จนในที่สุดเข้าถึงพระธรรมกายโสตาบัน เป็นพระอริยเจ้า

เราจะเห็นว่า การเลี้ยงดูบิดามารดามีอันสงฆ์ใหญ่นอกจากมนุษย์และเทวดาทั่วไปจะพากันยกย่องสรรเสริญแล้ว แม้พระพุทธองค์ยังทรงอนุโมทนาอีกด้วย พ่อแม่ถือว่าเป็นยอดแห่งบุพการีชน เป็นประดุจพระอรหันต์ของพวกเราทุกคน เพราะฉะนั้นแม้ลูกจะอยู่ในสถานะไหนก็ตาม ต่างมีหน้าที่เหมือนกัน คือ ต้องเลี้ยงดูบิดามารดา ขนาดพระพุทธองค์ยังอนุญาตให้ภิกษุสามารถเลี้ยงดูบิดามารดาได้

ดังนั้น ขณะที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ เราต้องมีจิตสำนึกของความเป็นลูกกตัญญู เลี้ยงดูท่านให้มีความสุขทั้งทางกายและทางใจ ดูแลท่านทั้งสองให้มีความสุขมากกว่าที่เราเคยได้รับจากท่าน อย่าให้ท่านต้องน้ำตานองหน้า อยู่โดดเดี่ยวเดียวดาย นั่งเหม่อลอยอยู่ตามบ้านพักคนชรา เพราะลูกหลานไม่เหลียวแล อย่าทำให้ท่านต้องตรอมใจ ตาหนิลูกหลานอยู่ในใจว่า เป็นคนอกตัญญู ไม่รู้บุญคุณคน ขอให้ทุกท่านตระหนักถึงสิ่งเหล่านี้ หมั่นทำบุญกับพระอรหันต์ในบ้านให้เต็มที่ ให้ดีที่สุด

๕๑

เท ณ คุ ณ อ น ส ุ ต ช ึ่ง
ต ่อ ง ไ ห้ เ จ้ า ถึ ง อ ร ร ม

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เรากล่าวการกระทำตอบแทนไม่ได้
ง่าย แก่ท่านทั้งสอง ทั้งสองท่านคือ มารดาบิดา ดูก่อนภิกษุ
ทั้งหลาย บุตรพึงประคับประคองมารดาด้วยบ่าข้างหนึ่ง พึง
ประคับประคองบิดาด้วยบ่าอีกข้างหนึ่ง เรามีชีวิตอยู่ตลอด
๑๐๐ ปี และเขาพึงปฏิบัติท่านทั้งสอง ด้วยการอบกลืน การนวด
การให้อาบน้ำและการตัด และท่านทั้งสองนั้น พึงถ่ายทอดจากระ
บิสดาเวชนบ่าทั้งสองของเขานั้นแหละ

แทนคุณอันสุดซึ่ง ต้องให้เข้าถึงธรรม

๕๒๕

ชีวิตในวันหนึ่งๆ ผ่านไปอย่างรวดเร็ว เหมือนสายน้ำที่ไหลผ่านเลยไปไม่ย้อนกลับ ทุกลมหายใจเข้าออกที่สูญเสียไป ประเดี๋ยววันประเดี๋ยวคืน นั่นคือวันเวลาของชีวิตของคนเราที่ผ่านไป เรากำลังเข้าใจความเลื่อมความชราไปทุกขณะจิต ช่วงเวลาของชีวิตนี้สั้นนัก เราทั้งหลายจึงไม่ควรเป็นผู้ประมาท พึงเร่งทำความเพียร หมั่นประพฤติปฏิบัติธรรมทุกๆ วัน เพื่อความบริสุทธิ์บริบูรณ์ มีจิตใจแน่วแน่ ที่จะมุ่งแสวงหาทางหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งมวล เพื่อไปให้ถึงจุดหมายปลายทางของชีวิต และมีใจมุ่งตรงต่อหนทางของพระนิพพาน เช่นเดียวกับพระอรหันต์ทั้งหลาย

พระลัมมะลัมพุทเธเจ้าตรัสอุปมาไว้ใน อังคุตตรนิกาย ทุกนิบาต ว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เรากล่าวการกระทำตอบแทน ไม่ได้ง่ายแก่ท่านทั้งสอง ทั้งสองท่านคือ มารดาบิดา ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุตรพึงประคับประคองมารดาด้วยบ่าข้างหนึ่ง พึงประคับประคองบิดาด้วยบ่าอีกข้างหนึ่ง เขามีชีวิตอยู่ตลอด ๑๐๐ ปี และเขาพึงปฏิบัติท่านทั้งสอง ด้วยการอบกลิ้น การนวด การให้อาบน้ำและการดัด และท่านทั้งสองนั้น พึงถ้ายอุจจาระปัสสาวะบนบ่าทั้งสองของเขานั้นแหละ

แทนคุณอันสุดซึ่ง ต้องให้เข้าถึงธรรม

๕๓๐

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย การกระทำอย่างนั้นยังไม่ชื่อว่า อันบุตรทำแล้วหรือทำตอบแทนแล้วแก่มารดาบิดาเลย ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อนึ่ง บุตรพึงสถาปนาบิดามารดาในราชสมบัติอันเป็นอิสราธิปัตย์ในแผ่นดินใหญ่อันมีรัตนะ ๗ ประการ การกระทำกิจอย่างนั้น ยังไม่ชื่อว่าอันบุตรทำแล้วหรือทำตอบแทนแล้วแก่มารดาบิดาเลย ข้อนั้น เพราะเหตุไร เพราะมารดาบิดา มีอุปการะมาก บำรุงเลี้ยง แสดงโลกนี้ แก่บุตรทั้งหลาย

ส่วนบุตรคนใดยังมารดาบิดาผู้ไม่มีศรัทธาให้สมาทานตั้งมั่นในศรัทธาสัมปทา ยังมารดาบิดาผู้ทุศีล ให้สมาทานตั้งมั่นในศีลสัมปทา ยังมารดาบิดาผู้มีความตระหนี่ ให้สมาทานตั้งมั่นในปัญญาสัมปทา ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ด้วยเหตุมีประมาณเท่านี้แล การกระทำอย่างนั้นย่อมชื่อว่า อันบุตรนั้นทำแล้วและทำตอบแทนแล้วแก่มารดาบิดา”

นักปราชญ์ได้กล่าวถึงพระคุณของพ่อแม่ว่ามีมากเกินกว่าที่จะพรรณนาให้หมดสิ้นได้ และเป็นการยากที่จะทดแทนพระคุณของท่านได้หมด เพราะนอกจากจะกตัญญูรู้คุณ และตอบแทนพระคุณแล้ว เรายังต้องประกาศคุณความดีของท่าน ด้วยการทำตนให้เป็นคนดี หมั่นประพฤติปฏิบัติธรรม ให้กาย วาจา

แทนคุณอันสุดซึ้ง ต้องให้เข้าถึงธรรม

๕๓๑

ใจ สะอาดบริสุทธิ์ เต็มเปี่ยมไปด้วยความเมตตา ปรรณาดิกับ
ทุกๆ คน ไม่เบียดเบียนรังแกใคร ความดีของเราดีแหละ จะ
เป็นเครื่องประกาศคุณูปการของท่านทั้งสองให้ชาวโลกได้รับรู้
และกล่าวสรรเสริญว่า การที่เราเป็นคนดีที่โลกต้องการอย่างนี้ได้
เพราะท่านอบรมพร่ำสอนมาดีนั่นเอง การจะทำตนเช่นนี้ได้
ต้องหมั่นฝึกตนเองให้สมบูรณ์พร้อมทั้งกาย วาจา ใจ จนเป็นที่
ยอมรับนับถือของคนรอบข้าง

เมื่อพ่อแม่ได้ยินแต่เรื่องคุณงามความดีของลูก ก็ปลื้ม
ปีติและภาคภูมิใจ เพราะรู้สึกตนเองเป็นผู้มีส่วนอย่างสำคัญ ใน
การอบรมบ่มเลี้ยงมาตั้งแต่เด็ก และทำให้ตนเกิดแรงบันดาลใจ
อยากละชั่ว ทำดี ทำใจให้ผ่องใสตามลูกไปด้วย ครั้นลูกแนะนำ
ให้พ่อแม่เป็นผู้มีศรัทธายินดีในการให้ทาน รักษาศีล และเจริญ
ภาวนา ท่านก็จะประพฤติตามด้วยความเต็มใจ และถ้าท่านทั้งสอง
สามารถประพฤติธรรม จนเข้าถึงพระรัตนตรัยภายในได้ เราก็
จะได้ชื่อว่า เป็นผู้ที่สามารถทดแทนพระคุณของพ่อแม่ได้อย่าง
แท้จริง

มีตัวอย่างของผู้ที่สามารถทำตามหลักพุทธวจนะ ที่ได้
ยกขึ้นมากล่าวข้างต้น เพื่อเป็นทิวฐานุคติ ให้เราเอาเป็นแบบ
อย่างของความเป็นลูกยอดกตัญญูอย่างแท้จริง บุคคลท่านนี้ คือ

แทนคุณอันสุดซึ้ง ต้องให้เข้าถึงธรรม

๕๓๒

พระสารีบุตรเถระ อัครสาวกเบื้องขวาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านเลือกที่จะตอบแทนพระคุณของโยมแม่ ด้วยการให้ธรรมะเป็นทาน ทำให้โยมแม่ได้มีที่พักอันประเสริฐ เข้าถึงความเป็นอริยะที่เป็นเหตุให้ไม่ต้องเวียนว่ายตายเกิดอีกต่อไป

*เมื่อครั้งที่พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ที่เขตวันมหาวิหาร พระสารีบุตรตรวจดูอายุสังขารของตนเอง รู้ว่าจะมีชีวิตอยู่ต่อไปอีกเพียง ๗ วัน จึงนึกถึงโยมแม่ว่า โยมแม่มีลูกเป็นพระอรหันต์ถึง ๗ องค์ แต่ท่านเองยังคงนับถือพรหมเป็นสรณะอยู่ ยังไม่มีความเลื่อมใสในพระรัตนตรัยเลย

ด้วยความตั้งใจที่จะตอบแทนพระคุณโยมแม่ ให้ได้ที่พึงที่แท้จริง หลังจากทีปลงอายุสังขารแล้ว จึงได้กราบทูลลาปรินิพพานกับพระผู้มีพระภาคเจ้า เมื่อพระพุทธองค์ทรงอนุญาตแล้ว พระสารีบุตรเถระก็ได้เดินทางกลับไปยังบ้านเกิด พ่อโยมแม่ของท่านเห็นพระลูกชายกลับบ้าน ก็ดีใจคิดว่า พระลูกชายคงอยากลาสิกขา กลับมาเป็นฆราวาสในวัยชรา จึงจัดเตรียมห้องพัก ซึ่งเป็นห้องที่พระเถระเกิดให้

ในคืนนั้น พระสารีบุตรเถระอาพาธหนัก ถ่ายเป็นเลือด

แทนคุณอันสุดซึ่ง ต้องให้เข้าถึงธรรม

๕๓๓

เกิดทุกขเวทนาอย่างแรงกล้า จอมเทพในสวรรค์ทั้ง ๖ ชั้น และ
ท้าวมหาพรหมได้มาเยี่ยมตามลำดับ โดยตั้งใจจะเอาบุญอุปัฏฐาก
คุณพระเถระเป็นครั้งสุดท้าย แต่พระสารีบุตรให้เทวดาทั้งหมด
กลับไป โยมแม่ของท่านเห็นเหตุการณ์อันน่าอัศจรรย์ อย่างที่
ไม่เคยพบเห็นที่ไหนมาก่อน หลังจากเทวดากลับไปหมดแล้ว จึง
เข้าไปหาพระลูกชาย ถามว่า “เมื่อครูนี้นใครมาเยี่ยมท่าน” พระ-
สารีบุตรตอบว่า “ท้าวจาตุมหาราชและท้าวสักกะ” โยมแม่รู้สึก
อัศจรรย์ใจว่า พระลูกชายมีอานุภาพมากถึงเพียงนี้จึงถามต่อไปว่า
“แล้วหลังจากที่ท้าวสักกะไปแล้ว ใครมาเยี่ยมท่านอีก ดูเหมือน
ว่าทั่วบริเวณบ้านจะสว่างไสวไปหมด” พระเถระตอบว่า “นั่นคือ
ท้าวมหาพรหม ผู้ที่โยมแม่นับถือไฉไลละ”

โยมแม่ฟังแล้วรู้สึกอัศจรรย์ใจ ถามว่า “ลูกเป็นใหญ่กว่า
ท้าวมหาพรหม ผู้เป็นพระเจ้าของโยมด้วยหรือ” พระสารีบุตร
ตอบว่า “ใช่โยมแม่ มหาพรหมทั้งสี่เหล่านั้ ยังต้องเอาชายทอง
มารองรับพระผู้มีพระภาคเจ้า ในวันที่พระองค์ประสูติ” เมื่อ
ได้ฟังดังนั้น นางคิดได้ว่า “แค่ลูกเรายังมีอานุภาพขนาดนี้
แล้วพระศาสดาของลูกเรา จะมีอานุภาพขนาดไหนหนอ” ใน
ขณะนั้นเองมหาปิติได้บังเกิดขึ้นแผ่ซ่านไปทั่วร่างกาย พระเถระ
จึงพูดว่า “โยมแม่ ในขณะที่พระบรมศาสดาประสูติ เสด็จออก
ผนวช และในเวลาที่ดีรัสรู้ รวมทั้งในขณะที่พระองค์ทรง

แทนคุณอันสุดซึ่ง ต้องให้เข้าถึงธรรม

๕๓๔

ประกาศธรรมจักร หมิ่นโลกธาตุหวั่นไหวแล้ว ทัวทั้งสากลโลก
รวมทั้งเทวโลกและพรหมโลก ไม่มีใครสักคนที่จะมีศีล สมาธิ
ปัญญา วิมุตติ และวิมุตติญาณทัสสนะ เท่ากับพระพุทธองค์”

จากนั้นพระเถระแสดงพระธรรมเทศนา เรื่องพระคุณ
ของพระพุทธเจ้า โยมแม่ปล่อยใจตามกระแสเสียงของพระเถระ
สามารถทำใจหยุดนิ่ง จนกระทั่งได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน
ส่วนพระเถระปรินิพพานในเวลาใกล้รุ่งของวันนั้นเอง

จะเห็นได้ว่า พระสารีบุตรท่านเลือกที่จะตอบแทน
พระคุณของโยมแม่ ผู้ให้กำเนิดกายเนื้อแก่ท่าน ด้วยการให้
กำเนิดกายธรรมแก่โยมแม่ เป็นการปิดประตูบาปภูมิอย่างถาวร
และมีความเที่ยงตรงต่อหนทางพระนิพพาน อันเป็นเป้าหมาย
สูงสุดของชีวิต พวกเราก็เช่นเดียวกัน ถ้าอยากตอบแทนคุณอัน
ยิ่งใหญ่ของท่านทั้งสอง ต้องพยายามชักชวนแนะนำให้ท่านได้
ทำทาน รักษาศีล และหมั่นเจริญสมาธิภาวนา ให้ท่านได้ทำใจ
หยุดนิ่งในเส้นทางสายกลาง จนกระทั่งได้เข้าถึงพระธรรมกาย
ให้ได้ เพราะการตอบแทนพระคุณของท่านทั้งสอง จะสิ้นสุดต่อ
เมื่อลูกแนะนำให้ท่านหลุดพ้นจากสังสารวัฏไปสู่ฝั่งนิพพานได้
สำเร็จ

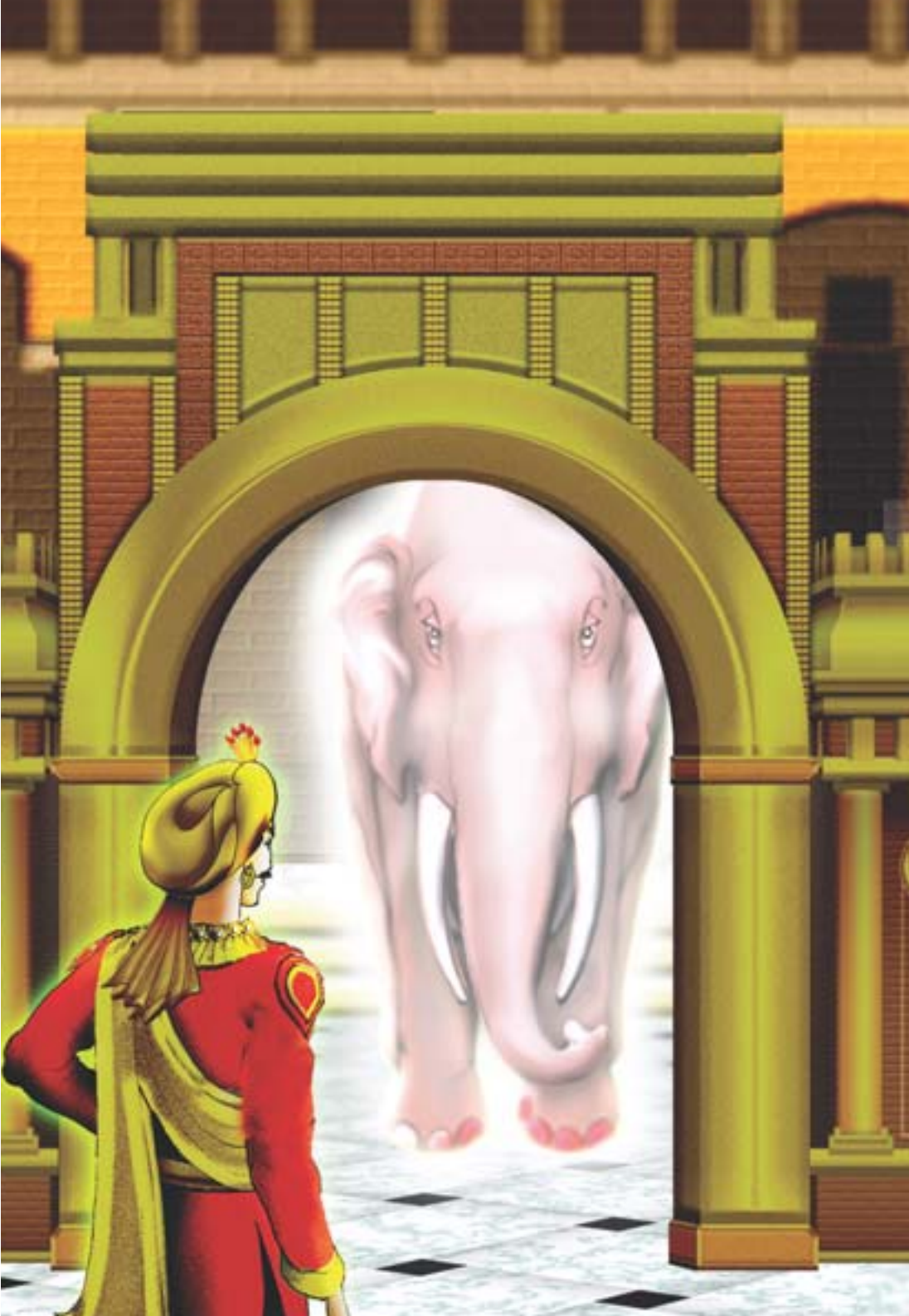

๖๐

ฟ้าท้ามารดา
หนทางฟ้าสู่สวรรค์

บุคคลใดปฏิบัติชอบในมารดา ในบิดา ในพระสัมมา-
สัมพุทธเจ้า และในสาวกของพระตถาคตเจ้า คนเช่นนั้นย่อมได้
บุญมากแท้ เพราะความประพฤติธรรมในมารดาบิดา ในโลกนี้
บัณฑิตทั้งหลายสรรเสริญเขา ครั้นละโลกนี้ไปแล้ว ย่อม
บันเทิงในสวรรค์

ผ้าเท้ามารดา ถนนทางพาสู่สวรรค์

๕๓๓

เครื่องพันธนาการที่คอยเหนี่ยวรั้งสรรพสัตว์ทั้งหลาย ให้ติดข้องอยู่ในภพสาม ไม่ใช่เครื่องจองจำที่ใช้เหนี่ยวรั้งนักโทษ แต่เป็นความยินดีในทรัพย์สินเงินทอง และในกามคุณทั้งหลาย หากเราไม่มีสติกำกับให้ดี เท่ากับว่า เราตกอยู่ในที่คุมขังที่แน่นหนาที่สุดยากที่จะหลุดพ้นออกมาได้ เพราะจะถูกกักขังกันเป็นชั้นๆ เริ่มตั้งแต่ นิรียกภูมิ มนุสสภูมิ โลกสวรรค์ แม้กระทั่งพรหมและอรูปพรหม ล้วนตกอยู่ในที่คุมขังทั้งสิ้น ดังนั้น ควรหมั่นให้ทาน รักษาศีล และเจริญสมาธิภาวนา ฝึกฝนอบรมใจให้สะอาด บริสุทธิ์อยู่เสมอ เมื่อความบริสุทธิ์เต็มเปี่ยม จิตจะหลุดพ้นจาก เครื่องพันธนาการทั้งปวงและมุ่งสู่พระนิพพาน ซึ่งเป็นความสุข อันเป็นอมตะอย่างแท้จริง

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ทุติยขตสูตร ว่า

“มาตริ ปิตริ จาปิ โย สมมาปฏิบัติชชติ
ตถาคเต จ สมพุทฺธเ อถวา ตสฺส สวากะ
พหุญจ โส ปสวติ ปุณฺณปิ ตาติโส นโร ฯ
ตาย ธมฺมจริยาย มาตาปิตุสฺส ปณฺธิตา
อิเธว นํ ปสฺสนนฺติ เปจฺจ สคฺเค ปโมทติ

บุคคลใดปฏิบัติชอบในมารดา ในบิดา ในพระสัมมา-
สัมพุทธเจ้า และในสาวกของพระตถาคตเจ้า คนเช่นนั้น

ฝ่าเท้ามารดา หนทางพาสู่สวรรค์

๕๓๘

ย่อมได้บุญมากแท้ เพราะความประพฤติธรรมในมารดาบิดา
ในโลกนี้ บัณฑิตทั้งหลายสรรเสริญเขา ครั้นละโลกนี้ไปแล้ว
ย่อมบันเทิงในสวรรค์”

บิดามารดา ท่านผู้รู้กล่าวว่าเป็นทิศเบื้องหน้า ที่เราจะต้องเคารพบูชากราบไหว้ เป็นบุพการีชนที่มีอุปการะต่อเราก่อนใครๆ เป็นบูรพาจารย์ คือ เป็นครูคนแรกของลูกที่สอนให้รู้จักยืน เดิน นั่ง นอน สอนการพูดจา และกิริยามารยาทต่างๆ ท่านเป็นพรหมของลูก คือ มีพรหมวิหารธรรม ๔ ประการ ได้แก่ มีความเมตตาปรารถนาดีต่อลูกไม่มีที่สิ้นสุด มีความกรุณาปราณีไม่หวังสิ่งตอบแทนจากลูก ขอเพียงให้ลูกเติบโตเป็นคนดีของสังคมเท่านั้น ก็พอใจแล้ว ครั้นลูกประสบความสำเร็จ พ่อแม่ก็เป็นคนแรกที่มีมุทิตาจิต ปลื้มอกปลื้มใจ ที่เห็นลูกเจริญรุ่งเรืองในชีวิตและมีอุเบกขาธรรม มีใจเป็นกลางรักลูกทุกคนเท่ากันหมด

พระลัมมาลัมพุทเจ้า ทรงประสูติตนเป็นแบบอย่างของความเป็นลูกยอดกตัญญูมานับภพนับชาติไม่ถ้วน ตั้งแต่สมัยเป็นพระมหาชนก แแบมารดาว่ายข้ามมหาสมุทร ๗ วัน ๗ คืน ไม่ยอมปล่อยมารดาทิ้งให้เป็นเหยื่อของสัตว์ร้ายกลางทะเล

ฝ่าเท้ามารดา ทนทางพาสู่สวรรค์

๕๓๕

เมื่อเสวยพระชาติเป็นสุวรรณสามมีพ่อแม่ตาบอดสนิททั้งสองข้าง
ท่านก็อุปัฏฐากบำรุงเป็นอย่างดี

แม้กระทั่งพระพุทธองค์ทรงถือกำเนิดเป็นสัตว์เดียรัจฉาน
ทรงสามารถประพัตติวัตร คือ ความกตัญญูทุกเวทได้อย่างสมบูรณ์
*เช่นในสมัยที่พระองค์เสวยพระชาติเป็นช้างเผือก ที่มีความ
กตัญญู มีบริวารถึง ๑๐๐,๐๐๐ เชือก สามารถปกครองช้างทั้งหมด
ให้อยู่กันอย่างมีความสุข มารดาของท่านตาบอด ไม่สะดวกใน
การหาอาหารด้วยตนเอง ในคืนวันหนึ่ง พญาช้างโพธิสัตว์จึงพา
มารดาไปอยู่ในถ้ำที่เชิงเขาตามลำพัง คอยหาน้ำ หาอาหารมา
เลี้ยงดูแลท่านด้วยความกตัญญู

ต่อมา พรานป่าคนหนึ่งเข้าไปล่าสัตว์ในป่าใหญ่ เกิด
เดินหลงป่าวนอยู่ถึง ๗ วัน ๗ คืน หาทางออกไม่พบ กระทั่ง
เดินมาพบพญาช้าง พระโพธิสัตว์จึงให้นายพรานนั่งบนหลัง
และนำออกจากป่าไป นายพรานเป็นคนอกตัญญู คิดจะเอาแต่
ได้ฝ่ายเดียว คิดว่าหากกลับไปถึงในเมืองเมื่อไรจะต้องไป
กราบทูลพระราชา เพื่อจะได้รับพระราชทานเงินรางวัลบ้าง

ขณะที่ออกจากป่า นายพรานได้แอบทำเครื่องหมาย
ตามต้นไม้ เมื่อกลับถึงบ้านโดยปลอดภัยแล้ว จึงไปกราบทูล
พระราชา บังเอิญในช่วงนั้น ช้างมงคลของพระราชาล้มตายลง

ฝ่ายมารดา หนทางพาสู่สวรรค์

๕๔๐

พระราชาทรงดีพระทัย รับสั่งให้นายหัตถาจารย์เดินทางเข้าป่า พร้อมกับนายพราน เพื่อที่จะไปนำพญาช้างโพธิสัตว์ มาเป็น ช้างมงคลประจำเมือง

เมื่อพญาช้างเห็นนายหัตถาจารย์ พร้อมกับทหาร มากมายเข้ามาในป่าใหญ่ รู้ว่าภัยกำลังจะเกิดขึ้น เพราะอาศัย บुरุษชัวที่เคยช่วยเหลือไว้ ท่านจึงสอนตนเองว่า ตัวเราเป็นผู้มี กำลังมาก สามารถจะกำจัดช้างได้ตั้ง ๑,๐๐๐ เชือก หากโกรธแล้ว สามารถทำแวนแคว้นของพระราชาก็ย่อยยับได้ แต่วันนี้ เพื่อ รักษาศีล แม้เราจะต้องถูกเขาผูกไว้ที่เสาสามช้าง เอาหอกทิ่มแทง เราจะไมโกรธ จะอดทน เมื่อคิดอย่างนั้น ท่านจึงน้อมศีรษะลง และยืนนิ่งเฉย

นายหัตถาจารย์เห็นพญาช้าง ซึ่งสมบูรณ์ด้วยลักษณะ ครบทุกประการ จึงกล่าวด้วยความเมตตาว่า “มานี้แน่ลูก มา เป็นช้างมงคลของพระราชาก็ดี” แล้วขึ้นขี่หลัง นำกลับไป กรุงพาราณสี ฝ่ายมารดาพระโพธิสัตว์ เห็นว่าลูกช้างไม่กลับมาหา ก็นึกอะใจว่า คงถูกจับตัวไปแล้ว จึงไม่ยอมดื่มน้ำ ไม่ยอมไปที่ไหนเลย นางคิดถึงลูกมากจึงตั้งใจว่า หากลูกช้าง ไม่กลับมา จะไม่ยอมกินอาหาร

แม้พระโพธิสัตว์จะได้รับการต้อนรับอย่างดี อยู่ใน

ฝ่าเท้ามารดา ทนทางพาสู่สวรรค์

๕๔๑

โรงช้างที่ประพรมด้วยน้ำหอม มีอาหารรสเลิศ แต่ก็คิดถึงมารดาตลอดเวลา ไม่ยอมรับประทานอาหารใดๆ เช่นกัน เมื่อพระราชาทรงทราบข่าว จึงเสด็จมาดูช้างมงคลด้วยพระองค์เอง ทรงอ้อนวอน พระโพรลัสต์ว่า “ดูก่อนพญาช้างผู้ประเสริฐ เชิญพ่อรับคำข้าวเถิด อย่าได้ผ่ายผอมเลย ราชกิจที่จะต้องทำมีอยู่มากมาย เชิญกินก่อนเถิด”

พระโพรลัสต์ได้แผ่กระแสแห่งความเมตตาไปยังพระราชพลางอธิษฐานจิตพร้อมกับกล่าวเป็นภาษามนุษย์ว่า “ข้าแต่ महाराजเจ้า ข้าพเจ้ามีแม่ซึ่งตาบอด รอคอยอาหารจากข้าพเจ้าอยู่ในป่า นางอดอาหารมาหลายวัน เมื่อไม่มีผู้นำทาง คงจะสะดุดตอไม้ ตกเหวตายอย่างแน่นอน เพราะฉะนั้นหากปราศจากมารดา ข้าพเจ้าก็ไม่สามารถมีชีวิตอยู่ได้” พระราชาทรงสดับเช่นนั้นแล้ว รู้สึกชื่นชมในความกตัญญูของพญาช้าง จึงรับสั่งให้นายหัตถาจารย์ปล่อยพญาช้าง กลับไปหามารดาตามเดิม

เมื่อพญาช้างหลุดพ้นจากเครื่องผูก ได้รับอิสรภาพแล้ว ก่อนจะออกจากเมือง ได้แสดงทศพิธราชธรรมถวายพระราชพร้อมเหล่าอำมาตย์ข้าราชการบริพาร จากนั้นก็มุ่งหน้าไปหามารดาซึ่งรอคอยอยู่ในป่า ท่านได้เลี้ยงดูมารดาซึ่งตาบอดจนตลอดอายุขัย เมื่อละโลกแล้ว ได้ไปบังเกิดในสวรรค์

ฝ่าเท้ามารดา หนทางพาสู่สวรรค์

๕๔๒

นี่เป็นตัวอย่างของความกตัญญูทเวทิจของพระบรม-
ศาสดาของเรา ในสมัยที่ยังสร้างบารมีอยู่ เราจะเห็นว่า กิ๊ภพ
กัชาติ ไม่ว่าจะเกิดเป็นมนุษย์ หรือสัตว์ก็ตาม พระองค์ได้
บำเพ็ญวัตรของผู้มีความกตัญญู บำรุงเลี้ยงดูบิดามารดาได้
อย่างสมบูรณ์ มาในภพชาติสุดท้าย พระองค์ยังเสด็จไปโปรด
เทพบุตรพุทธมารดาถึงบนสวรรค์ ให้ได้บรรลุนิพพานเป็น
พระโสดาบัน

เพราะฉะนั้น ทุกคนต้องตระหนักถึงคุณธรรมความ
กตัญญูไว้ให้ดี ต้องหาโอกาสตอบแทนผู้มีพระคุณ บำรุงเลี้ยงดู
บิดามารดาของเราให้ดี ที่พระพุทธองค์ตรัสว่า “บุคคลใดปฏิบัติ
ชอบในมารดา ย่อมได้บุญมากแท้ ครั้นละโลกนี้ไปแล้ว ย่อม
บันเทิงในสวรรค์” คำว่า ปฏิบัติชอบ เราก็รู้หลักกันหมดแล้วว่า
ต้องให้ท่านมีศรัทธา ให้ท่าน รักษาศีล เจริญภาวนา

วิธีการที่ควรประพฤติปฏิบัติในแต่ละวัน คือ การ
แสดงออกทางกายและทางวาจาต่อท่าน จงอย่าดูเบา ทางกาย
ต้องปรนนิบัติท่านให้ดี ทางวาจาต้องมีถ้อยคำไพเราะอ่อนหวาน
ไม่พูดจาให้ท่านสะเทือนใจ ก่อนนอนก็ให้ก้มกราบ ระลึกถึงคุณ
ของบิดามารดา นั่นคือ หนทางพาสู่สรวงสวรรค์ เพราะเรา
กำลังกราบเนื่อนาบุญ กราบพระประจำบ้าน ใครที่กราบพอ

ฝ่าเท้ามารดา หนทางพาสู่สวรรค์

๕๔๓

กราบแม่ได้ แสดงว่ามีจิตใจสูงมาก ยอมรับคุณธรรมความดี
ของท่านทั้งตัวและหัวใจ ตัวเราจะเป็นที่รองรับของคุณธรรม
ความดีทั้งหลาย ดังนั้นให้ทุกท่านบำรุงบิดามารดาให้ดี และ
ประพฤติปฏิบัติชอบต่อท่าน ทั้งทางกาย วาจา ใจ ทั้งต่อหน้า
และลับหลัง อย่างนี้จึงจะได้ชื่อว่า เป็นอริชาตบุตร

ประวัติย่อ พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อดัมมชโย)

๕๔๕

พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อดัมมชโย)

สมณศักดิ์ พ.ศ.๒๕๓๕ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะ
ชั้นสามัญ ที่ พระสุธรรมยานเถร

พ.ศ.๒๕๓๙ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะ
ชั้นราช ที่ พระราชภาวนาวิสุทธิ
(ฝ่ายวิปัสสนาธุระ)

นามและฉายา ไชยบุญย์ ธมฺมชโย (สุทธิผล)

ชาติกาล วันเสาร์ที่ ๒๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๘๗

ชาติภูมิ อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี

บรรพชาอุปสมบท วันพุธที่ ๒๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๑๒
ณ พัทธสีมาวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
โดยมี สมเด็จพระมหาธีรราชสังฆคณาจารย์
(ช่วง วรบุญโอบ ป.ธ.๙) วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ในขณะดำรง
สมณศักดิ์ที่พระเทพวรเวที เป็นพระอุปัชฌาย์

วิทยฐานะ เศรษฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
บางเขน กรุงเทพฯ
นักธรรมโท สำนักเรียนวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตำแหน่ง อธิบดีสงฆ์วัดพระธรรมกาย
ประธานมูลนิธิธรรมกาย
เจ้าสำนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดพระธรรมกาย

ประวัติย่อ พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อดัมมชโย)

๕๔๖

ผลงานโดยสังเขป

๑. จัดพิธีมหิตาธิกการะพระภิกษุสามเณรเปรียญธรรม ๙ ประโยค ซึ่งจัดมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๓๑ เพื่อยกย่องผู้ที่สอบได้เปรียญธรรมชั้นสูงสุดของการคณะสงฆ์ไทย

๒. เป็นผู้ริเริ่มโครงการอบรมให้ความรู้แก่พระนักบริหาร และพระกัลยาณมิตรอย่างมีระบบ

๓. จัดส่งเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิธรรมกายเข้าเป็นภาคีสมาชิกขององค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก และองค์การสหประชาชาติ เพื่อแลกเปลี่ยนและสร้างความสัมพันธ์กับองค์กรต่างๆ ทั่วโลก

๔. สร้างวัดในทวีปอเมริกา ทวีปยุโรป ทวีปออสเตรเลีย และทวีปเอเชีย รวมทั้งศูนย์ปฏิบัติธรรมกว่า ๑๐๐ แห่ง ทั่วโลก เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และส่งเสริมการปฏิบัติธรรมแก่ชาวไทยและชาวต่างประเทศ

๕. นำเสนอให้มีวันสมาธิโลก และจัดวันสมาธิโลก ร่วมกับองค์การยูวพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก โดยกำหนดให้วันที่ ๖ สิงหาคม ของทุกปีเป็นวันที่ชาวโลกทั้งหลายจะได้ทำใจให้เป็นสมาธิร่วมกัน

๖. จัดตั้งโครงการสร้างเสริมคุณธรรมกว่า ๑๐๐ โครงการ แก่เยาวชนและประชาชนทั่วประเทศ เช่น โครงการบรรพชา-อุปสมบทหมู่ นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนทั่วไป ภาคฤดูร้อน ภาคเข้าพรรษา เป็นประจำตลอดปี โครงการอบรมธรรมทายาทหญิง โครงการสมาธิแก้ว เป็นต้น

ประวัติย่อ พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อดมชโย)

๕๔๓

๗. จัดตั้งโครงการปฏิบัติธรรมพิเศษ ซึ่งจัดให้มีการสอนสมาธิภาวนานอกสถานที่ ครั้งละ ๑ ลัปดาห์ ตลอดทั้งปี

๘. จัดตั้งโครงการบ้านกัลยาณมิตร โดยส่งพระอาจารย์ออกบรรยายธรรมในสถานศึกษาและสถาบันต่างๆ ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดเป็นประจำ

๙. ริเริ่ม ปลุกฝัง และสร้างค่านิยมในการแต่งชุดขาวเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ รณรงค์ให้เยาวชนและประชาชนเข้าร่วมปฏิบัติธรรมโดยมีคำขวัญว่า “ไปวัดทุกวันอาทิตย์ เพื่อสร้างชีวิตให้มีคุณค่า”

๑๐. ริเริ่มโครงการตอบปัญหาธรรมะ ทางก้าวหน้า เริ่มตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๕๒๕ มีผู้เข้าสอบเพียง ๓๐๐ คน จนถึงปีพ.ศ. ๒๕๔๖ มียอดผู้เข้าสอบมากถึง ๔,๐๖๗,๓๗๒ คน

๑๑. เป็นผู้สนับสนุนการศึกษาภาษาบาลี จนมีภิกษุสามเณรสอบได้มากที่สุดของประเทศติดต่อกันหลายปี และสร้างประวัติศาสตร์การศึกษาที่มีนักเรียนสอบได้มากถึง ๒๑๓ รูป

๑๒. เป็นผู้ริเริ่มโครงการ “เทเหล้า-เผาบุหรี่” อย่างเห็นเป็นรูปธรรม และจัดทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง จนปรากฏว่ามีการเลิกดื่ม เลิกขาย และเลิกผลิตกันมากมายทั่วโลก

๑๓. เทศน์ สอนธรรมะ และการเจริญสมาธิภาวนาทุกวันแก่ประชาชนทั่วไป ณ สภาธรรมกายสากล วัดพระธรรมกาย จ.ปทุมธานี

๑๔. ให้ทุนการศึกษาแก่พระภิกษุ-สามเณร นักเรียน นิสิต นักศึกษา ปีละกว่า ๒,๐๐๐ ทุน ทุกปี

พจนานุกรม สำหรับ หนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๔๕

กลืน	ตามศัพท์แปลว่า ไม่สะดึง คือไม่สำหรับทำจิวร, ในทางพระวินัย ใช้เป็นชื่อเรียก สังฆกรรมอย่างหนึ่งที่พระพุทธเจ้าทรงอนุญาตแก่สงฆ์ ผู้จำพรรษาแล้ว
กตัญญูตา	ความเป็นคนกตัญญู, ความเป็นผู้รู้คุณ
กตัตตากรรม	กรรมลักว่าทำ คือ ไม่ได้ตั้งใจจะให้เป็นอย่างนั้นโดยตรง ทำไปโดยไม่ตั้งใจชัดเจน
กลืน	วัตถุนันจุใจ คือ จูงใจให้เข้าไปผูกอยู่ ใช้สำหรับเพ่ง เพื่อจูงจิตให้เป็นสมาธิ
กหาปณะ	ชื่อมาตราเงินในสมัยโบราณ ๑ กหาปณะ เท่ากับ ๒๐ มาสก หรือ ๔ บาท
กัป	กาลกำหนด, ระยะเวลายาวนานเหลือเกิน
กัมมัญฐาน	ที่ตั้งแห่งการงาน, อารมณ์เป็นที่ตั้งแห่งการงานของใจ กัมมัญฐาน ๔๐ คือ กลืน ๑๐ อสุภะ ๑๐ อนุสสติ ๑๐ พรหมวิหาร ๔ อาหาเรปฏิกูลสัญญา ๑ จตุธาตุวัตถาน ๑ อรูป ๔
กามคุณ	ส่วนที่ปรารถนาใคร่มี ๕ อย่าง คือ รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ที่น่าใคร่น่าพอใจ
กามฉันท์	ความพอใจรักใคร่ในอารมณ์ที่ชอบใจมีรูปเป็นต้น, ความพอใจในกามคุณทั้ง ๕
กามตัณหา	ความทะยานอยากในกาม,
กามภพ	ที่เกิดของผู้ที่ยังข้องอยู่ในกาม, ได้แก่ อบายภูมิ มนุษยโลก และเทวโลก

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๕๐

- กามราคะ** ความกำหนดด้วยกิเลสกาม, ความรักใคร่กาม
- กามสุขัลลิกานุโยค** การประกอบตนให้พัวพันหมกมุ่นอยู่ในกามสุข เป็นที่สุดอย่างหนึ่ง ในบรรดาที่สุดสอง คือ กามสุขัลลิกานุโยค ๑ อตตกิลมณานุโยค ๑
- กามารมณ** อารมณ์ที่น่าใคร่ น่าปรารถนา หมายถึง รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ได้แก่กามคุณ ๕ นั้นเอง
- กามาวจร** ซึ่งท่องเที่ยวไปในกามภพ, ซึ่งเกี่ยวข้องอยู่ในกาม
- กามาสวะ** อาสวะคือกาม, กิเลสต้องอยู่ในสันดานที่ทำให้เกิดความใคร่
- กามะสุมิจฉาจาร** ความประพฤติดินกามทั้งหลาย, ความผิดประเวณี
- กายสุจริต** ประพฤติชอบทางกาย มี ๓ อย่าง คือ เว้นจากฆ่าสัตว์ เว้นจากลักทรัพย์ เว้นจากประพฤติดินกาม
- กาลทาน** ทานที่ให้ตามกาล ไม่ใช่ให้ได้ตลอดเวลา เช่น การถวายผ้ากฐิน การถวายผ้าอาบน้ำฝน เป็นต้น ซึ่งทายกจะถวายได้ตามกำหนดเวลาที่พระพุทธเจ้าทรงอนุญาตเท่านั้น
- กาสาวพัสดร์** ผ้าที่ย้อมด้วยน้ำฝาด, ผ้าเหลืองสำหรับพระ
- กิเลสกาม** กิเลสเป็นเหตุใคร่, กิเลสที่ทำให้อยาก
- กิเลสमार** มาร คือ กิเลสที่เข้าครอบงำจิตใจขัดขวางไม่ให้ทำความดี
- กุฎิ** กระโจมหรือที่พัก ซึ่งเป็นที่อยู่ของนักบวช เช่น พระภิกษุ
- กุศลกรรม** กรรมดี, กรรมที่เป็นกุศล, การกระทำที่ดี คือ เกิดจากกุศล
- กุศลกรรมบถ** ทางแห่งกรรมดี, ทางทำดี, ทางแห่งกรรมที่เป็นกุศล, กรรมดี อันเป็นทางนำไปสู่สุคติมี ๑๐ อย่าง

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๕๑

กุศลธรรม	ธรรมที่เป็นกุศล, ธรรมฝ่ายกุศล, ธรรมที่ดี, ธรรมฝ่ายดี
ขันติ	ความอดทน
ชั้นธมาร	ชั้น ๕ คือ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เป็นมาร เพราะเป็นสภาพอันปัจจัยปรุงแต่งขึ้น เป็นที่ตั้งแห่งทุกข์
ชิปปาภิญญา	รู้ฉับพลัน
ชีนาสพ	ผู้มีอาสวะสิ้นแล้ว, ผู้หมดกิเลส, พระอรหันต์
เซพะ	น้ำลาย
ครุกรรม	กรรมหนักทั้งที่เป็นกุศลและอกุศล ในฝ่ายกุศล ได้แก่ ฌานสมาบัติ ในฝ่ายอกุศล ได้แก่ อนันตริยกรรม
คฤหบดี	ผู้เป็นใหญ่ในเรือน, พ่อเจ้าเรือน, ผู้มั่งคั่ง
คันถธุระ	ธุระ คือ การเรียนพระคัมภีร์, การศึกษาพระปริยัติธรรม
คาวุต	ชื่อมาตราวัดระยะทางเท่ากับ ๘๐ อุลกะ หรือ ๑๐๐ เส้น (๔ คาวุต เป็น ๑ โยชน์)
จตุตถฌาน	ฌานที่ ๔ มีองค์ ๒ ละสุขเสียได้ มีแต่อุเบกขากับเอกัคคตา
จตุปัจจัย	สิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต ๔ อย่าง คือ จีวร ปิณฑบาต เสนาสนะ คิลานเภสัช
จระณะ	เครื่องดำเนิน, ปฏิปทา คือ ข้อปฏิบัติอันเป็นทางบรรลุวิชามี ๑๕ คือ สีสัมปทา ความถึงพร้อมด้วยศีล อปัลลณกปฏิปทา ๓ สัทธรรม ๗ และฌาน ๔
จันทาล	ลูกต่างวรรณะ เช่น บิดาเป็นศูทร มารดาเป็นพราหมณ์ มีลูกออกมา เรียกว่า จันทาล

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๕๒

- จีวร** ผ้าที่ใช้นุ่งห่มของพระในพระพุทธศาสนาผืนใดผืนหนึ่งก็ได้ ในจำนวน ๓ ผืน ที่เรียกว่า ไตรจีวร คือ ผ้าสังฆาฏิ ผ้าอุตราสงค์ และผ้าอังตราสก
- จติ** เคลื่อนจากภพหนึ่งไปสู่ภพอื่น, ตาย ส่วนมากใช้กับเทวดา
- จุฬามณีเจดีย์** พระเจดีย์ที่บรรจุพระจุฬามณีของพระพุทธเจ้าในดาวดึงส์ เทวโลก
- ฉัพพรรณรังสี** รัศมี ๖ ประการ ซึ่งเปล่งออกจากพระวรกายของ พระพุทธเจ้า คือ ๑.เขียวเหมือนดอกอัญชัน ๒.เหลืองเหมือน ทรดาลทอง ๓.แดงเหมือนตะวันอ่อน ๔.ขาวเหมือนแผ่นเงิน ๕.สีหสบาทเหมือนดอกหงอนไก่ ๖.ประภัสสรเลื่อมพราย เหมือนแก้วผลึก
- ชฎิล** นักบวชประเภทหนึ่ง เกล้าผมมุ่นเป็นมวยสูงขึ้น มักถือลัทธิ บูชาไฟ
- ชนกกรรม** กรรมที่นำไปเกิด, กรรมที่เป็นกุศลหรืออกุศลก็ตามที่เป็น ตัวแต่ส่งผลให้เกิด คือ ชักนำให้ถือปฏิสนธิในภพใหม่
- ชมพูทวีป** ชื่อประเทศอินเดียครั้งโบราณ
- ชาครียานุกโยค** การประกอบความเพียรเครื่องตื่นอยู่ คือ เพียรพยายาม ปฏิบัติธรรม ไม่เห็นแก่นอน ตื่นตัวอยู่เป็นนิตย์
- ฌาน** การเพ่งอารมณ์จนใจแน่วแน่เป็นอัปปนาสมาธิ
- ญาณ** ความรู้, ปรีชาหยั่งรู้, ปรีชากำหนดรู้
- ดาวดึงส์** สวรรค์ชั้นที่ ๒ แห่งสวรรค์ ๖ ชั้น มีจอมเทพผู้ปกครอง คือ พระอินทร์

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๕๓

ดุสิต	สวรรค์ชั้นที่ ๔ มีท้าวสันดุสิตเทวราชปกครอง เป็นชั้นที่สถิตของพระโพธิสัตว์
เดียรธีย์	นักบวชภายนอกพระพุทธศาสนา
ตถาคต	พระนามอย่างหนึ่งของพระพุทธเจ้า เป็นคำที่พระพุทธเจ้าตรัสถึงพระองค์เอง
ตปะ	ความเพียรเครื่องเผาผลาญกิเลส, การบำเพ็ญเพียรเพื่อกำจัดกิเลส
ไตรลักษณ์	ลักษณะ ๓ คือความไม่เที่ยง ความเป็นทุกข์ เป็นอนัตตา
ไตรสิกขา	สิกขา ๓, ข้อปฏิบัติที่ต้องศึกษา ๓ อย่าง คือ ศึกษาเรื่องศีล สมาธิ ปัญญา
อุปรามหบุคคล	บุคคลผู้ควรแก่สกุ๊ป คือ บุคคลที่ควรนำกระดุกบรรจุสกุ๊ปไว้บูชา มี ๔ คือ ๑.พระพุทธเจ้า ๒.พระปัจเจกพุทธเจ้า ๓.พระอรหันตสาวก ๔.พระเจ้าจักรพรรดิ
ทักษิณาวฏ	เวียนประทักษิณ คือ เวียนขวาเหมือนเข็มนาฬิกา
ทักษิโณยบุคคล	บุคคลผู้ควรรับทักษิณา ได้แก่ พระสงฆ์, สมณะ
ทักษิโณทก	น้ำที่หกลงในเวลาทำทาน เป็นเครื่องหมายของการให้
ทสสนานุตตรियะ	การเห็นที่ยอดเยี่ยม
ทิพพจักขุ	ตาทิพย์, ญาณพิเศษของผู้ได้อภิญญาทั้งหลาย
ทศปาโมกข์	อาจารย์ผู้มีชื่อเสียงโด่งดัง
ทุกรกิริยา	การทำความเพียรอันยากที่ใครๆ จะทำได้
ทุศีล	มีศีลชั่ว คือ ประพฤติไม่ดี มักละเมิดศีล

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๕๔

เทพธิดา	นางฟ้า, หญิงชาวสวรรค์
เทพบุตร	เทวดาผู้ชาย, ชาวสวรรค์เพศชาย
เทวดา	หมู่เทพ, ชาวสวรรค์ เป็นคำเรียกชาวสวรรค์ทั้งเพศชายและเพศหญิง
เทวธรรม	ธรรมที่ทำให้เป็นเทวดา มี ๒ อย่าง คือ ทิธี และโอตตปปะ
เทวโลก	โลกของเทวดา ได้แก่ สวรรค์กามาพจร ๖ ชั้น คือ ๑.จาตุมหาราชิกา ๒.ดาวดึงส์ ๓.ยามา ๔.ดุสิต ๕.นิมมานรดี ๖.ปรนิมมิตวสวัตดี
เทโวโรหณะ	การที่พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากเทวโลกหลังออกพรรษา
ธมกรก	กระบอกกรองน้ำของพระสงฆ์
ธรรมกถึก	ผู้กล่าวสอนธรรม, ผู้แสดงธรรม, นักเทศน์
ธรรมาภิสมัย	การตรัสรู้ธรรม, การสำเร็จมรรคผล
ธรรมาสน์	ที่สำหรับนั่งแสดงธรรม
ธุดงค์	องค์คุณเครื่องกำจัดกิเลส, ชื่อข้อปฏิบัติประเภทวัตร ที่ผู้สมัครใจจะพึงสมาทานประพฤติได้ เป็นอุบายขัดเกลากิเลส
นมัสการ	การไหว้, การเคารพ, นอบน้อม
นิคหกรรม	กรรมที่สงฆ์ทำแก่ภิกษุที่ควรปราบเพื่อให้เช็ดหลาบ
นิพพาน	การดับกิเลสสิ้นเชื้อไม่เหลือเศษ, การดับขันธห้าของพระอรหันต์
นิมนต์	เชิญ หมายถึงเชิญพระ เชิญนักบวช
นियยานิกะ	ธรรมเป็นเครื่องนำสัตว์ออกไปจากกองทุกข์

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๕๕

นिरยบาล	ผู้คุมนรก, ผู้ลงโทษลัตวันรก
นिरามิสสุข	สุขไม่เจืออาวมิส, สุขไม่ต้องอาศัยเครื่องหล่อหรือกามคุณ
นิโรธ	ความดับทุกข์ คือ ดับต้นหาได้สิ้นเชิง, ภาวะปลอดทุกข์
นิโรธสมบัติ	การเข้านิโรธ คือ ดับสัญญาความจำได้หมายรู้ และเวทนา การเสวยอารมณ์ เรียกเต็มว่าเข้าสัญญาเวทยิตินิโรธ
บรมศาสดา	ศาสดาที่ยอดเยี่ยม, พระผู้เป็นครูที่สูงสุดคือพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
บัณฑิต	กะเทย, คนไม่ปรากฏว่าเป็นเพศชายหรือเพศหญิง
บารมี	คุณความดีที่บำเพ็ญอย่างยิ่งยวด เพื่อบรรลุจุดหมายอัน สูงสุดยิ่ง มี ๑๐ คือ ทาน, ศีล, เนกขัมมะ, ปัญญา, วิริยะ, ขันติ, ลัจจะ, อธิษฐาน, เมตตา, อุเบกขา
บุญนิธิ	ขุมทรัพย์คือบุญ
บุญกรรม	กรรมที่เคยทำไว้ในอดีต
บุญพาราม	วัดที่นางวิสาขาสร้างถวายพระพุทธเจ้าและภิกษุสงฆ์ที่กรุง สาวัตถี พระพุทธเจ้าประทับที่วัดนี้ รวมทั้งสิ้น ๖ พรรษา
บุญเพสันนิวาส	การเคยอยู่ร่วมกันในกาลก่อน
เบญจกามคุณ	สิ่งที่น่าปรารถนาน่าใคร่ ๕ อย่าง คือ รูป เสียง กลิ่น รส และโผฏฐัพพะ
ปฏิบัติหก	ผู้รับทาน, ผู้รับของถวาย
ปฏิจจสมุปบาท	สภาพอาศัยกันจึงเกิดมีขึ้น, การที่ทุกข์เกิดขึ้นเพราะ อาศัยปัจจัยต่อเนื่องกันมา

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๕๖

- ปฏิวะ** เข้าใจตลอด, แท่งตลอด, ตรัสรู้, รู้ทะลุปรุโปร่ง
- ปฏิสัมภทา** ความแตกฉาน, ปัญญาแตกฉานมี ๔ คือ ๑.แตกฉานในอรรถ ๒.แตกฉานในธรรม ๓.แตกฉานในนิรุติ คือภาษา ๔.แตกฉานในปฏิกาย
- ปรทาริกกรรม** การประพุดล้วงเมียบคนอื่น, การเป็นชู้เมียเขา
- ปรมัตถบารมี** บารมียอดเยี่ยม, บารมีระดับสูงสุด สูงกว่าอุบารมี เช่น การสละชีวิต เป็นทานปรมัตถบารมี เป็นต้น
- ปรมัตถประโยชน์** ประโยชน์อย่างยิ่ง คือ พระนิพพาน
- ประเคน** ส่งของถวายพระให้ถึงมือ
- ประทักษณ** การเวียนขวา คือ เวียนอย่างเข็มนาฬิกา เป็นอาการแสดงความเคารพ
- ปริพาชก** นักบวชผู้ชายนอกพระพุทธศาสนาพวกหนึ่งในชมพูทวีป ชอบลัทธิจรไปในที่ต่างๆ ลำแดงพรรณนาระทางลัทธิของตน
- ปฤษฎางค์** อวัยวะเบื้องหลัง, ส่วนหลัง, ข้างหลัง
- ปลิโพธ** เครื่องผูกพันหรือห่วงเหนี่ยวเป็นเหตุให้ใจพะวักพะวง
- ปัญญาขันธ** ขันธ ๕ คือ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ
- ปาฏิหาริย์** เรื่องที่น่าอัศจรรย์, การกระทำที่บังเกิดผลเป็นอัศจรรย์
- ปฤชชน** คนที่หนาแน่นไปด้วยกิเลส, คนที่ยังมีกิเลสมาก หมายถึง คนธรรมดา ทัวๆ ไป
- พยาบาทวิตก** ความตรึกในทางคิดร้ายต่อผู้อื่น
- พรหม** ผู้ประเสริฐ, เทพในพรหมโลกเป็นผู้ไม่เกี่ยวข้องกับกาม มี ๒ พวก คือ รูปพรหมมี ๑๖ ชั้น อรูปพรหมมี ๔ ชั้น

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๕๓

- พรหมจรรย์** การบวชซึ่งละเว้นเมถุน, การครองชีวิตที่ปราศจากเมถุน
- พระพุทธเจ้า** พระผู้ตรัสรู้เองโดยชอบ แล้วสอนผู้อื่นให้รู้ตาม, ศาสตราเอกของโลก
- พุทธบริษัท** ผู้นับถือพระพุทธศาสนามี ๔ จำพวก คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา
- พุทธอุปบาทกาล** กาลเป็นที่อุบัติของพระพุทธเจ้า, เวลาที่มีพระพุทธเจ้าอุบัติขึ้นในโลก
- โพธิสัตว์** ท่านผู้ที่จะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า ซึ่งกำลังบำเพ็ญบารมี ๓๐ ทัศ
- มนสิการ** การทำในใจ, ใส่ใจ, พิจารณา
- มนุษยธรรม** ธรรมที่使人ให้เป็นมนุษย์ ได้แก่ ศีล ๕ และคุณธรรม เช่น เมตตา กรุณา เป็นต้น
- มหาปริจาค** การสละอย่างใหญ่ของพระโพธิสัตว์มี ๕ อย่าง คือ สละทรัพย์ สละอวัยวะ สละชีวิต ปริจาคลูก ปริจาคภรรยา
- มหาภิเนษกรรมณี** การเสด็จออกบวชของพระพุทธเจ้า
- มิจฉาทิฏฐิ** ความเห็นที่ผิดจากคลองธรรม เช่น เห็นว่าทำดีไม่ได้ดี ทำชั่วไม่ได้ชั่ว มารดาบิดาไม่มีคุณ เป็นต้น
- มิจฉาวณิชชา** การค้าขายไม่ชอบธรรม, การค้าขายที่ผิดศีลธรรม ๕ อย่าง คือ ๑.ค้าอาวุธ ๒.ค้ามนุษย์ ๓.ค้าสัตว์สำหรับนำไปฆ่าเป็นอาหาร ๔.ค้าของเมา ๕.ค้ายาพิษ
- ยัญญ** การเซ่น การบูชา การบวงสรวงชนิดหนึ่งของพราหมณ์ เช่น ฆ่าสัตว์บูชาเทพเจ้า

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๕๘

โยชน์	ชื่อมาตราวัดระยะทาง เท่ากับ ๔ คาวุต หรือ ๔๐๐ เส้น หรือ ๑๖ กิโลเมตร
โยนิโสมนสิการ	การทำในใจโดยแยบคาย, พิจารณาไตร่ตรองด้วยสติ ปัญญาที่รอบคอบ
รัตนตรัย	แก้ว ๓ ดวง, สิ่งมีค่าและเคารพบูชาสูงสุดของพุทธศาสนิกชน ๓ อย่าง คือ พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์
รูปพรหม	พรหมในชั้นรูปภพ, พรหมที่เกิดด้วยกำลังรูปฌาน มี ๑๖ ชั้น
โลกธรรม	ธรรมที่มีประจำโลก มี ๘ อย่าง คือ มีลาภ เสื่อมลาภ มียศ เสื่อมยศ นินทา สรรเสริญ สุข ทุกข์
โลกุตตรธรรม	ธรรมอันมิใช่วิสัยของโลก, ธรรมเหนือโลก (นิพพาน)
วัจกุฎี	ส้วม, ที่ถ่ายอุจจาระสำหรับภิกษุ สามเณร
วิทยาธรร	ผู้มีฤทธิ์ที่สำเร็จด้วยวิทยาคม อยู่ในป่าหิมพานต์
วิปัสสนา	ความเตือนร้อน, ความร้อนใจที่เกิดจากการทำความผิดหรือทำบาป
วิปัสสนา	ความเห็นแจ้ง คือเห็นตรงต่อความเป็นจริงของสภาวะธรรม ด้วยธรรมจักขุ
วิภวตัณหา	ความอยากในวิภพ คือความทะยานอยากในความไม่มีไม่เป็น อยากไม่เป็นนั่น ไม่เป็นนี่
วิมุตติ	ความพ้นจากกิเลส
วิมุตติญาณทัสสนะ	ความรู้ความเห็นในวิมุตติ, ความรู้เห็นว่าจิตหลุดพ้น แล้วจากอาสวะทั้งหลาย
วิโมกข์	ความหลุดพ้นจากกิเลส

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๕๕

เวไนยสัตว์	สัตว์ผู้ควรแก่การแนะนำสั่งสอน, สัตว์ที่พึงแนะนำได้
ศาสดา	ผู้สั่งสอน, เป็นพระนามอย่างหนึ่งที่ใช้เรียกพระพุทธเจ้า; ปัจจุบัน ใช้เรียกผู้ตั้งศาสนาโดยทั่วไป,
ศิลปศาสตร์	ตำราว่าด้วยวิชาความรู้ต่างๆ อันได้มีการเรียนการสอนกันมา ตั้งแต่ก่อนสมัยพุทธกาล
เศวตฉัตร	ฉัตรขาว, ร่มขาว, พระกลดขาวซึ่งนับว่าเป็นของสูงของกษัตริย์
สมณโคดม	คำที่คนทั่วไปหรือคนภายนอกพระพุทธศาสนา นิยมใช้เรียกพระพุทธเจ้า
สังคหวัตถุ	เรื่องสงเคราะห์กัน, คุณเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจของผู้อื่นไว้ได้
สังฆทาน	การถวายแก่สงฆ์ คือ ถวายเป็นกลางๆ ไม่จำเพาะเจาะจงภิกษุรูปใดรูปหนึ่ง
สังสารวัฏ	การเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในภพสาม
สัมภเวสี	ผู้แสวงหาภพที่เกิด
สัมมาอาชีวะ	เลี้ยงชีวิตชอบ คือ เว้นจากเลี้ยงชีวิตโดยทางที่ผิด
สามิสสุข	สุขเจืออามิส, สุขที่ต้องอาศัยเหยื่อหล่อ ได้แก่สุขที่เกิดจากกามคุณ
โสดาบัน	ผู้ถึงกระแสพระนิพพาน, พระอริยบุคคลผู้ได้บรรลุโสดาปัตติผล
โสดาปัตติผล	ผลคือการถึงกระแสนิพพาน, ผลที่ได้รับจากการละสักกาย-ทิฏฐิ วิจิกิจฉา สัมพัตปราคามาส ด้วยโสดาปัตติมรรค ทำให้ได้เป็นพระโสดาบัน

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๖๐

- อคติ** ฐานะอันไม่พึงถึง, ทางแห่งความประพฤติที่ผิด, ความลำเอียงมี ๔ คือ ๑.ลำเอียงเพราะรัก ๒.ลำเอียงเพราะชัง ๓.ลำเอียงเพราะเขลา ๔.ลำเอียงเพราะกลัว
- อนาคตังสญาณ** ญาณหยั่งรู้ส่วนอนาคต, ปรีชากำหนดรู้คาดผลข้างหน้า อันสืบเนื่องจากเหตุในปัจจุบันหรือในอนาคตก่อนเวลานั้น
- อนาคามีผล** ผลที่ได้รับจากการละสังโยชน์ คือ กามราคะ และภริษะด้วย อนาคามีมรรค อันทำให้เป็นพระอนาคามี
- อนโมทนา** ความยินดีด้วย, การพลอยยินดี, การแสดงความเห็นชอบ
- อบายภูมิ** ภูมิที่ปราศจากความเจริญ มี ๔ อย่าง คือ นรก เปต อสุรกาย และเดียรัจฉาน
- อบายมุข** ช่องทางของความเสื่อม, เหตุเครื่องฉิบหาย
- อรหันต์** ผู้สำเร็จธรรมวิเศษสูงสุดในพระพุทธศาสนา, พระอริยบุคคลชั้นสูงสุด
- อรุปฌาน** ฌานที่มีรูปธรรมเป็นอารมณ์
- อวิชชา** ความหลงอันเป็นเหตุไม่รู้จริง มี ๔ คือ ความไม่รู้ร้อยยล ๔ ไม่รู้อดีต ไม่รู้อนาคต ไม่รู้ทั้งอดีตทั้งอนาคต ไม่รู้ปฏิจลสมุปบาท
- อาชีวก** นักบวชชีเปลือยพวกหนึ่งในครั้งพุทธกาล
- อามิสบูชา** การบูชาด้วยอามิส คือด้วยวัตถุสิ่งของ เช่น อาหาร ดอกไม้

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

๕๖๒

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

สมาธิ คือ ความสงบ สบาย และความรู้สึกเป็นสุขอย่างยิ่ง ที่มนุษย์สามารถสร้างขึ้นได้ด้วยตนเอง เป็นสิ่งที่พระพุทธศาสนา กำหนดเอาไว้เป็นข้อควรปฏิบัติ เพื่อการดำรงชีวิตทุกวันอย่างเป็นสุข ไม่ประมาท เต็มไปด้วยสติสัมปชัญญะและปัญญา อันเป็นเรื่องไม่เหลือวิสัยทุกคนสามารถปฏิบัติได้ง่ายๆดังวิธีปฏิบัติที่**พระเดชพระคุณ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)** หลวงปู่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ได้เมตตาสั่งสอนไว้ดังนี้

๑. กราบบูชาพระรัตนตรัย เป็นการเตรียมตัวเตรียมใจให้ นุ่มนวลไว้เป็นเบื้องต้น แล้วสมาทานศีลห้าหรือศีลแปด เพื่อย้ำความ มั่นคงในคุณธรรมของตนเอง

๒. คุณเข้าหรือนั่งพับเพียบสบายๆ ระลึกถึงความดี ที่ได้ กระทำแล้วในวันนี้ ในอดีต และที่ตั้งใจจะทำต่อไปในอนาคต จน รวากับว่าร่างกายทั้งหมดประกอบขึ้นด้วยธาตุแห่งคุณงามความดีล้วนๆ

๓. นั่งขัดสมาธิ เท้าขวาทับเท้าซ้าย มือขวาทับมือซ้าย นิ้วชี้ ของมือข้างขวาจรดนิ้วหัวแม่มือข้างซ้าย นั่งให้อยู่ในท่าที่พอดี ไม่ฝืน ร่างกายมากจนเกินไป ไม่ถึงกับเกร็ง แต่อย่าให้หลังโค้งงอ หลังดา พอสบายคล้ายกับกำลังพักผ่อน ไม่บีบกล้ามเนื้อตาหรือขมวดคิ้ว แล้วตั้งใจมั่น วางอารมณ์สบาย สร้างความรู้สึกให้พร้อมทั้งกายและ ใจว่ากำลังจะเข้าไป สู่ภาวะแห่งความสงบสบายอย่างยิ่ง

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

๕๖๓

ภาพแสดงที่ตั้งจิตทั้ง ๗ ฐาน

ฐานที่ ๑ ปากช่องจมูก หูข้างซ้าย
ชายข้างขวา

ฐานที่ ๒ เพลาตา หูข้างซ้าย
ชายข้างขวา

ฐานที่ ๓ จอมประสาท

ฐานที่ ๔ ช่องเพดาน

ฐานที่ ๕ ปากช่องลำคอ

ฐานที่ ๗ ศูนย์กลางกายที่ตั้งจิตถาวร

ฐานที่ ๖ ศูนย์กลางกายระดับสะดือ

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

๕๖๔

ภาพแสดงที่ตั้งจิตทั้ง ๗ฐาน

ฐานที่ ๑ ปากช่องจมูก หึงข้างซ้าย
ชายข้างขวา

ฐานที่ ๒ เพลาตา หึงข้างซ้าย
ชายข้างขวา

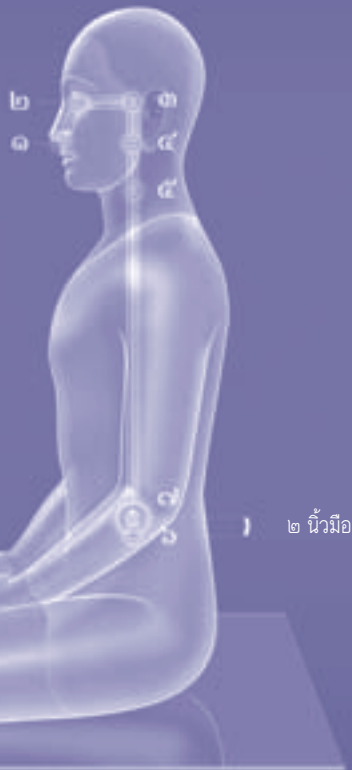
ฐานที่ ๓ จอมประสาท

ฐานที่ ๔ ช่องเพดาน

ฐานที่ ๕ ปากช่องลำคอ

ฐานที่ ๗ ศูนย์กลางกายที่ตั้งจิตถาวร

ฐานที่ ๖ ศูนย์กลางกายระดับสะดือ

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

๕๖๕

๔. **นิกกำหนดนิมิต** เป็น “ดวงแก้วกลมใส” ขนาดเท่าแก้วตา-ดำ ไสบริสุทธิ ปราศจากรอยตำหนิใดๆ ขาวใส เย็นตาเย็นใจ ดัง-ประกายของดวงดาว ดวงแก้วกลม ใส่นี้เรียกว่า **บริกรรมนิมิต** นิก-สบายๆ นิกเหมือนดวงแก้วนั้นมานิ่งสนิทอยู่ ณ ศูนย์กลางกายฐานที่-๗ นิกไปภาวนาไปอย่างนุ่มนวลเป็นพุทธานุสติว่า “**สัมมา อะระหัง**”-หรือค่อยๆ น้อมนิกดวงแก้วกลมใสให้ค่อยๆ เคลื่อนเข้าสู่ศูนย์กลางกาย-ตามแนวฐาน โดยเริ่มต้นตั้งแต่ฐานที่ ๑ เป็นต้นไป น้อมนิกอย่างสบายๆ-ใจเย็นๆ ไปพร้อมๆ กับคำภาวนา

อนึ่ง เมื่อนิมิตดวงแก้วกลมใสปรากฏแล้ว ณ กลางกาย ให้-วางอารมณ์สบายๆ กับนิมิตนั้น จนเหมือนกับว่าดวงนิมิตเป็นส่วนหนึ่ง-ของอารมณ์ หากดวงนิมิตนั้นอันตรธานหายไป ก็ไม่ต้องนิกเสียตาย-ให้วางอารมณ์สบาย แล้วนิกนิมิตนั้นขึ้นมาใหม่แทนดวงเก่า หรือเมื่อ-นิมิตนั้นไปปรากฏที่อื่น ที่มีใช้ศูนย์กลางกาย ให้ค่อยๆ น้อมนิมิตเข้า-มาอย่างค่อยเป็นค่อยไป ไม่มีการบังคับ และเมื่อนิมิตมาหยุดสนิท ณ-ศูนย์กลางกาย ให้วางสติลงไปยังจุดศูนย์กลางของดวงนิมิต ด้วย-ความรู้สึกคล้ายมีดวงดาวดวงเล็กๆ อีกดวงหนึ่ง ซ่อนอยู่ตรงกลาง-ดวงนิมิตดวงเดิม แล้วสนใจเอาใจใส่แต่ดวงเล็กๆ ตรงกลางนั้นไปเรื่อยๆ-ใจจะปรับจนหยุดได้ถูกส่วน เกิดการตกศูนย์และเกิดดวงสว่างขึ้นมา-แทนที่ ดวงนี้เรียกว่า “**ดวงธรรม**” หรือ “**ดวงปฐมมรรค**” อันเป็น-ประตูปเบื้องต้นที่จะเปิดไปสู่หนทางแห่งมรรคผลนิพพาน

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

๕๖๖

การระลึกรู้ถึงนิมิตสามารถทำได้ในทุกแห่งทุกที่ทุกอิริยาบถ ไม่ว่าจะนั่ง นอน ยืน เดิน หรือขณะทำภารกิจใดๆ

ข้อแนะนำ คือ ต้องทำให้สม่ำเสมอเป็นประจำ ทำเรื่อยๆ ทำอย่างสบายๆ ไม่เร่ง ไม่บังคับ ทำได้แค่ไหน ให้พอใจแค่นั้น ซึ่งจะเป็นการป้องกันมิให้เกิดความอยากจนเกินไป จนถึงกับทำให้ใจต้องสูญเสียความเป็นกลาง และเมื่อการฝึกสมาธิบังเกิดผลจนได้ “ดวงปฐมมรรค” ที่ใสเกินใส สวยเกินสวย ติดสนิทมั่นคงอยู่ที่ศูนย์กลางกายแล้ว ให้หมั่นตรึงระลึกนึกถึงอยู่เสมอ

อย่างนี้แล้วผลแห่งสมาธิจะทำให้ชีวิตดำรงอยู่บนเส้นทางแห่งความสุข ความสำเร็จและความไม่ประมาทได้ตลอดไป ทั้งยังจะทำให้สมาธิละเอียดลุ่มลึกไปตามลำดับอีกด้วย

ข้อควรระวัง

๑. **อย่าใช้กำลัง** คือไม่ใช่กำลังใดๆ ทั้งสิ้น เช่น ไม่บีบกล้ามเนื้อตาเพื่อจะให้เห็นนิมิตเร็วๆ ไม่เกร็งแขน ไม่เกร็งกล้ามเนื้อหน้าท้อง ไม่เกร็งตัว ฯลฯ เพราะการใช้กำลังตรงส่วนไหนของร่างกายก็ตาม จะทำให้จิตเคลื่อนจากศูนย์กลางกายไปสู่จุดนั้น

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

๕๖๓

๒. อย่าอยากเห็น คือทำให้เป็นกลาง ประคองสติมิให้เผลอจากกิจกรรมภาวนาและกรรมนิมิต ส่วนจะเห็นนิมิตเมื่อใดนั้น อย่ากังวล ถ้าถึงเวลาแล้วย่อมเห็นเอง การบังเกิดของดวงนิมิตนั้นอุปมาเสมือนการขึ้นและตกของดวงอาทิตย์ เราไม่อาจจะเร่งเวลาได้

๓. อย่ากังวลถึงการกำหนดลมหายใจเข้าออก เพราะการฝึกสมาธิเพื่อให้เข้าถึงพระธรรมกายภายใน อาศัยการนึกถึง “**อาโลกสิณ**” คือกลืนความสว่างเป็นบาทเบื้องต้น เมื่อฝึกสมาธิจนเข้าถึงดวงปฐมมรรคแล้ว ฝึกสมาธิต่อไป ผ่านกายมนุษย์ละเอียด กายทิพย์ กายรูปพรหม กายอรูปพรหม จนกระทั่งเข้าถึงพระธรรมกายแล้วจึงเจริญวิปัสสนาในภายหลัง ดังนั้นจึงไม่มีความจำเป็นต้องกำหนดลมหายใจเข้าออกแต่ประการใด

๔. เมื่อเลิกจากนั่งสมาธิแล้ว ให้ตั้งใจไว้ที่ศูนย์กลางกายที่เดียว ไม่ว่าจะอยู่ในอิริยาบถใดก็ตาม เช่น ยืนก็ดี เดินก็ดี นอนก็ดี หรือนั่งก็ดี อย่าย้ายฐานที่ตั้งจิตไปไว้ที่อื่นเป็นอันขาด ให้ตั้งใจบริกรรมภาวนา พร้อมกับนึกถึงกรรมนิมิตเป็นดวงแก้วใสควบคู่กันตลอดไป

๕. นิมิตต่างๆ ที่เกิดขึ้น จะต้องน้อมไปตั้งไว้ที่ศูนย์กลางกายทั้งหมด ถ้านิมิตเกิดขึ้นแล้วหายไปก็ไม่ต้องตามหา ให้ภาวนาประคองใจต่อไปตามปกติ ในที่สุดเมื่อจิตสงบ นิมิตย่อมปรากฏขึ้นใหม่อีก

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

๕๖๘

การฝึกสมาธิเบื้องต้นเท่าที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ย่อมเป็นปัจจัยให้เกิดความสุขได้พอสมควร เมื่อชักซ้อมปฏิบัติอยู่เสมอๆ ไม่ทอดทิ้งจนได้ดวงปฐมมรรคแล้ว ก็ให้หมั่นประคองรักษาดวงปฐมมรรคนั้นไว้ตลอดชีวิต ดำรงตนอยู่ในศีลธรรมอันดี ย่อมเป็นหลักประกันได้ว่า ได้ที่พึงของชีวิตที่ถูกต้องดังงามที่จะส่งผลให้เป็นผู้มีความสุขความเจริญทั้งในภพชาตินี้และภพชาติหน้า เด็กเคารพผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่เมตตาเด็กทุกคนมีความรักใคร่ สามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

หากสามารถแนะนำต่อๆ กันไป ขยายไปยังเหล่ามนุษยชาติอย่างไม่ว่าจำกัดเชื้อชาติ ศาสนา และเผ่าพันธุ์ สันติสุขอันไพบูรณ์ที่ทุกคนฝันใฝ่ก็ย่อมบังเกิดขึ้นอย่างแน่นอน

รายนามเจ้าภาพ

๕๓๐

รายนามเจ้าภาพกิตติมศักดิ์พิเศษ

พระภานาวิริยคุณ (หลวงพ่อดตชีโว)

ศูนย์ปฏิบัติธรรมฮ่องกง

ครอบครัวห่อง วณิชชากรวรากุล

คุณจรรุชา-น.พ.พรชัย-คุณชวลิต ตีระกิจสุนทร

คุณเพทาย-คุณวารี มณีไพโรจน์ และครอบครัว

คุณสุขเกษม-คุณไมตรีจิตร สุพรรณานนท์

คุณสุนทร-คุณจิรวัดน์-คุณเมณฑกะ ศรีสัตนา

คุณอนันต์ อัสวโกสิน

กลุ่มปฏิบัติธรรมบ้านเรือนแก้ว

คุณบุญชัย เบญจรงคกุล และครอบครัว

คุณเพ็ญพิมพ์-คุณอัญดา-คุณอานนท์ อัสวโกสิน

คุณแม่เพียงใจ หาญพาณิชย์

คุณอาชวิน-คุณอลิสา-คุณอาชนัน อัสวโกสิน

ดร.ประกอบ-คุณวรรณ จิรกิติ

รายนามเจ้าภาพ

๕๗๑

รายนามเจ้าภาพกิตติมศักดิ์

พระครูสังฆรักษ์พิพัฒน์ จิตสุโข
พระครูปลัดกุเบศ ฌานาภิโย
พระครูสมุห์สุวิทย์ สุวิชาโย
พระครูปลัดวันชัย สิลวณโณ
พระมหาชาติชาย ตกกุสโร
พระมหาสมบุญ สมมาบุญโย
พระมหา ดร.สมชาย จานวุฒโต
พระรังสฤษฎ์ อิทธิจินตโก
พระปลัดสุธรรม สุธมโม
พระมหาวิชา อธิวิโซ
พระสมชาย สุนโธ
พระวิษณุ ปญญาทีโป
พระมหามนตรี จริตมนโต
พระอารักษ์ ภาณารกโข
พระมหาฉัตรชัย ฉตตยโข
พระมหาชัยฟ้า ธนญกุล

พระกล้านรงค์ ภาณวีโรและครอบครัวโดนดแก้ว
พระกำธร ติพุทธโร
พระเกษตร ภาณวิโซ
พระขจรศักดิ์ ปุณญากโรและภควัฒน์-ณัฏฐา สมประเสริฐสุข
พระคมสัน ธมมาสนโนและครอบครัว
พระครูโกศลสุตากร
พระเจต อธิมุตโต
พระชัยยง อตถโข
พระชัยวัฒน์ อตตทโน
พระณรงค์ ทุนตจิตโตและศูนย์ปฏิบัติธรรมฮ่องกง
พระณฤทธิ์ คุณทธิโก
พระนัฐฤกษ์ ญญชกิตติ
พระถวัลย์ศักดิ์ ยติสโกและครอบครัววีรวิคิน
พระถวัลย์ศักดิ์ ยติสโกและครอบครัวบุญศิริวัฒน์กุล
พระถวัลย์ศักดิ์ ยติสโกและชมรมบ้านกัลยาณมิตรภูเก็ต

พระทวีศักดิ์ ธมฺมสรโณ พร้อมกลุ่มทวิบุญและบุญทวี
พระธีรพัฒน์ กุลธโรและครอบครัวเกิดพิทักษ์
พระบุญส่ง ปุณญพล
พระบุญญู วีรบุญและกลุ่มอิทธิธรรมแก้ว
พระประเมษฐ์ ปรมสจโจและครอบครัวสัจจะกานต์
พระประเสริฐกิจ สุนโธและญาติมิตร
พระปลัดสุธรรม สุธมโม และคณะกัลยาณมิตรออสเตรเลีย
พระปลัดสุธรรม สุธมโม-คุณสุภา-คุณธรรมบุญ ติระวนิช
พระพิชิต จิตโข และครอบครัวชุมพลไพศาล
พระพิพัฒน์พร กิตติสุโก-คุณพ่อหยิ่งไผ่ แซ่โจ้ว
พระไพฑูรย์ ธมฺมวิบูล
พระไพฑูรย์ ธมฺมวโรและครอบครัวดวงพรมณฑล
พระภิกษุรุ่น ๑๓ บุษาวรรณโดยวชิร พัฒนพนิชอารังค์
พระภิกษุรุ่น ๑๔ ปีพ.ศ. ๒๕๔๑
พระภิกษุรุ่น ๑๕ ปีพ.ศ. ๒๕๔๒

รายนามเจ้าภาพ

๕๖๒

พระภิกษุรุ่น ๑๖ ปฐมสมโภช
พระภิกษุรุ่น ๑๗ สำเร่วิชชา
พระภิกษุอยู่เฉย มนุญโธ
พระมหาจุตรรงค์ จิตตมโธ
พระมหาเฉลิมศักดิ์ สิทธิชัย-ธุดงค์สถานปราจีนบุรี
พระมหาธรรมบุญ ธรรมปติโธ
พระมหาบุญชู อริยธมโม
พระมหาพันธ์ศักดิ์-พระมหาเอก และครอบครัวทวีสัญลักษณ์
พระมหาวิชา อธิวิชัย
พระมหาวิรัตน์ มณีคุณโต
พระมหาสวณ สุริยโสและวัดพุทธเจ้าสวรค์
พระมหาสาธิตมาจาโร-ถาวร-ศิริสภา นันทิวนิขและครอบครัว
พระมหาอริยะ อริยชัย
พระวราเทพ รัตโก-พระดลธนา วรชิต และญาติมิตร
พระจุฑา สุตตมโกและคณะญาติมิตร
พระสถาพร กิจจวฑฒโกและคณะญาติมิตร
พระสมคิด อนุทีสุโลและคณะญาติมิตร
พระสมนึก ฌานวโรและคณะญาติมิตร
พระสมบุญ จิตตทนโธและครอบครัวจิตรนิมิตร
พระสมที่อำนายศักดิ์ มุนิสโกและสำนักงานองค์ประธาน
พระสาธิต สมาจาโรและครอบครัวนันทิวนิข
พระสิทธิโชค สิทธิภักโคและครอบครัว
พระสุทธิชัย-สุทธิพงศ์-เกษราภรณ์และครอบครัวช่วยกิตติภรณ์
พระสุรัตน์ อัครตโน-กลุ่มผู้รักบุญรักธรรมะ
พระอดิคุณ จิตวโร พร้อมคณะญาติมิตร
พระอธิวัฒน์ กตวฑฒโน
พระอนันต์ ตมโนโธและครอบครัวพิศาลไพโรจน์
พระอุยธ ธมวีโร พร้อมทีมแก้วพุทธานภาพ
พระอรธมพ เปมสิโธและคณะญาติมิตร
พระอาจารย์-ผู้นำบุญ-เจ้าหน้าที่ภาคกลาง
พระอาจารย์ภาคนครหลวง ๑
พระอาจารย์-สามเณรนวกะ ๓ ปีพุทธศักราช ๒๕๔๖
พระอารักษ์ ภูวิฑฒโกและศูนย์ฝึกอบรมพระธรรมทายาท
พระอุดม ยติสุโล
พระภิกษุ-เจ้าหน้าที่-กัลยาณมิตร วัดภาวนาวงอชิงตัน
พระมหา รุ่น ๒๒ เมษายน ปี ๒๕๓๖

สามเณรธาดล-น.ต.สายชล ชมพูนุท-คุณกมลชนก รอดถนนม
กองรักษามรยาการค
กลุ่มการบินไทย
กลุ่มกำแพงแก้ว(ตลาดไท) ภาคนครหลวง ๕
กลุ่มคลองเตยทะเลบุญ
กลุ่มบุญสวาระ(อุปาลิกาถวิล วัตรางกูล)
กลุ่มปฏิบัติธรรมบ้านเรือนแก้ว
กลุ่มสหพันธ์มหาปริยบุญ
กลุ่มส้มมา อะระพัง เชียงใหม่
กลุ่มสายธรรมล้านนา เชียงใหม่
ครอบครัว ณ ตะกั่วทุ่ง
ครอบครัวชาวเผือกและคณะญาติมิตร
ครอบครัววศศิลา-บุญอั้ง
ครอบครัวคู่ขวัญ
ครอบครัวคูหาสรรพหิน
ครอบครัวงามเขวง
ครอบครัวฉัตรภัทรพล
ครอบครัวอิโนะ
ครอบครัวเคชปะพมวัน
ครอบครัวตันติวิทและครอบครัวแดกนาแดล
ครอบครัวเคชปะพิสิษฐ์
ครอบครัวอรรจวรางกูร-ครอบครัววงศ์จรงรุ่งเรือง
ครอบครัวอติคุภโชติ-ตั้งล้ม แซ่คู
ครอบครัวทกมณ-หอพักดวงแก้ว
ครอบครัวภัทรพล
ครอบครัวภัทรวรกุลวงศ์
ครอบครัวภิญญรัตน์-มิลเลอร์-บุญญาอุปถัมภ์
ครอบครัวจิระธนลักษณ์
ครอบครัวฤทธิพิพัฒพงศ์
ครอบครัวลัมศิริโพธิ์ทอง-ครอบครัวหังขาลาบรร
ครอบครัวลัทธิพัฒนพันธ์
ครอบครัวลิลลามาชัย
ครอบครัวลือสุประเสริฐ-ครอบครัวจิตจรวาณิช
ครอบครัวโลหารุณ
ครอบครัวแสงทองพินิจ
ครอบครัวอรุณพัฒนชัย-ครอบครัวพูนังซีโรจน์

รายนามเจ้าภาพ

๕๖๓

ครอบครัวอิสราณกุลเดช

คณะกัลยาณมิตรวัดกาวนา ต.ซี

คุณกนกกร มาสิงและครอบครัว

คุณกมลชนก วัฒนศิลป์-คุณประสิทธิ์ ศรีไพพลย์

คุณกฤตยะ กฤตมโนรณ

คุณกฤษ-คุณขวัญฤดี-คุณลิน-คุณธิตีพันธ์ ศรีอนันตนนท์

คุณกล้าตะวัน-คุณเพชรตะวัน-คุณเพ็ญศศิธร-คุณสมทรง สุทธิประเสริฐ

คุณก่อเกียรติ-คุณประทุม เกษรศิริ

คุณกั้งวาล ลิขัยสิทธิ์และครอบครัว

คุณกัญญา สุวรรณเสม

คุณกัณหา อรรถมพิพัชร

คุณกัลยา ปัญญาสกุลวงศ์

คุณกาญจนา งามสันติกุลและครอบครัว

คุณกาญจนา ชนสอยงและกลุ่มประกายธรรม

คุณกั้งแก้ว ไตรศิริพัฒนาและครอบครัว

คุณกัญชัช เอื้อเกษมและครอบครัว

คุณกัญฉิ์ ตั้งสัจจานุรักษ์และครอบครัว

คุณกิตติเดช-คุณอินทิรา-คุณอริสา-คุณสปัญญา ภัทรธีรานนท์

คุณกิตติวัฒน์-คุณธนภรณ์-คุณกตพล พรสุขสว่าง

คุณกิมเฮียง แซ่ตั้ง-ครอบครัววรุฒมบุญกุล

คุณกุลบุตร-คุณน้ำค้าง แก้วท่าและครอบครัว

คุณเกรียงไกร-คุณฐิตา เจียรไพโรจน์และบุตรธิดา

คุณเกรียงศักดิ์-คุณสุชาดา จิราธิวัฒน์และครอบครัว

คุณเกษมศักดิ์-คุณวิภาพร กัมพลพาณิชย์วงศ์และครอบครัว

คุณเกษมสุข-คุณฉวีวรรณ อีสริยธรรมและครอบครัว

คุณเกสร-คุณกั๋งา ชนนิกรและครอบครัว

คุณทพวง แซ่ตั้ง-คุณเอี่ยมแข็ง แซ่แพ-คุณจดัง แซ่ล้อ-คุณอำพร

คุณเขมชาติ-คุณเมณฑาทิพย์-คุณเปี่ยมสุข ชำนาญรบ

คุณเขมทัต จันทวัคคะและครอบครัว

คุณแข่งแซ จิระชุตโรจน์

คุณคมกฤษ ลิขเจียรนุร

คุณคำอ แซ่ลี้-คุณยาใจ อื้อสัมพันธ์กิจ

คุณเมษิต-คุณมาลีรัตน์ รุ่งโรจน์ชัยและครอบครัว

คุณจียัยกี-คุณโชษภม-คุณสมจิตร แซ่พั้ว และคณะญาติมิตร

คุณงามดา พจนกรโกศล

คุณจกกล อังศิริ-คุณมะลิ มัลลย์ เขียนเจริญ

คุณจดัง แซ่ล้อ

คุณจรัสศรี และครอบครัววีรวิน

คุณจักรพงษ์ พินทุสมิต

คุณจันทน์ มหพันธ์ิรณกุล

คุณจันทน์พิมพ์-คุณนิวัติ โชติวงศ์วรรณนธ์ และบุตร

คุณจันทร์จรัส ธรรมวัฒนะสุ

คุณจันทิรา-คุณคริสเตียน แอลิช

คุณจ่านงค์-คุณนงลักษณ์-คุณณัฐชัย พัดเอี่ยม

คุณจำลอง-คุณวันทนี แก้วประสิทธิ์

คุณจิตตวุฒิ-คุณสุภัททา ลัมศิริเศรษฐกุลและครอบครัว

คุณจิตราวี-คุณจิตราวี โรหิตธรรมพร

คุณจิตลัดดา ลัมสกุล พร้อมบุตร-ธิดา

คุณจิตลิลิ ธนภัทร

คุณจิรวัฒน์-คุณชื่นสุข-คุณไสรังจะ ภูเพียงใจ

คุณจิราภรณ์ ต้น कुमारและครอบครัว

คุณจิราภรณ์-คุณอัญชิสา สว่างอำไพพงษ์

คุณจิราภา บุญบุตร

คุณจุฑาทิพย์ นาคสมภพ

คุณจุฑารัตน์ เรืองทัพยาธรรมและกลุ่มอุดมลาภ

คุณเจ้หญิง แซ่เจีย

คุณเจริญ-คุณอพิพร-คุณกมล เกลี้ยงนชาติ

คุณใจสมาน อัมรี

คุณฉวีวรรณ กลิ่นจ้อย

คุณฉัฐกมล แซ่ตั้ง-คุณปภัสรัฐ จุทอง-บจ.บ้านกัลยาณมิตร

คุณฉัตรชัย กุลศิริรัตน์

คุณฉัตรฤดี เจียรไพโรจน์

คุณเฉลิมชาติ-คุณทัพยา ทาสุนด์

คุณชนินทร จารุจันทร์

คุณชนินทร-คุณเกษรี ปิตุวรรณและครอบครัว

คุณชนินทิพย์ ปัญญาสกุลวงศ์

คุณชลอ-คุณอนัญญา-คุณอัญพร วัคมีและครอบครัว

คุณชลารัตน์ สรรเพชดา

คุณชัชฎา-ค.ช.เรียวย Yoshimoto-ครอบครัวเนยลเร็น

คุณชัชวาล-คุณปิ่นมณี พันธภัทลและครอบครัว

คุณชัยวัช-คุณอภิสร่า สุริยาภูกพานิชและครอบครัว

คุณชัยประสิทธิ์-คุณวรลักษณ์ เสนิงค์ ณ อยู่ธยา

รายนามเจ้าภาพ

๕๖๔

คุณชัยพร-คุณจโร-คุณกานต์ชนก-คุณชัยวัชร์ สิริริยะเลิศ
คุณชัยวัฒน์-คุณสุวรรณี ทองเจริญชัยและครอบครัว
คุณชาญชัย กลั่นหอม
คุณชาญชัย-คุณอรุณี อังคศิริลาวัณย์
คุณชาญ-คุณพรชดา อัสสระ-คุณนิดา สุนทรสวัสดิ์
คุณชาตรี สุติวราพันธ์
คุณชัย-คุณจรรยา แซ่ نیمและครอบครัว
คุณชุติกานต์ เช่นพิมาย
คุณชุตินา บัญศิริวัฒน์กุล
คุณเชิงชาย-คุณสุพัตรา ภูมิปัญญาและครอบครัว
คุณเชื้อ-คุณสมชาย วงศ์สมุทรและครอบครัว
คุณแซมซ้อย-คุณชายชาญ เต็มวรรธรม
คุณโชคชัย วไลยวงศ์กุล
คุณไชยา-คุณยุพิน ตั้งทรัพย์วัฒนาและครอบครัว
คุณชิม แซ่เขียว
คุณขุนอยู่ แซ่จิง
คุณเชียงหมื่น แซ่ฮ่วย-คุณไต้พัง แซ่ด่านและครอบครัว
คุณเขี้ยวแซมฟอง-คุณทองคำ แซ่เจีย
คุณณญา ศุขสวัสดิ์-คุณสุชม ใต้การันยเศรษฐและครอบครัว
คุณจิตติภา ตูลารักษ์ และครอบครัวตูลารักษ์
คุณณรงค์-คุณพัชนี กำธรกิตติกุล และครอบครัว
คุณณรงค์-คุณวรรณภา-คุณวงศ์ อุดมผล
คุณณัฐพงศ์ ควรสวัสดิ์,คุณเพิ่มศักดิ์-คุณอานวย-คุณเกวลิณ จันแดง
คุณดรุณี ศิริวรเวียง-คุณปราโมทย์-คุณมนตรจัน นันทชนก
คุณดรุณี-คุณนฤมล-คุณปัทมา-คุณอัญชลี สุวิศิษฐ์พงศ์
คุณดวงรัตน์ วัฒนพงศ์ชาติและครอบครัว
คุณดารณี มั่นอนันต์ทรัพย์
คุณดารณี-คุณศุภเวทย์ วงกานต์และครอบครัว
คุณดารา-คุณสุพาพรรณ-คุณเกศศิริ จุฑาทอง
คุณถวิล-คุณอุดม-คุณสายทอง แพรดำและครอบครัว
คุณแถว พุ่มพฤกษ์
คุณทनु-คุณจันททรัพย์ มานะไชยรักษ์และครอบครัว
คุณทิว สวัสดิ์พื้นที่ และครอบครัว
คุณทวิ-คุณขันเงิน จันทร์เหลือง
คุณทวิลาภ ศรีโกมล
คุณทวีศักดิ์-คุณสงัด-คุณกิงเพชร พรหมภักดี

คุณทักษ์นิย บัญญาสกุลวงศ์
คุณทักษ์นิย ลิ่มตระกูล-คุณสาธิต เตชะพูลผล
คุณทิพยา แซ่ลิ่ม
คุณทิพวรรณ นาคสินธุ์
คุณเทพ-คุณวินทร์และครอบครัวสมุทวิญญู
คุณธงชัย ลีพิทวลิต
คุณธงชัย-คุณจุฬารักษ์ สุนทรวงศ์และครอบครัว
คุณธงชัย-คุณมัยจุ-คุณหนึ่งนุช สิริวเสรีและครอบครัว
คุณธงชัย-คุณสมมิตร-คุณปกรณ-คุณมธุรส คั่นธวณะ
คุณธนภฤต วนอนุพงษ์
คุณธนพร โชติศิริวัฒน์
คุณธนวัฒน์-คุณธิดยา-คุณสิริวิญญู ไร่รัชตพานิช
คุณธนัญชา กุลวรเศรษฐ และครอบครัว
คุณธนาวุฒิ-คุณเสาวนิตย์ สุขัคคานนท์และครอบครัว
คุณธรรมปริดา
คุณธรรมะ อ่อนนาถ
คุณธวัช-คุณสุนัย สุริยะไชยการ
คุณธำริณี จิวากานนท์และครอบครัว
คุณธิดา ศรณียารักษ์
คุณธีรพล ผดุงฤทธิ์และครอบครัว/ญาติมิตร
คุณธีรวัฒน์-คุณวรรณุช พัทธตระกูลและครอบครัว
คุณธีรศักดิ์-คุณอุดมลักษณ์ มงคลและครอบครัว
คุณธีระ-คุณวิภาวี-ด.ช.ภัทรภณ หนูแก้ว
คุณโยธิน-คุณจรัสศรี ลินานนท์
คุณนงนุช พูนสุวรรณ
คุณนงนุช ทวีสินและครอบครัว
คุณนงลักษณ์ ทัดสุวรรณ
คุณนนท์ศักดิ์-คุณศุภลักษณ์ จันทร์อัมพรและครอบครัว
คุณนฤมล-คุณวิฑูรย์ อิทธิวงศ์ศุภกิจ
คุณนราวิชัย-คุณชนม์นิภา-ด.ญ.มนต์รัฐ-ด.ช.ธรรมปพน รัศมี
คุณนวลศรี-คุณณัฐ และแผนกทันตกรรม ศูนย์พยาบาล
คุณนำชัย รุ่งรัตน์-คุณพัฒนา-คุณศิริพร เจตนมงคลรัตน์
คุณนิตร-คุณนงคัย รือนัยและครอบครัว
คุณนิตยา วงศ์รัตน์
คุณนิพนธ์-คุณพัชรี เบ็ญจวิลาส และครอบครัว
คุณเนตรชนก-คุณพนัทยกกล้าณรงค์ ไพริพายุฤทธิเดช

รายนามเจ้าภาพ

๕๖๕

คุณบรรจบ-คุณลัดดา-คุณสุวรรณี เตชาพิสุทธิ์
คุณบัณฑิต-คุณวัชร ธรรมมา
คุณบัว-คุณสมคิด-คุณจรรยา-คุณวัชร แสงอรุณ
คุณบายน-คุณกุลยิต จันทร์ศรีชวาลา
คุณบุญชัย ชัยกิตติศิลป์
คุณบุญชัย อภินันท์
คุณบุญขึ้น-คุณหทัยรัตน์ วิทยเบญจางค์และครอบครัว
คุณบุญดวง-คุณวณีย์และครอบครัวอุครานันท์
คุณบุญเรือน ตุ่มทอง
คุณบุญโรจน์-คุณจินดา เสรีวัฒนวุฒิและครอบครัว
คุณบุญลือ-คุณสุพรรณ ล้มสกุล พร้อมลูกหลาน
คุณบุญศักดิ์-คุณโสภา-คุณวโรตม-คุณอชิราภา สุขเจริญจิต
คุณบุญส่ง ชัยกิตติศิลป์
คุณบุษกร-พ.ญ.วารารณ บุลย์ประมุข
คุณบุษบา สามิบัติ
คุณประกอบ-คุณรุจิรา สายรัตน์
คุณประชา เทคพานิช-คุณอรารัตน์ ไชยรังษี
คุณประณต งามนิรัตน์และครอบครัว
คุณประทุม เล็กมณี
คุณประไพ มุตตามระ
คุณประยงค์ ชัยกิตติศิลป์
คุณประยนต์-คุณคำพอง โนนริบูรณ์
คุณประยูร-คุณเงิน มาสุน และครอบครัว
คุณประวี-คุณพรทิพย์ พันธุ์นันทและครอบครัว
คุณประสงค์ รักสินเจริญศักดิ์
คุณประสิทธิ์ชัย-คุณศิริพร พงษ์สุวรรณศิริ
คุณประสิทธิ์-คุณภาวรัตน์ วชิราวุฒิชัยและครอบครัว
คุณปรางค์ทิพย์ สะกะโยริและคณะญาติมิตร
คุณปัทมา วิวิธธนกุล
คุณปิยธรรม มาลัย
คุณเปรมใจ ลัมสุวัฒน์
คุณไปรยดา-MR.KOUICHI-KIMIE ENOMOTO
คุณไพท-คุณศิริเพ็ญ-คุณเอกพล เมธารมณ
คุณพงศ์พิชญ์ ยู่ระนิยม
คุณพงษ์เดช-คุณกาญจนา ประจักษ์ารง
คุณพงษ์เทพ ธนีสรกุลและครอบครัว

คุณพรชัย ศุภวิทิพัฒน์และครอบครัว
คุณพรทิพย์-คุณพรรณทิพย์ พิริยะโยธินและครอบครัว
คุณพรเพ็ญ-คุณนิตยา ไตรศิริพัฒนา
คุณพรรณประภา-Nicholas-Serena-Aaron-Ari
คุณพรรณราย วณิชยางกูรานนท์
คุณพรณี-คุณชาตรี-คุณแก้วมณี วณิชยางกูรานนท์
คุณพรณี-คุณวรรณมา ครอบครัวพุทธเจริญลากและทวิสุข
คุณพรณี-คุณสมสุข นิโครสทเกียรติ
คุณพรหมินทร์-คุณเพ็ญศิริ สุขจิรวณณ์
คุณพวงเพ็ญ ทิลาการและครอบครัว
คุณพวง-คุณธณู โชคอนันต์ตระกูล
คุณพ่อเกียรติ-คุณแม่วิภา-คุณสุภาภรณ์ ชัยสถาวรวงศ์
คุณพ่อเจริญ-คุณแม่สายหยุด-คุณจิราภา นาคสุทธิ และครอบครัว
คุณพ่อชั้นต่อม-คุณแม่ไป๋-คุณสมพงษ์ ลิ่มนุกุลและครอบครัว
คุณพ่อโบ-คุณลออ ศิริวงษ์-คุณอิทธินันท์ กิตติประยูร
คุณพ่อสุเทพ-คุณแม่พวงรัตน์ พีรเจริญรุ่งเรือง
คุณพ่อสุวัฒน์-คุณแม่รัตนนา-คุณรัชนี้ย์ ตั้งจรรยาวิชัย
คุณพ่อหิน แซ่จิว
คุณพัฒนะ-คุณพัฒนา อินทพฤษภ์พร้อมครอบครัว
คุณพันธิภา ชุมเพชร
คุณพิชญ์สินี วรณวัชรินทร์-คุณโชคศิริ สิทธิไกรพงศ์
คุณพิชิต-คุณศิริกุล-คุณเอกลักษณ์-คุณเอกภาพ ไพบูลย์ยิ่ง
คุณพีเชษฐ รัตนยนต์
คุณพิพัฒน์ พรพิทยากุลและครอบครัว
คุณพิมชนก สายสมรและครอบครัว
คุณพิศวง กระบวนรัตน์และครอบครัว
คุณพิเชน บำรุงมิตรและครอบครัว
คุณพีรณิธี-คุณวรมพร เพ่งศรี
คุณพีระศักดิ์ เรืองจิต
คุณพีระ-คุณสมลธิ นามมนตรีและครอบครัว
คุณพูนศรี อังตระกูล
คุณเพ็ญพรรณ โชแก้ว และครอบครัว
คุณเพ็ญพรรณ อุทัยสินธุเจริญ
คุณเพ็ญนิล ศิริเกษม-คุณนฤพร-คุณสุภัชชา มหาถลาง
คุณแพงดา-คุณสมบัติ-คุณวิสาภา กิติมหาคุณ-คุณคิด-คุณแซม วงศ์ลา
คุณไพเราะ นกคำ(ติปยานนท์)

รายนามเจ้าภาพ

๕๗๖

คุณโพธิ์จรรย์-คุณวนิดา สิริภุทริกาญจน์
คุณไพศาล-คุณกรทอง แซ่ล่อ
คุณไพศาล-คุณวราณี สุชาติกุลวิทย์และบุตรธิดา
คุณไพสิฐ-คุณไชยย์ เจียรสกุลธรรมและครอบครัว
คุณภรณ์ ชัยกิตติศิลป์
คุณภัทรพร รัตนันทวาทิ
คุณภัทรภณ รอดเครือมิตร
คุณภัทรฤดี-คุณภัทราภา ผดุงพัฒน์
ภาคจักรวาลและกองประสานงานศูนย์สาขาต่างประเทศ
คุณภาณุพันธ์ เอกชูเกียรติ
คุณภาณุโณตม์-คุณประภาภรณ์-คุณนริศ
คุณภาสกร กาญจนะ
คุณมงคล-คุณเจริญสุข อัครโรจนกุลชัยและครอบครัว
คุณมงคลชัย-คุณสักรวย คุปตะกุล
คุณเมณฑล-คุณทองพิน กับล้อม-ต.ญ.จากรุวรรณ คงเลือน(น้ำหวาน)
คุณมนทิชา พิบูลย์คณาทรัพย์
คุณมณีนรัตน์ เอมเปรมศิลป์
คุณเมณฑชัย-คุณนันทนา-คุณวราภรณ์-คุณวราวุฒิ ยอดพินิจ
คุณมณู-คุณวราวรรณพร ไตรเนตรและครอบครัว
คุณมณฑนา เชิดวิศว์พันธุ์และครอบครัว
คุณมัลลิกา ไพบูลย์สมบุรณ์-คุณจันทร์ แสงสุวรรณวาว
คุณมาณฑ-คุณกรรณิกา-คุณมหัทธนา-คุณฉัตรธรรม คำมาก
คุณมานี ภู่ปัญญวานิชและครอบครัว
คุณมาโนช-คุณสมลักษณ์-คุณยศวิวัฒน์-คุณณพนธ์ ปานโต
คุณมายัน-คุณกุลยิต จันทศรีธวัชวาลา
คุณมาร์ค จอร์จ
คุณมารศรี อุสาทะ
คุณมาวุด ทรงแสงธรรม
คุณมาลีวรรณ สีโพธิ์วลิต
คุณมิตรภาพ อภิบุยุสุวรรณ
คุณแม่กิมตัน แซ่ภู
คุณแม่ชีวิต พุทธาพิทักษ์กุล
คุณแม่ชวนะ-คุณสุนทร แซ่แม่และครอบครัวอัครพงษ์ไพบูลย์
คุณแม่ประเมิน อินทร์
คุณแม่พะเยา กำแพงปฎิยุทธ์ และครอบครัว
คุณแม่ยัง แซ่ลั่ว-คุณจิตดา สุภาวิมล

คุณแม่ยุพา แซ่จุง(จตุรพิตร)โดยครอบครัวจตุรพิตรและเข้าน
คุณแม่ลิเทียมอิม แซ่ลิและครอบครัวกรวิจิตรศิลป์
คุณแม่วิเชียร-คุณรัตนา-คุณเบญจา ต้นกิม
คุณยมโดย เวชศิริและครอบครัว
คุณยรรยง-คุณสมฤทัย เกลิงนงชาติ
คุณยุทธนา-คุณพรณี จันทบาง และครอบครัว
คุณยุทพอล-คุณทิวากร ปอพานิชกรณและครอบครัว
คุณยุวดี วิวัฒน์ปฐพีและครอบครัว
คุณเยาวเรศ อิชาวะ
คุณรัชต-คุณธีรเดช ประเสริฐ
คุณธรมย์ฤดี เวสสุทรเทพ
คุณธสกร ทวาศิล
คุณรัง พุ่มพฤษี
คุณรัชนี้ พิบุญและครอบครัว
คุณรัตนา (มหาเกตุ) ปริญาบุตรและครอบครัว
คุณรัตนา สันตพัฒน์
คุณรัตนา-คุณพนม บ่อทองและครอบครัว
คุณรานี-คุณพนิดา-คุณฐิรวัฒนา บุณนาคและลูกหลาน
คุณรุ่งทรัพย์ ลิมขุปฏิภาณ
คุณรุจิ ทรัพย์อดุลชัยและครอบครัว
คุณเรณู ชันธนาภา
คุณเรวดี ปาลวัฒน์วิไชย
คุณเรวดี-DARREN-ต.ช.โชติกะ นอร์แมน
คุณฤทัย-David-Edward Frost
คุณละเอียด รัศมีธนานนท์
คุณลัดดา ปันทธานนท์และครอบครัว
คุณลัดดา อุณจิตติกุล
คุณลัดดา-คุณฉัฐธ และครอบครัววิทยานุกาญจน์
คุณลาวัลย์ ธนาสวรรค์และคณะญาติ
คุณลำใย-คุณขาว แสนวงศ์-คุณประยัด วงษ์พิรา
คุณเล็ก-คุณเสาวคนธ์ เสี่ยงศักดิ์และครอบครัว
คุณเลิศชัย ไล้ประวัติและครอบครัว
คุณเลิศชัย-คุณสุวรรณา วงศ์วัฒน์
คุณวชิร พัฒนพนิชธำรงค์และครอบครัว
คุณวรุณ เลหาวัฒน์
คุณวรรณา โยชิโอกะและครอบครัว(ทองเที่ยง)

รายนามเจ้าภาพ

๕๖๓

คุณวรรณ-John Warren-พลโทสำราญ กานต์ประภา
คุณวรรณ จิระชุดิโรจน์
คุณวรรณ ลวชัยโยธินและครอบครัว
คุณวรุฒ-คุณพีระนุช วรสุบินพร้อมครอบครัว
คุณวเรศรัฐ-คุณเพ็ญสินี สุวรรณทวีโชติและครอบครัว
คุณวัฒนาพร ภัทรวนากุลและครอบครัว
คุณวันทนา บุญสูงและครอบครัว
คุณวัลลภ-คุณสุนีย์ เคียงศิริ
คุณวานิช บุญอำไพไชยกุล
คุณวานิช-คุณสุวรรณ วาณิชสัมพันธ์และบุตรธิดา
คุณวารินทร์ จิตธรรายี
คุณวารี-คุณมานะ เปี่ยมฉวีวงศ์
คุณวาสนา ไควินท์ทวีวัฒน์
คุณวาสนา ธาธาวานิช
คุณวาสนา-คุณสายสมร เรืองรักษาสีขิต
คุณวิษชุดา พรพิสุทธิพันธุ์
คุณวิชัย-คุณสุรีย์ เจียมพิทยานุวัฒน์
คุณวิเชียร-คุณศรีเพ็ญ ตุงคะบุรณะ
คุณวิฑูรย์-คุณทิชา เลิศยังยศ
คุณวิทยา-คุณวรรณ-ด.ช.ธนภัทร ท้องศิริชัย
คุณวิทยา-คุณสุพัทธรา ลิวสุวรรณพร้อมบุตร-ธิดา
คุณวิธาน-คุณวิวรรธณ เสถียรธรรมณีนีและครอบครัว
คุณวินชัย-คุณทัศนีย์รัตน์ แวสว่างวงศ์และครอบครัว
คุณวิบูลย์-คุณสมนต์ ดำเนินวัฒน์พรและครอบครัว
คุณวิมล-คุณเพนด้ากรวงศ์-คุณเสตะพันธุ์-คุณจิตรมนานันท์อรุณรัตน์ดิลก
คุณวิจรรอง รัตนฉายา
คุณวิโรจน์-คุณจิราวรรณ-คุณสุธัญญา ตรงพิทักษ์กุล
คุณวิโรจน์-คุณนงนุช-คุณมารีสา ลี
คุณวิโรจน์-คุณสุมาลี รัตนศิริวิไลและบุตรธิดา
คุณวิลาสินี ชัยธัมมปกรณ
คุณวิวัฒน์ อมรกิจวานิชและครอบครัว
คุณวิวัฒน์-คุณกัลยา อัครวานิชและครอบครัว
คุณวิสมย เกตุทัต
คุณวีรติ ลิ้มศิริเศรษฐกุล
คุณวีระชัย-คุณกรณิกา พนมารมณ์และครอบครัว
คุณวีระพล หล่อวิมจล-คุณสุมาลี ต้นรัตนสกุลและบุตรสาว

คุณวีระพล-คุณอุไร อนุวิลและครอบครัว
คุณวีระศักดิ์-คุณอารีรัตน์ ศิริคุรุรัตน์และบุตรธิดา
คุณเวียงแก้ว-คุณสุจินดา บริหารและครอบครัว
คุณศศิ เบญจลาภ
คุณศรีจันทรา-คุณกัญญา-คุณกมลรัตน์-คุณดวงดาว ได้อภัยชัย
คุณศรีบงอร-คุณณัฐฐานันต์-คุณณัฐพงษ์ ศรีวรเวียง
คุณศรีรัตน์ แมคเลนแนนและครอบครัว
คุณศศิธร เจริญวิเศษศิลป์-คุณพิทักษ์-คุณนิพาพร ไกรนาค
คุณศักดิ์ชัย-คุณทิพย์สุนทร อุดมรุ่งเรืองผล และผู้มีจิตศรัทธา
คุณคันสนีย์ กาญจนสุวรรณและครอบครัว
คุณศิริพรรณ มนต์ฉัตรศิริและบุตร-ธิดา
คุณศิริพันธุ์ วานกุล
คุณศิริวิติ แสงวงศ์
คุณศิริอร จามจุยการุญ-คุณธงชัย-คุณเอกชิต-คุณสิทธิภา อัครวานนท์
คุณศุภชัย ศรีศุภอักษร
คุณศุภเดช-คุณพรเทพ ภัทรกานต์กุลพร้อมครอบครัว
คุณศุภลักษณ์ อุดมโชคสกุลและไคว่เตียงเอี่ยม
คุณศุภวิทย์ ชะนะ-นางน้อย พันธุ์มีเชาน์
คุณสงเคราะห์-คุณอัญชลี-คุณกันตภณ-คุณชวิน ชัยวัฒน์
คุณสงวน-คุณภัทรา-คุณเยาวณี-คุณเยาวนิจ ศรีสถาพร
คุณสงวนศักดิ์-คุณศุภวิทย์ ชะนะ-คุณสุรณี ทองเหลืองและครอบครัว
คุณสมเกียรติ-คุณโชคชัย วลีตวรจักษ์กูร-คุณอริยา แซ่ท่าน
คุณสมจิตร ตั้งสถิตยางกูร
คุณสมใจ ไชยสระแก้วและครอบครัว
คุณสมชัย-คุณผาภาศ-คุณศิริวัชร วัฒนศบวร
คุณสมชาติ กิจพงษ์ศรีและครอบครัว
คุณสมชาย อนุเคน-คุณประพิศ กัญญาวุฒิ
คุณสมชาย-คุณบุปผา สุรกิตติดำรง
คุณสมชาย-คุณสุดา-คุณตะวัน ศิริคุรุรัตน์
คุณสมถวิล บุญนาค
คุณสมบัติ-คุณอนงค์นาฏ ลิ้มสุวัฒนาพงษ์และครอบครัว
คุณสมพงษ์ อังคจริยอนุชนและครอบครัว
คุณสมพร ต่อตระกูล
คุณสมพร-คุณจุฑาวิติ เฟลียครบุรี
คุณสมยศ ทศนพันธุ์
คุณสมร จินาวกุล

รายนามเจ้าภาพ

๕๖๘

คุณสมฤทธิ-คุณรัตนภรณ์ ชูจันทร์ศรี
คุณสมลักษณ์-คุณลติเว่น คลิเม้นท์และครอบครัว
คุณสมศักดิ์-คุณเฉลิมศรี ทัสเดชะและครอบครัว
คุณสมศักดิ์-คุณสุพร วงศ์ศิริกุล
คุณสมาน-คุณทินกร-คุณทองจันทร์-คุณวันเพ็ญและครอบครัว
คุณสมุทร-คุณรสริน ศิริบุรี
คุณสราวุธ วิวิธธนกุล
คุณส่วน อิมแก้วและครอบครัว
คุณสวัสดิ์-คุณหญิงลัสม์-ท่านผู้หญิงสาวศิริ โอสมานุเคราะห์-พระยาศรีวิสารวาจา
คุณสมเริง-คุณพญ.ลักขณา สามเสนและครอบครัว
คุณสอาด-คุณธีรเดช ไชยวรรณ
คุณสันติ-คุณพิมพ์ใจ ทิยากร
คุณสายคำ-คุณอาร์ท บริหารและครอบครัว
คุณสายชล-คุณวรรณชัย และครอบครัววอยพรกขกร
คุณสาโรช-คุณสุกัญญา สกุลวัฒน์และครอบครัว
คุณสิน-คุณยุวลักษณ์ ลีเฉลิมวงศ์และครอบครัว
คุณสีหพล สิทธิธรรมภาพและครอบครัว
คุณสุกัญญา ชลอำนาจและครอบครัว
คุณสุกัญญา ติระวัฒน์
คุณสุจิตร์ ลัมมานิชย์
คุณสุจิตรา ทองหล่อ
คุณสุจิตรา สุวรรณมิ่งคง
คุณสุจินดา-คุณเอมอร ศรีลัจจากุล
คุณสุจินตนา-คุณรุ่งโรจน์ ชูชัยศรีและครอบครัว
คุณสุชาดา บุญใจและครอบครัว
คุณสุชาดา-คุณธนดี-คุณธนาริธิ อุซซุพันธ์
คุณสุชาดา-คุณอังสนา-คุณณัฐนิชา กิตติชาติวรกุล
คุณสุชีวัน สลายแก้ว
คุณสุเทพ-คุณกนกใจ พิรุจรูญรุ่งเรือง
คุณสุนันท์ เสยวรรณ
คุณสุนันท์ วรธนรัชชาติและครอบครัว
คุณสุนันทา กังวาลกุลกิจ
คุณสุนีย์ แซ่จิว
คุณสุนีย์ ว่องประเสริฐ วิลต์
คุณสุนีย์-คุณสยอัน-คุณสุเพ็ญพิสด์ แซ่ตัน
คุณสุพจน์-คุณอนงค์ ถาวรารและครอบครัว

คุณสุพัฒน์-คุณวรรณนา เทวสิริโชคชัยและครอบครัว
คุณสุมิตร-คุณศิริพร-คุณพรสิทธิ์ ดำนวนิช
คุณสุรศักดิ์ ลาภวรรตกุล
คุณสุรศักดิ์-คุณเพ็ญจันทร์ อัครโสภณ
คุณสุรสิทธิ์-คุณปณทริก-คุณกานต์ประภา อธิธิกุล
คุณสุระเกียรติ ลิปิวัฒนาการ
คุณสุรัตน์-คุณโยชกียะ-คุณเดชนันท์-พริณัฐ พุจโมโต
คุณสุรัตน์-คุณอรทัย แสงสุระธรรมและครอบครัว
คุณสุรางค์ บุญตาม
คุณสุวรรณ หล่อวิวัฒนพงศ์ และกัลยาณมิตร จ.สุรินทร์
คุณสุวรรณี ทองเจริญชัย
คุณสุวรรณี กิตติวรศาสน์ และครอบครัวรวมญาติมิตร
คุณสุวัฒน์-คุณวรินธาน ว่องไวพนาณิและครอบครัว
คุณสุวัฒน์-คุณรัตน์-คุณรัชนิย ตั้งจรรยาณิชย์
คุณสุวัฒน์-คุณอารีรัตน์-คุณวันสุข ศิริคุรุรัตน์
คุณสุวิทย์-คุณสันห์จุฑา-คุณวรพัทธ์-คุณสิริญา วิชชาวุธ
คุณเสนาะ ทวีเดชสุริยาและคุณเทพฤทธิ บุญอาจินต์
คุณเสริมทรัพย์ มโนบุญโยภิญญะและครอบครัว
คุณเสริมพงษ์-คุณอังคณา คุณาธิคมพร้อมบุตรธิดา
คุณเสริมศักดิ์-คุณพัชรี-คุณธิดาพัชร จันท์เต็ม
คุณเสาวณีย์ เรืองเวชรชัย
คุณเสาวนีย์ สัมภักดีกุลและครอบครัว
คุณเสาวภา ณ ตะกั่วทุ่ง
คุณเสียว-คุณอำนาจ อภิรัตนพิมลชัย
คุณแสง อารยศักดิ์ากุลและครอบครัว
คุณแสงจันทร์ พิษิตวงศ์เลิศ
คุณโสภณัส พันธจารุนิธิและครอบครัว
คุณหยกฟ้า มโนสุดประสิทธิ์
คุณองอาจ-คุณวาริ ลาชัยโยธินและครอบครัว
คุณอุจน์ เอี่ยมล้ำอาจค์
คุณอดิเรก พิพัฒน์ปัทมา
คุณอดิษฐ์ บวรมงคลศักดิ์ และครอบครัว
คุณอนุวัฒน์-สุภัทรา-ด.ญ.นิรธน-ด.ญ.อนัญญา ศิคมโนชญ์
คุณอนุศักดิ์-สุวรรณี-ดช.อรรณพ-ดญ.วราร โชคมีศีล
คุณอภิชน จินเสวก
คุณอภิญา ต้นวิจิตร

รายนามเจ้าภาพ

๕๓๕

คุณอิสรา ชัยกิตติศิลป์
คุณอมร-คุณนาดา ยงค์ธรรมรัตน์และครอบครัว
คุณอมร-คุณสุภาดา วานิชสัมพันธ์พร้อมครอบครัว
คุณอมรา พวงชมพู
คุณอมรา-คุณละออง บรรจงศิริ
คุณอรพินทร์ จิระชุดิโรจน์
คุณอริญญา ดำรงวุฒิการณและครอบครัว
คุณอร่าม-คุณประมุล อนุชปรีดาและบุตรธิดา
คุณอร่ามศรี ฉัตรแก้วมรกตและครอบครัว
คุณอรุณี-คุณชัชชฎา-คุณวริทธิ์-คุณถวัลย์ ตั้งลิदानนท์
คุณอังคณา วงศ์เพชรและครอบครัว
คุณอังคณา ศรีวรรณวัฒน์และครอบครัว
คุณอึ้งเอง แซ่เตียว
คุณอัจฉรีย์ ศรีทองส่งแสง
คุณอัญชลินทร์ ปัญญาสกุลวงค์
คุณอัญชลี สาครินทร์และร้านเพื่อนนักเรียน
คุณอัญญรัตน์-คุณแพรวพรรณ สิมารัตน์
คุณอัฐมา สวาทยานนท์
คุณอุทัย ต้นวิจิตร
คุณอัมพร Gibbs
คุณอาทิตย์-คุณมลิ-คุณอธิปัตย์-คุณนิชา สุวรรณโชติ
คุณอาภรณ์ อินทรพัฒน์(สมโลก)
คุณอารมณ กายจนภา
คุณอารักษ์-คุณจารุณี-คุณเทวรี สุวรรณฤทธิ์
คุณอารุณี-คุณสุธาสินี-คุณกรพินธุ์ นิลแสง
คุณอำพร หล่อสัญญาลักษณ์
คุณอินทรา แดงจำรูญและครอบครัว
คุณอินทน์-คุณอัมจิมา-คุณศรีสมบัติ-คุณดุสิต ศิริโรจน์
คุณอุตร-คุณวิมลวรรณ ต้นติสุนทรและครอบครัว
คุณอุทัย-คุณสุเกียรติ-คุณลัดดาวัลย์ แซ่แก้ว และครอบครัว
คุณอุบลพงศ์ ธเนศสถิตยกุล
คุณอุบลวดี-คุณชัยภัทร ลิ้มศิริโพธิ์ทอง
คุณเกศินี-คุณบรรเจต หวังชาลาบวร
คุณอุษา สกลไทย
คุณเอี่ยมแข็ง แซ่แท้
คุณโอภาท-คุณบุษบง-คุณบวร-คุณเรือนลักษณ์-คุณกานต์ ศรทัตต์

คุณผู้ไข แซ่เล่า-คุณเก็ก แซ่ห้วง
โครงการปฏิบัติธรรมพิเศษ
โครงการทหารคุณยาอาจารย์มหันตอุปาลิกจันทร์ ชนบุญ
โครงการเศรษฐกิจดาวและกล้าอุตงคสถานล้านนา
เจ้าหน้าที่อาสาสมัครและชมรมผู้สนับสนุนอาสาสมัคร
ชมรมปล่อยปลาบูชาอาหารกรรมกายเจดีย์
ชมรมพระโขนงสัมพันธ์และกลุ่มบุญรุ่งสี
ชมรมพุทธศาสตร์ทีพีโอ
ชมรมพุทธศาสตร์สากลฯ
ด.ญ.กัญจนพร-ด.ช.จิตติภัทท์ ทองประเสริฐ
ด.ญ.ภัทราภา ชัยกิตติศิลป์
ดร.สมศักดิ์ จงวัฒน์ผลและครอบครัว
ดร.हररा ปุณณะพยัคฆ์
ดร.เอิร์ล เอฟ-คุณพยอม เบนซ์ อาคม ดีประชา
ตระกูลต้นบุญฤทธิ์-ตระกูลกาญจนเสถียรและกล้า ออสเดรเลีย
ทพ.ไพโรจน์-คุณจารุณี ต้นติเวชวุฒิกุลและครอบครัวธรรมปริดา
ทพ.สุทธิสิทธิ์-พญ.พัฒนา-ด.ญ.อุภาดา แก้วประสิทธิ์
น.พ.ชัยนันท์-คุณพรเพ็ญและครอบครัวบุญศิริวัฒนกุล
น.พ.ถนอมพล เครือแก้วและคุณเดือนเพ็ญ หมั่นคิด
น.พ.ทวีทัศน์-คุณวนิดา ตั้งรพีพากร
น.พ.บุญยธินิสร์-คุณสรริระเพ็ญ โททานนท์และครอบครัว
น.พ.ภาณุเมศ-พ.ญ.สุนัย-ด.ช.กล้าตะวัน ศรีสว่าง
น.พ.รุ่งโรจน์-คุณดวงใจ-ด.ช.พุทธานุภาพ แซ่เอง
น.พ.วาติต-คุณจตุพร วัฒนศัพท์และครอบครัว
น.พ.สุนทร-พ.ญ.ลัดดาวัลย์ อ้อเผ่าพันธ์
น.พ.อุทัย ชัยกิตติศิลป์
นสพ.ธานินทร์ ชีวะผลาบุญและบริษัทในเครือเวทโปรดักส์
น.อ.อิทธิศักดิ์ นาคะวิสุทธิ
น.อ.(พิเศษ)พ.ญ.สุภัทรา-คุณสันติภูมิ-คุณพัชราภา สิทธิธรา
น.อ.(พิเศษ)สันต์-คุณสุศรี ชาชิดู
บจ.ชาติเวต กรูป
บจ. ดี.โอ.ซี เอ็นเตอร์ไพรส์และคณะญาติมิตร
บจ.คริสตอล ซอฟท์แวร์ แพ็คเคจ
บจ.เจเคเชียร์ เทคโนโลยี
บจ.ซอฟต์แวร์เฮาส์
บจ.ไคเซกิ โดยนายเชนจิ-คุณจันทน์ คอนโด

รายนามเจ้าภาพ

๕๘๐

บจ.บางไผ่อะไหล่ตลาดไท(คุณทวี-คุณสุกัญญา เวชยันต์วิวัฒน์)	หัวหน้าชั้นและนักเรียนอนุบาลฝันในฝันวิทยา
บจ.เมฆเทวะ และคณะกัลยาณิวัฒนา-ราชเทวี	อากงลิ้มเกียง แซ่เจี๋ยและครอบครัวเจริญอนันตสิน
บจ.สตาจค์ เคมีคอล	อาจารย์พิศมัย แสงหิรัญและครอบครัว
บจ.แสงมิตรโลห์	อาจารย์รียา สาคะเศ
บจ.ออกแบบสบายใจ	อาจารย์ศรีพัฑ-รศ.ธดาวดี-พันเอกหญิงปามทรา มินะกนิษฐ
บจ.โอโต้ไฟล์ท(ระบบบัญชีสำเร็จรูป)	อุบาลิการุ่น ๑
บจ.อีชีวิน ในเครือคริสตอลซอฟต์แวร์กรุ๊ป	อุบาลิกาวรรณารด โพธิบุญ
บจ.เท็กซัสลุ๊กกี้กับะห์มี	Doney Vongseng
บุคลการรุ่น ๑๖ ไม่ตกกันดาร มินิพพานเป็นทีไป	Eric-Diane Bouatay
บุคลการรุ่นที่ ๑๗ เรือนทองหัวเพชรสำเร็จทุกอย่าง	Fergus-วันเพ็ญ Statom
บุคลการใหม่รุ่น ๑๘ กายแก้วศรจรรย์นันทกาล	Henry & Sunee Law ครอบครัวและญาติมิตร
ผศ.ดร.สมสุดา ผู้พัฒน	Jim-Khim Weir
ผู้นำบุญ-ผู้ประสานงานภาคนครหลวง ๑	Judy Pon-คุณอำนวย ชนานุกุล
พ.อ.(พิเศษ)ไพเกียรติ แสนยานุสิน	Kingkham Sananikone
พ.ญ.กาญจนา ชัยกิตติศิลป์	M T K D 16 (AOR_YUI_POM_NAT)
พ.ญ.นริลักษณ์ พิทักษ์ดำรงวงศ์	Madam Chewing Ciao and family
พ.ญ.อุดมลักษณ์ มงคลและครอบครัว	Phrapratchaya Sothhiyothin
พลตรีวิวัฒน์-คุณเสาวคนธ์ ต้นสุทัษ	Prasong Mccray
พลตรีชาญมรงค์-คุณวรรณวิภา รสจันทน์และครอบครัว	SIRI - ON BANNISTER
มงกุฎบุตลูกพระราชพันธ์์ตะวัน	Smitthi P.Napachoti
ร้านท็อปแฟชั่น ชลบุรี	Souchinda Borihanh and Family
“ร้านบุญดีเฟอร์นิเจอร์,คุณสุภาภรณ์ โพธิ์รงค์และครอบครัว”	Tan Chin Hiang
ร.ต.น.พ.เกลิงเกียรติ แจ่มอุลิตร์รัตน์-ร.ท.พ.ญ.ณัฐศิลป์	Thavysack & Sangath Phomphakdy & Family
รศ.ธดาวดี-พ.อ.หญิงปามทรา มินะกนิษฐ	The Middle Way (Young Star Team)-ศูนย์ปฏิบัติธรรมนานาชาติ
รศ.น.พ.พิรพันธ์-ธัญพร เจริญชาติและครอบครัว	Wee Ah Moi
ลูกค้าและทีมงานภาคชุมทอง ๒๔ เค ๘ (บริษัทเอ.โอ.เอ จำกัด)	Yee Wee Har SuSan and Family
วัดไทยนากาโน	SAM - MO GROUP
วัดภาวนาจารย์เจีย(แอตแลนต้า)	~ SUBSTATION ~
ศูนย์กัลยาณมิตร จังหวัดตรัง	~ SUKOU ~
ศูนย์กัลยาณมิตรนครปฐม	
ศูนย์กัลยาณมิตรหาดใหญ่	
ศูนย์ปฏิบัติธรรมโตเกียว	
ศูนย์ปฏิบัติธรรมสิงคโปร์	
ศูนย์ปฏิบัติธรรมโฮซังก้า	
ศูนย์ส่งเสริมกิจกรรมเยาวชน	
ศิษย์เก่า-ศิษย์ปัจจุบันชมรมพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	

คณะผู้จัดทำ

ธรรมะเพื่อประชาชน

ฉบับมงคลชีวิต เล่ม ๒ (มงคลที่ ๖-๑๑)

ISBN

974-92974-4-X

ประธานที่ปรึกษา

พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อัมมชโย)

ที่ปรึกษา

พระมหา ดร.สมชาย จานวุฑฺโฒ

พระมหาฉัตรชัย ฉตฺตถุโย

พระสมุห์อานวยศักดิ์ มุนิสกโก

บรรณาธิการบริหาร

พระสมบัตินิ รกฺขิตจิตฺโต

กองบรรณาธิการ

พระบดินทร์ สิริธโร, พระมหาเสถียร สุวณฺณจิตฺโต (ป.ธ. ๙)

พระมหาประดิษฐ์ สิริภาโส (ป.ธ. ๙)

พระมหาธรรมนุญ ธมฺมปตฺโต (ป.ธ. ๙)

พระมหาสุธรรม สุรตโน (ป.ธ. ๙)

พระมหากมล จิตฺตาโณ (ป.ธ. ๙)

พระมหาธงชัย สารชโย (ป.ธ. ๙)

พระมหาบุญช่วย ปุณฺณสุโข, พระมหากมลชัย กมฺโโล

พระมหาเวช วิชฺชคุโณ, พระมหาประภาส ปภาโส

พระมหาจตุรงค์ จตฺตมโโล, พระมหานพพร ปุณฺณชโย

พระสมศักดิ์ จันทสิโล, พระวิจิต ฝาสุกวาโส

พระตรีเทพ ชินงุโร, พระกล้านรงค์ ภาณวีโร

พระสมบุรณ์ จิตฺตทนต์, พระทศพร กิตฺติวโร

พระสังเวียร สุลโว

สามเนตรสุบิน ผุยผง, สามเนตรศราวดี ขอสุข
สามเนตรประสิทธิ์ ทิมาใจ, สามเนตรพรภิรมย์ เกษสุภา
ผศ.สุชีพ พะพูนนัม, ผศ.สุภาศิริ พะพูนนัม
ดร.สุชาติ หงษา, รัตนาภรณ์ ชุมทรัพย์
มรกต มณีไพโรจน์, นพ.ประภาส อุcranันท์
สุกัญญา ชลอำนาจ, สุริดา จินดาภิณกุล
ศุกลรัตน์ บุญยัง, วรณา ภัทรนุรักษ์
อำไพ เตือนทองคำ, ละม่อม พรหมเณร
สุจิตรา พูนพิพัฒน์, อุษา จันพะกา
คนยา คูหากนก, กรรณิการ์ อยู่ศรี
ปราณี ชัยผดุง, รัตเกล้า ล้วนเฉลิมวงศ์
วรวรรณ ถนอมพงษ์, นงนุช ตั้งโชคสิริกุล
ดวงดาว ไตรังชัย, ชูเดช อนุรักษ์
อนลธิ์ กล่อนศรี,

ฝ่ายภาพประกอบ

กองพุทธศิลป์, สมบัติ-น้องนุช ตั้งสถิตยางกูร
วุฒิชัย ตันเวทติยานนท์, ภูษิต พุดสงคราม
ศิริวรรณ อยู่พิพัฒน์, ปรีชา อนุวัศมิ่งวงศ์
ทิพวรรณ เวชศิลป์, อาสาสมัครกองสื่อธรรมะ
ภัทรา ศรีวิสุธา

ออกแบบปก

ฝ่ายจัดรูปเล่ม

ลือพงศ์ ลิลพจน์, ชาญชัย พรหมตา, วัลลภ นิลถนอม
ชัยชนะ กิตติโสภานันท์, จิรนนท์ วีระชัยพิเชษฐกุล
ภัทรา ศรีวิสุธา, นาถนดา นิโรจน์, พีระ แสงงาม
มูลนิธิธรรมกาย

ลิขสิทธิ์

พิมพ์ครั้งที่ ๑

จำนวน ๓,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์เมื่อ

๒๒ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๗

พิมพ์ที่

บริษัท รุ่งศิลป์การพิมพ์ (๑๙๗๗) จำกัด

“คำพูดนี้สำคัญ
แม้เป็นคำจริง เกิดประโยชน์
แต่ถ้าพูดไปแล้วไม่เป็นที่รัก ก็ต้องปรับ
การพูดให้เป็นที่รักนั้นไม่ยาก
สิ่งเหล่านี้เราฝึกได้
เพราะด้อยคำในโลกมีเหลือเฟือ
และเป็นของฟรีด้วย
เหมือนกับอากาศที่เราหายใจอย่างนั้น
ใครมีปัญญาก็เอามาใช้
ขึ้นอยู่กับ การฝึกฝน
และนำมาใช้บ่อยๆ”

พงษ์เทพ วงศ์วัชร